

മനുസരി ഒ

ഭാരതത്തിന്റെ ആദ്ധ്യാത്മികജ്ഞാനവും സാംസ്കാരികപൈതൃകവും പരിപോഷിപ്പിക്കുകയും പ്രചരിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന മഹദ്ഗ്രന്ഥങ്ങൾ, അവയുടെ മൂല്യവും വ്യക്തതയും ഒട്ടും ചോർന്നുപോകാതെത്തന്നെ, നൂതന സാങ്കേതികവിദ്യ ഉപയോഗിച്ച് പരിരക്ഷിക്കുകയും ജിജ്ഞാസുകൾക്ക് സൗജന്യമായി പകർന്നുകൊടുക്കുകയും ചെയ്യുക എന്ന ശ്രേയസ് ഫൗണ്ടേഷന്റെ ലക്ഷ്യ സാക്ഷാത്കാരമാണ് ശ്രേയസ് ഓൺലൈൻ ഡിജിറ്റൽ ലൈബ്രറി.

ഗ്രന്ഥശാലകളുടെയും ആദ്ധ്യാത്മിക പ്രസ്ഥാനങ്ങളുടെയും വ്യക്തികളുടെയും സഹകരണത്തോടെ കോർത്തിണക്കിയിരിക്കുന്ന ഈ ഓൺലൈൻ ലൈബ്രറിയിൽ അപൂർവ്വങ്ങളായ വിശിഷ്ടഗ്രന്ഥങ്ങൾ സ്കാൻ ചെയ്ത് മികവാർന്ന ചെറിയ പി ഡി എഫ് ഫയലുകളായി ലഭ്യമാക്കിയിരിക്കുന്നു. ഇവ കമ്പ്യൂട്ടറിലോ പ്രിന്റ് ചെയ്തോ എളുപ്പത്തിൽ വായിക്കാവുന്നതാണ്.

ശ്രേയസ് ഓൺലൈൻ ഡിജിറ്റൽ ലൈബ്രറിയിൽ ലഭ്യമായ ഗ്രന്ഥങ്ങൾ വ്യക്തിപരമായ ആവശ്യങ്ങൾക്കുവേണ്ടി സൗജന്യമായി ഉപയോഗിക്കാവുന്നതാണ്. എന്നാൽ വാണിജ്യപരവും മറ്റുമായ കാര്യങ്ങൾക്കായി ഇവ ദുരുപയോഗം ചെയ്യുന്നത് തീർച്ചയായും അനുവദനീയമല്ല.

ഈ ഗ്രന്ഥശേഖരത്തിന് മുതൽക്കൂട്ടായ ഈ പുണ്യഗ്രന്ഥത്തിന്റെ രചയിതാവിനും പ്രകാശകർക്കും നന്ദി രേഖപ്പെടുത്തുന്നു.

ശ്രേയസ് ഓൺലൈൻ ഡിജിറ്റൽ ലൈബ്രറിയെക്കുറിച്ചും ശ്രേയസ് ഫൗണ്ടേഷനെക്കുറിച്ചും കൂടുതൽ വിവരങ്ങൾ അറിയാനും പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ പങ്കാളിയാകാനും ശ്രേയസ് വെബ്സൈറ്റ് സന്ദർശിക്കുക.

<http://sreyas.in>

മനുസ്മൃതി

(ഭൂതസംഹിത)

വിവർത്തകർ

വി. ബാലകൃഷ്ണൻ

ആർ. ലീലാദേവി

വിദ്യാർത്ഥിമിത്രം ബുക്കുഡിപ്പോ,
ബേക്കർറോഡ് : : കോട്ടയം

(Malayalam)

MANUSMRUTHI

(Bruhusamhitha)

Translated by

V. Balakrishnan

R. Leeladevi

First Edition: June 1980

Printed at:

Vidyarthi Mithram Press, Kottayam.

Published by

**Vidyarthi Mithram Press & Book Depot,
Kottayam.**

Distributors:

**Vidyarthi Mithram Book Depot,
H. O. Baker Road, Kottayam.**

Bra. K. K. Road, Kottayam.

Press Club Road, Ernakulam.

Market Road, Ernakulam.

Round North, Trichur.

Municipal Road, Trichur.

Hospital Road, Calicut.

Robinson Road, Palghat.

Gandhi Bazaar, Palghat.

M. C. Road, Tiruvalla.

Chinnakada, Quilon.

Gandhari A. C. Street, Trivandrum.

John Samuel Bros., Main Road, Trivandrum.

വിദ്യാത്മിമിത്രം പ്രസിദ്ധീകരണങ്ങൾ

പൗരാണികഗ്രന്ഥങ്ങൾ

സാമവേദം
യജുർവേദം
അഥർവവേദം
ഒൻപതു ഉപനിഷത്തുകൾ
ബൃഹദാരണ്യകോപനിഷത്തു്
ഭഗവദ്ഗീത
ഭാഗവതം
അദ്ധ്യാത്മരായണം
വിഷ്ണുപുരാണം
പത്മപുരാണം
മാർക്കണ്ഡേയപുരാണം
കൽക്കിപുരാണം
മത്സ്യപുരാണം
ബൈബിൾ (പുതിയ നിയമം)
ബൈബിൾ കഥകൾ (സപിത്രം)
മനുസ്മൃതി
വൈശേഷികദർശനം
വേദാന്തദർശനം
സാംഖ്യദർശനം
ന്യായദർശനം
യോഗദർശനം
മീമാംസാദർശനം

വിഷയവിവരം

പേജ്

ഒന്നാമധ്യായം	1
മഹത്താപാദിസൃഷ്ടി-ഉല്പത്തിക്രമം - ദിനപ്രളയകാലവിജ്ഞാനം-മഹാപ്രളയവിജ്ഞാനം-ജീവോൽക്രമണം-ദേഹാന്തരപ്രാപ്തി-കാലപരിമാണവിജ്ഞാനം-വിഷയസംഗ്രഹം.	
രണ്ടാമധ്യായം	19
ധർമ്മലക്ഷണം-ജാതകമ്മാദിസംസ്കാരം - ഗുരുശുശ്രൂഷ-ബ്രഹ്മചര്യം.	
മൂന്നാമധ്യായം	53
ഗൃഹസ്ഥാശ്രമധർമ്മം - വിവാഹവിഷയം- പഞ്ചമഹായജ്ഞവിധി-ശ്രാദ്ധത്തിൽ ത്യാജ്യരായ അന്തണർ-ശ്രാദ്ധത്തിൽ സ്വീകാര്യന്മാർ-ശ്രാദ്ധം ചെയ്യേണ്ട ബ്രാഹ്മണന്റെ വ്രതം-പിതൃക്കളുടെ ഉല്പത്തിയും പേരും-പാപ്തന്ന ശ്രാദ്ധനിയമം-മഹാലയശ്രാദ്ധവിധി.	
നാലാമധ്യായം	94
ബ്രാഹ്മണാദികളുടെ ജീവനകൃത്യങ്ങൾ-ഗൃഹസ്ഥന്മാരുടെ കൃത്യാകൃത്യങ്ങൾ-ആഹിതാഗ്നിവിഷയം- ശ്രാവണിവിധി-അനധ്യയനം-പൊതുവിധി-ദാനപ്രശംസ.	
അഞ്ചാമധ്യായം	130
മഹർഷിമാരുടെ ചോദ്യം-ഉത്തരം-അക്ഷേപങ്ങൾ-മാംസവിധി-ജനനമരണസംബന്ധമായ ശുദ്ധങ്ങളും അശുദ്ധങ്ങളും-ദ്രവ്യശുദ്ധി-സ്രീധർമ്മം.	
ആറാമധ്യായം	153
വാനപ്രസ്ഥാശ്രമധർമ്മം-സന്യാസധർമ്മം.	
ഏഴാമധ്യായം	167
രാജധർമ്മം-ഭണ്ഡപ്രശംസ-രാജകൃത്യം-യുദ്ധധർമ്മം-കൗശലവിധി-പ്രജാപരിപാലനധർമ്മം-ന്യായശാസനങ്ങൾ ശമ്പളനിയമം-തീരുവവിധി-ആലോചനാവിധി - സന്യാസിഗുണങ്ങൾ-ക്ഷണവിധി	
എട്ടാമധ്യായം	200
വ്യവഹാരപരിഭാഷ- ഉത്തമണ്ണാധമണ്ണപ്രകരണം - സാക്ഷിപ്രകരണം-ദ്രവ്യസംഖ്യ-പലിശക്രമം- കൂലി-മദ്ധ്യസ്ഥപ്രകരണം-നിക്ഷേപം- പരസ്വവിക്രയം-ഋത്വിക് ദക്ഷിണ-ധർമ്മാർത്ഥദാനം-കൂലി കൊടുക്കായ്ക്ക-കരാർ നിശ്ചയലംഘനം-വിററവസ്തു തിരിച്ചുവാങ്ങുക-യജമാനപാ	

ലകവിവാദം-അതിന്തിതർക്കം-വാക്പാഠഷ്യം കാറി
നശിക്കു-ചോരകൃത്യം-സാഹസം-നാരിസപീകരണം.

ഒൻപതാമധ്യായം

260

ദമ്പതിധർമ്മം-പുത്രവിഷയം-സ്രീകളുടെ ആപൽധർമ്മം-
ദമ്പതിമാർ പിരിഞ്ഞിരിക്കുമ്പോൾ ചെച്ചേണ്ട ധർമ്മം-
ദായഭാഗം-ഭാഗനിർണ്ണയം - സ്രീധനം -പിതാവിരിക്കു
മ്പോൾ വിഭജിക്കുന്ന ക്രമം-ഭൃതം-പൊതുവായ ചില
ഭണ്ഡങ്ങൾ-രാജധർമ്മം-വൈശ്യധർമ്മം-ശൂദ്രധർമ്മം.

പത്താമധ്യായം

311

സങ്കരജാതിയുടെ ഉല്പത്തി-അനുലോമജാതി-പ്രതിലോമ
ജാതി-അന്തരാളജാതി - പ്രാത്യജാതി-സങ്കീർണ്ണജാതി-
സങ്കരജാതിതൊഴിൽ-ബ്രാഹ്മണകൃത്യം-ക്ഷത്രിയകൃത്യം-
വൈശ്യകൃത്യം-ക്ഷത്രിയ വൈശ്യരുടെ ജീവനവൃത്തി-
മൂന്നുപേർക്കും മഹത്തായതൊഴിൽ-ബ്രാഹ്മണന്റെ ആപ
ദ്ധർമ്മം-ക്ഷത്രിയന്റെ ആപദ്ധർമ്മം-വൈശ്യന്റെ ആപ
ദ്ധർമ്മം-ശൂദ്രന്റെ ആപദ്ധർമ്മം-ബ്രാഹ്മണന്റെ ആപൽ
ക്കാലതൊഴിൽ-ഉദാഹരണം-ആപത്തുകാലത്തു് അർഹ
മായ ക്ഷത്രിയജാതിത്തൊഴിൽ

പതിനൊന്നാമധ്യായം

331

പ്രായശ്ചിത്തവിധി-ജഗ്നിഹോത്രിവിഷയം-പാപസ്വ
രൂപം-ഉപപാതകം-ജാതിഭൂശകരം-സങ്കരീകരണം-അ
പാത്രികരണം-മലിനീകരണങ്ങൾ - ബ്രഹ്മഹത്യപ്രായ
ശ്ചിത്തം - സുരാപാനപ്രായശ്ചിത്തം -സ്വച്ഛാപഹരണ
പ്രായശ്ചിത്തം-ഗുരുപണിയെ പ്രാപിച്ചതിനു് പ്രായ
ശ്ചിത്തം-ഉപപാതകപ്രായശ്ചിത്തം -അവകീർ്ണപ്രായ
ശ്ചിത്തം - ജാതിഭൂശകരപാപപ്രായശ്ചിത്തം - ക്ഷത്രി
യൻ മുതലായവരെ കൊന്നതിനുള്ള പ്രായശ്ചിത്തം-അഭ
ക്ഷ്യക്ഷേണപ്രായശ്ചിത്തം- പുനരുപനയനവിധി-പ്രജാ
പത്യം മുതലായ കൃപ്തരൂപങ്ങൾ-രഹസ്യവിഷയ
പ്രായശ്ചിത്തം.

പന്ത്രണ്ടാമധ്യായം

371

മഹർഷിമാരുടെ ചോദ്യം-ഉത്തരം - കർമ്മഫലം-ആത്മ
സ്വരൂപം-ത്രിഗുണലക്ഷണം-ത്രിഗുണങ്ങളുടെ പ്രവൃത്തി
ത്രിഗുണങ്ങളുടെ ഫലം-തമോഗുണംകൊണ്ടുവരുന്ന ജനനം
-രജോഗുണത്തിൽനിന്നു് ഉണ്ടാകുന്ന ജനനം-സത്വഗുണ
ത്തിൽനിന്നു് ഉണ്ടാകുന്ന ജനനം-അകൃത്യകരണങ്ങളുടെ
ഫലം-കൃത്യാഹരണങ്ങളുടെ ഫലം-മോക്ഷോപായം-
കർമ്മവിപാകം-വേദപ്രശംസ - ശാസ്ത്രരഹസ്യം-ഭൂതവാ
ക്യം, തത്ത്വോപദേശം-അദ്ധ്യാത്മധ്യാനയോഗം.

ഒന്നാം അദ്ധ്യായം

1. മനുഷ്യാനുസൃതമഭിഗമ്യ മഹത്വം
പ്രതിപുഷ്ട്യ യഥാനുയമിദം വചനമബ്രുവൻ.

ശബ്ദസ്പർശരൂപരസഗന്ധങ്ങളായ പഞ്ചവിഷയങ്ങളിൽനിന്നും വേർപെടുത്തിയ മനസ്സ് ബ്രഹ്മധ്യാനത്തിലുറപ്പിച്ച സ്വയംഭൂവമനുവിൻ അത് മഹർഷിമാർ ചെന്നു. വിധിപ്രകാരം പുജിച്ചശേഷം പറഞ്ഞു.

2. ഭഗവൻസർവ്വവണ്ണാനാം യഥാവദനുപൂർവ്വം
അന്തരപ്രഭവാനാഞ്ച ധർമ്മാനോ വക്തുമർഹസി.

ഹേ ഭഗവാനേ, സർവ്വവണ്ണങ്ങളുടെയും അന്തരപ്രഭവന്മാരുടെയും ധർമ്മങ്ങൾ മുഴുവനും ക്രമമായി ഞങ്ങൾക്ക് ഉപദേശിക്കുന്നതിന് അങ്ങ് അർഹനാണ്.

3. തപമേകോ ഹ്യസ്യ സർവ്വ വിധാനസ്യ സ്വയംഭൂവാഃ
അചിന്ത്യത്വം പ്രമേയസ്യ കാര്യതത്വാത്മവിത്പ്രഭോ.

അഗ്നിഷോമം തുടങ്ങിയ യാഗാദികൃമങ്ങൾ വിധിക്കുകയും, ഒരു വ്യക്തിയാൽ സൃഷ്ടിക്കപ്പെടാത്തതായും, ഇത്രമാത്രമേ ഉള്ള എന്നു നിർണ്ണയിക്കപ്പെടാത്തതായും മീമാംസാശാസ്ത്രജ്ഞന്മാരാൽ അറിയപ്പെടാത്ത അത്മത്തോടു കൂടിയതും ആയ ഈ സകല വേദതത്വാത്മവും അറിഞ്ഞ മഹൻ അവിടുന്ന് മാത്രമാണല്ലോ?

4. സ തൈഃപുഷ്പസ്തഥാ സമ്യഗ്മിതജാ മഹാത്മഭിഃ
പ്രത്യവാചാർച്ചി താൻ സർവ്വമഹർഷീശ്രുതമിതി.

മഹാത്മാക്കളായ മഹർഷിമാരുടെ സന്ദേശം തീർക്കത്തക്ക ഉത്തരം തേജസ്സോടു കൂടിയ ആ മനുപ്രജാപതി അവരുടെ ചോദ്യം കേട്ട് അവരെ പുജിച്ചശേഷം കേട്ടുകൊണ്ടാലും എന്നു പറഞ്ഞുതുടങ്ങി.

സർവ്വവണ്ണങ്ങൾ—ബ്രാഹ്മണ, ക്ഷത്രിയ, വൈശ്യ, ശൂദ്രജാതിക്കാർ.
അന്തരപ്രഭവന്മാർ—അനലോമൻ, പ്രതിലോമൻ, അന്തരാളൻ, പ്രാത്യൻ മുതലായ ദ്വന്ദ്വസങ്കരജാതിക്കാർ.

അനലോമൻ—ഉൽകൃഷ്ടജാതിയിലുള്ള പുരുഷൻ താഴ്ന്ന ജാതിയിലുണ്ടാകുന്ന സന്തതി.

പ്രതിലോമൻ—ഉയർന്ന ജാതിസ്ത്രീയിൽ താഴ്ന്നജാതിക്കാരനായ പുരുഷനുണ്ടാകുന്ന സന്തതി.

പ്രാത്യൻ—ആചാരാനുഷ്ഠാനമില്ലാത്ത ബ്രാഹ്മണൻ.

5. ആസീദിദന്തമോഭൂത മപ്രജ്ഞാതമലക്ഷണം
അപ്രതക്യമവിജ്ഞേയം പ്രസുപ്തമിവ സർവ്വതഃ

വണ്ണാശ്രമധർമ്മത്തെക്കുറിച്ച് ചോദിച്ച ഋഷിമാരോട് വണ്ണാശ്രമം പ്രളയം മുതൽ നിലവിലിരിക്കുന്നതിനാൽ ആദ്യം പ്രളയകാലത്തിന്റെ അവസ്ഥ പറയുന്നു. ഈ ലോകം പ്രളയകാലത്തു മൂലപ്രകൃതിയിൽ ഐക്യമായി അന്ധകാരത്തിൽ മറഞ്ഞ വസ്തുപോലെ അദൃശ്യമായും അലക്ഷണമായും, ശബ്ദത്താൽ അറിയാനും തർക്കശാസ്ത്രയുക്തികൊണ്ടു നിശ്ചയിക്കാൻ പാടില്ലാത്തതായും സമസ്തവും നിദ്രയിൽപെട്ടതുപോലെയും വേിച്ചിരുന്നു.

6. തതസ്സപയംഭൂർഗവാ നവ്യകേതാവ്യഞ്ജയനീദം
മഹാഭൂതാദിവൃത്തൗജഃ പ്രാദുരാസിത്തമോനദഃ

ജീവാത്മാക്കളെപ്പോലെ കർമ്മത്താൽ ദേഹമെടുക്കാതെ പ്രളയകാലം കഴിഞ്ഞു് സ്വയംഭൂവായ ഭഗവാൻ ബാഹ്യേന്ദ്രിയങ്ങളാൽ ഗ്രഹിക്കപ്പെടാത്തവനായും ഒരു വ്യക്തിയാലും തടുക്കാൻ സാധ്യമല്ലാത്ത സൃഷ്ടിസ്ഥിതി സംഹാരകമായ ത്രിവിധകർമ്മങ്ങളോടു കൂടിയവനായും ആകാശം മുതലായ പഞ്ചമഹാഭൂതങ്ങളെ പ്രകാശിപ്പിക്കുന്നവനായും പ്രകൃതിപ്രേരകനായും പ്രകാശിച്ചു.

7. യോസാവതീന്ദ്രിയഗ്രാഹ്യഃ സൂക്ഷ്മോവ്യക്തസ്സനാതനഃ
സർവ്വഭൂതമയോചിന്ത്യഃസ ഏവസ്യയമുതഭൗ.

യാതൊരുത്തൻ എല്ലാവേദപുരാണങ്ങളിലും പ്രസിദ്ധനായും മനസ്സിനാൽ മാത്രം അറിയത്തക്കവനായും ബാഹ്യേന്ദ്രിയങ്ങളാൽ അഗ്രാഹ്യനായും അരൂപിയായും സർവ്വത്വരൂപിയായും അചിന്ത്യമായ മഹിമയുള്ളവനായും ജനനമരണങ്ങളില്ലാത്തവനായും ഇരിക്കുന്നോ അവൻ ആകാശം മുതലായ ഭൂതങ്ങളായി പ്രകാശിച്ചു.

8. സോഭിധ്യായശരീരാത്യാ ത്വിസൃക്ഷുർവിവിധാഃപ്രജാ
അപഹ്ലവസസർജാദൗ താസുബീജമവാസൃജൽ.

ആ പരമാത്മാവ് സകല ജീവന്മാരുടേയും ആസ്ഥാനമായ തന്റെ ശരീരത്തിൽനിന്നും പലവിധത്തിലുള്ള പ്രജകളെ സൃഷ്ടിക്കുന്നതിനു വിചാരിച്ചു. ബ്രഹ്മാണ്യസൃഷ്ടിക്കു മുൻപായി ജലം നിർമ്മിച്ചു. അതിൽ തന്റെ ശക്തിരൂപമായ ഒരു ബീജം വിതച്ചു.

9. തദണ്ഡമഭവൈശ്വമം സഹസ്രാംശുസമപ്രഭം
തസ്മിൻജജ്ഞേത്സപയം ബ്രഹ്മാ സർവ്വലോകപിതാമഹഃ

ഇങ്ങനെയുള്ള ബീജം സർവ്വേശ്വരന്റെ ഇച്ഛകൊണ്ടു സുവണ്ണനിറമായ ഒരു അണ്ഡമായി തീർന്നു. ആ അണ്ഡത്തിൽ പ്രാഗ്ജന്മത്തിൽ ബ്രഹ്മഭത്തിനർഹമായ തപസ്സു ചെയ്ത് ഒരു ജീവനെ ബ്രഹ്മാവായി സൃഷ്ടിച്ച് ആ ബ്രഹ്മാവിൽ അന്തരൂപിയായി പ്രവേശിച്ചു ആ ബ്രഹ്മാവ് സർവ്വലോകപിതാമഹനാണെന്നു പറയുന്നു.

10. ആപോനാരാ ഇതിപ്രോക്താ ആപോവൈനരസ്യനവഃ
തായദസ്യയനം പൂർവ്വം തേനനാരായണഃ സ്മൃതഃ

ജലത്തെ നരൻ എന്നു പേരോടു കൂടിയ പരമാത്മാവു സൃഷ്ടിച്ചതു കൊണ്ടു് അതിനു് “നാരം” എന്നു പേരുണ്ടായി. ആ നാരമെന്ന പേ

രോടുകൂടിയ ജലത്തിൽ വസിക്കുന്നതിനാൽ ആ പരമാത്മാവിന് 'നാരായണനെ'ന്ന് പേർ ഉണ്ടായി.

11. യത്തൽകാരണമവ്യക്തം നിത്യംസദസദാത്മകം
തദിസൃഷ്ടസ്സപുരുഷോ ലോകേബ്രഹ്മേതികീർത്യതേ.

പ്രപഞ്ചത്തിനു കാരണനായും അശരീരനായും അഴിവില്ലാത്തവനായും വേദാന്തവേദനാകകയാൽ സത്തെന്നും, ബാഹ്യേന്ദ്രിയങ്ങളാൽ അവേദനാകകൊണ്ടു അസത്തെന്നും പറയുന്ന സ്വഭാവത്തോടു കൂടിയവനായിരിക്കുന്ന ആ പരമാത്മാവ് ആദ്യം സൃഷ്ടിച്ച ജീവനെ ബ്രഹ്മാവെന്നു പറയുന്നു.

12. തസ്മിന്നണ്യേ സഭഗവാ നഷിതപാപരിവത്സരം
സപയമേവാത്മനോധ്യാനാ അഭംഗമകരോദധിധാ.

ഈ അണ്ഡത്തിൽ ബ്രഹ്മാവു് ഒരു ബ്രഹ്മവർഷം വസിച്ചശേഷം തന്റെ ആത്മാവുകൊണ്ടു് ഈ അണ്ഡം രണ്ടായി തീരട്ടെ എന്നു വിചാരിച്ചു. അതു് രണ്ടു അണ്ഡമായി.

13. ആഭ്യാംസശകലാഭ്യാംച ദിവംഭൂമിംച നിർമ്മമേ
മധ്യേവ്യോമദിശശ്ചാഷ്ടാ വപാംസ്ഥാനംച ശാശ്വതം.

ആ രണ്ടു ഖണ്ഡങ്ങളിൽ ഉപരിഖണ്ഡത്തിൽ സ്വർഗ്ഗവും അധോഖണ്ഡത്തിൽ ഭൂമിയും മധ്യേ ആകാശവും എട്ടു ദിക്കുകളും സമുദ്രവും സൃഷ്ടിച്ചു.

മഹത്തത്വാദിസൃഷ്ടി

14. ഉദവർഹാത്മനശ്ചൈവ മനസ്സദസദാത്മകം
മനസശ്ചാപ്യഹംകാര മഭിമന്താരമീശ്വരം.

ആ ബ്രഹ്മാവു പരമാണ്ഡസ്വരൂപമായ തന്നിൽനിന്നും വേദത്തിൽ പറഞ്ഞിട്ടുള്ളതിൽനിന്നും ജ്ഞാനം അനുഭവിക്കുന്നതിനാലും സത്തെന്നും ദൃശ്യനല്ലാത്തതൊണ്ടു അസത്തെന്നും പറയുന്ന മനസ്സിനെ സൃഷ്ടിച്ചു. അതിനു മുമ്പിൽ 'ഞാൻ' എന്ന അഭിമാനത്തിന് ഉരിപ്പിടവും തന്റെ കാര്യം ചെയ്യാൻ സാമർത്ഥ്യമുള്ളതുമായ അഹങ്കാരം സൃഷ്ടിച്ചു.

15. മഹാന്തമേവചാത്മാനം സർവാണിത്രിഗുണാനിച
വിഷയനാംഗ്രഹീതൂണി ശന്നൈഃ പഞ്ചേന്ദ്രിയാണിച.

ഈ അഹങ്കാരസൃഷ്ടിക്കു മുൻപു് പരമാത്മാവിൽനിന്നും മഹത്തത്വവും സത്വം മുതലായ ത്രിഗുണങ്ങളും ശബ്ദം മുതലായ പഞ്ചവിഷയങ്ങളും ഗ്രഹിക്കുത്തക്ക പഞ്ചേന്ദ്രിയങ്ങളും ജ്ഞാനേന്ദ്രിയങ്ങളും വേദത്തിൽ വിധിച്ചപ്രകാരം ക്രമമായി സൃഷ്ടിച്ചു.

16. തേഷാംത്വവയവാൻ സൂക്ഷ്മാൻ ഷണ്ണാമപ്യമിതജസാഃ
സന്നിവേശ്യാത്മമാത്രാസു സർവ്വ ഭൂതാനിനിർമ്മമേ.

ആകാശം മുതലായ പഞ്ചഭൂതങ്ങളുടെ തന്മാത്രകളും അഹങ്കാരവും സൂക്ഷ്മമായി അതാതിൽതന്നെയടക്കി മനുഷ്യരെയും പക്ഷിമൃഗാദി നിര്യഗ് ജന്തുക്കളെയും സൃഷ്ടിച്ചു.

17. യന്തുർത്വവയവാസംസൂക്ഷ്മാ സ്തസ്യേമാന്യാശ്രയന്തിഷട്
തസ്മാച്ഛതീരമിത്യാഹ സ്തസ്യമൃത്തിംമനീഷിണഃ

യാതൊരു കാരണത്തിനു ബ്രഹ്മാവു ഉണ്ടാക്കിയ പഞ്ചമഹാഭൂതവും അഹങ്കാരവും ഈ ഭേദത്തെ സൂക്ഷ്മരൂപമായി പ്രാപിക്കുന്നവോ അതിനാൽ ഈ ഭേദത്തിന് ശരീരമെന്നു പേരുണ്ടായി.

18. തദാവിശതിഭൂതാനി മഹാന്തിസഹകർമ്മഭിഃ

മനശ്ചാവയവൈസംസൂക്ഷ്മൈഷ്വ സ്തർവഭൂതകൃദവ്യയം

ആ ശരീരത്തെ ആകാശാദിമഹാഭൂതങ്ങളും സൂക്ഷ്മരൂപമായി അതിനുള്ള കാര്യശക്തിയോടുകൂടി പ്രാപിക്കുന്നു. ആകാശാദിഭൂതങ്ങളുടെ കാര്യം ഇനി പറയാം. മനസ്സിന്റെ കാര്യം ശുഭാശുഭം വിചാരിക്കുന്നതിനാൽ സുഖദുഃഖങ്ങൾ അനുഭവിച്ച് സൂക്ഷ്മമായിട്ടു നാശമറിയിക്കുന്നതാകുന്നു.

19. തേഷാമിദന്തുസപ്താനാം പുരുഷാണാമഹൗജസാം

സൂക്ഷ്മാഭോമൃത്തിമാത്രാഭ്യ സ്തംഭവത്യവ്യയാഭ്യയം

പഞ്ചതന്മാത്ര, മഹത്തത്വം, അഹങ്കാരം ഈ ഏഴും സൃഷ്ടിക്കുന്ന തേജസ്സിന്റെ സൂക്ഷ്മരൂപങ്ങളാൽ ജനനമരണരഹിതമായ പരമാത്മാവാകുന്ന കാരണത്തിൽനിന്നും നശ്വരമായ ഈ ലോകമാകുന്ന കാര്യമുണ്ടാകുന്നു.

20. ആദ്യാഭ്യസ്യഗുണംതേഷാ മവാച്ഛോതിപരഃപരഃ

യോയോയാവൽഗുണൈശ്ചേഷാം സസതാവൽഗുണം—

സ്മൃതഃ

ഈ പഞ്ചമഹാഭൂതങ്ങളിൽ ആദ്യത്തേതായ ആകാശത്തിന്റെ ഗുണമായ ശബ്ദത്തെ രണ്ടാമത്തേതായ വായുവും അതിന്റെ ശബ്ദസ്പർശങ്ങളെ മൂന്നാമത്തേതായ അഗ്നിയും അതിന്റെ ശബ്ദസ്പർശരൂപങ്ങളെ നാലാമത്തേതായ ജലവും അതിന്റെ ശബ്ദസ്പർശരൂപരസഗന്ധങ്ങളെ അഞ്ചാമത്തേതായും പൃഥ്വിയും പ്രാപിക്കുന്നു.

21. സർവ്വേഷാമസനാമാനി കർമ്മാണിചപൃക്പൃഥക്

വേദശബ്ദേഭ്യഏവാദൗ പൃഥക് സംസ്ഥാശ്ചനിർമ്മേ.

ബ്രഹ്മാവു് താൻ ആദ്യം സൃഷ്ടിച്ച മനുഷ്യൻ മുതലായ സകല ജാതികൾക്കും അതാതിന്റെ തൊഴിൽ ഉണ്ടാക്കി. വേദത്തിൽനിന്നും ഇപ്രകാരം അടയാളമുള്ളവൻ മനുഷ്യനെന്നും ഇപ്രകാരം അടയാളമുള്ളതു് പശുവെന്നും ഇപ്രകാരം അടയാളമുള്ളതു അശ്വമെന്നും നിശ്ചയിച്ചു. അതാതിന് അതിന്റേതായ തൊഴിലും നിർമ്മിച്ചു.

22. കർമ്മാത്മനാംചഭേവാനാം സോസൃജത് പ്രാണിനാംപ്രഭുഃ
സാധ്യാനാംചഗണം സൂക്ഷ്മം യജ്ഞം ചൈവസനാതനം.

ബ്രഹ്മാവു് കർമ്മാത്മാക്കളായ ഇന്ദ്രാദിഭേവന്മാരേയും, സൂക്ഷ്മരൂപമുള്ള സാധ്യഭേവന്മാരേയും, അഴിവില്ലാത്ത യാഗങ്ങളേയും, ചരാചരങ്ങളേയും സൃഷ്ടിച്ചു.

23. അഗ്നിവായു രവിഭൃന്തു ത്രയ ബ്രഹ്മസനാതനം

ദുദോഹായജ്ഞ സിദ്ധ്യർത്ഥം മൃഗ്യജ്ഞാമലക്ഷണം.

യാഗങ്ങൾ നിറവേറുന്നതിനായി ബ്രഹ്മാവു “അഗ്നി വായു സൂര്യൻ” ഇവയിൽനിന്നും ലക്ഷണസമന്വിതമായും സനാതനമായുമുള്ള “ഋക് യജുസ് സാമം” എന്നു പേരോടു കൂടിയ മൂന്നു വേദങ്ങൾ സൃഷ്ടിച്ചു.

24. കാലംകാലവിഭക്തീശ്വരനക്ഷത്രാണിഗ്രഹാംസ്തഥാ സരിതസ്സാഗരാൻശൈലാൻ സമാനിവിഷമാണിച.

ഇതിനുശേഷം കാലവും കാലത്തിന് മാസാദി വിഭജനവും കാർത്തിക മുതലായ നക്ഷത്രങ്ങളും സൂര്യാദിനവഗ്രഹങ്ങളും നദികളും സമുദ്രങ്ങളും പർവ്വതങ്ങളും നിമ്നോന്നത സ്ഥലങ്ങളും സൃഷ്ടിച്ചു.

25. തപോവാചംരതിഃ ചൈവകാമം ചക്രോധമേവച സൃഷ്ടി.സ സർജ്ജചൈവേവമാം സ്രഷ്ട്മിച്ഛന്റിമാഃ പ്രജാഃ

പ്രാജാപത്യം മുതലായ തപസ്സും, വാക്കുകളും, ക്രീഡയും, സന്തോഷവും കാമക്രോധങ്ങളും സൃഷ്ടിക്കുന്നതിന് ഇച്ഛയോടു കൂടിയ പ്രജകളുടെ വൃത്തിക്കുവേണ്ടി സൃഷ്ടിച്ചു.

26. കർമ്മണാം ചവിവേകാത്ഥം ധർമ്മാധർമ്മാവ്യവേചയൽ ദാംദൈവയോജയച്ചേമാഃ സുഖദുഃഖാദിഭിഃപ്രജാഃ

കർമ്മങ്ങളുടെ അറിവിനായി ധർമ്മാധർമ്മങ്ങളും, അവ ചെയ്യുന്ന വർക്കു ഫലമായിട്ടു സുഖദുഃഖങ്ങളും നിർമ്മിച്ചു.

27. ആൺവ്യോമാത്രാവിനാനിക്ത്യാ ദശാർദ്ധാനാന്തുയാഃ സ്തുതാഃ

താഭിസ്സാർദ്ധമിദംസർവ്വം സംഭവത്യനു പൂർവ്വശഃ പഞ്ചമഹാഭൂതങ്ങളുടെ സൂക്ഷ്മരൂപമായ തന്മാത്രകളാൽ സ്ഥൂലമായും സൂക്ഷ്മമായും ഇരിക്കുന്ന ഈ ലോകം ക്രമമായി വൃദ്ധി പ്രാപിക്കുന്നു.

28. യത്തു കർമ്മണീയസ്മിൻ സന്യയുങ്ക്തപ്രഥമംപ്രഭഃ സതദേവസ്വയംഭേജേ സൃജ്യമാനഃപുനഃപുനഃ

പ്രഭവായ ആ ബ്രഹ്മാവു ഏതു ജീവി ഏതു പ്രവൃത്തിയിൽ നിയമിച്ചിരിക്കുന്നുോ, പിന്നീടു ഉണ്ടാകുന്ന ആ ഇനത്തിൽപെട്ട ജീവികളും അപ്രകാരമുള്ള പ്രവൃത്തി ചെയ്യുന്നു.

29. ഹിംസ്രാഹിംസ്രേമുദക്രൂരേ ധർമ്മാധർമ്മാവൃതാനൃതേ യദ്യസ്യസോദയാത്സർഗ്ഗേ തത്തസ്യസ്വയമാവിശൽഃ

ഹിംസസിംഹാദി മൃഗങ്ങൾക്കും, കൊല്ലപ്പെടുകയെന്ന കർമ്മം. മാൻ മുതലായ സാധു മൃഗങ്ങൾക്കും, ദയ ബ്രാഹ്മണർക്കും ക്രൗര്യം ക്ഷത്രിയർക്കും ഗുരു ശുശ്രൂഷാകർമ്മം ബ്രഹ്മചാരികൾക്കും, സത്യം ദേവന്മാർക്കും, അസത്യം മനുഷ്യർക്കും നൽകി.

30. യഥത്തുലിംഗാന്യതവഃ സ്വയമേവത്തുപര്യയേ സ്വാന്നിസ്വാന്യഭിപദ്യന്തേ തഥാകർമ്മാണിദേഹിനഃ

വസന്താദി ഋതുക്കൾ ഓരോ കാലങ്ങളിൽ അതാതിന്റെ ലക്ഷണങ്ങൾ സ്വയമേവ എങ്ങിനെ പ്രാപിക്കുന്നുവോ, അതുപോലെ പ്രാണി

കളും തങ്ങൾ തങ്ങളുടെ കൃത്യങ്ങൾക്കു തക്ക പ്രവൃത്തികളെ സ്വയമേവ പ്രാപിക്കുന്നു.

31. ലോകാനാതുവിവൃദ്ധ്യർത്ഥം മുഖബാഹുരുപാദതഃ
ബ്രാഹ്മണംക്ഷത്രിയംവൈശ്യം ശൂദ്രംചനിരവർത്തയൽ.

ലോകവൃദ്ധിക്കായി തന്റെ മുഖം, കൈ, തുട, കാൽ ഈ അവയവങ്ങളിൽനിന്ന് ബ്രാഹ്മണൻ, ക്ഷത്രിയൻ, വൈശ്യൻ, ശൂദ്രൻ എന്ന നാലു വർണ്ണങ്ങളെ ക്രമമായി ഉല്പാദിപ്പിച്ചു.

32. ദധിയാകൃതാത്മനോദേഹ മർദ്ദേനപുരുഷോഭവൽ
അർദ്ധേനനാരിതസ്യാം സവിരാജമസൃജൽപ്രഭുഃ

ബ്രഹ്മാവു് തന്റെ ശരീരം രണ്ടു ഖണ്ഡമാക്കി. ഒന്ന് സ്ത്രീയായും ഒന്നു പുരുഷനായും സൃഷ്ടിച്ചിട്ടു് ആ സ്ത്രീയെ ആ പുരുഷൻ സ്വഭാവേന പണർന്ന് വിരാട് പുരുഷനെ നിർമ്മിച്ചു.

33. തപസ്സപ്താസൃ ജദ്യതു സസ്വയംപുരുഷോ വിരാട്
തന്മാംവിത്താസ്യസർവ്വസ്യ സ്രഷ്ടാരംദീജസത്തമാഃ

ആ വിരാട് പുരുഷൻ തപസ്സുചെയ്തു് ഈ ലോകം സവിശേഷം സൃഷ്ടിക്കുന്നതിനായിട്ടു് ആരെ നിർമ്മിച്ചുവോ, അവൻ ഞാനെന്നറിയുവിൻ.

34. അഹംപ്രജാസ്സിസൃക്ഷുസ്തു തപസ്സപ്താസൃദശ്വരം
പതിൻപ്രജാനാമസൃജം മഹർഷീനാദിതോദശഃ.

ഞാൻ അനേകം ജീവികളെ സൃഷ്ടിക്കുന്നതിനുള്ള ആഗ്രഹത്തോടു കൂടി അസാധാരണമായ തപസ്സുചെയ്തു് പ്രാണികളെ സൃഷ്ടിക്കത്തക്ക പ്രഭാവമുള്ള, പ്രജാപതികളായി പത്തു മഹർഷിമാരെ സൃഷ്ടിച്ചു.

35. മരീചിമത്ര്യംഗിരസൗ പുലസ്ത്യം പുലഹംക്രതുഃ
പ്രചേതസംവസിഷ്ഠംച ഭൃഗുനാരദമേവച.

അവർ മരീചി, അത്രി, അങ്ഗിരസ്സ്, പുലസ്ത്യൻ, പുലഹൻ, ക്രതു, പ്രചേതസ്സ്, വസിഷ്ഠൻ, ഭൃഗു, നാരദൻ എന്നിവരാകുന്നു.

36. സതേമന്തംസ്തസംപ്താന്യാനസൃജൻഭൂരിതേജ സഃ
ദേവാനാ ദേവനി കായാംശ്ച മഹർഷീംശ്ചാമിതൗജസഃ

ഏറ്റവും കാന്തിയോടുകൂടിയവരായ ഈ പ്രജാപതിമാർ മറ്റു ഏഴു മനുക്കളെയും, ദേവന്മാരെയും സ്വർഗ്ഗാദിലോകങ്ങളെയും ഗന്ധർവ്വന്മാരെയും തപസ്വികളായ മഹാമുനികളെയും സൃഷ്ടിച്ചു.

37. യക്ഷരക്ഷഃപിശാചാംശ്ച ഗന്ധർവാപുരസോസുരാൻ
നാഗാൻസർപ്പാൻസുപാർണ്ണാംശ്ച പിതൃണാംച—

പൃഥഗ്ഗണാൻ.

ഈ പ്രജാപതിമാർ യക്ഷന്മാരെയും വാസുകി മുതലായ നാഗങ്ങളെയും അലകന്തൻ മുതലായ സർപ്പങ്ങളെയും ഗരുഡൻ മുതലായ പക്ഷികളെയും, രാക്ഷസന്മാരെയും, പിശാചുക്കളെയും, അപ്സരസ്സുകളെയും, ഗന്ധർവ്വന്മാരെയും, പിതൃക്കളുടെ പലവിധ സമൂഹങ്ങളെയും സൃഷ്ടിച്ചു.

38. വിദ്യതോശനിമേഘാംശ്ച രോഹിതേന്ദ്രധന്തംഷിച
ഉൽക്കാനിർഘാതകേകുശ്ച ജ്യോതീംഷ്യച്ഛാവാചാനിച,

മിന്നൽ, ഇടി, മേഘം, ഇന്ദ്രധനുസ്സ്, ധൂമകേതു, ഭൂകമ്പം, കൊള്ളിമീൻ മുതലായ ഉൽപാതകങ്ങളും.

39. കിന്നരൻ വാനരൻ മത്സ്യൻ വിവിധാംശവിഹംഗ—

മാൻ

പശുൻമൃഗൻമനുഷ്യാംശവ്യാളാശ്ചോഭേതോദതഃ

കിന്നരൻ, വാനരൻ, മത്സ്യങ്ങൾ, പല വർണ്ണങ്ങളിലുള്ള പക്ഷികൾ, പശുക്കൾ, മൃഗങ്ങൾ, മനുഷ്യർ രണ്ടുഭാഗത്തും പല്ലുകളുള്ള പുലി മുതലായവയും.

40. കൃമികീടപതാഗാംശവ യുകാമക്ഷികമൽക്കണം.

സർപ്പംചഭം ശമശകം സ്ഥാവരംചപൃഥഗ്വിധം.

അണക്കൾ, പുഴുക്കൾ, ശലഭങ്ങൾ, എട്ടുകാലി, പേൻ, ഈച്ച, മുട്ട, കാട്ടിച്ച, കൊതുക്, വൃക്ഷങ്ങൾ തുടങ്ങിയവയും.

41. ഏവമേതൈരിദംസർപ്പം മന്നിയോഗാത്മഹാത്മഭിഃ

യഥാകർമ്മതപോയോഗാൽ സൃഷ്ടംസ്ഥാവരജംഗമം.

പ്രജാപതികൾ എന്റെ ആജ്ഞയാൽ തപസ്സുചെയ്ത് ഈ വിധത്തിൽ സൃഷ്ടിച്ചു. പ്രാണികളുടെ കർമ്മത്തിനനുരൂപമായി സ്ഥാവരജംഗമങ്ങളെ അവർ സൃഷ്ടിച്ചു.

42. യേഷാന്തയാദൃശം കർമ്മ ഭൂതാനാമിഹകീർത്തിതം

തത്തഥാവോഭിധാസ്യാമി ക്രമയോഗംച ജന്മനി.

ഈ പ്രാണികളുടെ ഉല്പത്തിക്രമവും അവയുടെ പ്രവൃത്തികളും അങ്ങക്കു ഞാൻ പറഞ്ഞുതരാം.

ഉൽപത്തിക്രമം

43. പശവശ്ചമൃഗാശ്ചൈവ വ്യാളാശ്ചോഭേതോദതഃ

രക്ഷാംസിചപിശാചാശ്ച മനുഷ്യാശ്ചജരാ യുജാഃ

പശുക്കൾ, മൃഗങ്ങൾ രണ്ടുവശത്തും പല്ലുള്ള പുലി മുതലായ ജന്തുക്കൾ, രാക്ഷസർ, പിശാചുക്കൾ, മനുഷ്യർ ഇവ ജരായു എന്നു പറയപ്പെടുന്ന ശർഭാശയത്തിൽ ഉത്ഭവിച്ച് അതിനോടുകൂടി ജനിക്കുന്നു.

44. അന്ധജാഃ പക്ഷിണസ്സർപ്പാനക്രാമത്സ്യാശ്ചകമരപാഃ

യാനിചൈവ. പ്രകാരാണിസ്ഥലജാനൃഗേകാനിച.

വിവിധ പക്ഷികൾ ജലജങ്ങളായ മുതലകൾ, ആമകൾ, മത്സ്യങ്ങൾ, കരയിലുള്ള സർപ്പാദി ഇഴജന്തുക്കൾ ഇവ മുട്ടയിൽനിന്നും ജനിക്കുന്നു.

45. സ്പദജംഭംശമശകം യുകാമാക്ഷികമൽക്കണം

ഊഷ്മണശ്ചോപജായന്തേ യച്ചാനൃഗ്ഗീർത്തിഭീദൃശം.

കാട്ടിച്ചകൾ, കൊതുക്കൾ, പേനകൾ, ഈച്ചകൾ, മുട്ടകൾ ഇവ യോടു സാദൃശമായ ഉറപ്പുകൾ, കൃമികീടങ്ങൾ ഇവ വിയർപ്പിനാൽ ഉണ്ടാകുന്നവയാകുന്നു,

46. ഉത്ഭിജാസ്ഥാവരാസ്സദ്യേ ബീജകാണ്ഡപ്രരോഹിണഃ
ഔഷധ്യഃ ഫലപാകാന്ത ബഹുപുഷ്പഫലോപഗാഃ

ബീജകാണ്ഡപ്രരോഹികളായിരിക്കുന്ന സകല വൃക്ഷങ്ങളും ഊർദ്ധ്വമുഖമായി ഭൂമിയിൽനിന്നും ജനിക്കുന്നു. ഈ വൃക്ഷങ്ങളുടെ ഭേദമായിട്ട് പലവിധ ലതകളും, തുണിമുളകളും, സ്തംഭങ്ങളും, ഓഷധികളും, ഫലങ്ങളോടും പുഷ്പങ്ങളോടുംകൂടി ഭവീച്ചിട്ട് ഫലപാകാവസാനത്തിൽ നശിച്ചുപോകുന്നു. ഇവയൊക്കെ ഉത്ഭിജങ്ങളാണ്.

47. അപുഷ്പാഃ ഫലവന്തോയേ തേവനസ്സതയസ്മൃതാഃ
പുഷ്പിണഃ ഫലിനശ്ചൈവ വൃക്ഷാസ്തയേതഃ സ്മൃതാഃ

പുഷ്പിക്കാതെ കാത്തുനിൽക്കുന്ന അത്തി മുതലായ വൃക്ഷങ്ങൾക്കു “വനസ്പതി”യെന്നു പറയുന്നു. പുഷ്പിക്കുന്നവയും പുഷ്പഫലങ്ങളോടുകൂടിയവയും എന്ന് വൃക്ഷങ്ങൾ രണ്ടുതരത്തിലുണ്ട്.

48. ഗുച്ഛഗുന്ധതുവിവിധം തമൈവതുണജാതയഃ
ബീജകാണ്ഡരഹാണ്യേവ പ്രതാനാവല്യഹ്വച.

ഇപ്രകാരം ചില തുണജാതികൾ കൊത്തുകൊത്തുകളായും ഭൂക്കായിട്ടും പലവിധത്തിൽ ഉണ്ടാകുന്നു. ബീജകാണ്ഡരഹകളായും, പ്രതാനങ്ങളായിട്ടും, വല്ലികളായിട്ടും തീരുന്നു.

49. തമസാബഹുരൂപേണ വേഷ്ടിതാഃകർമ്മഹേതുനാ
അന്തസ്സംജ്ഞാഭവന്ത്യേതേ സുഖഭഃഖസമന്വിതാഃ

കർമ്മഹേതുവാൽ പാപകർമ്മകാരണമായ അനേക രൂപതമോഗുണത്താൽ ചുറ്റപ്പെട്ട ഈ സ്ഥാവരജാതികൾ ഉള്ളറിവുള്ളവയായി സുഖഭഃഖങ്ങളോടുകൂടിയിരിക്കുന്നു.

50. ഏതദന്താസ്തഗതയോ ബ്രഹ്മാഭ്യാസ്സമുദാഹൃതാഃ
ഘോരേന്ദ്രിൻഭ്രതസംസാരേ നിത്യംസതതയായിനി.

ബ്രഹ്മാൽപത്തി മുതൽ വൃക്ഷോൽപത്തി വരെ ഈ ഘോരമായ സംസാരസാഗരത്തിന്റെ ഉൽപത്തി പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു.

ദീനപ്രളയകാലവിജ്ഞാനം

51. ഏവംസർവംസൃഷ്ടേദം മാംചാചിന്ത്യപരാക്രമഃ
ആത്മന്യന്തർദ്വയേഭ്യഃ കാലം കാലേന പീഡയൻ.

ഇപ്രകാരം ബ്രഹ്മാവു് എല്ലാ ലോകവും എന്നെയും സൃഷ്ടിച്ചു. തന്റെ പക്കൽ അവസാനിച്ചപ്പോൾ ഈ ലോകം പ്രളയത്തോടുകൂടി അവസാനിപ്പിച്ചു്, താനും അന്തർദ്ധാനം ചെയ്തു.

52. യദാസഭേവോജാഗത്തി തദേദംചേഷ്ടതേജഗൽ
യദാസ്വപിതിശാന്താത്മാ തദാസർവംനിമീലതി.

ഇതിനു ശേഷം എപ്പോൾ ബ്രഹ്മാവു് ഈ ലോകം സൃഷ്ടിക്കുന്നതിനു് ആഗ്രഹിക്കുന്നോ അപ്പോൾ ഈ ലോകം ഉണ്ടാകുന്നു. എപ്പോൾ അതു് നശിപ്പിക്കുന്നതിനായി നിദ്രപ്രാപിക്കുന്നുവോ അപ്പോൾ നശിക്കുന്നു.

53. തസ്തിൻസ്പഹതിസുസ്ഥേതു കർമ്മാത്മാനശ്ശരീരനഃ

സ്വകർമ്മഭ്യോനിവർത്തന്തേ മനശ്ചഗ്നാനമുച്യതി.

ബ്രഹ്മാവ് നിദ്രപ്രാപിക്കുമ്പോൾ കർമ്മത്തിനാൽ ശരീരികളായി ഭവിക്കുന്ന പ്രാണികൾ ആ കർമ്മത്തിൽനിന്നും വേർപെട്ട് സ്ഥൂല ഭേഹം കൂടാതെയായിത്തീരുന്നു. മനസ്സ് കാര്യശക്തിയോടു കൂടാതെയിരിക്കും.

മഹാപ്രളയ വിജ്ഞാനം

54. യുഗപത്തുപ്രലീയന്തേ യദാതസ്തിൻമഹാത്മനി

തദായം സർവഭൂതാത്മാ സുഖംസ്വപിതിനിർവൃതഃ

ബ്രഹ്മാവിന്റെ വയസ്സുവസാനിച്ചപ്പോൾ സർവ്വാനുരാമിയായ പരമാത്മാവിൽ ബ്രഹ്മാവ് മുതലായ സകല പ്രാണികളും ആകാശാദി ഭൂതങ്ങളും വിലയംപ്രാപിച്ചു. അപ്പോൾ ആ പരമാത്മാവ് സകല പ്രാണികളെയും സുഖമായി ഉദരത്തിൽ വഹിച്ച് നിദ്ര പ്രാപിച്ചതുപോലെ സുഖം പ്രാപിച്ചിരുന്നു.

ജീവോൽക്രമണം

55. തഥോയത്തുസമാശ്രിത്യ ചിരന്തിഷ്ഠതിസേന്ദ്രിയഃ

നചസ്വപം കരുതേകർമ്മ തദോൽക്രമതിമുന്തിതഃ

ഒരു ജീവൻ തഥോഗുണത്തിനാൽ അഭിവ്യാപ്തനായി പഞ്ചേന്ദ്രിയത്തോടു കൂടിയ ഒരു ഭേഹം അവലംബിച്ച് ഭീർഘകാലമിരുന്ന് എപ്പോൾ ശ്വാസോച്ഛ്വാസം തുടങ്ങിയ കാര്യങ്ങൾ ചെയ്യുന്നതിന് അശക്തനായി തീരുന്നോ അപ്പോൾ സ്ഥൂലഭേഹം വിട്ട് സൂക്ഷ്മരൂപത്തോടെ വെളിപ്പെടുന്നു.

ദേഹാന്തരപ്രാപ്തി

56. യഥാണമാത്രികോഭൂത്വാ ബിജംസ്ഥാസ്തപരിഷ്ഠ ച

സമാവിശതിസംസൃഷ്ട സ്തദാമുന്തിംവിമുചതി.

ആ ജീവൻ പഞ്ചമഹാഭൂതങ്ങൾ പഞ്ചേന്ദ്രിയങ്ങൾ മനസ്സ് ബുദ്ധി ജ്ഞാനരവാസന കർമ്മം പ്രാണവായു അവിദ്യ ഇവയോടുകൂടി സ്ഥാവര ജംഗമബിജത്തെ പ്രാപിക്കുമ്പോൾ, അവൻ സ്ഥൂലശരീരമുണ്ടാകുന്നു.

57. ഏവംസജാഗ്രത്വപത്നാഭ്യോ മിദംസർവ്വം ചരാചരം

സംജീവയതിചാജസ്രം പ്രമാപയതിചാവ്യയഃ

ഇങ്ങനെ ബ്രഹ്മാവ് തന്റെ ഉന്മീലനകാലത്തിൽ സ്ഥാവരജംഗമങ്ങളെക്കൊണ്ടും നിമീലനകാലത്തിൽ അവയെ നശിപ്പിച്ചും അനശ്വരനാകുന്നു.

58. ഇദംശാസ്ത്രത്തുക്തവാസൗ മാമേവസ്വയമാദിതഃ

വിധിവൽഗ്രാഹയാമാസ മരീചിദാദീംസ്തപഹമ്മനീൻ.

ബ്രഹ്മാവു് ഈ ശാസ്ത്രം നിർമ്മിച്ചു് വിധിപ്രകാരം എനിക്കുപദേശിച്ചു. ഞാൻ മരീചി മുതലായ ഋഷികൾക്കു് അവ ഉപദേശിച്ചു.

59. ഏതദേവയഃ ശ്രുതശ്ചാസം ശ്രാവയിഷ്യത്യശേഷതഃ
ഏതഭിമത്തോധിജഗേ സർവ്വമേഷോഖിലമുനിഃ

ഈ ശാസ്ത്രം എനിൽനിന്നു് വഴിയാംവണ്ണം ഗ്രഹിച്ച ശ്രുതമഹർഷി നിങ്ങൾക്കു സവിസ്തരം എല്ലാം ഉപദേശിക്കും.

60. തതസ്തഥാസതേനോക്തോ മഹർഷിർമനുനാശ്രുഃ
താനബ്രവീദ്ധ്യഷീൻസർവാൻ പ്രീതാത്മാശ്രുതാമിതി.

ഇതിനുശേഷം മനുപ്രജാപതി നിയമിച്ച ശ്രുതമഹർഷി ആ മഹർഷിമാരെ നോക്കി കേട്ടാലും എന്ന് സന്തോഷത്തോടുകൂടി പറയാൻ തുടങ്ങി.

61. സ്വായംഭുവസയാസ്യമനോഃ ഷഡ്വംശാമനവോപരെ
സൃഷ്ടവന്തഃപ്രജാസ്സാസ്വാ മഹാത്മാനോമഹൗജസഃ

ബ്രഹ്മവംശത്തിലുണ്ടായ മനുപ്രജാപതിയുടെ വംശത്തിൽ ജാതരായ ആറു മനുക്കളും അവരവരുടെ ആധിപത്യകാലത്തു് ഏറ്റവും കാന്തിയുള്ള പ്രാണികളെ സൃഷ്ടിച്ചു.

62. സ്വാരോചിഷ ശ്ചൗത്തമശ്ച താമസോരൈവതസ്ഥഥാ
ചാക്ഷുഷശ്ചമഹാതേജാ വിവസ്വത്സുതഃപുവ ച.

സ്വാരോചിഷൻ, ഉത്തമൻ, താമസൻ, റൈവതൻ, ചാക്ഷുഷൻ; അധിക തേജസ്സുള്ള വൈവസ്വതൻ എന്ന് ഇവർ ആറുപേരാകുന്നു.

63. സ്വായംഭുവാദ്യാസ്സപ്തൈതേ മനവോഭൂരിതേജസഃ
സ്വേസ്വേന്തരേസർവ്വമിദ മുല്ലാദ്യായുശ്ചരാചരം.

ഭൂരിതേജസ്സുകൂടായ ഈ ആറു മനുക്കളും സ്വായംഭുവമനുവും അവരവരുടെ ആധിപത്യകാലത്തു പ്രജകളെ സൃഷ്ടിച്ചു രക്ഷിച്ചുവന്നു.

കാലപരിമാണവിജ്ഞാനം

64. നിമേഷാദശചാഷ്ടൗച കാഷ്ഠാത്രിംശസ്തതാഃകലാ
ത്രിംശൽ കലാമുഹൂർത്തസ്ത്യാദഹോരാത്രത്താവതഃ

പതിനെട്ടു നിമേഷംകൂടിയതു് ഒരു കാഷ്ഠ; മുപ്പതു കാഷ്ഠകൂടിയതു് ഒരു കലാ; മുപ്പതു കലകൾ കൂടിയതു് ഒരു മുഹൂർത്തം. മുപ്പതു മുഹൂർത്തം കൂടിയതു് ഒരുദിവസം.

65. അഹോരാത്രേ വിജേതെ സൂര്യോമാനുഷദൈവികേ
രാത്രിസ്സപ്തനായ ഭൂതാനാം ചേഷ്ടായൈകർമ്മണാമഹഃ

മനുഷ്യർക്കും ദേവന്മാർക്കും സൂര്യൻ രാവും പകലും വിജയിക്കുന്നു. അവയിൽ രാത്രികാലം നിശ്ശക്തമായിട്ടും പകൽ പ്രവൃത്തിക്കായും വിജയിച്ചിരിക്കുന്നു.

66. പിത്രേരാത്ര്യഹനീമാസഃ പ്രവിഭാഗസ്തപക്ഷയോഃ
കർമ്മചേഷ്ടാസ്വഹഃകൃഷ്ണശുക്ലസ്വപ്തനായശർവ്വരീ,

മുപ്പതു് അഹോരാത്രം ഒരു മാസമാണു്. അതിൽ പതിനഞ്ചു ദിവസം കൃഷ്ണപക്ഷവും പതിനഞ്ചു ദിവസം ശുക്ലപക്ഷവും ആകുന്നു. ഈ രണ്ടു പക്ഷങ്ങളുംകൂടിയ ഒരു മാസം പിതൃക്കൾക്കു് ഒരു അഹോരാത്രമാകുന്നു. അതിനാൽ കൃഷ്ണപക്ഷം പകലും ശുക്ലപക്ഷം രാത്രിയുമാകുന്നു.

67. ദേവൈരാത്ര്യഹനീവർഷം പ്രവിഭാഗസ്തയോഃപുനഃ
അഹസ്തത്രോഗേയനം രാത്രിസ്ത്യാദക്ഷിണായനം.

മനുഷ്യരുടെ പത്രണ്ടുമാസം കൂടിയതായ ഒരു വത്സരം ദേവന്മാർക്കു് ഒരു അഹോരാത്രമാകുന്നു. ഇതിൽ ആറുമാസക്കാലമായ ഉത്തരായനകാലം ദേവന്മാർക്കു പകലും ബാക്കി ആറു മാസക്കാലമായ ദക്ഷിണായനകാലം രാത്രിയുമാകുന്നു. മുപ്പതു് അഹോരാത്രം ഒരു മാസവും പത്രണ്ടുമാസം കൂടിയതു് ഒരു വത്സരവും ആകുന്നു.

68. ബ്രാഹ്മസ്യതൃക്ഷപാഹസ്യ യൽപ്രമാണംസമാസതഃ
ഏകൈകശോയുഗാനാന്തു ക്രമശസ്തന്നിബോധത.

ബ്രഹ്മാവിന്റെ രാപ്പകലുകൾ അറിയുന്നതിനു് യുഗത്തിന്റെ കണക്കുകൾ ക്രമമായിപ്പറയാം.

69. ചതപാര്യാഹസ്തഹസ്ത്രാണി വർഷാണാന്തകൃതംയുഗം
തസ്യതാവച്ഛതീസന്ധ്യാ സംസ്യാംശശ്ചതഥാവിധഃ

നാലായിരം ദേവവർഷംകൂടുന്നതു് കൃതയുഗമാകുന്നു. കൃതയുഗത്തിൽ പ്രാതസ്തസ്യാകാലം ദേവവർഷം നാനൂറും, സായംസന്ധ്യാകാലം നാനൂറും ഇങ്ങനെ ആകെ കൃതയുഗം നാലായിരത്തിയെണ്ണൂറു ദിവ്യ സംവത്സരമാണു്.

70. ഇതരേഷു സസന്ധ്യേഷു സസന്ധ്യാംശേഷചത്രിഷു
ഏകാപായേന വർത്തന്തേ സഹസ്ത്രാണിശതാനിച.

മറ്റു മൂന്നു യുഗങ്ങളിൽ പ്രഭാതകാലത്തു നൂറും സായംകാലത്തു നൂറും യുഗകാലത്തിൽ ആയിരവും ഇങ്ങനെ ക്രമേണ കറഞ്ഞുവരുന്നു. ഈ ക്രമത്തിൽ ത്രേതായുഗം മൂവായിരത്തി അറുനൂറും ദ്വാപരയുഗം രണ്ടായിരത്തി നാനൂറും കലിയുഗം ആയിരത്തി ഇരുനൂറും ദിവ്യസംവത്സരമാകുന്നു.

71. യദേതൽപരിസംഖ്യാത മാദാവേവചതുർയുഗം
ഏതദാദശസാഹസ്രം ദേവാനാംയുഗമുച്യതേ.

പന്തിരായിരം ദിവ്യവത്സരം കൂടുന്നതു് ഒരു ചതുർയുഗമാകുന്നു. ഇതു് ദേവകൾക്കു് ഒരു യുഗമാണു്.

72. ദൈവികാനാം യുഗാനാന്തു സഹസ്രംപരി സംഖ്യയാ
ബ്രാഹ്മമേക മഹർജ്ജേന്തയം താവതിരാത്രിരേവച.

ദിവ്യയുഗം ആയിരമാകുന്നതു് ബ്രഹ്മാവിനു് ഒരു പകലാകുന്നു. ഇങ്ങനെ ആയിരം ദിവ്യയുഗം ബ്രഹ്മാവിനു് ഒരു രാത്രിയാണു്. (2000-ദിവ്യയുഗം ബ്രഹ്മാവിനു് ഒരു ദിവസം.)

73. തദ്ദൈയുഗ സഹസ്രത്തു ബ്രാഹ്മാപുണ്യമഹർവിദഃ
രാത്രിഞ്ചതാവതീമേവ തെഹോരാത്രവിഭോജനാഃ

ആയിരം ദിവ്യയുഗം ബ്രഹ്മാവിന്റെ പ്രവൃത്തികാലമായ പകലാണെന്നും, അപ്രകാരം ആയിരം ദിവ്യയുഗം സ്വപ്നകാലമായ രാത്രിയാണെന്നും മഹാത്മാർ പറയുന്നു.

74. തസ്യസോഹർന്നിശസ്യാന്തേ പ്രസൂപ്തഃപ്രതിബദ്ധ്യതേ
പ്രതിബദ്ധശ്ചസൃജതി മനസ്സദസദാത്മകം.

ബ്രഹ്മാവു രാത്രിയുടെ അവസാനത്തിൽ ഉണർന്നെഴുന്നേറ്റു സത്തായും, അസത്തായുമിരിക്കുന്ന മനസ്സുകൊണ്ട് ഈ ലോകം സൃഷ്ടിക്കണമെന്നുള്ള ഇച്ഛയോടുകൂടിയവനാകുന്നു.

75. മനസ്സൃഷ്ടിവികരുതേ ചോദ്യമാനംസിന്ദുക്ഷയം
ആകാശംജായതേതസ്മാ തത്സ്യശബ്ദംഗുണംവിദുഃ

ആ മനസ്സ് ബ്രഹ്മവിന്റെ ഇച്ഛയുടെ പ്രേരണയാൽ തന്നിൽനിന്നും ആകാശത്തെ ഉണ്ടാക്കുന്നു. ഈ ആകാശത്തിന്റെ ഗുണമാണ് ശബ്ദമെന്നു പറയാം.

76. ആകാശത്തുവികർവാണാ സർവ്വഗന്ധവഹശ്ശുചിഃ
ബലവാൻ ജായതേ വായുസ്സതൈസ്സർശഗുണോമതഃ

ആകാശത്തിൽനിന്നും സകല ഗന്ധത്തെ വഹിക്കുന്നതായും, പരിശുദ്ധമായും, ബലമുള്ളതായും ഇരിക്കുന്ന വായു ഉണ്ടാകുന്നു. അതിന്റെ ഗുണം സർശമാണെന്നു നിശ്ചയിച്ചിരിക്കുന്നു.

77. വായോരപിവികർവാണാ ദ്വിരോചിഷ്ണതമോനദം
ജോതിരല്പദ്യതേഭാസ്വത്തദ്യ പഗുണമുച്യതേ.

ആ വായുവിൽനിന്നും പ്രകാശമുള്ളതും ഇരുട്ടു നശിപ്പിക്കുന്നതും ആയ അഗ്നിയുണ്ടാകുന്നു. അതിന്റെ ഗുണം രൂപമാണെന്നു പറയുന്നു.

78. ജ്യോതിഷശ്ചവികർവാണാ ദാപോരസഗുണാഃ

സ്മൃതാഃ

അതേജ്യാഗന്ധഗുണാഭൂമി രിത്യേഷാസൃഷ്ടിരാദിതഃ

അഗ്നിയിൽനിന്നും ജലം ഉണ്ടാകുന്നു. അതിന്റെ ഗുണം രസമാകുന്നു. ആ ജലത്തിൽനിന്ന് പൃഥ്വിയുണ്ടാകുന്നു. അതിന്റെ ഗുണം ഗന്ധമാകുന്നു. ഭിന്നപ്രളയാദിയിലെ സൃഷ്ടി ഇതാകുന്നു.

79. യൽപ്രാഗ്ദാദശസാഹസ്ര മുദിതംദൈവികംയുഗം
തദേക സപ്തതിഗുണം മന്വന്തരമിഹോച്യതേ.

പന്തിരായിരം ദിവ്യവത്സരം ഒരു ചതുർയുഗമെന്നു പറഞ്ഞു. ഇങ്ങനെയുള്ള ഏഴുപത്തൊന്നു ചതുർയുഗം കൂട്ടുമ്പോൾ ഒരു മനുവിന്റെ കാലം അവസാനിക്കുന്നു. ഇതിനെ ഒരു മന്വന്തരമെന്ന് പറയുന്നു.

80. മന്വന്തരാന്യസംഖ്യാനി സർഗ്ഗംസംഹാരഏവപ.

ക്രീഡന്തിവൈതൽകരുതേ പരമേഷ്ഠീപുനഃ പുനഃ

മനുക്കളുടെ അധികാരകാലങ്ങളായ മന്വന്തരങ്ങളേയും, സൃഷ്ടിയേയും, സംഹാരത്തേയും അസംഖ്യമായി ബ്രഹ്മാവു ക്രീഡാമനസ്സുനെപ്പോലെ തുടരേതുടരേയുണ്ടാക്കുന്നു.

81. ചതുഷ്പാത്സകലോധർമ്മഃ സത്യംചൈവകൃത്യേയഗേ
നാധർമ്മേണാഗമഃ കശ്ചിന്നനുഷ്ഠാൻ പ്രതിവർത്തതേ.

കൃത്യഗുണത്തിൽ ധർമ്മവും സത്യവും നാലു പാദമായിരുന്നു. അതിൽ മനുഷ്യരെ അധർമ്മത്താൽ ഉണ്ടാകുന്ന ദുഃഖം പീഡിപ്പിച്ചിട്ടില്ല.

82. ഇതരേഷ്വാഗമമാലർമ്മഃ പാദസന്ധ്യാവരോപിതഃ
ചാരികാന്തതമായാഭീർ ധർമ്മശ്ചാപൈതിപാദസഃ

മറ്റു യുഗങ്ങളിൽ മോഷണം, അസത്യം, വഞ്ചന ഈ കൃത്യങ്ങൾ കൊണ്ട് അധർമ്മമായി സമ്പാദിച്ച ധനം, വിദ്യ മുതലായവയുണ്ടാകുന്നു. ധർമ്മവും, സത്യവും ഓരോ പാദമായിക്കറയുന്നു.

83. അരോഗാസ്സർവസിദ്ധാത്മാ ശ്ചതുർവർഷശതായുഷഃ
കൃതേന്ദ്രോദാഭിഷേഹേഷാ മായുർഹ്രസതിപാദസഃ

കൃതയുഗത്തിൽ മനുഷ്യർ ഭീനഹിതന്മാരായും ഇഷ്ടസിദ്ധി പ്രാപിക്കുന്നവരായും സ്വഭാവമായി നാനൂറുവർഷം ജീവിക്കുന്നവരായും തീരുന്നു. തപസ്സ് മുതലായതിനാൽ ഇതിൽകൂടുതൽ വയസ്സ് ചെന്നവരായിത്തീരും. ത്രോതാഭിയായ മറ്റു യുഗങ്ങളിൽ ഇവർക്കു മേല്പറഞ്ഞ നാനൂറു വയസ്സിൽ നിന്നു നൂറു വയസ്സുവീതം കുറയുന്നു. അങ്ങനെ കലിയുഗത്തിൽ നൂറു വയസ്സ് മാത്രമാകുന്നു.

84. വേദോക്തമാപൂർവ്വമത്യാനാ മാശിഷശ്ചൈവകർമ്മണാം
ഫലന്ത്യനുയുഗംലോകേ പ്രഭാവശ്ചശരീരിണാം.

മനുഷ്യർക്കു വേദത്തിൽ പറയപ്പെട്ട ആയുസ്സും, ഇഷ്ടസിദ്ധിയും, ബ്രാഹ്മണരുടെ ശാപാനുഗ്രഹങ്ങളും ധർമ്മത്തിന്നനുസരണമായി യുഗത്തോറും ഫലിക്കുന്നു.

85. അന്യേകൃതയുഗേധർമ്മം സ്രോതായാം ദ്വപരേപരേ
അന്യേകലിയുഗേനാഥം യുഗഹ്രാസാനരൂപതഃ

കൃതയുഗധർമ്മം ഒരു വിധത്തിലും ത്രോതായുഗധർമ്മം മറ്റൊരു വിധവും ദ്വപരയുഗധർമ്മം വേറൊരു വിധവും കലിയുഗധർമ്മം മറ്റൊരു വിധവും യുഗത്തിന്റെ കറവിനനുരൂപമായി മനുഷ്യർക്കു പ്രാപ്തമാകുന്നു.

86. തപഃപരഃകൃതയുഗേ ത്രോതായാംജ്ഞാനമുച്യതേ
ദ്വപരേയജ്ഞമേവാഹു ദാനമേകം കലയുഗേ.

കൃതയുഗത്തിൽ തപസ്സും ത്രോതായുഗത്തിൽ ജ്ഞാനജ്ഞാനവും ദ്വപരയുഗത്തിൽ യജ്ഞവും, കലിയുഗത്തിൽ ദാനവും ഏകവും മുഖ്യധർമ്മങ്ങളായി വിധിച്ചിരിക്കുന്നു.

87. സർവസ്യാസ്യതുസർഗസ്യ ഗുപ്തത്വം സമഹാദ്യതിഃ
മുഖബാഹുരുപാജ്ജാനാം പൃഥക്കർമ്മാണ്യകല്പയൽ

ബ്രഹ്മാവു് ഈ ലോകം പരിരക്ഷിക്കുന്നതിനായി തന്റെ മുഖം, ബാഹു, ഉരൾ, പാദം ഈ സ്ഥാനങ്ങളിൽനിന്നും ജനിച്ചവരായ ബ്രാഹ്മണ, ക്ഷത്രിയ, വൈശ്യ, ശൂദ്രരെന്ന നാലു വർണ്ണങ്ങൾക്കു കർമ്മങ്ങൾ വേറെ വേറെ വിഭജിച്ചു.

88. അധ്യാപനം ചാധ്യയനം യജനംയാജനംതഥാ
ദാനംപ്രതിഗ്രഹഞ്ചൈവ ബ്രാഹ്മണാനാമകല്പയൽ.

വേദം അഭ്യസിപ്പിക്കുക, അഭ്യസിക്കുക, യജ്ഞംചെയ്യുക, യജ്ഞം ചെയ്യിക്കുക. ദാനം ചെയ്യുക, ദാനം വാങ്ങുക ഈ ആറു കർമ്മങ്ങളും ബ്രാഹ്മണർക്കായി നിശ്ചയിച്ചിരിക്കുന്നു.

89. പ്രജാനാം ഭക്ഷണംദാന മിജ്യാധ്യയനമേവച
വിഷയേഷപ്രസക്തിശ്ച ക്ഷത്രിയസ്യസമാസതഃ

പ്രജകളെ ധർമ്മപരിപാലനം ചെയ്യുക, ദാനംചെയ്യുക, വേദമോ
തുക, പാട്ട് കൃത്യം സ്ത്രീ മുതലായ വിഷയങ്ങളിൽ വിരക്തിയുണ്ടാകുക,
ഈ നാലു കർമ്മങ്ങളും ക്ഷത്രിയർക്കായി നിശ്ചയിച്ചിരിക്കുന്നു. അവർക്കു
യജ്ഞം ചെയ്യുക മുതലായ ധർമ്മങ്ങളാകാം.

90. പശുനാംരക്ഷണംദാന മിജ്യാധ്യയനമേവച
വണിക്പഥം കസീദഞ്ച വൈശ്യസ്യകൃഷീമേവച.

പശു മുതലായ കാലികളെ രക്ഷിക്കൽ, ദാനം ചെയ്യൽ, വേദമോ
തൽ, ജലത്തിലും ഭൂമിയിലും ഉണ്ടാകുന്ന രത്നം, നെല്ലു മുതലായവ വ്യാ
പാരം ചെയ്യൽ, പലിശ വാങ്ങിക്കൽ, കൃഷി ചെയ്യൽ, ഈ ആറു കർമ്മ
ങ്ങളും കൽപിച്ചിരിക്കുന്നു.

91. ഏകമേവതു ശുഭ്രസ്യ പ്രഭുഃകർമ്മസമാദിശൽ
ഏതേഷമേവവണ്ണാനാം ശുശ്രൂഷമനസ്യയയാ.

ശുഭ്രൻ ഈ മൂന്നു വണ്ണങ്ങൾക്കും വൈമനസ്യം കൂടാതെ ശുശ്രൂഷ ചെ
യ്യുന്നതുതന്നെ മുഖ്യധർമ്മമായി കൽപിച്ചിരിക്കുന്നു. അതിനാൽ ശുഭ്രർക്ക്
ദാനം മുതലായവയുണ്ടാകുന്നു.

92. ഊർദ്ധ്വന്നാഭേമേധ്യതരഃ പുരുഷഃപരികീർത്തിതഃ
തസ്യാന്വേധ്യതമംത്വസ്യ മുഖമുക്തംസ്വയംഭവാ.

പുരുഷശരീരം പരിശുദ്ധമായിരിക്കുന്നു. അതിൽ നാഭിക്കു മുകളു
ഭാഗം അധികം പരിശുദ്ധതമാണ്. അതുകൊണ്ട് ബ്രഹ്മാവിന്റെ മുഖം
അത്യധികം പരിശുദ്ധമായിരിക്കുന്നു.

93. ഉത്തമാംഗോത്ഭവാഞ്ചൈജ്യേഷ്ഠഃ ബ്രഹ്മണശ്ചൈവ—

ധാരണാൽ

സർവ്വസൈവാസ്യസർഗസ്യ ധർമ്മതോ ബ്രാഹ്മണഃ പ്രഭുഃ

ബ്രഹ്മാവിന്റെ മുഖത്തിൽനിന്നു ജനിച്ചതിനാലും, വേദത്തെ ധരി
ക്കുന്നതിനാലും, ക്ഷത്രിയാദിവണ്ണങ്ങൾക്ക് ധർമ്മം ഉപദേശിക്കുന്നതിനാ
ലും ഈ ലോകത്തിൽ ബ്രാഹ്മണൻ ധർമ്മമായി ഉൽകൃഷ്ടൻ പ്രാപിക്കുന്നു.

94. തംഹിസ്വയംഭൂസ്സാദാസ്യോ തപസ്സുപ്താദിതോസൃജൻ
ഹവ്യകവ്യാദിവാഹായ സർവ്വസാസ്യചഗുപ്തയേ.

ബ്രാഹ്മണനെ സ്വയംഭൂവായ ബ്രഹ്മാവു് ദേവപിതൃക്കൾക്കു യജ്ഞം,
ശ്രാദ്ധം മുതലായ കർമ്മങ്ങളാൽ തൃപ്തി ചെയ്യുന്നതിനായിട്ടും, മറ്റു വണ്ണ
ങ്ങളെ ധർമ്മോപദേശം ചെയ്തു രക്ഷിക്കുന്നതിനായിട്ടും തന്റെ മുഖത്തിൽ
നിന്നു് ആദ്യമായി ജനിപ്പിച്ചു.

95. യസ്യോന്യേനസദാശ്നന്തി ഹവ്യാദിത്രിദിവൗകസഃ
കവ്യാനി ചൈവപിതരഃ കിംഭൂതമധികംതതഃ

ഏതു ബ്രാഹ്മണൻ ഓതിയ മന്ത്രബലത്താൽ ദേവന്മാരും പിതൃക്കളും
അവരവരുടെ ഹവിർഭാഗം സ്വീകരിക്കുന്നുവോ, ആ ബ്രാഹ്മണനെല്ലാതെ
ആരും ശ്രേഷ്ഠനായിത്തീരും.

96. ഭൂതാനാം പ്രാണിനശ്രേഷ്ഠാഃ പ്രാണിനാംബുധിജീവിനഃ
ബുധിമൽസുനരാശ്രേഷ്ഠാഃ നരേഷുബ്രാഹ്മണാസ്മൃതാഃ
സകല ചരാചരങ്ങളിൽവെച്ചു് പ്രാണനുള്ള ചരങ്ങൾ ഉൽകൃഷ്ടങ്ങളാ

കുന്നു. അവയിൽ അറിവോടുകൂടി ജീവിക്കുന്ന പശു മുതലായവ ശ്രേഷ്ഠമാകുന്നു. ഇവയിൽ മനുഷ്യർ ശ്രേഷ്ഠരാകുന്നു. മനുഷ്യരിൽവെച്ച് ബ്രാഹ്മണൻ ഉൽകൃഷ്ടനാകുന്നു.

97. ബ്രാഹ്മണേഷുചവിദ്യാംസോ വിദ്യാർത്ഥസുതബുദ്ധയാഃ
ബുദ്ധതദ്ധിഷ്ടകർത്താഃ കർത്തൃഷുബ്രഹ്മവേദിനഃ

അവരിൽ വേദാന്തമതത്വങ്ങൾ അറിഞ്ഞ പണ്ഡിതന്മാർ ഉൽകൃഷ്ടന്മാരാണ്. അവരിൽ വിധി വിലക്കുകൾ ദൃഢമായറിഞ്ഞവർ ഉത്തമന്മാരാകുന്നു. അവരിൽ വിധിനിഷിദ്ധങ്ങളൊഴിച്ചു കൃത്യമായ വിധി ചെയ്യുന്നവർ ഉത്തമന്മാരാകുന്നു. അവരിൽ എല്ലാജീവികളിലും സമബുദ്ധിയായി വർത്തിക്കുന്ന ബ്രഹ്മജ്ഞാനികൾ ഉത്തമന്മാരാണ്.

98. ഉല്പത്തിരേവവിപ്രസ്യ മുന്തിർധർമ്മസ്യശാശ്വതീ
സഹിധർമ്മാർത്ഥമുല്പന്നോ ബ്രഹ്മഭൂതായകല്പതേ.

ബ്രാഹ്മണജനം ശാശ്വതമായിരിക്കുന്ന ധർമ്മം മുന്തിരിക്കുകയാകുന്നു. ധർമ്മപ്രകാശത്തിനായി ഉൽഭവിച്ച ബ്രാഹ്മണൻ ജ്ഞാനംകൊണ്ടു മോക്ഷത്തിനവകാശിയായിത്തീരുന്നു.

99. ബ്രാഹ്മണോജാ യഥാനോഹി പൃഥിവ്യാമയിജായതേ
ഈശ്വരസ്സർവഭൂതാനാം ധർമ്മകോശസ്യഗുഹ്യതേ.

ഭൂമിയിൽ ജനിച്ച ബ്രാഹ്മണൻ ഉൽകൃഷ്ടജന്മാവായി സർവ്വവസ്തുക്കളെക്കൂടി ധർമ്മം എന്ന നിയമം, സകല പ്രജകളെയും രാജാവും എന്നപോലെ രക്ഷിക്കുന്നു.

100. സർവംസർവം ബ്രാഹ്മണസ്യേദം യൽകിഞ്ചിജഗതീഗതം
ശൈശ്വേന്ദ്രനാഭിജനേധേദംസർവം വൈബ്രാഹ്മണോഹതി.

ബ്രാഹ്മണൻ ജാതിയിൽ ആദ്യനാകയാലും ബ്രഹ്മാവിന്റെ മുഖമായ ഉൽകൃഷ്ടസ്ഥാനത്തിൽനിന്നും ജനിച്ചവനാകയാലും ഈ ലോകത്തിൽ ഉണ്ടായിരിക്കുന്ന സകല വസ്തുക്കളുടെയും സ്വത്തു് ഭാനം വാങ്ങുന്നതിന് അർഹനായിത്തീരുന്നു.

101. സ്വമേവബ്രാഹ്മണോഭൂദ്ഭേദേ സ്വപണ്യേസ്വന്ദദാ—

തിഥ

ആനൃശംസ്യാദ് ബ്രാഹ്മണസ്യ ഭൂജതേഹീതരേജനഃ

ബ്രാഹ്മണൻ ഒരുവനോടു ഭാനം വാങ്ങിയാലും തന്റെ സ്വത്തുതന്നെ അവൻ ഭാനം ചെയ്യുന്നു. മറ്റുള്ളവർ ബ്രാഹ്മണകൃപകൊണ്ടാണ് അവ അനുഭവിക്കുന്നത്.

102. തസ്യകർമ്മവിവേകാർത്ഥം ശേഷാണാമനു പൂർവ്വശഃ
സ്വായംഭൂവോമനുർദ്ധീമാ നിദംശാസ്രമകല്പയൽ.

ബ്രാഹ്മണന്റെയും മറ്റുള്ളവരുടേയും ധർമ്മാനുഷ്ഠാനങ്ങളെ വിഭജിച്ചറിയുന്നതിനായി ഈ ശാസ്ത്രം അയോനിജനം ധർമ്മമായ സ്വായംഭൂവമനു കല്പിച്ചിരിക്കുന്നു.

103. വിദ്യഷാബ്രാഹ്മണേനേദ മധ്യേതവ്യംപ്രയത്തഃ
ശീഷ്യേഭ്യശ്ചപ്രവർത്തവ്യം സമ്യങ്നാനേനേനകേനചിത്

ഈ ശാസ്ത്രത്തിന്റെ മാഹാത്മ്യം അറിഞ്ഞ ബ്രാഹ്മണൻവഴി ഈ ശാസ്ത്രം അധ്യയനം ചെയ്യണം. ശിഷ്യന്മാർക്കും ഉപദേശിക്കണം. മറ്റു വണ്ണങ്ങൾക്ക് ഇത് ഉപദേശിക്കരുത്.

104. ഇദംശാസ്ത്രമധീയാനോ ബ്രാഹ്മണശ്ശംസിതവ്രതഃ
മനോവാദേഹാജൈർന്നിത്യം കർമ്മദോഷൈർന്ന-

ലിപ്യതേ.

വ്രതാനുഷ്ഠാനത്തോടുകൂടി ഈ ശാസ്ത്രം ഉപദേശിക്കുന്ന ബ്രാഹ്മണൻ കായവാങ്മാനസങ്ങളാൽ ഉണ്ടാകുന്ന കർമ്മദോഷങ്ങൾ ഒരിക്കലും ഉണ്ടാകുന്നില്ല.

105. പുനാതിപംക്തിംവംശഗ്യാംശ്ച സപ്തസപ്തപരാവരാൻ
പൃഥിവീമപിചൈവേമം കൃസ്താമേകോപിസോർഹതി.

ഈ ശാസ്ത്രം പറയുന്ന ബ്രാഹ്മണൻ ഒരുത്തനാണെങ്കിലും തന്റെ പങ്ക്തിയിലിരിക്കുന്ന എല്ലാവരെയും പരിശുദ്ധമാക്കുന്നു. തന്റെ വംശത്തിനേയും അതിൽ മുൻപും പിൻപുമുള്ള ഏഴേഴ ജന്മത്തിൽ ഉള്ളവരെയും സൽഗതിക്ക് അർഹരാക്കുന്നു. അവൻ ഈ ഭൂമി മുഴുവനും ഭാനം വാങ്ങി ജ്ഞാനതിന് യോഗ്യനാകുന്നു.

106. ഇദംസ്വസ്ത്യനംശ്രേഷ്ഠ മിദംബുദ്ധിവിവർദ്ധനം
ഇദംയശസ്വമായുഷ്യമിദം നിശ്ശ്രേയസംപരം

ഈ ശാസ്ത്രം ഓതുന്നവർ മങ്ലവും, ബുദ്ധിയും, കീർത്തിയും, ആയുസ്സും പരമായിരിക്കുന്ന മോക്ഷവും പ്രാപിക്കുന്നു.

107. അസ്മിന്ധമോഖിലേനോഷേതാ ഗുണദോഷൗചകർമ്മണാം
ചതുർണ്ണാമപീവണ്ണാനാം ആചാരൈശ്ചവശാശ്ചതഃ

ഈ ശാസ്ത്രത്തിൽ എല്ലാ ധർമ്മങ്ങളും, കർമ്മങ്ങളുടെ ഗുണദോഷങ്ങളും, നാലു വണ്ണങ്ങളുടേയും ശാശ്വതമായുള്ള ആചാരങ്ങളും പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു.

108. ആചാരഃ പരമോധർമ്മഃ ശ്രുത്യുക്തസ്താർത്ഥപ്രപ
തസ്താദസ്മിൻ സദായുഷേതാ നിത്യംസ്യാദാത്മവാൻഭിജഃ

വേദത്തിലും സ്മൃതിയിലും പറഞ്ഞിരിക്കുന്ന ആചാരം എല്ലാവർക്കും മുഖ്യധർമ്മമായി പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ആകയാൽ യോഗ്യനായിതീരണമെന്ന് ആഗ്രഹമുള്ളവൻ ഇതിൽ സദാ താല്പര്യമുള്ളവനായിരിക്കണം.

109. ആചാരാഭിച്യതോവിപ്രോ നവേദമലമശ്നതേ
ആചാരേണതുസംയുക്ത സ്മൃണ്ണഫലഭാഗ്ഭവോൽ.

ജാതിമര്യാദപ്രകാരം പ്രവർത്തിക്കാത്ത ബ്രാഹ്മണൻ വേദത്തിൽ പറയപ്പെട്ട ഫലം ലഭിക്കുകയില്ല. ജാതിമര്യാദ അനുസരിച്ചു നടക്കുന്ന ബ്രാഹ്മണൻ വേദോക്തപ്രകാരമുള്ള ഫലം പൂർണ്ണമായി ലഭിക്കുന്നു.

110. ഏവമാചാരതോദൃഷ്ടാ ധർമ്മസ്യമനയോധതി.
സർവസ്യതപസോമൂല മാചരംജഗൃഹഃപരം.

മുനിമാർ ആചാരത്തിനാൽ ധർമ്മത്തിന്റെ ഫലം അറിഞ്ഞു എല്ലാ തപസ്സിനും ആചാരം പ്രധാന കാരണമായി പറയുന്നു.

വിഷയസംഗ്രഹം

111. ജഗതശ്ചസമുല്പത്തിം സംസ്കാരവിധിമേവച
വ്രതചര്യോപചാരംച സ്നാനസ്വപരംവിധിം.

ഈ ശാസ്ത്രത്തിൽ ലോകത്തിന്റെ ഉല്പത്തിയേയും, ജാതകർമ്മം മുതലായ സംസ്കാരങ്ങളേയും ബ്രഹ്മചാരികളുടെ വ്രതാനുഷ്ഠാനങ്ങളേയും ഗൃഹശുശ്രൂഷയേയും വേദാഭ്യസനം കഴിഞ്ഞു് ചെയ്യേണ്ട മങ്ഗളസ്നാനവിധിയേയും;

112. ദാരാധിഗമനം ചൈവ വിവാഹാനാഞ്ചലക്ഷണം
മഹായജ്ഞവിധാനം ചശ്രാർദ്ധകല്പം ചശാശ്വതം.

വിവാഹത്തേയും വിവാഹദേവങ്ങളേയും പഞ്ചമഹായജ്ഞവിധിയേയും ശ്രാദ്ധത്തിന്റെ ശാശ്വതമായിരിക്കുന്ന വിധിയേയും;

113. വൃത്തിനാംലക്ഷണഞ്ചൈവ സ്നാതകസ്വപ്രതാനിച
ക്ഷേപാക്ഷേപചശുചഞ്ച ദ്രവ്യാണാംശുദ്ധിമേവച.

സകലരുടേയും ജീവനോപായത്തേയും, ഗൃഹസ്ഥന്റെ ധർമ്മവ്രതങ്ങളേയും ഭക്ഷ്യത്തേയും, അഭ്യക്ഷ്യത്തേയും, ശുചിത്തേയും, സുവർണ്ണ, മുതലായ പഞ്ചലോഹശുദ്ധിയേയും;

- 1'4. സ്രീധർമ്മയോഗന്താപസ്യം മോക്ഷംസന്യാസമേവച
രാജന്ത്യാധർമ്മമഖിലം കാര്യാണാഞ്ചവിനിർണ്ണയം.

സ്രീകളുടെ ധർമ്മത്തേയും, വാനപ്രസ്ഥന്മാരുടെ ധർമ്മത്തേയും, മോക്ഷത്തിന്നു കാരണമായ സന്യാസത്തേയും: അവരുടെ ധർമ്മത്തേയും, കടം കൊടുക്കുക വാങ്ങുക മുതലായ വ്യവഹാരങ്ങളുടെ തീരുമാനത്തേയും;

115. സാക്ഷിപ്രശ്നവിധാനഞ്ച ധർമ്മംസ്രീപുസയോരവി
വിഭാഗധർമ്മന്യുതഞ്ച കംടകാനാശ്ചശോധനം.

സാക്ഷിവിചാരണയുടെ ക്രമത്തേയും സ്രീപുരുഷന്മാരുടെ ധർമ്മത്തേയും ഭാഗം ചെയ്യുന്ന ക്രമത്തേയും, ചുതുകളിയേയും മോഷണം മുതലായ കൃത്യം ചെയ്യുന്നവരെ ഭണ്ഡിക്കുന്ന ക്രമത്തേയും;

116. വൈശ്യശുഭ്രോപചാരംച സങ്കീർണ്ണാനാശ്ചസംഭവം
ആപദ്ധർമ്മംചവർണ്ണാനാം പ്രായശ്ചിത്തവിധിംതഥാ.

വൈശ്യശുഭ്രധർമ്മത്തേയും, അനുലോമർ മുതലായ സങ്കരജാതികളുടെ ഉല്പത്തിക്രമത്തേയും, സകല വർണ്ണങ്ങളുടേയും ആപത്തുകാലത്തിലുള്ള ധർമ്മത്തേയും, പ്രായശ്ചിത്തത്തേയും;

117. സംസാരഗമനം ചൈവ ത്രിവിധംകർമ്മസംഭവം
നിശ്ശ്രേയസംകർമ്മണാംച ഗുണദോഷപരീക്ഷണം.

അന്യദേഹസ്വീകരണത്തിന്നു കാരണമായ കർമ്മത്തേയും, ഉത്തമ മധ്യമ അധമരൂപമായ ശുഭാശുഭ കർമ്മങ്ങളുടെ വിഭാഗത്തേയും, മോക്ഷ മാർഗ്ഗമായ ആത്മജ്ഞാനത്തേയും, ഗുണദോഷങ്ങളെ വിഭാഗിച്ചറിയുന്നതിനേയും;

118. ദേശധർമ്മാൻജാതിധർമ്മാൻ കലധർമ്മാംശ്വശാശ്വതാൻ
പാഷണ്ഡഗണധർമ്മാംശ്വ ശാസ്ത്രേസ്തിന്നുക്തവാന്മനഃ

പുരാതനമായ ദേശാചാരത്തേയും. ജാത്യാചാരത്തേയും, വംശാചാരത്തേയും വേദധർമ്മത്തെ നിരസിച്ചു നടക്കുന്ന പാഷണ്ഡരുടെ ആചാരത്തേയുംപറ്റി മനുപ്രജാപതി ഈ ശാസ്ത്രത്തിൽ ക്രമമായി പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു.

119. യഥേദമുക്തവാൻശാസ്ത്രം പുരാപുഷ്പോമനർമയാ
തഥേദംയുയമപ്യദ്യമൽ പ്രകാശാനിബോധത.

ആ മനുപ്രജാപതി ഈ ശാസ്ത്രം ഞാൻ ആവശ്യപ്പെട്ടപ്പോൾ എന്നോടു എപ്രകാരം ഉപദേശിച്ചുവോ അപ്രകാരംതന്നെ ഞാൻ നിങ്ങളോടും ശരിയായി പറയാം. കേട്ടുകൊണ്ടാലും..

രണ്ടാം അദ്ധ്യായം

ധർമ്മലക്ഷണം

1. വിദ്വത്സേവിതം സദ്ഭിർന്നിത്യമഭേഷരാഗിഭിഃ
ഘൃദയേനാഭ്യനുജ്ഞാതോ യോധർമ്മസ്തന്നിബോധത.

വേദതത്വങ്ങളെ അറിഞ്ഞവരായും, ധർമ്മവാന്മാരായും, ക്രമക്രോധ രഹിതന്മാരായും ഇരിക്കുന്ന ബ്രാഹ്മണരാണ്, യാതൊരു ധർമ്മം ശ്രദ്ധപൂർവ്വമായ നഷ്ടപ്പെട്ടിരിക്കുന്നുവോ, ആ ധർമ്മം പറയാം കേട്ടാലും.

2. കാമാത്മതാനപ്രശസ്താ നചൈവേഹാസ്ത്യകാമതാ
കാമ്യോഹിവേദാധിഗമഃ കർമ്മയോഗശ്ച വൈദികഃ

സ്വർഗ്ഗം മുതലായ ഫലം കാംക്ഷിച്ചു് തപസ്സ് മുതലായ കർമ്മങ്ങൾ അനുഷ്ഠിക്കുന്നത് നല്ലതല്ല. എന്നാൽ അതിൽ പ്രവേശിക്കാതെ ഈ ലോകത്തിൽ വേദമോതന്നതും യജ്ഞം ചെയ്യുന്നതും കാര്യമായിരിക്കുന്നു.

3. സംകല്പമൂലഃ കാമോവൈ യജ്ഞാസ്സംകല്പസംഭവാഃ
പ്രതാനിയമ ധർമ്മാശ്ച സർവേ സംകല്പജാഃസ്തൂതാഃ

ഒരു പ്രവൃത്തിയാൽ ഒരു പ്രത്യേക ഫലം ലഭിക്കും എന്നു പറയുന്നത് സംകല്പമാകുന്നു. അതിനാൽ ഇച്ഛയുണ്ടാകുന്നു. അതുകൊണ്ട് യജ്ഞങ്ങളും, വ്രതങ്ങളും നിയമങ്ങളും ആചാരങ്ങളും ചെയ്യുന്നു.

4. അകാമസ്യ ക്രിയാ കാചിദഗൃതേനേഹകർഹിചിത്
യദ്യദ്ധികരുതേ കിഞ്ചിത്തത്തൽകാമസ്യ ചേഷ്ടിതം.

ഇച്ഛ വെടിഞ്ഞവൻ ഈ ലോകത്തിൽ യാതൊരിക്കലും യാതൊന്നിലും യാതൊരു പ്രവൃത്തിയും ലക്ഷ്യമാകുന്നില്ല. അല്പമായിപോലും ഏതു പ്രവൃത്തി ചെയ്യുന്നുവോ അതു മുഴുവനും കാമത്തിന്റെ പ്രവൃത്തിതന്നെയാകുന്നു.

5. തേഷുസമ്യഗ്വർത്തമാനോ ഗച്ഛത്യമരലോകതാം
യഥാസങ്കല്പിതാംശ്ചേഹ സർവ്വാനാമാൻ സമഗ്നതേ

യജ്ഞാദികർമ്മങ്ങൾ ഫലാപേക്ഷകൂടാതെ ചെയ്യുന്നവൻ മോക്ഷം പ്രാപിക്കുന്നു. അവൻ സങ്കൽപ്പിച്ചവിധമുള്ള സകലാഭീഷ്ടങ്ങളും പ്രാപിക്കുന്നു.

6. വേദോഖിലോധർമ്മമൂലം സ്തൂതിശീലേ ചതദിദാ
ആചാരശ്ചൈവ സാധുനാമാത്മനസ്തഷ്ടിരേവച.

ഋക്ക മുതലായ നാലു വേദങ്ങളും ഈ വേദജ്ഞന്മാരായ ഋഷികളുടെ സ്തൂതിയും അനുഷ്ഠാനവും, സാധുക്കളുടെ ആചാരവും, തന്റെ മനസ്സന്തോഷവും ധർമ്മത്തിന് കാരണമായിരിക്കുന്നു.

7. യഃകശ്ചിതകസ്യചിലമ്മോ മന്നാ പരികീർത്തിതഃ
സസംവാഭിഹിതോ വേദേ സർവ്വജ്ഞാനമയോഹിസഃ

മനുപ്രജാപതിയാൽ ഏതു ജാതിക്കു് ഏതു ധർമ്മം വിധിക്കപ്പെട്ടുവോ അതു മുഴുവനും വേദത്തിൽ പറയപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. അദ്ദേഹം എല്ലാ വേദങ്ങളുടെ തത്വധർമ്മത്തെയും സമഗ്രമായിട്ടു് അറിഞ്ഞ ആളല്ലയോ.

8. സർവ്വസമവേഷ്യേദം നിഖിലംജ്ഞാനചക്ഷുഷാ
ശ്രുതിപ്രാമാണ്യതോ വിദ്വാൻസ്വധർമ്മനിവിശേതവൈ.

വിദ്വാൻ ഈ ശാസ്ത്രം ജ്ഞാനദൃഷ്ടികൊണ്ടു് അറിഞ്ഞു. ഇതിൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്ന ധർമ്മങ്ങൾ വേദത്തിൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നതായി വിചാരിച്ചു തന്റെ ധർമ്മം നടത്തേണ്ടതാണു്.

9. ശ്രുതിസമൃത്യാദിതം ധർമ്മ മനുതിഷ്ഠൻഹിമാനവഃ
ഇഹകീർത്തിമവാപ്നോതി പ്രേത്യചാനന്തമംസുഖം.

ശ്രുതിയിലും സ്മൃതിയിലും പറഞ്ഞിരിക്കുന്ന ധർമ്മം അനുഷ്ഠിക്കുന്നവൻ ഈ ലോകത്തിൽ കീർത്തി പ്രാപിക്കുന്നു. മരിച്ചശേഷം നിസ്സുലൂമായ സ്വർഗ്ഗസുഖം പ്രാപിക്കുന്നു.

10. ശ്രുതിസ്തുവേദോവിജ്ഞേയോ ധർമ്മശാസ്ത്രസ്തുവൈസ്മൃതിഃ
തേസംവാത്സേച്ഛമീമാംസേത്യതാഭ്യോധമ്മോഹി നിർബഭൗ

വേദശാസ്ത്രം ശ്രുതിയെന്നും, ധർമ്മശാസ്ത്രം സ്മൃതിയെന്നും അറിയേണ്ടതാണു്. ഇവ രണ്ടും വിരോധമായ തർക്കശാസ്ത്രയുക്തികൊണ്ടു് ആക്ഷേപിക്കരുതു്. ഇവകൊണ്ടു് ധർമ്മം പ്രകാശിക്കുന്നു.

11. യോവമന്യേതതേമൂലേ ഹേതുശാസ്ത്രാശ്രയാദിജഃ
സസാധുഭിർബഹിഷ്ഠാര്യോ നാനൃകോ വേദനിനഃ

ധർമ്മത്തിന്നു കാരണമായ ആ രണ്ടിനെയും തർക്കശാസ്ത്രയുക്തിയാൽ ആരു അവമാനിക്കുന്നുവോ അവൻ മഹാന്മാരാൽ കർമ്മാനുഷ്ഠാനങ്ങളിൽ നിന്നും തള്ളപ്പെടേണ്ടവനാണു്. വേദത്തെ നിന്ദിക്കുന്നതിനാൽ അവൻ നാനൃകനാകുന്നു.

12. വേദസ്മൃതിസമാചാര സ്സപസ്വപ പ്രിയമാത്മനഃ
തസ്മാച്ചതുവിധംപ്രാഹു സ്സാക്ഷാദ്ധർമ്മസ്യ ലക്ഷണം.

വേദം, സ്മൃതി, അനുഷ്ഠാനം, മനസ്സന്തോഷം, ഈ നാലും ധർമ്മത്തിന്റെ അടയാളമാണെന്നു പറയുന്നു.

13. അർത്ഥകാമേഷ്വസക്താനാം കർമ്മജ്ഞാനംവിധിയതേ
ധർമ്മംജിജ്ഞാസമാനാനാം പ്രമാണം പരമം ശ്രുതിഃ

അർത്ഥം, കാമം ഇവയിൽ സംബന്ധിക്കാത്തവർക്കു് ധർമ്മോപദേശം വിധിച്ചിരിക്കുന്നു. ധർമ്മം അറിയണമെന്നു താല്പര്യമുള്ളവർക്കു് വേദം മുഖ്യ പ്രമാണമായിരിക്കുന്നു.

14. ശ്രുതിദ്വൈധത്തു യത്രസ്യുത്തത്രാ ധർമ്മാവഭൗസ്മൃതൗ
ഉഭാവപിഹിതൗ ധർമ്മൗ സമ്യഗ്ഭൗമനീഷിഭിഃ

ഏതു വിഷയത്തിൽ വേദം ഒന്നിന്നൊന്നു വിരോധമായിരിക്കുമോ ആ രണ്ടും ധർമ്മമെന്നു പറയുന്നു. ആ രണ്ടു ധർമ്മങ്ങളും മഹാന്മാരാൽ വഴിയാവണ്ണം പറയപ്പെട്ടതാണു്.

15. ഉദിതേനദിതേപൈവ സമയാധൃഷിതേതഥാ
സംവാചതേത്യേവേന ഇതീയം വൈദികീശ്രുതിഃ

സൂര്യൻ ഉദിച്ചതിനു പിൻപും ഉദയത്തിനു മുൻപും, സൂര്യനും നക്ഷത്രങ്ങളും ഇല്ലാതിരിക്കുന്ന കാലത്തും യജ്ഞം ചെയ്യണമെന്നും വേദത്തിൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ആകയാൽ ഉദയാനന്തരം യജ്ഞം ഹോമിക്കണമെന്നും വിധിക്കുന്ന വേദത്തിനും, ഉദയാൽ പൂർവ്വം അവ ചെയ്യേണ്ടതാണെന്നു വിധിക്കുന്ന വേദത്തിനും, ഒന്നിനൊന്നു വിരോധമില്ല. എന്തെന്നാൽ അവ രണ്ടും ധർമ്മമാണെന്നു പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു.

16. നിഷേകാദിശ്ശാന്നാനോ മന്ത്രൈര്യസ്യോദിതോവിധിഃ
തസ്യശാസ്ത്രേധികാരോന്ധീൻ ജേതയോനാന്യസ്യകസ്യ-
ചിത്.

ഗർഭാധാനം മുതൽ ദേഹസംസ്കാരംവരെ മന്ത്രത്താൽ ആർക്കു് അനുഷ്ഠാനം വിധിച്ചിരിക്കുന്നുവോ ആ ബ്രാഹ്മണനു് ഈ ശാസ്ത്രം പറയുന്നതിന്നധികാരമുണ്ടു്. മറ്റുള്ളവർക്കില്ല.

17. സരസ്വതീദൃഷദത്യോർദ്ദേവനദ്യോര്യദന്തരം
തദേവനിർമ്മിതംദേശം ബ്രഹ്മാവർത്തം പ്രചക്ഷതേ

സരസ്വതിയെന്നും, ദൃഷദതിയെന്നുംപറയുന്ന ദേവനദികളുടെ മദ്ധ്യപ്രദേശം ദേവന്മാരാൽ ഏർപ്പെടുത്തപ്പെട്ട 'ബ്രഹ്മാവർത്തം'മെന്നു പറയുന്നു.

18. തസ്മിൻദേശേയ ആചാരഃ പാരംപര്യക്രമാഗതഃ
വണ്ണാനാം സാന്തരാളാനാം സസദാചാരഉചൃതേ.

ആ ദേശത്തു് എപ്പോഴും മഹാത്മാർ വസിക്കുന്നതുകൊണ്ടു്, ബ്രാഹ്മണാദി വണ്ണങ്ങൾക്കും, സങ്കരജാതികൾക്കും ശിഷ്ടാചാരം അനാദിയായി അവിടത്തിൽനിന്നുമുണ്ടാകുന്നു.

19. കരുക്ഷേത്രം ചമത്യാശ്ച പാഞ്ചാലശ്ശരസേനകാഃ
ഏഷബ്രഹ്മർഷിദേശോവൈ ബ്രഹ്മാവർത്താദനന്തരഃ.

കരുക്ഷേത്രം, മത്സ്യദേശം, പാഞ്ചാലദേശം, ഉത്തരമധുര ഈ ദേശങ്ങൾ ബ്രഹ്മർഷികൾ വസിക്കുന്ന ദേശങ്ങളാണു്. ഈ സ്ഥലങ്ങൾ ബ്രഹ്മവർത്തദേശങ്ങളോളം ശ്രാദ്ധ്യങ്ങളാണു്.

20. ഏതദ്ദേശ്യ പ്രസൂതസ്യ സകാശാദഗ്രജന്മനഃ
സ്വംസ്വം ചരിത്രം ശിക്ഷേരൻ പൃഥിവ്യാസർവ്വമാനവാഃ.

ഈ ദേശങ്ങളിൽ ജനിച്ച ബ്രാഹ്മണരിൽനിന്നും സകലരും അവരവരുടെ ധർമ്മങ്ങൾ അറിയണം.

21. ഹിമവിദഗിന്ധ്യയോർമധ്യം യൽപ്രാഗ്ഗിനശന്നാദപി
പ്രത്യഗേവപ്രയാഗാച്ച മധ്യദേശഃ പ്രകീർത്തിതഃ

ഹിമവൽപർവ്വതത്തിനും, വിന്ധ്യപർവ്വതത്തിനും മധ്യത്തിൽ സരസ്വതി മറഞ്ഞ വിഭജനദേശത്തിനു കിഴക്കായി പ്രയാഗത്തു പടിഞ്ഞാറായി ഇരിക്കുന്ന പ്രദേശത്തെ മദ്ധ്യദേശമെന്നു പറയുന്നു.

22. ആസമുദ്രാന്തരൈവ പൂർവാദാ സമുദ്രാച്ച പശ്ചിമാൽ
തയോരേവാന്തരം ഗിര്യോരാര്യാവർത്തം വീർഭർണ്ഡാഃ

കിഴക്കേ സമുദ്രം തുടങ്ങി പടിഞ്ഞാറെ സമുദ്രം വരെയുള്ള മുൻപറഞ്ഞ പർവ്വതങ്ങളുടെ മധ്യപ്രദേശത്തെ മഹാമാർ അധിവസിക്കുന്ന ആദ്യാവർത്തമെന്നു പറയുന്നു.

23. കൃഷ്ണസാരസ്വതപരതി തുഗോയത്ര സ്വഭാവതഃ

സജ്ഞേയോയഞ്ജിയോദേശോ ഏച്ഛദേശസ്ത്വതഃ പരഃ

കൃഷ്ണസാരമെന്ന മാൻ ഏതു സ്ഥലത്തു സ്വഭാവീകമായി സഞ്ചരിക്കുന്നോ ആ സ്ഥലം യാഗം ചെയ്യുന്നതിന് യോഗ്യമാകുന്നു. മറ്റു ദേശങ്ങൾ അശുഭമായ ഏച്ഛദേശങ്ങളാണെന്നു പറയുന്നു.

24. ഏതാൻദ്രിജാതയോദേശാൻ സംശ്രിയേരൻപ്രയത്തതഃ

ശുഭ്രസ്തു യസ്തിൻകസ്തിൻവാ നിവസേദ്വത്തികർശിതഃ

ഇപ്രകാരമുള്ള പുണ്യദേശങ്ങൾ ബ്രാഹ്മണർ അന്യദേശജാതന്മാരാണെങ്കിലും പ്രാപിക്കേണ്ടതാണ്. അല്ലെങ്കിൽ ശുഭ്രൻ ശുശ്രൂഷാപൂർത്തിവിട്ട് മറ്റു വൃത്തികൾ എവിടെ ചെയ്യുന്നില്ലയോ അവിടെ വസിക്കണം.

25. ഏഷാ ധർമ്മസ്യവോയോനിഃ സമാസേന പ്രകീർത്തിതാ സംഭവശ്വാസ്യ സപ്തസ്യ വണ്ണ്യധർമ്മാന്നിബോധതഃ.

ലോകോത്ഭവത്തെയും, ധർമ്മത്തിന് കാരണങ്ങളായ വേദശാസ്ത്രപുണ്യക്ഷേത്രങ്ങളെയും നിങ്ങളോട് സംഗ്രഹമായിപ്പറഞ്ഞു. ഇനി വണ്ണ്യശ്രമധർമ്മങ്ങൾ പറയാം; കേട്ടാലും.

26. വൈദികൈഃ കർമ്മഭിഃ പുണ്യൈർന്നിഷേകാദിർദ്വി-

ജന്മനാം

കാര്യശ്ശരീരസംസ്കാരഃ പാവനഃ പ്രേത്യചേഹവ

ദ്വിജാതികൾ വേദത്തിൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്ന പരിശുദ്ധങ്ങളായ മന്ത്രകർമ്മങ്ങളാൽ ഗർഭാധാനം മുതലായി ശരീരത്തിനു പരിശുദ്ധിയും മരണശേഷം പുണ്യലോകവും കൊടുക്കുന്ന ശരീരശുദ്ധി ചെയ്യണം.

27. ഗാർഭൈർഹോമൈർജാതകർമ്മചര്യമൗജിനിബന്ധനൈഃ വൈജികംഗാഭികം ചൈനോ ദ്വിജാനാമപമുജ്യതേ.

ഗർഭാധാനമന്ത്രത്താലും സീമന്തഹോമത്താലും ജാതകർമ്മം, നാമകരണം, അന്നപ്രാശനം, ചര്യം ഉപനയനം, ഈ ക്രിയകളാലും, ദ്വിജന്മാർക്കു സംഭോഗം ചെയ്യുവാൻ അയോഗ്യമായ ദിനത്തിൽ ചെയ്തതിനാലുണ്ടായ ദോഷവും അമ്മയുടെ ഗർഭത്തിൽ വസിച്ച ദോഷവും പരിഹരിക്കപ്പെടുന്നു.

28. സ്വാധ്യായേന വ്രതൈർഹോമൈഃ ത്രൈവിദ്യേനേജ്യ-

യാസുതൈഃ

മഹായജ്ഞൈശ്ചയജ്ഞൈശ്ച ബ്രാഹ്മീയം ക്രിയതേതതഃ

വേദം ഉച്ചരിക്കുന്നതിനാലും മധ്യമാംസക്ഷേണം ചെയ്യാതിരിക്കുന്ന വ്രതാദികളാലും, ഔപാസനഹോമങ്ങളാലും, ദേവർഷി പിതൃതർപ്പണത്താലും പഞ്ചമഹായജ്ഞത്താലും, അഗ്നിഷ്ടോമാദികളാലും ദേഹം മോക്ഷത്തിന് അർഹമായി ഭവിക്കുന്നു.

ജാതകർമ്മാദിസംസ്കാരം

29. പ്രജ്ഞാഭിവാർദ്ധനാൽ പുംസോ ജാതകർമ്മവിധിയതേ
മന്ത്രവൽപ്രാശനംചാസ്യ ഹിരണ്യമധുസർപ്പിഷാഃ

ജനിക്കുന്ന ശിശു ആണായിരുന്നാൽ പൊക്കിടക്കൊടിയിരുക്കുന്ന തിരുമുൻപു് ജാതകർമ്മമെന്ന സംസ്കാരം ചെയ്യേണ്ടതാണു്. അപ്പോൾ ആ പ്രജസ്സു് നെയ്യു് തേൻ ഇവയിൽ സ്വർണ്ണം മന്ത്രോച്ചാരണത്തോടെ ഉറച്ചു് നാക്കിൽ തേയ്ക്കണം.

30. നാമധേയന്ദശ്യമ്യാതു ദ്വാദശ്യാംവാസ്യകാരയേതു്
പുണ്യേതിഥൗ മുഹൂർത്തവാ നക്ഷത്രോവാഗ്നാനാപിതേ

ഈ ശിശുവിനു് ജനിച്ചതുമുതൽ പത്താമത്തെയോ പന്ത്രണ്ടാമത്തെയോ ദിവസം പുണ്യതിഥിയിൽ ശുഭമുഹൂർത്തത്തിൽ ശുഭനക്ഷത്രത്തിൽ നാമകരണം ചെയ്യണം.

31. മംഗള്യംബ്രാഹ്മണസ്യസ്യാൽ ക്ഷത്രിയസ്യബലാനാപിതം
വൈശ്യസ്യധനസംയുക്തം ശുഭസ്യതുജഗ്രഹിതം.

ഈ നാമകരണം ബ്രാഹ്മണൻ മംഗളവും, ക്ഷത്രിയനു് ബലവും, വൈശ്യനു് ധനവും, ശുഭനു് താഴ്ചയും സൂചിപ്പിക്കുന്നവിധമായിരിക്കണം.

32. ശർമ്മവദ്ബ്രാഹ്മണസ്യസ്യാ ദ്രാജേണാരക്ഷാസമനാപിതം
വൈശ്യസ്യപുഷ്ടിസംയുക്തം ശുഭസ്യപ്രൈഷ്യസംയുക്തം.

ബ്രാഹ്മണനു് “ശർമ്മാ”വെന്നും ക്ഷത്രിയനു് “വർമ്മാ”വെന്നും വൈശ്യനു് “പുതി”യെന്നും ശുഭനു് “ദാസ”നെന്നും ജാതിദ്വേതകമായി നാമകരണം ചെയ്യേണ്ടതാണു്.

33. സ്രീണാം സുഖോദ്യമക്രൂരം വിസ്പഷ്ടാത്ഥമനോഹരം
മംഗള്യന്ദീർഘവർണ്ണാന്ത മാശീവാദാഭിദാനവൽ.

സ്രീകുടുംബം ശബ്ദിക്കുന്നതിനു സുഖമുള്ളതായും, അക്രൂരമായും സ്പഷ്ടാത്ഥമുള്ളതായും, മനോജ്ഞമായും മംഗളമായും, ദീർഘാക്ഷരത്തോടു കൂടിയതായും അനുഗ്രഹം കൊടുക്കുന്നതായും ഇരിക്കുന്ന പേർ വിളിക്കേണ്ടതാണു്.

34. ചതുരേന്മാസിക്തവ്യം ശിശോർന്നിഷ്ക്രമണം—

ഗൃഹത്താൽ

ഷഷ്പേന്നപ്രാശനമാസി യദേച്ഛന്മംഗളം കലേ.

പ്രസവംകഴിഞ്ഞ നാലാം മാസത്തിൽ, പ്രസവിച്ച ഗൃഹത്തിനകത്തു നിന്നും വെളിയിൽകൊണ്ടുവന്നു സൂര്യനെ കാണിക്കണം. ആറാം മാസത്തിൽ അന്നപ്രാശനം ചെയ്യിക്കേണ്ടതാണു്. അല്ലെങ്കിൽ അവരുടെ വംശപാരമ്പര്യത്തെ അനുസരിച്ചു് മൂന്നാം മാസമുതൽ എപ്പോഴെങ്കിലും ഈ രണ്ടു കർമ്മവും ചെയ്യാം.

35. ചുഡാകർമ്മ ദ്വിജാതീനാം സർവേഷാമേവ ധർമ്മതഃ
പ്രഥമേഷു തൃതീയേവാ കർത്തവ്യം ശ്രുതിചോദനാൽ.

ദ്വിജാദികൾക്കു് ജനിച്ച വത്സരത്തിലോ മൂന്നാമത്തെ വത്സരത്തിലോ, വേദത്തിൽ പറഞ്ഞപ്രകാരം ധർമ്മമായി, ചൗളകർമ്മം ചെയ്യണം.

36. ഗർഭാഷ്ടമേണ്ഡേ കർവ്വീത ബ്രാഹ്മണസ്യോപനായനം
ഗർഭാദേകാദശേ രാജേണാ ഗർഭാന്തരൂപാദശേവിശഃ

ബ്രാഹ്മണർക്ക് ഗർഭമായതുമുതൽ എട്ടാമത്തെ വയസ്സിലും, ക്ഷത്രിയർക്ക് ഗർഭാരംഭമുതൽ പതിനൊന്നാമത്തെ വയസ്സിലും, വൈശ്യർക്ക് ഇപ്രകാരം പന്ത്രണ്ടാമത്തെ വയസ്സിലും, ഉപനയനം ചെയ്യണം.

37. ബ്രഹ്മവർച്ചസകാമസ്യ കാര്യം വിപ്രസ്യപഞ്ചമേ
രാജേണാ ബലാത്ത്വിനഷ്ഠഷ്ഠേ വൈശ്യസ്യേഹാത്മി-

നോഷ്ടമേ

ബ്രഹ്മതേജസ്സ് ഇച്ഛിക്കുന്ന ബ്രാഹ്മണൻ അഞ്ചാമത്തെ വയസ്സിലും ബലം ആഗ്രഹിക്കുന്ന ക്ഷത്രിയൻ ആറാമത്തെ വയസ്സിലും ധനത്തെ ആഗ്രഹിക്കുന്ന വൈശ്യൻ എട്ടാമത്തെ വയസ്സിലും ഉപനയനം ചെയ്യണം.

38. ആഷോഡശാൽ ബ്രാഹ്മണസ്യ സാവിത്രിർനാതിവർത്തേ
ആ ദ്വാവിംശാൽ ക്ഷത്രബന്ധോരാ ചതുർവിംശതേർവിശഃ

ബ്രാഹ്മണൻ പതിനാറു വയസ്സുവരെയും ക്ഷത്രിയൻ ഇരുപത്തിരണ്ടു വയസ്സുവരെയും വൈശ്യൻ ഇരുപത്തിനാലു വയസ്സുവരെയും ഉപനയനകർമ്മം ചെയ്യാമെന്ന് ഒരു പക്ഷാന്തരമുണ്ട്.

39. അത ഊർദ്ധം ത്രയോപ്യേതേ യഥാകാലമസംസ്കൃതാഃ
സാവിത്രിപതിതാ വ്രാത്രയാ ഭവന്ത്യാര്യവിഗർഹിതാഃ

ഈ മൂന്നു വർണ്ണങ്ങളും ഈ പറഞ്ഞകാലത്തിൽ ഉപനയനം മുതലായ സംസ്കാരം ചെയ്യാതിരുന്നാലും ഗായത്രിമന്ത്രത്തിൽനിന്നും ഭൃഷുരായാലും വ്രാത്യന്മാരെന്ന് പേരോടുകൂടിയവരായും മഹാനാരാൽ വൈദികകർമ്മത്തിൽനിന്നും ഭ്രഷ്ട കല്പിക്കപ്പെട്ടവരായും തീരുന്നു.

40. നൈതൈരപുതൈർവിധിവദാ പദ്യവി ഹി കർഹിച്ചിൽ
ബ്രാഹ്മാൻ യൗനാംശ്ച സംബന്ധാനചരേദബ്രാഹ്മ-

ണസ്സഹഃ

പരിശുദ്ധന്മാരല്ലാത്ത ഇവർക്ക് വേദം ഉപദേശിക്കരുത്. കഷ്ടകാലത്തിലും അവരിൽനിന്നും സ്ത്രീകളെ സ്വീകരിക്കയോ അവർക്കു കൊടുക്കുകയോ ചെയ്യരുത്.

41. കാഷ്ഠരതവബാസ്താനി ചർമ്മാണി ബ്രഹ്മചാരിണഃ
വസീരന്നാന പുച്ഛേണ ശാണക്ഷൗമാവികാനിച.

ബ്രാഹ്മണർ, ക്ഷത്രിയർ, വൈശ്യർ ഇവരിലെ ബ്രഹ്മചാരികൾ ജാതിക്രമമനുസരിച്ച് കൃഷ്ണമുഗം, പുളളിമാൻ, വെളുത്തു് ഇവയുടെ തോലു് ഉത്തരീയമായും; ചണമ്പുനാർ, പട്ടന്തൽ, ചെമ്പലിരോമം, ആട്ടുരോമം ഇവകൊണ്ടു് നെയ്യുപ്പെട്ടതിനെ അരയിൽ ചുറ്റുന്നതിനും സ്വീകരിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

42. മൗജീത്രിവൃത്സമാശുക്ഷ്ണാ കാര്യാവിപ്രസ്യമേവലാം
ക്ഷത്രിയസ്യത്ര മൗർവ്വീ ജ്യാ വൈശ്യസ്യശണതാന്തവീ

ബ്രാഹ്മണൻ മുജമെന്ന പുല്ലിനാലും ക്ഷത്രിയൻ വില്ലിന്റെ ഞാണുപോലുള്ള മുവാ എന്ന പുല്ലിനാലും, വൈശ്യൻ ചണം എന്ന നാരിനാലും ഒരേ ക്രമമായും മേനിയായും സൂക്ഷ്മതയുള്ളതായും മുറുക്കപ്പെട്ട നൂൽ ബ്രഹ്മചാരികളുടെ അരയിൽ മൂന്നു ഇഴവീതം കെട്ടേണ്ടതാകുന്നു.

43. മുഞ്ചാലത്തേകുന്തവയാ: കശാശ്ശാന്തകബൽബജൈ:

ത്രിവൃതാഗ്രന്ഥിനൈകേന ത്രിഭി: പഞ്ചഭിരേവവാ.

ഈ മൂന്നു സാധനങ്ങളും ലഭിക്കാതെവരുമ്പോൾ മൂന്നു ജാതിയിലുള്ള ബ്രഹ്മചാരികൾക്കും ക്രമമായി കശപ്പുല്പിനാലും, ഞാണൽ പല്ലിനാലും, ബൽബജമെന്ന ആറുദർഭപ്പല്ലിനാലും ഏതെങ്കിലും നാൽ മുറുക്കി മുത്തൂന്നു ഇഴകളാക്കിയോ വംശകൃമം അനുസരിച്ച് അഞ്ചു ഇഴകളാക്കിയോ ഒരു കെട്ടോട്ടുകൂടി ധരിക്കണം.

44. കാപ്പാസമുപവീതം സ്യാ ദ്വിപ്രസ്യോർദ്ധവൃതം ത്രിവൃതം

ശണസൂത്രമയം രാജേന്താ വൈശ്യസ്യാവികസൗത്രികം.

ബ്രാഹ്മണൻ പരുത്തിനൂലിനാലും, ക്ഷത്രിയൻ ചണമ്പുനാരിനാലും, വൈശ്യൻ വെള്ളാട്ടുരോമത്താലും മുറുക്കി മുത്തൂന്നു ഇഴകളാക്കി പുണന്തൽ ധരിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

45. ബ്രാഹ്മണോ ബൈലപപാലാശൗ ക്ഷത്രിയോ വാട-

വാദിരൗ

പൈലകൗടുംബരൗ വൈശ്യോ ദണ്ഡാനർഹന്തി ധർമ്മത:

ബ്രാഹ്മണൻ കൂവളവും പ്യാളും, ക്ഷത്രിയൻ ആലും കരിങ്ങാലിപ്പും, വൈശ്യൻ ഉകപ്പക്ഷവും അത്തിയും ദണ്ഡം (വടി) യി വിധിച്ചിരിക്കുന്നു. ഇവയിൽ ഇഷ്ടപോലെ ഒന്നു ധരിക്കണം.

46. കേശാന്തികോ ബ്രാഹ്മണസ്യ ദണ്ഡ: കാര്യ: പ്രമാണത:

ലലാടസമ്മിതോ രാജ്ഞ: സ്യാത്തു നാസാന്തികോ വിശ:

ബ്രാഹ്മണൻ തന്റെ തലയളവായും, ക്ഷത്രിയൻ തന്റെ നെറ്റിയളവായും, വൈശ്യൻ മുകളളവായുമുള്ള ദണ്ഡു ധരിക്കണം.

47. ഋജവസ്ത്രേ തു സപ്തേസ്യുരവ്രണാ: സ്തുമ്യദർശനാ:

അനുദേശകരാ നൃണാം സത്വചോനാഗിദൃഷിതാ:

ഈ ദണ്ഡുകൾ വളവില്ലാത്തവയും, വെട്ടോ ഒടിവോകൊണ്ടുള്ള പാടുകളില്ലാത്തവയും, കാഴ്ചയ്ക്കു സൗന്ദര്യമുള്ളവയും, കണ്ടാൽ ഭയം നേരിടാത്തവയും അതതു കളുടെ തൊലികളോടു കൂടിയവയും തീയിൽ ചൂടുകയോ, വാടുകയോ ചെയ്യാത്തവയും ആയിരിക്കണം.

48. പ്രതിഗൃഹേസ്ഥിതാനുണ്ഡമുപാസ്ഥായ ച ഭാസകരം

പ്രദക്ഷിണം പരീത്യാഗിം ചരേദംബ്ദൈക്ഷം-

യഥാവിധി

ഒരു ദണ്ഡു ഏതെങ്കിലും സൂര്യനെ നമസ്കരിച്ച്, അഗ്നി പ്രദക്ഷിണം ചെയ്ത്, വിധിപ്രകാരം ഭിക്ഷയെടുക്കണം.

49. ഭവൽപൂർവ്വം ചരേദംബ്ദൈക്ഷമുപനീതോ ദ്വിജോത്തമ:

ഭവന്മദ്ധ്യത്തു രാജന്യോ വൈശ്യസ്തു ഭവദുത്തരം

ബ്രഹ്മചാരികളായ മൂന്നു വർണ്ണങ്ങളിൽ ബ്രാഹ്മണൻ ഭവതിഭിക്ഷാഭേദിയെന്നും, ക്ഷത്രിയൻ ഭിക്ഷാഭവതിഭേദിയെന്നും, വൈശ്യൻ ഭേദിഭിക്ഷാഭവതിയെന്നുമുള്ള വചനങ്ങൾ ഉച്ചരിച്ച് ഭിക്ഷ ചോദിക്കണം.

50. മതരം വാ സ്വസാരം വാമാതുച്ഛാ ഭഗിനീം നിജാം
ഭിക്ഷേത ഭിക്ഷാം പ്രഥമം യചൈന്നനാവമാനയേൽ

ഉപനയനം കഴിഞ്ഞ ഉടനെ അതിന്റെ അങ്ഗഭൂതമായ ഭിക്ഷ അമ്മയോടോ, അമ്മയുടെ അനുജത്തിയോടോ, ജ്യേഷ്ഠത്തിയോടോ, തന്റെ മൂത്ത സഹോദരിയോടോ, അല്ലെങ്കിൽ തന്നോടു സ്നേഹമുള്ളവരോടോ ആദ്യമായി വാങ്ങേണ്ടതാകുന്നു.

51. സമാഹൃത്യതത ദൈക്ഷേം യാവദനമമായയാ
നിവേദ്യഗുരവേശ് നീയാദാചമ്യ പ്രാങ്മുഖശൂചിഃ

വിധിപ്രകാരം മൂന്നു പ്രാവശ്യം തനിക്കു മതിയാകത്തക്കവണ്ണം ഭിക്ഷ മേടിച്ച്, അതു തന്റെ ഗുരുവിനു നിവേദിച്ചു, കിഴക്കു മുഖമായി ഭുജിച്ച് ആചമനം ചെയ്തു ഭുജിക്കണം.

52. ആയുഷ്യം പ്രാങ്മുഖോഭുങ്ക്തേ യശസ്യദക്ഷിണാമുഖഃ
ശ്രീയം പ്രത്യങ്മുഖോഭുങ്ക്തേ ലുതംഭുങ്ക്തേനഹ്യ-

ദിങ്മുഖഃ

ആയുസ്സ് ഇഹിക്കുന്നവൻ കിഴക്കു മുഖമായും, കീർത്തി ഇഹിക്കുന്നവൻ തെക്കു മുഖമായും, ജന്മം ഇഹിക്കുന്നവൻ പടിഞ്ഞാറു മുഖമായും, സത്യം ഇഹിക്കുന്നവൻ വടക്കു മുഖമായും ഇരുന്നു ഭക്ഷിക്കേണ്ടതാണ്.

53. ഉപസ്പൃശ്യദിജോനിത്യ മന്നമദ്യാത്സമാഹിതഃ
ഭുക്താചോപസ്പൃശേത്സമ്യ ഗതഭിഖോനിച

സംസ്പൃശേൽ

ദിജൻ ആഹാരം കഴിക്കുമ്പോൾ കൈകാൽ ശുദ്ധിചെയ്ത്, ആചമനം ചെയ്ത്, അന്നം പൂജിക്കണം. അനന്തരം പരിഷേചനം ചെയ്ത്, ഭക്ഷിക്കണം. പിന്നീട് കണ്ണും, കാതും, മുക്കും ഇവയെത്തുടച്ച് ആചമനം ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു.

54. പൂജയേദഗ്നനിത്യ മദ്യാച്ചൈതദക്തസയൻ

ദൃഷ്ട്വാഹൃഷ്യേൽ പ്രസീദേച്ച പ്രതിനന്ദേച്ചസർവ്വശഃ

ദിവസംതോറും ഭക്ഷിക്കുന്ന അന്നം പരബ്രഹ്മസ്വരൂപമാകയാൽ അതു നിന്ദിക്കാതെ പൂജിച്ചിട്ട്, സന്തോഷത്തോടുകൂടി നന്നായി നോക്കി ശഠാഘ്രമായി ഭക്ഷിക്കണം.

55. പൂജിതം ഹ്യഗ്നം നിത്യം ബലമാർജം പ്രയച്ഛതി

അപൂജിതത്തുതൃക്കത മയേന്നാശയേദിദം

അന്നം പൂജിച്ച ഭുജിച്ചാൽ ധൈര്യം, ബലം, ഇവയുണ്ടാകുന്നു. നിന്ദിച്ചാൽ ഇവ രണ്ടും നശിക്കുന്നു.

56. നോച്ഛാരിഷ്യം കസ്യചിദുഭ്യോ നാദ്യാച്ചൈവതമാന്തരാ
നചൈവാത്യഗ്നം കര്യാന്നചോ ഛിഷ്യഃ ക്വചിദ്ഘ്രജേൽ.

ദാനത്തിൽ ഭുജിച്ചശേഷിച്ച അന്നം ആർക്കും കൊടുക്കരുത്. രാത്രിയും പകലും രണ്ടു പ്രാവശ്യമല്ലാതെ ഭുജിക്കരുത്. ക്രമത്തിലധികം ഭുജിക്കരുത്. ഭുജിക്കുന്ന മദ്ധ്യേ എഴുന്നേൽക്കേണ്ടിവന്നാൽ പിന്നീടും ഇരുന്നു അതു ഭുജിക്കരുത്. കൈകഴുകുന്നതിനു മുൻപേ അശുദ്ധന്മാരെ കാണരുത്.

57. അനാരോഗ്യമനായുഷ്യ മസ്വർഗ്യം ചാതിഭോജനം
അപൂണ്യം ലോകവിദ്വിഷ്ടം തസ്സാൽ തൽ പരിവർജ്ജ-
യേൽ

അധികമായി ഭക്ഷിച്ചാൽ വയറിൽ വേദനയും, ആയുർക്ഷയവും, സ്വർഗ്ഗാദി ഭോഗക്കുറവും, സൂക്ഷ്മക്കുറവും, ലോകനിന്ദയും ഉണ്ടാകും. അതിനാൽ അതിഭക്ഷണശീലം ഉപേക്ഷിക്കേണ്ടതാണ്.

58. ബ്രാഹ്മണ വിപ്രസ്തീർണ്ണ നിത്യകാലമുപസ്പൃശേൽ
കായദൈവാശികാഭ്യാംവാ നപിത്രേണകദാചന

വിപ്രൻ ബ്രഹ്മതീർത്ഥത്താലോ, കായതീർത്ഥത്താലോ, ദേവതീർത്ഥത്താലോ ആചമനം ചെയ്യേണ്ടതാണ്. പിതൃതീർത്ഥത്താൽ ഒരിക്കലും ചെയ്യരുത്.

59. അങ്ഗുഷ്ഠമുലസ്യതലേ ബ്രാഹ്മണീർത്ഥം പ്രചക്ഷതേ
കായമങ്ഗുളീമൂലേഗ്രേ ദൈവം പിത്ര്യന്തയോരധഃ

പെരുവിരലിന്റെ മധ്യപ്രദേശം ബ്രഹ്മതീർത്ഥമെന്നും, ചുണ്ടുവിരലിന്റെ അടിപ്രദേശം കായതീർത്ഥമെന്നും, വിരലുകളുടെ അഗ്രഭാഗം ദേവതീർത്ഥമെന്നും, പെരുവിരലിനും ചുണ്ടുവിരലിനും മധ്യഭാഗം പിതൃതീർത്ഥമെന്നും പറയുന്നു.

60. ത്രിരാചമേദപഃ പൂർവ്വം ദ്വിഃപ്രമുജ്യാത്തതോമുഖം
ഖാനിചൈവസ്പൃശദന്തി രാത്മാനം ശിര ഏവച

ആദ്യം ജലം മന്ത്രത്തോടുകൂടി മൂന്നുപ്രാവശ്യം കുടിച്ചശേഷം ജലം കൊണ്ടു മുഖം രണ്ടുപ്രാവശ്യവും നേത്രം, ശ്രോത്രം, നാസാ, തോല, മാർവ്, ശിരസ്സ് ഈ സ്ഥാനങ്ങളെ ഒരു പ്രാവശ്യവും തുടയ്ക്കണം. ഈ ക്രിയയെ ആചമനം എന്നു പറയുന്നു.

61. അനുഷ്ഠാഭിം ഫേനാഭി രത്നീസ്തീർണ്ണ ധർമ്മവിൽ
ശൌഛപസ്പൃഷ്ടാചാമേ ദേകാന്തേ പ്രാഗുദ്ദേമുഖഃ

ധർമ്മത്തെ അറിഞ്ഞും, ആചാരം ഇച്ഛിച്ചും ഇരിക്കുന്നവൻ ചൂടും നരയും ഇല്ലാത്ത ജലത്താൽ രഹസ്യമായി കിഴക്കോ വടക്കോ മുഖമായിട്ട് ഇരുന്ന് ആചമനം ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു.

62. ഹൃദ്ഗാഭിഃ പൂയതേവിപ്രഃ കണ്ഠഗാഭിസ്തുമ്രിപഃ
വൈശോന്തിഃ പ്രാശിതാഭിസ്ത ശൂദ്രസ്പൃഷ്ടാഭിരന്തതഃ

ബ്രാഹ്മണൻ മാറുവരെയും, ക്ഷത്രിയൻ കണ്ഠവരെയും, വൈശ്യൻ അണ്ണാക്ഷവരെയും, ശൂദ്രൻ നാവുവരെയുമുള്ള ജലത്തിൽനിന്ന് ആചമനം ചെയ്താൽ പരിശുദ്ധനാകും.

63. ഉഗ്രതേദക്ഷിണേ പാണ്ണാ വുപവീത്യുഗ്രതേദിജഃ
സവ്യേ പ്രാചീന ആവീതീ നീവീതഃ കണ്ഠസജ്ജനേഃ

ഭിജന്മാർ ഉത്തരീയം പുണന്തൽ ഇവയെ ഇടതുതോളിലും വലതു കൈയുടെ കീഴുമായി ധരിച്ചാൽ 'ഉപവീത'മെന്നും, വലതു തോളിലും ഇടതുകൈയിൻ കീഴുമായി ധരിച്ചാൽ 'പ്രാചീന ആവീത'മെന്നും, കണ്ഠത്തിൽ മാലയായി ധരിച്ചാൽ 'നീവീത'മെന്നും പറയുന്നു.

64. മേഖലാമജിനന്ദസ്ഥ മൂപവിതം കമണ്ഡലുഃ
അപ്സുപ്രാസ്യവിനഷ്ടാനി ഗൃഹ്ണീതവ്യാനിമന്ത്രവൽ
ഈ മൂന്നു വർണ്ണത്തിലുള്ള ബ്രഹ്മചാരികളും മേഖലാ, ഉത്തരീയം, ദണ്ഡം, പൂണന്തൽ, കമണ്ഡലു ഇവ അപരിശുദ്ധമായാലും അല്ലെങ്കിലും വെള്ളത്തിൽ താഴ്ത്തിയിട്ട് അതതിന്റെ മന്ത്രത്താൽ ഗ്രഹിക്കണം.
65. കേശാന്തഷ്ഠേഷോഡശേവർഷേ ബ്രാഹ്മണസ്യവിധീയതേ
രാജന്യബന്ധോർദ്വാവിംശേ വൈശ്യസ്യ ദ്യധീകേതരഃ
ബ്രാഹ്മണൻ, ക്ഷത്രിയൻ, വൈശ്യൻ ഇവർ ക്രമമായി പതിനാറ്, ഇരുപത്തിരണ്ട്, ഇരുപത്തിനാല് വയസ്സുകളിൽ കേശാന്തം എന്നുള്ള വ്രതം ആചരിക്കേണ്ടതാകുന്നു.
66. അമന്ത്രികാന്തുകാര്യം സ്രീണാമാവ്യാദശേഷതഃ
സംസ്കാരാത്ഥം ശരീരസ്യ യഥികാലം യഥാക്രമം
സ്രീകൾക്ക് ജാതകർമ്മം മുതലായ കർമ്മങ്ങൾ അതതു കാലത്തിൽ ശരീരശുദ്ധിക്കായി വേദമന്ത്രമില്ലാതെ തന്ത്രത്താൽ ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു.
67. വൈവാഹികോ വിധിഃ സ്രീണം സംസ്കാരോ
വൈദികസ്മൃതഃ
പതിസേവാഗുരൗവാസോ ഗൃഹാന്തേമാഗ്നി പരിക്രിയാ
സ്രീകൾക്ക് വിവാഹം ഉപനയനമായിട്ടും, ഭർത്തൃശുശ്രൂഷണം ഗുരുകുലത്തിൽ വേദമോതുന്നതായിട്ടും, ഗൃഹരക്ഷണത്തെ സമീദധാനമായിട്ടും പറയുന്നു.
68. ഏഷപ്രോക്തോദിജാതീനാ മൌപനായനികോവിധിഃ
ഉല്പത്തിവ്യഞ്ജകഃ പുണ്യഃ കർമ്മയോഗം നിബോധത
ദിജാതികൾക്ക് ഉപനയനവിധി പറഞ്ഞവസാനിപ്പിച്ചു. രണ്ടാമത് ജനനം പ്രകാശപ്പെടുത്തുന്നതായും പുണ്യമായുമിരിക്കുന്ന കർമ്മയോഗത്തെ വിവരമായി കേട്ടുകൊണ്ടാലും.
69. ഉപനീയഗുരശ്ശിഷ്യം ശിക്ഷയേച്ഛേഽപമാദിതഃ
ആചാരമഗ്നികാര്യാശ്ചസന്ധ്യോപാസന മേവച
ഗുരു അല്ലെങ്കിൽ പിതാവ്, ശിഷ്യൻ അല്ലെങ്കിൽ പുത്രൻ ഉപനയനം ചെയ്തിച്ചിട്ട് ആദ്യം ആചാരത്തേയും, ശാചത്തേയും, സമീദധാനത്തേയും, സന്ധ്യാവന്ദനത്തേയും ഉപദേശിക്കണം.
70. അധ്യേഷ്യമാണസ്സാ ചാന്തോ യഥാശാസ്ത്രമുദങ്മുഖഃ
ബ്രഹ്മാഞ്ജലികൃതോ ധ്യാപ്യോ ലഘുവാസാജിതേന്ദ്രിയഃ
വേദാധ്യയനം ചെയ്യാൻ തുടങ്ങുന്ന ശിഷ്യൻ ശാസ്ത്രപ്രകാരം ആചമനം ചെയ്ത്, പരിശുദ്ധമായ വസ്ത്രമുള്ളവനായി, ജിതേന്ദ്രിയനായി വടക്കു മുഖമായിട്ടല്ലെങ്കിൽ കിഴക്കു മുഖമായി കൈ കെട്ടിയിരുന്ന് അധ്യയനം ചെയ്യണം.
71. ബ്രഹ്മാരംഭേവസാനേച പാദഗ്രാഹ്യേ ഗുരോസ്സദാ
സംഹത്യഹസ്താവധ്യേയസ്സഹി ബ്രഹ്മാഞ്ജലിസ്മൃതഃ
വേദാധ്യയനം ചെയ്യാൻ തുടങ്ങുമ്പോഴും, അവസാനിക്കുമ്പോഴും ശിഷ്യൻ ഗുരുവിന്റെ പാദങ്ങൾ തൊട്ടു നമസ്കരിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

അദ്ധ്യയനം ചെയ്യുമ്പോൾ രണ്ടു കൈകളും കെട്ടണം. ഇങ്ങനെ ചെയ്യുന്നതിനു ബ്രഹ്മാജ്ഞലിയെന്നു പറയുന്നു.

- 72. വ്യത്യസ്ത പാണ്ഠിനാകാര്യ മുപസംഗ്രഹണംഗുരോഃ സവ്യേനസവ്യഃസ്പഷ്ടവ്യോ ദക്ഷിണേനച ദക്ഷിണഃ**

ഗുരുവിനെ നമസ്കരിക്കുമ്പോൾ രണ്ടു കൈകളും മാറിവെച്ചുകൊണ്ടു് തന്റെ വലതു കൈയാൽ ഗുരുവിന്റെ വലതു പാദത്തേയും, ഇടതു കൈയാൽ ഗുരുവിന്റെ ഇടതു പാദത്തേയും സ്പർശിക്കേണ്ടതാണു്.

- 73. അധ്യേഷ്യമാണന്തുഗുരു ര്ന്നിത്യകാലമതന്ദ്രിതഃ അധീഷ്ഠഭോ ഇതിബ്രൂ യാ ദ്വിരാമോസ്തപിതിചാരമേൽ**

ഗുരു, ശിഷ്യനെ വേദാദ്ധ്യയനം ചെയ്യിക്കുന്നതിനു് മടിച്ചാതെ ആരംഭിക്കുമ്പോൾ അവനോടു തുടങ്ങെന്നും, അവസാനിക്കുമ്പോൾ നിറുത്തെന്നും പറയണം.

- 74. ബ്രാഹ്മണഃ പ്രണവം കര്യാ ദാദാവന്തേചസർവ്വാ പ്രവത്യന്തോ കൃതം പൂർവ്വം പരസ്താച്ചവിശീര്യതേ**

ബ്രാഹ്മണൻ വേദോച്ചാരണം ചെയ്യുന്നതിനു തുടങ്ങുമ്പോഴും, അവസാനിക്കുമ്പോഴും പ്രണവം ഉച്ചരിക്കേണ്ടതാണു്. ആദ്യം അങ്ങനെ ചെയ്യാത്താൽ ഉച്ചരിച്ച വേദം അല്ലാലുമായി മറന്നുപോകും. അവസാനത്തിൽ ഉച്ചരിക്കാത്താൽ ഓർമ്മയിൽ നിലനിൽക്കുകയില്ല.

- 75. പ്രാകുലാൻപര്യുപാസീനഃ പവിത്രൈശ്ചൈവപാവിതഃ പ്രാണായാമൈശ്ചിദിഃ പൂതഃ സ്തദാങ്കാരമഹ്തി**

പൂർവാഭിമുഖമായി ദർശിപ്പിച്ചു് അതിലിരുന്ന് രണ്ടു കൈകളിലും പവിത്രം ധരിപ്പിച്ചു് മൂന്നു പ്രാണായാമം ചെയ്തശേഷം പ്രണവം ഉച്ചരിക്കണം.

- 76. അകാരം ചാപ്യകാരാച മകാരംച പ്രജാപതിഃ വേദത്രയാന്നിരദഹതൂർളവസ്സുവിതേതിച.**

ബ്രഹ്മാവു് പ്രണവത്തിന്റെ അവയവങ്ങളായ അകാരം, ഉകാരം, മകാരങ്ങളെയും, ഗായത്രിയുടെ മുൻപു പറയുന്ന ഒരു മന്ത്രവിശേഷമായ മൂന്നു വ്യാഹൃതിയേയും മൂന്നുവേദത്തിൽനിന്നും ക്രമമായി സൃഷ്ടിച്ചു.

- 77. ത്രിഭ്യഃ ഏവതുവേദേഭ്യഃ പാദപാദമ ദുദഹൽ തദിത്യചോസ്യസ്സോവിത്രാഃ പരമേഷീ പ്രജാപതി**

‘‘തത’’ എന്ന ആരംഭത്തോടുകൂടിയ ഗായത്രിയുടെ മൂന്നു പാളങ്ങളെയും വേദത്തിൽനിന്നും സൃഷ്ടിച്ചു.

- 78. ഏതദക്ഷരമേതാഞ്ച ജപൻ വ്യാഹൃതി പൂർവ്വികാം സന്ധ്യയോച്ഛേദ വിദിപ്രോ വേദപണ്യേനയുജ്യതേ**

ഈ പ്രണവത്തെയും, മൂന്നു വ്യാഹൃതിയെ തുടർന്നിരിക്കുന്ന ഈ ഗായത്രിയേയും, സന്ധ്യാകാലങ്ങളിൽ ജപിക്കുന്ന ബ്രാഹ്മണനു് മൂന്നു വേദങ്ങളെയും ഉച്ചരിച്ചാലുണ്ടാകുന്ന പുണ്യം ലഭിക്കുന്നു.

- 79. സഹസ്രകൃതസ്തപ്യേസ്യ ബഹിരേതത്രികം ദ്വിജഃ മഹതോപ്യേനസോമാസാ ത്തപമേവാഹിർവിമുച്യതേ**

ഈ ഗായത്രി നാട്ടിനുപുറമേ, നദീതീരം, വനം ഈ സ്ഥലങ്ങളിൽ ഇരുന്നെ് ഒരു മാസക്കാലം പ്രതിദിനം ആയിരം ഉരു ജപിക്കുന്ന ബ്രാഹ്മണൻ മഹാപാതകത്തിൽനിന്നും, സർപ്പം തോൽ ഉരിക്കുന്നതുപോലെ മോചിക്കുന്നു.

80. ഏതയർച്ചാവിസംയുക്തഃ കാലേചക്രിയയാസ്വയാ
ബ്രഹ്മക്ഷത്രിയ വിഡ്യാനിർഗൃഹണം യാതിസാധുഷു
ഈ ജപം, ഉപനയനം തുടങ്ങിയ കർമ്മം ഇവയില്ലാത്ത മൂന്നു വർഷങ്ങളും സാധുക്കളിൽനിന്നു നിന്ദയെ പ്രാപിക്കുന്നു,

81. ഓംകാരപൂർവികാസ്തിസ്രോ മഹാവ്യാഘ്രതയോവ്യയാഃ
ത്രിപദാചൈവസാവിത്രി വിജേന്തേം ബ്രഹ്മണോമുഖം
പ്രണവത്തെയും, മഹാവ്യാഘ്രതിയെയും മുൻനിറുത്തിയിട്ടുള്ള ഗായത്രി മോക്ഷം പ്രാപിക്കുന്നതിനുള്ള മാർഗ്ഗമാണെന്നു പറയുന്നു.

82. യോധീതൈഹന്യഹന്യേതാം ത്രീണിവർഷാഞ്യതം ദ്രീതഃ
സബ്രഹ്മപരമഭ്യേതി വായുഭൃതഃഖ മുന്തിമാൻ
മടികൂടാതെ മൂന്നുവർഷക്കാലം ഇടവിടാതെ ഈ മന്ത്രങ്ങൾ ജപിക്കുന്നവൻ വായു എന്നപോലെ ആകാശത്തിൽ കാമചാരിയായി ബ്രഹ്മസായുജ്യം പ്രാപിക്കുന്നു.

83. ഏകാക്ഷരം പരബ്രഹ്മ പ്രാണായാമഃ പരന്തപഃ
സാവിത്ര്യാസ്തുപരന്നാസ്തി മൌനാത്സത്യം വിശിഷ്യതേ
പ്രണവം പരബ്രഹ്മമായും, പ്രാണായാമം ചാത്രായണം മുതലായവയെക്കാൾ പ്രധാന തപസ്സായും പറയുന്നു. ഗായത്രി ജപിക്കുന്നവനു പാപമില്ല. സത്യംമാത്രം പറയുന്നവർക്കു മൗനവ്രതം ആവശ്യമില്ല.

84. ക്ഷരന്തിസർവാവൈദിക്യോ ജുഹോതിയജതിക്രിയാഃ
അക്ഷരന്ദുഷ്കരം ജേന്തേം ബ്രഹ്മചൈവപ്രജാപതിഃ
വേദത്തിൽ പറയുന്ന യജ്ഞയാഗാദി കാര്യങ്ങൾ നശ്വരങ്ങളായ ഫലം കൊടുക്കുന്നവയാകയാൽ അവയെ നശ്വരങ്ങളെന്നും, പ്രണവം പരമാത്മസ്വരൂപത്തെ മനസ്സിലാക്കി മോക്ഷം നൽകുന്നതാകയാൽ അവ അനശ്വരങ്ങളാണെന്നും ബ്രഹ്മാവിനു പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്.

85. വിധിയജ്ഞാജപയജേന്തോ വിശിഷ്ടോദഗഭീർഗുണൈഃ
ഉപാംശുഃസ്യാച്ഛതഗുണഃ സാഹസ്രോമാനസഃസ്മൃതഃ
അമാവാസ്യയിലും, പൂർണ്ണിമയിലും ചെയ്യേണ്ടതായ സ്ഥാലിപാകം മുതലായ വിധി യജ്ഞത്തേക്കാൾ ജപയജ്ഞം പത്തുഗുണം മഹിമയുള്ളതാകുന്നു. അതു രഹസ്യത്തിൽ ചെയ്യപ്പെട്ടാൽ നൂറു ഗുണമായും മനസ്സിൽ അതിന്റെ സാരം ഗ്രഹിച്ചു ഏകാഗ്രമായി ജപിച്ചാൽ ആയിരം ഗുണമായി വേദിക്കുമെന്നു പറയാം.

86. യെപാകയജ്ഞാശ്ചതപാരോ വിധിയജ്ഞസമന്വിതാഃ
സർവേതേജപയജ്ഞസ്യ കലാന്നാർഹന്തിഷോഡശീഃ
വിധി യജ്ഞത്തോടുകൂടിയ നാലു പാകയജ്ഞങ്ങളും, ഗായത്രിജപത്തിന്റെ പതിനാറിലൊരു ഭാഗത്തോടു സമമല്ലാത്ത മഹിമയോടു കൂടിയ

താകുന്നു. (പഞ്ചമഹായജ്ഞത്തിൽ ബ്രഹ്മയജ്ഞം ഒഴികെ അന്നത്താൽ ചെയ്യത്തക്ക മറ്റു നാലും പാകയജ്ഞമാണ്.)

87. ജപ്യേനൈവതുസംസിദ്ധ്യേദ് ബ്രാഹ്മണോനാത്രസംശയഃ
കര്യാദന്യന്നവാകര്യാ നൈത്രോബ്രാഹ്മണഉച്യതേ

ബ്രാഹ്മണൻ ഗായത്രിജപത്താൽതന്നെ മോക്ഷസിദ്ധി പ്രാപിക്കുന്നു. ഇതിൽ സംശയമില്ല. മറ്റു യാഗാദികൾ ചെയ്യുകയും വിടുകയും ചെയ്യാം. യാഗം ചെയ്തേതീരൂ എന്നു നിർബുദ്ധമില്ല. അതിനാൽ ബ്രാഹ്മണൻ എല്ലാ പ്രാണികൾക്കും മിത്രമാകുന്നു.

88. ഇന്ദ്രിയാണാം വിചരതാം വിഷയേഷ്ചപഹാരിഷ്ഠ
സംയമേയത്നമാതിഷ്ഠേ ദ്വിദാൻയന്തേവ വാജിനാം

മനസ്സിനെ അപഹരിക്കുന്ന സ്വഭാവത്തോടുകൂടിയ ശബ്ദാദി വിഷയങ്ങളിൽ പ്രവേശിക്കാത്ത ഇന്ദ്രിയങ്ങളെ, വിഷയത്തിൽനിന്ന് തേരാളി കതിരുകളെ സ്വാധീനിക്കുന്നതുപോലെ, അറിവുള്ളവൻ സ്വാധീനിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

89. ഏകാദശേന്ദ്രിയാണാഹുര്യാനി പൂർവേമനീഷിണഃ
താനിസമ്യക്പ്രവക്ഷ്യാമി യഥാവദന് പുച്ഛശഃ

മഹാത്മാർ പതിനൊന്നായി വിഭജിച്ചിരിക്കുന്ന ഇന്ദ്രിയങ്ങളെ ക്രമമായി പറയാൻ തുടങ്ങുന്നു.

90. ശ്രോത്രംത്വക്ചക്ഷുഷീജിഹ്വാ നാസികാചൈവപഞ്ചമീ
പായുപസ്ഥംഹസ്തപാദാ വാക്ചൈവദശമീസ്മൃതാഃ

ചെവി, ത്വക്, കണ്ണും, നാക്കും, മൂക്കും ഇങ്ങനെ അഞ്ചും, ആസനം, ഉപസ്ഥം, കൈ, കാൽ, വാക്കും ഇങ്ങനെ അഞ്ചും.

91. ബുദ്ധീന്ദ്രിയാണിപഞ്ചൈഷാം ശ്രോത്രാദീന്യനപൂർവശഃ
കർമ്മേന്ദ്രിയാണിപഞ്ചൈഷാം പാസ്താദീനിപ്രപക്ഷന്തേ.

ഇവയിൽ ചെവിമുതൽ മൂക്കുവരെ ജ്ഞാനേന്ദ്രിയങ്ങൾ അഞ്ചും, ആസനം മുതൽ നാക്കുവരെ കർമ്മേന്ദ്രിയം അഞ്ചും ആകുന്നു.

92. ഏകാദശമനോജേന്തയം സ്വഗുണേനോ ഭയാത്മകം
യസ്മിൻജിതേജിതാവേന്തേ ഭവതഃ പഞ്ചകൌഗണ്ഠ.

തന്റെ കർമ്മത്തിനു തക്കവണ്ണം ഈ പത്തു ഇന്ദ്രിയങ്ങളേയും ചേർപ്പിക്കുന്ന മനസ്സിനെ പതിനൊന്നാമത്തെ ഇന്ദ്രിയമെന്നു അറിയേണ്ടതാണ്. ആ മനസ്സിനെ ജയിച്ചാൽ മറ്റു എല്ലാ ഇന്ദ്രിയങ്ങളും ജയിച്ചതാകും.

93. ഇന്ദ്രിയാണാം പ്രസങ്ഗേന ദോഷമുച്ഛത്യസംശയം
സന്നിയമ്യതുതാന്യേവ തതസ്സിദ്ധിംനിയച്ഛതി.

ഇന്ദ്രിയങ്ങൾ വിഷയത്തിൽ സഞ്ചരിക്കുന്നതിനാൽ ദോഷമുണ്ടാകുന്നു. അവയെ നിഗ്രഹം ചെയ്യുന്നതുകൊണ്ടു മോക്ഷം മുതലായവ സിദ്ധിക്കുന്നു. അതിനു സന്ദേഹമില്ല.

94. നജാതുകാമഃ കാമാനാ മുപഭോഗേന ശാമ്യതി
ഹവിഷാ കൃഷ്ണവർത്തേവ ഭൂയ ഏവാഭിവദ്ധതേ.

ആഗ്രഹം അനുഭോഗത്തിനാൽ ഒരിക്കലും ശമം പ്രാപിക്കുന്നില്ല. നെയ്യാൽ അഗ്നിയെന്നതുപോലെ, അനുഭോഗത്തിനാൽ ആഗ്രഹം വൃദ്ധി പ്രാപിക്കും.

95. യശ്ചൈതാനൻ പ്രാപ്തയഃസർവ്വാനൻ യശ്ചൈതാനൻ

കേവലാം സ്തുഭ്ജേൽ

പ്രാപണാത്സർവ്വകാമാനാം പരിത്യാഗോ വിശിഷ്ടതേ.

ഒരുവൻ സകല ഭോഗങ്ങളും അനുഭവിക്കുന്നു. ഒരുവൻ ആ ഭോഗങ്ങളെ അല്പമെന്നു വിചാരിച്ചു നിവൃത്തനായ് ഭവിക്കുന്നു. ഇതിൽ അനുഭവിക്കുന്നവനേക്കാൾ ഉത്തമൻ നിവൃത്തിചെയ്യുന്നവനാണ്.

96. നതമൈതാനി ശക്യന്തേ സന്നിയന്തുമസേവയാ

വിജയേഷു പ്രജ്ഞാനി യഥാജ്ഞാനേനനിത്യശഃ

വിഷയസംബന്ധികളായ ഇന്ദ്രിയങ്ങൾ ജ്ഞാനത്താൽ ജയിക്കപ്പെടുന്നു. അതുപോലെ വിഷയത്തോടുള്ള അടുപ്പം അകറ്റി ശമതപം സാധിക്കുന്നു.

97. വേദാസ്ത്യാഗശ്ചയജ്ഞാശ്ച നിയമാശ്ചതപാംസിച

നവിപ്രദൃഷ്ട്വാഭാവസ്യ സിദ്ധിംഗച്ഛന്തികർഹിചിത്.

വേദമോതുന്നതു്, ദാനം ചെയ്യുന്നതു്, യജ്ഞം ചെയ്യുന്നതു്, അനുഷ്ഠാനങ്ങൾ നടത്തുന്നതു്, തപസ്സ് ചെയ്യുന്നതു് ഇവയൊന്നും വിഷയാസക്തമായ മനസ്സോടു കൂടിയവനു് ഫലം കൊടുക്കുന്നില്ല.

98. ശ്രുതാസ്പൃച്ഛാചാച ദൃഷ്ടാച ഭൂതപാശ്ചാത്മാചയോനരഃ

നഹൃഷ്യതിഗ്ദ്ധായതിവാ സവിജ്ഞേയോജിതേന്ദ്രിയഃ

ഇഷ്ടാനിഷ്ടങ്ങളെ ശ്രോത്രംകൊണ്ടു ശ്രവിച്ചും ദേഹംകൊണ്ടു സ്പർശിച്ചും, നേത്രംകൊണ്ടു കണ്ടും, നാവുകൊണ്ടു രുചിച്ചും, മൂക്കുകൊണ്ടു ശ്വാസം, സുഖദുഃഖം ഉണ്ടാകാത്തവൻ ആരാണോ അവൻതന്നെയാണ് ജിതേന്ദ്രിയൻ.

99. ഇന്ദ്രിയാണാണുസർവ്വേഷാം യദ്യേകം ക്ഷരതീന്ദ്രിയം

തേനാസ്യക്ഷരതിപ്രജ്ഞാ ദൃതേഃ പാദാദിവേദകം.

ഇന്ദ്രിയങ്ങളിൽ ഏതെങ്കിലുമൊന്നു് സ്വാധീനിക്കാതെ പോയാൽ ജ്ഞാനം പച്ചക്കടത്തിലെ ജലംപോലെ അൽപാൽപമായി നശിച്ചുപോകുന്നു.

100. വശേകൃത്യേന്ദ്രിയഗ്രാമം സംയമ്യചമനസ്സഥാ

സർവ്വാനൻ സംസാധയേഭത്ഥാ നക്ഷിണ്വൻ യോഗതസ്തന്തം

എല്ലാ ഇന്ദ്രിയങ്ങളെയും സ്വാധീനിച്ചിട്ടു്, മനസ്സിനെ സ്വാധീനപ്പെടുത്തി തന്റെ ശരീരത്തെ സ്വാധീനിക്കാതെ ഇഹപരസുഖങ്ങൾക്കു് ഹേതുവായ സർവാത്മങ്ങളെ സാധിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

101. പൂർവ്വാം സന്ധ്യാം ജപംസ്തിഷേത് സാവിത്രിമർദ്ദം—

നാൽ

പശ്ചിമാന്തസമാസീനഃ സമ്യഗുക്ഷവിഭാവനാൽ.

പ്രഭാതസന്ധ്യയിൽ സൂര്യോദയംവരെ നിന്നും, സായംസന്ധ്യയിൽ നക്ഷത്രം കാണുന്നതുവരെ ഇരുന്നും ജപിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

102. പൂർവാംസന്ധ്യാ ജപംസ്തിഷ്ഠ നൈശമേനോവ്യപോഹതി
പശ്ചിമാന്തസമാസീനോ മലംഹന്തിദിവാകൃതം.

പ്രാതസ്സന്ധ്യയിൽ നിന്നു ജപിക്കുന്നകൊണ്ട് രാത്രിയിൽ ചെയ്ത പാപവും, സായംസന്ധ്യയിൽ ഇരുന്നു ജപിക്കുന്നകൊണ്ട് പകലിൽ ചെയ്ത പാപവും നശിക്കുന്നു.

103. നതിഷ്ഠതിയുഃപൂർവ്വം നോപാസ്തേയപശ്ചപശ്ചിമാം
സശുഭ്രവദ്ബഹിഷ്കാര്യഃ സർവസ്മാദിജകർമ്മണഃ

യാതൊരുത്തൻ ഇങ്ങനെ അനുഷ്ഠിക്കുന്നില്ലയോ അവൻ സകല ബ്രാഹ്മണപുഷ്പാകാര്യങ്ങളിൽനിന്നും ബഹിഷ്കരിക്കപ്പെടണം.

104. അപാംസമീപേനിയതോ നൈത്യകം വിധിമാസ്ഥിതഃ
സാവിത്രീമപ്യധീയിത ഗതപാരണ്യംമാഹിതഃ

ജലതീരത്തിലാകട്ടെ, ജലമില്ലാത്ത സ്ഥലങ്ങളിലാകട്ടെ ഇരുന്നു ഏകാഗ്രചിത്തനായിട്ട് പ്രതിദിനം ചെയ്യേണ്ടതായ ബ്രഹ്മയജ്ഞം ചെയ്തു പരിസമാപ്തിയാകുമ്പോൾ ഗായത്രി മുതലായവ ജപിക്കണം.

105. വേദോപകരണൈവൈവ സ്വാധ്യായേ വൈവനൈത്യകേ
നാനരോധോന്യസ്യായേ ഹോമമന്ത്രേഷുവൈവഹി.

വേദാദിഗം, നിത്യം ജപിക്കപ്പെടുവാൻ യോഗ്യമായ ഗായത്രി ജപം, ബ്രഹ്മയജ്ഞം, ഔപാസനം, വൈശ്വദേവം ഇവയ്ക്ക് അനധ്യയന ദിവസമില്ല.

106. നൈത്യകേനാസ്സനധ്യായോ ബ്രഹ്മസത്രം ഹിതൽ—

സ്മൃതം.

ബ്രഹ്മാഹുതിഹുതംപുണ്യ മനധ്യായവഷട്കൃതം.

നിത്യം അനുഷ്ഠേയങ്ങളായ ഗായത്രി മുതലായ കർമ്മങ്ങളെ പര ബ്രഹ്മവിഷയമായ യാഗമെന്നു പറയുന്നു. അതുകൊണ്ട് അവ അനധ്യയ നത്തിൽ ചെയ്യപ്പെട്ടാലും പുണ്യങ്ങളായി തീരുന്നു.

107. യസ്സാധ്യായമധീതേബും വിധിനാനിയതശ്ശുചിഃ

തസ്യനിത്യം ക്ഷരത്യേഷ പയോദധിഘൃതംമധു.

ഒരുവൻ ഒരു വത്സരംവരെ പരിശുദ്ധനായ് ബ്രഹ്മയജ്ഞം ചെയ്താൽ, ആ ബ്രഹ്മയജ്ഞത്തിലെ പാൽ, തൈർ, നെയ്യ്, തേൻ ഇവയെ സ്വീകരിച്ചിട്ട് അവന്റെ പിതൃക്കൾക്കു് സത്തൃഷ്ഠിയുണ്ടാകുന്നു.

108. അഗ്നീധനംക്ഷൈചര്യം മയശ്ശ്യാംഗുരോർഹിതം

ആസമാവർത്തനാൽകര്യാൽ കൃതോപനയനോദിജഃ

അഗ്നിയിൽ സമിത്തിനാൽ ഹോമം ചെയ്യുന്നതും, അന്ന ഭിക്ഷയെടുക്കുന്നതും, തറയിൽ കിടക്കുന്നതും, ഗൃത ശുശ്രൂഷചെയ്യുന്നതും ബ്രഹ്മചാരിക്കു വേദാധ്യയനം പൂർത്തിയായി തിന്റെ വരുന്നതു പര്യന്തമുള്ള കൃത്യങ്ങളാകുന്നു.

109. ആചാര്യപത്രശശുശ്രൂഷർ ജ്ഞാനദോധാർമ്മികശ്—

ശുചിഃ

ആപ്തശ്ശുക്തോത്ഥമസ്സാധു സോധ്യാപ്യാദശകർമ്മതഃ

ഗുരുവിന്റെ പുത്രൻ, ശിഷ്യൻ, മറ്റൊരു ജ്ഞാനം തനിക്കുപദേശിക്കുന്നതിനു യോഗ്യനായവൻ, ധർമ്മത്തെയറിഞ്ഞവൻ, ആചാരമുള്ളവൻ പറഞ്ഞുകൊടുക്കുന്നതിനെ ഗ്രഹിക്കത്തക്ക ബുദ്ധിശക്തിയുള്ളവൻ, ചോദിക്കപ്പെടുന്ന ദ്രവ്യം കൊടുക്കുന്നവൻ, ബന്ധവിഭാഗിസത്യവാദി ഇവർ വേദാധ്യയനം ചെയ്തിപ്പിക്കാൻ യോഗ്യന്മാരാകുന്നു.

110. നാപുഷ്ടഃ കസ്യ ചിദ് ബ്രൂയാ ന ചാന്യയേന പൂച്ഛതഃ
ജാനന്ന പിഹി മേധാവീ ജഡവല്ലോക ആചരേത്.

ധർമ്മോപദേശം ആവശ്യപ്പെടാത്തവനോടു ഉപദേശിക്കരുത്. അക്രമമായി ആവശ്യപ്പെടുന്നവനും ഉപദേശിക്കരുത്. സകല ധർമ്മത്തെയും അറിഞ്ഞിരുന്നാലും വാഗ്ധികലനെപ്പോലെ ലോകത്തിൽ സഞ്ചരിക്കേണ്ടതാണ്.

111. അധർമ്മേണ ച യഃ പ്രാഹ യശ്ചാധർമ്മേണ പൃച്ഛതഃ
ത യോരന്യതരഃ പ്രൈതി വിഭേഷം വാധിഗച്ഛതി.

അധർമ്മമായി ഉപദേശിക്കുന്നവൻ, അധർമ്മമായി കേൾക്കുന്നവൻ, ആ രണ്ടുപേരിൽ ഒരാളെ അൽപായുസ്സാകും. അല്ലെങ്കിൽ അവർക്കു തമ്മിൽ വിഭേഷം പ്രാപിക്കും.

112. ധർമ്മാത്മന യത്ര ന സ്യാതാം ശുശ്രൂഷാവാപി തദ്വിധാ
തത്ര വിദ്യാനവപ്സ്യാ ശുഭം ബീജമിവോഷരേ.

ധർമ്മം, അർത്ഥം, ശുശ്രൂഷ ഇവയില്ലാത്ത ശിഷ്യന് വിദ്യ ഉപദേശിച്ചാൽ, കളകളാൽ വ്യാപ്തമായിട്ടുള്ള നിലത്തിൽ നല്ല വിത്തു വിതക്കുന്നതുപോലെ നിഷ്ഫലമായിത്തീരുന്നു.

113. വിദ്യയൈവ സമം കാമം മർത്ത്യം ബ്രഹ്മവാദിനാ
ആപാദ്യ പിഹി ഘോരായാം സത്വേനാമിരണേവ പേൽ.

വേദം അഭ്യസിച്ചവൻ ഒരുത്തനെയും, അഭ്യസിപ്പിക്കാതിരുന്നാൽ വിദ്യയോടെ മരിച്ചാലും മരിക്കും എന്നല്ലാതെ തദ്വിധന്മാരായ ശിഷ്യന്മാർക്കുപദേശിക്കാൻ പാടില്ല.

114. വിദ്യാബ്രാഹ്മണമേതദ്യാഹ സേവ കണ്യേസ്തീരക്ഷമാം
അസ്മയകായമാന്മാദം സ്ഥമാസ്യാം വീര്യവത്തമാ.

വിദ്യാഭേദതയാകട്ടെ വേദോപദേശം ചെയ്യുന്ന ബ്രാഹ്മണനോടു പറഞ്ഞു; ഞാൻ നിനക്കു ആശ്രയമായിരിക്കാം. നീ എന്നെ രക്ഷിക്കണം. അധർമ്മചാരിയായവർക്കു ഉപദേശിക്കാതെയിരുന്നാൽ നിനക്കു വേണ്ട ഫലം തരാം.

115. യഥേവതു ശുചിം വിദ്യാ നിയതബ്രഹ്മചാരിണം
തസ്മൈമാം ബ്രഹ്മിവിപ്രായ നീധിപായാപ്രമാദിനേ.

പരിശുദ്ധനായും, അനുഷ്ഠാനമുള്ളവനായും, വിദ്യാധനത്തെ രക്ഷിക്കുന്നവനായും, ജാഗ്രതയുള്ളവനായും ഇരിക്കുന്ന ശിഷ്യൻ ആരാണോ അവൻ ഉപദേശിച്ചാലും.

116. ബ്രഹ്മയസ്ത്വനനുജ്ഞാത മധീയാനാദവാപ്നയാൽ
സബ്രഹ്മണ്യേ സംയുക്തോ നരകം പ്രതിപദ്യതേ.

ഗുരു അറിയാതെ അധ്വായികളോടു വിദ്യപ്രാപിക്കുന്നവൻ വേദമാഷ്ടാവായിട്ടു നരകം പ്രാപിക്കുന്നു.

117. ലൗകികം വൈദികം വാപി തഥാധ്യാത്മികമേവച
ആദദിതയതോജ്ഞാനം തം പൂർവ്വമഭിവാദയേൽ.

തർക്കശാസ്ത്രം, വേദശാസ്ത്രം, വേദാന്തശാസ്ത്രം ഇവയിൽ ഒന്നിനെ യെങ്കിലും ആരിൽനിന്നു ഗ്രഹിക്കുന്നുവോ, അവനെ മുൻപറഞ്ഞവർ നമസ്സരിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

118. സാവിത്രിമാത്രസാരോപി വരം വിപ്രസ്സയംത്രിതഃ
നായത്രിതസ്രിവേദോപി സർവാശീസർവ്വവിക്രയി.

ബ്രാഹ്മണൻ അനുഷ്ഠാനമുള്ളവനായ ഗായത്രിമാത്രമേ അറിഞ്ഞിട്ടുള്ള എന്നിരുന്നാലും ഉത്തമനാകുന്നു. മൂന്നു വേദം അദ്ധ്യയനം ചെയ്തിരുന്നവെങ്കിലും, അനുഷ്ഠാനമില്ലാതെ കണ്ട സ്ഥലങ്ങളിൽ ഉണ്ണുന്നവനായും കണ്ടുവന്നൊക്കെ ഉപദേശം ചെയ്യുന്നവനായും ഇരുന്നാൽ ഒരിക്കലും ഉത്തമനായി തീരുകയില്ല.

ഗുരുശുശ്രൂഷാ

119. ശയ്യാസനേദ്ധ്യാചരിതേ ശ്രേയസാന സമാവിശേൽ
ശയ്യാസനസ്ഥശൈശ്വവൈനം പ്രത്യുത്ഥായാഭിവാദയേൽ.

ഗുരുവിന്റെ ആസനത്തിലും, ശയ്യയിലും, ഇരിക്കുകയോ കിടക്കുകയോ ചെയ്യരുത്. താൻ കിടക്കുമ്പോഴും ഇരിക്കുമ്പോഴും ഗുരു വന്നാൽ ഉടൻ ഏഴുന്നേറു വന്ദിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

129. ഊർദ്ധ്വം പ്രാണാഹ്യൽക്രമന്തി യുനഃസ്ഥവീര ആയതി
പ്രത്യുത്ഥാനാഭിവാദാഭ്യം പുനസ്താൻ പ്രതിപദ്യതേ.

വയസ്സിലും, പഠിത്തത്തിലും ഉയർന്നവൻ വരുമ്പോൾ, താൻ ഇരുന്നാൽ അവന്റെ പ്രാണവായു ഉൽഗമിക്കുന്നതിനു യത്നിക്കുന്നു. ഏഴുന്നേറു വന്ദിക്കുന്നതായാൽ അതു യഥാസ്ഥിതി പ്രാപിക്കുന്നു.

121. അഭിവാദന ശീലസ്യ നിത്യം വൃദ്ധോപസേവിനഃ
ചതപാരിതസ്യവർദ്ധതേ ആയുർവിദ്യായശോബലം.

മഹാത്മാരെ നിത്യവും വന്ദിക്കുന്നവനായും, ഉപചരിക്കുന്നവനായും ഇരിക്കുന്നവനു ആയുസ്സ്, വിദ്യ, കീർത്തി, ബലം ഇവ അഭിവൃദ്ധി പ്രാപിക്കുന്നു.

122. അഭിവാദാലുരം വിപ്രോ ജ്യായാം സമഭിവാദയൻ
അസൗനാമാഹമസ്തിതി സ്വന്നാമപരികിർത്തയേൽ.

മഹാത്മാരെ വന്ദിക്കുമ്പോൾ ഇന്നയാൾ വന്ദിക്കുന്നു എന്ന് അഭിവാദനം ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു.

123. നാമധേയസ്യയേകേചി ദഭിവാദനജാനതേ
താൻ പ്രാജ്ഞാഹമിതിബ്രു യാൽ സ്രിയസ്സർച്ചാസ്തം—
മൈവച.

യാതൊരുത്തൻ പ്രത്യഭിവാദനമെന്ന ആശീർച്ചാദത്തെക്കുറിച്ച് അജ്ഞന്മാരായിരിക്കുന്നുവോ അവരെയും, മാതാക്കന്മാരെയും തന്റെ പേർ മാത്രം പറഞ്ഞു വന്ദിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

124. ഭോ! ശബ്ദം കീർത്തയേദന്തേ സ്വസ്വനാമിനോഭിവാദനേ

നാമ്നാം സ്വരൂപഭാവോഹി ഭോഭാവഗുണിഭിഃസ്മൃതഃ
താൻ വന്ദിച്ചു് അഭിവാദനം പറയുമ്പോൾ തന്റെ പേരിന്റെ അ
വസാനത്തിൽ "ഭോ!" എന്ന ശബ്ദം പറയേണ്ടതാകുന്നു. ആ ശബ്ദം
നാമങ്ങളുടെ സ്വരൂപമെന്നു് ഗുണിമാർ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു.

125. ആയുഷ്ഠാൻഭവ സൗമ്യേതി വാചേ്യവിപ്രോഭിവാദനേ

അകാരാശ്ചാസ്യനാമ്നോന്തേ വാച്യഃപൂർവാക്ഷരഃ—

പ്ളുതഃ

ചെറിയ ആളുകൾ വണങ്ങുമ്പോൾ അവന്റെ പേരു് അതിന്റെ
അന്തത്തിൽ അകാരത്തെ മൂന്നുമാത്ര(പ്ളുത)യാക്കിയും പറഞ്ഞു് ആയു
ഷ്ഠാൻ ആയി ഭവിക്ക എന്ന് അനുഗ്രഹിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

126. യോനവേന്ത്യഭിവാദിന്യ വിപ്രഃപ്രത്യഭിവാദനം

നാഭിവാദ്യസ്സവിദ്യോ യഥാശുഭ്രസ്തമൈവസഃ

മേൽ പറഞ്ഞവിധം ഏതു ബ്രാഹ്മണൻ ആശീർവാദം പറയുന്ന
തിനു് അറിവില്ലയോ അവനു് അഭിവാദനം ചെയ്യരുതു്. അവൻ ശുഭ്ര
നോടു തുല്യൻതന്നെയാണു്.

127. ബ്രാഹ്മണം കശലം പൂച്ഛേൽ ക്ഷത്രബന്ധുമനാമയം

വൈശ്യം ക്ഷേമം സമാഗമ്യ ശുഭ്രമാരോഗ്യമേവച.

വണങ്ങിയശേഷം ബ്രാഹ്മണനോടു കശലംതന്നെയാണോ എന്നും;
ക്ഷത്രിയനോടു് സുഖക്കേടൊന്നുമില്ലല്ലോ എന്നും; വൈശ്യനോടു് ക്ഷേമ
മായിരിക്കുന്നോ എന്നും; ശുഭ്രനോടു് സുഖംതന്നെയാണോ എന്നും ചോദി
ക്കേണ്ടതാകുന്നു.

128. അവാചേ്യാദിക്ഷിതോ നാത്ഥാ യവീയാനപിയോഭവേൽ

ഭോഭവേൽ പൂർവകംത്വേന മഭിഭാഷേത ധർമ്മവിൽ.

യാഗം ചെയ്യുന്നതിനു ദീക്ഷയോടുകൂടിയിരിക്കുന്നവൻ ചെറുപ്പക്കാര
നായിരുന്നാലും ധർമ്മമറിഞ്ഞവൻ അവന്റെ പേർ പറഞ്ഞു വിളിച്ചുകൂ
ടാത്തതാണു്. ഭോ! എന്നും ഭവോൻ എന്നും പറയേണ്ടതാണു്. ഈ രണ്ടു
വാക്കും മര്യാദ സൂചിപ്പിക്കുന്നവയാണു്.

129. പരപത്നീതുയാസ്രീസ്യാ ദസംബന്ധാചയോനിതഃ

താംബ്രു യാൽ ഭവതീത്യേവം സഭഗേഗിനീതിച.

അന്യന്റെ ഭാര്യയേയും, തനിക്കു ബന്ധുവല്ലാത്ത സ്ത്രീകളേയും
"ഭവതി" "സുഭഗേ" "ഭഗിനി" എന്നു വിളിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

130. മാതുലാംശു പിതൃവ്യാംശു ശ്വശൂരാന്തപിജോഗുരൻ

അസാവഹമിതിബ്രു യാൽ പ്രത്യത്ഥായയവീയസഃ

അമ്മാവൻ, ചിററപ്പൻ, വലിയച്ഛൻ, ഭാര്യയുടെയോ ഭർത്താവിന്റെ
യോ അച്ഛൻ, യാഗപുരോഹിതൻ, ഗുരു ഇവർ വന്നാൽ എഴുന്നേറ്റു വ
ന്ദിച്ചു് അഭിവാദനം പറയേണ്ടതാകുന്നു.

131. മാതുഷ്പസാമാതുലാനി ശ്വശൂരമപിതുഷ്പസാ

സംപൂജ്യാഗുരപത്നീവൽ സമാന്യോഗുരുഭാര്യയാ.

അമ്മയുടെ അനുജത്തി, അമ്മാവന്റെ ഭാര്യ, ഭാര്യയുടേയോ ഭർത്താവിന്റെയോ അമ്മ, അച്ഛന്റെ സഹോദരി ഇവർ ഗുരുവിന്റെ പത്നിയോടു തുല്യരാകയാൽ ഗുരുപതിയേപ്പോലെ പൂജിക്കേണ്ടതാണ്.

132. ഭ്രാതൃഭാര്യോപ സംഗ്രാഹ്യ സവണ്ണാഹന്യഹന്യപി
വിപ്രോഷ്യരൂപ സംഗ്രാഹ്യാ ജ്ഞാതിസംബന്ധി—

യോഷിതഃ

തന്റെ ജാതിയിൽ വിവാഹം ചെയ്യപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന ജ്യേഷ്ഠന്റെ ഭാര്യയെ നിത്യവും വണങ്ങേണ്ടതാകുന്നു. ജ്ഞാതി, സംബന്ധി ഇവ രണ്ടു പത്നിമാരെ ദേശാന്തരം പോയി വന്നശേഷം മാത്രം വണങ്ങേണ്ടതാണ്.

133. പിതൃർഗിന്യാം മാതൃശ്ച ജ്യായന്ത്യാം ചസ്വസര്യപി
മാതൃവദ്വൃത്തിമാതിഷ്ഠേ നാതാതാഭ്യോഗരീയസീ.

അച്ഛന്റെ ഉടപ്പിറന്നവരും, വലിയമ്മ, ഇളയമ്മ ഇവരോട് അമ്മയോടുള്ള മര്യാദ ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു. മാതാവ് ഇവരിൽനിന്നും ഉൽകൃഷ്ടപൂജയ്ക്ക് അർഹയാകുന്നു.

134. ദശാബ്ദക്യം പൗരസഖ്യം പചാദബ്ദക്യംകലാഭൃതാം
ത്വബ്ദപൂർവം ശ്രോത്രിയാണാം സ്വപ്ലേനാപിസ്വയോ—
നിഷു.

നഗരം, ഗ്രാമം, ഈ സ്ഥലങ്ങളിൽ വസിക്കുന്നവർ പത്തു വയസ്സ് മുപ്പള്ളുവനോടും, അതിൽ ഗാനം മുതലായ വിദ്യയിൽനിന്നു നാൽ അഞ്ചു വയസ്സ് മുത്തവനോടും, വേദമറിഞ്ഞവനായാൽ മൂന്നുവയസ്സ് മുത്തവനോടും തന്റെ ജ്ഞാതികളിൽ അൽപകാലമെങ്കിലും മുത്തവനോടും സ്നേഹം പ്രകടിപ്പിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

135. ബ്രാഹ്മണദശവർഷത്തു ശതവർഷത്തുമ്പിപം
പിതാപുത്രൗ വിജാനീയാദം ബ്രാഹ്മണസ്തതയഃപിതാ.

പത്തു വയസ്സുള്ള ബ്രാഹ്മണനെയും, നൂറു വയസ്സുള്ള ക്ഷത്രിയനെയും അച്ഛനും പുത്രനും എന്നപോലെ അറിയേണ്ടതാകുന്നു. അതിൽ ബ്രാഹ്മണനെ അച്ഛനെന്നും ക്ഷത്രിയനെ പുത്രനെന്നും വിചാരിക്കത്തക്ക മര്യാദയോടുകൂടി നടക്കണം.

136. വിത്തം ബന്ധുർവയഃകഞ്ച് വിദ്യാഭവതി പഞ്ചമീ
ഏതാനിമാന്യസ്ഥാനാനി ഗരീയോയദ്യുദത്തരം

ന്യായമായി സമ്പാദിച്ച ധനം, ചിററപ്പൻ മുതലായ ബന്ധുക്കൾ, ഉയർന്ന വയസ്സ്, സദാചാരം, വിദ്യ ഈ അഞ്ചു കാര്യങ്ങളും പൂജ്യതയ്ക്ക് ഹേതുവായിരിക്കുന്നു: എന്നാൽ ഇവ ക്രമമായി ഒന്നിനൊന്ന് ശുദ്ധ്യത കൂടുന്നവയാകുന്നു.

137. പഞ്ചാനാം ത്രിഷുവണ്ണേഷു ഭൂയാംസി ഗുണവന്തിച
യത്രസ്യസ്തോത്രമാനാർഹ ശ്ശ്രദോപിദശമീംഗതഃ

മൂന്നു വണ്ണങ്ങളിൽ യാതൊരുത്തനിൽ മേൽപറഞ്ഞ അഞ്ചു ഗുണങ്ങളിൽ രണ്ടു മൂന്നു ഗുണങ്ങൾ കാണുന്നുവോ അവനെ ഒരു ഗുണം മാത്രമുള്ള പാരൻ പൂജിക്കേണ്ടതാകുന്നു. തൊണ്ണൂറു വയസ്സ് കഴിഞ്ഞ ശുദ്ധനെ പൂജിക്കണം.

138. ചക്രിണോദഗമീസ്ഥസ്യ രോഗിണോഭാരിണശ്രിയഃ
സ്നാതകസ്യ പരാജയശ്ചപന്ഥാ ദേയോവരസ്യച.

വണ്ടി മുതലായ വാഹനത്തിൽ വരുന്നവൻ, തൊണ്ണൂറനമേൽ പ്രായമുള്ളവൻ. രോഗമുള്ളവൻ, ചുമട്ടു ചുമക്കുന്നവൻ, സ്ത്രീകൾ, അനുഷ്ഠാനമുള്ള ബ്രാഹ്മണൻ, രാജാവ്, വിവാഹംചെയ്യുന്നതിന് തുടങ്ങുന്ന വരൻ, ഇവർക്ക് മറുത്തുവർ വഴികൊടുക്കേണ്ടതാകുന്നു.

139. തേഷാന്നു സമവേതാനാം മാനുസ്സാതക പാരമിവൗ
രാജാസ്നാതകയോശ്ചൈവ സ്നാതകോ വൃപമാനഭാക്.

മേൽപറഞ്ഞവരെല്ലാം ഒന്നായിവരികയാണെങ്കിൽ രാജാവ്, അനുഷ്ഠാനമുള്ള ബ്രാഹ്മണൻ ഇവർക്ക് ആദ്യം വഴികൊടുക്കേണ്ടതാകുന്നു. അവർ രണ്ടാളുംകൂടി വന്നാൽ രാജാവിനെക്കാളും അനുഷ്ഠാനമുള്ള ബ്രാഹ്മണൻ വഴികൊടുക്കേണ്ടതാകുന്നു.

140. ഉപനീയതൃയഃ ശിഷ്യം വേദമദ്ധ്യാപയേദ്വിജഃ
സകല്പം സരഹസ്യംച തമാചാര്യം പ്രചക്ഷതേ.

യാതൊരുത്തൻ ഉപനയനം ചെയ്യിച്ച യാഗമന്ത്രങ്ങളെയും, വേദവേദാന്തങ്ങളെയും അധ്യയനം ചെയ്യിക്കുന്നുവോ അവനെ ആചാര്യനെന്നു പറയുന്നു.

141. ഏകദേശത്തു വേദസ്യ വേദാംഗാന്യപിവാപനഃ
യോധ്യാപയതി വൃത്യത്ഥ്വമപാധ്യായസ്സ ഉച്യതേ.

യാതൊരുത്തൻ വേദത്തെയും യാഗാദിമന്ത്രങ്ങളെയും പ്രതിഫലം വാങ്ങിക്കൊണ്ട് അഭ്യസിപ്പിക്കുന്നുവോ, അവനെ ഉപാധ്യായനെന്നു പറയുന്നു.

142. നിഷേകാദീനികർമ്മാണി യഃ കരോതി യഥാവിധി
സംഭാവയതി ചാനേന സവിപ്രോ ഗുരുര്യതേ.

യാതൊരുത്തൻ ഗർഭാധാനം മുതലായ ക്രിയകൾ വിധിപ്രകാരം ചെയ്യിച്ചിട്ട് ജീവനോപായം കൽപിക്കുന്നുവോ ആ വിപ്രനെ ഗുരുവെന്നു പറയുന്നു.

143. അഗ്നാധേയം പാകയജ്ഞാ നഗ്നിഷോമാദികാൻമഖാൻ
യഃകരോതിവൃതോയസ്യ സതസ്യർ തപിഗിഹോചതേ.

യാതൊരുത്തൻ അഗ്നിസന്ധനം, അഗ്നിഷോമം പാകയജ്ഞം മുതലായ മഖങ്ങൾ ചെയ്യിക്കണമെന്നു ആവശ്യപ്പെട്ട് ചെയ്യിക്കുന്നുവോ അവൻതന്നെ 'ഋതിക' എന്നു പറയപ്പെടുന്നത്.

144. യആവുണ്ണോത്യവിതഥം ബ്രാഹ്മണാശ്രവണാവുരേ
സമാതാസ പിതാജേന്തയ സ്തന്നദൃഹേൽ കദാചന.

യാതൊരുത്തൻ സ്വരത്തോടുകൂടിയ വേദോച്ചാരണത്താൽ തന്റെ രണ്ടു കാരുകൾ പരിപൂർണ്ണമാക്കുന്നുവോ അവൻ മാതാപിതാക്കന്മാരോടു സദൃശനാകുന്നു. അവനോടു ഒരിക്കലും ദ്രോഹം പ്രവർത്തിക്കരുത്.

145. ഉപാധ്യായാന്ദശാചാര്യ ആചാര്യാണാം ശതം പിതാ
സഹസ്രത്തു പിതൃന്മാതാ ഗൗരവേണാതിരിച്യതേ.

ഉപാധ്യായനെക്കൊണ്ട് ആചാര്യൻ പത്തു മടങ്ങ് വലിയവനാകുന്നു. ആ ചാര്യനെക്കൊണ്ട് ഉപനയനാദി സംസ്കാരം ചെയ്യിച്ചു പിതാവും നൂറു മടങ്ങ് വലിയവനാകുന്നു. ആ പിതാവിനേക്കൊണ്ട് മാതാവും തന്റെ മഹിമയാൽ ആയിരം മടങ്ങ് വലിയവളാകുന്നു.

146. ഉല്ലാഭക ബ്രഹ്മദാത്രോർഗരീയാൻ ബ്രഹ്മദഃപിതാ ബ്രഹ്മജന ഹിവിപ്രസ്യ പ്രേത്യചേഹവ ശാശ്വതം.

ഉല്ലാഭിപ്പിച്ച പിതാവിനെക്കൊണ്ട് രണ്ടാമതു ബ്രാഹ്മണജനം വരത്തക്ക ബ്രഹ്മോപദേശം ചെയ്യുന്ന ആചാര്യൻ വലിയവനാകുന്നു. വിപ്രൻ ആ രണ്ടാമത്തെ ജനം ഇഹത്തിലും പരത്തിലും നശിക്കാത്തതാകുന്നു.

147. കാമാന്മാതാ പിതാചൈനം യദുല്ലാഭയ തോമിഥഃ സംഭൃതിന്തസ്യതാം വിദ്യാ ദദ്യോനാവഭി ജായതേ.

മാതാവും പിതാവും കാമത്താൽ അന്യോന്യം പുണർന്നു യോനി മാർഗ്ഗമായിട്ട് യാതൊരു ജനം ഉണ്ടാക്കുന്നുവോ ആ ജനമാകട്ടെ മൃഗജാതിയെപ്പോലെ അവയവങ്ങളെ മാത്രം കൊടുക്കത്തക്ക സാമർത്ഥ്യമുള്ളതാകുന്നു.

148. ആചാര്യ സ്തസ്യയാം ജന്തിം വിധിവഭേദപാരഗഃ ഉല്ലാഭയതി സാവിത്ര്യാ സാസത്യാ സാജരാമരം.

ആചാര്യൻ വിധിച്ചപ്രകാരം യാതൊരു രണ്ടാം ജനം ബ്രഹ്മോപദേശത്താൽ ഉണ്ടാക്കുന്നുവോ ആ ജനം അനശ്വരമായും, നിർജ്ജരമായും പുണ്യലോകത്തെ നൽകുന്നതായും ഇരിക്കുന്നു.

149. അല്പം വാബഹുവായസ്യ ശൂതസ്യോപകരോതിയഃ തമപീഹഗുരും വിദ്യാ ഹ്നുതോപക്രിയയാതയാ.

ശാസ്ത്രവിഷയത്തിൽ അല്പമാകട്ടെ വളരെയാകട്ടെ യാതൊരുത്തൻ ഉപകാരം ചെയ്യുന്നുവോ അവനേയും ഗുരു എന്നറിയേണ്ടതാകുന്നു.

150. ബ്രഹ്മസ്യ ജനനഃ കന്താ സ്വധർമ്മസ്യചശാസിതാ ബാലോപിവിപ്രോ വൃദ്ധസ്യ പിതാവേതി ധർമ്മതഃ

രണ്ടാം ജന്മകാരകനായും തന്റെ ജാതീധർമ്മം വേദോക്തപ്രകാരം അറിയിക്കുന്നവനായും ഇരിക്കുന്നവൻ; തന്നെക്കൊണ്ട് ചെറിയവനായിരുന്നാലും ശാസ്ത്രപ്രകാരം പിതാവോടു സമനായി തീരുന്നു.

151. അധ്യാപയാമാസപിതൻ ശിശുരാജ് ഗിരസഃ കവിഃ പുത്രകാ ഇതിഹോവാച ജ്ഞാനേന പരിഗൃഹ്യതാൻ.

ശിശുവായും വിദ്വാനായും ഇരിക്കുന്ന അംഗിരസ പുത്രൻ തന്റെ പിതാക്കന്മാർക്കു വേദാധ്യയനം ചെയ്യിച്ചു. അപ്പോൾ അവരെ ജ്ഞാനത്താൽ ശിഷ്യന്മാരായി കരുതി അവരെ പുത്രന്മാരേ! എന്നു വിളിച്ചു.

152. തേതമത്ഥം പൃഥ്വന്തദേവാ നാഗതമന്വവഃ ദേവാശ്ചൈതാൻ സമേത്യോ ചുർന്നാധം വശ്ശിശുരക്തവാൻ.

ആ പിതൃക്കൾ ഇതുകൊണ്ടു കോപത്തോടെ ഈ അവസ്ഥ ദേവന്മാരോടു പറഞ്ഞു. ദേവന്മാർ സഭേടി ന്യായം പറയുന്നതിനാലായിട്ടു. “നിങ്ങൾ പുത്രന്മാർതന്നെയാണ്; നിങ്ങളെ അങ്ങനെ വിളിച്ചതും ശരിതന്നെയാണ്.”

153. അജ്ഞാഭവതി വൈബാലഃ പിതാഭവതിമന്ത്രഃ
അജ്ഞം ഹിബാല മിത്യാഹഃ പിതേത്യേവതുമന്ത്രഃ

പരിക്കാത്തവൻ പുത്രനായും മന്ത്രോപദേശം ചെയ്യുന്നവൻ പിതാ വായും ഭവിക്കുന്നു എന്നു പറയുന്നു. ഇപ്രകാരം, ശാസ്ത്രത്തിലും, മഹാ ന്മാരും പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു.

154. നഹായ നൈർന്ന പലിതൈ ര്ന്നവിത്തേനനബന്ധഭിഃ
ഋഷയശ്ചക്രിരേ ധർമ്മം യോന്തചാനസ്സനോമഹാൻ.

വയോധിക്യം, നര, വിത്തം, ബാന്ധവം ഇവകൊണ്ടു മഹിമയു ള്ളവനായിത്തീരുന്നില്ല. വിദ്യയുള്ളവൻതന്നെ വലിയവനാകുന്നു എന്ന് ഋഷിമാർ ധർമ്മം ഏർപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നു.

155. വിപ്രാണാം ജ്ഞാനതോ ജൈഷ്ഠ്യം ക്ഷത്രിയാണാതു-
വീര്യതഃ

വൈശ്യാനാം ധാന്യധനത ശൂദ്രാണാമേവ ജന്മതഃ

ബ്രാഹ്മണർക്ക് ജ്ഞാനത്താലും, ക്ഷത്രിയർക്ക് വീര്യത്താലും, വൈ ശ്യാന് ധാന്യം ധനം ഇവയാലും, ശൂദ്രന് വയോധിക്യത്താലും ശൗല്യ തയുണ്ടാകുന്നു.

156. നതേന വൃദ്ധോ ഭവതി യേനാസ്യ പലിതം ശിരഃ
യോവൈയുവാപ്യധീയാന സ്തന്ദേവാസ്ഥ വിരംവിദഃ

ഒരുവൻ നരകൊണ്ടുമാത്രം വൃദ്ധനാവുകയില്ലാ. യുവാവായിരുന്നാലും വേദാന്തമെന്തെന്തെന്തവനെ വൃദ്ധനാവുകയുള്ളു. ഇങ്ങനെ ദേവന്മാർ അഭി പ്രായപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്.

157. യഥാകാഷ്ഠമയോഹസ്തീ യഥാ ചർമ്മമയോമുഗഃ
യശ്ചവിപ്രോനധീയാന സ്രയസ്തേനാമബിഭ്രതി.

തടികൊണ്ടു തീർത്ത ആന, തോലുകൊണ്ടുണ്ടാക്കിയ മുഗം, വേദാ ധ്യയനം ചെയ്യാത്ത ബ്രാഹ്മണൻ, ഈ മൂന്നും ഉപയോഗമില്ലാത്തതാകുന്നു. അവ ആ പേരിനമാത്രം അർഹമാണ്.

158. യഥാഷണ്ഡോഫലഃ സ്രീഷ്ഠ യഥാഗൗരീഗ വിചാഫലൗ
യഥാചാജ്ഞേ ഫലന്ദാനം തഥാവിപ്രോനൃചോഫലഃ

സ്രീകളിൽ നപുംസകനും പശുക്കളിൽ ഷണ്ഡമായ കാളകളും, മൂഢ ന്റെ കയ്യിൽ കൊടുത്ത ദാനവും, എങ്ങിനെ അഫലമാകുന്നുവോ അപ്ര കാരം വേദാഭ്യസനം ചെയ്യാത്ത ബ്രാഹ്മണൻ നിഷ്ഫലനാകുന്നു.

159. അഹിംസയൈവ ഭൂതാനാം കാര്യം ശ്രേയോനുശാസനം
വാക്ചൈവമധുരാശ്രക്ഷണാ പ്രയോജ്യാധർമ്മമിച്ഛതം.

ധർമ്മമറിഞ്ഞ ആചാര്യൻ ഹിതോപദേശം ചെയ്യുമ്പോൾ ശിഷ്യരെ വടി മുതലായവകൊണ്ട് കൂടുതൽ അടിക്കാതെയും, ശ്രദ്ധയോടെ വാക്കു പ റയാതെയും, മാതാവു ശിശുക്കളോടെന്നപോലെ മുദ്രവായും പ്രിയമായു മുളള വാക്കുകളോടുകൂടിയും ഇരിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

160. യസ്യവാങ് മനസീശൃഭോ സമ്യഗ്ഗൃപ്തേ ചസർവ്വദാ
സവൈസർവ്വമവാപ്നോതി വേദാന്തോപഗതം ഫലം.

യാതൊരുത്തൻ വാക്കും മനസ്സും, അസത്യം രാഗഭേഷം ഇവ കൂടാതെ പരിശുദ്ധമായി വെച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നുവോ അവൻ വേദാന്തശാസ്ത്രത്തിൽപ്പറഞ്ഞ സകല ഫലവും പ്രാപിക്കുന്നു.

161. നാരുതുദസ്സാദാത്തോപി നപരദ്രോഹകർമ്മധീഃ

യയസ്യോ ദ്വിജതേ വാചാ നാലോക്യാന്താമുദീരയേൽ.

ഒരുത്തൻ താൻ ദുഃഖത്തിലായാലും അന്യനെനോക്കി ദുഃഖംവരുന്ന വിധം പറയാൻ പാടില്ല. പ്രവൃത്തികൊണ്ടും മനസ്സുകൊണ്ടും ഒരുത്തനും ദ്രോഹം ചെയ്യരുതാത്തതാണ്. ക്രൂരമായും അപ്രസന്നമായും സംസാരിക്കുന്നവർക്കു സ്വർഗ്ഗം തുടങ്ങിയ പുണ്യലോകങ്ങൾ ലഭിക്കുകയില്ല.

162. സമ്മാനാദം ബ്രാഹ്മണാനിത്യ മുദിജേത വിഷാദിവ അമൃതസ്യേവചാകാംക്ഷേ ദവമാനസ്യ സർവ്വദാ

ബ്രാഹ്മണൻ തന്റെ അയൽക്കാർ തന്നോടു ചെയ്യുന്ന മര്യാദ വിഷം പോലെ ഭയപ്പെടുകയും അവമാനം അമൃതംപോലെ കാംക്ഷിക്കുകയും ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു.

163. സുഖം ഹ്യവ മതശ്ശേതെ സുഖംചപ്രതിബുദ്ധ്യതേ സുഖം ചരതിലോകേ സ്നീന്നവ മന്താവിനശ്യതി.

അപമാനത്താൽ ദുഃഖം പ്രാപിക്കാത്തവൻ സുഖമായി ഊങ്ങിയെഴുന്നേൽക്കുന്നു; സുഖമായി ഈ ലോകത്തിൽ സഞ്ചരിക്കുന്നു. അവനെ അവമാനിച്ചവൻ തന്നത്താണെ നശിച്ചുപോകുന്നു.

164. അനേന ക്രമയോഗേന സംസ്കൃതാത്മാ ദ്വിജശ്ശനൈഃ ഗുരവസൻ സഞ്ചിനയാൽ ബ്രഹ്മാധി ഗമികന്തപഃ

ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞ ജാതകമ്മുതൽ ഉപനയനംവരെയുള്ള സംസ്കാരം കൊണ്ടു പരിശുദ്ധനാകുന്ന ബ്രാഹ്മണൻ ഗുരുവിനോടുകൂടി വസിച്ചു സാധ്വാനം വേദം ക്രമമായി അധ്യയനം ചെയ്യണം.

165. തപോ വിശേഷൈർവിവിധൈർ വ്രതൈശ്ചവിധി—

ചോദിതൈഃ

വേദഃ കൃത്സംനോധി ഗന്തവ്യ സ്സുരഹസ്യോ ദ്വിജന്മനാ.

വേദത്തിൽ പറയപ്പെട്ട പലപല നിയമങ്ങളാലും, അന്നഭിക്ഷ മുതലായ വ്രതങ്ങളും, പരിശുദ്ധനായ ബ്രാഹ്മണൻ വേദം മുഴുവൻ പഠിക്കാൻ യോഗ്യനാകുന്നു. അനന്തരം വേദാന്തവും പഠിക്കണം.

166. വേദമേവ സദാഭ്യസ്യേ ത്തപസ്സപ്സ്യൻ ദ്വിജോത്തമഃ വേദാഭ്യോസോ ഹിവിപ്രസ്യ തപഃ പരമിഹോച്യതേ.

തപസ്സ് ചെയ്യുന്നതിന് ആഗ്രഹമുള്ള ദ്വിജൻ വേദാധ്യയനം ചെയ്യണം. അതു് ആ ദ്വിജന് മഹത്തായ തപസ്സാകുന്നു.

167. ആഹൈവസനഖാഗ്രേഭ്യഃ പരമന്തപ്യതേതപഃ

യഃസ്രഗൃപിദ്വിജോധീതേ സ്വാധ്യായം ശക്തിതോ—

നപഹം.

യാതൊരുത്തൻ ദിവസംപ്രതി തന്റെ ശക്തിക്കു തക്കവിധം വേദത്തിൽ നാലു വാക്യമെങ്കിലും പഠിക്കുന്നുവോ അവൻ നഖാഗ്രങ്ങൾകൊണ്ടു തപസ്സുചെയ്യുന്നവനാണെന്നു പറയപ്പെടുന്നു.

168. യോനധീത്യ ദിജോവേദ മന്യത്ര കരുതേശ്രമം.
സയിവന്നേവ ശുഭ്രാപമാശു ഗച്ഛതി സാമ്പയഃ

യാതൊരു ദിജൻ വേദാധ്യയനം ചെയ്യാതെ തന്റെ ശ്രമം മാറ്റം അർത്ഥശാസ്ത്രങ്ങളിൽ ആക്കുന്നവോ ആ ദിജൻ ജീവിച്ചിരിക്കുമ്പോൾ തന്നെ തന്റെ വംശത്തോടുകൂടി ശുഭ്രനായിത്തീരുന്ന.

169. മാതുരഗ്രേധി ജനനം ദിതീയം മൗഞ്ജീബന്ധനെ
തൃതീയം യജ്ഞദീക്ഷായാം ദിജസ്യശ്രുതിപോദനാൽ.

ദിജൻ ആദ്യജനം മാതാവിൽനിന്നും, രണ്ടാം ജനം ഉപനയനത്താലും, മൂന്നാം ജനം യജ്ഞദീക്ഷയാലും ഉണ്ടാകുന്നത് വേദത്തിൽ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്.

170. തത്രയദ് ബ്രഹ്മജന്മാസ്യ മൗഞ്ജീബന്ധനചിഹ്നിതം
തത്രാസ്യമാതാസാവിത്രീ പിതാത്പാ ചാര്യഉച്യതേ.

ഉപനയനത്തിൽ പറഞ്ഞിട്ടുള്ള മൗഞ്ജീബന്ധനമെന്ന അടയാളത്തോടുകൂടിയ രണ്ടാം ജനത്തിൽ ഗായത്രിയെ അമ്മയെന്നും ആചാര്യനെ അച്ഛനെന്നും പറയാം.

171. വേദപ്രദാനാദാചാര്യം പിതരം പരിചക്ഷതേ
നഹ്യസ്ഥിൻ യുജ്യതേകർമ്മ കിഞ്ചിദാമൗഞ്ജീബന്ധനാൽ.

വേദാധ്യയനം ചെയ്യിക്കുന്ന ആചാര്യൻ ഒരു പിതാവായിത്തീർന്നു പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ഉപനയനം ചെയ്തിട്ട് വേദാധ്യയനം ചെയ്യാതിരുന്നാൽ അവൻ ഒരു വൈദികകാര്യത്തിനും യോഗ്യനാകുകയില്ല.

172. നാഭിവ്യാഹാരയദ് ബ്രഹ്മ സ്വധാനി നയനാദൃതേ
ശുഭ്രേണഹി സമസ്താവ ദ്യാവദേഭേന ജായതേ.

ഉപനയനം ചെയ്യുന്നതിനുമുമ്പ് ബ്രഹ്മണൻ ശുഭ്ര സമനാകുന്നു. എന്നാൽ മാതാപിതാക്കന്മാരുടെ കർമ്മത്തിനമാത്രം ആ കർമ്മത്തിനുവേണ്ടതായ വേദമത്രം പറയാവുന്നതാണ്.

173. കൃതോപനയനസ്യാസ്യ വ്രതാദേശന മിഷ്യതേ
ബ്രഹ്മണോ ഗ്രഹണഞ്ചൈവ ക്രമേണ വിധി പൂർവ്കം.

ഉപനയനം കഴിഞ്ഞശേഷം സമിദാധാനം മുതലായ വ്രതാനുഷ്ഠാനങ്ങളും വേദാധ്യയനവും ക്രമമായി വിധിച്ചിരിക്കുന്നു.

174. യദ്യസ്യ വിഹിതംചർമ്മ യൽസൂത്രം യാചമേഖലാ.
യോദണ്യോയച്ഛവസനം തത്തദസ്യ വ്രതേഷപി.

ഏതു വസ്ത്രങ്ങൾക്കും ഏതു മൃഗത്തിന്റെ ചർമ്മവും, ഏതു വിധത്തിലുള്ള പൂഞ്ചലം, ഏതു വിധത്തിലുള്ള മൗഞ്ജീബന്ധനവും, ഏതു വിധത്തിലുള്ള ദണ്ഡും ഏതു വിധത്തിലുള്ള വസ്ത്രവും വിധിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നവോ അവ അതതു വസ്ത്രങ്ങളിലുള്ളവൻ വ്രതാനുഷ്ഠാനങ്ങളിൽ ധരിക്കണം.

ബ്രഹ്മചര്യം

175. സേവേതേമാം സ്തനിയമാൻ ബ്രഹ്മചാരീ ഗുരവസൻ
സന്നിയമ്യേന്ദ്രിയഗ്രാമം തപോവൃദ്ധ്യർത്ഥമാത്മനഃ

ഗുരുകുലത്തിൽ വസിക്കുന്ന ബ്രഹ്മചാരി തന്റെ ഇന്ദ്രിയങ്ങളെല്ലാം അടക്കി തപസ്സ് അഭിവൃദ്ധിപ്പെടുത്തുന്നതിനായി താഴെ പറയാൻപോകുന്ന നിയമങ്ങൾ അനുഷ്ഠിക്കണം.

176. നിത്യം സ്നാതാശ്ച ചിഃകര്യം ദേവഷി പിതൃതപ്തം.
ദേവതാഭ്യർച്ചനം ചൈവ സമിദാധാനമേവച.

ഓരോ ദിവസവും സൂര്യോദയത്തിൽ നദീജലത്തിൽ സ്നാനംചെയ്ത് പരിശുദ്ധനായി ദേവ, ഋഷി, പിതൃതപ്തങ്ങളും തന്റെ ഇഷ്ടദേവതാ പൂജയും രണ്ടു പ്രാവശ്യം സമിദാധാനവും ചെയ്യണം.

177. വർജയേന്മധുമാംസഞ്ച ഗന്ധമാല്യം രസാൻസ്രിയഃ
ശുക്ലാനിയാനി സർവാണി പ്രാണിനാം ചൈവ—
ഹിംസനം.

തേൻ, മാംസം, ഗന്ധം, പുഷ്പം, തൊരിപ്പ, സ്രീകം, തയിർ, പാൽ, നെയ്യ്, മോർ, ജീവഹിംസ ഇവ വർജിക്കണം.

178. അഭ്യുദ്ഗമഞ്ജനം ചാക്ഷ്ണോ രൂപാനച്ഛത്രധാരണം.
കാമം ക്രോധഞ്ചലോഭഞ്ച നന്തനം ഗീതവാദനം.

എണ്ണത്തേച്ചുകളി, കണ്ണിൽ അഞ്ജനമെഴുതൽ, ചെരുപ്പ്, കട, കാമം, ക്രോധം, ലോഭം, നന്തനം, ഗീതം;

179. ദ്യുതഞ്ചജനവാദഞ്ച പരിവാദന്തമാന്യതം.
സ്രീണാഞ്ച പ്രേക്ഷണാലംഭ മൂപഹാരം പരസ്യച.

ചുതുകളി, ദുഷ്ടം പറയൽ, പരിവാദം, അസത്യം, സ്രീകളെ ആശ്രയിക്കുവാൻ നോക്കുന്നതിലുള്ള താല്പര്യം, ദ്രോഹപ്രവൃത്തി ഇവയും ഉപേക്ഷിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

180. ഏകശ്ശയിത സർവ്വത്ര നരേതഃ സ്തന്ദ്രയേൽ കപചിൽ
കാമാത്മീ സ്തന്ദ്രയന്റേതോ ഹിനസ്തിവ്രതമാത്മനഃ

ബ്രഹ്മചാരി എപ്പോഴും തനിച്ച് കിടക്കേണ്ടതാകുന്നു; കാമത്താൽ ഇന്ദ്രിയം ബഹിഷ്കരിക്കരുത്. അങ്ങനെ ചെയ്താൽ തന്റെ വ്രതത്തിന് ഹാനി വരുന്നതാണ്.

181. സ്വപ്നേസിക്താ ബ്രഹ്മചാരി ദ്വിജശ്ശക്രമകാമതഃ
സ്നാതാക്മർച്ചയിത്യാത്രിഃ പുനർമ്മാമാതൃ ചംജപേൽ.

ബ്രഹ്മചാരിക്കു കാമമില്ലാതെ സ്വപ്നത്തിൽ ഇന്ദ്രിയം സ്വലിച്ചാൽ പ്രാതഃകാലത്തിൽ സ്നാനം ചെയ്തു സൂര്യനെ നമസ്കരിച്ച് “പുനഃ” എന്ന മന്ത്രം മൂന്നു പ്രാവശ്യം ജപിക്കണം.

182. ഉദകംഭം സുമനസോ ഗോശക്രന് മൃതതികാകശാൻ
ആഹരേദ്യാവദത്ഥാനി ദൈക്ഷഞ്ചാഹരഹശ്ചരേൽ.

ജലം, പുഷ്പാകസുമം, ചാണകം, മണ്ണ്, ദർ ഇതയും സാധനങ്ങൾ ഗുരുവിന് ആവശ്യമുള്ളിടത്തോളം ശേഖരിച്ചുകൊടുക്കണം. താൻ എന്നും ഭിക്ഷയെടുത്തു ഭജിക്കേണ്ടതാണ്.

183. വേദയഞ്ചൈത്തരഹീനാനാം പ്രശസ്താനാം സ്വകർമ്മസു
ബ്രഹ്മചാര്യാഹരേദ് ദൈക്ഷം ഗൃഹേ ഭ്യഃ പ്രയതോ—

നപഹം.

വേദം, യജ്ഞം. ഇവയോടുകൂടി സന്ധ്യാവന്ദനം മുതലായി തങ്ങളുടെ കർമ്മങ്ങൾ ജാഗ്രതയായി ചെയ്യുന്ന ഗൃഹസ്ഥശ്രമിയുടെ ഗൃഹത്തിൽ നിത്യവും ചെന്നു ഭിക്ഷ വാങ്ങണം.

184. ഗുരോഃ കലേന ഭീക്ഷേത നജ്ഞാതികല ബന്ധുഷു
അലാഭേതേനൃഗേഹാനാം പൂർവ്വം പൂർവ്വം വിവർജ്ജയേൽ.

ഗുരുകുലത്തിലും, ഗുരുവിന്റെ വംശാവകാശികളുടെ കുലത്തിലും, ഗുരുവിന്റെ ബന്ധുകുലത്തിലുംചെന്നു ഭിക്ഷ വാങ്ങരുത്. എന്നാൽ മറ്റു ഗൃഹങ്ങളിലാതിരുന്നാൽ ഗുര ബന്ധുക്കളുടെ ഗൃഹത്തിൽനിന്നും അതുമില്ലാതിരുന്നാൽ ഗുരുവിന്റെ വംശാവകാശികളുടെ ഗൃഹത്തിൽനിന്നും അതുമില്ലാതിരുന്നാൽ ഗുരുകുലത്തിൽനിന്നും ഭിക്ഷ വാങ്ങാവുന്നതാണ്.

185. സർവ്വം വാപിചരേൽഗ്രാമം പൂർവ്വാക്താനാമ സംഭവേ
നിയമ്യപ്രയതോവാച മഭിശസ്സാം സുവർജ്ജയേൽ.

വേദയജ്ഞം. മുതലായ അനുഷ്ഠാനമുള്ളവരില്ലാതിരുന്നാൽ ആ ഗ്രാമം മുഴുവനും മൗനമായി സഞ്ചരിച്ച് മഹാപാപികളുടെ വീടുകൾ വിട്ട് എവിടെയും കാണുന്ന ബ്രാഹ്മണഗൃഹത്തിൽനിന്നും ഭിക്ഷ വാങ്ങണം.

186. ദൂരാദാഹൃത്യ സമീധഃ സന്നിഭധ്യാദിഹായസി
സായം പ്രാതശ്ചജ്ജഹയാ ത്താഭിരഗ്നി മതന്ത്രിതഃ

വനത്തിൽ പരിശുദ്ധമായ സ്ഥലത്തു പോയി വിധിപ്രകാരം പലാശം മുതലായ സമീനുകൾ കൊണ്ടുവന്നു കൈയിൽ വെച്ച് വെയിലിൽ ഉണക്കേണ്ടതാകുന്നു. അതിനു ശക്തിയില്ലാതിരുന്നാൽ ഇറമ്പിൽ വെച്ചു നിന്നുകൊണ്ടെങ്കിലും ഉണക്കേണ്ടതാകുന്നു. ആ സമീനുകളെക്കൊണ്ടു പ്രഭാതം, സായം ഈ രണ്ടു സന്ധ്യകളിലും അഗ്നിയിൽ ഹോമംചെയ്യണം. ഈ കർമ്മത്തെ സമീദാധാനം എന്നു പറയുന്നു.

187. അക്രത്വാ ഭൈക്ഷ ചരണ മസമീദ്ധ്യുപ പാവകം
അന്നാതുരസ്സപ്തരാത്ര മവകീർണ്ണിവ്രതം ചരേൽ.

ബ്രഹ്മചാരി താൻ അരോഗിയായിരിക്കുമ്പോൾ ഏഴു ദിവസം ഭിക്ഷയെടുക്കാതെയും സമീദാധാനം ചെയ്യാതെയും ഇരുന്നാൽ വ്രതത്തിൽനിന്നും ഭ്രഷ്ടനായിത്തീരും. അതിന് “അവകീർണ്ണി” വ്രതം ചെയ്യേണ്ടതാണ്.

188. ഭൈക്ഷേണവർത്തയേന്നിത്യം നൈകാന്നാദീഭവേദതീ
ഭൈക്ഷേണ വ്രതിനോ വൃത്തി രൂപവാസ സമാസ്മൃതാ.

ബ്രഹ്മചാരി സദാ ഭിക്ഷയെടുത്തു ഭജിക്കുന്നതല്ലാതെ മറ്റു യാതൊരു ആഹാരവും കഴിക്കാൻ പാടില്ല. ഭിക്ഷയെടുത്തു ഭക്ഷിക്കുന്നത് ഉപവാസത്തോടു തുല്യമാണെന്നു പറയാം.

189. വ്രതവദ്ഭവ ദൈവത്യേ പിത്യേ കർമ്മണ്യ വർഷിവൽ
കാമമഭ്യർത്ഥിതോശ് നീയാ ദ്വതമസ്യനലുപ്യതെ.

യാഗാദി കാര്യത്തിലും ശ്രാദ്ധ കാര്യത്തിലും ഒരുത്തൻ അവന്റെ ഗൃഹത്തിൽ ഭജിക്കണമെന്നു് അപേക്ഷിച്ചാൽ അപ്പോൾ തന്റെ നിയമപ്രകാരം ഭജിക്കട്ടെല്ലെന്നു് മധ്യമാംസാദികൾ കൂടാതെ അന്നം മാത്രം ഭക്ഷിക്കണം. അങ്ങനെ ചെയ്താൽ ബ്രഹ്മചര്യവ്രതത്തിനു് കോട്ടമുണ്ടാകുകയില്ല.

190. ബ്രാഹ്മണസൈവകമെന്ത ഭുവിഷ്ണുജനീഷിഭിഃ
രാജന്യ വൈശ്യയോസ്സേവം നൈതൽക്കഞ്ചവിധീയതേ.

ഒരുത്തന്റെ അന്നം ഭക്ഷിക്കുന്നത് ബ്രാഹ്മണ ബ്രഹ്മചാരികൾ മാത്രമല്ലാതെ മറ്റുള്ളവർക്കു പാടില്ലെന്നു മഹാത്മാർ പറയുന്നു.

191. ചോദിതോ ഗുരുണാനിത്യ മപ്രചോദിത ഏവവാ
കുര്യാദധ്യയനേ യതമാ ചാര്യസ്സഹിതേഷുച.

ഗുരു ആജ്ഞാപിച്ചാലും, ഇല്ലെങ്കിലും, വേദാധ്യയനത്തിലും ഗുരു ശുശ്രൂഷയിലും താൻതന്നെ ദിവസന്തോറും പ്രയത്നിക്കേണ്ടതാണ്.

192. ശരീരം ചൈവവാചം ച ബുദ്ധിശ്രിയമനാംസിച
നിയമ്യപ്രാഞ്ചലി സ്തിഷ്ഠേ ദീക്ഷമാണോ ഗുരോർമുഖം.

ശരീരം, വാക്ക്, ബുദ്ധി, പഞ്ചേന്ദ്രിയം, മനസ്സ് ഇവയെ അടക്കിക്കൊണ്ടു് ഞാഴ്ത്തു് ഗുരുവിന്റെ മുഖത്തിനു നേരെ നില്ക്കേണ്ടതാകുന്നു.

193. നിത്യമുദ്ധ്യത പാണ്ഡിസ്സാ സാധാചാരസ്സസംയതഃ
ആസ്യതാമിതിചോക്തസ്സ നാസീതാഭിമുഖംഗുരോഃ

സദാ ഉത്തരീയത്തിനു പുറമേ തന്റെ വലതുകരം വച്ചുകൊണ്ടിരിക്കേണ്ടതാകുന്നു. ഇരിക്കുന്നതിനു ഗുരുവിന്റെ അനുവാദം ലഭിച്ചാൽ, പരിശുദ്ധനായിട്ടു് ഗുരുവിനു് എതിരെ മറയ്ക്കേണ്ടതായ അവയവങ്ങൾ വസ്ത്രം കൊണ്ടു മറച്ചു് ഇരിക്കേണ്ടതാണ്.

194. ഹീനാനവസ്രവേഷസ്സാ സർവദാ ഗുരുസന്നിധൗ
ഉത്തിഷ്ഠേൽ പ്രഥമം ചാസ്യചരമം ചൈവസം വിശേൽ.

ഗുരുവിന്റെ സന്നിധിയിൽ വസിക്കുമ്പോൾ നല്ല അന്നം ഭജിക്കരുതു്. വില കൂടിയ വസ്ത്രം ധരിക്കരുതു്. സുര്യോദയത്തിൽ ഗുരു എഴുന്നേല്ക്കുന്നതിനു മുൻപായി എഴുന്നേല്ക്കണം. രാത്രിയിൽ ഗുരു കിടന്നുറങ്ങിയശേഷം ഉറങ്ങേണ്ടതാകുന്നു.

195. പ്രതിശ്രവണ സംഭാഷേ ശയാനോന സമാചരേൽ
നാസീനോന ച ഭുജാനോ നതിഷ്ണന്ന പരാങ്മുഖഃ

ഗുരു വിളിക്കുമ്പോൾ ശിഷ്യൻ കിടന്നും, ഇരുന്നും, ഉണ്ടും, നടന്നും പരാങ്മുഖമായിരുന്നും വിളി കേൾക്കരുതു്. മറ്റത്തു് മറുപടി പറയരുതു്.

196. ആസീനസ്യ സ്ഥിതഃ കുര്യാ ദഭിഗച്ഛം സ്തുതിഷ്ഠതഃ
പ്രത്യദമൃതപ വ്രജതഃ പശ്ചാദ്ധാവം സൂധാവതഃ

ഗുരു ഇരുന്നുകൊണ്ടു് എന്തെങ്കിലും പറയുമ്പോൾ ശിഷ്യൻ നിന്നു കൊണ്ടും ഗുരു നില്ക്കുമ്പോൾ ശിഷ്യൻ സമീപത്തു നിന്നുകൊണ്ടും ഗുരു എതിരെ വന്നു പറയുമ്പോൾ ശിഷ്യൻ പിന്നോക്കംവാങ്ങി നിന്നുകൊണ്ടും ഗുരു നടക്കുമ്പോൾ ശിഷ്യൻ പുറകേ നടന്നുകൊണ്ടും;

197. പരാങ്മുഖസ്യാഭിമുഖോ ഭൂസ്ഥമസ്യേത്യ ചാന്തികം
പ്രണമ്യതു ശയാനസ്യ നിദേശേ ചൈവതിഷ്ഠതഃ

ഗുരു പരാങ്മുഖനായിരിക്കുമ്പോൾ താൻ എതിരെ വന്നു നിന്നും, ഗുരു ഭൂരയിരിക്കുമ്പോൾ അടുത്തു ചെന്നും, കിടക്കുമ്പോഴും, സമീപത്തിരിക്കുമ്പോഴും തന്റെ ശരീരം വണക്കിക്കൊണ്ടും ഗുരുവിന്റെ ആജ്ഞ കേൾക്കുകയും മറുപടി പറയുകയും ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു.

198. നീലം ശയ്യാസനംചാസ്യ സമൃദ്ധം ഗുരുസന്നിധൗ
 ഗുരോസ്തു ചക്ഷുർവിഷയേ നയമേഷാസനോ ഭവേൽ
 ഗുരുവിന്റെ ആസനത്തിനും, കിടക്കയ്ക്കും താഴെയായി ശിഷ്യന്റെ
 ആസനവും ശയ്യയും ഇരിക്കണം. ഗുരു നോക്കുന്ന സ്ഥലത്തു് സ്വന്തം ഇഷ്ട
 പ്രകാരം ഇരിക്കരുതു്.

199. നോഭാഹരേദസ്യനാമ പരോക്ഷമപി കേവലം
 നചൈവാസയാൻ കർവീത ഗതിഭാഷിത ചേഷ്ടിതം.
 ഗുരുവിനെ ഗുരു ഇല്ലാത്തപ്പോഴും, ഗുരു, ഉപാധ്യായർ എന്നു പറയുന്ന
 നതല്ലാതെ ഗുരുവിന്റെ പേരു പറയരുതു്. ഗുരുവിന്റെ നടത്തം, ക്രിയ,
 വാക്ക് ഇവ അനുകരിക്കുന്നതിനും തുടങ്ങരുതു്.

200. ഗുരോര്യത്ര പരീവാദോ നിന്ദാവാപി പ്രവർത്തതേ
 കണ്ഠതത്രാ പിധാതവ്യ ഗതവ്യം വാതതേനൃതഃ
 എവിടെ ഗുരുവിന്റെ അപവാദവും നിന്ദയും പറഞ്ഞു കേൾക്കപ്പെടുന്നവോ
 അവിടെ തന്റെ ചെവി അടയ്ക്കണം. അല്ലെങ്കിൽ മറ്റു സ്ഥലത്തേയ്ക്കു പോകണം.

201. പരീവാദാൽ വലോഭവതി ശ്വാഭവേവേതിനിന്ദികഃ
 പരിഭോക്താകൃമി ഭവതി കീടോ ഭവതി മൽസരീ.
 ശിഷ്യൻ ഗുരുവിനെ പരിഹസിച്ചാൽ കഴുതയായും, നിന്ദിച്ചാൽ പട്ടിയായും,
 ഗുരുവിന്റെ ധനം അനുഭവിച്ചാൽ പുഴുവായും, ഗുരുവിന്റെ മഹിമയിൽ
 അന്യയുപ്പെട്ടാൽ വണ്ടിയും ജനിക്കും.

202. ദുരന്ധോനാൻ ചയേദേന നക്രഭോനാതികേന്ദ്രിയാഃ
 യാനാസനസ്ഥശ്ചൈവൈന മവരഹ്യാഭി വാദയേൽ.
 ദുരന്ധിരന്ധനന് മറ്റൊരാളത്തന്നെക്കൊണ്ടു് തനിക്കുവേണ്ടി ഗുരുശുശ്രൂഷയെ
 ചെയ്യിക്കരുതു്. കോപം വന്നിരിക്കുമ്പോഴും, ഗുരു പത്തിയോടുകൂടി
 യിരിക്കുമ്പോഴും പൂജിക്കരുതു്. വാഹനത്തിലും ആസനത്തിലും ഇരിക്കുക
 യാണെങ്കിൽ അവയിൽനിന്നും ഇറങ്ങി ഗുരുവിനെ പൂജിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

203. പ്രതിവാതേന വാതേച നാസീത ഗുരുണാസഹ
 അസംശ്രവേചൈവഗുരോർന്നകിഞ്ചിദ പിക്വിർത്തയേൽ.
 എതിരായി കാരറടിക്കുമ്പോഴും പുറകിലൂടെ കാരറടിക്കുമ്പോഴും ഗുരുവിന്നു്
 എതിരെ ഇരിക്കരുതു്. ഗുരു യാതൊന്നും ചോദിക്കാതെ ഒരു സംഗതിയും പറയരുതു്.

204. ഗോയോഷ്ടയാന പ്രാസാദ പ്രസ്തരേഷു കടേഷുച
 ആസീത ഗുരുണാ സാർദ്ധം ശിലാ ഫലകനൗഷ്ഠച.
 കാളവണ്ടി, കതിരവണ്ടി, ഒട്ടകം, മാളികപടികൾ, ശിലാതലങ്ങൾ,
 പലക, ഓടം ഇവയിൽ ശിഷ്യനു് ഗുരുവിനോടു സമമായിരിക്കാം.

205. ഗുരോർഗുരൗ സന്നിഹിതേ ഗുരുവദ്യുത്തിമാ ചരേൽ
 ന ചാനിസൃഷ്ടോ ഗുരുണാ സ്വാൻ ഗുരൂനഭിവാദയേൽ
 ഗുരുവിന്റെ ഗുരു വന്നിരിക്കുമ്പോൾ അദ്ദേഹത്തെയും തന്റെ ഗുരുവിനെ
 എന്നുപോലെ ശുശ്രൂഷിക്കേണ്ടതാണ്. താൻ ഗുരുകുലത്തിൽ വസിക്കുമ്പോൾ
 തന്റെ മാതാപിതാക്കന്മാർ വന്നാൽ അവരെ ഗുരുവിന്റെ അനുവാദം കൂടാതെ അഭിവാദനം ചെയ്യരുതു്.

206. വിദ്യാഗുരുഷ്വേതദേവ നിത്യവൃത്തിസ്സുപയോനിഷ്ഠ
പ്രതിഷേധൽസുചാധർമ്മാ ഭൂതിംചോ പദിശസ്വപി.
വിദ്യാപദേശം ചെയ്ത ഗുരു, ഉപാധ്യായൻ, തന്റെ ചിററപ്പൻ.
വലിയമ്മൻ മുതലായവർ, അധർമ്മം ചെയ്യരുതെന്നുപദേശിച്ചവർ, ധർ
മ്മോപദേശം ചെയ്തവർ, ഇവരോടും ആചാര്യനോടു് എന്നപോലെ ആചാ
രം ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു.
207. ശ്രേയസ്സഗുരുവദ്വൃത്തി. നിത്യമേവ സമാചരേൽ
ഗുരുപത്രേഷ്ചപാര്യേഷ്ഠ ഗുരോശ്ചൈവസ്സബന്ധുഷു.
ജ്ഞാനം, തപസ്സ് മുതലായവയാൽ ശ്രേഷ്ഠന്മാരേയും സ്വന്തം ജാ
തിയിൽ വിവാഹംചെയ്യപ്പെട്ട സ്ത്രീയിൽ ജനിച്ച ഗുരുപുത്രന്മാരെയും,
ഗുരുവിന്റെ വംശജന്മാരെയും; ഗുരുവിനെപ്പോലെ ആചരിക്കേണ്ടതാണു്.
208. ബാലസ്സമാനജന്മാവാ ശിഷ്യോവായജ്ഞകർമ്മണി
അധ്യാപയൻ ഗുരുസുതോ ഗുരുവന്മാനമഹന്തി.
തന്നിൽനിന്നും പ്രായം കുറഞ്ഞവനായാലും, സമവയസ്സുനായാലും,
മുമ്പിൽ തന്റെ ശിഷ്യനായിരുന്നവനായാലും, വേദം മുഴുവനും അധ്യയ
നം ചെയ്തവനായാലും, ഗുരുപുത്രനായാലും, യജ്ഞം ചെയ്യുമ്പോൾ വന്നാൽ
അവനെ ഗുരുവിനെപ്പോലെ ബഹുമാനിക്കേണ്ടതാണു്.
209. ഉത്സാദനം ചഗാത്രാണാം സ്താപനോച്ഛിഷ്ടഭോജനേ
ന കര്യാദ്ഗുരുപുത്രസ്യ പാദയോശ്ചാവനേ ജനം.
ഗുരുപുത്രനെ ഗുരുവിനോടു തുല്യമായി ബഹുമാനിക്കാം. എന്നാൽ
സുഗന്ധം പൂശുക, കൈകാൽ തിരുമ്മുക, എണ്ണ തേയ്ക്കുക, ഉച്ഛിഷ്ടം ഭുജി
ക്കുക, പാദക്ഷാളനം ചെയ്യുക ഈ കർമ്മങ്ങൾ ചെയ്യരുതു്.
210. ഗുരുവൽ പ്രതിപൂജ്യാഃ സ്യസ്സുവർണ്ണാ ഗുരയോഷിതഃ
അസുവർണ്ണാസ്തസംപൂജ്യം പ്രത്യുത്ഥാനാഭിവാദനൈഃ
ഗുരുവിന്റെ സ്വജാതിയിലുള്ള പതിമാരെ ഗുരുവിനെപ്പോലെ
ആചരിക്കേണ്ടതാണു്. മാറ്റു ജാതിയിലുള്ള പതിയായാൽ ഏഴുനേറ്റു്
വന്ദനം മാത്രം ചെയ്യാൽ മതി.
211. അഭ്യഞ്ജനം സ്താപനംച ഗാത്രോത്സാദനമേവച
ഗുരുപത്യാന കാര്യാണി കേശനാഞ്ച പ്രസാധനം.
ഗുരുവിന്റെ പതിക്കു് എണ്ണ തേയ്ക്കുക, സ്നാനം ചെയ്യിക്കുക,
ഭോഹം തിരുമ്മുക, തലമുടി വൃത്തിയാക്കുക എന്നീ ക്രിയകൾ ചെയ്യരുതു്.
212. ഗുരുപതീതുയുവതി നാഭിവാദ്യേ ഹപാദയോ
പൂണ്ണവിംശതി വാഷേണ ഗുണഭോഷൗവിജാനതാ.
ഗുരുപതി യുവതിയായിരുന്നാൽ അവളെ നമസ്സരിക്കുമ്പോൾ ഇരു
പതു വയസ്സുള്ളവനായും ഗുണഭോഷങ്ങളെ വിവേചിച്ചറിയത്തക്ക വിവേ
കമുള്ളവനായുമുള്ള ശിഷ്യൻ പാദങ്ങൾ സ്പർശിക്കരുതു്.
213. സ്വഭാവ ഏഷനാരിണാം നരാണാമിഹദൃഷണം
അതോത്ഥാന്ന പ്രമാദൃന്തി പ്രമാദസുവിപശ്ചിതഃ
സ്രീസ്വഭാവം മനുഷ്യക്കു ശൃംഗാരചേഷ്ടകൾകൊണ്ടു ഭോഷംചെയ്യും.
അതിനാൽ വിവേകികൾ സ്രീകളിൽ ഭ്രമിക്കുന്നില്ല.

214. അവിദ്വാം സമലം ലോകേ വിദ്വാം സമപിവാപുനഃ
പ്രഥാഹ്യല്ലമന്നേതം കാമക്രോധവശാനഗം.

ജിതേന്ദ്രിയനായിരുന്നാലും മുഖനായിരുന്നാലും അവനെ സ്ത്രീകൾ സഹവാസത്താൽ കാമക്രോധാദികൾക്കു സ്വാധീനനാക്കുന്നു.

215. മാത്രാസ്വസ്രാദഹിത്രാവാ നവിവിക്താസനോഭേവേൽ
ബാലവാനിന്ദ്രിയഗ്രാമോ വിദ്വാം സമപികഷ്തി

മാതാപുത്രം, സഹോദരി, മകൾ ഇവരോടുകൂടി ഏകനായി ഇരിക്കരുത്. ഇന്ദ്രിയങ്ങൾ ഏറ്റവും ബലമുള്ളവയാണ്. അവ വിദ്വാനെ കൂടെയും വശീകരിക്കും.

216. കാമന്തുഗുരുപത്നീനാം യുവതീനാം യുവാഭൂവി
വിധിവദിന്ദനം കര്യാ ദസോവഹമിതിബ്രൂവൻ.

ഗുരുപത്നിമാർ യുവതികളായും, യൗവനയുക്തയാൗമിരുന്നാൽ പാദങ്ങളെ തൊടാതെ അഭിവാദനം ചെയ്യേണ്ടതാണ്.

217. വിപ്രോഷ്യപാദഗ്രഹണ മമ്പഹം ചാഭിവാദനം
ഗുരുദാരേഷു കർപ്പിത സതാം ധർമ്മമനുസ്മരൻ.

സ്വന്തനാട്ടിൽ പോയി തിരിയെ ഗുരുകുലത്തിൽ വരുമ്പോഴും ഗുരു കുലത്തിൽ വസിക്കുമ്പോഴും, വൃദ്ധകളായ ഗുരുപത്നികളുടെ പാദം തൊട്ടു വന്ദിക്കേണ്ടതാണ്. സജ്ജനങ്ങളുടെ ധർമ്മം ഇതാണ്.

218. യഥാവനൻ ഖനിത്രേണ നരോവാര്യാധിഗച്ഛതി
തഥാഗുരുഗതാം വിദ്യാം ശുശ്രൂഷുരധിഗച്ഛതി.

ഒരു മനുഷ്യൻ മൺവെട്ടികൊണ്ടു നിലം കിളിയുപോലെ ജലം ലഭിക്കുന്നതുപോലെ ഗുരുശുശ്രൂഷ ചെയ്യുന്ന ഒരുവൻ ഗുരുവിങ്കലുള്ള വിദ്യ ലഭിക്കുന്നു.

219. മുണ്ഡോവാജടിലോവാസ്യാ ദഥവാസ്യാച്ഛിവാജടഃ
നൈനാഗ്രാമേഭി നിജോചേൽ സുര്യോനാഭ്യുദിയാൽ—
കചിതി.

ബ്രഹ്മചാരികൾ തല മുഴുവനും മുണ്ഡനം ചെയ്തോ മുടി വളർത്തി ജടാധാരിയായോ ഇരിക്കാം. കട്ടമ നിറത്തി ജടയാക്കി മറ്റുള്ള ഭാഗം ക്ഷൗരം ചെയ്ത് ഇരിക്കാം. സൂര്യന്റെ ഉദയാസ്തമന കാലങ്ങളിൽ ഒരിക്കലും നിദ്രചെയ്യരുത്.

220. തംചേഭ്യുദിയാൽ സൂര്യഃ ശായനം കാമ ചാരതഃ
നിജോചേദാപ്യ വിജ്ഞാനാജ്ജപന്നപവസേദിപം.

നിദ്രയിലുള്ള ആഗ്രഹത്താലാകട്ടെ, അറിവില്ലായ്മയാലാകട്ടെ അവർ ഉദയത്തിൽ നിദ്രചെയ്താൽ അന്നു മദ്ധ്യാഹ്നവും സൂര്യാസ്തമനത്തിൽ നിദ്രചെയ്താൽ അന്നു രാത്രിയും ഉപവസിച്ച് ശയത്രി ജപിക്കണം.

221. സുര്യേണഹ്യഭിനിർമ്മുക്തഃ ശയാനോഭ്യുദിതശ്ചയഃ
പ്രായശ്ചിത്തമകർവാണോ യുക്തഃ സ്യാന്മഹത്തൈനസാ.

അങ്ങിനെ നിദ്രചെയ്തതിനു പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യാതിരുന്നാൽ മഹാ പാപത്തോടുകൂടിയവരായി നരകം പ്രാപിക്കും.

222. ആചമ്യപ്രയതോനിത്യ മുദേസന്ധ്യേ സമാഹിതഃ
ശുചൌദേശേ ജപൻ ജപ്യമുപാസീത യഥാവിധി.

രണ്ടു സന്ധ്യകളിലും നിദ്രപെയ്യാതെ ജാഗ്രതയായിട്ട് ആചമനം ചെയ്ത് ആചാരത്തോടുകൂടി സന്ധ്യാവന്ദനംചെയ്ത് പരിശുദ്ധമായ സ്ഥലത്തിരുന്ന് ജപിച്ചു വിധിപ്രകാരം ഉപസ്ഥാനം ചെയ്യേണ്ടതാണ്.

223 യദിസ്മിയദ്യവരജഃ ശ്രേയഃ കിഞ്ചിത്സമാചരേൽ
തത്സർവമാചരേദ്യദേതോ യത്രവാസ്യരമേനനഃ

സ്മികളും ശുഭനും എത്ര നല്ല കാര്യം ചെയ്താലും അത് തനിക്കിഷ്ടമായ കാര്യമാണെങ്കിലും ശാസ്ത്രത്തിന് വിരോധം കൂടാതെ ചെയ്യാവുന്നതാണ്.

224. ധർമ്മാർത്ഥാവ്യയതേശ്രേയഃ കർമ്മാത്മൗ ധർമ്മഘോഷ
അത്ഥ്വേവേഹവാശ്രേയ സ്മീവഗ്ന ഇതിതുസ്ഥിതിഃ

ചില മഹാത്മാർ ധർമ്മാർത്ഥങ്ങൾ കാമത്തിനു കാരണങ്ങളാകുന്നതുകൊണ്ട് അവ ഉയർന്നവയെന്നും, ചിലർ അത്കാമങ്ങൾ സുഖത്തിനു കാരണങ്ങളായിരിക്കുന്നതുകൊണ്ട് അവ ഉയർന്നതെന്നും, ചിലർ അത് ധർമ്മകാമങ്ങൾക്ക് കാരണമായിരിക്കുന്നതുകൊണ്ട് അത് ഉയർന്നതെന്നും പറയുന്നു. ഈ ധർമ്മാർത്ഥകാമങ്ങൾ ഒന്നിനൊന്നു വിരോധം കൂടാതെയിരുന്നാൽ അവ മൂന്നും ഉയർന്നതാണെന്നാണ് എന്റെ അഭിപ്രായം.

225. ആചാര്യോബ്രാഹ്മണോമുന്തിഃപിതാമുന്തിഃ പ്രജാപതേഃ
മാതാപൃഥി വ്യാമുന്തിസ്തുഭ്രാതാ സോമുന്തിരാത്മനഃ

ജ്ഞാനോപദേശം ചെയ്യുന്നതുകൊണ്ട് ആചാര്യൻ പരമാത്മസ്വരൂപനെന്നും, ഭക്ഷണാദികൾ കൊടുക്കുന്നതുകൊണ്ട് പിതാവ് ബ്രഹ്മരൂപനെന്നും, തന്നെ ധരിച്ചിരുന്നതിനാൽ മാതാവ് ഭൂസ്വരൂപയെന്നും, തന്നോടൊന്നിച്ചു ജനിക്കുകയാൽ സഹോദരൻ ആത്മരൂപനെന്നും വിചാരിക്കുവാൻ അഹരാകുന്നു.

226. ആചാര്യശ്ച പിതാചൈവ മാതാ ഭ്രാതാച പുത്രജഃ
നാതേന്തനാപ്യവമന്തവ്യ ബ്രാഹ്മണേന വിശേഷതഃ

ആചാര്യൻ, പിതാവ്, മാതാവ്, ജ്യേഷ്ഠഭ്രാതാവ് ഇവരെ തനിക്കു കഷ്ടം വന്നാലും അവമാനിക്കരുത്. ബ്രാഹ്മണൻ ഒരു കാലത്തും അങ്ങനെ ചെയ്തപോകരുത്.

227. യന്മാതാപിതരൗക്ലേശം സഹേതേ സംഭവേവൃണാം
നതസ്യനിഷ്കൃതിശ്ശക്യാകന്തും വഷ്ശതൈരപി

മാതാപിതാക്കന്മാർ സന്താനം ഉല്പാദിപ്പിക്കുന്ന വിഷയത്തിൽ, പ്രസവവേദന മുതൽ വിദ്യാഭ്യാസം ചെയ്യിക്കുന്നതുവരെ അനുഭവിച്ചിട്ടുള്ള കഷ്ടതകൾക്ക് എത്ര ജന്മമെടുത്തു പ്രത്യുപകാരം ചെയ്താലും മതിയാകുകയില്ല.

228. തയോർന്നിത്യം പ്രിയംകുര്യാ ദാചാര്യസ്യച സർവ്വദാ
തേഷേവത്രിഷ്ടതുഷ്ടേഷു തപസ്സുച്ഛം സമാപ്യതേ.

മാതാവ്, പിതാവ്, ആചാര്യൻ ഇവരുടെ ഇഷ്ടം അനുവർത്തിച്ചു നടക്കേണ്ടതാകുന്നു. അവർ സന്തോഷപ്പെട്ടിരുന്നാൽ എല്ലാ തപഃഫലങ്ങളും സിദ്ധിക്കും.

229. തേഷാംത്രയാണാം ശുശ്രൂഷാ പരമം തപഉച്യതേ
നതൈരഭ്യുന്നജ്ഞാതോ ധർമ്മന്യം സമാചരേൽ

ആ മൂന്നു പേരും ശുശ്രൂഷ ചെയ്യുന്നത് ഉൽകൃഷ്ടമായ തപസ്സാണെന്ന് പറയുന്നു. ആകയാൽ അവരുടെ അനജ്ഞ കൂടാതെ സ്വയമായി മറ്റൊരു ധർമ്മം ചെയ്യരുതാത്തതാണ്.

230. ത ഏവഹിത്രയോലോകാ ന്ന ഏവത്രയ ആശ്രമാഃ
ത ഏവ ഹിത്രയോവേദാ ന്ന ഏവോക്താസ്രയോഗയഃ

ആ മൂന്നു പേരും മൂന്നു ലോകമായും, മൂന്നാശ്രമങ്ങളായും, മൂന്നു വേദങ്ങളായും, മൂന്നുഗണികളായും പറയപ്പെടുന്നു.

231. പിതാവൈഗാർഹപത്യോഗീർ മാതാഗ്നിർഭക്ഷിണ-
സ്മൃതഃ

ഗൃരുഹാവനീയസ്തു സാഗ്നിത്രേതാഗ്നീയസീ.

അവരിൽ പിതാവ് ഗാർഹപത്യമെന്ന അഗ്നിയും, മാതാവ് ഭക്ഷിണാഗ്നിയും, ആചാര്യൻ ആഹവനിയമെന്ന അഗ്നിയുമാണെന്ന് പറയുന്നു. ഈ മൂന്നുഗണികളും ത്രേതാഗ്നികളെ വിട്ടു ഉയർന്നവയാകുന്നു.

232. ത്രിഷപ്രമാദ്യന്നേതേഷു ത്രീൻലോകാൻ വിജയേദ്ഗൃഹീ
ദീപ്യമാനസ്വപുഷ്ഠാ ദേവവട്ടി വിമോദതേ.

ഈ മൂന്നു പേരിലും ഭക്തിയുള്ളവൻ മൂന്നു ലോകങ്ങളെയും ജയിച്ചുവന്നായിട്ട് സൂര്യാദിദേവന്മാരെപ്പോലെ തേജോരൂപനായി സ്വർഗ്ഗാദി ലോകങ്ങളെ പ്രാപിക്കുന്നു.

233. ഇമം ലോകം മാതൃക്ഷേത്യാ പിതൃക്ഷേത്യാതുമധ്യമം
ഗൃശുശ്രൂഷയാത്വേവം ബ്രഹ്മലോകം സമശ്നതേ.

മാതൃക്ഷേതിയാൽ ഐഹികസുഖത്തെയും, പിതൃക്ഷേതിയാൽ സ്വർഗ്ഗസുഖത്തെയും, ആചാര്യക്ഷേതിയാൽ ബ്രഹ്മലോകസുഖത്തെയും പ്രാപിക്കുന്നു.

234. സർവേതസ്യ ദൃതാധർമ്മാ യസ്യേതേത്രയ അദൃതാഃ
അനാദൃതാസ്തയസ്യേതേ സർവസ്സസ്യാ ഫലാംക്രിയാഃ

ഈ മൂന്നു പേരേയും ആദരിക്കുന്നവന് സകല ധർമ്മങ്ങളും ഫലം കൊടുക്കും. അവരെ ആർ ആദരിക്കുന്നില്ലയോ, അവന് സകല ധർമ്മങ്ങളും ഫലമറ്റതായി ഭവിക്കും.

235. യാവത്യയസ്സേ ജീവേയ സ്താവന്നാന്യം സമാചരേൽ
തേഷോവനിത്യം ശുശ്രൂഷാം കുര്യാൽ പ്രിയഹിതേരതഃ

ആ മൂന്നു പേരും ജീവിച്ചിരിക്കുന്ന കാലത്തു് മറ്റു ധർമ്മത്തിൽ മനസ്സ് പ്രവേശിക്കാതെ, അവരെ താല്പര്യത്തോടുകൂടി ശുശ്രൂഷിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

236. തേഷാമനുപരേധേന പാരത്ര്യം യദ്യദാചരേൽ
തത്തന്നിവേദയേതേഭ്യോ മനോവചന കർമ്മഭിഃ

അവരുടെ ശുശ്രൂഷയ്ക്കു വിരോധം ഭവിക്കാതെ അവരുടെ അനജ്ഞാപൂർവ്വം കായവാങ്മാനസങ്ങളാൽ പരലോകപ്രാപ്തിക്കർഹമായ ഏതെങ്കിലും ഒരു ധർമ്മം ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു. ചെയ്തശേഷവും അവരോടു് ആവിവരം അറിയിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

237. ത്രിഷേപതേഷപതികൃത്യംഹി പുരുഷസ്യസമാപ്യതേ
ഏഷധർമ്മഃ പരസ്സാക്ഷാ ഭപധമ്മോന്യ ഉച്യതേ.

അവരെ ശുശ്രൂഷിക്കുന്നതുതന്നെ ഉൽകൃഷ്ടമായ ധർമ്മമാകുന്നു. മറ്റു യജ്ഞാദി കർമ്മങ്ങൾ രണ്ടാമത്തെ ധർമ്മമായി പറയുന്നു.

238. ശ്രദ്ധധാനശ് ശുഭം വിദ്യാ മാദദീതാവരാദപി
അന്ത്യാദപി പരം ധർമ്മം സ്മീരന്തന്ദഷ്കലാദപി.

ഉൽകൃഷ്ടമായ വിദ്യ ശുഭനിൽനിന്നും, മോക്ഷകർമ്മം ചണ്ഡാള നിൽനിന്നും, സ്മീരന്തെ നികൃഷ്ടവംശത്തിൽനിന്നും സ്വീകരിക്കാം.

239. വിഷാദപൃഥുതം ഗ്രാഹ്യം ബാലാദപി സഭാഷിതം
അമിത്രാദപിസദ്യുത്ത മഥേധ്യാ ദപി കാഞ്ചനം.

ആതുരം വിഷത്തിലിരുന്നാലും, സഭാഷിതം ബാലനിൽ ഇരുന്നാലും, സൽക്കർമ്മം ശത്രുവിൽ ഇരുന്നാലും സപ്തം അഥേധ്യത്തിലിരുന്നാലും സ്വീകരിക്കാവുന്നതാണ്.

240. സ്മീയോരന്താന്യമോവിദ്യാ ധർമ്മശ്ശുചം സഭാഷിതം
വിവിധാനിച ശില്പാനി സമാദേയാനി സർവതഃ

സ്മീകരം, രത്നങ്ങൾ, ജ്ഞാനം, ധർമ്മം, ആചാരം, സഭാഷിതം, പല വിധങ്ങളായ ശില്പശാസ്ത്രങ്ങൾ ഇവ ആശീലിരുന്നാലും സ്വീകരിക്കത്തക്കതാണ്.

241. അബ്രാഹ്മണാദധ്യയന മാപൽകാലേ വിധിയതേ
അനുവ്രജ്യാചശുശ്രൂഷാ യാവദധ്യയനം ഗുരോഃ

ബ്രാഹ്മണനെ ലഭിക്കാതിരുന്നാൽ ആപൽക്കാലം നേരിട്ടാൽ ക്ഷത്രിയനിൽനിന്നോ, വൈശ്യനിൽനിന്നോ വേദാധ്യയനം ചെയ്യണം. വേദം അധ്യയനംചെയ്ത് പരിസമാപ്തിയാക്കുന്നതുവരെ ആ ഗുരുവിനെ ശുശ്രൂഷിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

242. നാബ്രാഹ്മണേഗുരശിഷ്യോ വാസമാത്യന്തികം വസേൽ
ബ്രാഹ്മണേചനന്താചാണേ കാംക്ഷൻ ഗതിമന്തമാം.

മോക്ഷേച്ഛുവായ ബ്രഹ്മചാരി ക്ഷത്രിയ, വൈശ്യഗുരുവിൽനിന്നും അനുഷ്ഠാനമില്ലാത്ത ബ്രാഹ്മണഗുരുവിൽനിന്നും വേദമോതിയശേഷം ഗുരുവിനോടു കൂടി വസിക്കരുത്.

243. യദിതപാത്യന്തികംവാസം രോചയേതഗുരോഃകലേ
യുക്തഃപരിചരേദേന മാശരീര വിമോക്ഷണാൽ.

ബ്രഹ്മചാരിക്ക് കല്യാണത്തിൽ താല്പര്യമില്ലാതെ ഗുരുകുലത്തിൽ തന്നെ വസിക്കുന്നതിന് ആഗ്രഹമുണ്ടായിരുന്നാൽ, ജിതേന്ദ്രിയനായിട്ട് ജ്ഞാനിയായ ബ്രാഹ്മണഗുരുവോടൊന്നിച്ചു പ്രാണാവസാനംവരെ നൈഷിക ബ്രഹ്മചാരിയായി വസിക്കാം.

244. ആസമാപ്തേ ശരീരസ്യ യസ്തശുശ്രൂഷതേഗുരം
സഗച്ഛത്യംജസാവിപ്രോ ബ്രഹ്മണസ്സദ്മ ശാശ്വതം.

യാതൊരുത്തർ മരണപര്യന്തം ഗുരുശുശ്രൂഷ ചെയ്യുന്നവോ, അവർ ശാശ്വതമായ മോക്ഷം പ്രാപിക്കുന്നു.

245. ന പൂർവ്വംഗുരവേകിഞ്ചി ഭുപകർവ്വീത ധർമ്മവിൽ
സ്താസ്യംസ്ത ഗുരണാജ്ഞപ്ത ശ്ലുക്ത്യാഗുർവ്വത്ഥമാഹരേൽ.

ശിഷ്യൻ വേദാധ്യയനം ചെയ്യുന്നതിന്നു മുൻകൂട്ടി പശു, വസ്യം മുതലായവ ഭക്ഷിപ്പണ കൊടുക്കരുത്. വേദാധ്യയനം കഴിഞ്ഞശേഷം താൻ വിവാഹം ചെയ്യുന്നതിന്നു ഗുരുവിന്റെ അനുജ്ഞ വാങ്ങുമ്പോൾ ഗുരു ആവശ്യപ്പെടുന്ന അത്ഥം ഗുരുഭക്ഷിപ്പണയായി കൊടുക്കേണ്ടതാകുന്നു.

246. ക്ഷേത്രംഹിരണ്യംഗാമശ്വം ഛത്രോപാനഹമാസനം
ധാന്യം ശാകഞ്ചവാസാംസി ഗുരവേപ്രീതിമാവഹേൽ

ഭൂമി, സ്വർണ്ണം, പശു, കുതിര, പാദരക്ഷ, കട, ആസനം, ധാന്യം, ശാകം, വസ്യം ഇവ കൊടുത്താൽ ഗുരുപ്രീതി ലഭിക്കും.

247. ആചാര്യേതുവലുപ്രേതേ ഗുരുപുത്രേഗുണാനപിതേ
ഗുരുദാരേസപിണ്ഡേവാ ഗുരുവദ്യത്ഥിമാചരേൽ.

നൈഷികബ്രഹ്മചാരി തന്റെ ഗുരുവിന്റെ മരണശേഷം, ആ ഗുരുവിന്റെ ഗുണവാനായ പുത്രനെയോ, പത്നിയെയോ, ജ്ഞാതിയെയോ തന്റെ ശരീരമുള്ള കാലം ശുശ്രൂഷ ചെയ്തു വസിക്കാം.

248. ഏതേഷപവിദ്യമാനേഷു സ്ഥാനാസനവിഹാരവാൻ
പ്രയുജ്ഞാനോഗി ശുശ്രൂഷാം സാധയേദ്ദേഹമാത്മനഃ

അവരും ഇല്ലാതിരുന്നാൽ തന്റെ ആശ്രിതൻ ഉണ്ടാക്കിയ വൈദീകാഗ്നികണ്ഡത്തിന്റെ സമീപത്തിരുന്ന് ദിവസംപ്രതി ആ അഗ്നിയിൽ സമീപിതനാൽ ഹോമംചെയ്തുകൊണ്ടു തന്റെ കാലം നയിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

249. ഏവംചരതിയോവിപ്രോ ബ്രഹ്മചര്യമവിപ്ലുതഃ
സഗച്ഛത്യുത്തമം സ്ഥാനം നചേഹജായരോ പുനഃ

ഇതുവരെ പറഞ്ഞുവന്ന വിധിപ്രകാരം യാതൊരു വിപ്രൻ ബ്രഹ്മചര്യവ്രതം അനുഷ്ഠിക്കുന്നുവോ അവൻ മോക്ഷം പ്രാപിക്കുന്നു. അവൻ ജന്മാന്തരം ഭവിക്കുന്നതല്ല.

മൂന്നാം അദ്ധ്യായം

ഗൃഹസ്ഥാശ്രമ ധർമ്മം

1. ഷട്ത്രിംശദാബ്ധികം ചര്യം ഗുരൗ ത്രൈവേദകം വ്രതം തദർദ്ധികം പാദികം വാ ഗൃഹണാന്തികമേവവാ.

മേൽ പറഞ്ഞതരത്തിൽ മൂന്നു വേദവും അദ്ധ്യയനം ചെയ്യുന്നതിന് ഗുരുകുലത്തിൽ മുപ്പത്താറോ, അല്ലെങ്കിൽ പതിനെട്ടോ, അല്ലെങ്കിൽ ഒൻപതോ വത്സരവരെയോ അല്ലെങ്കിൽ അദ്ധ്യയനം ചെയ്തതീരുന്നതുവരെയോ ബ്രഹ്മചര്യവ്രതം അനുഷ്ഠിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

2. വേദാനധീത്യവേദോവാ വേദം വാപി യഥാക്രമം അവിപ്ലൂത ബ്രഹ്മചര്യോ ഗൃഹസ്ഥാശ്രമമാവിശേൽ.

തന്റെ വേദം മുൻനിറുത്തിയിട്ട് മൂന്നു വേദങ്ങളെയോ, രണ്ടു വേദങ്ങളെയോ, അല്ലെങ്കിൽ തന്റെ വേദത്തെ മാത്രമോ ബ്രഹ്മചര്യവ്രതം മുടങ്ങാതെ അദ്ധ്യയനം ചെയ്ത് ഗൃഹസ്ഥാശ്രമധർമ്മം പ്രാപിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

3. തം പ്രതീതം സ്വധർമ്മേണ ബ്രഹ്മദായഹരം പിതൃഃ സ്രഗ്വിണന്തല്ല ആസീന മർഹയേൽ പ്രഥമംഗവാ.

പിതാവിൽനിന്നാകട്ടെ, പിതാവില്ലാത്തപക്ഷം ആചാര്യനിൽ നിന്നാകട്ടെ, വിധിപ്രകാരം വേദാധ്യയനം പൂർണ്ണമായി ചെയ്തിട്ടുള്ള പത്രനെ അല്ലെങ്കിൽ ശിഷ്യനെ പിതാവല്ലെങ്കിൽ ആചാര്യൻപുഷ്പപന്ദനാദികളാൽ അലങ്കരിച്ച് മഹത്തായ ആസനത്തിൽ ഇരുത്തി ഗോദാന വ്രതം ചെയ്തു പഞ്ചാമൃതത്താൽ ഉപചരിക്കേണ്ടതാകുന്നു. ഇതിന് 'സമാവർത്തനം' എന്നു പറയുന്നു.

വിവാഹ വിഷയം

4. ഗുരണാനുമതഃ സ്നാതവാ സമാവൃത്തോ യഥാവിധി ഉദ്വഹേതദ്വിജോ ഭാര്യാം സവർണ്ണാം ലക്ഷണാനുപിതാം.

സമാവർത്തനം ചെയ്യപ്പെട്ട ബ്രഹ്മചാരി ഗുരുവിന്റെ അല്ലെങ്കിൽ പിതാവിന്റെ അനുമതിയോടുകൂടി തന്റെ ജാതിയിൽ ജനിച്ചവളായും ലക്ഷണത്തോടുകൂടിയവളായും ഇരിക്കുന്ന കന്യകയെ വിവാഹം ചെയ്യണം.

5. അസപിണ്ഡാചയാമാതു രസഗോത്രാ ചയാപിതൃഃ

സാ പ്രശസ്താ ദ്വിജാതീനാം ദാരകർമ്മണി മൈമൂനേ.

തന്റെ മാതാവിന്റെ ഏഴു തലമുറയ്ക്കുവെട്ടുവളായും തന്റെ പിതാവിന്റെ ഗോത്രത്തിൽ ജനിക്കാത്തവളായും ഇരിക്കുന്ന കന്യക, മൂന്നു വർണ്ണങ്ങൾക്കും വൈദികകാര്യത്തിനും പുത്രോൽപാദനം ചെയ്യത്തക്കവളാകുന്നു.

6. മഹാന്ത്യപിസമുദ്ധാനി ഗോജാവിധന ധാന്യതഃ
സ്രീസംബന്ധേന ചൈതാനി കലാനി പരിവർജ്ജയേൽ.

പശു, വെള്ളാട്, ചെമ്മരിയാട്, ധനു, ധാന്യം മുതലായ അധി കസമ്പത്തോടു കൂടിയവളായിരുന്നാലും ഇനി പറയാൻ പോകുന്ന പത്തു കലത്തെ വിവാഹബന്ധത്തിൽനിന്നും ഒഴിവാക്കേണ്ടതാകുന്നു.

7. ഹീനക്രിയം നിഷ്പുരുഷം നിച്ഛന്ദോരോമശാർശസം
ക്ഷയ്യാമയാവ്യപസ്സാരി ശ്ചിത്രീകുഷി കലാനിച.

ജാതകർമ്മാദി സംസ്കാരമില്ലാത്തവന്റെ കലവും, പുരുഷപ്രജയില്ലാതെ സ്ത്രീ പ്രജകളായിത്തന്നെ ജനിക്കുന്ന കലവും വേദാഭ്യേസനം ചെയ്യാത്ത കലവും ദേഹത്തിൽ നീണ്ട രോമമുള്ളവന്റെ കലവും മൂലവ്യായിയുള്ള കലവും ക്ഷയരോഗമുള്ള കലവും അഗ്നിപുഷ്പിയില്ലാത്തവന്റെ കലവും അപസ്മാരം, ശ്ചിത്രം, കുഷം ഈ രോഗങ്ങൾ പിടിപെട്ട കലങ്ങളും വിവാഹകാര്യത്തിൽ ഉപേക്ഷിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

8. നോദപേരൽ കപിലാം കന്യാം നാധികാം ഗീന്നരോ—
ഗിണീ.
നാലോമികാന്നാതിലോമാ നവാചാടാന പിങ്ഘാം.

ചെമ്പിച്ച രോമമുള്ളവരും, അധികം പൊക്കമുള്ളവരും, അസാധ്യരോഗമുള്ളവരും, തീരെ രോമമില്ലാത്തവരും, ദേഹം മുഴുവനും രോമമുള്ളവരും, ക്രൂരമായി സംസാരിക്കുന്നവരും, ചെങ്കണ്ണുള്ളവരും.

9. നർക്ഷവൃക്ഷനദീനാമ്നീം നാന്ത്യപർവ്വതനാമികാം
നപക്ഷ്യഹി പ്രേഷ്യനാമ്നീം നചഭീഷണ നാമികാം.

നക്ഷത്രം, വൃക്ഷം, നദി, ഹീനജാതി, മല, പക്ഷി, സർപ്പം ഇവയുടെ പേരുള്ളവരും, ചോരനാമമുള്ളവരും ഇങ്ങനെയുള്ള കന്യകളെ വിവാഹം ചെയ്യരുത്.

10. അവ്യങ്ഗാങ്ഗീം സൗമ്യനാമ്നീം ഹംസവാരണഗാമിനീം
തന്തലോമകേശഭഗനാം മൂദാങ്ഗീ മുദാഹേൽസ്രിയം.

സൗന്ദര്യമുള്ളവളും നല്ല പേരോടുകൂടിയവളും ആന, അരയന്നം ഇവയുടെ നടപോലുള്ള നടയോടുകൂടിയവളും ചടച്ചദേഹം, ചെറിയ പല്ല്, ചെറിയ രോമം ഇവയോടുകൂടിയവളും ചെറിയ ശബ്ദമുള്ളവളും ആയ കന്യകയെ വിവാഹം ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു.

11. യസ്യാസ്തനഭവേൽ ഭ്രാതാ നവിജ്ഞായേതവാപിതാ
നോപയച്ഛേതതാം പ്രാജ്ഞഃ പുത്രികാധർമ്മശംകയാ.

ഭ്രാതാവില്ലാതെയും പിതാവു് ആരെന്നറിവാൻ പാടില്ലാതെയും ഏതു ഗോത്രത്തിലുള്ളതെന്നറിവാൻ പാടില്ലാതെയും ഇരിക്കുന്ന കന്യകയിൽ ജനിക്കുന്ന സന്തതിയെ പുത്രികാപുത്രൻ എന്നു പറയപ്പെടുന്നതുകൊണ്ടു് അവളെ വിവാഹം ചെയ്യരുത്.

12. സവർണ്ണാഗ്രേചീജാതീനാം പ്രശസ്താദാരകർമ്മണി
കാമതസ്തു പ്രവൃത്താനാ മിമാസ്യഃ ക്രമശോധരാം

ദീർഘവർക്കു് തന്റെ വർണ്ണത്തിൽ വിവാഹം ചെയ്തെന്നതു മുഖ്യമാകുന്നു. കാമത്താൽ രണ്ടാമതു വിവാഹം ചെയ്യുന്നതായാൽ മേൽപറഞ്ഞ പ്രകാരം ചെയ്യണം. ശേഷമുള്ള ജാതികളിൽ ഉയർന്ന ജാതിയിലുള്ളവ

ഭേദം അതു കഴിഞ്ഞു അതിനടുത്ത ജാതിയിലുള്ളവളേയും വിവാഹം ചെയ്യാം.

13. ശുഭദ്രവഭാര്യ ശുഭസ്യ സാചസാചവംശഃ സ്മൃതേഃ
തേചസാ ചൈവരാജശ്ച താശ്ചസാചാഗ്രജനനഃ

ശുഭസ്യ തന്റെ ജാതിയിലും വൈശ്യൻ തന്റെ ജാതിയിലും ശുഭ ജാതിയിലും ക്ഷത്രിയൻ തന്റെയും വൈശ്യശുഭജാതികളിലും ബ്രാഹ്മണൻ തന്റെയും മറ്റു മൂന്നു വർണ്ണങ്ങളിലും വിവാഹം ചെയ്യാം.

14. നബ്രാഹ്മണക്ഷത്രിയയോ രാപഭ്യപിഹിതിഷ്ഠതോഃ
കന്യീംശ്ചിദപിവൃത്താന്തേ ശുഭം ഭാര്യോപദിശ്യതേ.

ബ്രാഹ്മണൻ, ക്ഷത്രിയൻ ഇവർക്കു തന്റെ വർണ്ണത്തിലുള്ള കന്യകയെ ലഭിക്കാത്ത ആപത്തുകാലത്തു ശുഭകന്യകയെ ആദ്യമായി വിവാഹം ചെയ്യാൻ പാടില്ലാത്തതാണ്.

15. ഹീനജാതിസ്രീ യമോഹാ ദുഃഖഹന്തോഭിജാതയഃ
കലാന്യേവ ന യന്ത്യാശു സസന്താനാനി ശുഭതാം.

തന്റെ ജാതിയിൽനിന്നും താഴ്ന്ന ജാതിയിൽ വിവാഹം ചെയ്യുന്ന ഭിജൻ തന്റെ കലത്തെയും പുത്രന്മാരെയും ശുഭതാം പ്രാപിപ്പിക്കുന്നു.

16. ശുഭദ്രാവേദീ പതത്യത്രേ തത്ത്വമ്യതനയസ്യച
ശൗനകസ്യസുതോല്പത്യാ തദപത്യതയാഭുഗോഃ

ശുഭജാതിയിലുള്ള കന്യകയെ വിവാഹം ചെയ്യുന്നവൻ പതിതനാകുന്നു എന്ന് അത്രയും, ശൗനകൻ അഭിപ്രായപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ഇതു ബ്രാഹ്മണനെ സംബന്ധിച്ചാണ്. ഒരു ക്ഷത്രിയൻ ശുഭകന്യകയിൽ പുത്രനെ ജനിപ്പിച്ചാൽ ആ ക്ഷത്രിയൻ പതിതനാകുന്നു എന്ന് ശൗനക മഹർഷി അഭിപ്രായപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ഒരു വൈശ്യൻ ശുഭകന്യകയിൽ പുത്രനെ ജനിപ്പിച്ചാൽ ആ പുത്രൻ പതിതനാകുന്നു എന്ന് ശ്രീമഹർഷി അഭിപ്രായപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.

17. ശുഭദ്രാംശയനമാരോപ്യ ബ്രാഹ്മണോയാത്രധോഗതീഃ
ജനയിതാസുതം തസ്യാം ബ്രാഹ്മണ്യോ ദേവഹീയതേ.

ശയ്യയിൽ ശുഭകന്യകയോടു സമമായി ശയിക്കുന്ന ബ്രാഹ്മണൻ നരകം പ്രാപിക്കും. ആ സ്ത്രീയിൽ പുത്രോൽപാദനം ചെയ്താൽ ബ്രാഹ്മണത്വത്തിൽനിന്നും ഭ്രഷ്ടനാകുന്നു.

18. ദൈവപിത്രാതിഥേയാനി തൽപ്രദാനാനിയസ്യതു
നാശ്നന്തി പിതൃദേവാന്തേ നചസ്വർഗ്ഗം സഗച്ഛതി.

ഒരുത്തൻ സ്വജാതിയിൽ ജനിച്ച പുത്രനില്ലാതെയിരിക്കുകയും ശുഭ ജാതിയിൽ പിറന്നവൻ വൈദികകർമ്മങ്ങൾ ചെയ്യുകയും ചെയ്താൽ ആ ഹവിസ്സ് ദേവന്മാരും പിതൃക്കളും ഭുജിക്കുകയില്ല. അതിനാൽ അവൻ സ്വർഗ്ഗാഭിപുണ്യലോകം ലഭിക്കുകയില്ല.

19. വൃഷലീഫേനപീതസ്യ നിശ്വാസോപഹതസ്യച
തസ്യാം ചൈവപ്രസൂതസ്യ നിഷ്കൃതിർന വിധീയതേ.

ശുഭസ്ത്രീയുടെ അധരപാനം ചെയ്തവനും, അവളുടെ ഉച്ഛ്വാസവായു ദേഹത്തിൽ ഏറാവനും അവളിൽ ജനിച്ചവനും പ്രായശ്ചിത്തം വിധിക്കുന്നില്ല.

20. ചതുർണ്ണാമ പിവർണ്ണാനാം പ്രേത്യചേഹഹിതാഹിതാൻ
അഷ്ടാവിമാൻ സമാസേന സ്രീ വിവാഹാനിബോധത.

നാലു വണ്ണങ്ങൾക്കും ഐഹികപാരത്രികങ്ങളിൽ ഗുണത്തെയും ഭോഷത്തെയും നൽകാതിരിക്കുന്ന എട്ടു വിവാഹത്തെ സംക്ഷേപിച്ചു പറയാം. കേട്ടുകൊൾക.

21. ബ്രാഹ്മോദൈവസ്തുമൈവാർഷഃ പ്രാജാപത്യസ്തഥാസുരഃ
ഗാന്ധർവോ രാക്ഷസശ്ചൈവ പൈശാച ശ്ചാഷ്ടമോധമഃ
ബ്രാഹ്മം, ദൈവം, ആർഷം, പ്രാജാപത്യം, ആസുരം, ഗാന്ധർവ്വം, രാക്ഷസം, പൈശാചം ഇങ്ങനെ വിവാഹം എട്ടു വിധമാകുന്നു. ഇതിൽ പൈശാചം അധമം ആകുന്നു.

22. യോയസ്യധർമ്മോവർണ്ണസ്യ ഗുണഭോഷൗചയസ്യയൗ
തദാൽസർവം പ്രവക്ഷ്യാമി പ്രസവേചഗുണാഗുണാൻ.

ഏതു വണ്ണത്തിന് ഏതു വിവാഹം ഉയർന്നതും, ഏതു വിവാഹം താഴ്ന്നതും, ഏതു വിവാഹത്താൽ പുത്രൻ ഉയർന്നവനാകുന്നു, ഏതുവിവാഹത്താൽ ജനിച്ച പുത്രൻ താഴ്ന്നവനാകുന്നു ഇവയെക്കുറിച്ച് ഇനി പറയാൻ തുടങ്ങുന്നു.

23. ഷഡാനപൂർവ്യാവി പ്രസ്യക്ഷത്രസ്യ ചതുരോവരാൻ
വിട്ഛദ്രയോസ്തതാനേവ വിദ്യാധർമ്മ്യാന രാക്ഷസാൽ.
ബ്രാഹ്മണൻ ബ്രാഹ്മം മുതൽ ഗാന്ധർവ്വംവരെ ക്രമമായി ആറും, ക്ഷത്രിയൻ ആസുരം മുതൽ പൈശാചംവരെ നാലും, വൈശ്യശൂദ്രന്മാർക്ക് മേൽപറഞ്ഞ നാലിൽ രാക്ഷസം ഒഴിച്ചു മൂന്നു ധർമ്മങ്ങളായ വിവാഹങ്ങളും ചെയ്യാം.

24. ചതുരോ ബ്രാഹ്മണസ്യാദ്യാൻ പ്രശസ്താൻ കവയോർവിദ്ഃ
രാക്ഷസം ക്ഷത്രിയ സൈക്യ മാസുരം വൈശ്യശൂദ്രയഃ

ബ്രാഹ്മണൻ ബ്രാഹ്മംമുതൽ നാലിനെയും ക്ഷത്രിയൻ രാക്ഷസത്തെയും വൈശ്യശൂദ്രർക്ക് ആസുരത്തെയും മഹാന്മാർ ഉത്തമവിവാഹമെന്നു പറയുന്നു.

25. പഞ്ചാനാനുത്രയോധർമ്മ്യോ ദാവധർമ്മ്യൗ സ്തൂതാ വിഹ
പൈശാചശ്ചാസുരശ്ചൈവ നകന്തവ്യൗ കദാചന.

പ്രാജാപത്യം മുതൽ പൈശാചം വരെയുള്ള അഞ്ചു വിവാഹത്തിൽ ആദ്യത്തെ മൂന്നും ഉയർന്നതും മറ്റാവ രണ്ടും താഴ്ന്നതും ആകുന്നു. അതിനാൽ ആസുരം, പൈശാചം ഈ രണ്ടും ബ്രാഹ്മണരും ക്ഷത്രിയരും ആചരിക്കരുത്.

26. പൃഥക്പൃഥക്വാമിശ്രുവാ വിവാഹൗ പൂർവചോദിതൗ
ഗാന്ധർവോ രാക്ഷസശ്ചൈവ ധർമ്മ്യൗ ക്ഷത്രസ്യതൗ—
സ്തൂതൗ.

ഗാന്ധർവ്വം, രാക്ഷസം ഇവ രണ്ടും ക്ഷത്രിയർക്ക് ഉത്തമവിവാഹങ്ങളാകുന്നതിനാൽ ഈ രണ്ടുമോ ഒന്നോ സ്വീകരിച്ചു പ്രവർത്തിക്കുന്നതിൽ വിരോധമില്ല.

27. ആച്ഛാദ്യചാർച്ചയിത്യാച ശ്രുതീശ്ശീലവതേസ്വയം.

ആശുയദാനം കന്യായാ ബ്രാഹ്മോധർമ്മഃ പ്രകീർത്തതഃ

വേദാധ്യയനം ചെയ്തവനായും സദാചാരമുള്ളവനായും ഇരിക്കുന്ന ബ്രഹ്മചാരിയെ താനായിട്ടു വരുത്തി പുതിയ വസ്ത്രാഭികളാലലംകരിച്ച്, കന്യകയേയും അപ്രകാരംചെയ്ത് ആ കന്യകയെ അവനു ദാനംചെയ്യുന്നത് "ബ്രാഹ്മവിവാഹം" എന്നു പറയപ്പെടുന്നു.

28. യജേന്തതുവിതതേസമ്യ ഗൃതപിജേ കർമ്മകർവതേ

അലംകൃത്യസുതാദാന നൈവം ധർമ്മംപ്രപക്ഷതേ.

ജ്യോതിഷോമാദി യജ്ഞത്തിൽ തന്റെ പുരോഹിതനായിരിക്കുന്നവന് തന്റെ മകളെ അലങ്കരിപ്പിച്ച് ദാനം ചെയ്യുന്നതിനെ "ദൈവ" വിവാഹമെന്നു പറയുന്നു.

29. ഏകംഗോമിമുനം ഭേദവാ വരാദാദായ ധർമ്മതഃ

കന്യാപ്രദാനം വിധിവ ദാർഷേഃ ധർമ്മസ്സുഹൃത്യതേ.

താൻ ചെയ്യേണ്ട യാഗാദികർമ്മത്തിനായിട്ടു വരുന്നിതിന്നും ഒരു ഋഷഭം, ഒരു പശു, അല്ലെങ്കിൽ രണ്ടു ഋഷഭം, രണ്ടു പശു ഇവ വാങ്ങിക്കൊണ്ടു ചെയ്തുകൊടുക്കുന്ന വിവാഹത്തെ "ആർഷ" വിവാഹമെന്നു പറയുന്നു.

30. സഹോഭേചരതാം ധർമ്മമിതിവാചാനഭാഷ്യച

കന്യാപ്രദാനമഭ്യർച്ച്യ പ്രാജാപത്യോ വിധിസ്മൃതഃ

ഒരു ബ്രഹ്മചാരിയെ ക്ഷണിച്ചുവരുത്തി പൂജിച്ച് തന്റെ പുത്രിയെ വിവാഹം ചെയ്തുകൊടുക്കുമ്പോൾ "നിങ്ങൾ രണ്ടുപേരും ധർമ്മങ്ങൾ ചെയ്തിരിക്കു" എന്നു പറഞ്ഞുകൊടുക്കുന്നതിനെ "പ്രാജാപത്യ"മെന്നു പറയുന്നു.

31. ജ്ഞാതിഭ്യോദ്രവിണംദത്വാ കന്യായൈവൈവശക്തിതഃ

കന്യാപ്രദാനം സ്വാച്ഛന്ദ്യാ ദാസുരോ ധർമ്മമുഹൃതേ.

കന്യകയുടെ പിതാവു ചോദിക്കുന്ന പണംകൊടുത്തു, കന്യകയെ ആരേണങ്ങളാലലംകരിച്ച് വിവാഹം ചെയ്തു വാങ്ങുന്നത് "ആസുര"മെന്നു പറയുന്നു.

32. ഇച്ഛയാന്യോന്യസംയോഗഃ കന്യായാശ്ചവരസ്യച

ഗാന്ധർവ്വസ്തുവിജേന്തയോ മൈമുന്യഃ കാമസംഭവഃ

സ്രീയും പുരുഷനും പരസ്പരം അനുരാഗത്താൽ രണ്ടുപേരും സ്വയമേവ ദാമ്പത്യം പ്രാപിക്കുന്നതു ഗാന്ധർവ്വമെന്നു പറയുന്നു.

33. ഹതപാഹിത്യാചഭിത്യാച ക്രോശന്തീം തദന്തീംഗൃഹാൽ

പ്രസഹ്യകന്യാഹരണം രാക്ഷസോ വിധിരുഹൃതേ.

ഒരുത്തൻ ഒരു കന്യകയെ, ആ കന്യകയുടെ ഗൃഹത്തിലുള്ള സ്വജനങ്ങളെ അടിച്ചു കൊന്നും ബലാൽക്കാരേണ കൊണ്ടുപോകുന്നതിനെ "രാക്ഷസവിവാഹം"മെന്നു പറയുന്നു.

34. സുപ്താംമത്താം പ്രമത്താംവാ രഹോയത്രോപഗച്ഛതി.

സപാപിഷോവിവാഹാനാം പൈശാപശ്ചാഷ്ടമോധമഃ

ഒരു കന്യകയെ അവൾ ഉറങ്ങുമ്പോഴും മദ്യപാനത്താൽ മതിമയങ്ങിയിരിക്കുമ്പോഴും ബുദ്ധിക്ക് ഭ്രമം പിടിപെട്ടിരിക്കുമ്പോഴും പുണരുന്നതിനെ മുൻപറഞ്ഞ ഏഴുവിധം വിവാഹങ്ങൾക്കും താഴ്ന്നതായ “പൈശാചം” എന്നു പറയുന്നു.

**35. അത്ഭിരേവദിജാഗ്രാണാം കന്യാദാനം വിശിഷ്ടതേ
ഇതരേഷാതുവർണ്ണാനാ മിതരേ തരകാമ്യതാ.**

ജലം കൈയിൽ ഒഴിച്ചു കന്യകയെ ദാനം ചെയ്യുന്നതാണ് എല്ലാ റീലും ഉത്തമമായിട്ടുള്ളതു്. മറ്റു മൂന്നു വർണ്ണങ്ങൾക്കും അപ്രകാരംതന്നെ ചെയ്തുകൊള്ളേണ്ടതാണെന്നു് നിയമമില്ല. മത്രം ഉച്ചരിച്ചുകൊണ്ടുമാകാം.

**36. യോയസൈഷാം വിവാഹാനാം മന്നാകീർത്തിതോഗുണഃ
സർവം ശുണതതം വിപ്രാഃ സർവം കീർത്തയതോമമ.**

അല്ലയോ! ഋഷികളേ! ഇതുവരെ നിങ്ങളോടു വിവാഹക്രമത്തെക്കുറിച്ചു പറഞ്ഞു. ഇനി അതാതു വിവാഹാനിമിത്തം ജനിക്കുന്ന സന്തതികൾക്കു മനു പറഞ്ഞ ഗുണദോഷങ്ങളെക്കുറിച്ചു പറയാൻതുടങ്ങുന്നു.

**37. ദശപുർവാൻ പരാൻവംശ്യാ നാത്മാനം ചൈകവിംശകം
ബ്രാഹ്മീപുത്രസ്സുകൃതകൃ മോചയേദേനസഃ പിതൃൻ.**

ബ്രഹ്മവിവാഹത്തിൽനിന്നും ജനിക്കുന്ന സന്തതി ഉത്തമമായിരുന്നാൽ പത്തു തലമുറയ്ക്കുമുള്ള പിതൃക്കളെയും തന്നെയും നരകത്തിൽനിന്നു മോചിപ്പിക്കും. അവന്റെ ഭാവിയാലുള്ള പത്തു തലമുറയിലും സാധുക്കളായിത്തന്നെ ജനിച്ചു് സൽഗതി പ്രാപിക്കുന്നു.

**38. ദൈവോഡജസ്സുതശ്ചൈവ സപ്തസപ്തപരപരാൻ
ആഷോഡജസ്സുതസ്രീം സ്രീൻ ഷട്ഷട്കാമോഡജസ്സുതഃ**

ദൈവവിവാഹത്തിൽനിന്നും ജനിക്കുന്ന പുത്രൻ തന്റെ മുൻപിൽ ഏഴു തലമുറയിലുള്ളവരെയും, ആർഷവിവാഹത്തിൽനിന്നും ജനിക്കുന്ന പുത്രൻ മൂന്നു തലമുറയിലുള്ളവരെയും, പ്രാജാപത്യവിവാഹത്തിൽനിന്നും ജനിക്കുന്ന പുത്രൻ ആറു തലമുറയിലുള്ളവരെയും തന്നെയും സൽഗതി പ്രാപിപ്പിക്കും.

**39. ബ്രാഹ്മാദിഷുവിവാഹേഷു ചതുർഷേപവാൻ പൂർവ്വശഃ
ബ്രഹ്മവർച്ചസ്വിനഃ പുത്രാ ജായന്തേശിഷ്യസന്മതാഃ**

ബ്രാഹ്മം മുതലായ ഏഴു വിവാഹങ്ങളിൽ ഇപ്പോൾ ക്രമമായി പറഞ്ഞുവന്ന നാലു വിവാഹത്തിൽനിന്നും ജനിക്കുന്ന പുത്രന്മാർ മാത്രമേ ബ്രഹ്മതേജസ്വികളായും ശ്രാദ്ധ്യന്മാരായുമിരിക്കുന്നുള്ളൂ.

**40. രൂപസത്വഗുണോപേതാ ധനവന്തോയശസ്വിനഃ
പര്യാപ്തഭോഗധർമ്മിഷ്ടാ ജീവന്തിചശതം സമാഃ**

അവർ രൂപം, ബലം, ഗുണം, ധനം, കീർത്തി, പര്യാപ്തമായ അനുഭോഗം, ധർമ്മം ഇവയോടുകൂടി നൂറു വത്സരം ജീവിച്ചിരിക്കുന്നു.

**41. ഇതരേഷതുശിഷ്യേഷു നൃശംസാനൃതവാദിനഃ
ജായന്തേ ദർവിവാഹേഷു ബ്രഹ്മധർമ്മദിഷസ്സുതാഃ**

മറ്റു നാലുവിധ വിവാഹത്തിൽനിന്നും ജനിക്കുന്ന അപത്യങ്ങൾ ഘാതകന്മാരായും, അസത്യവാദികളായും വേദത്തെയും യാഗാദിധർമ്മത്തെയും നിന്ദിക്കുന്നവരായുതീരുന്നു.

42. അനിന്ദിതൈശ്വര്യവിവാഹൈ രനിന്ദയാവേതിപ്രജാ
നിന്ദിതൈർനിന്ദിതാഗൃണാം തസ്താനിന്ദ്യം വിവർജ്ജ-
യേൽ.

ഉത്തമമായ വിവാഹത്തിൽനിന്നും ജനിക്കുന്ന സന്തതികൾ ഉത്തമ
ന്മാരായിരിക്കും. നിന്ദ്യമായ വിവാഹത്തിൽനിന്നും ജനിക്കുന്ന സന്തതി
കൾ ദുഷ്ടന്മാരായിരിക്കും. നിന്ദ്യമായിരിക്കുന്ന വിവാഹത്തെ വർജ്ജിക്കേ
ണ്ടതാകുന്നു.

43. പാണിഗ്രഹണസംസ്കാരഃ സവർണ്ണാസുപദിശ്യതേ
അസവർണ്ണാസവയം ജേതയോ വിധിഭാഹകർമ്മണി.

തന്റെ ജാതിയിൽ വിവാഹംചെയ്യുമ്പോൾ പാണിഗ്രഹണം മുന്നിട്ടു
വിവാഹം ചെയ്യുകയുള്ളതാകുന്നു. മറ്റു ജാതിയിലായാൽ താഴെപ്പറ
യാൻപോകുന്ന വിധിപ്രകാരമാകുന്നു.

44. ശരഃക്ഷത്രിയയാഗ്രാഹ്യഃ പ്രതോദോ വൈശ്യകന്യയാ
വസനസ്യദശാഗ്രാഹ്യോ ശുഭ്രയോൽകൃഷ്ടവേദനേ.

ക്ഷത്രിയശ്രീ ബ്രാഹ്മണനെ വരിക്കുമ്പോൾ ആ ബ്രാഹ്മണൻ ദണ്ഡ
ത്തെ പിടിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കും. മേൽപ്രകാരം വൈശ്യശ്രീ ഉൽകൃഷ്ടജാതി
ജനെ വരിക്കുമ്പോൾ അവൻ പിടിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന ചാട്ടക്കയറിന്റെ
പുഷ്പത്തെയും, ശുഭ്രശ്രീയാണെങ്കിൽ അവന്റെ വസ്ത്രാന്തത്തെയും പിടിച്ചു
കൊണ്ടു വിവാഹം ചെയ്യണം.

45. ഋതുകാലാഭിഗാമീസ്യാൽ സ്വദാരനിരതസ്സദാ
പർവവർജം വ്രജേച്ചൈനാം തദ്രതോരതികാമ്യയാ.

മനുഷ്യൻ പരദാരങ്ങളെ ആഗ്രഹിക്കാതെ എപ്പോഴും സ്വദാരനിരത
നായിട്ട് താഴെപ്പറയാൻ തുടങ്ങുന്ന അവളുടെ ഋതുകാലത്തിൽ അവളെ പ്രാ
പിക്കേണ്ടതാകുന്നു. മറ്റു കാലത്തിൽ ദമ്പതിമാരിൽ ആർക്കെങ്കിലും രതി
യിൽ താല്പര്യമുണ്ടായാൽ പർവ്വകാലം നീക്കി രതിക്രിയ ചെയ്യും.

46. ഋതുകാലാഭിഗാമീസ്യാൽ സ്വദാരനിരതസ്സദാ
പർവവർജം വ്രജേച്ചൈനാം തദ്രതോരതികാമ്യയാ.

ശ്രീകൾക്ക് ഋതുകാലം സ്വാഭാവികമായി പതിനാറു ദിവസമെന്ന
പറയപ്പെടുന്നു. അതിൽആദ്യത്തെ നാലുദിവസങ്ങളും മഹാന്മാരാൽ നിന്ദി
ക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നതുകൊണ്ട് വർജ്ജിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

47. താസാമാദ്യാശ്ചതത്സന്ധു നിന്ദിതൈകാദശീചയാ
ത്രയോദശീചശേഷാസ്തു പ്രശസ്താദശരാത്രയഃ

നാലു ദിവസംകൂടാതെ ഏകാദശി, ത്രയോദശി ഈ രണ്ടു ദിവസ
ങ്ങളും ഉപേക്ഷിക്കണം. ശേഷം പത്തുദിവസവും ശ്രേഷ്ഠങ്ങളായ രതികാ
ലങ്ങളെന്നു പറയാം.

48. യുഗ്മാസുപത്രാജായന്തേ ശ്രീയോയുഗ്മാസുരാത്രിഷു
തസ്താഭ്യുഗ്മാസു പുത്രാത്മി സംവിശേദാർത്ഥവേശ്വരീയഃ

ഋതുകാലം തുടങ്ങി ആറു, എട്ടു, പത്തു, പതിനാലു, പതിനാറു
എന്നുള്ള ഋതുദിവസരാത്രികളിൽ ശ്രീഗമനംചെയ്താൽ പുത്രസന്തതിയും
ബുദ്ധിതൽ ഹൃദയായ രാത്രികളിൽ മേൽപ്രകാരം ചെയ്താൽ ശ്രീസന്ത

തിയും ജനിക്കുന്നതാണ്. അതിനാൽ പുരുഷസന്തതിയെ ഇച്ഛിക്കുന്നവർ ഇരട്ടഭിവാസം രാത്രികളിലും സ്രീസന്തതിയെ ഇച്ഛിക്കുന്നവർ ഓരഭിവാസ രാത്രികളിലും സ്രീഗമനം ചെയ്യേണ്ടതാണ്.

49. പൂമാൻപുംസോധികേശുക്തേ സ്രീഭവത്യധികേസ്രീയാഃ
സമേപുമാൻ പുംസ്രീയൗ വാക്ഷീണേല്ലേചവിപര്യയഃ

പുരുഷനിൽനിന്നും ശുക്തം അധികം പുറത്തുവരുന്നതായാൽ പുത്രസന്താനമായും, സ്രീയ്ക്ക് ഗർഭാശയരക്തം അധികമായിരുന്നാൽ സ്രീസന്താനമായും, രണ്ടാംകക്ഷം ശുക്തരക്തങ്ങൾ ശരിയായിരുന്നാൽ നപുംസകമായും രണ്ടാംകക്ഷം ശുക്തരക്തങ്ങൾ അൽപങ്ങളായിട്ടോ ഇല്ലാതെയോ ഇരുന്നാൽ ഗർഭമുണ്ടാകാതെയും ഭവിക്കും.

50. നിന്ദ്യാസ്വഷ്ടാസുചാനുസൃതീയോരാത്രിഷ്വവർജ്ജയൻ
ബ്രഹ്മചാര്യേവ ഭവതി യത്രതത്രാശ്രമേവസൻ.

യാതൊരുത്തൻ ആദ്യ നാലു ദിവസങ്ങളെയും ഏകാദശി, ത്രയോദശി, കറുത്തവാവ്, വെളുത്തവാവ് ഈ നാലു ദിവസങ്ങളെയും ഉറപ്പിട്ടെ ഏഴു ദിവസങ്ങൾ വർജ്ജിച്ചു മറ്റു രാത്രികാലങ്ങളിൽ സ്വഭാര്യയെ പ്രാപിക്കുന്നവോ, അവൻ ഗൃഹസ്ഥനായിരുന്നാലും ബ്രഹ്മചാരിയായിട്ടുതന്നെ ഭവിക്കും.

51. നകന്യായാഃ പിതാവിദാൻ ഗൃഹ്ണിയാച്ഛു ക്ലമണ്ഡപി
ഗൃഹണ്ഡംചൂ ക്ലം ഹിലോഭനേ സ്യന്നരോപത്യവിക്രയി.

പിതാവ് വിദാനായിരുന്നാൽ കന്യകയായിട്ടു അല്പമായിട്ടെങ്കിലും പണം വാങ്ങിക്കൊണ്ടു് ആ കന്യകയെ കൊടുക്കരുതു്. അങ്ങിനെ ലോഭംകൊണ്ടു പണം വാങ്ങിയാൽ അവൻ പുത്രിയെ വിലയ്ക്കു കൊടുത്തവനാകും.

52. സ്രീധനാനിതയേ മോഹാ ഭുപജീവന്തിബാന്ധവാഃ
നാരീയാനാനി വസ്രുംവാ തേപാപായാന്ത്യധോഗതി

ഒരു സ്രീയുടെ സ്രീധനമായ വസ്രം, ആരേണം, വാഹനം ഇവ അവളുടെ വരനോ, പിതാവോ ആഗ്രഹംകൊണ്ടു് ഉപയോഗിക്കുന്നതായാൽ അവർ പാപികളായിട്ടു് അധോഗതിയെ പ്രാപിക്കുന്നു.

53. ആഷേംഗോമിഥുനം ശുക്ലം കേചിദാഹൂർജ്ജൈവതൽ
അല്ലോപ്യേവമ്മ ഹാൻവാപി വിക്രയസ്താവദേവസഃ

ആർഷവിവാഹത്തിൽ ഒരു ഋഷഭം, ഒരു പശു, അല്ലെങ്കിൽ രണ്ടു ഋഷഭം, രണ്ടു പശു ഇവ വാങ്ങാമെന്നുള്ള ചില മഹാന്മാരുടെ അഭിപ്രായം മുൻപു പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടു്. അതും ധർമ്മകാര്യാത്ഥമല്ലാതെ തന്റെ ആശയാൽ വാങ്ങുക ന്യായമല്ല. അല്പമായിട്ടോ അധികമായിട്ടോ ഉള്ള തന്റെ ആഗ്രഹത്താൽ വാങ്ങുന്നതായാൽ അതും വിലയ്ക്കു കൊടുത്തതുപോലെ ഭവിക്കുന്നതാണ്.

54. യാസാംനാദദതേശുക്ലം ജ്ഞാതയോനസവിക്രയഃ
അർഹണം തൽതമാരീണാ മാന്യശംസ്യം ചകേവലം.

യാതൊരു സ്രീയുടെ ബന്ധുക്കൾ പണം വാങ്ങാതെ അവളെ ഭാനം ചെയ്യുന്നവോ അതു് വിക്രയമാകുകയില്ല. അവർ ആ കന്യകയോടു ദയയും സ്നേഹവും ഉള്ളവരായിരിക്കും.

55. പിതൃഭിർഭ്രാതൃഭിശ്ചൈതാഃ പതിഭിർദ്വേവരൈസ്സമാ
പൂജ്യാഭ്യധിതവ്യാശ്ച ബഹുകല്യാണമീപ്സുഭിഃ

അച്ഛൻ, സഹോദരൻ, വരൻ, ദേവരൻ ഇവർ കന്യകയുടെ ക്ഷേമം ഇച്ഛിക്കുന്നവരായാൽ കന്യകയെ കല്യാണകാലത്തിലും അതിൽ പിന്നീടും ഭൂഷണം മുതലായവകൊണ്ടു് ഉപചരിച്ചു് സന്തോഷപ്പെടുത്തേണ്ടതാകുന്നു.

56. യത്രനാര്യസ്തു പൂജ്യന്തേ രമന്തേ തത്രദേവതാഃ
യത്രൈതാനസ്തു പൂജ്യന്തേ സർവ്വാ സ്തത്രാഹലാഃ ക്രിയാഃ

എവിടെ സ്ത്രീകൾ ഭൂഷണം മുതലായവകൊണ്ടു് സന്തോഷം പ്രാപിക്കുന്നുവോ അവിടെ എല്ലാ ദൈവതങ്ങളും സന്തോഷത്തോടെ വസിക്കുന്നു. എവിടെ സ്ത്രീകളെ പൂജിക്കുന്നില്ലയോ അവിടെ ചെയ്യുന്ന കാര്യങ്ങളെല്ലാം നിഷ്ഫലങ്ങളായിത്തീരും.

57. ശോചന്തിജാമയോയത്ര വിനശ്യത്യാശു തൽകലം
നശോചന്തിതൃയത്രൈതാ വർദ്ധതേതദ്ധിസർവ്വദാ.

ഏതു കലത്തിൽ സഹോദരി മുതലായവർ വ്യസാരണങ്ങളില്ലാത്തതിനാൽ വ്യസനിക്കുന്നുവോ ആ കലം നശിച്ചുപോകും. ഏതു കലത്തിൽ അവർ അപ്രകാരം വ്യസനിക്കുന്നില്ലയോ ആ കലം വൃദ്ധി പ്രാപിക്കും.

58. ജാമയോയാനിഗേഹാനി ശപന്ത്യ പ്രതിപൂജിതാഃ
താനിക്രിത്യാഹതാനീവാ വിനശ്യന്തി സമന്തതഃ

സ്ത്രീകൾ തങ്ങളുടെ പിതാവു മുതലായവർ ഉപചരിക്കാത്തതിനാൽ "ഈ വംശം നശിച്ചുപോകട്ടെ" എന്നു് ഏതു വംശത്തെ ഉദ്ദേശിച്ചു ശപിക്കുന്നുവോ ആ വംശം നിശ്ശേഷം നശിച്ചുപോകുന്നു.

59. തസ്താദേതാസ്സദാപൂജ്യാ ഭൂഷണാഹാരണാശനൈഃ
ഭൂതികാമൈർന്നരൈർന്നിത്യം സൽകാരേഷു തുവേഷ്യച.

അതുകൊണ്ടു് ക്ഷേമം ഇച്ഛിക്കുന്നവർ എന്നും വ്രതം, കല്യാണം മുതലായ വിശേഷകാലങ്ങളിൽ സഹോദരി മുതലായ സ്ത്രീജനങ്ങളെ അന്നവ സ്മാരണങ്ങളാൽ സന്തോഷിപ്പിക്കണം.

60. സത്തുഷ്ടോഭാര്യയാഭർത്താ ഭർത്താഭാര്യതഥൈവച
യസ്തിന്നേവകലേനിത്യം കല്യാണം തത്ര വൈധൃവം.

ഏതു കലത്തിൽ ഭാര്യയുടെശുശ്രൂഷകൊണ്ടു് ഭർത്താവു് പരദാരങ്ങളെ വിചാരിക്കാതെയും, ഭർത്താവിനു ഭാര്യയോടുള്ള സ്നേഹത്താൽ ഭാര്യ പരപുരുഷനെ വിചാരിക്കാതെയും പരസ്പരം അനുരാഗത്തോടുകൂടിയിരിക്കുന്നുവോ അവിടെ വേദകല്യാണങ്ങൾ ഉണ്ടാകുന്നു.

61. യദിഹിസ്മീനരോചേതഃ പുമാംസന്നപ്രമോദയേൽ
അപ്രമോദാൽ പുനഃപുനഃ പ്രജനംന പ്രവർത്തതേ.

പതി വ്യസാരണങ്ങളെക്കൊണ്ടു് സത്തുഷ്ടയാകാതിരുന്നാൽ വരനെ സന്തോഷിപ്പിക്കുകയില്ല. അപ്പോൾ വരൻ സന്തോഷിക്കുകയില്ല. വരനു സന്തോഷമില്ലാതിരുന്നാൽ ഭാര്യയെ പ്രാപിക്കുകയില്ല. സന്താനവൃദ്ധിയുണ്ടാകുകയുമില്ല.

62. സ്മിയാന്തപരോചമാനായാം സർവ്വന്തരോ ചതേകലം
തസ്യാംതപരോചമാനായാം സർവ്വമേവ്വനരോചതേ.

സ്മൃതി വസ്ത്രാരേണങ്ങളാൽ ശോഭിതയായിരുന്നാൽ ഭർത്തൃസംയോഗത്താൽ ആ കലം വൃദ്ധിയെ പ്രാപിക്കുന്നു. പത്നിയിൽ വരൻ അനുരാഗഹീനനായിരുന്നാൽ അവൾ പരപുരുഷസംഗിയായി ഭവിക്കും. തന്നിമിത്തം ആ കലം ഹീനമാകും.

63. കവിവാഹൈഃ ക്രിയാലോപൈ വേദാനധ്യയനേന ച കലാനൃകലതാംയാന്തി ബ്രാഹ്മണാതി ക്രമേണച.

അതാതു ജാതിക്കാർക്കു് അനുർഹമായ വിവാഹം ചെയ്യുന്നതുകൊണ്ടും, ജാതകർമ്മാദികൾ ചെയ്യാത്തതുകൊണ്ടും, വേദങ്ങൾ അധ്യയനം ചെയ്യാത്തതുകൊണ്ടും ഉൽകൃഷ്ടവംശവും അപകൃഷ്ടമായിതിരും.

64. ശീലേനവ്യവഹാരേണ ശുഭ്രാപത്യൈശ്വര്യേവലൈഃ ഗോഭിരശ്വൈശ്ചയാനൈശ്ച കൃഷ്യാരാജോപസേവയാ.

ശീൽപരവേല ചെയ്യുന്നതിനാലും, വ്യവഹാരം ചെയ്യുന്നതിനാലും, ശുഭ്രസ്മൃതിയെ മാത്രം വിവാഹം ചെയ്തു സന്തതിയെ ജനിപ്പിക്കുന്നതിനാലും, പശു കന്തിര വാഹനം ഇവ വിൽക്കുന്നതിനാലും, കൃഷി ചെയ്യുന്നതിനാലും, രാജസേവയാലും,

65. അയാജ്യയാജനൈശ്ചൈവ നാസ്തികേന്ദ്രനചകർമ്മണാ കലാനൃശുവിനശ്യന്തി യാനിഹീനാനിമന്ത്രതഃ

യജ്ഞത്തിന്നു് അനുർഹമായ വ്രാതൃൻ മുതലായവർക്കു യജ്ഞം ചെയ്തു കൊടുക്കുന്നതിനാലും, ദൈവത്തെ വിശ്വസിക്കായ്കയാലും, മന്ത്രാനുഷ്ഠാനങ്ങൾ ചെയ്യാത്തതിനാലും ഉൽകൃഷ്ടവംശം അപകൃഷ്ടമാകും.

66. മന്ത്രതസ്തു സമൃദ്ധാനി കലാനൃപ്ലധനാനൃപി കലസംഖ്യാശ്ചഗമന്തി തർഷന്തി ചമഹദ്യുതഃ

മന്ത്രാനുഷ്ഠാനത്തോടുകൂടിയ കലം അൽപധനത്തോടുകൂടിയതായിരുന്നാലും ഉയർന്ന കലമെന്നു വിചാരിക്കത്തക്കതായി കീർത്തി പ്രാപിക്കുന്നു.

67. വൈവാഹികേഗൗ കവ്ചീത ഗൃഹ്യം കർമ്മയഥാവിധി പഞ്ചയജ്ഞവിധാനഞ്ച പംക്തിഞ്ചാനവാഹികീംഗൃഹീ.

വിവാഹത്തിലെ ഗുണദോഷങ്ങൾ പറഞ്ഞു. ഇനി ഗൃഹസ്ഥധർമ്മത്തെപ്പറ്റിപ്പറയാൻ തുടങ്ങുന്നു. വിവാഹം കഴിഞ്ഞശേഷം വൈഭീകാഗ്നിയിൽ തന്റെ സൂത്രത്തിൽ പറഞ്ഞ ഔപാസനാദി കർമ്മങ്ങളെ വിധിപ്രകാരം നടത്തിയിട്ടു്, പഞ്ചമഹായജ്ഞത്തിൽ ചേർന്ന വൈശ്വദേവത്തെ നിത്യവും ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു.

പഞ്ചമഹായജ്ഞവിധി

68. പഞ്ചസുനാഗൃഹസ്ഥസ്യ ചുല്ലീപേണ്ഡുപസ്താഃ കണ്ഡനീചോദകംഭശ്ച ബധ്യതേയാസ്ത്വവാഹയൻ.

ഗൃഹസ്ഥനു് യന്ത്രം അല്ലെങ്കിൽ മുറം, അമ്മി, ചുൽ, ഉരൽ, ജലകംഭം ഈ അഞ്ചു സാധനങ്ങൾ ഉപയോഗിക്കുന്നതുകൊണ്ടു് അഞ്ചു പാപങ്ങളുണ്ടാകുന്നു.

69. താസാംക്രമേണ സർവാസാം നിഷ്കൃത്യത്ഥമഹഷിഭിഃ പഞ്ചകന്റപ്താമഹായജ്ഞാഃ പ്രത്യഹം ഗൃഹമേധിനാം.

ആ അഞ്ചു പാപങ്ങളേയും ഇല്ലാതാക്കുന്നതിനായിട്ടു മഹർഷിമാരാൽ നിത്യവും അഞ്ചു മഹായജ്ഞങ്ങൾ ഗൃഹസ്ഥന്മാർക്കു ക്രമമായി വിധിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.

70. അധ്യാപനം ബ്രഹ്മയജ്ഞം പിതൃയജ്ഞസ്തുതർപ്പണം ഹോമോദൈവോ ബലിഛേതോ നൃയജ്ഞോതിഥി-

പൂജനം.

ആ അഞ്ചു യജ്ഞത്തിൽ വേദമോതുന്നതു ബ്രഹ്മയജ്ഞവും അന്നത്തിനാലോ ജലതർപ്പണത്തിനാലോ പിതൃക്കളെ തൃപ്തിപ്പെടുത്തുന്നതു പിതൃയജ്ഞവും, ദേവതകളെക്കുറിച്ച് അഗ്നിയിൽ ഹോമം ചെയ്യുന്നതു ദേവയജ്ഞവും, വായസബലി മുതലായതു ഭൂതയജ്ഞവും, അതിഥികൾക്കു ആഹാരം കൊടുക്കുന്നതു മാനുഷയജ്ഞവും ആകുന്നു. ഇവയെ അഞ്ചു മഹായജ്ഞങ്ങൾ എന്നു പറയുന്നു.

71. പഞ്ചൈതാൻ യോമഹായജ്ഞാ നഹാപയതിശക്തിതഃ സഗൃഹേപിവസന്നിത്യം സുനാഭോഛൈർനലിപ്യതേ.

ഈ അഞ്ചു മഹായജ്ഞങ്ങളേയും തന്റെ ശക്തിക്കു തക്കവിധം ചെയ്യുന്നവൻ ആരോ, അവൻ ഗൃഹസ്ഥാശ്രമിയായിരുന്നാലും അഞ്ചു പാപങ്ങളെ പ്രാപിക്കുന്നില്ല.

72. ദേവതാതിഥി ഭൃത്യാനാം പിണത്വാത്മമാനശ്ചയഃ നനിവ്വപതി പഞ്ചാനാ മുച്ഛസന്നസജീവതി.

ദേവതാ, അതിഥി, ഭൃത്യന്മാർ, മാതാപിതാക്കന്മാർ തുടങ്ങിയ പിതൃക്കൾ, തന്റെ ആത്മാവും ഈ അഞ്ചു കൂട്ടരെയും അന്നം മുതലായവകൊണ്ടു തൃപ്തിപ്പെടുത്തുന്നില്ലാത്തവൻ ഉച്ഛാസത്തോടിരുന്നാലും മരിച്ചവനോടു തുല്യനാകുന്നു.

73. അഹതഞ്ചഹതഞ്ചൈവ തഥാപ്രഹതമേവച ബ്രാഹ്മ്യം ഹതം പ്രാശിതഞ്ച പഞ്ചയജ്ഞാൻ പ്രചക്ഷതേ.

ചില മഹാൻമാർ ഈ അഞ്ചു മഹായജ്ഞങ്ങളേയും ആഹുതം, ഹുതം, പ്രഹുതം, ബ്രാഹ്മ്യഹുതം, പ്രാശിതം എന്നു അഞ്ചു വിധത്തിൽ പറയുന്നു.

74. ജപോഹതോ ഹതോഹോമഃ പ്രഹതോ ഭൂതികോബലിഃ ബ്രാഹ്മ്യം ഹതംദിജാഗ്രാർച്ചാ പ്രാശിതം പിതൃതർപ്പണം

ആഹുതം ബ്രഹ്മയജ്ഞവും, ഹുതം ദേവയജ്ഞവും, പ്രഹുതം ഭൂതയജ്ഞവും, ബ്രാഹ്മ്യഹുതം മാനുഷയജ്ഞവും, പ്രാശിതം പിതൃയജ്ഞവും ആകുന്നു.

75. സ്വാധ്യായേ നിത്യയുക്തസ്ത്യാ ദൈവേചൈവേഹകർമ്മണി ദൈവേകർമ്മണിയുക്തോഹി ബിഭേത്ഥിദം ചരാചരം.

ചില സന്ദർഭങ്ങളിൽ മാനുഷയജ്ഞം ചെയ്യുന്നതിനു ശക്തിയില്ലാത്തവനാലും ബ്രഹ്മയജ്ഞം, ദൈവയജ്ഞം ഇവ നിത്യവും ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു. ദേവയജ്ഞത്തിൽ താല്പര്യമുള്ളവൻ സ്ഥാവാജ്ഞംഗമങ്ങളെ രക്ഷിക്കുന്നു.

76. അഗ്നൈപ്രാസ്താഹുതിസ്സമ്യഗാദിത്യമുപതിഷ്ഠതേ ആദിത്യാജ്ഞായതേവൃഷ്ടി വൃഷ്ടേരനന്തതഃ പ്രജാഃ

ദേവന്മാർക്കായിട്ട് അഗ്നിയിൽ ചെയ്യപ്പെടുന്ന ഹോമങ്ങൾ ആദിത്യനിൽ ചേരുന്നു. ആദിത്യനിൽനിന്നും വൃഷ്ടിയുണ്ടാകുന്നു. അതിനാൽ ധാന്യങ്ങളുണ്ടാകുന്നു. അപ്പോൾ ജീവകോടികൾ വൃദ്ധി പ്രാപിക്കും എന്ന് വേദത്തിൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു.

77. യഥാവായം സമാശ്രിത്യ വർത്തന്തേ സർവ്വജനവഃ
തഥാഗൃഹസ്ഥമാശ്രിത്യ വർത്തന്തേ സർവ്വ ആശ്രമാഃ

സർവ്വജന്തുക്കളും പ്രാണവായുവിനെ സമാശ്രയിച്ചു എങ്ങിനെ ജീവിക്കുന്നുവോ, അപ്രകാരം ബ്രഹ്മചാരി, വാനപ്രസ്ഥൻ, സന്യാസി ഈ മൂന്നു പേരും ഗൃഹസ്ഥനെ സമാശ്രയിച്ച് ജീവിക്കുന്നു.

78. യസ്സാത്ത് റയോപ്യാശ്രമിണോ ജ്ഞാനേനാനേന—

ചാനപഹം

ഗൃഹസ്ഥനെ വധാര്യന്തേ തസ്സാജേജ്യശ്ചാശ്രമോഗൃഹീ.

ഏതു കാരണത്താൽ ഗൃഹസ്ഥൻ മറ്റു മൂന്നാശ്രമികളെയും വേദം അധ്യയനം ചെയ്യിക്കുക, ഭിക്ഷുകൊടുക്കുക ഇവകൊണ്ടു നിത്യവും രക്ഷിക്കുന്നുവോ ആ കാരണത്താൽ അവന്റെ ആശ്രമം ഉയർന്നതെന്നു പറയുന്നു.

79. സസംധാര്യഃ പ്രയത്നേന സ്വർഗമക്ഷയമിഹതാ
സുഖഞ്ചേഹേഹമതാനിത്യം യോധാര്യോ ദുർബലേന്ദ്രി—

യൈഃ

യാതൊരുത്തൻ ഇഹത്തിൽ സുഖത്തെയും പരത്തിൽ ശാശ്വതമായിരിക്കുന്ന പുണ്യത്തെയും ഇച്ഛിക്കുന്നുവോ അവൻ ഗൃഹസ്ഥാശ്രമം പ്രയത്നത്തോടുകൂടി നിർവ്വഹിക്കേണ്ടതാകുന്നു. അത് ജിതേന്ദ്രിയന്മാർക്കു സാധിക്കാൻ കഴിയുന്നതാകുന്നു.

80. ഋഷയഃ പിതരോദേവോ ഭൂതാനൃതിമിയസ്തഥാ
ആശാസതേ കടംബിഭ്യ സ്തേഭ്യഃ കാര്യം വിജാനതാ.

ഋഷികൾ, പിതൃക്കൾ, ദേവന്മാർ, ഭൂതങ്ങൾ, അതിഥികൾ ഇവർ ഗൃഹസ്ഥനിൽനിന്ന് തൃപ്തി ആഗ്രഹിക്കുന്നു. അതിനാൽ അതു താഴെപ്പറയാൻ പോകുന്നവിധം ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു.

81. സ്വാധ്യായേനാർച്ചയേദൃഷീൻ ഹോമൈർദ്ദേവാൻ യഥാ—
വിധി

പിതൃൻ ശ്രാദ്ധൈശ്ചന്ദനൈരീർഭൂതാനി ബലികർമ്മണാ.

വേദാധ്യയനംകൊണ്ട് ഋഷികളെയും, ഹോമംകൊണ്ട് ദേവന്മാരെയും, ശ്രാദ്ധത്താൽ പിതൃക്കളെയും, ഭോജനംകൊണ്ട് അതിഥികളെയും, ബലികൊടുക്കുന്നതുകൊണ്ട് ഭൂതങ്ങളെയും തൃപ്തിപ്പെടുത്തേണ്ടതാണ്.

82. കുര്യാദഹരഹഃ ശ്രാദ്ധ മന്നാഭ്യേനോദകേനവാ
പയോമുലഫലൈർഘ്നാപി പിതൃഭ്യഃ പ്രീതിമാവഹൽ.

നിത്യവും ചെയ്യുന്ന പിതൃയജ്ഞത്തെ അന്നത്താലോ ശക്തിക്കുതക്കവിധം ജലതർപ്പണത്താലോ, അല്ലെങ്കിൽ പാൽ, കിഴങ്ങ് പഴം ഇവയാലോ പിതൃക്കളുടെ പ്രീതിക്കായിട്ട് ചെയ്യണം.

83. ഏകമപ്യശയേദപിപ്രം പിതൃരേഥപാഞ്ചയജ്ഞികേ
നചൈവാത്രാശയേൽ കിഞ്ചി ദൈശ്വഭേവം പ്രതിദാജം

പഞ്ചമഹായജ്ഞത്തിൽ ചേർന്ന പിതൃയജ്ഞത്തിൽ ഒരു ബ്രാഹ്മണനെയെങ്കിലും ഉദ്ദേശിക്കുക. ഭൂതയജ്ഞത്തിൽ ഒരാളെയും ഭജിപ്പിക്കേണ്ടതില്ല. ബലിമാത്രം ചെയ്യാൽ മതി.

84. വൈശ്വദേവസ്യസിദ്ധസ്യ ഗൃഹേഗൃഹവിധി പൂർവ്വം ആഭ്യുദയഃ കര്യാദേവതാഭ്യോ ബ്രഹ്മണോഹോമമന്വഹം.

വൈശ്വദേവത്തിനായി പാകം ചെയ്യുന്ന അന്നം ലുകികാഗ്നിയിൽ താഴെപ്പറയാൻ തുടങ്ങുന്ന ദേവതകൾക്കായി മൂന്നു വർണ്ണത്തിലുള്ളവരും നിത്യവും ഹോമം ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു.

85. അഗ്നേസ്തോമസ്യചൈവാദൗ തയോശ്ചൈവസമസ്തയോഃ വിശ്വേഭ്യേശ്ചൈവ ദേവേഭ്യോ ധന്വന്തരയ ഏവച.

അഗ്നിക്കും, ചന്ദ്രനും, അഗ്നിഷ്ടോമന്മാർക്കും ഒന്നായിട്ടും, വിശ്വദേവന്മാർക്കും, ധന്വന്തരികൾക്കും,

86. ഗുരവ്ചൈവാനമതൈശ്ച പ്രജാപതയ ഏവച സഹഭ്യാവാപൃഥിവ്യോശ്ച തഥാസപിഷ്ട കൃതേനതഃ

ഗുരുവിനും, അന്നമതികൾക്കും, പ്രജാപതികൾക്കും ആകാശഭൂമികൾക്കും ഒന്നായിട്ടും ഇവയുടെ അവസാനത്തിൽ സപിഷ്ട കൃതവെന്നുള്ള അഗ്നിക്കും ഹോമം ചെയ്യേണ്ടതാണ്.

87. ഏവം സമ്യാഗ്ഘവിർഹൃതാ സർവ്വീക്ഷ്യ പ്രദീക്ഷിണം ഇന്ദ്രാന്തകാപ്പതീന്ദ്രഭ്യഃ സാനഗേഭ്യോ ബലിംഹരേൽ

അതതു ദേവന്മാർക്കു ഹോമം ചെയ്യുമ്പോൾ അതതു ദേവന്മാരെ ധ്യാനിക്കണം. പിന്നീട് കിഴക്കുദിക്കിൽ ഇന്ദ്രൻ. ഇന്ദ്രപരിജനങ്ങൾക്കും, തെക്കു ദിക്കിൽ യമൻ. യമപരിജനങ്ങൾക്കും, പടിഞ്ഞാറുദിക്കിൽ വരുണൻ. വരുണപരിജനങ്ങൾക്കും, വടക്കുദിക്കിൽ സോമൻ. സോമപരിജനങ്ങൾക്കും ക്രമമായി ഭൂമിയിൽ ബലി അർപ്പിക്കണം.

88. മരുത്വേ ഇതിതുഭാരി ക്ഷപേദപ്പതദ്യഇത്യപി വനസ്തതിഭ്യ ഇത്യേവം മുസലോലുഖലേ ഹരേൽ.

ദേവന്മാർക്കു ഗൃഹത്തിന്റെ വാതിൽപടിയിലും ജലദേവതകൾക്കു ജലത്തിലും, വനദേവതകൾക്ക് ഉൾ ഉലക്ക ഇവ രണ്ടിലുമോ ഒന്നിലോ ബലി വയ്ക്കേണ്ടതാണ്.

89. ഉമീഷ്കേ ശ്രിയൈകര്യാ തദ്ദേകാദ്യൈശ്ചപാദതഃ ബ്രഹ്മവാസ്തോഷ്ഠപതിഭ്യോനൂ വാസ്തുമദ്ധ്യേ ബലിംഹരേൽ

തന്റെ ഗൃഹത്തിന്റെ വടക്കുകിഴക്കു ഭാഗത്തു് അല്ലെങ്കിൽ താൻ ശയിക്കുന്നതിന്റെ തലയ്ക്കൽഭാഗത്താകട്ടെ ലക്ഷ്മീദേവികൾക്കും, തന്റെ ഗൃഹത്തിന്റെ തെക്കുപടിഞ്ഞാറല്ലെങ്കിൽ താൻ ശയിക്കുന്ന ശയനസ്ഥലത്തിന്റെ കാൽഭാഗത്താകട്ടെ ഭദ്രകാളിക്കും ഗൃഹമദ്ധ്യത്തിൽ ബ്രഹ്മദേവനും, വാസ്തു പുരുഷനും ബലി കൊടുക്കണം.

90. വിശ്വേഭ്യേശ്ചൈവദേവോഭ്യോ ബലിമാകാശഉൽക്ഷിപേൽ ദിവാചരേഭ്യോ ഭൂതേഭ്യോ നക്തം ചാരിഭ്യ ഏവച.

വിശ്വദേവന്മാർക്കും, പകൽകാലങ്ങളിൽ സഞ്ചരിക്കുന്ന പ്രാണികൾക്കും രാത്രികാലങ്ങളിൽ സഞ്ചരിക്കുന്ന പ്രാണികൾക്കും മുററത്തുവെച്ചു് ആകാശത്തെ ഉൽക്ഷേപിച്ചു ബലി കൊടുക്കണം.

91. പൃഷ്ഠവാന്യു നികർച്ചീത ബലിം സർവ്വാത്മഭൂതയേ
പിതൃഭ്യോബലിശേഷേണ സർവ്വദക്ഷിണത്തോഹരേൽ.

സർവ്വാന്തരയാമിക്കു മെത്തമേലോ, തന്റെ പുറകുവശത്തോ ബലി കൊടുക്കേണ്ടതാണ്. പിതൃക്കൾക്ക് എല്ലാ ബലിശേഷത്തെയും തെക്കു മുഖമായി മുട്ടുകത്തിയിരുന്ന ബലികൊടുക്കേണ്ടതാണ്.

92. ശൂനാംച പതിതാനാഞ്ച ശപചാം പാപരോഗിണാം
വായസാനാം ക്രിമീണാശ്ച ശനകൈർന്നിവ്പേതുഭവി.

ഇതിനുശേഷം പാകംചെയ്തിരിക്കുന്ന അന്നത്തിൽനിന്നും കുറേ എടുത്തിട്ട് നായ്, പതിതൻ, ചണ്ഡാലൻ, തീരാവ്യാധിക്കാരൻ, കാക്ക, കൃമി ഇവയ്ക്ക് ശുദ്ധഭൂമിയിൽ സാവധാനത്തിൽ ബലി വയ്ക്കേണ്ടതാകുന്നു. ഇതിനെ ഭൂതയജ്ഞമെന്നു പറയുന്നു.

93. ഏവായസ്സുവ്ഭൂതാനി ബ്രാഹ്മണോ നിത്യമർച്ചതി
സഗചംതിപരംസ്ഥാനം തേജോമൃത്തിഃ പദജ്ജനാ.

യാതൊരുത്തൻ നിത്യവും സകല പ്രാണികളെയും തൃപ്തിപ്പെടുത്തുന്നുവോ അവൻ തേജോരൂപനായി, ഋജുമാർഗ്ഗത്താൽ, ഉൽകൃഷ്ടമായിരിക്കുന്ന മോക്ഷം പ്രാപിക്കുന്നു.

94. കൃതൈതദ് ബലികഞ്ചൈവ മന്തിമിം പൂർവ്വാശയേൽ
ഭിക്ഷഭം ചഭിക്ഷവേദദ്യാ ദിധിവദ് ബ്രാഹ്മചാരിണേ.

ഭൂതയജ്ഞംചെയ്ത കഴിഞ്ഞിട്ട് അതിമിയെ ആദ്യമായി ഭജിപ്പിക്കേണ്ടതാകുന്നു. ബ്രാഹ്മചാരി, സന്യാസി ഇവർക്കു വിധിപ്രകാരം പാദപ്രക്ഷാളനം, നല്ലവാക്ക് മുതലായ ഉപചാരത്തോടുകൂടി ഭിക്ഷ കൊടുത്തിട്ട് അവരുടെ കയ്യിൽ ജലം വീഴ്ത്തേണ്ടതാണ്.

95. യത്പുണ്യഫലമാപ്നോതി ഗാന്ധത്വം വിധി സൽഗുരോഃ
തത്പുണ്യഫലമാപ്നോതി ഭിക്ഷാൻയത്വം ദിജോഗൃഹീ.

തന്റെ ഗുരുവിന് സ്വർണ്ണഭൂഷണങ്ങളാലലംകരിക്കപ്പെട്ട ഒരു പശുവിനെ ദാനം ചെയ്താൽ എന്തുമാത്രം പുണ്യം ലഭിക്കുമോ അത്രമാത്രം പുണ്യം ബ്രാഹ്മചാരി മുതലായവർക്കു വിധിപ്രകാരം ഭിക്ഷകൊടുക്കുന്നതിനാൽ ഗൃഹസ്ഥനു ലഭിക്കും.

96. ഭിക്ഷാമപ്യുദപാത്രംവാ സൽകൃത്യവിധിപൂർവകം
വേദതത്വാർത്ഥവിദുഷേ ബ്രാഹ്മണായോപ പാദയേൽ.

അധികമായി ഭിക്ഷ കൊടുക്കുന്നതിനു പ്രാപ്തനല്ലാത്തവൻ ഒരു കമ്പളത്തിൽ കുറയാത്ത അന്നവും ദാഹത്തിനു തീർത്ഥത്തേയും, തന്റെ വീട്ടിലുള്ള പദാർത്ഥങ്ങളെയും, വേദം, വേദാർത്ഥം ഇവയറിഞ്ഞ ബ്രാഹ്മണന് വിധിപ്രകാരം പൂജിച്ചുകൊടുക്കണം.

97. നശ്യന്തി ഹവ്യകവ്യാനി നരാണാമ വിജാനതാം
സ്മൃതേഷു വിപ്രേഷു മോഹാദുത്താനിദാതുഭിഃ

വേദം, വേദാർത്ഥം ഇവയറിയാത്ത ബ്രാഹ്മണന് ദേവതകളെയും പിതൃക്കളെയും കുറിച്ച് അറിവുണ്ടാകുകയില്ല. അതിനാൽ അങ്ങിനെയുള്ളവർക്കു കൊടുക്കുന്ന ദാനങ്ങൾ ചാവലിൽ ചെയ്യുന്ന ആഹുതിപോലെ നശിച്ചുപോകുന്നു.

98. വിദ്യാതപസ്സമുദ്ധേഷു ഇതം വിപ്രമുഖാഗ്നിഷു
നിസ്കാരയതി ദുർഗാച്ച മഹതശ്ചൈവകിൽബിഷാൽ.

വിദ്യാ, തപസ്സ് ഇവയോടുകൂടിയ ബ്രാഹ്മണർക്കു കൊടുക്കുന്ന ഭാഗങ്ങൾ അഗ്നിയിൽ ചെയ്യുന്ന ഹോമം എന്നുപോലെ പ്രകാശിക്കുന്നു. ഇഹത്തിൽ വ്യാധി, ശത്രു, രാജപീഡ ഇവകൊണ്ടുള്ള യേശ്വതിൽനിന്നും, പരത്തിൽ നരകത്തിൽനിന്നും രക്ഷിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

99. സംപ്രാപ്തായത്പതിമയെ പ്രദദ്യാ ദാസനോദകൈ
അന്നം ചൈവ യഥാശക്തി സൽകൃത്യവിധിപൂർവകം.

തന്റെ വീട്ടിൽ ക്ഷണിക്കാതെവന്ന അതിഥിയെ ജലംകൊടുത്തുകാൽ കഴുകിച്ച് അപ്പോൾ അവിടെയുള്ള എല്ലാ പദാർത്ഥങ്ങളോടുകൂടി ഭക്ഷിപ്പിച്ചു ഉപചരിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

100. ശിലാനപ്യംഹിതോനിത്യം പഞ്ചാഗ്നിനപിജ്ജഹതഃ
സർവം സുകൃതമാദന്തേ ബ്രാഹ്മണോനർച്ചിതോവസൻ.

കൊയ്തശേഷം വയലുകളിൽ ചിതറിക്കിടക്കുന്ന നെന്മണികളെ പെറുക്കിക്കൊണ്ടുവന്ന് അതുകൊണ്ടുപജീവിച്ചാലും, പഞ്ചാഗ്നിയഗ്നിയിൽ നിന്നു തപസ്സുചെയ്താലും, അതിഥിയായി വന്ന ബ്രാഹ്മണൻ അന്നം കൊടുക്കാതിരുന്നാൽ എല്ലാ സുകൃതങ്ങളും ഇല്ലാതാകുന്നതാണ്.

101. തൃണാനിഭൂമിരുദകം വാക്പതൃത്ഥിചസൂനൃതാ
ഏതാനൃപിസതാംഗേഹേ നോ ഹിദ്യന്തേ കദാചന.

അതിഥികൾക്ക് അന്നം കൊടുക്കത്തക്ക ശക്തിയില്ലാതിരുന്നാലും ശയിക്കുന്നതിനുള്ള ഉപകരണം, വിശ്രമിക്കുന്നതിനുള്ള സ്ഥലം, ഭാഹശമനത്തിനുള്ള ജലം, പ്രിയവചനം ഇവ ധർമ്മവാനായ ഗൃഹസ്ഥനു നൽകാൻ കഴിയും.

102. ഏകരാത്രാനുനിവസ നതിമിഃ ബ്രാഹ്മണഃ സ്തുതഃ
അനിത്യം ഹിസ്ഥിതോയസ്മാ അസ്മാദതിഥിരുച്യതേ.

ഒരു രാത്രിയിൽ പുതുതായി വന്നിരിക്കുന്നവനെ അതിഥിയെന്നു വിചാരിക്കേണ്ടതാണ്. ദിനപ്രതി വരാതെ ഒരു സമയം വരുന്നവനെയും അതിഥിയെന്നു പറയാം.

103. നൈകഗ്രാമീണമതിമിം വിപ്രംസാങ്ഗതികം തഥാ
ഉപസ്ഥിതം ഗൃഹോവിദ്യാ ത്സാര്യയത്രാഗന്യോപിവാ.

തന്റെ ഗ്രാമത്തിൽ പാർക്കുന്നവനും, തന്റെ ഉപജീവനത്തിനായി വികടനായി നടക്കുന്നവനും പത്നിയോടുകൂടിയവനും, വൈശ്വദേവകാലത്തിൽപോലും തന്റെ ഗൃഹത്തിൽവന്നാൽ അതിഥിയെന്നു വിചാരിക്കാൻ പാടില്ലാത്തതാണ്.

104. ഉപാസതേയേ ഗൃഹസ്ഥാഃ പര പാകമബുദ്ധയഃ
തേനതേ പ്രേത്യപശൂതാം വ്രജന്ത്യന്നാദിദായിനാം.

ഏതൊരു ഗൃഹസ്ഥനും തനിക്കു ഭാര്യ മുതലായവർ ഇരിക്കുമ്പോൾ, ഭോജനേഷുമൂലം മറ്റൊരു ഗ്രാമത്തിൽപോയി ഒരുവന്റെ അതിഥിയായി ഭജിച്ചാൽ, അവൻ അടുത്ത ജന്മത്തിൽ മടായി ജനിച്ചു അന്നം കൊടുത്തവന്റെ ഉഴുവുമാടായിത്തീരുന്നു.

105. അപ്രണോഭ്യോതിമിസ്സായം സുര്യോദ്ധോ ഗൃഹമേധിനാ
കാലേ പ്രാപ്തസ്തകാലേവാ നാസ്യാനശ്നൻ ഗൃഹേ—
വസേൽ.

രാത്രിയിൽ, ഭോജനകാലത്തിൽ വന്നാലും, അതിൽ പിന്നെ വന്നാലും, സമയം തെറ്റിപ്പോയെന്നു പറഞ്ഞു വന്ന അതിമിയെ ഭജിപ്പിക്കാതെ മടക്കി അയയ്ക്കാൻ പാടില്ല.

106. നവൈസ്വയന്ത ദശ്നീയാ ദതിമിംയന്നഭോജയേൽ
ധന്യം യശസ്വമായുഷ്യം സ്വർഗ്യം ചാതിമിപൂജനം.

തെർ, പാൽ, നെയ്യ് മുതലായ വസ്തുക്കൾ കൈവശമുള്ളപ്പോൾ അതിമിക്കു കൊടുക്കാതിരുന്നാൽ ആവക വസ്തുക്കൾ അവനും ഉപയോഗിക്കരുത്. അതിമിക്കു ഭാനം ചെയ്താൽ ധനവും, കീർത്തിയും, ആയുസ്സും പുണ്യലോകവും ലഭിക്കും.

107. ആസനാവസഥൗശയ്യാ മനുവ്രജ്യാമുപാസനം
ഉത്തമേഷുത്തമം കുര്യാ ഭുനേഹീനം സമേസമം.

ആസനം, വിശ്രമസ്ഥലം, കട്ടിൽ മുതലായ ശയനസാധനം, ശുശ്രൂഷ മുതലായ ഉപചാരങ്ങൾ മഹാന്മാർക്കു അവരുടെ യോഗ്യതയനുസരണമായും അല്ലാത്തവർക്കു അതനുസരിച്ചും യഥായോഗ്യം ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു.

108. വൈശ്വദേവതു നിർവൃത്തേ യദ്യന്യോതിമിരാവ്രജേൽ
തസ്യാപ്യനം യഥാശക്തി പ്രദദ്യാന ബലിംഹരേൽ.

വൈശ്വദേവകാലത്തിൽ വന്ന അതിമിക്കു ഭോജനം കൊടുത്തശേഷം, മറ്റു അതിമികൾ വന്നാൽ അവർക്കു ഭൂമിയിൽ വച്ചിട്ടുള്ള ഭൂതബലിയെന്നും കൊടുക്കാതെ യഥാശക്തി പ്രത്യേകം അന്നമുണ്ടാക്കി കൊടുക്കേണ്ടതാകുന്നു.

109. നഭോജനാത്ഥം സ്വേവിപ്രഃ കലഗോത്രേനിവേദയേൽ
ഭോജനാത്ഥം ഹിതേശംസൻ വാന്താശീത്യുച്യതേ—

ബുധൈഃ

തന്നെ ഒരുത്തൻ അതിമി ഭോജനത്തിനായി ക്ഷണിക്കുന്നതിനായി തന്റെ കലഗോത്രങ്ങളെക്കുറിച്ച് പ്രശംസിക്കരുത്. അതിനായിട്ട് ഇവരണ്ടും പറഞ്ഞാൽ ചർദ്ദിച്ച അന്നത്തെത്തിന്നവനെന്നു പറയാം.

110. നബ്രാഹ്മണസ്യത്വതിമിർ ഗൃഹോരാജന്യ ഉച്യതേ
വൈശ്യ ശുദ്രൗസഖാചൈവ ജ്ഞാതയോ ഗുരരേവച.

ബ്രാഹ്മണൻ ക്ഷത്രിയവൈശ്യന്മാരും, ക്ഷത്രിയൻ വൈശ്യശുദ്രന്മാരും, വൈശ്യൻ ശുദ്രനും, താഴ്ന്നജാതികളാകുന്നതുകൊണ്ടും, ഇപ്പൻ, പങ്കുകാരൻ ഇവർ തന്റെ ബന്ധുക്കളാകകൊണ്ടും ആചാര്യൻ തനിക്ക് യജമാനനാകകൊണ്ടും ഇവരെ അതിമികളുടെ ക്രമത്തിന് പൂജിക്കരുത്.

111. യദിത്വതിമി ധർമ്മേണ ക്ഷത്രിയോ ഗൃഹമാവ്രജേൽ
ഭൂതവൽ സൂക്തവിപ്രേഷു കാമന്തമപി ഭോജയേൽ.

ഒരു സന്ദർഭത്തിൽ അന്യ ദേശത്തിൽനിന്ന് ഒരു ക്ഷത്രിയൻ അതിമിയായി വന്നാൽ ബ്രാഹ്മണാതിമി ഭജിച്ചശേഷം അവനെയും ഭജിപ്പിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

112. വൈശ്യശുഭ്രാവപിപ്രാപ്ത കടംബേതിമി ധർമ്മിണു
ഭോജേത്സഹൃതൈസ്സാവനുശംസ്യം പ്രയോജയൻ.

വൈശ്യൻ, ശുഭ്രൻ ഇവർ ബ്രാഹ്മണന്റെ ഗൃഹത്തിൽ അതിഥിയായി വന്നാലും ബ്രാഹ്മണൻ തന്റെ പരിചാരകന്മാരെ ഭക്ഷിക്കുമ്പോൾ അവരെയും ഭക്ഷിക്കണം.

113. ഇതരാന്വപി സഖ്യാദിൻ സംപ്രീത്യാ ഗൃഹമാഗതാൻ
സൽകൃത്യാനം യഥാശക്തി ഭോജയേ ദവിചാരയൻ.

മറ്റുള്ള ഇഷ്ടൻ മുതലായവർ സ്നേഹംകൊണ്ടു തന്റെ ഗൃഹത്തിൽ ഉണ്ണസമയത്തു വന്നാൽ അവരെ പൂജിച്ചിട്ട് തന്റെ ശക്തിക്കനുസരിച്ചു ഉണ്ടണം.

114. സുവാസിനീം കമാരീശ്വരോഗിണോ ഗർഭിണീന്ത്രിയഃ
അതിമിദ്യോഗ്ര ഏവൈതാൻ ഭോജയേ ദവിചാരയൻ.

പുത്തനായി വിവാഹം കഴിച്ചവന മരുമകൾ, കന്യകകൾ, വധു ധിയുള്ളവർ, ഗർഭിണിമാർ ഇവരോട് ദേവന്മാരെ പൂജിച്ച ഉടൻതന്നെ അതിഥികൾക്കു മുൻപ് ഭക്ഷിക്കുന്നതിന് അപേക്ഷിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

115. അദത്യാത്രയ ഏതേഭ്യഃ പൂവ്ം ഭൂദൈത വിചക്ഷണഃ
സഭുജാനോനജാനാതി ശ്വഗൃഹൈശ്വർജശ്ചിമാത്മനഃ

ഇപ്രകാരം യാതൊരുത്തൻ അതിഥിമുതൽ പരിചാരകൻവരെയുള്ളവരെ ആദ്യം ഭക്ഷിപ്പിക്കാതെ താൻ ആദ്യം ഭക്ഷിക്കുമ്പോൾ അവൻ മരിച്ച ശേഷം അവന്റെ ശരീരം നായ്, കഴുകു് ഈ ജന്തുക്കൾ തിന്നും.

116. ഭൂതവത്സലവിപ്രേഷ സോഷ്ടതേയ്യചൈവഹി
ഭൂജീയാതാന്തതഃ പശ്യാ ദവശിഷ്യന്തുദംപതീ.

അതിഥികളും, പരിചാരകന്മാരും ആഹാരം കഴിച്ചിട്ട് അന്നം താനും തന്റെ പത്നിയും ഭക്ഷിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

117. ദേവാന്യഷീന്മനുഷ്യാംശ്ച പിതൃൻഗൃഹ്യാശ്ചദേവതാഃ
പൂജയിതാന്തതഃ പശ്യാദേ ഗൃഹസ്ഥശ്ശേഷഭൂതദേവതീ.

തന്റെ ഗൃഹത്തിൽ പചിച്ച പദാർത്ഥങ്ങൾകൊണ്ടു് ഈശ്വരനെ പൂജിച്ചശേഷം ദേവന്മാർ, ഋഷികൾ അതിഥികൾ ഇവരെ ആദ്യമായി പൂജിക്കണം. ഇതിൽനിന്നും ശേഷിച്ച അന്നം ഗൃഹസ്ഥൻ ഭക്ഷിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

118. അഘംസ കേവലം ഭൂതേ യഃപചത്യാത്മ കാരണാൽ
യജ്ഞശിഷ്യാശനം ഹേത്യുത്സതാമന്നം വിധീയതേ.

യാതൊരുത്തൻ തന്റെ ആവശ്യത്തിനത്രയും പചിക്കുമ്പോൾ അവൻ പാപം ഭക്ഷിക്കുകയാണെന്നും, യാതൊരുത്തൻ ദേവൻ മുതലായവരെ പൂജിച്ച ശേഷിച്ച അന്നം ഭക്ഷിക്കുമ്പോൾ അവൻ യജ്ഞശേഷത്തെ ഭക്ഷിക്കുന്നെന്നും പറയാം.

119. രാജർത്വിക് സ്മാതക ഗുരൂൻ പ്രിയശ്വശൂരമാനുലാൻ
അർഹയേന്മധുപക്ഷേണ പരിസംവത്സരാൽ പുനഃ

രാജാപു, ഋതപിക്, പ്രതാനുഷാനമുള്ള ബ്രാഹ്മണൻ, ഗുരു, ഇഷ്ടൻ, ശ്വശൂരൻ, അമ്മാവൻ ഇവർ ഒരു വത്സരം കഴിഞ്ഞു തന്റെ ഗൃഹത്തിൽ വന്നാൽ മധുപർക്കസെഹിതമായി അവരെ പൂജിക്കണം.

120. രാജാചക്രോത്രിയശ്ചൈവ യജ്ഞകർമ്മസുപസ്ഥിതൗ
മധുപർക്കേണ സംപൂജ്യൗ നത്പായജ്ഞ ഇതിസ്ഥിതിഃ

രാജാപു, പ്രതാനുഷാനമുള്ള ബ്രാഹ്മണനും ഒരു വത്സരം കഴിഞ്ഞു താൻ യാഗംചെയ്യുന്ന കാലത്തിൽ വന്നാൽ മാത്രമേ മധുപർക്കംകൊണ്ടു പൂജിക്കാവൂ. മറ്റുള്ളവർ ഒരു വത്സരം കഴിഞ്ഞുപന്നാൽ യാഗമില്ലാതിരുന്നാലും മധുപർക്കംകൊണ്ടു പൂജിക്കണം.

121. സായംത്വന്നസ്യസിദ്ധസ്യമപത്യ മത്രം ബലിംഹരേൽ
വൈശ്വദേവം ഹിനാമൈത സായംപ്രാതർവിധീയതേ.

സായാഹ്നത്തിൽ പാകംചെയ്ത അന്നംകൊണ്ടു പതിയോടു മത്രം കൂടാതെ ബലികൊടുക്കുന്നതിനു മാത്രം പറയേണ്ടതാണ്. (ഇതിനു സായം വൈശ്വദേവമെന്ന പേര്.) ഈ വൈശ്വദേവം പകൽ മത്രത്തോടുകൂടി താനും, രാത്രിയിൽ മത്രമില്ലാതെ പതിയും ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു.

122. പിതൃയജ്ഞേനീർവൃത്യ വിപ്രശ്വരൂക്ഷയേഗ്നിമാൻ
പിണ്ഡാന്യാഹൃത്യകം ശ്രാദ്ധം കര്യാന്മാസാനമാസികം.

അമാവാസ്യദിവസം പിണ്ഡത്തോടുകൂടി പിതൃയജ്ഞം ചെയ്ത ശേഷം അന്നം ചെയ്യേണ്ട ശ്രാദ്ധം വിധിപ്രകാരം അന്നത്താൽ ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു. മാസംതോറും ചെയ്യേണ്ടതെന്നറിയണം.

123. പിതൃണാമാസികം ശ്രാദ്ധം മന്വാഹാര്യം വിദർബ്ബധാഃ
തച്ചാമിഷേണകന്തവ്യം പ്രശസ്തേന പ്രയത്തതഃ

മാസംതോറും ചെയ്യേണ്ടതായ അമാവാസ്യശ്രാദ്ധത്തെ അന്വാഹാര്യമെന്നു പറയുന്നു. അതു പുതുതായും ദർശ്വസമില്ലാത്തതും ആയ മാസം മുതലായവകൊണ്ടു ചെയ്യണം.

124. തത്രയേ ഭോജനീയാസ്യ ര്യേചവർജ്യാ ദ്വിജോത്തമാഃ
യാവന്തശ്ചൈവയൈശ്ചാന്നൈ സ്താൻ പ്രവക്ഷ്യാമ്യ-

ശേഷതഃ

ആ ശ്രാദ്ധത്തിൽ ഭജിക്കത്തക്കവർ ആരെല്ലാം, അതിലേക്കു അയോഗ്യന്മാർ ആരെല്ലാം, എത്രപേർ വേണ്ടിവരും, ഏതന്നും യോഗ്യം ഇവയെ കണ്ടിച്ച് ക്രമമായി പറയാൻ തുടങ്ങുന്നു.

125. ദ്വൗദൈവേപിതുകാര്യേത്രീ നേകൈകമുദയേത്രവാ
ഭോജയേൽ സുസമൃദ്ധോപി നപ്രയജേജ്യതവിസ്തരേ.

വിശ്വദേവന്മാർക്കായിട്ടു രണ്ടു പേരെയും പിതൃക്കൾക്കായിട്ടു മൂന്നു പേരെയും, അല്ലെങ്കിൽ ഒരാളെ വീതമെങ്കിലും ഭജിപ്പിക്കണം. വലിയ ധനവാനായിരുന്നാലും മേൽപറഞ്ഞ കണക്കിൽനിന്നും കൂടുതൽ ആളുകളെ ഭജിപ്പിക്കാൻ പാടില്ല.

126. സൽക്രിയാന്ദേശകാലഘൗ ശൗചം ബ്രാഹ്മണസമ്പദഃ
പഞ്ചൈതാൻ വിസ്തരോഹന്തി തസ്താന്നേ ഹേതവിസ്തരം

സൽക്രിയ, ദേശം, കാലം, ശൗചം, ബ്രാഹ്മണസമ്പത്തും ഈ അഞ്ചു കൂട്ടങ്ങൾക്കും ദോഷം വരത്തക്കവിധം വിസ്തരിച്ചു പ്രവർത്തിക്കുകയും.

127. പ്രഥിതാ പ്രേതകൃത്യൈഷാ പിത്രുന്നാമവിധുഷയേ
തസ്മിൻ യുക്തസൈത്യതിനിത്യം പ്രേതകൃത്യൈവലൗ—
കികീ.

ഈ അമാവാസ്യശ്രാദ്ധം പ്രസിദ്ധമായതാകുന്നു. ഇതു ചെയ്യുന്നതിനാൽ തന്റെ പിതൃക്കൾക്കു പരലോകത്തിൽ തൃപ്തിയും തനിക്ക് വംശവൃദ്ധിയും ഐശ്വര്യവും ഉണ്ടാകുന്നു.

128. ശ്രോത്രീയാവൈവദേയാനി ഹവ്യകവ്യാനിദാതുഭിഃ
അവാക്തമായ വിപ്രായ തസ്മൈദത്തമ്മഹാഫലം.

വേദമോദിയവനായ ബ്രാഹ്മണനെ ശ്രാദ്ധത്തിലും, ദേവകാര്യത്തിലും ഭജിപ്പിക്കേണ്ടതാകുന്നു. ആചാരം, വേദം ഇവകൊണ്ടുയർന്നവൻ കൊടുത്താൽ ഉൽകൃഷ്ടമായ ഫലം ലഭിക്കും.

129. ഏകൈകമപി വിദ്വാംസം ദൈവേ പിത്രോചഭോജ—
യേൽ.

പുഷ്പകലം ഫലമാപ്പോതി നാമന്ത്രജ്ഞാൻ ബഹുനപി. ദേവന്മാരെയും, പിതൃക്കളെയുംകുറിച്ചു വേദജ്ഞരായ ഓരോ ബ്രാഹ്മണനും ഭജിപ്പിച്ചാലും പുണ്യമായ ഫലം ലഭിക്കുന്നു. വേദജ്ഞന്മാരല്ലാത്ത അനേകം ബ്രാഹ്മണരെ ഭജിപ്പിച്ചാലും ആ ഫലം ലഭിക്കുന്നില്ല.

130. ദൂരാദേവപരീക്ഷേത ബ്രാഹ്മണം വേദപാരഗം
തീർത്ഥന്തദ്ധവ്യകവ്യാനാം പ്രദാനേ സോതിമിഃ—
സ്മൃതഃ

ശ്രാദ്ധം ചെയ്യിക്കുന്നവൻ ശ്രാദ്ധദിവസത്തിനു മുമ്പേ വേദജ്ഞനായ ബ്രാഹ്മണനെ ഏർപ്പാടുചെയ്തിരിക്കേണ്ടതാകുന്നു. അങ്ങനെയുള്ള ബ്രാഹ്മണൻ തന്നെ ഹവ്യകവ്യങ്ങൾക്ക് ഉൽകൃഷ്ടപാത്രമായവൻ, അവൻ തന്റെ ഗ്രാമത്തിലുള്ളവനായാലും അതിമിയോടു സന്നിഹിതനാകുന്നു.

131. സഹസ്രംഹി സഹസ്രാണാ മൗഢാം യത്രഭഞ്ജതേ
ഏകസ്മാൻ മന്ത്രവിതപ്രീതഃ സർവ്വാനർഹതിധർമ്മതഃ
വേദം പഠിക്കാത്ത ലക്ഷം ബ്രാഹ്മണരെ ക്ഷണിച്ചു ശ്രാദ്ധമുട്ടുന്നതിനെക്കാൾ, വേദജ്ഞനായ ഒരത്തനെ ക്ഷണിച്ചു ശ്രാദ്ധമുട്ടിയാൽ അധികം ഫലം ലഭിക്കും.

132. ജ്ഞാനോൽകൃഷ്ടായദേയാന കവ്യാനിചഹവീംഷിച
നഹിഹസ്താവസൃഗിശൗ തധിരേണൈവശ്രുദ്ധൃതഃ
ജ്ഞാനംകൊണ്ടുയർന്നവൻ ദേവകാര്യത്തിലും, പിതൃകാര്യത്തിലും ഓന്നും ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു. രക്തത്താൽ സേവനം ചെയ്യപ്പെട്ട ഹസ്തം രക്തത്താൽ നനയ്ക്കപ്പെട്ടാൽ ശുദ്ധിയാകാത്തതുപോലെ ജ്ഞാനമില്ലാത്തവൻ കൊടുത്താൽ ഫലമില്ല; പാപമുണ്ടാകും.

133. യാവതോഗ്രസതേ ഗ്രാസാൻ ഹവ്യകവ്യേഷമന്ത്രവിൽ
താവതോഗ്രസതേ പ്രേത്യ ദീപശുലർഷ്യയോ ധ്വയാൻ.

വേദം അധ്യയനം ചെയ്യാത്തവൻ ശ്രാദ്ധം കൊടുക്കുന്നവൻ എത്ര കബളത്തിന്നു വേണ്ട അന്നം കൊടുക്കുന്നുവോ, അത്രത്തോളം അളവ് എരിഞ്ഞുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന ശുദ്ധർഷി എന്ന ഇരുമ്പുണ്ടകം യമലോകത്തിൽ വച്ചു അവന്റെ വായ്ക്കുള്ളിൽ കടത്തുന്നതാണ്.

134. ജ്ഞാനനിഷ്ഠാദിജാഃ കേചി ത്തപോനിഷ്ഠാസ്തഥാപരെ
തപസ്സാധായാനിഷ്ഠാശ്ച കർമ്മനിഷ്ഠാസ്തഥാപരേ.

ചില ബ്രാഹ്മണർ തത്വജ്ഞാനമുള്ളവരായും, ചിലർ തപോനിഷ്ഠന്മാരായും, ചിലർ തപസ്സ് വേദം, ഇവയോടു കൂടിയവരായും, ചിലർ യാഗാദികർമ്മാനുഷ്ഠാനമുള്ളവരായും ഇരിക്കുന്നു.

135. ജ്ഞാനനിഷ്ഠേഷു കവ്യാനി പ്രതിഷ്ഠാപ്യാനിയത്തഃ
ഹവ്യാനിതു യഥാന്യായം സദ്യേഷോ വ ചതുർഷ്ഠപി.

അതിൽ പിതൃശ്രാദ്ധത്തെ തത്വജ്ഞാനമുള്ളവർക്കുതന്നെ പ്രയത്നപ്പെട്ടെങ്കിലും കൊടുക്കേണ്ടതാകുന്നു. ദേവശ്രാദ്ധം മേൽപറഞ്ഞ നാലു പേരിൽ ആർക്കെങ്കിലും കൊടുക്കാം.

136. അശ്രോത്രിയഃ പിതായസ്യ പുത്രസ്ത്യാദേദപാരഗഃ
അശ്രോത്രിയോവാ പുത്രസ്ത്യാ ലിതാസ്യാ ദേദപാരഗഃ

പിതാവു വേദാധ്യയനം ചെയ്യാത്തവനും, പുത്രൻ വേദാധ്യയനം ചെയ്തവനും, മറ്റൊരു പിതാവു വേദാധ്യയനം ചെയ്തവനും, പുത്രൻ വേദാധ്യയനം ചെയ്യാത്തവനും ആയിരുന്നാൽ

137. ജ്യായാം സമനയോവിദ്യാദ്യസ്യസ്യാച്ഛോത്രിയഃ പിതാ
മന്ത്രസമ്പൂജനാത്ഥന്തു സൽകാരമിതരോർഹതി.

വേദാധ്യയനം ചെയ്യാത്ത ഒരുവന്റെ പുത്രനെക്കാളിലും വേദാധ്യയനം ചെയ്ത ഒരുവന്റെ പുത്രൻ ഉൽകൃഷ്ടനാകുന്നു. പിതാവു വേദാധ്യയനം ചെയ്യാതെ പുത്രൻ വേദാധ്യയനം ചെയ്തിരുന്നാൽ അവൻ അധ്യയനം ചെയ്ത വേദത്തിനായിട്ടെങ്കിലും അവനെ പൂജിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

138. നശ്രാദ്ധേഭോജയേന്മിത്രം ധനൈഃകാര്യോസ്യസംഗ്രഹഃ
നാരിന്നമിത്രംയം വിദ്യാത്ഥം ശ്രാദ്ധേഭോജയേൽ ദിജം

ശ്രാദ്ധത്തിൽ സ്നേഹിതനെ വരിക്കാൻ പാടില്ല. അവന്റെ സ്നേഹം മറ്റൊരു മാർഗ്ഗേണ സമ്പാദിക്കേണ്ടതാകുന്നു. ഏതൊരുത്തനെ സ്നേഹിതനെന്നും, ശത്രുവെന്നും അറിയുന്നില്ലയോ അവനെ വരിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

139. യസ്യമിത്ര പ്രധാനാനി ശ്രാദ്ധാനിചഹവിഷിച
തസ്യപ്രേത്യഫലന്നാസ്തി ശ്രാദ്ധേഷ്ഠചഹവിഷ്ഷച.

ഒരുത്തൻ ദേവന്മാരെയും പിതൃക്കളെയും കുറിച്ചു കൊടുക്കേണ്ടതായ ശ്രാദ്ധപദാർത്ഥം സ്നേഹത്താൽ ഒരുത്തൻ കൊടുത്താൽ, അതു പരലോകത്തിൽ അവൻ ഫലം ചെയ്യുന്നില്ലാ.

140. യസ്സാഗതാനി ക്ഷുഭതേ മോഹാഹമ്ഠാഭേനമാനവഃ

യസ്സാഗ്ഗാച്ഛവതേ ലോകാ ഹ്ഠാഭമിത്രോദിജായമഃ

ഒരുത്തൻ അജ്ഞതയാൽ ശ്രാദ്ധംകൊണ്ടു സ്നേഹിതന്മാരെ സന്തോഷപ്പെടുത്തി, അവരുടെ ഇഷ്ടം സമ്പാദിച്ചാൽ, ആ അധമൻ സ്വർഗ്ഗലോകം പ്രാപിച്ചാലും അവിടെനിന്ന് അധസ്തതിക്കുന്നു.

141. സംഭോജനീസാഭിഹിതാ പൈശാചീ ഭക്ഷിണാഭിജൈഃ
ഇഹൈവാന്യേതുസാലോകേ ഗൗരം ധേവൈകവേശ്വനി.

ശ്രാദ്ധത്തിൽ ഇഷ്ടൻ തുടങ്ങി വളരെയധികംപേരെ ക്ഷണിച്ചു ഊട്ടി ഭക്ഷിണകൊടുത്താൽ അതിനെ പൈശാചഭൂതിയെന്നറിയേണ്ടതാകുന്നു. ആ ശ്രാദ്ധം ദൃഷ്ടുഗം വീട്ടിൽ ഉപദ്രവിയായി ഭവിക്കുന്നതുപോലെ, ഇഹത്തിൽതന്നെ ദോഷമായിതീരും.

142. യഥേരിണേ ബീജമുപ്ലാ നവപ്ലാലഭേതേഫലം.

തഥാസ്മൈഹ വിർദ്യുതാ നദാതാലഭേതേഫലം.

കളയുള്ള നിലത്തിൽ വിത്തുവിതച്ചവൻ ഫലം ലഭിക്കുന്നില്ല. അതുപോലെ, ജ്ഞാനമില്ലാത്തവൻ ശ്രാദ്ധം കൊടുത്തവൻ ഫലം ലഭിക്കുകയില്ല.

143. ദാത്യൻ പ്രതിഗ്രഹീത്യംശ കരുതേ ഫല ഭാഗിനഃ

വിഭുഷേഭക്ഷിണാദന്താ വിധിവത് പ്രേത്യചേഹവ.

ജ്ഞാനമുള്ളവനെ വിധിപ്രകാരം പൂജിച്ചിട്ട്, ഭക്ഷിണകൊടുത്താൽ ഇഹലോകത്തിലും പരലോകത്തിലും, കൊടുത്തവനും വാങ്ങുന്നവനും ഫലം ലഭിക്കും.

144. കാമം ശ്രാദ്ധേർച്ചയേന്ദ്രിതം നാഭിരൂപമപിതപരി.

വിഷ്ണുതാഹിഹവിർഭൂതം ഭവതിപ്രേത്യ നിഷ്ഫലം.

ജ്ഞാനമുള്ള ബ്രാഹ്മണനെ ലഭിക്കാത്തപ്പോൾ അല്പം ഗുണമുള്ള തന്റെ മിത്രത്തെ ഊട്ടാം. അധികം ജ്ഞാനിയായാലും ശത്രുവായാൽ പാടില്ലാത്തതാണ്. അങ്ങനെയുള്ളവൻ കൊടുക്കുന്നതു പരലോകത്തിന് ഫലമുണ്ടെന്നല്ല.

145. യത്തേനഭോജയേ ശ്രാദ്ധേ ബഹുചംവേദപാരഗം.

ശാഖാന്തഗമമായാസ്യം ഹരദോഗത്തു സമാപ്തികം.

ശ്രാദ്ധത്തിൽ ഗുഹ്വേദം ഓതിയവൻ, നാലു വേദവും അധ്യയനം ചെയ്തവൻ, തന്റെ വേദം പൂർണ്ണമായി അധ്യയനം ചെയ്തവൻ, യജ്ഞം ചെയ്യിച്ചവൻ, വേദം അധ്യയനം ചെയ്തു മടങ്ങിവന്നവൻ ഇവരെ യത്നത്തോടെ സ്വീകരിക്കണം.

146. ഏഷാമന്യതമോ യസ്യ ഭുജീതശ്രാദ്ധമർച്ചതഃ

പിതൃണാന്തസ്യ തൃപ്തിഃ സാ ഛാഗ്വതീ സാപ്തപൗരുഷീ

ധന്യാത്മാവായ ബ്രാഹ്മണൻ ഏതു ശ്രാദ്ധത്തിൽ പൂജിക്കപ്പെട്ടവനായി ഭുജിക്കുന്നുവോ, ആ ശ്രാദ്ധം ചെയ്യുന്നവൻ പിതൃക്കളെ ഏഴുതലമുറ വരെ അതിയായ തൃപ്തി നിത്യവും അനുഭവിക്കുന്നു.

147. ഏഷവൈ പ്രഥമഃ കല്പഃ പ്രദാനേ ഹവ്യകവ്യയോഃ

അനുകല്പസ്ഥായം ജേതയഃ സഭാസന്തരീരനുഷ്ഠിതഃ

ഇപ്പോൾ പറഞ്ഞുവന്ന ശ്രാദ്ധവിധി മുഖ്യപക്ഷമാകുന്നു. രണ്ടാമത്തെ പക്ഷം ഇനി പറയാൻ പോകുന്നു. അതും മഹാത്മാർ എപ്പോഴും അനുഷ്ഠിക്കുന്നതാണ്.

148. മാതാമഹമ്മാതുലഞ്ച സ്വസ്രീയം ശ്വശൂരംഗുരം

ദൗഹിതം പിടപതിംബസ്യ മൃതപിഗ്യാജ്യോചഭോജയേൻ.

അമ്മയുടെ അച്ഛൻ, മാതൃലൻ, സഹോദരിയുടെ പുത്രൻ, ഭാര്യയുടെ അച്ഛൻ, ആചാര്യൻ, പുത്രിയുടെ പുത്രൻ, വരൻ, ചെറിയമ്മ-വലിയമ്മ, പുത്രന്മാരാദിയായ ബന്ധു, ദുത്രിക, യാജ്യൻ ഇവരെയും ഭൂജിപ്പിക്കാം.

149. നബ്രാഹ്മണം പരീക്ഷേത ദൈവേ കർമ്മണി ധർമ്മവിൽ പിത്രേകർമ്മണിതുപ്രാപ്തേ പരീക്ഷേത പ്രയത്നതഃ

ദേവകാര്യത്തിൽ ബ്രാഹ്മണരെ ധർമ്മമറിഞ്ഞവൻ പരീക്ഷിക്കാൻ പാടില്ല. പിതൃകാര്യത്തിൽമാത്രം അവൻ കലഗോത്രത്തെയും ജ്ഞാനത്തെയും പ്രയത്നേന പരീക്ഷിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

ശ്രാദ്ധത്തിൽ ത്യാജ്യന്മാരായ അന്തണന്മാർ

150. യേസ്തേന പതിതക്ലീബാ യേചനാസ്തികവൃത്തയഃ താൻ ഹവ്യകവ്യയോവിപ്രാ നനർഹാമന്തരബ്രവീൻ.

മോഷ്ടാവ്, പഞ്ചമഹാപാതകം ചെയ്തവർ, ക്ലീബൻ, നാസ്തികൻ എന്നിവരെ ദേവകാര്യത്തിലും, പിതൃകാര്യത്തിലും പൂജിക്കാൻ പാടില്ലെന്നു മനുപ്രജാപതി പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു.

151. ജടിലഞ്ചാനധീയാനം ദുർബ്ബലം കിതവന്തമാ

യാജയന്തിചയേ പൂഗാം സ്താം ശ്വശ്രാദ്ധേന ഭോജയേൽ

ജടാധാരിയായ ബ്രഹ്മചാരി, വേദാധ്യയനം ചെയ്യാത്തവൻ, മേഘരോഗി, ചുതുകളിക്കാരൻ, ഗ്രാമപുരോഹിതൻ ഇവരെ ശ്രാദ്ധത്തിൽ ഭൂജിപ്പിക്കാൻ പാടില്ല.

152. ചികിത്സകാൻ ദേവലകാൻ മാംസ വിക്രയിണസ്തഥാ വിപണേനച ജീവന്തോ വർജ്യാസ്സ്യൂർഹവ്യകവ്യയാ.

വൈദ്യൻ, കരുക്കൻ, മാംസവിക്രയി, വ്യാപാരംകൊണ്ടുപജീവിക്കുന്നവർ ഇവരും;

153. പ്രേഷ്യോഗ്രാമസ്യരാജന്തശ്ച കനഖീശ്യാവദന്തകഃ

പ്രതിരോദ്ധാഗുരോശ്ചൈവ ത്യക്താഗ്നിവാർധുഷിസ്തഥാ.

ഗ്രാമക്കാരുടേയും രാജാവിന്റേയും ഏതു തൊഴിലും ചെയ്യുന്നവൻ, ചീത്ത നഖമുള്ളവൻ, ശ്യാവദന്തൻ, ഗുരുവിനു പ്രതികൂലം ചെയ്തവൻ, ഔപാസനത്തെ വിട്ടവൻ, പലിശകൊണ്ടുപജീവിക്കുന്നവൻ, ഇവരും;

154. യക്ഷ്മീചപശുപാലശ്ച പരിവേത്താനിരാകൃതിഃ

ബ്രഹ്മദിട് പരിവിത്തിശ്ച ഗണാഭ്യന്തര ഏവച.

ക്ഷയരോഗി, തന്റെ ഉപജീവനത്തിനായിട്ടു കാലികളെ രക്ഷിക്കുന്നവൻ, പരിവേത്തം, പഞ്ചമഹായജ്ഞം ചെയ്യാത്തവൻ, ബ്രാഹ്മണദേഷി പരിവിത്തി, ഗ്രാമം മുഴുവനും നടന്നു യാചിച്ചു ഉപജീവിക്കുന്നവൻ, ഇവരും;

155. കശീലവോ വകീർണ്ണീച വൃക്ഷലീപതിരേവച

പൗനർവശ്യകാണശ്ച യസ്യചോപപതിർഗൃഹേ.

കൂത്താടുന്നവൻ, സ്രീസംസർഗ്ഗം ചെയ്യുന്ന ബ്രഹ്മചാരി അല്ലെങ്കിൽ സന്യാസി, തന്റെ ജാതിയെ വിട്ട് ശുഭസ്രീയെ വിവാഹം ചെയ്തവൻ,

വിധവയെ വിവാഹംചെയ്ത് അവളിൽ ജനിപ്പിച്ച പുത്രൻ, ഓറക്കണ്ണൻ, ജാറപുരുഷൻ, ഇവരും;

156. ഭൂതകാല്യാപകോയത്വ ഭൂതകാല്യാപിത സ്തഥാ
ശുഭ്രശീഷ്യോ ഗുരുശ്ചൈവ വാഗ്ദഷ്ടഃ കണ്ഡഗോളകൗ.

ശബളംവാങ്ങിക്കൊണ്ടു വേദം പഠിപ്പിക്കുന്നവൻ, അവനോടു വേദം പഠിക്കുന്നവൻ, ശുഭ്രൻ വ്യാകരണം മുതലായ ശാസ്ത്രങ്ങൾ പറഞ്ഞു കൊടുക്കുന്നവൻ, കുറിയവാക്കുകൾ പറയുന്നവൻ, കണ്ഡളൻ, ഗോളകൻ, ഇവരും;

157. അകാരണ പരിത്യക്താ മാതാപിത്രോ ഗുരോസ്തഥാ
ബ്രാഹ്മൈര്യുനൈശ്ച സംബന്ധൈ സ്സംയോഗം—

പതിത്തെറ്റുതഃ

അമ്മ, അച്ഛൻ, ഗുരു, ഇവരെ കാരണം കൂടാതെ ഉപേക്ഷിച്ചവൻ, പതിതന്മാരോടു് വേദം അദ്ധ്യയനം ചെയ്യുക, ചെയ്യിക്കുക, വിവാഹം ചെയ്യുക, മുതലായ സംബന്ധമുള്ളവൻ, ഇവരും;

158. അഗാരദാഹീഗരദഃ കണ്ഡാശീ സോമവിക്രയി
സമുദ്രയാതീ വന്ദീച തൈലികഃ കൂടകാരകഃ

ഗുഹത്തെ തീവച്ചു നശിപ്പിച്ചവൻ, വിഷം കൊടുത്തവൻ, കണ്ഡൻറെ അന്നം ഭുജിച്ചവൻ യാഗത്തിനുപയോഗമുള്ള സോമം എന്ന ചെടിയെ വിൽക്കുന്നവൻ, യാഗപാത്രത്തിൽ സഞ്ചരിച്ചവൻ വന്ദി, എള്ളിനെ മർദ്ദിച്ചെണ്ണയെടുക്കുന്നവൻ, കുള്ളസ്സാക്ഷികളെ ഏർപ്പെടുത്തുന്നവൻ, ഇവരും;

159. പിത്രാവിവദമാനശ്ച കിതവോമദ്യപസ്തഥാ
പാപരോഗ്യഭിശസ്തശ്ച ദാംഭികോരസവിക്രയി.

പിതാവിനോടു വഴക്കു പറയുന്നവൻ, ചുതുകളിക്കാരൻ, കള്ളൻ, മദ്യപാനം ചെയ്യുന്നവൻ, പാപവ്യാധിയുള്ളവൻ, സംശയപ്പെട്ടവൻ, ഡംഭത്തിനായിട്ട് ധർമ്മം ചെയ്യുന്നവൻ, ശർക്കര മുതലായ ഷഡ്ഠസങ്ങളെ വിൽക്കുന്നവൻ ഇവരും;

160. ധനുശ്ശരാണാം കർത്താച യശ്ചാഗ്രേദിധിഷ്ഠ പതിഃ
മിത്രധൃഗ്ദ്യുതവൃത്തിശ്ച പുത്രാചാര്യ സ്തഥൈവച.

വില്പ് ബാണം മുതലായവയുണ്ടാക്കുന്നവൻ, ദിധിഷ്ഠ പതി, മിത്രഭ്രോഹി, ചുതുകളിച്ചുപജീവിക്കുന്നവൻ, പുത്രനോടു വേദത്തെ അഭ്യസിച്ചവൻ ഇവരും;

161. ഭ്രാമരീഗണ്ഡമാലീച ശ്ചിത്ര്യയോപിശൂനസ്തഥാ
ഉന്മത്തോന്ധശ്ചവജ്യാഃ സ്യ വേദനിനക ഏവച.

മഹാവ്യാധിയുള്ളവൻ, കണ്ണമാലയുള്ളവൻ, വെളുത്ത കണ്ണമുള്ളവൻ, പിശൂനൻ, പിത്തക്കീരിയുള്ളവൻ, അന്ധൻ, വേദത്തെ ഭുജിക്കുന്നവൻ ഇവരും;

162. ഹസ്തിഗോശ്ചോഷ്ടദമകോ നക്ഷത്രൈര്യശ്ച ജീവതി
പക്ഷിണാം പോഷകോയ ശ്ചയുദ്ധാചാര്യസ്തഥൈവച.

ആന, ഋഷഭം, അശ്വം, ഒട്ടകം ഇവയെപ്പഴിക്കുന്നവരും, ജ്യോതിശ്ശാസ്ത്രംകൊണ്ടുപജീവിക്കുന്നവനും, ധനുർവ്വേദം അഭ്യസിക്കുന്നവനും, പക്ഷികളെപ്പിടിച്ച് കൂട്ടിലടച്ചു വളർത്തുന്നവനും,

163. സ്ത്രോതസാംഭേദകോയശ്ച തേഷാംചാവരണേരതഃ

ഗൃഹസംവേശകോഭൂതോ വൃക്ഷാരോപക ഏവച.

ജലപ്രവാഹത്തെ അണയിട്ട തടയുന്നവൻ, ജലപ്രവാഹത്തിന്റെ വേഗത്തെ തടയുന്നവൻ, ഗൃഹ്യകശാസ്ത്രം പറഞ്ഞുപജീവിക്കുന്നവൻ, സേവകവൃത്തിയുള്ളവൻ, കൂലിക്കായി വൃക്ഷം നട്ടുപിടിപ്പിച്ചു രക്ഷിക്കുന്നവൻ, ഇവരും;

164. ശക്രീഡീശ്യേനജീവീച കന്യാദുഷക ഏവച

ഹിംസ്രോവൃഷലവൃത്തിശ്ച ഗണാനാം ചൈവപൂജകഃ

പട്ടിയെ വളർത്തിക്കളിക്കുന്നവൻ, പക്ഷികളെ വിൽക്കുന്നവൻ, കന്യകയെ പുണർന്നിട്ടു കൊടുക്കുന്നവൻ, ഹിംസയിൽ താൽപര്യമുള്ളവൻ, ശൂദ്രവൃത്തിചെയ്യുന്നവൻ, ഉഷിഷ്ട ഗണപതിയെ പൂജിക്കുന്നവൻ, ഇവരും;

165. ആചാരഹീനഃ ക്ലീബശ്ച നിത്യംയാചനകസ്തഥാ

കൃഷിജീവീശ്ഠീപദീച സന്ദീർന്നിദിത ഏവചാ

ഗുരുശൂശ്രൂഷ മുതലായ ആചാരമില്ലാത്തവൻ, ധർമ്മം ചെയ്യാത്തവൻ, നിത്യവും യാചിക്കുന്നവൻ, താൻതന്നെ കൃഷിചെയ്തുപജീവിക്കുന്നവൻ, മന്തുക്കാലൻ, മഹാത്മാരാൽ നിന്ദിക്കപ്പെട്ടവൻ ഇവരും;

166. ഔരഭ്രികോമാഹിഷികഃ പരപൂർവാപതിസ്തഥാ

പ്രേതനിര്യാതകശ്ചൈവ വർജ്ജനീയാഃ പ്രയത്നതഃ

ഏതമ, ആട്ട് ഇവയെ വിരോധജീവിക്കുന്നവൻ, വിധവയെ വിവാഹം ചെയ്തവൻ, കൂലിക്കു ശവം ചുമക്കുന്നവൻ, ഇവരും ഹവ്യകവൃഷ്ടളിൽ പ്രയത്നേന ഉപേക്ഷണീയന്മാരാകുന്നു.

167. ഏതാനപിഗർഹിതാചാരാ നപാങ്ക്ശേയാൻദിജായ-

മാൻ

ദിജാതി പ്രവരോ വിദാ നഭയത്ര വിവർജയേൽ.

ചോരൻ മുതൽ ശവം ചുമക്കുന്നവൻവരെ പറഞ്ഞവരെയും ഹീനാചാരമുള്ളവനായും, യോഗ്യന്മാരോടൊന്നിച്ചിരുന്നു പന്തിഭോജനം ചെയ്യുന്നതിനയോഗ്യനായും, ഇരിക്കുന്ന ഹീനബ്രാഹ്മണനെയും വിദാൻ, ഭേവകാര്യം പിതൃകാര്യം ഈ രണ്ടു ക്രിയകളിലും ബഹുമാനിക്കാതെ ഉപേക്ഷിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

168. ബ്രാഹ്മണസ്തപനധീയാന സത്രുണാഗ്നിരിവശാമൃതി

തസ്സൈഹവ്യം നദാതവ്യം നഹിസ്മുനിഹ്യതേ

വേദം അദ്ധ്യയനം ചെയ്യാത്ത ബ്രാഹ്മണൻ വൈക്കോലിൽ പിടിച്ച് അഗ്നിപോലെ തേജോവൃദ്ധിയില്ലാത്തവനായതിനാൽ അവൻ ശ്രാദ്ധം ചെയ്യാൻ പാടില്ല.

169. അപാങ്ക്ശ്യദാനേയോദാതു ഭവത്യർദ്ധം ഫലോദയഃ

ദൈവേഹവിഷിപിത്രേവാ തൽ പ്രവക്ഷ്യാമ്യശേഷതഃ

മേൽപറഞ്ഞ പങ്ക്തി ദുഷകന്മാർക്കു ശ്രാദ്ധംകൊടുക്കുന്നവൻ മരിച്ചശേഷം ഉണ്ടാകുന്ന ദോഷം പറയുന്നു.

170. അബ്രതൈര്യദുചിജൈർഭക്തം പരിവേത്രാദിഭിസ്തഥാഃ

അപങ്ക്ശേതൈര്യദൈശ്ച തദ്ദൈരക്ഷാം സിഭുജതേ.

പ്രതാനുഷാസനമില്ലാത്ത പരിവേഷം മുതലായ പതിഭോജനാർഹന്മാർ ഏതു ശ്രാദ്ധത്തിൽ ഭജിക്കുന്നുവോ, ആ ശ്രാദ്ധം രാക്ഷസന്മാർ ഭജിക്കുന്നതാകുന്നു.

171. ദാദാഗ്നിഹോത്രസംയോഗം കരുതേയോഗ്രജേന്മിതേ പരിവേഷോ സവിജേന്തഃ പരിവിത്തിസ്തപുവ്ജഃ

സഗർഭ്യന്മാരിൽ ജ്യേഷ്ഠൻ വിവാഹം ചെയ്യുന്നതിനു മുമ്പായിട്ട് യാതൊരുത്തൻ വിവാഹം ചെയ്യുന്നുവോ അവനെ പരിവേഷം എന്നും അവന്റെ ജ്യേഷ്ഠനെ പരിവിത്തിയെന്നും പറയുന്നു.

172. പരിവിത്തിഃ പരിവേഷോ യയാചപരിവിദ്യതേ സർവ്വേതേ നരകം യാന്തി ദാതുയാജക പഞ്ചമാഃ

പരിവിത്തി, പരിവേഷം, അയാളുടെ പത്നി, പത്നിയുടെ പിതാവ് വിവാഹം ചെയ്തിട്ടു പുരോഹിതൻ ഈ അഞ്ചുപേരും നരകം പ്രാപിക്കും.

173. ഭ്രാതൃമൃതസ്യഭാര്യായാം യോനരജ്യേത കാമതഃ ധർമ്മേണ പിനിയുക്തായാം സംജേണയോദിധിഷു - പതിഃ

ഭ്രാതാവു മരിച്ചശേഷം അവന്റെ പത്നി, പുത്രോല്പത്തിക്കായിട്ട് ധർമ്മമായിട്ട് അടുത്തുവന്നാലും അവളെ യാതൊരുത്തൻ കാമാതുരനായി പ്രാപിക്കുന്നുവോ അവൻ 'ദിധിഷു പതി' എന്നു പറയപ്പെടുന്നു.

174. പരദാരേഷു ജായേതെ ദ്വൈസുതൗകണ്ഡഗോളകൗ പത്യജീവതി കണ്ഡഃസ്യ നൃതേ ഭന്തരി ഗോളകഃ

പരദാരങ്ങളിൽ അവളുടെ ഭർത്താവു ജീവിച്ചിരിക്കുമ്പോൾതന്നെ പരപുരുഷസംഗത്തിൽനിന്നും ജനിക്കുന്ന പുത്രനെ 'കണ്ഡനെ'ന്നും ഭർത്താവു മരിച്ചശേഷം ജനിച്ചവനെ 'ഗോളക' എന്നും പറയുന്നു.

175. തൗതുജാതൗ പരക്ഷേത്രേ പാണിനൗപ്രേത്യചേഹവ ഭത്താനിഹവ്യകവ്യാനി നാശയേതേ പ്രഭായിനാം.

കണ്ഡൻ, ഗോളകൻ എന്ന രണ്ടുപേരും ശ്രാദ്ധത്തിലും, യാഗത്തിലും തനിക്കു് ദാനം ചെയ്യുന്നവനുള്ള ഫലം നശിപ്പിക്കുന്നു.

176. അപാദേഽക്തായാവതഃ പാദേഽക്താൻ ഭുജാനാനനം- പശ്യതി

താവതംന ഫലം പ്രേത്യ ദാതാ പ്രാപ്നോതിബാലിശഃ

പദേഽക്തിദൂഷകൻ എത്ര ബ്രാഹ്മണജനം ഭജിക്കുന്നതു കാണുന്നുവോ അത്രപേർക്കു് അന്നം കൊടുത്ത മൂലമുതൽ ഫലം ലഭിക്കുകയില്ല. അതിനാൽ പദേഽക്തിദൂഷകൻ കാണാതിരിക്കത്തക്ക സൂക്ഷ്മത്തോടുകൂടി ശ്രാദ്ധമുദ്രേണുതാകുന്നു.

177. വീക്ഷ്യാംധാനവതേഃ കാണഃ ഷഷ്ടേഗ്വിത്രീശതസ്യതു പാപരോഗീസഹസ്രസ്യ ദാതുർന്നാശയതേഫലം.

കരുടൻ ബ്രാഹ്മണൻ ഭജിക്കുന്നിടത്തു വന്നാൽ തൊണ്ണൂറുപേർക്കു് അന്നം കൊടുത്ത ഫലവും, ഒരാക്കണ്ണൻ നോക്കിയാൽ അറുപതുപേർക്കു് അന്നം കൊടുത്ത ഫലവും, വെളുത്ത കഷ്ടമുള്ളവൻ നോക്കിയാൽ നൂറു

പേർക്കു് അന്നം കൊടുത്ത ഫലവും, കർമ്മവ്യാധിയുള്ളവൻ നോക്കിയാൽ ആയിരംപേർക്കു് അന്നം കൊടുത്ത ഫലവും നശിപ്പിച്ചുകളയുന്നു.

178. യാവതസ്സംസ്പൃശേദദൈവം ഗർബ്രാഹ്മണാൻ ശുഭ്രയാ—
ജകഃ

താവതാനവേദോതുഃ പലന്ദാനസ്യപൗരന്തികം.

ശുഭ്രൻ യാഗം ചെയ്യിക്കുന്നവൻ എത്രപേരെ തൊടുന്നുവോ അത്ര പേർക്കും ചെയ്ത അന്നദാനത്തിന്നു് ഫലമില്ലാതാകുന്നു.

179. വേദവിചാപി വിപ്രോസ്യ ലോഭാൽകൃതാ പ്രതിഗ്രഹം
വിനാശം വ്രജതിക്ഷിപ്ര മാമപാത്രമിവാംബസി.

വേദം അധ്യയനം ചെയ്തവനായിരുന്നു എന്നു വരികിലും, ശുഭ്രൻ യാഗം ചെയ്യിക്കുന്നവനോടു്, ലോഭം ഹേതുവായിട്ടു് ദാനം വാങ്ങുന്നവൻ ജലത്തിൽ വീണ ആയുധാൽ പാത്രം എന്നപോലെ നശിച്ചുപോകുന്നു.

180. സോമവിക്രയിണേയിഷ്ഠാം ഭിഷജേ പൃയശോണിതം
നഷ്ടന്ദേവലകേദന്ത മപ്രതിഷ്ഠതുവാർധുഷൗ.

സോമവല്ലി വിൽക്കുന്നവനു് ശ്രാദ്ധം കൊടുത്തവൻ, അടുത്ത ജന്മത്തിൽ പന്നിയായി ജനിച്ചു് മലം ഭക്ഷിക്കുന്നു. വൈദ്യൻ കൊടുത്തവൻ അടുത്ത ജന്മത്തിൽ പൃയത്തെയും രക്തത്തെയും തിന്നുന്നു. കരകന്മാർ, പണം പലിശയ്ക്കൊടുത്തു പലിശവാങ്ങി ഭുജിക്കുന്നവർ ഇവരെ ശ്രാദ്ധമുട്ടുന്നവൻ ഫലം ലഭിക്കുകയില്ല.

181. യത്തുവാണിജകേദന്തം നേഹനാമുത്രുതൽ ഭേവേൽ
സ്നേനീവഹൃതം ഹവ്യം തഥാപൗനർവേദിജേ.

വ്യാപാരിക്കു കൊടുക്കുന്നവനും, വിധവാപുത്രൻ കൊടുക്കുന്നവനും, ചാമ്പലിൽ ഹോമം ചെയ്യുന്നവൻ എങ്ങനെ ഫലം പ്രാപിക്കുന്നില്ലാത്തതു പോലെ ഇഹത്തിലും പരലോകത്തിലും ഫലം ലഭിക്കുകയില്ല.

182. ഇതരേഷ്വതപാദാങ്ക്രേത്യഷ്ട യഥോദ്ദിഷ്ടേഷ്വപസാധുഷ്ട
മേദോസ്യദ്വാമാസമജ്ജാസ്ഥി വദന്ത്യനം മനീഷിണഃ

ഇതരന്മാരായ ചോരന്മാർ മുതലായവർക്കു് ശ്രാദ്ധം കൊടുക്കുന്നവൻ പഴു, രാക്ഷസന്മാർ, നായ് മുതലായ ഹീനജന്തുക്കളായി ജന്മാന്തരത്തെ പ്രാപിക്കുന്നുവെന്നു് മഹാൻമാർ അഭിപ്രായപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.

183. അപാദാങ്ക്രേത്യാപഹതാപദാങ്ക്രിഃ പാവ്യതേ ധൈർ—
ഭിജോത്തമൈഃ

താനിബോധത കാർത്ത്യന്യേന ഭിജാഗ്രാൻ—

പദാങ്ക്രിപാവനാൻ.

പദാങ്ക്രിഭുഷകന്മാരാൽ അപഹതമായിരിക്കുന്ന പദാങ്ക്രിയെ യാതൊരു ബ്രാഹ്മണൻ പരിശുദ്ധമാക്കുന്നുവോ അപ്രകാരമുള്ള പദാങ്ക്രിപാവനന്മാരായ ബ്രാഹ്മണോത്തമന്മാരെക്കുറിച്ചു പറയാം. അറിഞ്ഞുകൊള്ള.

ശ്രാദ്ധത്തിൽ സ്വീകാര്യന്മാർ

184. അഗ്രാസ്തവേഷു വേദേഷു സർവ്വവചനേഷുച
ശ്രോത്രിയാനപയജാശ്ചൈവ വിജേന്തയാഃ പങ്ക്തി-
പാവനാഃ

സമഗ്രമായി വേദം അധ്യയനം ചെയ്തവരായും; ഷഡ്ഘോഷം
ഞ്ഞവരായും, വേദാധ്യയനം ചെയ്തവരുടെ വംശത്തിൽ ജനിച്ചവരായും
ഇരിക്കുന്ന ബ്രാഹ്മണരെ പങ്ക്തിപാവനന്മാർ എന്നു പറയുന്നു.

185. ത്രിണാചികേതഃ പഞ്ചാഗ്നി സ്രിഷ്ടപണ്ണിഃ
ഷഡ്ഘോഷവിൽ
ബ്രഹ്മദേയാത്മ സന്താനോ ജ്യേഷ്ഠസാമഗ ഏവച.

ത്രിണാചികേതമെന്നുള്ള വേദമറിഞ്ഞവൻ, അഗ്നിഹോത്രം ചെയ്യുന്നവൻ, ത്രിഷ്ടപണ്ണം അധ്യയനം ചെയ്തവൻ, വേദാഘോഷങ്ങളായ ആറു ശാസ്ത്രങ്ങളുമറിഞ്ഞവൻ, ബ്രാഹ്മവിവാഹംചെയ്തു ജനിച്ചവൻ, ആരണമറിഞ്ഞവൻ ഇവരും.

186. വേദാത്ഥവിൽ പ്രവക്താച ബ്രഹ്മചാരിസഹസ്രഭഃ
ശതായശ്ചൈവ വിജേന്തയാ ബ്രാഹ്മണാഃ പംക്തി-
പാവനാഃ

ഗുരുമുഖത്തിൽനിന്നും വേദാത്ഥം അറിഞ്ഞവൻ, ശിഷ്യൻ വേദാത്ഥം പഠഞ്ഞുകൊടുക്കുന്ന ഗുരു, ബ്രഹ്മചാരി, ആയിരം പശുക്കളെ ഭാനം ചെയ്തവൻ, നൂറു വയസ്സ് ചെന്നവൻ ഇവരും പംക്തിപരിശുദ്ധമാക്കാൻ യോഗ്യന്മാരാകുന്നു.

187. പൂർവ്വേഭ്യരപരേഭ്യോ ശ്രാദ്ധകർമ്മസ്യപസ്ഥിതേ
നിമന്ത്രയേതത്ര്യവരാൻ സമ്യഗ്വിപ്രാൻ യഥോദിതാൻ.

ശ്രാദ്ധദിവസത്തിന് രണ്ടു ദിവസമല്ലെങ്കിൽ ഒരുദിവസം മുൻപായി ഈ പറഞ്ഞ ബ്രാഹ്മണശ്രേഷ്ഠന്മാരിൽ മുന്നപേരിൽ കറയാത്തവരെ വരുത്തി പൂജിച്ചു, ഭാനംചെയ്യുന്ന ശ്രാദ്ധം സമാപ്തമാകുന്നതിനായി വരികേണ്ടതാകുന്നു.

ശ്രാദ്ധം ചെയ്യേണ്ട ബ്രാഹ്മണന്റെ പ്രകാരം

188. നിമന്ത്രിതോ ദ്വിജഃ പിത്രേ നിയതാത്മാവേത്സദാ
നച ഹന്ദാംസ്യധീയീത യസ്യശ്രാദ്ധഞ്ചതരുഭവേൽ.

ഇപ്രകാരമുള്ള ബ്രാഹ്മണനും, ശ്രാദ്ധകർത്താവും ശ്രാദ്ധദിനംവരെ സംഭോഗാദികളെ ത്യജിച്ച് പരിശുദ്ധരായിട്ട് നിത്യജപങ്ങൾ കൂടാതെ മറ്റു വേദങ്ങൾ അധ്യയനം ചെയ്യരുത്.

189. നിമന്ത്രിതാൻഹിപിതര ഉപതിഷ്ഠന്തിതാൻ ദ്വിജാൻ
വായുവച്ഛാൻഗഹന്തി തഥാസീനാനുപാസതേ.

ഒരു ബ്രാഹ്മണനെ എപ്പോൾ ഒരുവൻ ശ്രാദ്ധത്തിനായി വരികുന്നുവോ അപ്പോൾമുതൽ വരിക്കപ്പെട്ട ബ്രാഹ്മണനിൽ പിതൃദേവതകൾ വായുസ്വരൂപരായി ആവേശിച്ചു ആ ബ്രാഹ്മണൻ ഇരിക്കുമ്പോൾ ഇരു

നും, നടക്കുമ്പോൾ നടന്നും അവനിൽ ലീനരായിരിക്കുന്നു. അതിനാൽ ആ ബ്രാഹ്മണൻ പരിശുദ്ധനായിരിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

190. കേതിതസ്തു യഥാസ്വായം ഹവ്യകവ്യേ ദിജോത്തമഃ
കഥഞ്ചിദപ്യതിക്രാമൻ പാപഃ സുകരതാംപ്രജേൽ.

ദേവപിതൃകാര്യത്തിനായി ഒരുത്തൻ വരിച്ച ബ്രാഹ്മണൻ അതന്നു സരിച്ചു അന്നേദിവസം വരാതിരുന്നാൽ പാപിയായിട്ടു് അടുത്ത ജന്മത്തിൽ പനിയായി ജനിക്കുന്നു.

191. ആമന്ത്രിതസ്തുയഃ ശ്രാദ്ധേ വൃഷല്യാസഹമോദതേ
ദാതുര്യദ്യുഷ്ടിതം കിഞ്ചിത്തത്ത്വം പ്രതിപദ്യതേ.

ശ്രാദ്ധത്തിൽ വരിക്കപ്പെട്ടവൻ ശുഭസ്മിഗമനം ചെയ്താൽ ആ മുഖൻ ശ്രാദ്ധകർത്താവിന്റെ പാപത്തെ പ്രാപിക്കും. ഇതിനാൽ ശ്രാദ്ധകർത്താവിനു പാപമുണ്ടാകുകയില്ല.

192. അക്രോധനാശ്ശുചപരാ സ്സുതതം ബ്രഹ്മവാദിനഃ
ന്യസ്തശസ്രാമഹാഭാഗാഃ പിതരഃ പൂർവ്വദേവതാഃ

അനാദിദേവരായ പിതൃക്കൾ കോപമില്ലാത്തവരായും, അന്തഃകരണവും ബാഹ്യകരണങ്ങളും പരിശുദ്ധമുള്ളവരായും എപ്പോഴും ബ്രഹ്മവിചാരം ചെയ്യുന്നവരായും ശൗഢ്യമില്ലാത്തവരായും, മഹാനഭാവന്മാരായും ഇരിക്കുന്നു. ആകയാൽ കർത്താവും ഭോക്താവും ഇങ്ങനെ ഇരിക്കേണ്ടവരാകുന്നു.

പിതൃക്കളുടെ ഉൽപത്തിയും പേരും

193. യസ്മാദല്ലത്തിരേതേഷാം സപ്തേഷാമപ്യശേഷതഃ
യേയൈരുപചര്യസ്സുർന്നിയമൈസ്താന്നി ബോധത.

ഈ പിതൃക്കൾ ആരിൽനിന്നും ഉല്പത്തിയായി എന്നുള്ളതിനെയും, ഏതു പിതൃക്കൾ ഏതു വർണ്ണത്തിനു് ഏതു നിയമമനുസരിച്ചു പുഷിക്കപ്പെടാൻ യോഗ്യരാണെന്നും പറയാം.

194. മനോഹൈരണ്യ ഗർഭസ്യ യേ മരീച്യഭയസ്സതാഃ
തേഷാമുഷീണാം സപ്തേഷാം പുത്രാഃ പിതൃഗണാഃ

സ്മൃതാഃ

ഹിരണ്യഗർഭനോൽ സൃഷ്ടിക്കപ്പെട്ട മനുപ്രജാപതിയാൽ മരീചി മുതലായ യാതൊരു ജാതികൾ സൃഷ്ടിക്കപ്പെട്ടവോ, ആ മരീച്യഭികളാൽ ഈ പിതൃക്കൾ സൃഷ്ടിക്കപ്പെട്ടു.

195. വിരാട്സുതാസ്സോമസഭഃ സാധ്യാനാം പിതരസ്മൃതാഃ
അഗ്നിഷ്യാത്താശ്ചദേവാനാം മാരിച്യലോകവിശ്രതാഃ

വിരാട് പുരുഷനാൽ സൃഷ്ടിക്കപ്പെട്ട സോമസത്തുക്കൾ സാധ്യദേവരുടെ പിതൃക്കളാകുന്നു; ലോകത്തിൽ പ്രസിദ്ധരായും മരീചിമഹർഷിയാൽ സൃഷ്ടിക്കപ്പെട്ടവരായും ഇരിക്കുന്ന അഗ്നിഷ്യാത്തന്മാർ ദേവന്മാരുടെ പിതൃക്കളാകുന്നു.

196. ദൈത്യഭാനവയക്ഷാണാം ഗന്ധർവ്വോരഗരക്ഷസാം
സുവർണ്ണകിന്നരാണാഞ്ച സ്മൃതാ ബഹ്വിഷദോത്രിജാഃ

ദൈത്യന്മാർ, ഭാഗവന്മാർ, യക്ഷന്മാർ, ഗന്ധർവ്വന്മാർ, ഉരഗർ, രാക്ഷസന്മാർ, സുവർണ്ണർ, കിന്നരന്മാർ എന്നിവരുടെ പിതൃക്കൾ ബർഹിഷദന്മാരാകുന്നു. ഈ ബർഹിഷദന്മാർ അത്രിമഹർഷിയുടെ പുത്രന്മാരാകുന്നു.

197. സോമപാനാമിപ്രാണാം ക്ഷത്രിയാണാം ഹവിർഭുജഃ
വൈശ്യാനാമാജ്യപാനാമ ശുഭ്രാണാമസുകാലിനഃ

ബ്രാഹ്മണപിതൃക്കൾക്ക് സോമപനാരെന്നും, ക്ഷത്രിയപിതൃക്കൾക്ക് ഹവിർഭുജകൾ എന്നും, വൈശ്യപിതൃക്കൾക്ക് ആജ്യപർ എന്നും, ശുഭ്രപിതൃക്കൾക്ക് സുകാലികരെന്നും പേർ പറയുന്നു.

198. സോമപാസുകാവഃ പുത്രാ ഹവിഷ് മന്തോഽംഗിരസ്സതാഃ
പുലസ്തസ്യാജപഃ പുത്രാ വസിഷ്ഠസ്യസുകാലിനഃ

സോമപന്മാർ ഋഗ്വിന്ദന്റേയും, ഹവിർഭുജകൾ അംഗിരസ്സിന്റേയും, ആജ്യപന്മാർ പുലസ്ത്യരുടേയും, സുകാലികർ വസിഷ്ഠന്റേയും പുത്രന്മാരാകുന്നു.

199. അഗ്നിദദ്ധാനഗ്നിദദ്ധാൻ കവ്യാൻബഹിഷദസ്തഥാ
അഗ്നീഷ്വാതോഽശ്വസൗമ്യം ശ്വ വിപ്രാണാമേവനിർ-
ദ്രിശേൽ.

അഗ്നിദത്തന്മാർ, സോമപന്മാർ, ബർഹിഷദന്മാർ, അഗ്നീഷ്വാതന്മാർ, സൗമ്യർ ഇവരേയും ബ്രാഹ്മണിതൃക്കളെന്ന് അറിയേണ്ടതാകുന്നു.

200. യ ഏതേതു ഗുണാമുഖ്യാഃ പിതൃണാം പരികീർത്തിതാഃ
തേഷാമപിഹവിജേതയം പുത്രപൗത്രമനന്തകം.

ഏതു പിതൃഗുണങ്ങൾ മുഖ്യന്മാരെന്നു പറയപ്പെട്ടവോ ആ പിതൃഗുണങ്ങളുടെ പുത്രപൗത്രാദികൾതന്നെ ഈ ലോകത്തിൽ അസംഖ്യങ്ങളായിട്ടുണ്ടാകുന്നു.

201. ഋഷിഭ്യഃ പിതരോജാതാഃ പിതൃഭ്യോ ദേവദാനവാഃ
ദേവേഭ്യസ്തു ജഗത്സർവ്വം ചരംസ്ഥാണപുച്ഛശഃ

മരീചി മുതലായ ഋഷികളിൽനിന്നും പിതൃക്കളും, ആ പിതൃക്കളിൽനിന്നും ദേവാസുരന്മാരും, ദേവന്മാരിൽനിന്നും ഈ കാണപ്പെടുന്ന ചരചരങ്ങളും ക്രമമായുണ്ടായവയാണ്.

പാർവ്വണശ്രാദ്ധ നിയമം

202. രാജതൈർഭാജനൈരേഷാ മഥോവാരാജതാമ്പിതൈഃ
വാത്യപിശ്രദ്ധയാദന്ത മക്ഷയായോപ കല്പതേ.

ഈ പിതൃക്കൾക്ക് വെള്ളിയാലോ വെള്ളി കലർന്നിട്ടുള്ള താമ്രത്താലോ ശ്രാദ്ധത്തിന് ഇലയുണ്ടാക്കേണ്ടതാണ്. ശ്രാദ്ധത്തിൽ സ്പേഹത്തോടു കൂടി കൊടുത്താൽ വെള്ളംപോലും അക്ഷയമായ രൂപിയുണ്ടാക്കുന്നു.

203. ദേവകാര്യാദി ജാതീനാം പിതുകാര്യം വിശിഷ്ടതേ
ദൈവം ഹിപിതുകാര്യസ്യ പൂവുമാപ്യായനംസ്മൃതം.

ദിജാതികൾക്കു ദേവകാര്യത്തെക്കാൾ പിതൃകാര്യം മുഖ്യമാകുന്നു. ആ പിതൃകാര്യത്തിന് ആ ദേവകാര്യമായത് മുന്പേകൂട്ടി ചെയ്യത്തക്കതായും, തൃപ്തികൊടുക്കുന്നതായും ഇരിക്കുന്ന ഒരംഗമായിരിക്കുന്നു.

204. തേഷാമാരക്ഷഭൂതന്തു പൂർവ്വൈവന്നിയോജയേൽ
രക്ഷാംസിഹിവിലുംപന്തി ശ്രാദ്ധമാരക്ഷവർജ്ജിതം..

ആ പിതൃക്കളെ രക്ഷിക്കുന്നവരായ വിശ്വദേവന്മാരെ ആദ്യം ഒരു ബ്രാഹ്മണനിൽ ആവാഹനം ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു. രാക്ഷസന്മാർ ആ പിതൃകാര്യത്തെ നശിപ്പിച്ചു കളയുന്നു.

205. ദൈവാദ്യന്തന്തദീഹേത പിത്രാദ്യന്തന്തത്വേൽ
പിത്രാദ്യന്തതപീഹമാനഃ ക്ഷിപ്രന്നശ്യതിസാനന്ധഃ

അതുകൊണ്ട് ആദ്യം വിശ്വദേവന്മാരെയും പിതൃക്കളെയും, അന്ത്യത്തിൽ വിഷ്ണുവിനെയും ക്രമമായി വരിച്ചിട്ടു ശ്രാദ്ധം ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു. ആദ്യവും അവസാനവും ദേവന്മാരെ കൂടാതെ പിതൃക്കളെമാത്രം വരിച്ചു ശ്രാദ്ധം ചെയ്യുന്നവൻ വംശത്തോടെ നശിക്കുന്നു.

206. ശുചിന്ദേശം വിവിക്തഞ്ച ഗോമയേനോപലേപയേൽ
ദക്ഷിണാപ്രവണഞ്ചൈവ പ്രയത്നേനോപപാദയേൽ.

ശ്രാദ്ധം ചെയ്യുന്നവൻ പരിശുദ്ധമായും, ഏകാന്തമായും, തെക്കുവശം താഴ്ന്നതായിരിക്കുന്ന സ്ഥലം പ്രയത്നത്തോടെ സമ്പാദിച്ചു അവിടം പശുവിൻ ചാണകംകൊണ്ടു മെഴുകണം.

207. അവകാശേഷ ചോക്ഷേഷ നദീതീരപ്പചൈവഹി
വിവിക്തേഷ ചതുഷ്യന്തി ദത്തേന പിതരസ്സദാ.

സ്വയമായിട്ടു പരിശുദ്ധമായ ആരണ്യങ്ങളിലും നദീതീരങ്ങളിലും ജനക്കൂട്ടമില്ലാത്ത സ്ഥലങ്ങളിലും ചെയ്യുന്ന ശ്രാദ്ധങ്ങളാൽ പിതൃക്കൾ എപ്പോഴും തൃപ്തിപ്രാപിക്കുന്നു.

208. ആസനേഷ്വപക്വന്പേഷ്യ ബഹിഷ്ഠൽ സുപൃഥക്
പൃഥക് ഉപസ്പൃഷ്ടോദകാൻസമ്യ ഗ്വിപ്രാംസ്താനപവേശയേൽ.

ആ പരിശുദ്ധമായ തടത്തിൽ ശ്രാദ്ധത്തിനായി വരികപ്പെട്ട ബ്രാഹ്മണൻ സ്നാനം ചെയ്തു വന്ന ശേഷം ദേവന്മാർക്കു കിഴക്കു മുഖമായും, പിതൃക്കൾക്കു വടക്കുമുഖമായും ആസനമിടണം. ദേവാസനത്തിൽ രണ്ടു ദർഭ്യം പിതൃരാസനത്തിൽ മൂന്നു ദർഭ്യം പിണച്ചുചെയ്യപ്പെട്ട മൂന്നെണ്ണവും വെച്ചു ആ ബ്രാഹ്മണരെ ഇരിക്കാൻ പറയണം.

209. ഉപവേശ്യതതാൻ വാപ്രാ നാസനേഷ്ചജഗൃഹി
ഗന്ധമാലൈസ്സരഭീഭി രർച്ചയേദേവ പൂർവ്വകം..

പൂജിക്കത്തക്കവരായ അവരെ ആസനത്തിൽ ഇരുത്തിയശേഷം വാസനയുള്ള ഗന്ധം പൂഷ്പം ഇവകൊണ്ടു വിശ്വദേവബ്രാഹ്മണനെ മുൻപിട്ടു പൂജിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

210. തേഷാമുദേകമാനീയ സപവിത്രാം സ്തീലാനപി
അസൗകര്യാദനുജ്ഞാതോ ബ്രാഹ്മണോ ബ്രാഹ്മണൈ—
സ്സഹ.

അവരുടെ വലതുകൈയിൽ പവിത്രംവെച്ചു എള്ളോടുകൂടിയ ജലം അർപ്പിച്ചുകൊടുത്തു അവരുടെ മുമ്പിൽ അഗ്നി വളത്തി ഹോമം ചെയ്യുന്നതിന്നു അവരുടെ അനുമതി വാങ്ങിക്കൊണ്ടു ദേവന്മാർക്കായി അഗ്നിയിൽ ഹോമം ചെയ്യേണ്ടതാണു്.

211. അഗ്നേസ്സോമയമാഭ്യോശ കൃതാപ്യായനമാദിതഃ
ഹവിർഭാനേനവിധിവല്ലശ്വാത്സന്തർപ്പയേല്ലിത്യൻ.

അഗ്നി, സോമൻ, യമൻ ഇവർക്കു മുമ്പായി പ്രത്യേകം, പ്രത്യേകം വിധിപ്രകാരം അന്നംകൊണ്ടു ഹോമിച്ചിട്ടു് അനന്തരം പിതൃക്കൾക്കായി ഹോമം ചെയ്യേണ്ടതാണു്.

212. അഗ്നഭാവേതു വിപ്രസ്യ പ്രാണാനേവോപപാദയേൽ
യോഹ്യഗ്നിസ്സദിജോവിപ്രൈർമ്മന്ത്രദർശിഭിരുച്യതേ.

ബ്രഹ്മചാരി, പത്നിയില്ലാത്ത ഗൃഹസ്ഥൻ ഇവർ ശ്രാദ്ധം ചെയ്യാൻ വരിക്കപ്പെട്ട ബ്രാഹ്മണന്റെ കൈയിൽ അന്നം ഹോമം ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു. ബ്രാഹ്മണൻ അഗ്നിസ്വരൂപനെന്നു് വേദമറിഞ്ഞ ഋഷികൾ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു.

213. അക്രോധനാൻ സുപ്രസാദാൻ വദന്ത്യേതാൻ പുരാതനാൻ
ലോകസ്യാപ്യായനേയുക്താൻ ശ്രാദ്ധ ദേവാൻ ദിജോ—
ത്തമാൻ.

ശ്രാദ്ധത്തിൽ വരിക്കപ്പെട്ട ദേവ, പിതൃക്കൾ കോപമില്ലാത്തവരായും ഏറ്റവും ദയയുള്ളവരായും, പ്രാചീനരായും, ലോകക്ഷേമത്തിൽ താൽപര്യമുള്ളവരായും ഇരിക്കുന്നു. അതുകൊണ്ടു് അവരെ ആവാഹനംചെയ്തു് ആവേശിക്കപ്പെട്ട ബ്രാഹ്മണരുടെ കൈയിൽ ഹോമം ചെയ്യുന്നതു് അഗ്നിയിൽ ചെയ്യുന്നതുപോലെയാകുന്നു.

214. അപസവ്യമഗ്നകൃതാ സപ്തമാവൃത്യ വിക്രമാ
അപസവ്യേനഹസ്തേന നിവൃപേദദേകം ഭവി.

അഗ്നിയിൽ തെക്കുഭാഗത്തു് പിതൃക്കൾക്കായി അന്നഹോമം ചെയ്തു പിണ്ഡംവയ്ക്കുന്ന ഭൂമിയിൽ തെക്കു മുഖമായ തുമ്പുള്ള ദർഭയിൽ മൂന്നെടുത്തു് എള്ളും ജലവും കൈമലത്തി ഇടേണ്ടതാകുന്നു.

215. ത്രിംസ്തതസ്താദ്ധവിശ്ലേഷാൽ പിണ്ഡാൻ കൃതാസമാ—
ഹിതഃ

ഔദകേനൈവ വിധിനാ നിവൃപേദക്ഷിണാമുഖഃ

അനന്തരം ഹവിശ്ലേഷത്തെ മൂന്നു പിണ്ഡമാക്കിയിട്ടു കൈകൾ മലത്തിപ്പിടിപ്പിച്ചുകൊണ്ടു് തെക്കു മുഖമായിരുന്നു എള്ളും ജലവും, ചേർത്ത സ്ഥലത്തുതന്നെ പിതൃക്കളെ ധ്യാനിച്ചുകൊണ്ടു് പിണ്ഡംവെച്ചിട്ടു് അതിന്റെ മീതെ പിന്നെയും എള്ളും ജലവും ഇടേണ്ടതാകുന്നു.

216. നൃപ്തപിണ്ഡാം സ്തതസ്താംസ്ത പ്രയതോ വിധിപൂർവ്കം
തേഷുദർഭേഷുതം ഹസ്തം നിമുജ്യാല്ലേപ ഭാഗിനാം.

അപ്രകാരം അവനവൻ സൂത്രത്തിൽ പറഞ്ഞ വിധിയനുസരിച്ചു് പിണ്ഡം വെച്ചശേഷം ആ പിണ്ഡമിരുന്ന പാത്രത്തിലും തന്റെ കൈയിലും പാറിയിരുന്ന അത്തുത്തെയെടുത്തു പിതൃപിതാമഹ പ്രപിതാമഹന്മാ

രക്ഷിച്ച് വെയ്ക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന ആ മൂന്നു പിണ്ഡങ്ങളുടെ ഭാഗത്തായി, ലേപഭാഗികളായ പിതൃക്കൾക്കായി വയ്ക്കേണ്ടതാകുന്നു.

217. ആചമ്യോദക് പരാപൃത്യ ത്രിരാചര്യശന്നൈരസുൻ
ഷഡ്വൃതുംശ്ചനമസക്രയാൻ പിതൃനേവ ചമത്രവിൽ.

ഉത്തരമുഖമായിത്തീരിഞ്ഞു ആചമനം ചെയ്തിട്ട് മൂന്നു പ്രാവശ്യം പ്രാണായാമം ചെയ്യണം. അനന്തരം തിരിഞ്ഞു ഭക്ഷിണാഭിമുഖമായിത്തന്നെ വസന്ത ഋതു തുടങ്ങിയ ആറു ഋതുക്കളെയും പിതൃക്കളെയും മന്ത്രത്തോടുകൂടി നമസ്കരിക്കണം.

218. ഉദകം തുനയേഷ്ഠേഷം ശന്നൈഃ പിണ്ഡാന്തികേപനഃ
അവജിശ്ലേതതാൻ പിണ്ഡാൻ യഥാനൃപ്ലാൻ സമാ-
ഹിതഃ

എള്ളു ജലവുമായി ആദ്യം പ്രക്ഷേപിച്ച ജലാവശേഷം പാത്രത്തോടെയെടുത്ത് കൈമലർത്തിപ്പിടിച്ച് ആ മൂന്നു പിണ്ഡങ്ങളുടെ ചുറ്റുമായി ജലം വീക്ഷിക്കാൻ പിണ്ഡങ്ങൾക്കു പ്രത്യേകം പ്രത്യേകം മുമ്മൂന്നു ജലപരിവേഷം ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു. ആ മൂന്നു പിണ്ഡങ്ങളിൽനിന്നും കറേഴ്ത്തെയെടുത്ത് ജലം ഒഴിച്ച ഭൂമിയിൽ ഇടണം. ഇങ്ങനെ മൂന്നു പിണ്ഡങ്ങളെ തീർക്കണം.

219. പിണ്ഡേന്ധ്യസ്തപ്ലികാമാത്രാം സമാദായാനു പൂർവ്വശഃ
താനേവവിപ്രാന്നസീനാൻ വിധിവൽ പൂർവ്വാശയേൽ.

ആ പിണ്ഡങ്ങളിൽനിന്നും മാറ്റം അല്പം അല്പം എടുത്ത് ആ പിതൃബ്രാഹ്മണർ ഭക്ഷിക്കുന്ന സമയം അവർക്കു ക്രമമായിട്ട് ആദ്യം ഭക്ഷിക്കുന്നതിനു കൊടുക്കേണ്ടതാകുന്നു.

220. ധ്രിയമാണേതു പിതരി പുര്യേഷമേവ നിർവ്വപേൽ
വിപ്രവദാപിതഃ ശ്രാദ്ധേ സ്വകം പിതരമാശയേൽ.

അച്ഛനിരിക്കുമ്പോൾ പുത്രൻ അമ്മയ്ക്കു ശ്രാദ്ധം ചെയ്യുന്നതായാൽ പിതൃസ്ഥാനത്തിൽ പിതാവിനെയും പിതാമഹനെയും പ്രപിതാമഹനെയും ആവാഹിക്കേണ്ടതാകുന്നു. പിതൃസ്ഥാനത്തിൽ അച്ഛൻ ജീവിച്ചിരിക്കുമ്പോൾ, പിതാമഹനെയും പ്രപിതാമഹനെയും ആവാഹിക്കുന്നതായിരണ്ടു ബ്രാഹ്മണർ മതിയാകുന്നതാണ്. അങ്ങനെ ചെയ്യുമ്പോൾ പിതാമഹനും പ്രപിതാമഹനുമായി രണ്ടു പിണ്ഡമേ വയ്ക്കേണ്ടതുള്ളൂ.

221. പിതായസ്യതു വൃത്തസ്സ്യോ ജജീവേച്ചാപിപിതാഹഃ
പിതൃസ്സനാമ സംകീർത്യ കീർത്തയേൽ പ്രപിതാമഹം.

യാതൊരുത്തനും അച്ഛൻ മരിച്ചുപോകുകയും പിതാമഹൻ ജീവിച്ചിരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നുവോ അവൻ പിതാവിനും, പിതാമഹനും, പ്രപിതാമഹനും ശ്രാദ്ധം ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു.

222. പിതാമഹോവാതപശ്രാദ്ധം ഭുജിതേത്യ ബ്രവീന്മനഃ
കാമം വാസമനുജ്ഞാതഃ സ്വയമേവ സമാചരേൽ.

ജീവിച്ചിരിക്കുന്ന പിതാമഹനെ ആ സ്ഥാനത്തിലും പിതാവിന്റെയും, പ്രപിതാമഹന്റെയും സ്ഥാനങ്ങളിൽ രണ്ടു ബ്രാഹ്മണരെയും വരിച്ച് ഇഷ്ടാനുസരണം ശ്രാദ്ധം ചെയ്യാമെന്നും മനുപ്രജാപതി പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു.

223. തേഷാനന്തപാത്രഹസ്തേഷു സപവിത്രം തിലോദകം
തൽപിണ്ഡാഗ്രം പ്രയച്ഛേത സ്വയേഷാമന്യപിതി-

ബ്രൂവൻ.

പിതൃബ്രാഹ്മണൻ പിണ്ഡശേഷം പെരുമാറുമ്പോൾ വരിക്കപ്പെട്ട ബ്രാഹ്മണരുടെ കൈയിൽ എള്ളും ജലവും കൊടുത്തു അവരോടു "പിതൃക്കൾക്കു തൃപ്തിയുണ്ടാകട്ടെ" എന്നു പറയേണ്ടതാകുന്നു.

224. പാണിഭ്യോൻ രൂപസംഗൃഹ്യ സ്വയമന്നസ്യവർദ്ധിതം
വിപ്രാന്തികേ പിതൃൻദ്ധ്യായൻ ശനകൈരപ നിക്ഷി-

പേൽ.

കുത്താവായവൻ അന്നം, കറി മുതലായവയെ വച്ചിരിക്കുന്ന പാത്രം തന്റെ രണ്ടു കൈകൊണ്ടും ഏടുത്തു കൊണ്ടുവന്ന് പിതൃക്കളെ ധ്യാനിച്ചു കൊണ്ടു ആ ബ്രാഹ്മണരുടെ സമീപത്തു വയ്ക്കേണ്ടതാകുന്നു.

225. ഉഭയോർഹസ്തയോർമ്മുക്തം യദന്നമുപനീയതേ
തദിപ്രലമ്പന്ത്യസുരാ സ്സഹസാദൃഷ്ടചേതസഃ

അന്നം, ഉപദംശം മുതലായവ ഒരു കൈയിൽ വച്ചുകൊണ്ടു മറ്റൊരു കൈകൊണ്ടു മുടിക്കൊണ്ടുവരാതെ ഒരു കൈകൊണ്ടുതന്നെ കൊണ്ടു വന്നാൽ, ആ അന്നം മുതലായവ ദൃഷ്ടചിത്തന്മാരായ രാക്ഷസന്മാർ ക്ഷേപിക്കും.

226. ഗുണാംശു സുപശാകാഭ്യാൻ പയോദധിഘതം മധു
വിന്യസേൽ പ്രയതഃ പൂർവ്വം ഭൂമാവേവ സമാഹിതഃ

വട, കറികൾ, പാൽ, തൈർ, നെയ്യ്, തേൻ ഇവ താൽപര്യത്തോടുകൂടി ഒന്നിൽ ഒന്നു തൊടാതെ പരിശുദ്ധമായിട്ട് അന്നത്തിനു മുമ്പായി ഏർപ്പെടുത്തേണം.

227. ക്ഷേപ്യം ഭോജ്യഞ്ച വിവിധം മൂലാനിചഹലാനിച
ഏഭ്യാനി ചൈവമാംസാനി പാനാനി സുരഭീണിച

വട മുതലായ പലഹാരങ്ങളും പായസം, കിഴങ്ങ്, പഴം, രുചിയുള്ള മാംസം, മണമുള്ള പാനസാധനങ്ങൾ.

228. ഉപനീയതു തത്സർവ്വം ശനകൈസ്സ സമാഹിതഃ
പരിവേഷയേൽ പ്രയതോ ഗുണാൻ സർവ്വാൻ പ്രചോ-

ദയൻ.

ഇവയെല്ലാം കൊണ്ടുവന്ന് സാവധാനം ഇലയിൽ ഇതു പളിപ്പള്ളതു്, ഇതു് ഏരിവള്ളതു് എന്ന് അതുകളുടെ ഗുണങ്ങൾ പറഞ്ഞു മറ്റൊന്നിൽ മനസ്സുവയ്ക്കാതെ ജഗ്രതയായി വിളമ്പേണ്ടതാകുന്നു.

229. നാസ്രമാപാതയേജ്യാതു നകപ്യേന്നാനൃതംവദേൽ
നപാദേനസ്പൃശേദന്നം നചൈതദവധൂനയേൽ.

അപ്പോൾ വ്യസനംകൊണ്ടു കണ്ണനീരൊലിപ്പിക്കുകയോ, കോപിക്കുകയോ, അസത്യം പറയുകയോ, ചിതറിയ അന്നം കാൽകൊണ്ടു ചവിട്ടുകയോ, ഇലയിൽ ചിതറത്തക്കവിധം വിളമ്പുകയോ ചെയ്യരുതു്.

230. അസംഗമയതിപ്രേതാൻ കോപോരീനന്ദതംശ്രുനഃ

പാദസ്തർശസ്തരക്ഷാംസി ദുഷ്കൃതീനവധൂനനം.

വേഗത്തിലും കണ്ണനീരോടുകൂടിയും ശ്രാദ്ധം ചെയ്താൽ പ്രേതങ്ങളെയും, കോപത്തോടുകൂടി ചെയ്താൽ ശത്രുക്കളെയും, അസത്യവാദിയായിച്ചെയ്താൽ പട്ടികളെയും, അന്നം കാലുകൊണ്ടു ചവിട്ടിക്കൊണ്ടായാൽ രാക്ഷസരെയും അന്നം ചിതറിക്കൊണ്ടായാൽ പാപികളെയും ആ ശ്രാദ്ധഫലം പ്രാപിക്കും.

231. യദ്യദ്രോചേതവിപ്രേഭ്യേ നൃത്തദ്വയാദമത്സരഃ

ബ്രഹ്മോദ്യാശ്ചകഥാഃ കര്യാൽ പിതൃണാമേതദിഹ്വിതം.

ബ്രാഹ്മണർക്ക് ഏതേതു പദാർത്ഥം ഇഷ്ടമായിരിക്കുമോ അതു പൂർണ്ണമനസ്സോടുകൂടി കൊടുക്കേണ്ടതാകുന്നു. അവർ ഭക്ഷിക്കുമ്പോൾ പരമാത്മസ്വരൂപം പറയത്തക്കവിധമുള്ള വേദാന്തവിഷയം ഉച്ചരിക്കേണ്ടതാകുന്നു. ഇതു പിതൃക്കൾക്കു ഇഷ്ടമായിട്ടുള്ളതാകുന്നു.

232. സ്വാധ്യായം ശ്രാവയേല്പിത്രേ ധർമ്മശാസ്ത്രാണി-

ചൈവഹി

ആഖ്യാനാനീതിഹാസാശ്ച പുരാണാനുഖിലാനിച.

വേദം, മനുസ്മൃതി മുതലായ ധർമ്മശാസ്ത്രം, സൗപണ്ണം, മൈത്രവര്യണം മുതലായ ആഖ്യാനങ്ങൾ, മഹാഭാരതം മുതലായ ഇതിഹാസങ്ങൾ, ബ്രാഹ്മം മുതലായ പുരാണങ്ങൾ, സ്രീസൂക്തം മുതലായ സൂക്തങ്ങൾ ഇവ പറഞ്ഞുകേൾപ്പിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

233. ഹഷ്ഠേദ് ബ്രാഹ്മണം സൂഷ്മോ ഭോജയേച്ഛാ-

ശന്നൈശ്ശന്നൈഃ

അന്നാദ്യോന്നാശകൃതച്ചൈതാൻ ഗുണൈശ്ചപരിചോ-

ദയേൽ.

ബ്രാഹ്മണൻ ഭജിക്കുമ്പോൾ താൻ സന്തോഷത്തോടുകൂടി അവരെ സന്തോഷിപ്പിച്ചിട്ട് അൽപാൽപം അന്നാദികളെ വിളമ്പി; ഈ പായസം രുചിയുള്ളതു്, ഈ മോദകം വളരെ രസവത്തായിട്ടുള്ളതാണു് എന്നിങ്ങനെ ഗുണവിവേചനം ചെയ്ത് വളരെ ഉത്സാഹത്തോടെ ഊട്ടേണ്ടതാണു്.

234. പ്രതസ്ഥമപിദൗഹിത്രം ശ്രാദ്ധേയത്നേനഭോജയേൽ

കതപഞ്ചാസനന്ദയാ ത്തിലൈശ്ചവികിരേന്മഹീം.

മകളുടെ പുത്രൻ ബ്രഹ്മചാരിയായാലും അവനെ ശ്രാദ്ധത്തിൽ പ്രയത്നത്തോടെ ഊട്ടേണ്ടതാകുന്നു നേപാളദേശത്തുണ്ടാകുന്ന കുംബളം ആസനം ഇടേണ്ടതാകുന്നു. ഗൃഹം മുഴുവനും എള്ളു വിരിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

235. ത്രീണിശ്രാദ്ധേപവിത്രാണി ദൗഹിത്രഃ കതപസ്തിലാഃ

ത്രീണിചാത്ര പ്രശംസന്തി ശൗചമക്രോധമത്പരാം.

ശ്രാദ്ധത്തിൽ മകളുടെ പുത്രൻ, നേപാളദേശത്തുണ്ടാകുന്ന കുംബളം, എള്ളു് ഇവ മൂന്നും ഉൽകൃഷ്ടങ്ങളാകുന്നു. ആചാരം, കോപമിച്ഛായ്മ, ധൃതിപെടാതിരിക്കൽ, ഈ മൂന്നും പിതൃക്കൾ പ്രശംസിക്കുന്നു.

236. അത്യുഷ്ണം സർവ്വമന്നംസ്യാദ് ഭുജീരംസ്തേചവാഗ്ധൃതാഃ

നചഭിജാതയോ ബ്രൂയാ ദ്വാത്രാപുഷ്പാഹ വിർഗ്ഗണാൻ.

അന്നാദികളായ സർവ്വവും അത്യുഷ്ണങ്ങളായിരിക്കേണ്ടതാകുന്നു. ബ്രാഹ്മണർ മൗനത്തോടുകൂടി ഭജിക്കണം. ഏതു പദാർത്ഥവും ഗുണമുള്ളതാണോ എന്ന് കർത്താവു ചോദിച്ചാൽകൂടി അവയുടെ ഗുണഭോഷങ്ങളെക്കുറിച്ചു ഒന്നും പറയാൻ പാടില്ല.

237. യാവദുഷ്ണം ഭവത്യന്നം യാവദഗ്നിനിവാഗൃതാഃ
പിതരസ്സാവദഗ്നിനി യാവന്നോക്താഹവിർഗുണാഃ

ഏതു സമയംവരെ അന്നാദികളുടെ ഉഷ്ണം പോകാതിരിക്കുന്നുവോ, ഏതുവരെ ബ്രാഹ്മണൻ മൗനത്തോടുകൂടി ഭജിക്കുന്നുവോ, ഏതുവരെ പദാർത്ഥങ്ങളുടെ ഗുണഭോഷങ്ങൾ ഭജിക്കുന്നവർ പറയാതിരിക്കുന്നുവോ അതുവരെ പിതൃക്കൾ ഭജിക്കുന്നു.

238. യദേഷ്വിതശിരാഭ്യംകേത യദിഭ്യംകേത ഭക്ഷിണാമുവഃ
സോപാനൽ കശ്ചയൽഭ്യംകേത തദൈദരക്തംസി-
ഭുജതേ.

തലയിൽ വസ്യം കെട്ടിക്കൊണ്ടും കാലിൽ മെതിയടി ഇട്ടുകൊണ്ടും ഭക്ഷിണാഭിമുഖമായി ഇരുന്ന് ഏതന്നും ഭക്ഷിക്കുന്നുവോ ആ അന്നം രാക്ഷസന്മാർ ഭജിക്കുന്നു. ആകയാൽ ആ വിധം പ്രവർത്തിക്കാൻ പാടില്ലാത്തതാകുന്നു.

239. ചാണ്ഡാലശ്ച വരാഹശ്ച കർക്കശ്ശ്ചാതമൈ വച
രജസ്വലാ ചണ്ഡണ്ഡശ്ച നേക്ഷേരന്നശ്ശതോ ദിവിജാൻ.
ചണ്ഡാലൻ, നാട്ടുപന്നി, കോഴി, നായ്, തീണ്ടായിരുന്ന സ്രീ, നപുംസകൻ ഇവർ ബ്രാഹ്മണർ ഭജിക്കുമ്പോൾ കാണരുത്.

240. ഹോമേ പ്രദാനേ ഭോജ്യേച യദേഭിരഭിവീക്ഷ്യതേ
ദൈവേ കർമ്മണി പിത്രേവാ തദഗ്ച്ഛത്യയഥാതഥം.
അഗ്നിഹോത്രം തുടങ്ങിയ ഹോമം, പശു, സ്വസ്ത്വം മുതലായ ഭാനം ബ്രാഹ്മണസന്തർപ്പണം, ദർശപൗഷ്ണമാസം മുതലായ ദൈവകാര്യം, ശ്രാദ്ധം ഇവ ചണ്ഡാളൻ മുതലായവർ നോക്കിയാൽ ഫലമില്ലാത്തതായി തീരുന്നു.

241. ഛോന്നേന സൂകരോഹന്തി പക്ഷവാതേന കർക്കഃ
ശ്വാതുദൃഷ്ടിനിപാതേന സ്വർശേനാവരവണ്ണജഃ
പന്നി ഛോണിക്കുന്നതുകൊണ്ടും, കോഴി ചിറകടിക്കുന്ന കാരാറുകൊണ്ടും, പട്ടി നോക്കുന്നതുകൊണ്ടും, ശുഭ്രൻ തൊടുന്നതുകൊണ്ടും പദാർത്ഥം അശുദ്ധമാകുന്നു.

242. ഖഞ്ജോവായുദിവാകാണോ ദാതുഃ പ്രേഷ്യോപി-
വാഭേവേൽ
ഹീനാതിതിരീകത ഗാത്രോവാ തമപ്യപനയേൽ പുനഃ
ഞൊണ്ടി, ഓറക്കണ്ണൻ, പിണ്ഡകർത്താവിന്റെ ഭൃത്യനായ ശുഭ്രൻ, നാലോ ആലോ വിരലുള്ളവൻ, ഇവരെ ശ്രാദ്ധദിനത്തിൽ ആ ഗൃഹത്തിൽ നിന്നും പുറത്താക്കേണ്ടതാണ്.

243. ബ്രാഹ്മണം ഭിക്ഷുകം വാപി ഭോജനാത്മമുപസ്ഥിതം
ബ്രാഹ്മണൈരഭ്യനുഞ്ചാതഃ ശക്തിതഃ പ്രതിപൂജയേൽ

ബ്രാഹ്മചാരി, അതിഥി, ബ്രാഹ്മണർ ഇവർ ശ്രാദ്ധബ്രാഹ്മണൻ ഭക്ഷിക്കുന്ന സമയത്തുവന്നാൽ അവരുടെ അനുമതിയോടുകൂടി ഭിക്ഷ കൊടുക്കേണ്ടതും ഭക്ഷിപ്പിക്കേണ്ടതുമാകുന്നു.

244. സാവ്യവസ്ഥിക്രമന്നാഭ്യം സമ്യഗാപ്തോവ്യവഹരിണാ
സമുൽസൃജേദ് ഭൂതവതാ മഗ്രതോ വികരൻഭൂവി.

ശ്രാദ്ധബ്രാഹ്മണർക്ക് വിളമ്പിയശേഷം എല്ലാ പദാർത്ഥങ്ങളും അല്ലാത്തതല്ല ഒരു ഉരുള അന്നത്തിൽചേർത്തത് അവർ ഭക്ഷിച്ചശേഷം അവരുടെ പുരോഭാഗത്തിൽ മന്ത്രത്തോടെ ഭൂമിയിൽ ദർഭയുടെ മീതെ വയ്ക്കേണ്ടതാകുന്നു. ഈ ക്രിയക്ക് വികരമെന്നു പറയുന്നു.

245. അസംസ്കൃത പ്രമീതാനാ ന്യാഗിനാം കലയോഷിതാം
ഉച്ഛിഷ്യം ഭാഗധേയംസ്യാ ഭൂഭേഷുവികിരയായഃ

ആ വികരം ഭൂമിയിൽ ദർഭയുടെ മീതെ വച്ചാൽ തന്റെ കലത്തിൽ ജാതകർമ്മം മുതലായ സംസ്കാരമില്ലാതെ മരിച്ച സ്ത്രീകൾക്കും, പതിവ്രതകൾക്കും, കുറാമില്ലാതെ പിതാവു മുതലായവരെ വിട്ട് തനിച്ചിരിക്കുന്നവർക്കും തൃപ്തിയുണ്ടാകുന്നു.

246. ഉച്ഛേഷണം ഭൂമിഗത മജിഹസ്യ ശംസ്യാ
ഭാസവർഗ്ഗസ്യ തല്പിത്രേ ഭാഗധേയം പ്രപക്ഷതേ.

ഇതിനുശേഷം ആ അന്നം എടുത്തത് ആഗ്രഹം, ഊർഷ്യം, ശാഠ്യം എന്നീ ദർശനങ്ങളില്ലാത്ത തന്റെ ഭൃത്യന്മാർക്കു ഭാഗിച്ചുകൊടുക്കേണ്ടതാകുന്നു.

247. അസപിണ്ഡക്രിയാ കർമ്മ ദ്വിജാതേസ്സം സ്ഥിതസ്യതു
അദൈവം ഭോജയേച്ശ്രാദ്ധം പിണ്ഡമേകത—
നിവ്വപേൽ.

ദ്വിജന്മാർ മരിച്ച സപിണ്ഡികരണത്തിനുമുൻപ് ശ്രാദ്ധത്തിൽ ദേവബ്രാഹ്മണനല്ലാതെ ഒരു പിതൃബ്രാഹ്മണനെമാത്രം ഭക്ഷിപ്പിക്കണം. ഒരു പിണ്ഡം വയ്ക്കേണ്ടതുമാകുന്നു.

248. സഹപിണ്ഡക്രിയായാണു കൃതായാമസ്യ ധർമ്മതഃ
അനയൈവാപ്താകാര്യം പിണ്ഡനിവ്വപണം സുതൈഃ

സഹപിണ്ഡികരണമായശേഷം അമാവാസ്യ മുതലായ നിത്യ നൈമിതികശ്രാദ്ധങ്ങളെ മേല്പറഞ്ഞവിധം ദേവതയോടും മൂന്നു പിണ്ഡത്തോടും കൂടി പുത്രന്മാർ ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു.

249. ശ്രാദ്ധം കൃതപായ ഉച്ഛിഷ്യം വൃഷലായ പ്രയഥമതി
സമുദ്ധോ നരകം യാതി കാലസൂത്രമ വാക്ചമിരാഃ

യാതൊരുത്തൻ ശ്രാദ്ധം ചെയ്തു ശേഷിച്ച അന്നം മുതലായവ ശുഭ്രന കൊടുക്കുന്നുവോ ആ മുഖൻ കാലസൂത്രം നരകത്തിൽ തലകീഴായി പതിക്കുന്നു.

250. ശ്രാദ്ധഭൂഗ്വൃഷലീതല്ല നദഹായോധിഗച്ഛതി
തസ്യാഃ പുരീഷേതന്മാസം പിതരസ്സസ്യശേരതേ

ശ്രാദ്ധത്തിൽ ഭക്ഷിച്ച ബ്രാഹ്മണൻ തന്റെ പത്നി ആഗ്രഹത്തോടുകൂടി പുണരുന്നതിനായി വന്നാലും അവളെ അന്നു പ്രാപിക്കാൻ പാടില്ലാ

ത്തതാകുന്നു. അങ്ങനെ അല്ലാതെ അന്ന് അവളെ പ്രാപിക്കുന്നതായാൽ ആ മാസം മുഴുവൻ, അവളുടെ മലത്തിൽ അവന്റെ പിതൃക്കൾ മുഴുകുന്നതാകുന്നു.

251. പൂഷ്പാസ്വദിതമിത്യേവം തൃപ്താനാചമയേത്തതഃ
ആചാനാശ്ചാനജാനീയാ ഭഭിതോരമൃതാമിതി.

ആ ബ്രാഹ്മണരോടു് തൃപ്തിയായോ എന്നു ചോദിക്കണം. തൃപ്തി യായെന്നറിഞ്ഞശേഷം അവരോടു് കൈ ശുദ്ധിയാക്കി ആചമനം ചെയ്യാൻ പറയേണ്ടതാകുന്നു. പിന്നീടു്, ഇഷ്ടമായ സ്ഥലത്തു ഇരിക്കാം എന്നു പറയണം.

252. സ്വധാസ്ഥിത്യേവതം ബ്രൂ യ ബ്രാഹ്മണാസ്തദനന്തരം
സ്വധാകാരഃ പരാഹ്യാശീഃ സദ്യേഷ പിതുകർമ്മസു.

ആ ബ്രാഹ്മണർ ഭൂിച്ചശേഷം ഇരുന്നിട്ടു് ശ്രാദ്ധകർത്താവിനെ നോക്കി അവൻ ചെയ്ത പിതുകാര്യത്തെക്കുറിച്ച് ആശീർവ്വദിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

253. തതോഭക്തവതാനേഷാ മനശേഷം നിവേദയേൽ
യഥാബ്രൂ യസ്തഥാകര്യാ ദനുജ്ഞാതസ്തോദിഭൈഃ

അവർ ആശീർവ്വദിച്ചശേഷം ശ്രാദ്ധകർത്താവായവൻ ശേഷിച്ച അന്നം എന്തു ചെയ്യണമെന്നു് ആ ബ്രാഹ്മണരോടു ചോദിച്ചു അവർ പറയുന്ന വിധം ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു.

254. പിത്രേ സ്വദിതമിത്യേവ വാച്യംഗോഷ്യേതു സുശ്രുതം
സംപന്നമിത്യഭ്യുദയേ ദൈവേന്ദ്ര ചിതമിത്യപി.

പിതൃശ്രാദ്ധകാര്യത്തിൽ സ്വദിതമെന്നും, ഗോഷ്ടിശ്രാദ്ധത്തിൽ സുശ്രുതം എന്നും, നാദിശ്രാദ്ധത്തിൽ സമ്പന്നമെന്നും, ദേവശ്രാദ്ധത്തിൽ ചിതമെന്നും, പ്രതിവചനം പറയേണ്ടതാകുന്നു. ഇവയെല്ലാം തൃപ്തി കാണിക്കുന്നതാണു്.

255. അപരാഹ്ണസ്തഥാഭഭാ വാസ്തസമ്പാദനന്തിലാഃ
സ്മൃഷ്ടീർഭിജാശ്ചാഗ്രാഃ ശ്രാദ്ധകർമ്മസു സമ്പദഃ

അമാവാസ്യ മുതലായ ശ്രാദ്ധങ്ങളിൽ അപരാഹ്ണകാലത്തിൽ ഭക്തയാലാസാനമിടുന്നതും, പശുവിൻചാണകത്താൽ ഗൃഹം മെഴുകുന്നതും, എള്ളുവിതറുന്നതും, കാർപ്പുണ്യമില്ലാതെ അന്നം കൊടുക്കുന്നതും, പദാത്ഥങ്ങൾ നന്നായിപ്പാകും ചെയ്യുന്നതും, പരിശുദ്ധബ്രാഹ്മണരെ വരിക്കുന്നതും ഉയർന്ന സമ്പത്താണു്.

256. ഭഭാ പവിത്രം പൂവാഹ്ണോ ഹവിഷ്യാണിച സർവഃ
പവിത്രം യച്ച പൂരോക്തം വിജേന്തയാഹവ്യസമ്പദഃ

ഭർഭ, മന്ത്രം, പൂർവാഹ്ണകാലം, ഹവിസ്സു്, ഗൃഹശുദ്ധം ഇവ ദേവകാര്യത്തിൽ ഹവ്യസമ്പത്താകുന്നു.

257. മന്യന്നാനി പയസ്സോമോ മാംസംയച്ചാനപസ്കൃതം
അക്ഷാരലവണശൈവ പ്രകൃത്യാഹവിരച്യതെ.

ചെന്നെല്ലിന്റെ അന്നം, പശുവിൻപാൽ, സോമലതയുടെ രസം, മാംസം, കല്ലുപ്പു് ഇവ സാഭാവികമായിട്ടുള്ള ഹവിസ്സെന്നു പറയാം.

258. വിസൃജ്യബ്രാഹ്മണം സ്താംസ്തു നിയതോ വാഗ്യതസ്തപിഃ
ഭക്ഷിണാം ദിശമാകാംക്ഷാൻ യാചേതേമാൻ വരാൻ
പിതൃൻ.

ശ്രാദ്ധകർത്താവു പരിശുദ്ധനായി, ഭക്ഷിണാഭിമുഖനായി നിന്നിട്ടു ആ ബ്രാഹ്മണരോടു മര്യാദ ചെയ്തു താഴെപ്പറയുന്ന അഭീഷ്ടങ്ങൾ ചോദിച്ചു വാങ്ങേണ്ടതാണ്.

259. ദാതാരോനോഭി വർദ്ധന്താം വേദാസ്സന്തതിരേവച
ശ്രദ്ധാചനോമാവ്യഗമൽ ബഹുദേയഞ്ചനോസ്സപതി.

ഹേ ബ്രാഹ്മണശ്രേഷ്ഠന്മാരെ! എന്റെ വംശത്തിൽ ഉള്ളവർ വൃദ്ധി പ്രാപിക്കണം. വേദം അധ്യയനം ചെയ്യാലും, അധ്യയനം ചെയ്യിച്ചാലും യജ്ഞം ചെയ്യുന്നതായാലും വൃദ്ധിയെ പ്രാപിക്കണം. പുത്രപൗത്രസന്തതികൾ മുതലായവർക്കും വൃദ്ധിയുണ്ടാകണം. വേദാന്തങ്ങളിലും, മഹാത്മാരിലും ദയ വിട്ടൊഴിയാതിരിക്കണം. ദാനം ചെയ്യത്തക്ക അർത്ഥങ്ങൾ വർദ്ധിക്കണം.

260. ഏവം നിവ്വപണം കൃതാ പിണ്ഡാംസ്താം സ്തദനന്തരം
ഗ്രാഹിപ്രമജമഗ്നിവാ പ്രാശയേദപ്സുവാക്ഷിപേൽ.

ഇപ്രകാരം കേട്ടശേഷം മുമ്പേ വച്ചിരിക്കുന്ന മൂന്നു പിണ്ഡങ്ങളിലും, ബ്രാഹ്മണരിലും, ആവാഹനം ചെയ്യപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന പിതൃക്കളെ വിസർജ്ജനം ചെയ്ത ആ പിണ്ഡങ്ങൾ പശു, ബ്രാഹ്മണൻ, ഇവരെ ഭജിപ്പിക്കുകയോ, അഗ്നിയിൽ ദഹിപ്പിക്കുകയോ ജലത്തിൽ ഇടുകയോ ചെയ്യണം.

261. പിണ്ഡനിവ്വപണം കേചിൽ പരസ്താദേവകവ്തേ
വയോഭിഃഖാദയന്ത്യന്ത്യേ പ്രക്ഷിപന്ത്യനലേപ്സുവാ.

ഈ പിണ്ഡപ്രദാനം ചില മഹാത്മാരായ ബ്രാഹ്മണർ ഭജിച്ചശേഷം ചെയ്യുന്നു. അഗ്നിയിലും ജലത്തിലും ഇടുന്നതുപോലെ ചിലർ പക്ഷികൾക്കു കൊടുക്കുന്നു.

262. പതിവ്രതാധർമ്മപതീ പിതൃപൂജനതല്പരാ
മധ്യമന്തുതതഃ പിണ്ഡ മദാത്സമ്യക് സുതാത്മിനീ.

പതിവ്രതയായും, തന്റെ ജാതിയായും, മുത്ത പത്നിയായും പിതൃകാര്യത്തിൽ താല്പര്യമുള്ളവളായും പുത്രകൾ ആശയുള്ളവളായും, ഇരിക്കുന്ന സ്ത്രീ ആ മൂന്നു പിണ്ഡങ്ങളിൽ പിതാമഹന്റേതായ നടുവിലുള്ള പിണ്ഡം ഭജിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

263. ആയുഷ്വന്തം സുതം സുതേ യശോമേധാ സമനപിതം.
ധനവന്തം പ്രജാവന്തം സാത്വികം ധാർമ്മികം തഥാ.

ആ നടുപ്പിണ്ഡം ഭക്ഷിച്ചാൽ ദീർഘായുസ്സും, കീർത്തിയും, ബുദ്ധിയും, ധനവും, സൽഗുണവും സന്തതിയും, സാത്വികവും ഉള്ള പുത്രനെ പ്രസവിക്കും.

264. പ്രക്ഷാല്യഹസ്താവാചമ്യ ജ്ഞാതിപ്രായം പ്രകല്പയേൽ
ജ്ഞാതിഭ്യസ്സൽ കൃതന്ദത്യാ ബാസവാഹപിഭോജയേൽ.

അനന്തരം ശ്രാദ്ധകർത്താവു തന്റെ കരചരണങ്ങളെ ശുദ്ധിചെയ്തുകൊണ്ടു ആചമനം ചെയ്തിട്ടു തന്റെ ഭാഗികളെ പൂജിച്ചു അന്നം കൊടുക്കേണ്ടതാകുന്നു. ഇതിനുശേഷം മാതൃവഴിയിലുള്ള ബന്ധുക്കൾക്കും അന്നം കൊടുക്കണം.

265. ഉപ്ശേഷണന്തുതത്തിഷ്ഠേ ദ്യാവദപി പ്രാവിസർജിതാഃ
തതോഗൃഹബലിം കര്യാ ദിതിധർമ്മോവ്യവസ്ഥിതഃ

ശ്രാദ്ധബ്രാഹ്മണൻ ഭൂജിച്ച ഉചിഷ്ടം അവരെ അയച്ചശേഷം ശുദ്ധി ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു. പിന്നീട് നിത്യകർമ്മമായ വൈശ്വദേവം, അതിഥി ഭോജനം ഇവ ചെയ്യണം. ഇതു ധർമ്മവിധിയാണ്.

266. ഹവിര്യച്ചിരരാത്രായ യച്ചാനന്തായ കല്പന്തേ
പിതൃഭ്യോവിധിവദ്യന്തം തൽപ്രവക്ഷ്യാമ്യശേഷന്തഃ

പിതൃക്കൾക്കു് ഏതുവിധം ശ്രാദ്ധം ചെയ്താൽ ദീർഘമായും ഏതു വിധമായാൽ അവസാനമില്ലാത്ത ദിവസംവരെയും തൃപ്തിയുണ്ടാമോ അങ്ങിനെ ചെയ്യേണ്ട മാർഗ്ഗം മുഴുവനും പറയാം.

267. തിലൈഃ വ്രീഹിയവൈർമാശ്വൈ രത്നീമ്ബല ഫലേനവാ
ദന്തേനമാസം തൃപ്യന്തി വിധിവൽ പിതരോനൃണാം.

എള്ളു്, ചെന്നല്ലരി, ഉഴുന്ന്, യവം, കിഴങ്ങ്, പഴം ഈ സാധനങ്ങളെക്കൊണ്ടു് ശ്രാദ്ധംചെയ്താൽ മനുഷ്യരുടെ പിതൃക്കൾ ഒരു മാസത്തോളം തൃപ്തി പ്രാപിക്കും.

268. ദ്വാരമാസൗമന്യമാംസേന, ത്രീൻമാസാൻഹാരിണേനതു
ഓരഭ്രേണാഥ ചതുരഃ ശാകന്തേ നാഥ പഞ്ചവൈ.

പാടീനസം മുതലായ മത്സ്യമാംസംകൊണ്ടു് ചെയ്താൽ രണ്ടു മാസത്തോളവും, ഹരിണമെന്ന മാനിന്റെ മാംസംകൊണ്ടായാൽ മൂന്നു മാസംവരെയും, ചെമ്മരിയാടിന്റെ മാംസംകൊണ്ടായാൽ നാലു മാസംവരെയും പക്ഷികളുടെ മാംസംകൊണ്ടായാൽ അഞ്ചുമാസംവരെയും തൃപ്തിപ്രാപിക്കും.

269. ഷണ്മാസാം ഛാഗമാംസേന പാർഷ്വേതേനച സപ്തവൈ
അഷ്ടാവേണസ്യമാംസേന രൗരവേണനവൈവതു.

വെള്ളാട്ടിന്റെ മാംസംകൊണ്ടായാൽ ആറുമാസംവരെയും, പുളളി മാൻമാംസംകൊണ്ടായാൽ ഏഴു മാസംവരെയും കറുത്ത മാനിന്റെ മാംസംകൊണ്ടായാൽ എട്ടു മാസംവരെയും കലമാനിന്റെ മാംസംകൊണ്ടായാൽ ഒൻപതു മാസംവരെയും, തൃപ്തി പ്രാപിക്കും.

270. ദശമാസാം സുതുപ്യന്തീ വരാഹമഹിഷാമിശ്വൈഃ
ശശകൂർമ്മയോ സ്തമാംസേന മാസാന്തേ കാദദൈവതു

മുളളൻപനി, കാട്ടെരുമ, ഇവയുടെ മാംസംകൊണ്ടായാൽ പത്തു മാസംവരെയും, മുയൽ, ആമ ഇവയുടെ മാംസംകൊണ്ടായാൽ പതിനൊന്നു മാസംവരെയും തൃപ്തിയുണ്ടാകും.

271. സംവത്സരതു ഗവ്യേന പയസാപായസേനച
വാർധ്രീണസസ്യമാം സേന തൃപ്തിർദ്വാദശവാർഷികീ.

പശുവിൻപാൽ, തയിർ, നെയ്യു്, ഇവകൊണ്ടായാൽ ഒരു സംവത്സരംവരെയും, വെള്ളം കടിക്കുമ്പോൾ കണ്ണാമ്പര ജലത്തിൽ താഴ്ന്നു വെള്ളം കുടിക്കുന്ന ക്ഷീണേന്ദ്രിയത്തോടുകൂടിയ വാർധ്രീണസമെന്ന വെള്ളാടിന്റെ മാംസംകൊണ്ടായാൽ പന്ത്രണ്ടുവത്സരംവരെയും തൃപ്തിയുണ്ടാകും.

272. കാലശാകന്മഹാശൽകാഃ ഖഗ്ധലോഹാമിഷമ്മധു
ആനന്തായയൈവകല്പന്തേ മന്യുന്നാനിചസംവരഃ

കാലികങ്ങളായ ശാകങ്ങൾ, മുളളുള്ള വാളയെന്ന പറയുന്ന മത്സ്യം ഖഗ്ധമൃഗം, ചുവന്ന ആട്ടു് ഇവയുടെ മാംസങ്ങൾ ഇവകൊണ്ടു് കാട്ടിൽ മുളച്ചുണ്ടായ ചെന്നെല്ലരികൊണ്ടു് ചെയ്താൽ അനന്തകാലത്തോളം തൃപ്തി പ്രാപിക്കും.

മഹാലയ ശ്രാദ്ധവിധി

273. യൽകിഞ്ചിന്മധുനാമിശ്രം പ്രഭ്യോത്തത്രയോദശീ.

തദപ്യക്ഷയമേവസ്യ ദാർഷാസുചമഹാസുച.

വർഷഘൃതവിൽ കന്നിമാസത്തിൽ കൃഷ്ണപക്ഷത്രയോദശിയിൽ തേൻ കൊണ്ടും, പായസംകൊണ്ടും ശ്രാദ്ധം ചെയ്താൽ അക്ഷയമായ തൃപ്തിയുണ്ടാകും.

274. അപിസ്തന കലേജായാ ദ്യോനോദദ്യാത്ത്രയോദശീ.

പായസമ്മധു സർപ്പിഭ്യം പ്രാകൃമരായേ കഞ്ജരസ്യച.

നമ്മുടെ വംശത്തിൽ മുമ്പാണുതവിധം ത്രയോദശിയിൽ അപരാഹ്ണ കാലത്തിൽ നമുക്കു തേൻ; നെയ്യ് പായസം, ഇവയോടുകൂടി ശ്രാദ്ധം ചെയ്യുന്നവൻ ജനിക്കുമോ എന്നു പിതൃക്കൾ ആശിക്കുന്നു.

275. യദ്യദാതി വിധിവ സമ്യക് ശ്രാദ്ധാസമിന്നിതഃ

തത്തല്പിതൃണാം ഭവതി പരത്രാനന്തമക്ഷയം.

ഏതേതു പദാർത്ഥങ്ങളോടുകൂടി ശ്രാദ്ധം ചെയ്താലും, അതാതിന്റെ വിധിപ്രകാരവും, ഭയയോടുകൂടിയും കൊടുത്താൽ മാത്രമേ പിതൃക്കൾക്കു് സുരലോകത്തിൽ അനന്തമായ തൃപ്തി ഉണ്ടാകുകയുള്ളൂ.

276. കൃഷ്ണപക്ഷേദശമ്യാദൗ വർജയിത്വാ ചതുർദശീം

ശ്രാദ്ധേ പ്രശാസ്താസ്തിഥയോ യഥൈതാനന്തമേതരാം.

കൃഷ്ണപക്ഷത്തിൽ ദശമിമുതൽ ചതുർദശിവരെ വർജിച്ചിട്ട് അമാവാസ്യവരെയുള്ള തിഥികളിൽ മാസശ്രാദ്ധം ചെയ്യണം. മറ്റു തിഥികൾ ഉയർന്നതല്ല. കലിയുഗത്തിൽ മാംസം ഉപേക്ഷിക്കണം.

277. യുഷ്യകവൻതിമിർക്ഷേഷ്യ സർവ്വാൻ കാമാൻ സമശ്നതേ

അയുഷ്യതു പിതൃൻ സർവ്വാൻ പ്രജാം പ്രാപ്തോതി-

പുഷ്കലാം.

ദീർഘമായ മുതലായ ഊരട്ടതിഥിയിലും ഭരണി മുതലായ ഊരട്ട നക്ഷത്രത്തിലും മഹാലയ ശ്രാദ്ധം ചെയ്യുന്നവൻ സർവ്വ അഭീഷ്ടങ്ങളും പ്രഥമ മുതലായ റാതിമിഥിയിലും അശ്വതി മുതലായ റാതി നക്ഷത്രങ്ങളിലും ശ്രാദ്ധം ചെയ്യുന്നവൻ പുത്രസന്തതി അനന്തമായ ധനം, വിദ്യ ഇവയും പ്രാപിക്കുന്നു.

278. യഥാചൈവാപരഃ പക്ഷഃ പൂർവ്വപക്ഷാദിശിഷ്യതേ

തഥാശ്രാദ്ധസ്യ പൂർവാഹ്ണാ ദപരാഹ്ണോ വിശി-

ഷ്യതേ.

ശ്രാദ്ധംചെയ്യുന്നതിനു് ശുക്ലപക്ഷത്തെക്കാൾ കൃഷ്ണപക്ഷം എപ്രകാരം ഉൽകൃഷ്ടമോ അപ്രകാരം പകലിൽ പൂർവാഹ്ണത്തെക്കാൾ അപരാഹ്ണം ഉൽകൃഷ്ടമായിട്ടുള്ളതാകുന്നു.

279. പ്രാചീനാ വീതിനാസമ്യ ഗപസവ്യമതന്ദ്രിണാ

പിത്ര്യമാനിയനാൽ കാര്യം വിധിവദ്രപോണിനാ.

പുണ്യനാൽ ഇടതുവശത്തിട്ടുംകൊണ്ടും, വലതുക്കൈ മറിച്ചും, കൈയിൽ പവിത്രത്തോടും ചെയ്യത്തക്കതായ ഈ പിതൃശ്രാദ്ധം താൻ മടിക്കൂടാതെ ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു.

280. രാത്രൗ ശ്രാദ്ധം നകർച്ചീത രാക്ഷസീ കീർത്തിതാഹിസാ
സന്ധ്യയോരഭയോശ്ചൈവ സുര്യേ ചൈവാചിരോ—
ദിതേ.

രാത്രിയിലും രണ്ടു സന്ധ്യകളിലും സൂര്യൻ ഉദിച്ചു ഒരു യാമത്തിനു മുമ്പെയും നിത്യശ്രാദ്ധം ചെയ്തുകൂടാത്തതാണ്. ഇങ്ങിനെ ചെയ്താൽ അതു് രാക്ഷസരെ പ്രാപിക്കും.

281. അനേനവിധിനാശ്രാദ്ധം ത്രിരബ്ധസ്യേഹനിവ്വപേൽ
ഹേമന്ത ഗ്രീഷ്മവർഷാസു പാഞ്ചയജ്ഞികമന്വഹം.

ഇപ്പോൾ പറഞ്ഞുവന്ന വിധിപ്രകാരം മാസംതോറും ശ്രാദ്ധം ചെയ്യുന്നതിനു് ശക്തിയില്ലാത്തയാൽ ഒരു വർഷത്തിൽ ഹേമന്തം ഗ്രീഷ്മം വർഷം ഇവയിൽ ഏതെങ്കിലും ഒരു ഋതുവിൽ പഞ്ചമഹായജ്ഞത്തിനു ശേഷം അതിൽചേർന്ന പിതൃയജ്ഞം ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു.

282. നപൈതൃയജ്ഞികോഹോമോ ലൗകികേഗ്നു വിധീയതേ
നദർശേന വിനാശ്രാദ്ധ മാഹിതാഗേർഭിജന്മനഃ

പിതൃശ്രാദ്ധത്തിൽ ഹോമം ചെയ്യുന്നത് ഗൃഹാഗ്നിയിൽ പാടില്ല. ശ്രാദ്ധകർത്താവു് പത്തിയുള്ള ഗൃഹസ്ഥനായിരുന്നാൽ അവൻ വൈദികാഗ്നിയിലും, ഇല്ലാതിരുന്നാൽ ബ്രാഹ്മണരുടെ കയ്യിലും ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു. അഹിതാഗ്നിയുള്ള കർത്താവായവൻ മാസശ്രാദ്ധം കൃഷ്ണപക്ഷത്തിൽ അമാവസ്യ ഒഴിഞ്ഞു് മറ്റു തിമിയിൽ ചെയ്യരുതു്. മരിച്ചതിമിയിൽ ചെയ്യേണ്ടതായ ശ്രാദ്ധം മാത്രമേ മരിച്ച തിമിയിൽ ചെയ്യാവൂ.

283. യദേവതർപ്പയത്യന്ദിഃ പിതൃൻ സ്നാതാചിജോത്തമഃ
തേനൈവകൃത്സംനമാപ്നോതി പിതൃയജ്ഞക്രിയാഫലം

തീരെ അപ്രാപ്തനായവൻ സ്നാനം ചെയ്തു ജലത്തിൽ പിതൃക്കളെക്കുറിച്ചു് തർപ്പണം ചെയ്യുന്നതായിരുന്നാൽ നിത്യശ്രാദ്ധം ചെയ്ത ഫലം പ്രാപിക്കുന്നു.

284. വസൂൻ വദന്തിതുപിതൃൻ രുദ്രാംശ്ചൈവ പിതാമഹാൻ
പ്രപിതാമഹാം സ്ഥമാദിത്യൻ ശ്രുതിരേഷാ സനാതനീ.

പിതൃക്കളെ വസുദേവതകളായും, പിതാമഹാനാരെ രുദ്രദേവന്മാരായും പ്രപിതാമഹാനാരെ ആദിത്യദേവന്മാരായും സനാതനമായ വേദത്തിൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. അതിനാൽ അവരെ ആ ദേവന്മാരായിട്ടുതന്നെ ധ്യാനിക്കണം.

285. വിഘസാശീഭവേന്നിത്യം നിത്യന്നാമൃതഭോജനഃ
വിഘസോ ഭുക്തശേഷന്തു യജ്ഞശേഷന്തഥാമൃതം.

എപ്പോഴും ഒരു മനുഷ്യൻ വിഘസത്തെയും, അമൃതത്തെയും ഭുജിക്കുന്നവനായി ഇരിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

286. ഏതദോഭിഹിതംസവം വിധാനം പാഞ്ചയജ്ഞികം
ഭിജാതിമുഖ്യ വൃത്തീനാം വിധാനം ശ്രൂയതാമിതി.

പാഠ്വണം മുതലായ ശ്രാദ്ധം പഞ്ചമഹായജ്ഞം ഇവയുടെ വിധി നിങ്ങൾക്കായിട്ടു പറഞ്ഞവസാനിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു. ഇനി ബ്രാഹ്മണൻ മുതലായ വണ്ണികളുടെ ജീവനോപായവൃത്തികളെക്കുറിച്ചു പറയാൻ തുടങ്ങുന്നു. കേട്ടുകൊള്ള.

നാലാം അദ്ധ്യായം

ബ്രാഹ്മണാദികളുടെ ജീവനകൃത്യങ്ങൾ

1. ചതുർഥമായുഷോഭോഗ മുഷിതപാദ്യഗുരൂദിജാഃ

ദീതീയമായുഷോഭോഗം കൃതദാരോ ഗൃഹേവസേൻ

ബ്രാഹ്മണർ തങ്ങളുടെ വയസ്സിൽ നാലിലൊന്നായ ആദ്യഭോഗത്തു് ബ്രഹ്മചാരിയായിട്ടു് ഗൃകലത്തിൽ വസിക്കേണ്ടതും, രണ്ടാംഭോഗത്തു് വിവാഹംചെയ്തു് ഗൃഹസ്ഥാശ്രമത്തിൽ വസിക്കേണ്ടതുമാകുന്നു.

2. അദ്രോഹേണൈവഭൂതാനാ മല്യദ്രോഹേണവാപുനഃ

യാവൃത്തിസ്താംസമാസ്ഥായ വിപ്രോജീവേദനാപദി.

ബ്രാഹ്മണൻ ആപത്തില്ലാത്ത കാലത്തു് പ്രാണികൾക്കു ദ്രോഹം കൂടാത്ത വിധം യജ്ഞം ചെയ്യിക്കുക, അധ്യയനം ചെയ്യിക്കുക, നല്ല ധനം ഭാനം വാങ്ങുക എന്നിപ്രകാരമുള്ള വൃദ്ധികൾകൊണ്ടു് ഉപജീവിക്കേണ്ടതാകുന്നു. അങ്ങിനെയുള്ള വൃത്തികൾകൊണ്ടു് ഉപജീവനം ശരിയായി നടക്കാതിരുന്നാൽ അല്പം ദ്രോഹമുള്ളവയായ കൃഷി, വ്യാപാരം മുതലായവകൊണ്ടു് കടംബം രക്ഷിക്കാമെന്നുള്ളതാകുന്നു.

3. യാത്രാമാത്രപ്രസിദ്ധ്യത്ഥം സ്വേദഃ കർമ്മഭീരഗർഹിതൈഃ

അക്ലേശേന ശരീരസ്യ കർവ്വീതധനസഞ്ചയം.

ഭോഗശുദ്ധ കൂടാതെ ശാസ്ത്രപ്രകാരം മാതാപിതാക്കൾ മുതലായവർ കടംബസംരക്ഷണത്തിനും, തന്റെ പ്രാണസംരക്ഷണത്തിനും, ഉപയോഗമായ തന്റെ ധാന്യങ്ങളെ, ലോകത്തിലുള്ളവർ നിന്ദിക്കാത്തതായും ശാസ്ത്രോക്തമായും ഇരിക്കുന്ന കാര്യങ്ങൾകൊണ്ടു് സമ്പാദിക്കണം.

4. ഋതാമൃതാഭ്യാംജീവേത്തു മൃതേന പ്രമൃതേനവാ

സത്യാന്താഭ്യാമപിവാ നശ്വവൃത്യാകദാചന.

ഋതം, അമൃതം, മൃതം, പ്രമൃതം, സത്യാന്തം ഈ അഞ്ചു മാർഗ്ഗത്തിലും ധനം സമ്പാദിക്കാം. ശ്വാവിന്റെ വൃദ്ധിയിൽ ആപത്തില്ലാത്തപ്പോൾ ഒരിക്കലും ജീവിക്കരുതാത്തതാണു്.

5. ഋതമുത്തരശിലംജേതയ മമൃതംസ്യാദയാചിതം

മൃതസ്ത്യാചിതംഭൈക്ഷം പ്രമൃതം കഷ്ണംസ്മൃതം

കൊയ്കു നിലങ്ങളിലും മററിക്കടങ്ങളിലും ചിതറിക്കിടക്കുന്ന നെന്മണികൾ രണ്ടു വിധമുണ്ടാകുന്നു. പെറുക്കിയെടുക്കുന്നതും, മേല്പറഞ്ഞ സ്ഥലങ്ങളിൽ കത്തിർന്നെല്ല പെറുക്കുന്നതും “മൃത”മെന്നു പറയുന്നു. താൻ യാചിക്കാതെ ലഭിക്കുന്നതു് “അമൃത”മെന്നു പറയുന്നു. താൻ യാചിച്ചു ലഭിക്കുന്ന ഭക്ഷ്യ “മൃത”മാകുന്നു. കൃഷി ചെയ്തെടുക്കുന്നതു് “പ്രമൃത”മെന്നു പറയുന്നു.

6. സത്യാന്തതനുവാണിജ്യ നേനചൈവാപിജീവ്യതെ സേവാശ്വപ്പത്തിരാഖ്യാതാ തസ്മാത്താപരിവർജ്ജയേൽ.

വ്യാപാരം ചെയ്യുന്നത് "സത്യാന്ത" മെന്നു പറയുന്നു. ബ്രാഹ്മണൻ ഈ പ്രവൃത്തികൊണ്ടും ഉപജീവനം ചെയ്യാം. സേവകവൃത്തിയെന്നു പറയുന്നത് യജമാനന്റെ വരുതി കേട്ടു നടക്കുന്നതിനാലും ഹിനകളായ പ്രവൃത്തികൾ ചെയ്യാൻ ഇടവരുന്നതിനാലും നിന്ദ്യമെന്നും ശാപിന്റെ വൃത്തിയോടു സമാനയാണെന്നും വിചാരിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. അതിനാൽ അതു ശ്വപ്പത്തിയെന്നു പറയുന്നു. അതുകൊണ്ടു ആ സേവകവൃത്തി ഉപേക്ഷിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

7. കസ്യലധാന്യകോവാസ്യാൽ കംഭീധാന്യക ഏവവാ ത്ര്യഹൈഹികോവാപിഭവേ ദശ്രസ്സനിക ഏവവാ.

ബ്രാഹ്മണജാതിജനായ ഗൃഹസ്ഥൻ മൂന്നു വർഷക്കാലത്തേയ്ക്കോ, അതിലധികം കാലത്തേയ്ക്കോ വേണ്ട ധാന്യം നൽകുവാൻ ഇതു സൂക്ഷിക്കണം. അതിനു ശക്തനല്ലാത്തവൻ ഒരു വത്സരത്തേയ്ക്കു വേണ്ട ധാന്യം സൂക്ഷിക്കണം. അല്ലെങ്കിൽ നിത്യവും സമ്പാദിക്കുന്നവനായിട്ടിരിക്കാം.

8. ചതുർണ്ണാമപിചൈതേഷാം ദ്വിജാനാം ഗൃഹമേധിനാം ജ്യായാൻപരഃപരോഽജേന്തേയോ ധർമ്മതോലോകജിത്തമഃ

ഈ നാലുവിധം ഉപജീവിക്കുന്ന ഗൃഹസ്ഥന്മാരിൽ ആദ്യനേക്കാൾ രണ്ടാമൻ ഉൽകൃഷ്ടനാകുന്നു. അവനേക്കാൾ മൂന്നാമൻ ഉൽകൃഷ്ടനാകുന്നു. അവനേക്കാൾ നാലാമൻ ഉൽകൃഷ്ടനാകുന്നു. ധനം അധികമില്ലാതിരിക്കുന്നതുകൊണ്ടു യോഗാദികൾ ചെയ്തിട്ടു സ്വർഗ്ഗാദിഭോഗങ്ങൾ പ്രാപിക്കണമെന്നും, നിഷ്കാമനായി വരമാത്മധ്യാനം ചെയ്യണമെന്നും വിചാരിച്ചു അപ്രകാരം പ്രവർത്തിപ്പാൻ ഇടവരുന്നു.

9. ഷട്കഞ്ഠൈകോപവത്യേഷാം ത്രിഭിരന്യഃ പ്രവർത്തന്തേ ചാഭ്യോമേകശ്ചതുർത്ഥസ്തു ബ്രഹ്മസത്രേണജീവതി.

വലിയ കടംബിയായവനു ഋതം, അമൃതം, മൃതം, പ്രമൃതം, സത്യാന്തം, കസീദം ഈ ആറു വിധം ഉപജീവിക്കാം. അവനേക്കാൾ കുറഞ്ഞ കടംബിയെങ്കിലും ചെയ്യിക്കുക, വേദാധ്യയനം ചെയ്യിക്കുക, ദാനം വാങ്ങുക ഈ മൂന്നു വിധം ഉപജീവിക്കാം. അവനിലും കുറഞ്ഞ കടംബിയെങ്കിലും ചെയ്യിക്കൽ, വേദാധ്യയനം ചെയ്യിക്കൽ ഈ രണ്ടു വിധം ഉപജീവനം ചെയ്യാം. അവനിലും കുറഞ്ഞ കടംബി വേദാധ്യയനം ചെയ്യിക്കുന്നതിനാൽ മാത്രം ഉപജീവിക്കാം.

10. വർത്തയശ്ചശിലോഽഥാഭ്യോ മഗ്നിഹോത്രപാരായണഃ ഇഷ്ടീഃ പാപ്തയനാംതീയാഃ കേവലാനിർവപേത്സദാ.

ഋതവൃത്തികൊണ്ടുപജീവിക്കുന്നവൻ അഗതിയാകുന്നു. തന്നിമിത്തം അഗ്നിഹോത്രത്തിൽ താല്പര്യമുള്ളവനായി ഭഗ പൗണ്ഡ്രമാസം, ആഗ്രായണം എന്നീ ഇഷ്ടികൾ ശക്തിക്കതേകത്തക്കവിധം ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു.

ഗൃഹസ്ഥരുടെ കൃത്യാകൃത്യങ്ങൾ

11. ന ലോകവൃത്തം വർത്തേ വൃത്തിഹേതോഃ കഥഞ്ചന അജിഹ്വാമശാം ശുദ്ധാം ജീവേദംബ്രാഹ്മണ ജീവികാം.

ഉപജീവനത്തിനായി വികടം ചെയ്യുകയും ചീത്ത വാക്കുകൾ പറയുകയും അരുത്. അസത്യം, ഡംഭം മുതലായ ദോഷങ്ങൾ ഇല്ലാത്ത ബ്രാഹ്മണവൃത്തി അനുസരിച്ച് ഉപജീവിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

12. സന്തോഷം പരമാസ്ഥമായ സുഖാത്മീസംയതോഭവേൽ
സന്തോഷമൂലം ഹിസുഖം ദുഃഖമൂലം വിപര്യയഃ

തനിക്കു ലഭിച്ചിട്ടുള്ള ധാന്യം, ധനം, പരിജനം, പുത്രമിത്രാദികൾ ഇവകൊണ്ട് അധിക സുഖം പ്രാപിച്ച് സ്വർഗ്ഗാദിസുഖം അന്വേഷിക്കേണ്ടതാകുന്നു. ഒരുത്തൻ സന്തോഷം പ്രാപിച്ചാൽ അവൻ സുഖമുണ്ടാകുന്നു. നേരെമറിച്ച് വ്യസനം പ്രാപിച്ചാൽ അവൻ നരകാന്തരീക്ഷ ദുഃഖമുണ്ടാകുന്നു.

13. അതോന്യതമയാവൃത്തയാ ജീവംസ്തു സ്തോതകോഭിജഃ
സ്വഗ്തായുഷ്യശസ്യാനി പ്രതാനീമാനീധാരയേൽ.

മേല്പറഞ്ഞ വൃത്തികളിൽ ഏതു വൃത്തികൊണ്ടും ഉപജീവിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന പ്രതാനാഷ്ടാനമുള്ള ബ്രാഹ്മണൻ സ്വർഗ്ഗം, ആയുസ്സ്, കീർത്തി ഇവ ഉണ്ടാക്കുന്നതായി താഴെ പറയാൻ പോകുന്ന വൃത്തങ്ങൾ അനുഷ്ഠിക്കേണ്ടതാകുന്നു;

14. വേദോദിതം സ്വകംകർമ്മ നിത്യം കർയാദന്ത്രീതഃ
തദ്ധികർവൻ യഥാശക്തി പ്രാപ്നോതി പരമാംഗതിം.

അവനവന്റെ വർണ്ണശ്രമങ്ങൾക്കു തക്കതായ വേദത്തിലും യഥാശാസ്ത്രത്തിലും പറഞ്ഞിരിക്കുന്ന നിത്യകർമ്മങ്ങൾ നിത്യവും താല്പര്യത്തോടു കൂടി ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു. ഇങ്ങിനെ ചെയ്യുന്നവൻ പരമഗതിപ്രാപിക്കുന്നു.

15. നേഹേതാത്മാൻപ്രസങ്ഗേന നവിരുദ്ധേനകർമ്മണാ
നവിദ്യമാനേഷപര്മേഷു നാത്ത്വാമപിയതസ്തതഃ

പാടു പാടുക, നൃത്തം ചെയ്യുക, യാഗം ചെയ്യുന്നതിനു യോഗ്യനായവനെക്കൊണ്ട് യാഗം ചെയ്യിക്കുക എന്നിപ്രകാരമുള്ള ശാസ്ത്രവിരുദ്ധമായ കർമ്മത്താൽ ധനം സമ്പാദിച്ചുകൂടാത്തതാണ്. ധനം ഉണ്ടായിരുന്നാലും ഇല്ലാതായാലും പതിതൻ മുതലായവരോട് തന്റെ ജീവനത്തിനായിട്ട് ദാനം വാങ്ങരുത്തതാകുന്നു.

16. ഇന്ദ്രിയാത്മേഷു സപ്രേഷു നപ്രസജ്യേത കാമതഃ

അതിപ്രസക്തിയെന്തെന്തൊക്കെയും മനസാ സന്നിവർത്തയേൽ ശബ്ദാദി വിഷയങ്ങളിൽ അധികം താല്പര്യമില്ലാതിരിക്കേണ്ടതാകുന്നു. തന്റെ ധർമ്മപത്നിയിലായാലും ശാസ്ത്രവിരോധമായി കാമപ്രേഷുകൾ നടത്താൻ പാടില്ല. ചില സന്ദർഭങ്ങളിൽ വിഷയ ആഗ്രഹം വർദ്ധിച്ചു വന്നാൽ അതു നിമിത്തമുള്ള അല്പസുഖത്തെയും സ്വർഗ്ഗാദി സുഖനാശത്തെയും താരതമ്യവിവേചനം ചെയ്ത് മനസ്സിനെ അടക്കേണ്ടതാകുന്നു.

17. സർപ്പാൻ പരിത്യജേ ദത്ത്വാൻ സ്വാധ്യായസ്യവിരോധിനഃ
യഥാത്ഥാധ്യാപയംസ്തു സാഹ്യസ്യ കൃതകൃത്യതാ.

വേദാത്ഥവിചാരത്തിനു വിരോധമായ എല്ലാ വ്യാപാരങ്ങളെയും നീക്കി ഏതു വിധമായിട്ടെങ്കിലും ജീവിച്ചുകൊണ്ട് വേദം അധ്യയനം ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു. അതുതന്നെ ഇവൻ പ്രയോജനം ഉണ്ടാക്കുന്നു.

18. വയസഃ കർമ്മണോർത്ഥസ്യ ശ്രുതസ്യാഭി ജനസ്യച
വേഷവാഗ്ബദ്ധിസാരൂപ്യ മാചരൻ വിചരേഭിഹ

വയസ്സ്, യാഗാഭി കാര്യം, ധനം, കലം ഇവയ്ക്കു തക്കതായ വേഷം വാക്കും, ബദ്ധി ഇവ ധരിച്ചുകൊണ്ട് ലോകത്തിൽ സഞ്ചരിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

19. ബദ്ധിവൃദ്ധികരാന്യാശ്ര ധന്യാനിചഹിതാനിച
നിത്യശാസ്ത്രാനുവേക്ഷത നിഗമാംശൈവവൈഭികാൻ

ബദ്ധി വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതായ വ്യാകരണം, മീമാംസ, സ്തുതി, പുരാണം, തക്കം ഇവയും ധനം സമ്പാദിക്കുന്നതിനുപയോഗ്യമായ ബാഹ്യസ്വത്വം ഭൗശനം മുതലായ അർത്ഥശാസ്ത്രങ്ങളെയും ഇഹലോകത്തേയ്ക്കു പയോഗമുള്ള ജ്യോതിഷവൈദ്യോദിശാസ്ത്രങ്ങളേയും പരലോകഗതിക്കുപയോഗമുള്ള വേദാന്തശാസ്ത്രങ്ങളേയും നിത്യവും അഭ്യസിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

20. യഥായഥാഹി പരേഷഃ ശാസ്ത്രം സമധിഗമന്തി
തഥാതഥാ വിജാനന്തി വിജ്ഞാനഞ്ചാസ്യരോചതേ.

മനുഷ്യൻ ഏതു വിധം ശാസ്ത്രം അധ്യയനം ചെയ്യുന്നുവോ അതുപോലെ ഏല്ലാ വിശേഷജ്ഞാനവും അറിഞ്ഞു ബ്രഹ്മവിചാരത്തിന് അർഹനായി തീരുന്നു.

21. ഋഷിയജ്ഞം ദേവയജ്ഞം ഭൂതയജ്ഞഞ്ചസർവദാ
നൃയജ്ഞം പിതൃയജ്ഞശ്ച യഥാശക്തി നഹാപയേൻ

മുന്നം അദ്ധ്യായത്തിൽ പറഞ്ഞ ദേവയജ്ഞം മുതലായ പഞ്ചമഹായജ്ഞങ്ങളെ തന്റെ ശക്തിക്കു തക്ക വിധം നടത്തേണ്ടതാകുന്നു.

22. ഏതാനേകേ മഹായജ്ഞാൻ യജ്ഞശാസ്ത്രവിഭോജനാഃ
അനിഹമാനാസ്സതത മിന്ത്രിയേഷേവജ്ജഹതി.

യജ്ഞശാസ്ത്രജ്ഞന്മാരായ ചില മഹാന്മാർ ആശ വിട്ടവരായി പഞ്ചമഹായജ്ഞങ്ങളെ മേല്പറഞ്ഞ വിധം ചെയ്യാതെ പഞ്ചജ്ഞാനേന്ത്രിയങ്ങളെക്കൊണ്ട് സമ്പാദിക്കുന്നു.

23. വാച്യേകെജ്ജഹതിപ്രാണം പ്രാണേവാചഞ്ചസർവദാ
വാചിപ്രാണേചവശ്യന്തോ യജ്ഞനിർവൃത്തിമക്ഷയാം.

ഇനിയും ചില മഹാന്മാർ യജ്ഞഫലം വാക്കിനാലും പ്രാണവായുവിനാലും അഴിവില്ലാത്തതായി ഉണ്ടാക്കുന്നുവെന്നറിഞ്ഞ് ആ പ്രാണനെ വാക്കിലും, ആ വാക്യം പ്രാണനിലും അടക്കി യജ്ഞഫലം പ്രാപിക്കുന്നു.

24. ജ്ഞാനേനൈവാപരേവിപ്രാ യജ്ഞേത്യതൈർമ്മവൈസ്സദാ
ജ്ഞാനമൂലാംക്രിയാമേഷാം പശ്യന്തോജ്ഞാനചക്ഷുഷാ.

ബ്രഹ്മജ്ഞാനികളായ മറ്റു ചില വിപ്രന്മാർ യജ്ഞകർമ്മഫലങ്ങളും, ബ്രഹ്മജ്ഞാനത്താലുണ്ടാകുന്നു എന്നു ജ്ഞാനദൃഷ്ടികൊണ്ട് കണ്ടറിഞ്ഞു. ആ ജ്ഞാനംകൊണ്ടുതന്നെ പഞ്ചയജ്ഞം ചെയ്തു ഫലംപ്രാപിക്കുന്നു.

25. അഗ്നിഹോത്രഞ്ചജ്ജഹയാ ദാദയാന്തേദൃനിശോസ്സദാ
ദർശനപാർത്ഥമാസാന്തേ പൗണ്ണമാസേനചൈവഹരി.

പ്രാതസ്സന്ധ്യയിലും, സായംസന്ധ്യയിലും അഗ്നിഹോത്രം ചെയ്യണം. അമാവസ്യയിൽ ദർശേഷ്ടിയും, പൗർണ്ണിമയിൽ പൗർണ്ണമാസേഷ്ടിയും ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു.

26. സന്ധ്യാന്തേനവസന്ധ്യേഷ്ടയാ തഥന്താപ്തേദിജോധാപ്തൈഃ പശൂനാത്പയനസ്യാദൗ സമാന്തേസുമിക്തൈർമുഖൈഃ

വൃശ്ചികമാസത്തിൽ ആഗ്രായണേഷ്ടിയും, ജ്യേഷ്ഠിയിൽ അവസാനത്തിൽ ചാതുർമാസേഷ്ടിയും, ക്ഷിണായന ഉത്തരായനാദികളിൽ പശുവധേഷ്ടിയും, ചാതുർമാസപ്രകാരം വർഷാന്തവും, വർഷാഭിയുദ്ധായ വസന്തകാലത്തിൽ അഗ്നിഷ്ടോമവും ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു.

ആഹിതാഗ്നി വിഷയം

27. താനിഷ്ടപാനവസന്ധ്യേഷ്ടയാ പശൂനാചാഗ്നിമാന്തേദിജഃ നവാനമദ്യാന്മാംസം ദീർഘമായുർജജീവിഷ്യഃ

ആഹിതാഗ്നിയായ ബ്രാഹ്മണൻ താൻ ദീർഘായുസ്സായിരിക്കണമെന്ന് ഇച്ഛയുണ്ടായിരുന്നാൽ പുത്തനായി നെല്ലു വിളഞ്ഞു കൊയ്തുകൊണ്ടു വരുന്നതിനെ ആഗ്രയണേഷ്ടി ചെയ്യാതെ ഭോജനത്തിനുപയോഗപ്പെടുത്തരുത്. ഈ കാലത്തു പശുവധേഷ്ടി ചെയ്യാതെ മാംസഭക്ഷണം ചെയ്യരുത്.

28. നവേനാനർച്ചിതാഹ്യസ്യ പശൂഹവ്യേനചാഗ്നയഃ പ്രണാനേവാത്തുമിച്ഛന്തി നവാനാമിഷഗർഭിനഃ

ആഗ്രായണേഷ്ടി, പശുവധേഷ്ടി ഇവ ചെയ്യാതിരുന്നാൽ ഈ അഹിതാഗ്നിയുടെ ത്രേതാഗ്നികൾ നവംനവമായ അന്നത്തിലും മാംസത്തിലും ഇച്ഛയുള്ളവരായിട്ട് ഇവന്റെ പ്രാണൻതന്നെ ഭുജിക്കുന്നതിന്നു യത്നിക്കും.

29. ആസനാശനശയ്യാഭി രത്നീമൂലഫലേനവാ

നാസ്യകശ്ചിദപസേദ് ഗേഹേ ശക്തിതോ നാർച്ചിതോ-
തിഥിഃ

ഗൃഹസ്ഥന്റെ ഗൃഹത്തിൽ വന്നിരിക്കുന്ന അതിഥിയെ യഥാശക്തി ആസനം, ഭോജനം, ശയനം ഇവകൊണ്ടും, ജലത്താലും, കിഴങ്ങും, പഴം ഇവകൊണ്ടും ഏകിലും പൂജിക്കപ്പെടാതിരിക്കരുത്.

30. പാഷണ്ഡിനോവികർമ്മസ്ഥാൻ ബൈഡാലപ്രതികാൻ-
ശാഠൻ

ഹൈതുകാൻബകപ്രത്തിഞ്ച വാങ്മാത്രേണാപിനാർ-
ച്ഛയേൽ

വേദവിരോധികളായ ശാക്യന്മാർ, അയോഗ്യങ്ങളായ കർമ്മങ്ങൾ ചെയ്യുന്നവർ: പുച്ഛസന്യാസി എന്ന മട്ടിൽ അന്യരെ ദ്രോഹിക്കുന്നവർ, വേദം അഭിശ്ചസിക്കുന്നവർ, വേദാന്തവിരോധമായ തക്കയുക്തികൾ പറയുന്നവർ, കൊള്ളിനെപ്പോലെ കരുതിയിരുന്ന ചതിക്കുന്നവർ ഇവരെ അതിഥി പൂജാകാലത്തിൽ വന്നാലും, വാക്കുകൊണ്ടുപോലും പൂജിച്ചുകൊള്ളരുത്.

31. വേദവിദ്യാപ്രതസ്താതാൻ ശ്രോത്രിയാൻഗൃഹമേധിനഃ
പുജയേദ്ധവ്യകവ്യേന വിപരീതാംശു വർജ്ജയേൽ.

വേദാധ്യയനം ചെയ്തവർ, പ്രതന്നുഷിച്ചവർ, വേദം പ്രതം ഈ രണ്ടുള്ളവർ, ശ്രോത്രിയന്മാർ എന്നിപ്രകാരമുള്ള ഗൃഹസ്ഥന്മാരെ ദേവകാര്യത്തിലും, പിതൃകാര്യത്തിലും പുജിക്കേണ്ടതാകുന്നു. വിപരീതരായിട്ടുള്ളവരെ നിന്ദിക്കേണ്ടതാണ്.

32. ശക്തിതോപചമാനേഭ്യോ ഭാതവ്യം ഗൃഹമേധിനാ
സംവിഭാഗശ്ച ഭൂതേഭ്യഃ കർത്തവ്യോനപരോധതഃ

ബ്രഹ്മചാരി, സന്യാസി മുതലായ ഭിക്ഷുക്കളേയും, വൃക്ഷം മുതലായ വൃക്ഷേയും ജലംകൊണ്ട് തൃപ്തിപ്പെടുത്തേണ്ടതാകുന്നു.

33. രാജതോധനമന്വീചേദം സംസിന്ദൻ സ്നാതകഃ ക്ഷുധാ

യാജ്യാന്തേ വാസിനോപാപി നതപന്യത ഇതിസ്ഥിതിഃ.
കർമ്മാനുഷ്ഠാനമുള്ള ഗൃഹസ്ഥൻ അന്ന വസ്തുങ്ങളിലൊരെ കഷ്ടം നേരിട്ടാൽ അവൻ ക്ഷത്രിയജാതിയായ രാജാവിൽനിന്നോ, തന്നിൽനിന്നു യജ്ഞം ചെയ്തവനിൽനിന്നോ, തന്റെ ശിഷ്യനിൽനിന്നോ അതും സമ്പാദിക്കേണ്ടതാകുന്നു അവരുള്ളപ്പോൾ മറ്റുള്ളവരോട് ഭാഗം വാങ്ങരുത്.

34. നസീദേത്സ്നാതകോവിപ്രഃ ക്ഷുധാശക്തഃ കഥഞ്ചന
നജീർണ്ണമലവദാസാ ഭവേച്ച വിഭവേ സതി.

ഗൃഹസ്ഥൻ വേദവിദ്യാലും, ഭാഗം വാങ്ങിയും ധനം സമ്പാദിച്ചു വിശപ്പുകൊണ്ട് കഷ്ടപ്പെടരുത്. നിവൃത്തിയുള്ളപ്പോൾ കീറിയതും അഴക്കത്തുമായ വസ്ത്രം ധരിക്കരുത്.

35. ക്ലിപ്തകേശനഖശൂശൂർ ഭാന്തശ്ലക്താംബരശ്ശൂചിഃ

സ്വാധ്യായേചൈവയുക്തഃസ്യാ നിത്യമാത്മഹിതേഷുച.
രോമം, നഖം, മീശ, താടി ഈ ഭാഗങ്ങളിൽ വിധിപ്രകാരം ക്ഷൗരം ചെയ്യിച്ചിട്ട് പ്രതോപവാസമുള്ളവനായി, ഉള്ള പൂവും ശുദ്ധനായി, ശുക്ലാംബരധാരിയായി, വേദാധ്യയനമുള്ളവനായി, ശരീരപോഷകമായ ഔഷധസേവനം ചെയ്തു വസിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

36. വൈണവിഃധാരയേദ്യഷ്ടിം സോദകംചകമണ്ഡലം

യജ്ഞോപവീതം വേദഞ്ച ശുഭേരൗക്മേചകണ്ഡലേ
വേണ ഭണ്ഡം, ജലം നിറച്ചിട്ടുള്ള കമണ്ഡലം, യജ്ഞോപവീതം, ഭക്ത, പവിത്രം അല്ലെങ്കിൽ വേദം, സ്വണ്ണകണ്ഡലം ഇവ എപ്പോഴും ധരിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

37. നേഷ്വരോദ്യന്തമാദിത്യം നാസ്ത്വം യാന്തം കദാചന

നോപസൃഷ്ടം നവാരിസ്ഥം നമധ്യന്നസോഗതം,
സൂര്യൻ ഉദിക്കുമ്പോഴും, അസ്തമിക്കുമ്പോഴും, ഗ്രഹണസമയത്തും, ജലത്തിൽ പ്രതിഫലിച്ചിരിക്കുമ്പോഴും, മദ്ധ്യാഹ്നസമയത്തും സൂര്യനെ നോക്കരുത്.

38. നലംലയേചത്സതന്ത്രീ നപ്രയാവേച്ച വാഞ്ചി

നചോദകേന്ദ്രിനീക്ഷേത സ്വരൂപമിതിധാരണാ.

പശുക്കളിയെ കെട്ടിയിരിക്കുന്ന കയറ്റ മാറിക്കടക്കരുത്. മഴ പെയ്യുമ്പോൾ ഓടരുത്. ജലത്തിൽ തന്റെ രൂപം നോക്കരുത്. ഇത് ശാസ്ത്ര വിധിയാകുന്നു.

39. മൃഗം ദൈവതം വിപ്രം ഘൃതർമ്മധുചതുഷ്ഠമം
പ്രദക്ഷിണാനിക്രവീത പ്രജ്ഞാതാംശ്വവനസ്സതീന്ദ്രഃ.

മൃഗം, പശു, ദൈവതം, വിപ്രൻ, നെയ്യും, തേൻ, അരശു മുതലായവയും പുണ്യവുമാകും. എതിരെ കണ്ടാൽ അവയെ പ്രദക്ഷിണമായി പോകേണ്ടതാണ്.

40. നോപഗമേൽ പ്രമത്തോപിസ്രിയമാർത്ഥവദർശനേ
സമാനശയനേചൈവ നശയീതതയാസഹ.

ഏറ്റവും കാമാതുരനായിരുന്നാലും ഭാര്യ തീണ്ടായിരിക്കുന്ന മൂന്നു ദിവസവും അവളെ പ്രാപിച്ചുകൂടാത്തതാണ്. പ്രാപിക്കാതെ അവളുടെ ശയ്യയിൽ ശയിക്കരുത്. സമാനശയനവും ചെയ്യരുത്.

41. രജസാഭിപ്തതാനാരീം നരസ്യഹൃപഗച്ഛതഃ
പ്രജ്ഞാതേജോബലം ചക്ഷുരായുശ്ശൈവപ്രഹിയതേ
സ്ത്രീയുടെ രജോദർശനകാലത്തിൽ അവളെ പുണരുന്നവന്റെ ജ്ഞാനം, തേജസ്സ്, ബലം, ചക്ഷുസ്സ്, ആയുസ്സ് ഇവ കുറഞ്ഞുപോകുന്നു.

42. നാം വിവർജ്ജയതസ്സസ്യ രജസാസമഭിപ്തതാം
പ്രജ്ഞാതേജോബലം ചക്ഷുരായുശ്ശൈവ പ്രവർദ്ധതേ.
സ്ത്രീയെ രജോദർശനകാലത്തിൽ പ്രാപിക്കാതിരിക്കുന്നവൻ ജ്ഞാനം, തേജസ്സ്, ബലം, ചക്ഷുസ്സ്, ആയുസ്സ് ഇവയുടെ വൃദ്ധിയുണ്ടാകും.

43. നാശ്ശീയാന്തരാര്യയാസാർദ്ധം നൈനാമീക്ഷേതചാശ്രതീം
ക്ഷുവതീംജംഭോണാംവദ നചാസീനാം യഥാസുഖം.
തന്റെ ഭാര്യയോടുകൂടി ഒരു പാത്രത്തിൽ ഭക്ഷണം കഴിക്കരുത്. ഭാര്യ ഭക്ഷണം കഴിക്കുമ്പോഴും, ചുമയ്ക്കുമ്പോഴും, കോട്ടവായിടുമ്പോഴും അവ സമായി ഇരിക്കുമ്പോഴും ഭർത്താവ് നോക്കരുത്.

44. നാഞ്ജയന്തീം സ്വകേനേത്രേ നചാഭ്യേക്താമനാവൃതം
നപശ്യേത് പ്രസവന്തീംച തേജസ്സാമോദിജോത്തമഃ
ഭാര്യ കണ്ണിൽ മഷിയെഴുതുമ്പോഴും, അഭ്യംഗം ചെയ്യുമ്പോഴും, മേൽ വസ്ത്രം ഇല്ലാതിരിക്കുമ്പോഴും, പ്രസവിക്കുമ്പോഴും തേജസ്സ് ആഗ്രഹിക്കുന്നവൻ നോക്കരുത്.

45. നാനമദ്യാദേകവാസാ നനഗഃസ്താനമാചരേൽ
നമൃത്രംപഥികർവീത നസ്യേനിനശോവ്രജേ
ഗൃഹസ്ഥൻ ഒരു വസ്ത്രത്തോടുകൂടിയിരുന്ന് അന്നം ഭക്ഷിക്കരുത്. വസ്ത്രം കൂടാതെ സ്നാനം ചെയ്യരുത്. മലമുത്രങ്ങളുള്ള മാർഗ്ഗത്തിലും, ചാരത്തിലും, പശു മുതലായവയെ കെട്ടുന്ന തൊഴുത്തിലും വിസർജ്ജിക്കരുത്.

46. നഹാലകൃഷ്ണേനജലേ നചിത്യാനചപർവ്വതേ
നജീണ്ണദേവായതനേ നവന്മീകേ കദാചന.
ഉഴുത നിലം, ജലം, യാഗശാല, മല, ജീണ്ണക്ഷേത്രം, പുറം, എന്നീ സ്ഥലങ്ങളിലും ഒരിക്കലും മലമുത്രങ്ങൾ വിസർജ്ജിക്കരുത്.

47. നസസതോഷ്യ ഗതേഷ്യ നഗമന്നാപിചസ്ഥിതഃ
നനദീതീരമാസാദ്യ നചപവൃതമസ്തകേ.

ഇതുകൾ വസിക്കുന്ന തരത്തിലുള്ള പൊതുക്കളിലും, നടന്നുകൊണ്ടും, നിന്നുകൊണ്ടും, നദീതീരങ്ങളിലും, മലയുടെ ഉപരിതലത്തിലും മലമുതലിനടുത്തും ചെയ്യരുത്.

48. വായാഗ്നിവിപ്രാനാദിത്യ മപഃപശ്യംസ്തമൈവഗാഃ
നകദാചനകർവീത വിബ്ധുരസ്യവിസർജ്ജനം.

വായു, അഗ്നി, ബ്രാഹ്മണൻ, സൂര്യൻ, ജലം, പശു ഇവയെ നോക്കിക്കൊണ്ടു് ഒരിക്കലും മലമുതലിനടുത്തും ചെയ്യരുത്.

49. തിരസ്തൃതോച്ഛന്തേകാഷ്ട ലോഷ്ടപത്രഗുണാദിനാ
നിയമ്യപ്രത്യുതോവാചം സംവീതാംഗോവഗൃഹിതഃ

യദഗ്നീനാപാശ്ചരമിദ്ധാന്ത മരണമുദാ ക്ഷപകം, കല്പം, ഇല, പല്പം എന്നിവയെക്കൊണ്ടു് മാത്രം സ്ഥലത്തു് മലമുതലിനടുത്തും ചെയ്യണം. കേന്ദ്രരോട്ടം സംസാരിക്കാതെ ഉത്തരീയം തലയിൽ ചൂരി ഇതന്നു് മലമുതലിനടുത്തും വിസർജ്ജിക്കണം.

50. മൂത്രോച്ഛാരസമുത്സൃഗ്ം ദിവാകര്യാദുദേഹ്വഃ
ദക്ഷിണാഭിമുഖോരാത്രൗ സന്ധ്യയോശ്ചായഥാദിവാ.

പകലും രണ്ടു സന്ധ്യകളിലും, വടക്കു മുഖമായും, രാത്രിയിൽ ദക്ഷിണാഭിമുഖമായും ഇരുന്നു് മലമുതലിനടുത്തും വിസർജ്ജിക്കണം.

51. ചരായായാമന്ധകാരേവ രാത്രാവഹനിവാചീജഃ
യഥാസുഖമുഖഃകര്യാൻ പ്രാണാബധായഭയേഷുച.

രാത്രിയിലായാലും പകലായാലും നിശ്ചിത ഇരുട്ട് തുടങ്ങി ദേശങ്ങളറിയാതിരുന്നാലും, പുലി, മോഷ്ടാക്കൾ ഇവയെക്കുറിച്ചു് യേമുണ്ടായിരുന്നാലും തന്നിഷ്ടപ്രകാരം ഇരുന്നു് മലമുതലിനടുത്തും ചെയ്യാം.

52. പ്രത്യഗ്നിം പ്രതിസൂര്യംച പ്രതിസോമോദകേ ദിജാൻ
പ്രതിഗാം പ്രതിവാതംച പ്രജ്ഞാനസൃതിമേഹതഃ

അഗ്നി, സൂര്യൻ, ചന്ദ്രൻ, ജലം, ദിജൻ പശു ഇവയെതിരെ മലമുതലിനടുത്തും ചെയ്യുന്നവനു് ഉത്തരം നഷ്ടപ്പെടും.

53. നാഗ്നിം മുഖേനോപധമേ നഗ്നാനേക്ഷേത്രചസ്മിധം
നാമേധ്യം പ്രക്ഷിപേദഗ്നൗ നചപാദോപ്രതാപയേൽ.

അഗ്നി വായു് കൊണ്ടു് ഉത്ഭവമു്. സംഭോഗകാലത്തല്ലാതെ സ്മിധം നഗ്നയായിരിക്കുന്നതു് നോക്കരുത്. അശുദ്ധമായ വസ്തു അഗ്നിയിലിടരുത്. പ്രാതഃകാലത്തിൽ തീ കായരുത്.

54. അധസ്താനോപദാദ്യ ച നചൈനമഭിലംഘയേൽ
നചൈനം പാദതഃ കര്യാന്നപ്രാണാബധായമാചന്തേൽ

ഉയർന്ന സ്ഥലത്തു് ശയിച്ചുകൊണ്ടു് അഗ്നി താഴെത്തു വയ്ക്കരുത്. അഗ്നി മറികടക്കരുത്. അഗ്നി കാൽക്കൽ വെയ്ക്കരുത്. ആരോടും പ്രാണാപായകരമായ കാര്യം ചെയ്യരുത്.

55. നാശ്ചിയാത്സന്ധിവേലായാം നഗമേന്നാപിസംവിശേൽ
നചൈവപ്രലീഞ്ചേൽഭൂമിം നാത്മനോപഹരേൽസ്രജം.

സന്ധ്യാകാലങ്ങളിൽ ഭക്ഷിക്കുകയും, വഴി നടക്കുകയും, ഉറങ്ങുകയും ചെയ്യരുത്: ഭൂമിയിൽ കാണും കൂടാതെ വരയ്ക്കരുത്. തലയിൽ ധരിച്ചിരുന്ന മാല എടുത്തെറിയരുത്.

56. നാപ്സമൃതം പുരീഷംവാഷ്പീവനം വാസമുൽസൃജേൽ
അമേദ്ധ്യലിപ്തമന്യദാ ലോഹിതം വാവിഷാണിവാ.

ജലത്തിൽ മുതും, മലം, തുപ്പൽ, ചലം മുതലായതു പുറത്തോ, എച്ചിൽവസ്തുക്കളോ രക്തം, വിഷം ഇവയോ ഇടരുത്.

57. നൈകസ്വപേച്ശൂന്യഗേഹേ ശയാനന്നപ്രബോധയേൽ
നോദക്യയാഭിഭാഷേത യജ്ഞം ഗഹരണചാവൃതഃ

ജനങ്ങളില്ലാത്ത ഗൃഹത്തിൽ ഏകനായി ശയിക്കരുത്. ജ്ഞാനി ഉറങ്ങുമ്പോൾ ഉണർന്നിട്ടരുത്. തീണ്ടാരിയുള്ളവളോടു ആ കാലത്തിൽ സംസാരിക്കരുത്. വരിക്കാത്തപ്പോൾ യാഗകാര്യത്തിൽ പ്രവേശിക്കരുത്.

58. അഗ്യാഗാരേഗവാം ഗോഷ്ഠേ ബ്രാഹ്മണാനഞ്ചസന്നിധൗ
സ്വാധ്യായേ ഭോജനേചൈവ ദക്ഷിണംപാണിമുദ്ധരേൽ.

യാഗശാലയിലും, ഗോശാലയിലും, ബ്രാഹ്മണസമീപം വേദാധ്യയനം ചെയ്യുമ്പോഴും ആഹാരം കഴിക്കുമ്പോഴും വലതുകരം ഉത്തരീയത്തിന്റെ പുറത്തു നീക്കിവെച്ചുകൊണ്ടിരിക്കണം.

59. നവാരയേൽ ഗാന്ധയന്തീം നചാചക്ഷീതകസ്യചിത്
നദീവീന്ദ്രായുധം ദൃഷ്ട്വാ കസ്യചിദ്രശയേൽബുധഃ

പശു ജലം കടിക്കുമ്പോഴും, പശുക്കുട്ടി പാൽ കടിക്കുമ്പോഴും തടുക്കരുത്. മറ്റൊരാളത്തരേയും കാണിക്കരുത്. ആകാശത്തിൽ ഇന്ദ്രധനുസ്സു കണ്ടാൽ അത് മറ്റൊരാളത്തരേയും കാണിക്കരുത്.

60. നാധാമ്മികേവസേദഗ്രാമേ നവ്യാധി ബഹുളേദശം

നൈകപ്രപദ്യേതാധാനം നചിരം പവൃതേവസേൽ

ധർമ്മജന്മാരായവരില്ലാത്തതും വ്യാധിയുള്ളതുമായ ഗ്രാമത്തിൽ വസിക്കരുത്. തനിയെ വഴി നടക്കരുത്. മലയിൽ അധികനേരം വസിക്കരുത്.

61. നശൂദ്രരാജ്യേനിവസേ നാധാമ്മികജനാവൃതേ

നപാഷണ്ഡിഗണാക്രാന്തേനോപ സൃഷ്ടേന്യജൈർവൃഭിഃ

ശൂദ്രൻ രാജാവായിരിക്കുന്ന രാജ്യത്തിലും, ധർമ്മറിയാത്തവർ, പാഷണ്ഡികൾ, ഇവർ വസിക്കുന്ന ഗ്രാമത്തിലും സമീപത്തു ചണ്ഡാലന്മാർ വസിക്കുന്ന ഗ്രാമത്തിലും താമസിക്കരുത്.

62. നഭ്രഞ്ജിതോധൂതസ്നേഹം നാതിസൗഹൃദിത്യാചരേൽ

നാതിപ്രഗേനാതിസായം നസായം പ്രാതരാശിതഃ

പിണ്ണാക്കു മുതലായ സാരമില്ലാത്ത പദാർത്ഥം ഭക്ഷിക്കരുത്. രാത്രിയിലും പകലും അന്നം അധികമായി ഭക്ഷിക്കരുത്. വയറിൽ പകുതി അന്നവും, കാൽ ഭാഗം ജലവും, കാൽ ഭാഗം വായുസഞ്ചാരത്തിനും ഒഴിച്ചിടേണ്ടതാകുന്നു. ഉദയാസ്തമനകാലത്തു ഭക്ഷിക്കരുത്. മദ്ധ്യാഹ്നക്ഷേണം വിശേഷമായിരുന്നാൽ രാത്രിയിൽ ഭക്ഷിക്കരുത്.

63. നകർവീതവൃഥാപോഷാ നവാത്യം ജലിനാപിബേൽ
നോത്സംഗേക്ഷയേൽ ക്ഷോണജാതുസ്സാൽ കതുഹലീ.

ഇഹത്തിനം പരത്തിനും ഉപയോഗമില്ലാത്ത വൃഥാ കാത്യം ചെയ്തതാണത്. ജലം രണ്ടു കൈകളാണു് കൊരിക്കടിക്കരുതു്. ക്ഷോണം മടിയിൽവെച്ചുകൊണ്ടു് ഭക്ഷിക്കരുതു്. ഒരു സന്ദർഭത്തിലും പ്രയോജനമില്ലാതെ സന്തോഷിക്കരുതു്.

64. നന്തുത്യേതന വാഗായേനവാദി ത്രാണിവാദയേൽ
നാസ്സോടയേന ചക്ഷേപധേനചരക്കോ വിരാവയേൽ.

ശാസ്ത്രവിരുദ്ധമായി നൃത്തം വസ്ത്രകയ്യും പാടുകയ്യും മദ്യമുതലും മുതലായ വാദ്യങ്ങൾ മഴക്കയ്യും ചെയ്യരുതു്. ഒക്കെകൊണ്ടു് ഭജത്തെ തട്ടുകയും വായു് കുടിക്കൊണ്ടു് ചത്തുകയും അഹങ്കാരംകൊണ്ടു് കഴുത മുതലായവയെപ്പോലെ കഷ്ടതയും അരുതു്.

65. നപദോധാപയേൽകാംസ്യ കദാചിദാപിഭാജനേ
നഭിന്നഭാഭേന്ധേഭജിത നഭാവപ്രതിഭാജിതേ.

രാത്രിപാത്രത്തിൽ ഒരു സന്ദർഭത്തിലും പാദശുദ്ധി ചെയ്തതാണത്. ഉടഞ്ഞ മൺപാത്രത്തിലും മനസ്സിന്നു രുചിക്കാത്ത പാത്രത്തിലും ഭക്ഷിക്കരുതു്.

66. ഉപാനഹാചവാസശ്ച ധൃതമാനൈശ്വർണ്ണധാരയേൽ.

ഉപവൃതിമലകാരം സ്രജം കരകന്ദേവപ.

മെതിയടി, ചെരിപ്പു്, വസ്ത്രം, യജ്ഞോപവീതം അലങ്കാരം, പഷം, മാല, കമണ്ഡലു ഇവ മറ്റുള്ളവർ ഉപയോഗിച്ചതാണെങ്കിൽ അതു് ഉപയോഗിക്കരുതു്.

67. നാപിനീതൈർ പ്രജേദ്യന്ദൈശ്വർണചക്ഷുർവ്യാധി-

പിഡിതൈഃ

നഭിന്നശ്രംഗാക്ഷിഖരൈർന്നവാലധിവിരൂപിതൈഃ

ഇണക്കമില്ലാത്തതും, വിശപ്പു്, രോഗം ഇവയാൽ പിഡിതവും, ഉള്ളകിയ കൊമ്പു്, കണ്ണു്, കളമ്പു്, വാൽ ഇവയാൽ വിരൂപമായും ഉള്ള കാളകൾ പട്ടിയ വണ്ടിയിൽ കയറരുതു്.

68. വിനീതൈസ്സപ്രജേന്നിത്യ മാശുശൈർലക്ഷണാനിതൈഃ

വണ്ണരൂപോപസംപന്നൈഃ പ്രതോദേനാതുഭേദശം.

ഇണങ്ങിയവയും, വേഗം നടക്കുന്നവയും, ശുഭലക്ഷണമുള്ളവയും, സാമാന്യമുള്ളതും ആയിരിക്കുന്ന ള്ലങ്ങളെ വണ്ടിയിൽ കെട്ടി ചാട്ടുകൊണ്ടു് അധികമായടിക്കാതെ സഞ്ചരിക്കണം.

69. ബാലാതപഃ പ്രതയുമോ വർജ്ജ്യഭിന്നതഥാസനം.

നമിന്ദ്രാണവലോമാനി ദന്തൈർനോല്ലാഭയേനവാൻ

സൂര്യൻ ഉദിച്ച ഒരു യാമത്തിന്നു മുമ്പുള്ള വെയിൽ പ്രേതധൂമം, ആസനം ഇവ ഉപേക്ഷിക്കേണ്ടതാകുന്നു. നഖം, രോമം, ഇവ തന്നെ മുറിക്കുതാണതാണു്. നഖം പല്ലുകൊണ്ടു് കടിച്ച് മുറിക്കരുതു്.

70. നമുല്ലോഷ്ടംവിമുദംനിയാ നച്ഛിന്ദ്രാൽ കരജൈസ്തുണം
നകമ്മനിഷ്ഠലം കര്യാ നായത്യാമ സുഖോദയം.

കാരണംകൂടാതെ മൺകുട്ട ഉടയ്ക്കുകയും നഖംകൊണ്ട തുണ നുള്ളി മുറിക്കുകയും ചെയ്യരുത്. ഫലമില്ലാത്ത പ്രവൃത്തി ചെയ്യരുത്. ഭാവികാലത്തു ദുഃഖകാരിയായ യാതൊരു പ്രവൃത്തിയും ചെയ്യരുത്.

71. ലോഷ്ണമർദ്ദിതണച്ഛേദി നബഖാദീചയോനരഃ

സവിനാശം പ്രജന്താശു സുചകോശൂചിരേവച.

കാരണംകൂടാതെ മൺകുട്ട ഉടയ്ക്കുന്നവൻ, തുണ നുള്ളി മുറിക്കുന്നവൻ, നഖം പല്ലുകൾക്കു കടിച്ചു മുറിക്കുന്നവൻ, കോളകൾ പറയുന്നവൻ, ആചാരമിന്നൻ ഇവർ ക്ഷണം നാശം പ്രാപിക്കുന്നു.

72. നവിഗന്ധ്യകുമാരകുശാൽ ബഹിർമ്മാലുസ്സധാരയേൽ
ഗവാഞ്ചയാനം പൃഷ്ഠേന സർവ്വമൈവവിഗർഹിതം

ലൗകികവിഷയത്തിലാകട്ടെ, വൈദികവിഷയത്തിലാകട്ടെ, ജന്മേ ഛായ ഒരു കക്ഷിയായിട്ടു വ്യവഹരിക്കുത്താത്തതാകുന്നു. കടുമുള്ള വെട്ടിയിൽ പൂവു ചുറ്റരുത്. കാളപ്പുറത്തു കയറി സഞ്ചരിക്കരുത്.

73. അഭാരണേചനാരീയാൽ ഗ്രാമം വാവേശ്വവാവൃതം

രാത്രൗചവൃക്ഷമൂലാനി ദൂരതഃ പരിവർജ്ജയേൽ.

വീട്, ഗ്രാമം ഇവയുടെ പുറത്തെ വാതൽ അടച്ചിരിക്കുമ്പോൾ മറ്റു വഴിയിൽകൂടി അകത്തു പ്രവേശിക്കരുത്. രാത്രിയിൽ വൃക്ഷമൂലങ്ങൾ കിട്ടുമെന്നിരുന്നാലും അവ ദൂരെ വർജ്ജിക്കണം.

74. നാക്കേഷഃ ക്രീഡേൽകദാചിത്തു സ്വയന്നോപാനഹാര-
രേൽ

ശയനസ്ഥാന ഭുഞ്ജീത പാണ്ണിസ്ഥന്നചാസനേ.

ഭരിക്കലും ചുറ്റു തുടങ്ങിയ കളി കളിക്കരുത്. മെതിയടിയോ പെരിപ്പോ കൈകൊണ്ടെടുത്തു കൊണ്ടുപോകരുത്. ശയ്യയിൽ ഇരുന്നു ഇടതു കൈയിൽ അന്നം വച്ചും, ആസനത്തിന്റെ മുകളിൽ ഇലയിട്ടുകൊണ്ടും ഭക്ഷിക്കരുത്.

75. സർവ്വഞ്ചതിലസം ബന്ധം നാദയാദന്യമിതരേവ

നചനഗ്നശ്ശയീതേഹ നചോച്ഛിഷഃ കചപിദ്രഭജേൽ.

എള്ളുചേൻ പദാത്മങ്ങൾ രാത്രിയിൽ ഭക്ഷിക്കരുത്. കൗപീനമില്ലാതെ നഗ്നമായി രാത്രിയിൽ കിടക്കരുത്. ആഹാരം കഴിച്ചു കൈകഴകുന്നതിനു മുമ്പായി പറഞ്ഞു പോകരുത്താത്താണ്.

76. ആർദ്രപാദന്യഭുഞ്ജീത സാർദ്രപാദന്യ സംവിശേൽ

ആർദ്രപാദന്യഭുഞ്ജാനോ ദീർഘമായുരവാപ്നയാൽ.

പാദങ്ങൾ കഴുകി ഉണങ്ങുന്നതിനു മുമ്പായി ഭക്ഷിക്കേണ്ടതാണ്. കാലിൽ ജലം ഉണങ്ങിയശേഷം കിടക്കേണ്ടതാണ്. നനവുള്ള കാലോടുകൂടിയിരുന്ന ഭക്ഷിക്കുന്നവൻ ദീർഘായുസ്സുള്ളവനായിത്തീരും.

77. അചക്ഷുർവിഷയം ദുർഗം നപ്രപദ്യേതകഹിചിത്

നവിൻമുത്രമുദീക്ഷേത നബാഹുദ്യോർനദീന്തരേൽ.

കണ്ടുപിടിക്കാൻ പ്രയാസമുള്ള ദുർഗ്ഗം ഭരിക്കലും പ്രാപിക്കരുത്. മലമുത്രങ്ങൾ ഭരിക്കലും നോക്കരുത്. നദി കൈകൊണ്ടു നിന്തിക്കേണ്ടരുത്.

78. അധിതിഷ്ഠണകേശം, നൂ. നഭസ്സാസ്ഥി കപലികാഃ
നകാർപ്പാസ്ഥിനതുഷാഃ, ദീർഘമായുർജിജിവിഷുഃ

ദീർഘയുര്യോഗം, ഇച്ഛിക്കുന്നവൻ ദോഷം, ഭസ്മം, അസ്ഥി, തല
യോട്, പഞ്ഞി, ഉമി ഇവയുടെ പുറത്തു നിൽക്കുകയും ചവിട്ടുകയും ചെയ്യുകയും

79. നസംവസേച്ച പതിതൈർന്നചണ്ഡാലൈർന്നപുൽ-
കസൈഃ

നമുർബൈർന്നാവലിപൈശ്ച നാനൈശ്വർന്നാനുവാ-
സായിഭിഃ

പാലിക്കത്തൻ, ചണ്ഡാലന്മാർ, പറയൻ, മുർഖന്മാർ, ധനത്താൽ
ശർവ്വവിഹ്വലന്മാരായവർ, വെട്ടത്താൽ തുടങ്ങിയ താഴ്ന്ന തരക്കാരൻ, അഹ
ങ്കാരികൾ ഇവരോടൊത്തു ഒരു മരത്തിന്റെ നിഴലിൽ ഒരുമിച്ചു വസിക്കുകയും

80. നശുദ്രായമതിദദ്യാ നോച്ഛിഷ്യന്നഹവിഷ്കൃതം
നചാസ്യോപദിശേദ്ധമ്മം നചാസ്യവ്രതമാദിശേൽ.

ശുഭ്രനെ ഇഹലോകത്തിൽ ഉപയോഗമുള്ള അർത്ഥശാസ്ത്രം പഠിച്ചി
ക്കരുത്. ശിഷ്യനല്ലാതെ, ശുഭ്രൻ ഉചിഷ്ഠാനും കൊടുക്കരുത്. ഹോമം
ചെയ്യ ശേഷിച്ചവ ശുഭ്രൻ കൊടുക്കരുത്. ധമ്മം, വ്രതം ഇവ ഒരു ബ്രാ
ഹ്മണനെ മുഖിൽവെച്ചുകൊണ്ടല്ലാതെ അവൻ ശരിയായി ഉപദേശിക്കു
ന്നതു.

81. യോഹ്യസ്യധർമ്മമാചഷ്ടേ യശ്ചൈവാദിശതിവ്രതം.
സോസം വ്രതം നാമതമഃ സഹതേനൈവമജ്ജതി.

യാതൊരു ബ്രാഹ്മണൻ ശുഭ്രൻ ധർമ്മവും വ്രതവും ശരിക്കു ഉപ
ദേശിക്കുന്നുമോ, അവൻ ആ ശുഭ്രനോടുകൂടി അന്ധവ്രതമെന്ന അന്ധകാര
ത്തിൽ മഗ്നനാകുന്നു.

82. നസംഹതാഭ്യോ പാണിഭ്യോ കണ്ഡുയേദാത്മനശ്ശിരഃ
നസ്തപ്തശേച്ഛൈതദച്ഛിഷ്യോ നചസ്തായാദിനാതതഃ

രണ്ടു കൈകളും ചേർത്തു തന്റെ തല ചൊറിയരുത്. ആഹാരം
കഴിച്ചു കൈകാലുകൾ ശുദ്ധമാക്കാതെ ഇടുക്കുകൊണ്ടു തലയിൽ തൊ
ക്കരുത്. രോഗമില്ലാതിരിക്കുമ്പോൾ തല നനച്ചു കളിക്കണം.

83. കേശഗ്രഹാൻ പ്രഹാരാശ്ച ശിരസ്യേതാൻ വിവർജ്ജയേൽ
ശിരഃസ്താതശ്ചതൈലേന നാഭ്ഗം കിഞ്ചിദപിസ്തപ്ത-
ശേൽ.

കോപംകൊണ്ടു ഒരുത്തന്റെ തലമുടി പിടിച്ച് വലിക്കരുത്. തല
യിൽ അടിക്കരുത്. എന്നാൽ ക്രിയാകാലത്തു പണിയുടെ തലമുടി ചു
രപ്പിടിടക്കാം. ഒരുദിവസം കളിച്ചതിൽപിന്നെ അഭ്യുത്സം ചെയ്യരുത്.

84. നരാജ്ഞഃ പ്രതിഗൃഹ്ണീയാ ദരാജന്യപ്രസൂതിതഃ
സുനാചക്രയാജവതാം വേശേനൈവച ജീവതാം.

ക്ഷത്രിയവംശത്തിൽ ജനിക്കാത്ത രാജാവു, തിലമർദനം ചെയ്യുന്ന
വൻ, കള്ള വീൽക്കുന്നവൻ, സ്ത്രീലമ്പടൻ ഇവരിൽനിന്നു ഭാനും വാങ്ങു
ന്നതു.

85. ദശസുന്ദസമഞ്ചക്രം ദശപക്രസമോധജഃ

ദശധജസമോവേശോ ദശവേശസമോന്മുഖഃ

പശുമാംസവിക്രയിയോട് ഒരു തിലമർദ്ദനം സമനാകുന്നു. പത്തു തിലമർദ്ദനത്തോട് ഒരു കള്ള വിൽക്കുന്നവൻ സമനാകുന്നു. പത്തു കള്ള വിൽക്കുന്നവരോട് ഒരു വേശ്യ സമമാകുന്നു. പത്തു വേശ്യയോട് ഒരു രാജാവു സമനാകുന്നു.

86. ദശസുനാസഹസ്രാണി യോവാഹയതിസൗനികഃ

തേനതൃപ്യഃ സൂത്രോരാജാ ഘോരസ്തസ്യ പ്രതിഗ്രഹഃ

രാജാവു പതിനായിരം മാംസവിക്രയികളോട് സമനായതിനാൽ രാജാവിനോട് ഭാഗം വാങ്ങുന്നത് ഏറ്റവും ഹിതമായിട്ടുള്ളതാകുന്നു.

87. യോരാജ്ഞഃ പ്രതിഗ്രഹണാതി ലബ്ധസ്യോച്ഛാസ്യം—
വത്തിനഃ

സപര്യായേണയാതീമാ നനരകാനേക വിംശതിഃ.

ധനത്തിൽ ആഗ്രഹമുള്ളവനായും, ശാസ്ത്രജ്ഞനായും, ക്ഷത്രിയവംശത്തിൽ ജനിക്കാത്തവനായും ഇരിക്കുന്ന രാജാവിനോട് യാതൊരുത്തൻ ഭാഗം വാങ്ങുന്നുവോ അവൻ താഴെപ്പറയാൻ പോകുന്ന ഇരുപത്തൊന്നു നരകങ്ങളെ ക്രമമായി പ്രാപിക്കുന്നു.

88. താമീസ്രമന്ധതാമിസ്രം മഹാമൂരവരൗരവൗ

നരകം കാലസ്യത്രഞ്ച മഹാനരകമേവച.

താമിസ്രം, അന്ധതാമിസ്രം, മഹാമൂരവം, നരകം, കാലസ്യത്രം, മഹാനരകം.

89. സംജീവകം, മഹാവീചിം തപനം, സംപ്രതാപനം

സംഘാതഞ്ചസകാകോലം, കഡ്ഢേ. പുതിമുത്തികം.

സജീവനം, മഹാവീചി, തപനം, സംപ്രതാപനം, സംഘാതം, കാകോളം, കഡ്ഢേ, പുതിമുത്തികം.

90. ലോഹശംകമുജീഷംച പന്ധാനം ശാല്മലീനദി

അസിപത്രവനംചൈവ ലോഹദാരകമേവച.

ലോഹശംക, മുജീഷം, പന്ധാനം, ശാല്മലീനദി, അസിപത്രവനം, ലോഹദാരകം ഇങ്ങിനെ ആകെ ഇരുപത്തൊന്നു നരകങ്ങളെ.

91. ഏതദിദന്തോ വിദാംസോ ബ്രാഹ്മണാബ്രഹ്മവാദിനഃ

നരാജ്ഞഃ പ്രതിഗ്രഹണാതി പ്രേത്യശ്രേയോഭികാം—

ക്ഷിണഃ

ഇവ അറിഞ്ഞവരായും, ധർമ്മശാസ്ത്രം, വേദപുരാണം മുതലായവ അധ്യയനം ചെയ്തവരായും ഇരിക്കുന്ന ബ്രാഹ്മണർ ജന്മാന്തരത്തിലും പരലോകത്തിലും സുഖേഹയാ ആ രാജാവിനോട് ഭാഗം വാങ്ങുന്നില്ല.

92. ബ്രാഹ്മേമുഹുന്തേ ബുദ്ധ്യേത ധർമ്മാത്മാചാനുചിന്തയേൽ

കായക്രേശംശ്രുതസുലാൻ വേദഭക്തപാത്ഥമേവച.

രാത്രിയിൽ നാലാംയാമത്തിൽ ഉണർന്ന് ധർമ്മം, ധനം ഇവ നുബാദിക്കേണ്ട മാർഗ്ഗവും അതിനാൽ തനിക്കുണ്ടാകുന്ന ശരീരക്രേശം വിചാ

രിച്ചശേഷം വേദാന്തവിഷയമായി പരമാത്മാവിനെ ധ്യാനിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

93. ഉത്ഥായാവശ്യകം കൃത്വാ കൃതശുചസ്സമാഹിതഃ

പൂർവ്വംസന്ധ്യാം ജപംസ്തിഷ്ഠേ സ്വപകാലോചാപരാഞ്ചിരം.

ഇതിനു ശേഷം ഏഴുനേരം മലമുത്രവിസർജ്ജനംചെയ്ത് വിധി പ്രകാരം ശുചിശുദ്ധിചെയ്ത് മനസ്സു മരൊന്നിൽ പ്രവേശിപ്പിക്കാതെ ജാഗ്രതയോടുകൂടി കാലസന്ധ്യാവന്ദനംചെയ്തു സമാധാനമായി ജപിക്കണം.

94. ഋഷയേദീർഘസന്ധ്യത്വാ ദീർഘമായുരവാപ്നയഃ

പ്രജ്ഞായശശുചീർത്തിഞ്ച ബ്രഹ്മവർച്ചസമേവച.

ഋഷികൾ സന്ധ്യാവന്ദനം സാവകാശമായി ചെയ്തതിനാൽ ദീർഘായുസ്സും, ജ്ഞാനവും, ഇഹലോകത്തും പരലോകത്തും കീർത്തിയും, ബ്രഹ്മതേജസ്സും പ്രാപിക്കും.

ശ്രാവണവിധി

95. ശ്രാവണാഗ്രം പ്രശ്നപദ്യം വാപ്യുപാകൃത്യയഥാവിധി

യുക്തമന്ദാംസ്യധീയീത മാസാൻ വിപ്രേർദ്ധപഞ്ചമാൻ.

ശ്രാവണത്തിലല്ലെങ്കിൽ പ്രോഷ്ഠപദമാസത്തിൽ തന്റെ സത്രക്കാരൻ പറഞ്ഞവിധം പശുണ്ണമിതിമിയിൽ ഉപാകർമ്മംചെയ്ത് ജാഗ്രതയോടുകൂടി നാലരമാസംവരെ വേദാധ്യയനം ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു.

96. പുഷ്പേതുഹന്ദസാം കുര്യാദ് ബഹിരുത്സർജ്ജനംദിജഃ

മാലശുക്ലസ്യവാപ്രാപ്തേ പൂർവാഹ്ണേപ്രഥമേഹനി.

പുഷ്പമാസത്തിലല്ലെങ്കിൽ മാലമാസത്തിൽ ശുക്ലപക്ഷപ്രഥമയിൽ പകൽ പതിനഞ്ചു നാഴികയ്ക്കുമുമ്പേ ഗ്രാമത്തിന്റെ ബഹിർഭാഗത്തു വച്ചു വേദങ്ങൾക്ക് ഉത്സർജ്ജനകർമ്മംചെയ്ത് വേദാധ്യയനം ചെയ്യുന്നതു നിറുത്തേണ്ടതാകുന്നു.

97. യഥാശാസ്ത്രനുക്തൈവ മുത്സ്യം ഹന്ദസാംബഹിഃ

വിരമേല്പക്ഷണീം രാത്രിം തദേവൈകമഹർന്നിശം.

ഉത്സർജ്ജനം ചെയ്തശേഷം മുന്നഭിവസം അല്ലെങ്കിൽ തൊണ്ണൂറു നാഴികയോ, അല്ലെങ്കിൽ ഒരു ദിവസം മുഴുവനുമോ അധ്യയനം ചെയ്യാതിരിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

98. അതളുർദ്ധം തുഹന്ദാംസി ശുക്ലേഷുനിയതഃ പരേൽ

വേദാംഗാനിചസർവ്വ്വണി കൃഷ്ണപക്ഷേഷുസംപരേൽ.

അതിനുശേഷം ശുക്ലപക്ഷത്തിൽ മനുപ്രമാണത്തെയും, കൃഷ്ണപക്ഷത്തിൽ വേദാന്തത്തിന്റെ അംഗങ്ങളേയും പരിശുദ്ധനായി അധ്യയനം ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു.

ഉത്സർജ്ജനം = വേദാധ്യയനംചെയ്തു നിറുത്തുന്നതിനു മുൻപു ചെയ്യേണ്ടതായ ഒരു പ്രതി,

അനധ്യയനം

99. നാവിസ്പഷ്ടമധീയിത നശൂദ്രജനസന്നിധൗ

നന്നിശാന്തേ പരിശ്രാന്തോ ബ്രഹ്മധീത്യ പുനഃസ്വപേൽ.

വേദം അധ്യയനം ചെയ്യുമ്പോൾ അക്ഷരം, സ്വരം ഇവ അസ്സഷ്ടങ്ങളായിരിക്കാതെ സ്പഷ്ടങ്ങളായിരിക്കേണ്ടതാകുന്നു. ശൂദ്രൻ സ്ഥിരത്തിരിക്കുമ്പോൾ അധ്യയനം ചെയ്യരുത്. പ്രദോഷകാലത്തു വേദം അധ്യയനം ചെയ്തുകിമിത്തമുള്ള ക്ഷിണംകൊണ്ട് ഉടനെ കിടന്നുറങ്ങരുത്.

100. യഥോദിതേനവിധിനാ നിത്യം ഹനുസ്കൃതംപരേൽ

ബ്രഹ്മഹനുസ്കൃതം ചൈവ ദിജ്ജോയുക്കേതാഹുനാപദി.

വേദം അധ്യയനംചെയ്യാൻ പാടില്ലാത്ത ദിവസത്തിലും, നിത്യകർമ്മത്തോടുകൂടുന്ന ഗായത്രി നിത്യവും ജപിക്കേണ്ടതാകുന്നു. വിശേഷവേദമത്രം കർമ്മാദികൾ നേരിട്ടാൽ പഠിക്കുന്നതിൽ വിരോധമില്ല.

101. ഇമാന്നിത്യമനദ്ധ്യായാ നധീയാനോ വിവർജ്ജയേൽ

അദ്ധ്യാപനം ചകുച്ഛാണഃ ശിഷ്യാണാംവിധിപൂർവ്വകം.

വേദം അധ്യയനം ചെയ്യുന്ന ശിഷ്യനും, അധ്യയനം ചെയ്യിക്കുന്ന ഗുരുവും എപ്പോഴും അനധ്യയനത്തെ അനുസരിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

102. കണ്ണിശ്രവേനിലേരന്ത്രൗ ദിവാപാംസു സമൂഹനെ

ഏതൗവഷാസ്വനദ്ധ്യായാ വദ്ധ്യായജ്ഞാഃ പ്രചക്ഷതേ.

വർഷകാലരാത്രിയിൽ ശക്തിയായി കേൾക്കത്തക്കവിധം കാരാടിക്കുമ്പോഴും, പകൽ ധൂളി പറത്തിക്കൊണ്ടു കാരാടിക്കുമ്പോഴും അനധ്യയനമാകുന്നു.

103. വിദ്യൽസ്തനിതവർഷേഷു മഹോൽകാനാം ചസംപ്തവൈ

ആകാലികമനദ്ധ്യായ മേതേഷു മനുരബ്രവീൽ.

മിന്നൽ ഇടി ഇവയോടുകൂടി മഴ പെയ്യുമ്പോഴും, വലിയ ധൂമകേതുക്കൾ പൂട്ടുവിക്കുന്ന സമയത്തും ആ സമയം തുടങ്ങി അടുത്ത ദിവസം ആ സമയംവരെ അനധ്യയനകാലമാകുന്നു.

104. ഏതാംസ്തപദ്യദിതാൻവിദ്യാ ദ്യദാ പ്രാദൃഷ്ട്കൃതാഗ്നിഷു

തദാവിദ്യാദനധ്യായ മന്ത്രൗചാഭ്യർശനെ.

മിന്നൽ മുതലായവയുള്ള വർഷകാലസായംസന്ധ്യ കണ്ടാൽ അനധ്യയനമാകുന്നു. മാറ്റുള്ള കാലത്തു സായംസന്ധ്യയിൽ മേഘം മാത്രമുണ്ടായാലും അനധ്യയനമാകുന്നു.

105. നിർഘാതേ ഭൂമിചലനെ ജ്യോതിഷാംചോപസർജ്ജനേ

ഏതാനാകാലികാൻ വിദ്യാ ദനധ്യായന്തതാവപി.

എല്ലാക്കാലത്തും, ഇടിവെട്ടുമ്പോഴും ഭൂമി നട്ടുണ്ടുമ്പോഴും, നക്ഷത്രം വീഴുമ്പോഴും, അടുത്തദിവസം ആ സമയംവരെ അനധ്യയനമാകുന്നു.

106. പ്രാദൃഷ്ട്കൃതേഷ്വഗ്നിഷു വിദ്യൽസ്തനിതനിസ്വനേ

നാജ്യോതിസ്ത്യാദനദ്ധ്യായഃ ശേഷേരാത്രൗയഥാദിവാ.

പ്രാതസ്സന്ധ്യയിൽ മീനലും ഇടിയും മാത്രമുണ്ടായി മഴ വീഴാതിരുന്നാൽ അന്നു മധ്യാഹ്നംമാത്രം അനദ്ധ്യയനമാകുന്നു. അവ സായംകാലത്തിലുണ്ടായാൽ അന്നു മുഴുവനും അനദ്ധ്യയനമാകുന്നു.

107. നിത്യാനദ്ധ്യായ ഏവസ്യദം ഗ്രാമേഷ്വനഗരേഷ്ച ധർമ്മനൈപുണ്യകാമാനാം പുതിഗന്ധേഷസർപ്പദഃ.

ഗ്രാമത്തിലാകട്ടെ നഗരത്തിലാകട്ടെ ദുർഗ്ഗന്ധമുണ്ടായിരുന്നാൽ അതു ശമിക്കുന്നതുവരെ പുതിയതായി വേദാധ്യയനം ചെയ്യുന്നവർക്കും, അധ്യയനം ചെയ്തതു മനഃപാമാക്കുന്നവർക്കും, അനദ്ധ്യയനമാകുന്നു.

108. അന്തർഗ്ഗത ശവേഗ്രാമേ വൃഷലസ്യപസന്നിധൗ അനദ്ധ്യായോരുദ്യമാനോ സമവായേജനസ്യപ.

ഗ്രാമത്തിൽ പ്രേതം കിടക്കുമ്പോഴും പാപികളുടെ സമീപത്തു ഇരിക്കുമ്പോഴും കർച്ചിതകേൾക്കുമ്പോഴും യാതൊരു കാരണവുമില്ലാതെയാണെങ്കിലും ജനങ്ങൾ കൂട്ടംകൂട്ടുമ്പോഴും അനദ്ധ്യയനമാകുന്നു.

109. ഉദകേമദ്ധ്യരാത്രോപ വിബ്ധൂത്രസ്യവിസർജ്ജനേ ഉച്ഛിഷ്ടഃ ശ്രാദ്ധഭക് ചൈവ മനസാ പിനചിന്തയേൽ.

ജലത്തിൽ ഇരിക്കുമ്പോഴും, അർദ്ധരാത്രിയിലും, മലവിസർജ്ജനം ചെയ്യുമ്പോഴും, ശ്രാദ്ധത്തിൽതന്നെ വരിച്ചിരിക്കുമ്പോഴും വേദം മനസ്സിൽ വിചാരിക്കരുത്.

110. പ്രതിഗൃഹ്യാദിജോവിദാ നേകോട്ടിഷ്ടസ്യകേതനം തൃഹന്നകീർത്തയേദം ബ്രഹ്മ രാജേന്താരാഹോശ്ച

സൂതകേ.

നവശ്രാദ്ധം വാങ്ങുമ്പോഴും തന്റെ രാജ്യത്തെ രാജാവിന് പുത്രൻ ജനിച്ചിരിക്കുമ്പോഴും ചന്ദ്രസൂര്യഗ്രഹണകാലങ്ങളിലും മൂന്നു ദിവസം അനദ്ധ്യയനമാകുന്നു.

111. യാവദേകാൻദിഷ്ടസ്യ ഗന്ധോലേപശ്ചതിഷ്ഠതി വിപ്രസ്യവിദഷോ ദേഹേ താവദം ബ്രഹ്മനകീർത്തിയേൽ ഏകാകം ഭൂജിച്ച ബ്രാഹ്മണന്റെ ശരീരത്തിൽ ആ നെയ്യ്, പരിമളം, അന്നം മുതലായവ ജീർണ്ണമാകുന്നതുവരെ അനദ്ധ്യയനമാകുന്നു.

112. ശയാനഃ പ്രൗഢപാദശ്ച കൃതാചൈവാവസക്ഥികാം നാധിയിഷാമിഷംജഗ്ദ്ധ്വാ സൂതകാന്നാദ്യമേവപ.

ശയിച്ചും കാലു നീട്ടിക്കൊണ്ടും യോഗാസനമായിരുന്നുകൊണ്ടും മാംസം സൂതകാനം ഇവ ഭക്ഷിച്ച അദ്ധ്യയനം ചെയ്യരുത്.

113. നീഹാരേബാണശബ്ദേപ സന്ധ്യയോരേവ ചോഭയോഃ അമാവാസ്യ ചതുർദ്ദശ്യോഃ പൗണ്ണമാസ്യഷ്ട കാസുച.

മഞ്ഞും മഴയും വർഷിക്കുമ്പോഴും ബാണശബ്ദം, വീണാശബ്ദം ഇവ കേൾക്കുമ്പോഴും രണ്ടു സന്ധ്യകളിലും അമാവാസ്യ, ചതുർദശി, പൗണ്ണമി, അഷ്ടമി ഈ കാലങ്ങളിലും അദ്ധ്യയനം ചെയ്യരുത്താത്തതാകുന്നു.

114. പാംസുവർഷേദിശാദാഹേ ഗോമായുവിരുതേതഥാ ശപഖരോഷ്ഠേ ചരുവതി പങ്ക്തൗചന പാദോദ്വിജഃ

പൊടി വർഷിക്കുമ്പോഴും ദേശങ്ങളിൽ അഗ്നിജലനസമയത്തും, കറുക്കൻ, ശ്വാപ്, കഴുത, ഒട്ടകം ഇവ കരയുമ്പോഴും അനേകം ജനം പന്തിയിൽ ഇരിക്കുമ്പോഴും ദ്വിജൻ വേദം അധ്യയനം ചെയ്യരുത്.

115. നാധീയീതശ്ശശാനാനേ ഗ്രാമാന്തേഗോ വ്രജേപിവാ
വസിതാമൈമനം വാസഃ ശ്രാദ്ധികം പ്രതിഗൃഹ്യച.

ശ്മശാനം, ഗ്രാമം ഇവയുടെ സമീപത്തും ഗോശാലയിലും സ്രീഗമനം ചെയ്ത സന്ദർഭത്തിൽ ധരിച്ച വസ്ത്രം ധരിക്കുമ്പോഴും ബ്രാഹ്മണാർക്കും ഭക്ഷിക്കുമ്പോഴും വേദം അധ്യയനം ചെയ്യരുത്താത്തതാണ്.

116. പ്രാണിവാധദിവാപ്രാണി യൽകിഞ്ചിമഃ റാദ്ധികം—

ഭവേൽ

തദാലഭ്യോ പ്യനദ്ധ്യായഃ പാണ്യാസ്യോഹിദ്വിജസ്സൂതഃ
പശു, ക്തിര, വസ്യം മുതലായവ ബ്രാഹ്മണൻ കൈകൊണ്ടു ഭാനം വാങ്ങിയാലും, അധ്യയനം ചെയ്യിക്കരുത്. ബ്രാഹ്മണന്റെ കൈ വക്ത്രമെന്നു പറയപ്പെടുന്നു.

117. ചോരൈരപപ്ഛതേഗ്രാമേ സംഭ്രമേ ചാഗ്നികാരിതേ
ആ കാലികമനദ്ധ്യായം വിദ്യാത്സർവ്വാനുഭൂതേഷുച.

ഗ്രാമത്തിൽ കള്ളൻ, അഗ്നി ഇവകൊണ്ടു ഭയമുണ്ടായിരിക്കുമ്പോഴും മറ്റു എന്തു ആശ്ചര്യം കണ്ടിരുന്നാലും അടുത്ത ദിവസം ആ സമയംവരെ അധ്യയനം ചെയ്യരുത്താത്തതാകുന്നു.

118. ഉപാകർമ്മണിചോത്സർഗ്ഗേ ത്രിരാത്രം ക്ഷേപണംസ്സൂതം
അഷ്ടകാസുതപഹോരാത്രം തുപന്താസുചരാത്രിഷു.

ശ്രാവണം, ഭാദ്രം ഈ മാസങ്ങളിൽ ഉപാകർമ്മമായ ശേഷവും മാഘം, ഫാൽഗുനം ഈ മാസങ്ങളിൽ ഉത്സർജനമായ ശേഷം മൂന്നു ദിവസവും മൂന്നു കൃഷ്ണാഷ്ടമിയിലും, ചൈത്രം, ആഷാഢം, ആശ്വിനം, മാഘം ഈ മാസങ്ങളുടെ ആരംഭത്തിൽ ഒരു ദിവസവും അനധ്യയനമാകുന്നു.

119. നാധീയീതാശ്വാമാത്രശ്ചോ നവൃക്ഷം നചഹസ്തിനം
നനാവനപ്രരണോഷ്ടം നാരിണസ്സേമാനയാനഗഃ

കുതിര, മരം, ആന, വെള്ളം, കോവർകഴുത, ഒട്ടകം, വണ്ടി മുതലായ വാഹനം, ഇവയിൽ കയറിയും, പാഴ്ഭൂമിയിൽനിന്നുകൊണ്ടും അധ്യയനം ചെയ്യരുത്.

120. നവിവാദേന കലഹേ നസേനായാന സംഗരേ
നഭക്തമാത്രേനാജീണ്ണേ നവമിതാപനസുതകേ.

വായംകൊണ്ടും, ആയുധംകൊണ്ടും, ശബ്ദ കൂട്ടുമ്പോഴും, സേനയുടെ അടുക്കൽനിന്നും, ഗ്രാമത്തിൽ യുദ്ധം നടക്കുമ്പോഴും, ആഹാരം കഴിച്ച ഉടനെയും, ആഹാരം ജീണ്ണിച്ചിരിക്കുമ്പോഴും, ചർദ്ദിച്ചശേഷവും, പളിച്ചതികട്ടുമ്പോഴും സൂത്രകാലത്തും,

121. അതിമിഞ്ചാനജ്ഞാപ്യ മാന്യതേ വാതിവാഭൃശം
രധിരോപസ്യതേ ഗാത്രാ ചൂഷ്ട്രേണച പരിക്ഷതേ.

അതിമിയോടു് അനജ്ഞ വാങ്ങാതെയും, ഏറ്റവും വലിയ കാരാടിക്കുമ്പോഴും, തന്റെ ശരീരത്തിൽനിന്നും രക്തം പുറപ്പെടുവുമ്പോഴും, ഭേദത്തിൽ ആയുധമോറ്റ മുറിഞ്ഞിരിക്കുമ്പോഴും, അധ്യയനം ചെയ്യരുത്.

122. സാമധാനാവൃഗ്യജ്ഞി നാധീയീതകദാചന
വേദസ്യോധീത്യ വാപ്യന്ത മാദണ്യകമധീത്യച.

സാമവേദശബ്ദം കേരളക്കമ്പോര, പ്രകൃതജ്ഞാകര അധ്യയനം ചെയ്യരുത്. ഒരു പ്രാവശ്യം വേദം മുഴുവനും അധ്യയനം ചെയ്തശേഷവും, അറുപ്പുകും അധ്യയനം ചെയ്തശേഷവും, അന്നു പിന്നെ ഉച്ചരിക്കരുത്.

123. ഋഗ്വേദോദേവ ദൈവത്വോ യജുർവേദസ്തമാനഃ
സാമവേദഃ മൃതഃ പിത്ര സ്തസ്മാത്തസ്യാശുചിർദ്ധാനിഃ

ഋഗ്വേദം ദേവന്മാരെയും, യജുർവേദം മനുഷ്യരെയും, സാമവേദം പിതൃക്കളെയും സംബന്ധിച്ചതാണ്. തന്നിമിത്തം സാമവേദശബ്ദം പരിശുദ്ധമായിട്ടുള്ളതല്ല.

124. ഏതദിദന്തോ വിദാംസ സ്രുയീനിഷ്കർഷമനപഹം
ക്രമതഃ പൂർവ്വമഭ്യസ്യ പശ്ചാദേവേദമധീയതേ.

വേദങ്ങളുടെ ദേവതകളെയറിഞ്ഞ വിദാഹന്മാർ നിത്യവും ചെയ്യുന്ന ബ്രഹ്മയജ്ഞത്തിൽ ഋക് യജുസ്സ്, സാമം, ഇവ ക്രമമായി അധ്യയനം ചെയ്യണം. അനന്തരം പൂർവ്വം അഭ്യസനം ചെയ്തിട്ട് പിന്നീട് വേദം അധ്യയനം ചെയ്യണം.

125. പശുമണ്യ കമാർജാര ശ്വസർപ്പനകലാഖ്ഭിഃ
അന്തരാഗമനേ വിദ്യാ ദന്ധധായമഹർന്നിശം.

പശു, തവള, പുച്ച, പട്ടി, പാമ്പ്, കീരി, എലി ഇവ അധ്യയനം ചെയ്യുന്നവന്റെയും അധ്യയനം ചെയ്യിക്കുന്നവന്റെയും മധ്യേ കൂടെ പോയാൽ ഒരു ദിവസം അന്ധധ്വനമാകുന്നു.

126. ദ്വാവേവവർജയേന്നിത്യ മന്ധധായൗപ്രയത്തഃ
സ്വാധ്യായ ഭൂമിഞ്ചാശുദ്ധാ മാത്തനം ചാശുചിം ദിജഃ

അശുദ്ധമായ സ്ഥലം ദേഹാശുദ്ധി ഈ രണ്ടും വലിയ അന്ധധ്വനങ്ങളായിട്ട് അധ്യേതാവ എപ്പോഴും ഓർക്കേണ്ടതാണ്.

പൊതുവിധി

127. അമാവാस्याമഷ്ടമീഞ്ച പൗണ്ണമാസീഞ്ചതുർദ്ദശീം
ബ്രഹ്മചാരിഭവേന്നിത്യ മപ്യതൗസ്സാതകോദിജഃ

പ്രതാതഷ്ഠാനമുള്ള ബ്രാഹ്മണൻ തന്റെ പത്നി ജന്മസ്നാനം ചെയ്തിരുന്നാലും അമാവാസ്യ; ചതുർദ്ദശി, അഷ്ടമി, പൗണ്ണമി, ഈ ദിവസങ്ങളിൽ അവളെ പ്രാപിക്കരുത്.

128. നസ്സാണമാചരേതുക്തവാ നാതുരോയമഹാനിശി
നവാസോഭിസ്സഹാജസ്രം നാവിജ്ഞാതേജലാശയേ.

ക്ഷേണശേഷം കാരണം കൂടാതെ കളിയാടി കളിക്കരുത്. വേദനയുള്ളവൻ മുങ്ങിക്കളിക്കരുത്. ജനനം, മരണം, ഗ്രഹണം, ഈ കാലങ്ങളിലല്ലാതെ അർദ്ധരാത്രിയിൽ കളിക്കരുത്. എപ്പോഴും ധരിക്കുന്ന വസ്ത്രത്തോടും ജലത്തിന്റെ ഗുണം അറിയാത്ത കളം മുതലായ ജലാശയത്തിലും, സ്നാനം ചെയ്യരുത്.

129. ദേവതാനാം ഗുരോരാജ്ഞഃ സ്നാതകാ ചാര്യയോസ്സഥാ
നാക്രാമേൽ കാമത്ംഗം ഹരയാം ബഭ്രുണോ ദീക്ഷി-

തസ്യച.

ദൈവബിംബങ്ങൾ, മാതാവു, പിതാവു, ഗുരു, പ്രതാപശാസ്താവു
ജളവൻ, രാജാവു, യാഗത്തിൽ ദീക്ഷയോടു കൂടിയവൻ, ഇവരുടെ ഹരായ
അറിഞ്ഞു ചവിട്ടുകയോ മറികടക്കുകയോ ചെയ്യരുതു്.

130. മധ്യന്ദിനേജ്വരാത്രേച ശ്രാദ്ധംഭൂഷ്ണതപാചസാമിഷം
സന്ധ്യയോരുഭയോശ്ശൈവ നസേവേതചതുഷ്പഥം.

മധ്യാഹ്നത്തിലും, അർദ്ധരാത്രിയിലും, മാംസത്തോടുകൂടി ശ്രാദ്ധ
ത്തിൽ ക്ഷേപിച്ചശേഷവും രണ്ടു സന്ധ്യയിലും നാൽകവലയിലും പെരു
വഴിയിലും സാവകാശം നിൽക്കരുതു്.

131. ഉദാത്തനമപസ്നാനം വിഞ്ചു ത്രേരക്കമേവച
ശ്ലേഷ്മനിഷ്ടൂതവാന്താനി നാധിതിഷ്ഠേതുക്രാമതഃ

അരപ്പു, സ്നാനംചെയ്തു ജലം, മൂത്രം, മലം, രക്തം, കഫം, ചവച്ചു
തൃപ്തി വെറാത്തവലം, ഹർദ്ദി ഇവയാണെന്നു മനസ്സിലാക്കിക്കൊണ്ടു്
ഇവയിൽ ചവുട്ടി നിൽക്കരുതു്.

132. വൈരിണഃനോപസേവേത സഹായ ചൈവവൈരിണഃ
അധാർമ്മികന്തസ്സരഞ്ച പരസൈന്യവ ചയോഷിതം

ശത്രു, അവന്റെ സ്നേഹിതന്മാർ, അധർമ്മി, കള്ളൻ, അന്യന്റെ
ഭാര്യ ഇവരെ സ്നേഹിക്കരുതു്.

133. നഹിദൃശ്യമാനയുഷ്യം ലോകേകിഞ്ചന വിദ്യതേ
യാദൃശം പുരുഷസ്യേഹ പരദാരോപ സേവനം.

ഈ ലോകത്തിൽ മനുഷ്യർക്കു് പരന്മാരീസേവ പോലെ ആയുസ്സി
നെ കറയ്ക്കുന്ന കാര്യം വേറെ ഇല്ലാത്തതാകുന്നു.

134. ക്ഷത്രിയഞ്ചൈവ സർപ്പഞ്ച ബ്രാഹ്മണം ചബഹുശ്രുതം
നാവമന്യേത വൈദ്യുഷ്ഃ കൃശാനപികദാചന.

ക്ഷത്രിയൻ, സർപ്പം, ശാസ്രജ്ഞനായ ബ്രാഹ്മണൻ ഇവർ ക്ഷീണി
ച്ചിരുന്നാലും ക്ഷേമം ആഗ്രഹിക്കുന്നവൻ അവരെ ഒരിക്കലും അവമാനിക്ക
രുതു്.

135. എതത്ത്വം ഹി പുരുഷം നിർദ്ദഹേദവമാനിതം
തസ്യാദേതത്ത്വം നിത്യം നാവമന്യേത ബുദ്ധിമാൻ.

ക്ഷത്രിയൻ, സർപ്പം, ശാസ്രജ്ഞനായ ബ്രാഹ്മണൻ ഇവർ അവമാ
നിച്ചവനെ നശിപ്പിക്കും. അതിനാൽ ബുദ്ധിയുള്ളവൻ അവരെ അവമാ
നിക്കരുതു്.

136. നാത്മാനമവമന്യേത പൂർവാഭിരസമൃദ്ധിഭിഃ

അമൃതൊഃ ശ്രീയമനപിഹേ നൈനാമന്യേത ദുർലഭോ.

വ്യഭാപാരം മുതലായ കാര്യത്താൽ നഷ്ടം നേരിട്ടാലും, ദുർദ്ദൃഷ്ടശാലി
യായി എന്നു കരുതി ആത്മാവിനെ നിന്ദിക്കരുതു്. ക്ഷണം തോറും ഐ
ശ്വര്യം സമ്പാദിക്കുന്നതിനു് നിഷ്കഷ്ടയോടെ കഴിയണം. ഈ സമ്പത്തു
വരുന്നത് ഭാഗ്യം എന്നു വിചാരിക്കാൻ പാടില്ലാ.

137. സത്യം ബ്രഹ്മം യാൽ പ്രിയം ബ്രഹ്മം യാ നബ്രഹ്മം യാത്സത്യമപ്രിയം.

പ്രിയഞ്ചനാനുതം ബ്രഹ്മം ദേഷധർമ്മസ്സനാനതനഃ

കണ്ടതിനെയും കേട്ടതിനെയും സത്യമായി പറയണം. അതും പ്രിയമായി പറയേണ്ടതാകുന്നു. സത്യമായിരുന്നാലും ഒരുത്തൻ അനീഷ്ടമായതും, പ്രിയമായിരുന്നാലും അസത്യവും പറയരുത്. ഇതു ധർമ്മമാകുന്നു.

138. ഭദ്രം ഭദ്രമിതിബ്രഹ്മം യാ തഭദ്രമിത്യേവവാചഭേൽ

ശുഷ്കവൈരം വിവാദഞ്ച നകര്യാൽ കേനചിത്സഹ.

അമങ്ഗലമായിരുന്നാലും മങ്ഗലമെന്നതന്നെ ആദ്യം പറയണം. പിന്നീട് അമങ്ഗലം അറിയിക്കണം. ഒരുത്തനോടും വൃഥാ ഗൗരവമുള്ളതും, വഴക്കു പറയുകയും, വഴക്കു കൂട്ടുകയും ചെയ്യരുത്.

139. നാതികാല്യണാതിസായം നാതിമധ്യം ടിന്നേന്ധിതേ നാജ്ഞാതേനസമംഗച്ഛേ നൈകോനവൃഷലൈസ്സഹ.

അസ്സമിച്ച ഉദിഷ്ടാതിരിക്കുന്നതിനുമുമ്പും അസ്സമിച്ചശേഷവും, മദ്ധ്യം ഹ്നസമയത്തും, ഒറ്റത്തും, ആരാണെന്നറിയപ്പെടാത്തവനോടും, ശുഭനോടും കൂടി വഴിയൊരു ചെയ്യരുത്.

140. ഹീനാങ്ഗാനതിരിക്താങ്ഗൻ വിദ്യാഹീനാൻ വ-

യോധികാൻ

രൂപഭവ്യവിഹീനാംശ്ച ജാതിഹീനാംശ്ച നാക്ഷിപേൽ.

കൈ, കാൽ, കണ്ണ്, ചെവി, വിരൽ ഇവ കുറഞ്ഞവരേയോ കേടപറിയവരോ, ആറു വിരലുള്ളവരേയോ, പഠിക്കാത്തവരേയോ, വൃദ്ധനായോ, വിരൂപികളേയോ, ദരിദ്രന്മാരേയോ, ഹീനജാതിക്കാർക്കുവേണ്ടിയോ അവരവരുടെ ദോഷങ്ങൾ പറഞ്ഞാക്ഷേപിക്കരുത്.

141. നസ്പൃശേല്ലാണിനോച്ഛിഷോ വിപ്രോഗോ ബ്രാഹ്മ-

ണാനലാൻ

നചാപിപശ്യേദശൂചിസ്സന്ധോ ജോതിർഗണാദിവി.

ആഹാരത്തിനുശേഷം കൈകഴുകി ശുദ്ധമാക്കാതെ, പശു, ബ്രാഹ്മണൻ, അഗ്നി ഇവരെ ഇടതുകൈകൊണ്ടും തൊടരുത്. അശുദ്ധനായിരിക്കുമ്പോൾ ആകാശത്തിൽ സൂര്യചന്ദ്രനക്ഷത്രങ്ങളെ നോക്കരുത്.

142. സ്പൃഷ്ടൈവതാനശ്ച ചിർന്നിത്യ മന്ദിഃ പ്രാണാന-

പസ്പൃശേൽ

ഗാന്ത്രാണി ചൈവസർവ്വാണി നാഭിം പാണിതലേനശ്ച

ഒരു സമയം അശുദ്ധനായിരിക്കുമ്പോൾ മേല്പറഞ്ഞ പശു മുതലായവയെത്തൊട്ടാൽ പരിശുദ്ധനായി ആചമനം ചെയ്തു തന്റെ കണ്ണ്, കാത്, തല, മൂക്കു, നാഭി ഈ ഇന്ദ്രിയങ്ങൾ കൈകൊണ്ടു് ജലം തൊട്ടു് തുടയ്ക്കണം.

143. അനാതുരസ്യാനിഖാനി നസ്പൃശേദനിഹത്തതഃ

രോമാണിപരഹസ്യാനി സർവ്വണ്യേവവിവർജയേൽ.

രോഗമില്ലാതിരിക്കുന്ന അവസരങ്ങളിൽ ചെവി മുതലായ ഇന്ദ്രിയങ്ങളും, രോമങ്ങളും, രക്തസ്രവണങ്ങളും തൊടരുത്.

144. മന്ദഗോചാരയുക്തസ്സയാൽ പ്രയതാത്മാജിതേന്ദ്രിയഃ
ജപേച്ഛജ്ജ്വലായൈവ നിത്യമഗ്നിമതന്ദ്രിതഃ

ഇഷ്ടസിദ്ധികരമായ ഗോരോചന മുതലായ സഭാ ധരിക്കുകയും, ഗുരുസേവ ചെയ്യുകയും, അകവും പുറവും പരിശുദ്ധനായും, ജിതേന്ദ്രിയനായും ഇരിക്കുകയും ജപം ഹോമം മുതലായ വൈദികകാര്യങ്ങൾ മടയില്ലാതെ ചെയ്യുകയും ചെയ്യണം.

145. മംഗളാചാരയുക്താനാം നിത്യഞ്ചപ്രയതാത്മനാം
ജപതാംജ്ജ്വലതാശ്ചൈവ വിനിപാതോന വിദ്യതേ.

ഗോരോചന ധരിക്കൽ, ഗുരുസേവ ചെയ്യൽ, ശുദ്ധനായിരിക്കൽ, വൈദികകാര്യങ്ങൾ ചെയ്യൽ, ഇവർക്കു ദൈവത്തിൽനിന്നും മനുഷ്യരിൽനിന്നും ദോഷം സംഭവിക്കുകയില്ല.

146. വേദമേവാഭ്യസേന്നിത്യം യഥാകാലമതന്ദ്രിതഃ
തംഹ്യസ്യാഹുഃ പരംധമ്ൻ മുപധർമ്മോന്യ ഉച്യതേ.

നിത്യവും സന്ധ്യാവന്ദനകാലം വിട്ടു മറ്റു കാലത്തു മടിക്കൂടാതെ വേദം അധ്യയനം ചെയ്യണം. ഇതു ബ്രാഹ്മണൻ ഉയർന്ന ധർമ്മമായും മറ്റുള്ളവർക്കു ഇതിൽനിന്നും താഴ്ന്നതായും പറയുന്നു.

147. വേദാഭ്യോസേനസതതം ശൗചേനതപസൈവച
അദ്രോഹേണച ഭൂതാനാം ജാതിംസ്മരതി പരർവ്വീകീം.

സഭാ വേദം അധ്യയനം ചെയ്യുന്നതുകൊണ്ടും, അകവും പുറവും ആചാരയുക്തമായിരിക്കുന്നതുകൊണ്ടും, ജപം തപസ്സ് ഇവകൊണ്ടും ഹിംസ ചെയ്യാതിരിക്കുന്നതുകൊണ്ടും പുഷ്പജന്തുജന്തുക്കൾക്കു വിധമുള്ള അറിവുണ്ടാകുന്നു.

148. പരവ്ചകീം സംസ്മരൻ ജാതിം ബ്രഹ്മൈവാഭ്യസതേ പുനഃ
ബ്രഹ്മാഭ്യോസേന ചാജസ്ര മനന്തം സുഖമശ്നതേ.

പുഷ്പജന്തുജന്തുക്കളായാൽ പിന്നെയും ഗർഭവാസന നേരിടാതിരിക്കുന്നവിധമുള്ള വേദം അധ്യയനം ചെയ്യുന്നു. അതിനാൽ മോക്ഷസുഖം ലഭിക്കുന്നു.

149. സാവിത്രാൻ ശാന്തിഹോമാംശ്ച കര്യാൻ പപ്സുനിത്യശഃ
പിതുംശ്ചൈവാഷ്ടകാസ്വർച്ഛേ നിത്യമന്വഷ്ടകാസുച.

പൗണ്ഡ്രിയിലും, അമാവാസ്യയിലും, അവിഷ്ണിപൃത്തിക്കായി സാവിത്രി ഹോമവും, ശാന്തിഹോമവും, പൗഷമാസത്തിൽ കൃഷ്ണാഷ്ടമി നവമികളിൽ പിതൃക്കളെക്കുറിച്ച് അഷ്ടകാന്വഷ്ടക ശ്രാദ്ധവും മുടങ്ങാതെ ചെയ്യണം.

150. ദൂരാദാവസ്ഥാന്യത്രം ദൂരാൽ പാദാവസേവനഃ
ഉച്ഛിഷ്യാനം നിഷേകഞ്ച ദൂരാദേവസമാചരേൽ.

അഗ്നിഗൃഹത്തിൽനിന്ന് ദൂരെയായി മലമുത്രപാദപ്രക്ഷാളനം, എച്ചിലിടൽ, പത്മീസമാഗമം ഇവ ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു.

151. മൈത്രം പ്രസാധനം സ്നാനം ഭന്തയാവനമഞ്ജനം
ഈശ്വരഞ്ചൈവരക്ഷാത്ഥം ഗുരൂനേവചപവ്സു.

അമാവാസ്യ, പൗർണ്ണിമ മുതലായ വിശേഷദിവസങ്ങളിൽ ഭേവതാ വിഗ്രഹങ്ങളും, ധർമ്മിഷ്ഠന്മാരായ ബ്രാഹ്മണരെയും, തന്നെ രക്ഷിക്കുന്ന രാജാവിനെയും, ഗുരുവിനെയും ദർശിക്കണം.

152. അഭിവാദ്യേദഗൃദ്ധാംശ്ച ദദ്യാച്ചൈവാസനംസ്വപകം.

കൃതാഞ്ജലിരൂപാസീത ഗച്ഛതഃ പുഷ്പതോനപിയാൽ.

മഹാന്മാർ, മാതാവു്, പിതാവു്, ഗുരു ഇവർ തന്റെ ഗൃഹത്തിൽ വന്നാൽ വിധിപ്രകാരം അവരെ വന്ദിച്ചു് തന്റെ ആസനം അവർക്കു നൽകി അവർ ഇരിക്കുന്നതുവരെ തൊഴുകുകയോടുകൂടി അവരുടെ അടുക്കൽനിന്നു് ഉപചരിക്കണം. അവർ പോകുമ്പോൾ അല്പദൂരംകൂടെ അനുയാത്രയായിച്ചെന്നു യാത്രയാക്കണം.

153. ശ്രുതിസ്മൃത്യദിതം സമ്യങ് നിബദ്ധംസ്വേഷകർമ്മസു

ധർമ്മമൂലം നിഷേവേത സദാചാരമതന്ത്രിതഃ

വേദത്തിലും ധർമ്മശാസ്ത്രത്തിലും പറഞ്ഞിട്ടുള്ള എല്ലാ കർമ്മങ്ങളും, വേദാധ്യയനം മുതലായ ധർമ്മങ്ങളും മഹാന്മാരുടെ അനുഷ്ഠാനങ്ങളും മടി കൂടാതെ നടത്തണം.

154. ആചാരാല്യതേഹ്യായ രാചാരാദീപിതാഃ പ്രജാഃ

ആചാരാധനമക്ഷയ്യ മാചാരോ ഹന്ത്യലക്ഷണം.

ആചാരംകൊണ്ടു് ദീർഘായുസ്സും, ഇഷ്ടമായ പുത്രന്മാരും, നശിക്കാത്ത ധനവും ലഭിക്കുന്നു. ആചാരമായതു് അലക്ഷണം ഇല്ലാതാക്കുന്നു.

155. ദുരാചാരോഹിപുരുഷോ ലോകേ ഭവതിനിന്ദിതഃ

ദുഃഖഭോഗീച സതതം വ്യാധിതോല്പായുരേവച.

ദുരാചാരമുള്ളവൻ ലോകത്തിൽ നിന്ദിക്കപ്പെട്ടവനായും, ദുഃഖം അനുഭവിക്കുന്നവനായും, രോഗിയായും അല്പായുസ്സുള്ളവനായും തീരുന്നു. അതിനാൽ ആചാരമുള്ളവനായിരിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

156. സർവ്വലക്ഷണഹീനോപി യസ്സുദാചാരവാനനരഃ

ശ്രദ്ധധാനോനസൂയശ്ച ശതം വർഷാണിജീവതി.

നല്ല ലക്ഷണമില്ലാതിരുന്നാലും ആചാരം, അസൂയയില്ലായ്മ, ശ്രദ്ധ ഈ ഗുണങ്ങളുള്ളവൻ നൂറു വത്സരം ജീവിക്കുകയും ചെയ്യും.

157. യദ്യല്പരവശം കർമ്മ തത്തദ്യന്തേനവർജ്ജയേൽ

യദ്യദാത്മവശത്തുസ്യ തത്തത്ത്വേവേതയത്തതഃ

ഏതേതു കാര്യങ്ങൾ തനിക്കു സ്വാധീനമില്ലാതെ പരാധീനമായിരിക്കുമോ, അതാതു കാര്യങ്ങൾ നിഷ്കഷയായി വർജ്ജിക്കേണ്ടതാണ്. ഏതേതു തനിക്കു സ്വാധീനമായിരിക്കുമോ അതതു കാര്യം ജാഗ്രതയായി ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു.

158. സർവ്വം പരവശം ദുഃഖം സർവ്വമാത്മവശംസുഖം

ഏതദിദ്യാത്സമാസേന ലക്ഷണം സുഖദുഃഖയോഃ

മറ്റൊരാളുടേതന്റെ വശത്താകുന്നതു ദുഃഖംതന്നെയാകും. തന്റെ വശം ആയാൽ അതു് സുഖംതന്നെയാണു്. (ഒരുത്തന്റെ സഹായംകൊണ്ടു സാധിക്കുന്നതു ദുഃഖമെന്നും താൻതന്നെ ചെയ്യുന്നതു സുഖമെന്നും ഇതു് സുഖദുഃഖങ്ങൾക്കു് സംക്ഷിപ്തമായ ലക്ഷണമാണെന്നും അറിയണം.)

159. യതീകമ്കർവതോസ്യസ്യാ ല്ലരതോഷോന്തരാത്മനഃ
തൽപ്രയത്നേന കർവീത ഹിപരീതത്വവർജ്ജയേൽ.

ഏതു കാര്യം ചെയ്യുമ്പോൾ തന്റെ മനസ്സിന് ഉത്സാഹമുണ്ടാകുമോ ആ കാര്യം ചെയ്യേണ്ടതാണ്. മറ്റുള്ളവ ഉപേക്ഷിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

160. ആചാര്യഞ്ചപ്രവക്താരം പിതരം മാതരം ഗുരും
നഹി.സ്യാദ് ബ്രാഹ്മണാൻഗാശ്ച സർവാഃശ്ചൈവ—
തപസവിനഃ

ആചാര്യൻ, വേദാധ്യയനം ചെയ്യിച്ച ഉപാധ്യായൻ, മാതാവു്, പിതാവു്, ഗുരു, ബ്രാഹ്മണൻ, പശു, ഋഷി ഇവർ വിരോധം ചെയ്താലും അവരോടു പ്രതികാരം ചെയ്യരുതു്.

161. നാസ്തിക്യം വേദനിന്ദാഞ്ച ദേവതാനാഞ്ചകത്സനം
ദോഷം ഭം ഭഞ്ചമാനംച ക്രോധം തൈക്ഷ്ണ്യം—
ചവർജ്ജയേൽ.

ഈശ്വരവിശ്വാസമില്ലായ്മ, വേദത്തെയും ദൈവത്തെയും നിന്ദിക്കുക, വിരോധം, ഡംഭം, അഹംമതി, ക്രോധം, കഠിനത ഇവയും വർജ്ജിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

162. പരസ്യദണ്ഡംനോദ്യമേൽ ക്രുദ്ധോനൈതംനിപാത—
യേൽ.

അന്യത്രപത്രാഹിഷ്യാദോ ശിഷ്യത്വം താഡയേത്തുതേ. ഭരതനെ അടിക്കുന്നുണ്ടെന്നും പറഞ്ഞു് ആയുധങ്ങൾ ഉയർത്തരുതു്. ആയുധംകൊണ്ടടിക്കരുതു്. പുത്രൻ, ശിഷ്യൻ, പത്നി ഇവർ അപരാധം ചെയ്താൽ അവരെ കയറ്റ്, ചുരുൾ മുതലായ സാധനങ്ങൾകൊണ്ടു ശിക്ഷിക്കണം.

163. ബ്രാഹ്മണായാപഗ്നൈവ ദ്വിജാതിർവധകാമ്യയാ
ശതം വർഷാണിതാമിന്ദ്രേ നരകേ പരിവർത്തതേ.

ദ്വിജാതിയനായാലും ബ്രാഹ്മണരെ അടിക്കണമെന്നുകരുതി ആയുധം കൈകൊണ്ടെടുത്താൽ നൂറുവത്സരംവരെ താമിന്ദ്രനരകത്തിൽ പതിക്കും.

164. താഡയിതപാതൃണേനാപി സംരംഭാന്മതി പൂർവകം
ഏകവിംശതമാജാതിഃ പാപയോനിഷ്ഛായതേ.

ബ്രാഹ്മണനെ മനഃപൂർവ്വം അടിക്കണമെന്നു കരുതി തുണകൊണ്ടു പോലും അടിച്ചാൽ ഇരുപത്തൊന്നു ജന്മം പട്ടി മുതലായ പാപജന്തുക്കളായി ജനിക്കുന്നു.

165. അയുദ്ധമാനസ്യോൽപാദ്യ ബ്രാഹ്മണസ്യാസൃഗംഗതഃ
ദുഃഖം സുമഹദ്ദാഹ്ലോതി പ്രേത്യാപ്രാജ്ഞതയാനരഃ

ബ്രാഹ്മണൻ യുദ്ധഭൂമിയിൽ രണത്തിന്നു വരാതിരിക്കുമ്പോൾ അവന്റെ ദേഹത്തിൽ രക്തം വരുന്നവിധം പ്രവൃത്തിചെയ്താൽ മരിച്ചശേഷം ജ്ഞാനശൂന്യനായി അനേകം ദോഷങ്ങൾ അനുഭവിക്കും.

166. ശോണിതം യാവതഃപാംസുൽ സംഗൃഹ്ണാതിമഹീ—
തലാൽ
താവതോബ്ധാനമുത്രാനൈയ ശ്ലോണിതോല്പദകോദ്യതേ.

ബ്രാഹ്മണശരീരത്തിൽ ഉണ്ടാക്കിയ ക്ഷതത്തിൽനിന്നും രക്തം ഭൂമിയിൽ പതിച്ചാൽ എത്ര പൊടിയെ അതു നനയ്ക്കുമോ അത്രയും വർഷം അവൻ മരിച്ചശേഷം അവന്റെ രക്തം നരകത്തിൽ ശ്വാന്നൻ, കറുക്കൻ മുതലായ ജന്തുക്കൾ കടിക്കും.

167. നകദാചിദ്രിജേതസ്മാ ദിദ്യാനവഗുരേദപി
നതാഡയേത്തുണേനാപി നഗാത്രാൽ സ്രവയേദസ്യക്.

അറിവുള്ളവൻ ബ്രാഹ്മണനെ ഒരിക്കലും അവമാനിക്കുകയും തുണ മുതലായവകൊണ്ടടിക്കുകയും രക്തം ചിതുന്ന മറ്റു കൃത്യങ്ങൾ ചെയ്യുകയും ചെയ്യരുത്.

168. അധാർമ്മികോനരോയോഹി യസ്യചാപ്യന്തരംധനം
ഹി.സാരതശ്ചയോനിത്യം നേഹാസൗസുഖമേധതേ.

ധർമ്മമില്ലാത്തവനായും, വ്യാജം പറഞ്ഞു ധനത്തെ ആർജ്ജിക്കുന്നവനായും ഹിംസയിൽ തൽപരനായും ഇരിക്കുന്നവൻ ഐഹികത്തിൽ സുഖം നേർവേിക്കുകയില്ല.

169. നസിന്നേപിധർമ്മേണ മനോധർമ്മേണിവേശയേൽ.

അധാർമ്മികാണാം പാപാനാ മാശുപശ്യസിപര്യയം.

ശാസ്ത്രാനുസരണം ആചാരത്തോടുകൂടിയവന് ഒരു ദഃഖംവന്നാൽ അവൻ അധർമ്മത്തിൽ മനസ്സുവയ്ക്കരുത്. അധർമ്മംചെയ്യുന്ന പാപികൾക്ക് ഐശ്വര്യം മുതലായ സൗഖ്യം വരുന്നതുപോലെയിരുന്നാലും അവ ക്ഷണം കൊണ്ടു നശിച്ചുപോകും.

170. നാധർമ്മശുരിതോലോകേ സദ്യഃ ഫലതിഗൗരിവ
ശന്നൈരാവർത്തമാനസ്ത കത്തുമൂലനികൃന്തതി.

ലോകത്തിൽ അധർമ്മംചെയ്താൽ അതു പശുവിനെപ്പോലെ ഉടൻ ഫലം നൽകുകയില്ല. മന്ദമന്ദമായി അതിന് ശക്തി വന്നശേഷം ചെയ്തവനെ അടിയോടെ നശിപ്പിക്കും.

171. യദിനാത്മനിപുത്രേഷു നചേൽ പുത്രേഷുനപ്തുഷു
നത്വേവതു കൃതോധർമ്മഃ കത്തുർവതി നിഷ്ഫലഃ

അധർമ്മംചെയ്തവന് ഒരുപക്ഷേ ദഃഖം വരാതിരുന്നാലും, അവന്റെ പുത്രനോ, പൗത്രനോ, പുത്രസമ്പത്തോ, പശുസമ്പത്തോ, ധനസമ്പത്തോ നശിച്ചു ദഃഖം ഉണ്ടാകും. അതല്ലാതെ ചെയ്ത അധർമ്മം നിഷ്ഫലമാകുകയില്ല.

172. അധർമ്മേണൈധതേതാവ തതോഭദ്രാണിപശ്യതി
തതസ്സപതാൻ ജയതി സമൂലസ്തുവിനശ്യതി.

അധർമ്മവിട്ടുകാരനാ ഭ്രോഹംപ്രവർത്തിക്കൽ മുതലായ അധർമ്മം ചെയ്യുന്നവന്റെ ഗൃഹം, പുത്രപൗത്രാദിസന്തതി ഇവ അഭിവൃദ്ധിപ്രാപിക്കുന്നതു പോലെ തോന്നിയാലും, ശത്രുവിനെ ജയിക്കുന്നതുപോലെ തോന്നിയാലും എല്ലാ ഐശ്വര്യങ്ങളോടുകൂടി നശിക്കും. അവന്റെ പേരുപോലും നശിച്ചുപോകുന്നു.

173. സത്യധർമ്മാര്യവൃത്തേഷു ശുചേചൈവാരമേതദോ
ശിഷ്ടാംശശിഷ്ടാലധർമ്മേണ വാഗ്ബാഹുരസംയതഃ

സത്യം, ധർമ്മം, സദാചാരം ശൗചം ഇവയിൽ പ്രീതി എപ്പോഴും വരുന്നതാകുന്നു. ശിഷ്യൻ, ഭാര്യ, ഭൃത്യന്മാർ ഇവരെ ഇവ ആചരിച്ചു നടക്കത്തക്കവണ്ണം ശിക്ഷിക്കേണ്ടതാകുന്നു. വായ്, കൈ, വയറ്റ് ഇവ അടയ്ക്കേണ്ടതാകുന്നു.

174. പരിത്യജേദത്ഥകാമൗ യൗന്യാതാം ധർമ്മവർജ്ജിതൗ
ധർമ്മം ചാസ്യോസുഖോദക്തം ലോകവിക്രമേവച.

എത്ര അത്ഥകാമങ്ങൾ ധർമ്മവിരോധമായിരിക്കുമോ അവ പിൻ കാലത്തിൽ അസൗഖ്യകരമായ ധർമ്മത്തെയും ലോകത്തിൽ നിന്ദിക്കപ്പെട്ട വയേയും നീക്കേണ്ടതാകുന്നു.

175. നപാണിപാദചപലോ നനേത്രചപലോനൃജഃ
നസ്യോദാക്രേചപലശ്ചൈവ നപരദ്രോഹകർമ്മധീഃ

നിഷ്ഫലമായ ധനം എടുക്കുക മുതലായ കൈയുടെ ചാപല്യത്തേയും, നടക്കുക മുതലായ ചരണചാപല്യത്തേയും, പരസ്പദർശനം മുതലായ നേത്രചാപല്യത്തേയും, ജനങ്ങളാൽ നിന്ദിക്കപ്പെട്ടതായ വാക്കുകൾ പറയുക മുതലായ വാക്ചാപല്യത്തേയും കൃത്രിമ ബുദ്ധിയേയും, ദ്രോഹം ചെയ്യുന്നതിനെയും അതിൽ മനസ്സുവയ്ക്കുന്നതിനെയും നീക്കേണ്ടതാകുന്നു.

176. യേനാസ്യപിതരോയാതാ യേനയാതാഃ പിതാമഹാഃ
തേനയായാത്സതാമ്മാർഗം തേനഗഹനനരിഷ്യതേ.

പ്രകൃതം മുതലായ സദാചാരങ്ങളിൽ ശാസ്ത്രമായി എത്ര പറഞ്ഞിരുന്നാലും ഒരാളുടെ പിതാവും പിതാമഹൻ തുടങ്ങിയവർ എപ്രകാരം അനുസരിച്ചിരുന്നുവോ അപ്രകാരം അവൻ അനുസരിച്ചിരിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

177. ഋതാപിപുരോഹിതാചാരൈർമാതൃലാതിമിസം—
ശ്രീതൈഃ

ബാലവൃദ്ധാതുരൈരവൈദ്യൈർജ്ഞാതിസംബന്ധി—
ബാസവൈഃ

യാഗംചെയ്ത ഋതാപി, പുരോഹിതൻ, ആചാര്യൻ, മാതൃലൻ, അതിഥി, ആശ്രിതന്മാർ, ബാലന്മാർ, വൃദ്ധന്മാർ, പരവശന്മാർ, വൈദ്യൻ, ജ്ഞാതി, അളിയൻ തുടങ്ങിയ സംബന്ധികൾ, മരുമകൻ മുതലായ ബന്ധുക്കൾ ഇവരോടും.

178. മാതാപിതൃഭ്യോ ജാമീഭിർഭ്രാതാപുത്രേണ ഭാര്യയാ
ഭൂമിത്രാദാസവർഗേണ വിവാദനസമാചരേൽ.

മാതാവും, പിതാവും, ജാമികൾ, സഹോദരൻ, പുത്രൻ, ഭാര്യ, പുത്രി, ദാസന്മാർ ഇവരോടും ശൗകൃതത്താത്തതാകുന്നു.

179. ഏതൈർവ്വിവാദാൻ സന്ത്യജ്യ സർവ്വപാപൈഃ—
പ്രമുച്യതേ.

ഏകദിർജ്ജിതൈശ്ച ജയതി സർവ്വാൻ ലോകാനിമാൻ—
ഗൃഹീ.

വായടയ്ക്കുകയെന്നാൽ സത്യം പറയുകയാണു്. കൈഅടയ്ക്കുകയെന്നതു് ഒരത്ത്രിലും ബലംപ്രയോഗിക്കാതിരിക്കുകയാണു്. വായടയ്ക്കുകയെന്നാൽ ആകണ്ഠം ഭൂജിക്കുന്നതിനു് താൽപര്യമില്ലെന്നാണു്.

ഋതപിക് മുതലായവരെ വിരോധിക്കാതിരുന്നാൽ തനിക്ക് അജ്ഞാനകൃതമായ പാപങ്ങൾ ഉണ്ടാകുകയില്ല. ഇവർ ചെയ്ത കാരങ്ങൾ ക്ഷമിച്ചാൽ ആ ഗുഹസ്ഥൻ പുണ്യലോകങ്ങൾ പ്രാപിക്കും.

180. ആചാര്യോ ബ്രഹ്മലോകേശഃ പ്രാജാപത്യേ പിതാപ്രഭുഃ
അതിഥിസ്സപിത്രലോകേശോ ദേവലോകസ്യ ചർത്വജഃ

ആചാര്യൻ ബ്രഹ്മലോകത്തിനും, പിതാവ് പ്രജാപതിയുടെ ലോകത്തിനും, അതിഥി ഇന്ദ്രലോകത്തിനും, ഋതപിക് ദേവലോകത്തിനും യജമാനന്മാരാണ്.

181. ജാമയോപ്പരസാംലോകൈ വൈശ്വദേവസ്യബാസവാഃ
സംബന്ധിനോഹൃപാംലോകൈ പൃഥിവ്യാമ്മാതൃമാതൃലൗ

സഹോദരി, മരുമകൾ, അമ്മയുടെ സഹോദരി മുതലായ ജാമികൾ അപ്പരസ്സുകളുടെ ലോകത്തിനും, മരുമകൻ മുതലായ ബന്ധുക്കൾ വിശ്വദേവലോകത്തിനും, മച്ചൻ മുതലായ സംബന്ധികൾ വരണലോകത്തിനും, മാതാവും മാതൃലനും ഭൂലോകത്തിനും യജമാനന്മാരാകും.

182. ആകാശേ ശാസ്തവിജേന്തയാ ബാലധൃദ്ധകൃശാതൂരാഃ
ഭ്രാതാജ്യേഷ്ഠസ്തമഃ പിത്രാ ഭാര്യാപുത്രഃ സ്വകംതന്.

ബാലന്മാർ, വൃദ്ധന്മാർ, കൃശന്മാർ, ആതുരന്മാർ ഇവർ ആകാശലോകത്തിന്റെ യജമാനന്മാരാകും. മുത്ത സഹോദരൻ പിതാവോടു സദൃശനായും പുത്രനും, പത്നിയും തന്റെ ശരീരമായും പറയപ്പെടുന്നു.

183. ഛായാസ്വദാസവർഗശ്ച ഭൂഹിതാകൃപണംപരം
തസ്മാദേതൈരധിക്ഷിപ്തഃ സഹേതാസംജാഗ്രസ്സഭാ.

ഭൂതന്മാർ തന്റെ ഛായയായും പുത്രി തന്റെ ഭയത്തോടു ഭാജനമായും ഇരിക്കുന്നു. അതുകൊണ്ട് ഇവർ പിഴചെയ്താൽ ക്ഷമിക്കേണ്ടതാണ്. ഇവരെ ഉപചരിക്കുന്നതുകൊണ്ട് മേല്പറഞ്ഞ ലോകങ്ങളെ പ്രാപിക്കുന്നു.

184. പ്രതിഗ്രഹസമത്ഥോപി പ്രസങ്ഗം തത്രവർജ്ജയേൽ
പ്രതിഗ്രഹേണഹ്യസ്യാശു ബ്രാഹ്മണേജഃ പ്രശാമ്യതി.

വേദം, ജ്ഞാനം ഇവകൊണ്ട് ദാനം വാങ്ങുന്നതിന് സമത്ഥനായിരുന്നാലും സദാ അതിൽ താല്പര്യമുണ്ടാകരുത്. അധികമായി ദാനം വാങ്ങിയാൽ അവന്റെ ബ്രഹ്മത്തേജസ്സു ക്ഷണം നശിച്ചുപോകും.

185. നദ്രവ്യാണാമഭിജ്ഞായ വിധം ധർമ്മ്യം പ്രതിഗ്രഹേ
പ്രാജ്ഞഃ പ്രതിഗ്രഹം കര്യാ ദവസീദനപിക്ഷയാ.

അധികം വിശപ്പുകൊണ്ട് ദുഃഖത്തോടുകൂടിയിരുന്നാലും ദ്രവ്യങ്ങളുടെ ധർമ്മധർമ്മങ്ങളെയും ഏതു മന്ത്രം ജപിച്ചാൽ ഏതു ദേവതയുടെ പ്രീതിക്കായി കൊടുക്കുന്നു എന്നുള്ളതിനെക്കുറിച്ചും ജ്ഞാനമില്ലാത്ത വിദാഹ് ദാനം വാങ്ങരുത്തതാണ്.

186. ഹിരണ്യഭൂമിമശ്വംഗാ മനം വാസസ്തിലാൻഘൃതം
പ്രതിഗ്രഹണന്നഘിദാസ്തം സ്മീഭേതി ദാരുവൽ.

സാജ്ഞം, ഭൂമി, കരിര, പശു, അന്നം, വസ്ത്രം, ഏല്ല്, നെയ്യ് ഇവ ജ്ഞാനമില്ലാത്തവർ ദാനം വാങ്ങിയാൽ അഗ്നിയിൽപെട്ട തടിയെന്നപോലെ സ്മൃതായിത്തീരുന്നു. അവൻ വീണ്ടും മാനു ജന്മവും ലഭിക്കുന്നില്ല.

187. ഹിരണ്യമായുരന്നശ്ച ഭൂതൃശ്ചാപേയാഷതസ്തനം.

അശ്വാശ്വക്ഷസ്തപചന്നാസോ ചേതന്തേജസ്സിലംപ്രജാഃ

ജനാനമില്ലാത്തവൻ ദാനം വാങ്ങിയാൽ സ്വർണ്ണദാനം ആയുസ്സിനേയും, അന്നം, ഭൂമി, പശു ഇവ ശരീരത്തേയും, കതിര കണ്ണിനേയും, വസ്ത്രം തൊലിയേയും, നെയ്യ് തേജസ്സിനേയും, എള്ളു സന്തതിയേയും നശിപ്പിക്കുന്നു:

188. അതപാസ്തപനധീയാനഃ പ്രതിഗ്രഹാരുചിർഭവിജഃ

അംഭസ്തൃശ്ശപുരേനേവ സഹതേനൈവമജ്ജതി.

ജനാനമില്ലാതെയും, തപസ്സു ചെയ്യാതെയും ഇരിക്കുന്നവൻ ദാനം വാങ്ങുന്നതിന് ആഗ്രഹിച്ചാൽ അവൻ വാങ്ങിയ ദാനസാധനത്തോടു കൂടി കൽത്തോണികൊണ്ടു നദിയെ തരണംചെയ്യുന്നതിന് യത്നിക്കുന്നവനെ പോലെ നശിച്ചുപോകുന്നു.

189. തസ്താദപിദ്വാൻബിഭിയാ ഭ്യസ്താത്തസ്താൽ പ്രതിഗ്ര—

സ്വപ്നകേനാപ്യവിദ്യാൻഹി പങ്കേഗൗരിവന്ദീദതി.

ജനാനമിളരാത്തവൻ ഏതുദൈവം വാങ്ങുന്നതിനും ഭയപ്പെടേണ്ടതോണം അവൻ സ്വർഗ്ഗപദനം വാങ്ങിയാലും ചെളിയിലകപ്പെട്ട പശു എന്നപോലെ ദുഃഖിക്കുന്നു.

190. നവാദ്യപിപ്രയച്ഛേതു വൈഡാല വൃതികേദിജെ നബകവൃതികേ വിപ്രേ നാവേദവതി ധർമ്മവിൽ.

പുച്ചയെപ്പോലെ ഉപായമുള്ളവനും, കൊക്കിനെപ്പോലെ ഹിംസയിൽ ആഗ്രഹമുള്ളവനും, ധർമ്മിണത്തവൻ ജലംപോലും കൊടുക്കരുത്. വേദം അധ്യയനം ചെയ്യാത്തവൻ ദാനം ചെയ്യരുത്.

191. **தரிசுபபேதேசுதெ஢்஢஢ி விபிநாப்யாஜஜித஢யந஢
ஃததஃவதநதந஢ய பரதாஃததேவப.**

ഈ മുന്നേറ്റങ്ങൾ ന്യായമായി സ്വീകരിച്ചു ധനം കൊടുത്താലും, കൊടുത്തവർ ഉടനെ അനന്തരമുണ്ടാകും. വാങ്ങിയവർക്ക് മരിച്ചശേഷം അനന്തരവുമുണ്ടാകും.

192. യഥാപ്രവേനഘലേന നിമജ്ജതദുകേതരൻ

തമാനിമജ്ജരോദസ്മാ ഭജന്തോദാതുപ്രതീശ്ചകൗ.

കൽത്തോണികൊണ്ടു നദി കടക്കാൻ യത്നിച്ചവൻ എപ്രകാരം ആ തോണിയോടുകൂടി താണുപോകുന്നുവോ അപ്രകാരം മൃഗങ്ങൾ ഭാഗംചെയ്താൽ ആവണ്ടു മൃഗങ്ങൾക്കും നശിച്ചുപോകുന്നു.

193. യഥാപജ്ജിസഭാലബ്ധ ഗുഹാഭിമിതകോലോകധാരക:

ബൈഡാലപ്രതികോജ്ഞയൊ ഹിംസ്രസ്വർവാഭി—

സന്ധ്യ:

யல்லை. பெய்யுநதாயி பரந்துகொளு நம்பாதிட யம். காண்
 நோமொரு. யல்லைபெய்யுநதுபோலெகாவிடுகநயம்., அநயநெர் யந
 திலாழமுடிதலயம்., யாஜபித்தம்., லாடிகம்., லாத்தகம்., பர
 றுநாநயிப்பும். அயித்தலயம். நெய்யாலயுதிக்காக்கம்.,

194. അയോദ്ധ്യപ്പിർന്നെഷ്ടകൃതിക: സപാത്മസാധനതലുര:
ശരോമിഥ്യാവിനീതശ്ച ബകപ്രതപരോഭിജ:

എപ്പോഴും കീഴ്പ്പോട്ടു നോക്കുന്നവൻ, ക്രൂരമുള്ളവൻ, അന്യന്റെ കാര്യത്തിന് ഭോഷംവരുത്തി തന്റെ കാര്യം സാധിക്കുന്നവൻ, ശാൻ, പുറമേ മാത്രം വിനയമുണ്ടെന്നു നടിക്കുന്നവൻ, ഇവൻ ബകപ്രതക്കാരനാണ് ഇവൻ ഭാനം ചെയ്യരുത്.

195. യേബകപ്രതിനോവിപ്രാ യേചമാർജ്ജാരലിങ്ഗിന:
തേപതന്ത്യസതാമിസ്രേ തേനപാപേനകമ്മണാ.

ബകപ്രതക്കാരൻ, മാർജ്ജാരോപായി ഇവർ പാപശക്തിയാൽ അസതാമിസ്രമെന്ന നരകത്തിൽ പതിക്കുന്നു.

196. നധർമ്മസ്യാപദേശേന പാപംകൃതാപ്രതംചരേൽ
പ്രതേനപാപംഹാദ്യ കവ്ൻസ്മീശുഭദംഭനം.

പാപം ചെയ്തവൻ ധർമ്മം ചെയ്യുന്നതുപോലെ പ്രാജാപത്യപ്രതം മുതലായ പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യരുത്. സ്മി, ശുഭൻ ഇവരോട് "ധർമ്മത്തിനായി ഇതു ചെയ്യുന്നു." എന്ന് ഡംഭ പദത്തെക്കൂടാത്തതാണ്. ഇനിയും "പാപം പോകുന്നതിനായി ഇതു ചെയ്യുന്നു" എന്ന് പറയേണ്ടതാകുന്നു.

197. പ്രേത്യേഹചേദശാവിപ്രാ ഗർഹ്യന്തേബ്രഹ്മവാദിഭി:
ഹരദ്മനാചരിതംയച്ചപ്രതം രക്ഷാംസിഗച്ഛതി.

ഇവരെപ്പോലെ കപടാചാരമുള്ളവരെല്ലാം ഐഹികത്തിലും പാരത്രികത്തിലും ഹാൻമാർ നിന്ദിക്കുന്നു. കപടമായി ചെയ്ത പ്രായശ്ചിത്തം രാക്ഷസരെ പ്രാപിച്ചു നിഷ്ഫലമായി പരിണമിക്കുന്നു.

198. അഖിങ്ഗീലിങ്ഗിവേഷണ യോവൃത്തിമുപജീവതി.
സലിങ്ഗിനാം ഹരത്യേന സ്കീര്യഗ്യാനൗചജായതേ.

ഗൃഹസ്ഥനായിരിക്കുന്നവൻ ബ്രഹ്മചാരി മുതലായവരുടെ വേഷം ധരിച്ചു ഭിക്ഷയെടുത്താൽ അവൻ ആ ബ്രഹ്മചാരി മുതലായവർക്കുള്ള പാപം ഏൽക്കും. മരിച്ചശേഷം കോഴി മുതലായ പക്ഷിജാതിയിൽ ജനിക്കും.

199. പരകീയനിപാനേഷു നസ്സായാച്ചകദാചന
നിപാനകന്തു: സ്സാത്പാതു ദുഷ്ടകൃതാംഗേനലിപ്യതേ.

മറ്റൊരാളുടേത് കഴിച്ച കളത്തിൽ ഒരിക്കലും സ്നാനം ചെയ്യരുത്. അങ്ങിനെ സ്നാനം ചെയ്താൽ ആ ഫലം കളം കഴിച്ചവനും, അവന്റെ പാപം കളിക്കുന്നവനും ലഭിക്കും. വേറെ ആരു മുതലായവയില്ലാതിരുന്നാൽ ആ കളത്തിൽനിന്ന് അഞ്ചു കൈ മണ്ണെടുത്ത് വെളിയിൽ ഇട്ടിട്ട് സ്നാനം ചെയ്യാം.

200. യാനശയ്യാസനാന്യസ്യ കൂപോദ്യാനഗൃഹാണിച
അദത്താന്യപളഞ്ജാന ഏനസസ്യാത്തുരീയഭാക്

വാഹനം, ശയ്യ, ആസനം, കിണറ്റ്, ഉദ്യാനം, ഗൃഹം ഇവയുടെ ഉടമസ്ഥന്റെ അനുവാദംകൂടാതെ ഇവ ഉപയോഗപ്പെടുത്തുന്നവൻ ഉടമസ്ഥന്റെ പാപത്തിൽനിന്നും നാലിലൊന്നു വാങ്ങും.

201. നദീഷ്ടദേവഖാതേഷു തടാകേഷുസരസ്സച
സ്നാനം സമാചരേന്നിത്യം ഗത്ത്പ്രസ്രവണേഷ്ച.

ആദ്യം, തീർത്ഥമായ ദേവപുഷ്പംകരണി, തടാകം, എണ്ണായിരം വീൽ കടൽക്കരവുള്ളതായ ഗർഭം, സരസ്വതി, പ്രസ്രവണം ഇവയിൽ സ്നാനം ചെയ്യേണ്ടതാണ്.

202. യമാൻസേവേതസതതം നനിത്യംനിയമാൻബധഃ
യമാൻപതത്യകവാണോ നീയമാൻകേവലാൻജേൻ.

യമങ്ങൾ എപ്പോഴും ചെയ്യേണ്ടതാണ്. നിയമങ്ങളെല്ലാം നിത്യവും ആവശ്യം ചെയ്യേണ്ടതില്ലാ. യമങ്ങൾ നിത്യവും പ്രാപിക്കാതിരുന്നാലും, നിയമങ്ങളെ മുഴുവനും വെടിഞ്ഞാലും നശിച്ചുപോകും.

203. നാശ്രോത്രിയതതേയജ്ഞ ഗ്രാമയാജികൃതേതഥാ
സ്രിയാക്രീഡേനചഹ്തേ ഭുജീതബ്രാഹ്മണഃ ക്വചിത്.

വേദം അധ്യയനം ചെയ്തവൻ ചേർന്നിട്ടില്ലാത്ത യജ്ഞത്തിലും, ഗ്രാമപുരോഹിതൻ, സ്രീ, നപുംസകൻ ഇവർ ചെയ്യുന്ന യാഗത്തിലും ബ്രാഹ്മണൻ ഒരിക്കലും ഭക്ഷിക്കരുത്,

204. അശ്രീകമേതത്സാധുനാം യത്രജ്ഞപത്യമീഹവിഃ
പ്രതീപമേതദേവാനാം തസ്താത്തല്ലരിവർജ്ജയേൽ.

ഇവർ യാഗം ചെയ്താൽ മഹാന്മാർക്കു ദുഃഖവും ദേവകൾക്കു വിരോധവും സംഭവിക്കുന്നതുകൊണ്ട് ആ യജ്ഞത്തിൽ ഭുജിക്കുന്നത് ഉപേക്ഷിക്കേണ്ടതാണ്.

205. മത്തക്രൂദ്ധാതുരാണാഞ്ച നഭുംജിതകദാചധ
കേശകീടോപപന്നഞ്ച പദാസ്പൃഷ്ടഞ്ചകാമതഃ

മദ്യമുള്ളവൻ, കോപി, ആതുരൻ ഇവരുടെ അന്നം തലമുടി പൂഴ് ഇവയുണ്ടായിരുന്ന അന്നം, കാൽകൊണ്ടു ചവിട്ടിയ അന്നം;

206. ഭൂണഘ്നാഭേക്ഷിതഞ്ചൈവ സംസ്പൃഷ്ടം ചാപ്യ-
ഭക്ത്യയാ
പതത്രീണാവലീഡഞ്ച ശൂനാസംസ്പൃഷ്ടമേവച.

ശിശുഹത്യ തുടങ്ങിയ പാപകർമ്മം ചെയ്തവർ നോക്കിയ അന്നം, തീണ്ടായിരുന്ന സ്രീക്കു വിളമ്പിയതിൽ ശേഷിച്ച അന്നം, കാക്ക, പട്ടി ഇവ തൊട്ട അന്നം;

207. ഗവാചാനമുപശ്രോതം ഘൃഷ്ടാന്നഞ്ചവിശേഷതഃ
ഗണാനംഗണികാന്നഞ്ച വിദുഷാഞ്ചജഗൃഹിതം.

പശു തിന്ന ശേഷിച്ച അന്നം, ധർമ്മത്തിനായിട്ടു സത്രത്തിൽ തയ്യാറാക്കിയിട്ടുള്ള അന്നം, അനേകം ജനങ്ങൾ ചേർന്നു കൊടുക്കുന്ന അന്നം (സദൃശ്യ വിളമ്പുന്നത്) വേശ്യയുടെ അന്നം, വിദ്വാന്മാർക്കു ഇഷ്ടമല്ലാത്ത അന്നം.

യഥം—ബ്രഹ്മചര്യം, ദയ, ക്ഷമ, ധ്യാനം, സത്യം, നീതിയായിരിക്കുക, അഹിംസ, കളവുചെയ്യാതെ, എല്ലാവർക്കും പ്രിയനായിരിക്കുക, ഇന്ദ്രിയനിഗ്രഹം ചെയ്ത ഇവയാണ്.

നിയമം—സ്നാനം, മൗനം, ഉപവാസം, ദേവപൂജ, വേദാധ്യയനം, ജിതേന്ദ്രിയത്വം, ഗൃഹശുശ്രൂഷ, ശുചി, കോപമില്ലായ്മ, ജാഗ്രത ഇവയാകുന്നു.

208. സ്നേഹഗായകയോശ്ചാനം താൽർക്ഷേർവാഷികസ്യപ
ദീക്ഷിതസ്യ കദര്യസ്യബദ്ധസ്യനിഗഡസ്യപ.

ചോരൻ, ഗായകൻ ഇവരുടെ അന്നം, ആശാരിയുടെ അന്നം, പലിശകൊണ്ടുപജീവിക്കുന്നവൻ ദീക്ഷിതൻ ഇവരുടെ അന്നം, അനുഭവിക്കുകയും ചെലവു ചെയ്യുകയും ചെയ്യാത്തവന്റെ അന്നം, വിലങ്ങന്റെ അന്നം, അല്ലെങ്കിൽ മറ്റു പ്രകാരമേ ബന്ധത്തിൽപെട്ടവന്റെ അന്നം;

209. അഭിശസ്തസ്യഷംഡ ഡ്യ പുശ്ചല്യാദാംഭികസ്യപ
ശൂക്തം പര്യഷിതഞ്ചൈവ ശുഭ്രസ്യോഹിഷ്ടമേവച.

പഞ്ചമഹാപാപി, ഷണ്ഡൻ, പുശ്ചലി, ഡാംഭികൻ ഇവരുടെ അന്നം; പിരിഞ്ഞതും പുളിച്ചതും മൂന്നഭിവസംവരെ ഇരുന്ന പഴുകിയതും ആയ പാൽ, തയീർ, അന്നം ശുഭ്ര വിളമ്പി ശേഷിച്ച അന്നം;

210. ചികിത്സകസ്യമൃഗയോഃ ക്രൂരസ്യോഹിഷ്ടഭോജിനഃ
ഉഗ്രാനംസൃതികാന്നഞ്ച പര്യാചാന്തമനിർദ്ദിശം.

വൈദ്യൻ, വേട്ടക്കാരൻ, ക്രൂരൻ, എച്ചിൽതിന്നുന്നവൻ, അന്തലോമ ജാതിയൻ അല്ലെങ്കിൽ രാജാപുത്രൻ ഇവരുടെ അന്നം, പ്രസവിച്ചവളുടെ സൗഖ്യത്തിനായിട്ടുണ്ടാക്കുന്ന അന്നം, പന്തിരിൽനിന്നും ഊണു കഴിഞ്ഞു ഒരു ത്തൻ ഏഴന്നേറാശേഷം ഇടുന്ന അന്നം, ഇന്ന ആരക്കു എന്നു നിർദ്ദേശിക്കപ്പെടാത്ത അന്നം;

211. ആനർച്ചിതംവൃഥാമാംസം വിധവായാശ്ചയോഷിതഃ
ദിഷഭനം നഗര്യന്നം പതിതാനമപക്ഷ്യതം.

മര്യാദ കൂടാതെ കൊടുക്കുന്ന അന്നം, പുജിക്കാത്ത അന്നം, കാരണം കൂടാതെ പചിച്ച മാംസം, വിധവയും വന്ധ്യയുമായവളുടെ അന്നം, ശത്രുവിന്റെ അന്നം, നഗരത്തിൽ ഉണ്ടാക്കുന്ന അന്നം, ദൃഷ്ട ഭവിച്ചവന്റെ അന്നം, തുമ്പി എച്ചിൽ തെറിച്ച അന്നം;

212. പിശുനാഗൃതിനോശ്ചാനം ക്രതുവിക്രയിണസ്തഥാ
ശൈലുഷ്ണനവായാന്നം കൃതഘ്നസ്യാനമേവച.

പിശുനൻ, കള്ളസ്സാക്ഷി പറയുന്നവൻ, യജ്ഞഫലം മുതലായവ വില്ക്കുന്നവൻ, നടൻ അല്ലെങ്കിൽ താളം പിടിക്കുന്നവൻ, വഞ്ചിക്കാരൻ, കൃതഘ്നൻ, ഇവരുടെ അന്നം;

213. കർമ്മാരസ്യനിഷാദസ്യ രങ്ഗാവതരകസ്യപ
സുവർണ്ണകന്തുർവൈണസ്യ ശസ്ത്രവിക്രയിണസ്തഥാ

മുശാരി, പറയൻ, കൂത്താടി, പൊൻവേലക്കാരൻ, വരമ്പുവേല ചെയ്യുന്നവൻ, ആയുധങ്ങളെക്കൊണ്ടു വില്ക്കുന്നവൻ ഇവരുടെ അന്നം;

214. ശ്വവതാംശൗണ്ഡികാനാച ചേലനിർണ്ണേജകസ്യപ
രഞ്ജകസ്യഗൃഗംസ്യയസ്യചോ പപതിർഗൃഹേ.

നായാട്ടിനായി പട്ടികളെ വളർത്തുന്നവൻ, കള്ളുണ്ടാക്കി വില്ക്കുന്നവൻ, വസ്ത്രം അലക്കുന്നവൻ, വസ്ത്രത്തിൽ ചായമിടുന്നവൻ, ഘാതകൻ, ജാരസംസർഗ്ഗമുള്ളവളുടെ ഭർത്താവ്, ഇവരുടെ അന്നം;

215. മുഷ്യന്തിയേചോപപതിം സ്രീജിതാനാംചസർപ്പശഃ
അനർദ്ദിശം ചപ്രേതാന മതുഷ്ടികരമേവച

തന്റെ ഭാര്യയുടെ ജാരനെ അറിഞ്ഞുകൊണ്ടു സഹവസിപ്പിക്കുന്നവൻ, സ്രീജിതൻ, മരിച്ച പുലയുള്ളവൻ ഇവരുടെ അന്നം; തന്റെ മനസ്സിന് അഹിതമായ അന്നം: ഇവ ഭക്ഷിക്കരുത്.

216. രാജാനന്തേജ ആദത്തെ ശുഭ്രാനം ബ്രഹ്മവർച്ചസം
ആയുസ്സുവർണ്ണാകാരാനം യശശ്ചർമ്മാവകർത്തിനഃ

ഈ അന്നം ഭക്ഷിച്ചാൽ രാജാവിന്റെ അന്നം തേജസ്സിനെയും, ശുഭ്രന്റെ അന്നം ബ്രഹ്മതേജസ്സും, തട്ടാന്റെ അന്നം ആയുസ്സും, ചക്കിലിയന്റെ അന്നം കീർത്തിയും.

217. കാരുകാനംപ്രജാംഹന്തി ബലംനിർണ്ണേജകസ്യച
ഗണാനംഗണികാനംച ലോകേഭ്യഃ പരികൃതതി.

ശില്പിയുടെ അന്നം പുത്രനെയും, രജകന്റെ അന്നം ബലവും, സാമാന്യമായി പല ജനങ്ങൾക്കായി ഉണ്ടാക്കിയിട്ടുള്ള അന്നവും വേശ്യയുടെ അന്നവും നല്ലലോകപ്രാപ്തിയേയും നശിപ്പിക്കുന്നു.

218. പുയം ചികിത്സകസ്യാനം പുശ്ചവ്യാസ്തന്നമിന്ദ്രിയം
വിഷ്വാവാർഭ്യഷ്ടകസ്യാനം ശസ്ത്രവിക്രയിണോമലം

വൈദ്യന്റെ അന്നം ഭക്ഷിച്ചാൽ ചലം ഭൂജിച്ച ദോഷവും, പുശ്ചലിയുടെ അന്നം ഭക്ഷിച്ചാൽ തേജസ്സിനെ ഭക്ഷിച്ച ദോഷവും, പലിശ കൊണ്ടുപജീവിക്കുന്നവന്റെ അന്നം ഭക്ഷിച്ചാൽ മലം ഭൂജിച്ച ദോഷവും, ആയുധം വില്ക്കുന്നവന്റെ അന്നം ഭക്ഷിച്ചാൽ അഴുക്കു ഭൂജിച്ച ദോഷവും ഉണ്ടാകും.

219. യ ഏദ്യോന്യേതപോജ്യാനാം ക്രമശഃ പരികീർത്തിതാഃ
തേഷാംതപഗന്ധിരോമാണി വദന്ത്യനംമനീഷിണഃ

ഇവരെക്കൂടാതെ മുൻപായപ്പെട്ടവരുടെ അന്നം ഭക്ഷിച്ചാൽ തോൽ രോമം അഗ്നി ഇവ ഭക്ഷിച്ചാൽ ഉണ്ടാകുന്നദോഷം ഉണ്ടാകുന്നതാകുന്നു. മനീഷികൾ ഇങ്ങനെ അഭിപ്രായപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.

220. ഭൂക്തപാതോന്യതമസ്യാനം മമത്യാക്ഷപണന്ത്രാഹം
മത്യാഭൂക്തപാചരേൽകൃച്ഛ്രം രേതോവിൻമൂത്രമേവച.

ഇങ്ങനെയുള്ള അന്നം അറിയാതെ ഭക്ഷിച്ചാൽ മൂന്നടിവസം ഉപവസിക്കേണ്ടതാകുന്നു. അറിഞ്ഞുകൊണ്ടു ഭക്ഷിച്ചാലും, തേജസ്സ്, മലം, മൂത്രം ഇവ ഭക്ഷിച്ചാലും ഒരു കൃച്ഛ്രവ്രതം അനുഷ്ഠിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

221. നാദ്യാച്ഛുഭ്രസ്യപകാദനം വിഭാഗശ്രാദ്ധിനോഭിജഃ
ആദദിതാമമേവാസ്മാ ദവൃത്താവേക രാത്രികം.

ശ്രാദ്ധം ചെയ്യാതിരിക്കുന്ന ശുഭ്രന്റെ അന്നം ഭക്ഷിക്കരുത്. തനിക്കു് മറ്റു ഗതിയില്ലെങ്കിൽ അവനോടു് ഒരുടിവസം ഭക്ഷിക്കുന്നതിനു വേണ്ട അരി വാങ്ങാം.

222. ശ്രോത്രിയസ്യകദര്യസ്യ വദാന്യസ്യചവാർധുഷേഃ
മീമാംസിതോഭയം ദേവാ സ്തമനമകല്പയൻ.

വേദം, അധ്യയനം ചെയ്തവൻ കൃപണനായും, അധികമായി ഭാനം ചെയ്യുന്നവൻ പലിശകൊണ്ടുപജീവിക്കുന്നവനായും ഇരുന്നപ്പോൾ, ദേവന്മാർ വിചാരണചെയ്തു് ഈ രണ്ടു വകക്കാരുടെയും അന്നം ദോഷമുള്ളതെന്നു വിധിച്ചിട്ടുണ്ടു്.

223. താൻ പ്രജാപതിരാഹൈത്യ മാതൃധം വിഷമം.സമം.
ശ്രദ്ധാപുതംവദാന്യസ്യ ഹതമശ്രദ്ധയേതരത്.

അപ്പോൾ ബ്രഹ്മാവു് ദേവന്മാരുടെ സമീപത്തിൽ വന്നുപറഞ്ഞു.
“ഹേ ദേവന്മാരെ! ആ രണ്ടന്നവും ദേമുള്ളതല്ലാതെ ശരിയായുള്ളതല്ലാ;
എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ അധികദാനം ചെയ്യുന്നവൻ ശ്രദ്ധയോടെ കൊടുക്കു
ന്നതു് ഉയർന്നതാണു്.”

224. ശ്രദ്ധയേഷു ച പൂർത്തഞ്ച നിത്യം കര്യാദതന്ത്രിതഃ
ശ്രദ്ധാകൃതേഹ്യക്ഷയേതേ ഭവതസ്സാഗതൈർദ്ധനൈ.

നിത്യവും ദാനംചെയ്താലും, കളം കഴിക്കുക മുതലായ ധർമ്മം ചെയ്താലും, ന്യായമായി സമ്പാദിച്ച ധനംകൊണ്ടു് താല്പര്യത്തോടെ ചെയ്താൽ അവ രണ്ടും ചെയ്തവൻ പരലോകത്തിൽ അനശ്വരമായ സൗഖ്യം ഉണ്ടാകും.

225. ദാനധർമ്മം നിഷേവേത നിത്യമെഷ്ടികപൗർത്തികം
പരിതുഷ്പേനഭാവേന പാത്രമാസാദൃശക്തിതഃ

ദാനം ചെയ്താലും, ധർമ്മംചെയ്താലും, ഹൃദയാഹ്ലാദത്തോടെ നല്ല സ്ഥലത്തുവെച്ചും, സൽപാത്രത്തിലും ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു.

226. യൽകിഞ്ചിദപിദാതവ്യം യാചിതേനാനസ്യയയാ
ഉല്പത്സ്യദേഹിതല്പാത്രം യത്താരയതി സർവതഃ

യാതൊരുത്തൻ അപാത്രനായിരുന്നാലും അവൻ തന്നോടു യാചിച്ചാൽ അസ്യയുകൂടാതെ അവനു് അന്നം കൊടുക്കേണ്ടതാണു്. അതിനാൽ പാപമുണ്ടായാലും അതു് സൽപാത്രത്തിൽ ചെയ്യുന്ന ദാനംകൊണ്ടു പരിഹരിക്കപ്പെടുന്നു.

ദാനപ്രശംസ

227. വാരിദസ്തുപ്ലിമാപ്ലോതി സുഖമക്ഷയുമനദഃ
തിലപ്രദഃപ്രജാമിഷും ദീപദശ്ചക്ഷുരുത്തമം.

വെള്ളം കൊടുത്തവൻ, വിശപ്പു്, ദാഹം ഇവ വരുത്താത്ത സന്തോഷത്തേയും, അന്നം കൊടുത്തവൻ അനശ്വരമായ സുഖത്തേയും, തിലദാനം ചെയ്തവൻ ഇഷ്ടനായ പുത്രനേയും, ദീപദാനം ചെയ്തവൻ ഉൽകൃഷ്ടമായ ജ്ഞാനദൃഷ്ടിയേയും.

228. ഭൂമിദോഭൂമിമാപ്ലോതി ദീപ്തമായുഹ്നിരന്യദഃ
ഗൃഹദോഗ്രാണിവേഷ്ണാനി രൂപ്യദോരൂപമുത്തമം.

ഭൂമി ദാനംചെയ്തവൻ ഭൂഭരണത്തേയും, സ്വപ്ന്നദാനം ചെയ്തവൻ ദീർഘായുസ്സിനേയും, ഗൃഹദാനം ചെയ്തവൻ ഉൽകൃഷ്ടമായ കുടുംബങ്ങളേയും, വെള്ളി ദാനംചെയ്തവൻ സൗന്ദര്യത്തേയും.

229. വാസോദശ്വരസാലോക്യ മശ്വിസാലോക്യമശ്വദഃ
അനന്യദഃ ശ്രീയംപുഷ്പാം ഗോദോബ്രന്ധസ്യവീഷ്പപം.

വസുദാനംചെയ്തവൻ ചന്ദ്രലോകത്തേയും, അശ്വദാനം ചെയ്തവൻ അശ്വിനിദേവലോകത്തേയും, വൃഷദാനം ചെയ്തവൻ പുഷ്പമായ ഐശ്വര്യത്തേയും, ഗോദാനംചെയ്തവൻ സൂര്യലോകത്തേയും പ്രാപിക്കും.

230. യാനശയ്യാപ്രദോഭാര്യോ മൈശ്വര്യമയേപ്രദഃ

ധാന്യശ്ലോശപതം സൗഖ്യം ബ്രഹ്മദോബ്രഹ്മസാക്ഷിതാം.

വാഹനം, ശയ്യാ, ഇവ ദാനം ചെയ്താൽ ഗുണവതിയായ ഭാര്യയേയും, അയം ദാനം ചെയ്താൽ ഐശ്വര്യത്തേയും, ധാന്യം കൊടുത്തവൻ അനന്തമായ സുഖത്തേയും, ബ്രഹ്മജ്ഞാനത്തെ ദാനം ചെയ്തവൻ ബ്രഹ്മസായുജ്യത്തെയും പ്രാപിക്കും.

231. സർവേഷാമേവദാനാനാം ബ്രഹ്മദാനം വിശിഷ്ടതേ
വാദ്യന്നഗോമഹീവാസ സ്തീലകാഞ്ചനസപ്പിഷാം.

ജലം, അന്നം, പശു, ഭൂമി, വസ്ത്രം, എള്ള, സ്വർണ്ണം, നെയ്യ് ഈ ദാനങ്ങളെക്കാൾ ബ്രഹ്മജ്ഞാനദാനം ഉയർന്നതാകുന്നു.

232. യേനയേനതുഭാവേന യദ്യദാനം പ്രയചരതി
ത്തത്തത്തേനൈവഭാവേന പ്രാപ്തോതിപ്രതിപുജിതഃ

മനസ്സിൽ ഏതേതു വിചാരത്തോടുകൂടി ഏതേതു ദാനം ചെയ്യുന്നുവോ അതാതിനെ സ്തുതിച്ചുകൊണ്ട് ആലോചനാപൂർവ്വമായി അനുഭവിക്കുന്നു.

233. യോർച്ചിതം പ്രതിഗൃഹ്ണാതി ദാദാത്യർച്ചിതമേവച
താവുഭോഗച്ഛതസ്സർഗ്ഗം നരകതുവിപര്യയേ.

യാതൊരുത്തൻ മര്യാദയോടുകൂടി ദാനം ചെയ്യുന്നുവോ, യാതൊരുത്തൻ അതു വാങ്ങുന്നുവോ അവർ രണ്ടുപേരും സ്വർഗ്ഗം പ്രാപിക്കും. ശ്രദ്ധയില്ലാതെ കൊടുക്കുന്നവനും അതു വാങ്ങുന്നവനും നരകം പ്രാപിക്കും.

234. നവിസൃയേതതപസാ വദേദിഷ്ടാചനാനൃതം
നാത്യോപ്യപവദേദിപ്രാണദത്വാ പരികീർത്തയേൽ.

കഠിനമായ തപസ്സു ചെയ്തവനാണ് എന്നു തന്നെത്താനെ വിസ്മയിക്കരുത്. യാഗം ചെയ്തശേഷം അസത്യം പറയരുത്. ബ്രാഹ്മണർ നിന്ദിച്ചുവെന്നു വരികിലും അവരെ അവമാനിക്കരുത്. താൻ ദാനം ചെയ്തത് അന്യന്മാരോടു പറയരുത്തതാകുന്നു.

235. യജ്ഞാനൃതേനക്ഷരതി തപഃക്ഷരതിവിസ്മയാൽ
ആയുർവിപ്രാപവാദേന ദാനഞ്ചപരികീർത്തനാൽ.

യാഗം അസത്യം പറയുന്നതുകൊണ്ടും, തപസ്സ് തന്നത്താനെ ആശ്വര്യപ്പെടുന്നതുകൊണ്ടും ആയുസ്സ് ബ്രാഹ്മണനിനകൊണ്ടും, ദാനം അന്യനോടു പറയുന്നതുകൊണ്ടും നശിച്ചുപോകുന്നു.

236. ധർമ്മംശന്നൈസ്സഞ്ചിനയാ ദൃഢമീകമിവപുത്തികാഃ
പരലോകസഹായാത്ഥം സർവഭൂതാനൃപീഡയൻ.

പരലോകസാധകമായ ധർമ്മം, അല്ലാത്തതായി ചിതൽപുറമുണ്ടാക്കി വളർത്തുന്നതുപോലെ സമ്പാദിക്കേണ്ടതാകുന്നു,

237. നാമുത്രഹി സഹായാത്ഥം പിതാമാതാചതിഷ്ഠതഃ
നപുത്രദാരനജ്ഞാതി ര്ദ്ധ്വമസ്തിഷ്ഠതികേവലഃ

പിതാവ്, മാതാവ്, പുത്രൻ, ഭാര്യ, ജ്ഞാതി ഇവരെല്ലാം, പരലോകത്തിന് സഹായമായി വരുന്നവരെല്ലാം ധർമ്മം ഒന്നുമാത്രംകൊണ്ടു സഹായമായി വരുന്നതാകുന്നു.

238. എകപ്രജായതേജന്തു രേകഹ്വവപ്രലീയതേ

ഹൃകോന്മുളംകേതസുകൃത മേകഹ്വവപദ്യംകൃതം.

ജന്തുക്കൾ ജനിക്കുമ്പോൾ ഓരോന്നു മാത്രമായി ജനിക്കുന്നു. മരിക്കുമ്പോഴും ഓരോന്നു മാത്രമായി മരിക്കുന്നു. പുണ്യപാപങ്ങളേയും ഒരുത്തനായിരിക്കണ അനുഭവിക്കുന്നു. മാതാവു മുതലായവരുടെ സുഖദുഃഖങ്ങൾ അന്വര വരുന്നില്ല.

239. മൃതംശരീരമുൽസൃജ്യ കാഷ്ഠലോഷ്ടസമംക്ഷിതൗ

വിമുഖാബാസവായാന്തി ധർമ്മസ്തന്നഗഹമതി.

ഭൂമിയിൽ മരിച്ചവനെ വിറക് മൺകട്ടി എന്നിവപോലെ നിസ്സേനമായി ശരീരം ഉപേക്ഷിച്ച് ബന്ധുക്കൾ വിട്ടുപോകുന്നു. ധർമ്മമാത്രം അങ്ങനെ ചെയ്യാതെ അവനെത്തുടർന്നു യാത്രചെയ്യുന്നു.

240. തസ്മാദ്ധർമ്മംസഹായാത്മംനിത്യംസഞ്ചിനയാച്ശനൈഃ

ധർമ്മേണഹിസഹായേന തമസ്തൂരതിദൃസ്തൂരം.

ധർമ്മം നരകാദി ദുഃഖങ്ങളെ തരണംചെയ്യുന്നതിനാൽ ധർമ്മം തനിക്കു സഹായത്തിനായി അല്ലാലമായെങ്കിലും നിത്യവും ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു.

241. ധർമ്മപ്രദാനം പുരുഷം തപസാഹതകിൽബിഷം

പരലോകനായത്യാശു ഭാസ്വന്തം ഖശരീരിണം.

ധർമ്മവിടാതെ ചെയ്യുന്നവനായും, പാപം നേരിട്ടാലും അതു പ്രാജാപത്യാദി പ്രതങ്ങളെക്കൊണ്ട് നിഷ്കാസനം ചെയ്യുന്നവനായും ഇരിക്കുന്ന പുരുഷനെ ആ ധർമ്മമാകട്ടെ പ്രകാശമുള്ള ശരീരത്തോടെ പരലോകം പ്രാപിക്കുന്നു.

242. ഉത്തമൈരുത്തമൈർന്നിത്യം സംബന്ധാനാചരേതസഹ

നിന്നീഷുഃ കലമുൽക്കഷ്ഠ മധമാനധമാംസ്തൃജേൽ.

തന്റെ കലത്തിന് ഉൽക്കർഷം ഉണ്ടാക്കണമെങ്കിൽ വേദം, തപസ്സ് ഇവകൊണ്ട് ഉൽകൃഷ്ടന്മാരായവരോട് വിവാഹം മുതലായ ബന്ധം പുലർത്തേണ്ടതാകുന്നു. താഴ്ന്നവരെ ത്യജിക്കണം.

243. ഉത്തമാനന്തമാൽഗച്ഛന് ഹീനാൻഹിനാംശ്ചവർജ്ജയന്

ബ്രാഹ്മണഃശ്രേഷ്ഠതാമേതി പ്രത്യവായേനശുഭ്രതാം.

ബ്രാഹ്മണൻ വേദംനിമിത്തം ഉൽകൃഷ്ടന്മാരായവരോട് സഹവാസം ചെയ്തുകൊണ്ട് ഹീനന്മാരോട് സഹവാസം ചെയ്യാതെയും ഇരുന്നാൽ ശ്രേഷ്ഠത പ്രാപിക്കും. അല്ലെങ്കിൽ ശുഭ്രനോട് സമനായി ഭവിക്കും.

245. ദുഃഖകാരീമൃദർദ്ദാനഃ ശൂരാചാരൈരസംവസന്

അഹിംസ്രോദമദാനാഭ്യോം ജയേസ്വഗ്ഗംതഥാപ്രതഃ

യത്നിച്ച കാര്യം സാധിക്കുന്നവനായും, ശാന്തനായും, സുഖദുഃഖം സഹിക്കുന്നവനായും, ദുഷ്ടസഹവാസം, ഹിംസ ഇവ ചെയ്യാത്തവനായും, ഇരുന്നാൽ അവൻ തപസ്സില്ലാതെ ഇന്ദ്രിയനിഗ്രഹത്താലും മറ്റും സ്വഗ്വാദി ലോകങ്ങൾ പ്രാപിക്കുന്നു.

246. ഏധോദകമുലഹല മന്നമഭ്യഭൃതഞ്ചയൽ

സവൃതഃപ്രതിഗൃഹ്ണീയാ നധാഥാഭയഭക്ഷിണാം.

വിറക്, ജലം, കിഴങ്ങ്, പഴം, അന്നം, തേൻ, അഭയം ഇവ ഒരുത്തൻ യാചിക്കാതെതന്നെ ലഭിക്കുന്നതായാൽ പതിതന്മാരല്ലാതിരുന്നാൽ ആരിൽനിന്നും സ്വീകരിക്കാം.

247. ആഹൃതാഭ്യഭ്യതാംഭിക്ഷാം പുരസ്കാദപ്രചോദിതാം

മേനേപ്രജാപതിർഗ്രാഹ്യം നഹിദുഷ്ടകൃതകർമ്മണഃ

താൻ നേരിട്ടാകട്ടെ, മറ്റൊരാൾത്തന്നെക്കൊണ്ടാകട്ടെ അയാചിതമായിട്ടു തന്റെ ഇരിപ്പിടത്തിൽ കൊണ്ടുവന്ന് സങ്കല്പപൂർവ്വമായി തരുന്ന എന്തെങ്കിലും പരയാതെ സ്വസ്തം മുതലായവ ഭുഷ്ണാർ ഒഴിച്ചു മറ്റു പാപികളിൽനിന്നായാലും സ്വീകരിക്കാമെന്ന് ബ്രഹ്മാവ് അഭിപ്രായപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.

248. നാശ്നന്തിപിതരസ്സസ്യ ദശവർഷാണിപഞ്ചച

നചഹവ്യംവഹത്യഗ്നി ര്യസ്താമഭ്യവമന്യതേ.

യാതൊരുത്തർ തരുന്ന ഭാഗം വാങ്ങുന്നില്ലയോ, അവൻ ചെയ്യുന്ന ഗ്രാമം പിതൃക്കൾ പതിനഞ്ചു വത്സരംവരെ ഭക്ഷിക്കുകയില്ല. അവൻ ചെയ്യുന്ന അഗ്നി ഹോമങ്ങൾ വഹിക്കുകയില്ല.

249. ശയ്യാംഗുഹാൻ കശാൻ ഗന്ധാ നപഃപുഷ്പമണീന്ദ്രധി

ധാനാമത്സ്യാൻപയോമാംസം ശാകംചൈവനനിർണ്ണ-

ദേൽ.

കർപ്പരം മുതലായ വാസനദ്രവ്യം, ശയ്യ, ഗുഹം, ദർഭ, ജലം, പുഷ്പം, രത്നം, തയീർ, അവൽ, അരി, മത്സ്യം, മാംസം, പാൽ, ഇലക്കറി ഇവ അയാചിതമായി തരുന്നതായാൽ ഉപേക്ഷിക്കരുത്.

250. ഗുരൂന്ദൃത്യാംശ്ചോജജീഹീർഷന്ന ശിഷ്യൻദേവതാ-

തിമീൻ

സർവ്വതപ്രേതിഗൃഹ്ണീയാ നതതുപ്യേത്സവയ്ത്തതഃ

വിശപ്പുകൊണ്ടു വ്യഥയോടുകൂടിയ മാതാവ്, പിതാവ്, ഗുരു, ദേവലക്കാരൻ ഇവരെ രക്ഷിക്കുന്നവനായും, ദേവന്മാർ, അതിഥി ഇവരെ പുജിക്കുന്നവനായും ഇരിക്കുന്ന ആരോടും ഭാഗം വാങ്ങാം. അവകൊണ്ടു ഉപജീവനം ചെയ്യരുത്.

251. ഗുരുഷുതപ്യതീതേഷു വിനാവാതൈർഗൃഹേവസൻ

ആത്മനോവൃത്തിമപച്ഛൻ ഗൃഹ്ണീയാത്സാധുതസ്സദാ.

മാതാവ്, പിതാവ് മുതലായവർ മരിച്ചുപോയാലും, അല്ലെങ്കിൽ താൻ പ്രത്യേകം, ഇരുന്നാലും നല്ലവരോട് ഭാഗം വാങ്ങിത്തന്നെ ഉപജീവിക്കണം.

252. ആർദ്ധികഃകലമിത്രംച ഗോപാലോദാസനാപിതൃ

ഏതേശ്ശുഭ്രേഷുഭോജ്യുന്ന യശ്ചാത്മാനാംനിവേദയേൽ.

ശുഭ്രന്മാരിൽവെച്ചു തന്റെ കൃഷിക്കാർ, തന്റെ വംശത്തിൽ പതിവായി ഉൾക്കൊള്ളുന്നവൻ, ഇടയൻ, ഭാസൻ, ക്ഷുരൻ, തന്നെ രക്ഷിക്കണമെന്ന അഭയം പ്രാപിച്ചവൻ ഇവർക്കു തന്റെ ഗൃഹത്തിൽനിന്നും അന്നം കൊടുക്കാം.

253. യാദൃശോസ്യഭവേദാത്മാ യാദൃശംചപികീർഷിതം

യഥാചോപചരേദേനം തഥാത്മാനം നിവേദയേൽ.

ഒരുത്തൻവന്നു അടുക്കുമ്പോൾ അവന്നാടു തന്റെ രൂപം, തന്റെ പ്രവൃത്തി, തന്റെ വിചാരം ഇവ സത്യമായി പറഞ്ഞിട്ട്, തന്റെ ആത്മാവ് എങ്ങിനെ എന്നു അവനെ മനസ്സിലാക്കേണ്ടതാകുന്നു.

254. യോഗ്യമാസന്തമാത്മാന മന്യമാസൽസുഭാഷതേ
സുപാപകൃത്തമോലോകേ സ്നേഹ ആത്മാപഹാരകഃ

താൻ ഒരു കലമായിരിക്കുമ്പോൾ യാതൊരുത്തൻ മഹാനാരോടു തന്നെക്കുറിച്ച് മറിച്ച പറയുന്നുവോ അവൻ ആത്മദ്രോഹം ചെയ്തതിനാൽ അന്ധനെക്കാൾ മഹാപാപിയെൻ ലോകർ പറയും.

255. വാച്യത്മാനിയതാസ്സർവേ വാങ്മൂലാവാഗ്ധിനി-
നിസ്സൂതാഃ

താന്തയസ്നേഹയേദാപം സസർവസ്നേയകൃതരഃ

സകല നിശ്ചയവും വായിൽനിന്നു തന്നെ ജനിക്കുന്നു. മന്ത്രങ്ങളെല്ലാം വായിൽനിന്നു ഉണ്ടാകുന്നു. അങ്ങനെയിരിക്കേ ഉൽകൃഷ്ടമായ ആവാക്കു യാതൊരുത്തൻ മോഷ്ടിക്കുമ്പോൾ, അവൻ എല്ലാം മോഷ്ടിക്കുന്നവനാകും.

256. മഹർഷിപിതൃദേവാനാം ഗതപാതൃണ്യം യഥാവിധി
പുത്രേസർവം സമാസജ്യവസേ നാധ്യസ്ഥമാശ്രിതഃ

വേദാധ്യയനം ചെയ്ക, സന്തതിയെ ഉൽപാദിപ്പിക്കുക, യജ്ഞം ചെയ്ക, ഇവയാൽ മഹഷികൾ, പിതൃക്കൾ, ദേവന്മാർ, ഇവരുടെ ദൂഷണം തീർത്തു പുത്രനിൽ സകല കടംബഭാരവും സമർപ്പിച്ചു താൻ പൊതുവായി സന്യാസിയെപ്പോലെയാണിപ്പോൾ ചേരാത്തവനായിരിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

257. ഏകാകീ ചിന്തയേന്നിത്യം വിവികേശേഹിതമാത്മനഃ
ഏകാകീചിന്തയാനോഹി വരംശ്രേയോധിഗമരതി.

രഹസ്യമായ സ്ഥലത്തു ഏകനായിത്തന്നിട്ടു തന്റെ ആത്മാവിന്നു പരഗതി ലഭിക്കത്തക്ക കാര്യം വിചാരിക്കേണ്ടതാകുന്നു. ഏകാകിയായി ധ്യാനം ചെയ്യുന്നവൻ പരമമായ സുഖം പ്രാപിക്കുന്നു.

258. ഏഷോദിതാഗൃഹസ്ഥസ്യ വൃത്തിർവിപ്രസ്യ ശാശ്വതീ
സ്നാതകപ്രതകല്പഞ്ച സത്പവൃദ്ധികരഃ ശുഭഃ

ഗൃഹസ്ഥാശ്രമത്തിൽ ഇരിക്കുന്ന വിപ്രന്റെ ശാശ്വത വൃത്തിയും, സത്പവൃദ്ധികരമായ പ്രതാപനവും ഉള്ളവന്റെ ധർമ്മവും പറഞ്ഞു.

259. അന്നേനവിപ്രോവൃത്തേന വർത്തയൻ വേദശാസ്ത്രവിൽ
വ്യപേതകന്മഷോ നിത്യം ബ്രഹ്മലോകേ മഹിയതേ.

ഇപ്പോൾ പറഞ്ഞവനെ ആചാരത്തോടെ ജീവിച്ചു വേദശാസ്ത്രം അധ്യയനം ചെയ്യുന്ന വിപ്രനെ നിത്യകർമ്മാനുഷ്ഠാനത്താൽ എപ്പോഴും പാപമില്ലാത്തവനായി ബ്രഹ്മലോകത്തിൽ പുകഴ്ത്തും.

അഞ്ചാം അദ്ധ്യായം

മഹർഷികളുടെ ചോദ്യം

1. ശ്രുതൈതാനുഷയോ ധർമ്മാൻ സ്നാതകസ്യയഥോദിതാൻ
ഇദമുച്യമഹാത്മാന മനലപ്രഭവം ഭൂമം.

വ്രതാനുഷ്ഠാനമുള്ള ഗൃഹസ്ഥന്റെ ധർമ്മം കേട്ടിരുന്ന ആ ഋഷിമാർ അനലപ്രഭവനായ ഭൂതമഹർഷിയോടു ചോദിച്ചു.

2. ഏവം യഥോക്തം വിപ്രാണാം സ്വധർമ്മമനുതിഷ്ഠതാം
കഥംമൃത്യുഃ പ്രവേതി വേദശാസ്ത്രവിദാംപ്രഭോ.

എല്ലാ സന്ദേഹങ്ങളേയും തീർത്തുകൊള്ളാനുവാനായ മഹാത്മാവേ, അവരവരുടെ ധർമ്മമുള്ള അനുഷ്ഠിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നവരും, വിധിപ്രകാരം പറയപ്പെട്ട വേദശാസ്ത്രങ്ങളെ അറിഞ്ഞിരിക്കുന്നവരും ആയ വിപ്രന്മാർക്കു മൃത്യു എന്തുകൊണ്ടുണ്ടാകുന്നു?

ഉത്തരം

3. സതാനുവാചധർമ്മാത്മാ മഹർഷീൻ കാനവോഭൂതഃ
ശ്രുതാംയേനദോഷേണ മൃത്യുവിപ്രാൻജീലാംസതി

ധർമ്മാത്മാവായും ഈ കൽപത്തിൽ മനുപുത്രനായുമിരിക്കുന്ന ആ ഭൂത മഹർഷി ഋഷിമാരെ നോക്കി "ബ്രാഹ്മണാദികളെ ഏപ്രകാരം അപമൃത്യു വധിക്കുമെന്ന് പറയാം; കേട്ടുകൊണ്ടാലും." എന്നു പറഞ്ഞു.

4. അനഭ്യോസേനവേദാനാ മാചാരസ്യചവർജ്ജനാൽ
ആലസ്യദന്നദോഷാച്ച മൃത്യുവിപ്രാൻജീലാംസതി.

വേദം ഓതാത്തതുകൊണ്ടും, തന്റെ ആചാരം ഉപേക്ഷിക്കുന്നതുകൊണ്ടും, ശക്തിയുള്ളപ്പോൾ ചെയ്യേണ്ട പുജാദികാര്യങ്ങളെ അലസതയാൽ ത്യജിക്കുന്നതുകൊണ്ടും, ഭക്ഷിക്കുന്നതിന് അയോഗ്യമായിട്ടുള്ളതിനെ ഭക്ഷിക്കുന്നതുകൊണ്ടും വിപ്രരെ അപമൃത്യു കൊല്ലുന്നു.

അഭക്ഷ്യങ്ങൾ

5. ലഗ്നനംഗുജനം ചൈവ പലാഞ്ച്യംകവകാനിച
അഭക്ഷ്യോണി ദിജാതീനാ മമേധ്യ പ്രവോണിച

വെള്ളത്തി, മുരിങ്ങ, ചുവന്നുള്ളി, ഭൂമിയിലും മരത്തിലും ഉണ്ടാകുന്ന കൂൺ അശുഭമായ സ്ഥലത്തുണ്ടാകുന്ന പദാർത്ഥങ്ങൾ ഇവ ദിജന്മാർക്കു ഭക്ഷിക്കാൻ യോഗ്യമല്ലാത്തതാകുന്നു.

6. ലോഹിതൻ വൃക്ഷനിര്യാസാൻ പ്രശ്ന പ്രഭവാംസ്തഥാ
ശൈലം ഗവ്യം ചപീയുഷം പ്രയത്നേനവിവർജ്ജയേൽ.

മരത്തിൽ സ്വയമായും, മുറിക്കുന്നതുകൊണ്ടും ഉണ്ടാകുന്ന ചവന്ന മെഴുകു, വൃക്ഷങ്ങളിൽനിന്നുണ്ടാകുന്ന പശു, ഗർഭം ധരിച്ച പശുവിന്റെ പാൽ, അതിന്റെ തൈർ, ഇവ ഉപേക്ഷിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

7. വൃഥാകൃസരസംയാവം പായസാ പൃപഥേവച
അനുപാകൃതമാംസാനി ദേവാനാനി ഹവീംഷിച.

ദേവതകളെ ഉദ്ദേശിക്കാതെ തന്റെ ഇഷ്ടത്തിനായിട്ടുണ്ടാക്കിയ എളുപ്പം, പായസം, വട, യാഗത്തിനല്ലാതെ മന്ത്രം കൂടാതെ കൊന്ന ജന്തുക്കളുടെ മാംസം, ദേവതയ്ക്കു നിവേദ്യം ചെയ്ത അന്നം, ഹവിസ്സ്.

8. അനിർദ്ദശാധാഗോഃ ക്ഷീരം മൗഷ്ഠമൈകശഫം തഥാ
ആവികം സന്ധിനീക്ഷീരം വിവത്സായാശ്വഗോഃ പയഃ
പ്രസവിച്ഛ് പത്നഭിവസം കഴിയാത്തപശു, ആട്, എരുമ, ഒട്ടകം, റൊക്കളുമുള്ള കുതിര മുതലായവ, തട്ടപ്പിക്കാൻ പ്രായം തികഞ്ഞ പശു, കട്ടി ചത്ത പശു ഇവയുടേയും,

9. ആരണ്യാനാഞ്ച സർവ്വേഷാം മൃഗാണാം മാഹിഷംവിനാ
സ്രീക്ഷീരം ചൈവവർജ്യാനി സർവ്വശൃകതാനി ചൈവഹി
ചൈമ്മരിയാട്, ഗർഭമുള്ള പശു, സ്ത്രീ, കാട്ടെരുമ, ത്യാജ്യങ്ങളായ മറ്റു മൃഗം, ഇവയുടെ പാലും, പുളിച്ചുപോയ പാലും ദിജന്തർ ഉപേക്ഷിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

10. ദധികേഷ്യാപശുക്രേഷു പർവ്വഞ്ചദധി സംഭവം
യാനി ചൈവാഭിഷു യന്തേ പുഷ്പമൂലഫലൈഃ ശുഭൈഃ
പുളിച്ചുപോയ പദാർത്ഥങ്ങളിൽ തയിരും, അതിൽനിന്നുണ്ടാകുന്ന വെണ്ണയും, ജലസംബന്ധത്താൽ പുളിച്ച പഴം, കിഴങ്ങു, പുഷ്പം മുതലായവയും ക്ഷേിക്കാൻ യോഗ്യമായവയാകുന്നു.

11. ക്രവ്യാദാൻ ശകനീൻ സർവ്വാം സ്തഥാഗ്രാമനിവാസിനഃ
അനിർദ്ദിഷ്ടാം ശൈശുകശഫാം ടിട്ടിഭം ചവിവർജ്ജയേൽ.
അരി, മാംസം ഇവ ക്ഷേിക്കുന്ന പക്ഷി, ഗ്രാമത്തിൽ വസിക്കുന്ന പ്രാവ് മുതലായ പക്ഷികൾ റൊക്കളുമുള്ളവയിൽ ക്ഷേിക്കാൻ അയോഗ്യങ്ങളെന്നു പറഞ്ഞവ, ടിട്ടിഭം,

12. കലപികം പ്ലവം ഹംസം ചക്രാങ്ഗം ഗ്രാമകുടേം
സാരസംരജ്ജവാലംച ദാത്യഹശുക ശാരികേ.
ഉൾക്കരികിൽ, നീർക്കാക്ക, അന്നം, ചക്രവാകം, നാട്ടുകോഴി, വണ്ടാരങ്കോഴി, വയറുവാലൻ കുരികിൽ, നത്തു, കിളി, ശാരിക.

13. പ്രതുഭാൻ ജാലപാദാംശ്ച കോയഷ്ഠിനഖവിഷ്കിരാൻ
നിമജ്ജതശ്ചമത്സ്യാദാൻ സൗനവല്ലഭമേവച.
മരങ്കാരത്തി, അരയന്നം, കളക്കോഴി, കാക്ക, രാജാളി, വല്ലഭം, വിഷ്കിരം ചെയ്ത് ക്ഷേിക്കുന്ന പക്ഷി, പ്രതോഭിച്ചു ക്ഷേിക്കുന്ന പക്ഷി,

14. ബകം ചൈവ ബലാകാഘകാകോലംവം ജരീടകം
മത്സ്യാദാൻ വിഡ്ധരാഹാശ്ച മത്സ്യാനേവചസുദ്ഗ്രശഃ
കൊഷ്ഠം, നാര, കാവതിക്കാക്ക, വാലാട്ടിപ്പക്ഷി മുതലായവ, നാട്ടു
പന്നി, മത്സ്യങ്ങൾ ഇവയേയും ഉപേക്ഷിക്കേണ്ടതാണ്.
15. യോയസ്യമാം സമശ്നാതി സതന്മാംസദാ ഉച്യതേ.
മത്സ്യാദസ്സുച്ഛമാംസാദ സ്തസ്മാൻ മത്സ്യാൻ വിവർജ്ജയേൽ
യാതൊരുത്തൻ യാതൊരു മാംസം ഭക്ഷിക്കുന്നുവോ അവൻ ഭക്ഷിച്ച
ജന്തുവിന്റെ മാംസം മാത്രം ഭക്ഷിച്ചതായി ഭവിക്കുന്നു. യാതൊരുത്തൻ
മത്സ്യം ഭക്ഷിക്കുന്നോ അവൻ എല്ലാ മാംസവും ഭക്ഷിച്ചവനെന്ന് പറയപ്പെ-
ടുന്നു. അതിനാൽ മത്സ്യഭക്ഷണം ഉപേക്ഷിക്കേണ്ടതാകുന്നു.
16. പാഠീനരോഹിതവാദ്യേ നിയുക്തൗഹവ്യകവ്യയോഃ
രാജീവാൻസിഹതുംഡാംശ്ച സശൽകാം ശൈവ—
സുദ്ഗ്രശഃ
ആയിരം പല്ലുള്ള പാഠീനമെന്ന മത്സ്യവും, ചുവന്ന മത്സ്യവും,
യജ്ഞത്തിലും, ശ്രാദ്ധത്തിലും വിധിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. കൂട്ടമായി സഞ്ച-
രിക്കുന്ന മത്സ്യവും, സിംഹമുഖമത്സ്യവും, മുളളമത്സ്യവും, മറ്റു കാലങ്ങളിലും
ആകാമെന്നു വിധിച്ചിട്ടുണ്ട്. (ആപത്തുകാലത്തു ഇവ ഭക്ഷിക്കാം.)
17. നക്ഷേയേദേകചരാ നജ്ഞാതാം ശ്വമൃഗദിജാൻ
ഭക്ഷേഷ്വപിസമുദ്രിഷ്ടാൻ സുദ്വാൻ പഞ്ചനഖാംസ്തഥാ.
ഒരാൾക്കു സഞ്ചരിക്കുന്ന പാമ്പു മുതലായി ഇന്നു ജാതിയെന്നു വ്യക്തമല്ലാത്ത
പക്ഷിമൃഗങ്ങളെ ഭക്ഷിക്കരുത്. ഭക്ഷിക്കാമെന്നു പറയപ്പെട്ട പക്ഷി
മൃഗങ്ങളിലും അഞ്ചു നഖമുള്ളവയെ ഉപേക്ഷിക്കണം.
18. ശ്വാവിധം ശല്യകംഗോധാം വഡ്ഗകൂർമ്മശശാംസ്തഥാ
ഭക്ഷ്യാൻ പഞ്ചനഖേഷ്വാഹു രന്യഷാം ശൈവകന്തോദതഃ
മുള്ളൻപന്നി, ശല്യമൃഗം, ഉടുമ്പ്, കണ്ടാളം, ആമ, മുയൽ, ഇവ
അഞ്ചു നഖമുള്ളവയാകുന്നു. എന്നാൽ ഇവയേയും ഒരു ഭാഗം പല്ലുള്ള മൃഗ-
ങ്ങളിൽ ഒട്ടകത്തെയും ഉപേക്ഷിച്ചു മറ്റുള്ളവയെ ഭക്ഷിക്കുന്നതിനു വിരോ-
ധമില്ല.
19. ഛത്രാകം വിഡ്ധരാഹഘ ലശൂനം ഗ്രാമകക്ഷം
പലാംഡംഗുഞ്ജനം ചൈവ മത്യാജശ്ചാപതേദിജഃ
കൂൺ, നാട്ടുപന്നി, വെള്ളള്ളി, കോഴി, ചുവന്നള്ളി, മുരിങ്ങ ഇവ
ദിവിജൻ അറിഞ്ഞുകൊണ്ടു ഭക്ഷിച്ചാൽ ഉടനെ പതിതനായിത്തീരും.
20. അമതൈത്യാനിഷഡ്ജശ്ചാ കൃച്ശം സാംതപനംച—
രേൽ.
യദിചാദ്രായണം വാപി ശേഷേഷു പവസേദഹഃ
ബ്രാഹ്മണൻ അറിവില്ലാതെ ഇവ ഭക്ഷിച്ചാൽ സാന്തപനം, ചന്ദ്രാ-
യണം ഇവ അനുഷ്ഠിക്കേണ്ടതാകുന്നു. ഇവയെ വീട്ടു മറ്റു വർജ്യങ്ങളായ
വയെ ഭുജിച്ചാൽ ഒരു ദിവസം ഉപവസിക്കേണ്ടതാകുന്നു. (സാന്തപനം
ചാന്ദ്രായണം ഇവ പതിനൊന്നാമധ്യായത്തിൽ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്.)
21. സംവത്സരസൈക്രമപി ചരേൽ കൃച്ശം ദിജോത്തമഃ
അജ്ഞാതഭക്തശുദ്ധ്യത്ഥം ജ്ഞാതസ്യതുവിശേഷതഃ

ദിജന്മാർ വത്സരംതോറും അഭോജ്യങ്ങളായതിനെ അറിയാതെ ഭുജിച്ച പാപം പോകുന്നതിനായി ഒരു പ്രജാപത്യ കൃഷ്ണൻ. അനുഷ്ഠിക്കേണ്ടതാകുന്നു. അറിഞ്ഞു ഭുജിച്ചാൽ അതിനു പാഞ്ഞിട്ടുള്ള പ്രായശ്ചിത്തം അപ്പപ്പോൾതന്നെ ചെയ്യണം.

22. യജ്ഞാത്ഥം ബ്രാഹ്മണൈർധ്യാഃ പ്രശസ്താമൃഗ പക്ഷിഭിഃ
ഭൃത്യാനാം ചൈവ വൃത്തത്യർത്ഥം മഗന്യോപാഹ്യാ ചരൽപുരാ.

ക്ഷേണയോഗ്യമെന്നു പറഞ്ഞിട്ടുള്ള മൃഗം, പക്ഷി ഇവയെ ബ്രാഹ്മണർക്ക് യജ്ഞത്തിനായിട്ടും, അല്ലെങ്കിൽ തന്റെ മാതാപിതാക്കന്മാർ മുതലായ ഭീതിപ്പെടേണ്ടവരെ രക്ഷിക്കേണ്ടതിനായും കൊല്ലാം.

23. ബ്രഹ്മവർഹിപുരോധാശാ ക്ഷേപാണാം മൃഗപക്ഷിണാം
പുരാണേഷ്വപിയജേന്യേ ബ്രഹ്മക്ഷത്രസരേഷ്വപ.

ജ്വലിക്കു ചെയ്ത പുരാണങ്ങളായ യജ്ഞങ്ങളിൽ ക്ഷേപിക്കത്തക്ക മൃഗം, പക്ഷി ഇവ ഹവിസ്സായിട്ട് ഉപയോഗപ്പെടുത്തിയിരുന്നു. അതിനാൽ യജ്ഞത്തിൽ ഹിംസ ചെയ്യാം.

24. യൽകിഞ്ചിത്സ്പേഹസംയുക്തം ക്ഷേപ്യം ഭോജ്യമഗർഹിതം
തൽപര്യുഷിതമപ്യന്ത്യം ഹവിശ്ശേഷഞ്ചയത് ദേവേൽ.

ക്ഷേപിക്കുന്നതിനായി പറഞ്ഞ പദാർത്ഥങ്ങൾ എണ്ണമയമുള്ളവയായിരുന്നാൽ അതു ഹോമം ചെയ്തശേഷിച്ചതും ആഭ്യഭിവാസമായിരുന്നാലും ക്ഷേപിക്കാം.

25. ചിരസ്ഥിതമപിതപാദ്യമസ്പേഹാക്താം ദിജാദിഭിഃ
യവഗോധുമജം സർവ്വം പയസശ്ചൈവ വിക്രിയാഃ

അധികദിവസം ചെന്നതായിരുന്നാലും എണ്ണമയമില്ലാത്തതായിരുന്നാലും, അരിമാവു്, ഗോതമ്പുമാവു് ഇവ ദിജന്മാർ സ്വീകരിക്കണം.

26. ഏതദക്തം ദിജാതീനാം ക്ഷേപ്യക്ഷേപ്യമശേഷതഃ
മാംസസ്യതഃ പ്രവക്ഷ്യാമി വിധിം ക്ഷേണവർജ്ജനേ.

ദിജന്മാർ ഭുജിക്കേണ്ടതും നീക്കേണ്ടതും പറഞ്ഞു. ഇനി മാംസം ക്ഷേപിക്കേണ്ടതും ഉപേക്ഷിക്കേണ്ടതും പറയാം.

മാംസവിധി

27. പ്രോക്ഷിതം ക്ഷേയേന്മാംസം ബ്രാഹ്മണനാഞ്ചകാമ്യയാ
യഥാവിധിനിയുക്തസ്തു പ്രാണാനാമേവ ചാത്യേത.

ഒരു ബ്രാഹ്മണൻ തന്നോടു മാംസം ഭുജിക്കണമെന്നു പറയുമ്പോഴും വിധിപ്രകാരം ശ്രാദ്ധത്തിൽ താൻ വരിക്കപ്പെട്ട സന്ദർഭത്തിലും, വേറെ ആഹാരമില്ലാതെ മാംസം ഭുജിക്കാതിരുന്നാൽ ജീവൻപോകും എന്ന സന്ദർഭത്തിലും മന്ത്രത്താൽ കൊല്ലപ്പെട്ട മൃഗാദികളുടെ മാംസം ക്ഷേപിക്കാം.

28. പ്രണസ്യന്നമിദംസർവ്വം പ്രജാപതിരകല്പയൽ
സ്ഥാവരംജങ്ഗമം ചൈവ സർവ്വം പ്രാണസ്യഭോജനം.

ബ്രഹ്മാവു് എല്ലാം ജീവനു് ആഹാരമായി സൃഷ്ടിച്ചു. അതുകൊണ്ടു് നെല്ലു് മുതലായ സ്ഥാവരവും മൃഗം മുതലായ ജങ്ഗമവും ജീവനു് ആഹാരമായിരിക്കുന്നു.

29. ചരണാമനമചരാ ഭംഷിണാമപ്യഭംഷിണഃ

അഹസ്താശ്ച സഹസ്താനാം ശുഭാണാം ചൈവഭീരുഃ

മാൻ മുതലായ ചരങ്ങൾക്ക് പുല്ലു മുതലായ അചരങ്ങളും, പുലി മുതലായ ഭംഷുമുള്ള ജന്തുക്കൾക്ക് മാൻ മുതലായ അഭംഷുജന്തുക്കളും മനുഷ്യർ മുതലായ കൈയുള്ളവർക്കു മത്സ്യം മുതലായ കൈയില്ലാത്തവയും, സിംഹം മുതലായ വീര്യമുള്ളവയ്ക്കു് ആന മുതലായ ഭയമുള്ളവയും ആഹാരമായിരിക്കുന്നു.

30. നാതേദൃഷ്യത്യദനദ്യാൻ പ്രാണിനോഹന്യഹന്യപി

ധാരൈത്രവന്യഷ്ടാഹ്യദ്യാശ്ച പ്രാണിനോത്താര ഏവച.

ബ്രാഹ്മണൻ ജീവിക്കുന്ന കാലത്തു ഭജിക്കാൻ യോഗ്യങ്ങളായ ജന്തുക്കളെ നിത്യവും ഭജിച്ചുവെന്നുവരികിലും ദോഷം പ്രാപിക്കുകയില്ല. ഭജിക്കത്തക്കവരേയും കൊല്ലത്തക്കവയേയും ബ്രഹ്മാവൃതനെ സൃഷ്ടിച്ചിരിക്കുന്നു.

31. യജ്ഞായജശിർമ്മാം സസ്യേ ത്യേഷ്ഠൈവോവിധിഃ

സ്കൃതഃ

അതോന്യഥാ പ്രവൃത്തിന്യു രാക്ഷസോവിധിര്യച്യതേ.

യാഗംചെയ്തു് അതിൽ ശേഷിച്ചമാംസം ഭജിക്കുന്നതു ദേവകാര്യമെന്നും, മറ്റുള്ള സന്ദർഭങ്ങളിൽ തനിക്കായി ജന്തുക്കളെക്കൊന്നു ഭക്ഷിക്കുന്നതു രാക്ഷസകാര്യമെന്നും പറയാം.

32. ക്രീതാസ്വയം വാപ്യല്ലാഭ്യ പരോപകൃതമേവവാ

ദേവാൻ പിതൃശ്ചാര്യയിത്വാ ഖാദൻ മാംസംനദൃഷ്യതി.

മാംസം വിലയ്ക്കുവാങ്ങിയാലും, താനായിട്ടു സമ്പാദിച്ചാലും, ഒരുത്തൻ ഇഷ്ടമായി കൊടുത്താലും, അതു ദേവന്മാർക്കു പിതൃക്കൾക്കും നിവേദ്യംചെയ്തു ഭക്ഷിക്കുന്നവൻ ദൃഷ്ടിക്കുന്നില്ല.

33. നാഭ്യാദവിധിനാമാംസം വിധിജ്ഞേനാപദിദിജഃ

ജശ്ചാഹ്യവിധിനാമാം സംപ്രേത്യതൈരദ്യതേവശഃ

മാംസഭക്ഷണത്താലുണ്ടാകുന്ന ദോഷം അറിഞ്ഞ ദിജൻ ആപത്തില്ലാത്തപ്പോൾ, യാഗാദികർമ്മമില്ലാതെ മാംസം ഭക്ഷിക്കരുതു്. ഭക്ഷിച്ചാൽ മരിച്ചശേഷം ആ ജന്തുക്കളാൽ ഭക്ഷിക്കപ്പെടുന്നവനായും അപ്പോൾ തന്നെ രക്ഷിക്കാൻ ശക്തിയില്ലാത്തവനായും ഭവിക്കുന്നു.

34. നതാദൃശം ഭവത്യേനോ മൃഗഹന്തുർദ്ധനാത്ഥിനഃ

യാദൃശം ഭവതിപ്രേത്യ വൃഥാ മാംസാനിഖാദതഃ

വെറുതെ മാംസം ഭജിക്കുന്നവനു് മരിച്ചശേഷം എത്രത്തോളം ദോഷമുണ്ടാകുന്നുവോ, അത്രത്തോളം ദോഷം ധനേച്ഛയാ മൃഗങ്ങളെക്കൊന്നു് വീൽക്കുന്നവനും ഉണ്ടാകുന്നില്ല.

35. നിയുക്തസ്തയഥാന്യായം യോമാംസംനാത്തിമാനവഃ

സുപ്രേത്യപശൂതാം യാതി സംഭവാനേക വിംശതി.

ശ്രാദ്ധത്തിൽ വിധിപ്രകാരം വരിക്കപ്പെട്ട ദിജൻ ദോഷം എന്നു കരുതി മാംസം ഭക്ഷിക്കാതിരുന്നാൽ അവൻ ഇരുപത്തൊന്നു ജന്മം പശുവായി ജനിക്കും.

36. അസംസ്കൃതാൻ പശൂൻമന്ത്രൈർന്നാഭ്യദിപ്രഃകദാചന
മന്ത്രൈസ്തസംസ്കൃതാനദ്യാ ഛാശ്ചതം വിധിമാസ്ഥിതഃ

മരുമില്ലാതെ കൊല്ലപ്പെട്ട പശുക്കളെ വിപ്രൻ ഒരു സന്ദർഭത്തിലും ഭക്ഷിക്കരുത്. പുരാതനമായ ശാസ്ത്രവിധിപ്രകാരം മന്ത്രോച്ചാരണംചെയ്ത കൊല്ലപ്പെട്ടാൽ അതു ഭജിക്കാം.

37. കര്യാൽഘൃതപശുസംഗേ കര്യാൽപിഷ്പശുപശുതഥാ നത്പേവതുവൃഥാഹന്തും പശുമിഹേൽ കദാചന.

മൃഗങ്ങളുടെ ദേഹം ഭജിക്കുന്നതിന് ആഗ്രഹമുണ്ടായിരുന്നാൽ നന്നെ കൊണ്ടോ, മാവുകൊണ്ടോ മൃഗത്തിന്റെ രൂപമുണ്ടാക്കി പചിച്ചുപയോഗിക്കുന്നതിലാതെ വൃഥാവായി പശുവിനെ കൊന്നു ഭജിക്കണമെന്നു മന്ത്രസ്സിൽപോലും വിചാരിക്കരുത്.

38. യാവന്തി പശുരോമാണി താവൽ കൃത്പോഹമാരണം വൃഥാപശുഘ്നഃപ്രാപ്നോതി പ്രേത്യജന്മനിജന്മനി.

പശുവിനെ വൃഥാ കൊല്ലുന്നവൻ ആ പശുവിന് എത്ര രോമമുണ്ടോ അത്രയും ജന്മം പശുവായി ജനിച്ചു എല്ലാ ജന്മത്തിലും കൊല്ലപ്പെടുകയും ചെയ്യും.

39. യജ്ഞാത്ഥം പശവഃ സൃഷ്ടാഃ സ്വയമേവസ്വയംഭ്രവ യജ്ഞാസ്യഭൂതൈ സർവ്വ തന്യാഭ്യജ്ഞേവധോവധഃ

യജ്ഞത്തിനായി പശുക്കൾ ബ്രഹ്മാവിനാൽ സൃഷ്ടിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ആ യജ്ഞം ചെയ്യാൽ ലോകമെല്ലാം ഭക്ഷണം പ്രാപിക്കും. അതിനാൽ യജ്ഞത്തിൽ ചെയ്യുന്ന പശു ഹിംസ ഹിംസയല്ല.

40. ഔഷധ്യാപശവോ വൃക്ഷാ സ്തീര്യഃ പക്ഷിണസ്തഥാ യജ്ഞത്ഥംനിധനംപ്രാപ്താഃ പ്രാപ്തവന്ത്യസൃതിഃപുനഃ

ഔഷധികൾ, പശുക്കൾ, വൃക്ഷങ്ങൾ, മൃഗങ്ങൾ, പക്ഷികൾ ഇവ യജ്ഞത്തിലേക്കുപയോഗപ്പെടുത്തിയാൽ പിന്നീട് അവ ഉൽകൃഷ്ടമായ ഗതി പ്രാപിക്കുന്നു.

41. മധുപക്ഷേപയജ്ഞേ ച പിതൃദൈവതകർമ്മണി അന്ത്രൈവപശവോഹംസ്യാ നന്ന്യത്രേത്യ ബ്രവീന്മനുഃ

മധുപർക്കം, യജ്ഞം, ശ്രാദ്ധം ഇവയ്ക്കുമാത്രം ജന്തുഹിംസ ചെയ്യാം. മറ്റു വിഷയത്തിൽ അരുതെന്ന് ആജ്ഞാപിച്ചിരിക്കുന്നു.

42. ഏഷപത്ഥേഷ്പശുൻഹിംസൻ വേദേതത്പാത്ഥവിദിദിജഃ ആത്മാനഞ്ചപശുശ്ചൈവ ഗമയത്യന്തമാംഗതിം.

വേദാത്ഥം അറിഞ്ഞ ദിദിജൻ ഈ മധുപർക്കം മുതലായ വിഷയത്തിൽ ജന്തുഹിംസ ചെയ്യാൽതന്നെയും ആ ജന്തുവിനെയും സൽഗതി പ്രാപിപ്പിക്കും.

43. ഗൃഹേഗൃഹാവരണ്യേവാ നിവസന്നാത്ഥവാൻദിദിജഃ നാവേദവിഹിതാം ഹിംസാ മാപദ്യപിസമാചയേൽ.

ആത്മജ്ഞാനമുള്ള ദിദിജൻ ഗൃഹസ്ഥനായിരുന്നാലും, ബ്രഹ്മചാരിയായിരുന്നാലും, വാനപ്രസ്ഥനായിരുന്നാലും ആപത്തുകാലത്തും വേദത്തിൽ പറയപ്പെടാത്ത ജന്തുക്കളെ ഹിംസിക്കരുത്.

44. യാവേദവിഹിതാഹിംസാ നിയതാസ്തിശ്ചരാചരേ അഹിംസാമേവതാം വിദ്യാ ദേദാഭ്യർമ്മോഹി നിബ്ജതേ.

പരാചരവിഷയത്തിൽ വേദത്തിൽ പറയപ്പെട്ടിട്ടുള്ള ഹിംസ, ഹിംസയെന്ന വിചാരിക്കരുത്. വേദത്തിൽനിന്നു ധർമ്മം ഉണ്ടായിരിക്കുന്നു. ആ വേദം ഹിംസിക്കാൻ വിധിച്ചെങ്കിൽ അതു സൂത്രമായിത്തീരുന്നു.

45. യോഹിംസകാനിഭൂതാനി ഹിനസ്ത്യാത്മസുഖേഹയാ
സജീവംശ്ച മുതശ്ചൈവ നക്വചിത്സുഖമേവതേ.

തന്റെ സുഖത്തിനായിട്ട് യാതൊരുത്തൻ നിരുപദ്രവകാരിയായ മാൻ മുതലായ ജന്തുക്കളെ ഹിംസിക്കുന്നുവോ, അവൻ ഇഹലോകത്തും പരലോകത്തും സുഖമായി പൂജിപ്പാപിക്കുകയില്ല.

46. യോബന്ധനവധക്രേശാൻ പ്രാണിനാനചികീഷ്തി
സസർപ്പസ്യഹിതപ്രേപ്സുഃ സുഖമത്യന്തമശ്നതേ.

യാതൊരുത്തൻ ജന്തുക്കളെക്കൊട്ടാതെയും കൊല്ലാതെയും ദുഃഖിപ്പിക്കാതെയും ഇരിക്കുന്നുവോ അവൻ സകലമിത്രമായി സകല സുഖവും അനുഭവിക്കും.

47. യദ്ധ്യായതിയൽകരുതേ ധൃതിംബധ്നാതിയത്രാപ
തദവാപ്നോത്യയത്തേന യോഹിനസ്തിന കിഞ്ചന.

അവൻ ഏതു വിചാരിക്കുന്നുവോ, ഏതു ചെയ്യുന്നുവോ, ഏതു ആഗ്രഹിക്കുന്നുവോ അതതു ഫലങ്ങളെല്ലാം അവനതന്നെ വേിക്കുന്നു.

48. നാകൃതാ പ്രാണിനാംഹിംസാം മാംസമുല്പദ്യതേക്വചിത്
നചപ്രാണിവധസ്സർഗ്ഗ്യസ്ത സ്മാത്മാംസ വിവർജ്ജയേൽ.

ജന്തുക്കളെ ഹിംസിക്കാതെ ഒരിക്കലും മാംസം ലഭിക്കുകയില്ല. ജന്തുക്കളെക്കൊന്നാൽ സ്വർഗ്ഗാദിലോകം ലഭിക്കുകയില്ല. ആകയാൽ മാംസം ത്യജിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

49. സമുൽപത്തിഞ്ചമാംസസ്യ വധബന്ധഃപദേഹിനാം
പ്രസമീക്ഷ്യനിവർത്തത സർവ്വമാംസസ്യ ഭക്ഷണാൽ.

ശുക്രശോണിതത്താൽ ജന്തുക്കളുണ്ടാകുന്ന വിധത്തെയും, അതി ജഗദ്ഭാവഹമായ വിധത്തിൽ മാംസമുണ്ടാക്കുന്ന വിധത്തെയും, ക്രൂരമായി ജന്തുക്കളെ ബന്ധിക്കേണ്ടതിനേയും, ഹിംസിക്കേണ്ടതിനേയും ഗുഹ്യമായി പര്യായോചിച്ചാൽ ഒരു മാംസവും ഭുജിച്ചുകൂടാത്ത തോന്നും.

50. ന ഭക്ഷയതിയോമാംസം വിധിംഹിതാ പിശാചവൽ
സലോകേ പ്രിയതാംയാതി വ്യാധിഭിശ്ചനപീഡ്യതേ.

വിധിപ്രകാരം അല്ലാതെ പിശാച് മാംസം ഭക്ഷിക്കുന്നതുപോലെ, യാതൊരുത്തൻ മാംസം ഭക്ഷിക്കാതിരിക്കുന്നുവോ അവൻ ലോകത്തിൽ സകലർക്കും പ്രിയനായും വ്യാധിരഹിതനായും തീരും.

51. അനമന്താവിശസിതാ നിഹന്താക്രയവിക്രയീ
സംസ്കന്താചോപഹന്താച ഖാദകശ്ചേതിഹാതകാഃ

പ്രാണിഹിംസചെയ്യുന്നതിന് അനുവാദം കൊടുക്കുന്നവൻ ഘാതകൻ, മാംസത്തെ അറുത്തെടുക്കുന്നവൻ, മാംസം വിക്രയം ചെയ്യുന്നവൻ, വാങ്ങുന്നവൻ, പാകംചെയ്യുന്നവൻ, വിളമ്പുന്നവൻ, തിന്നുന്നവൻ ഇവരെല്ലാം ഘാതകന്മാരെന്നു പറയാം.

52. സ്വമാംസംപരമാംസേന യോവർദ്ധയിതുമിച്ഛതി
അനഭ്യർച്ചപിതൃന്ദേവം സ്തതോന്യോനാസ്ത്വപുണ്യകൃത്.

യാതൊരുത്തൻ യാഗമോ ശ്രാദ്ധമോകൂടാതെ മാംസംകൊണ്ടു തന്റെ ശരീരം വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിനു വിചാരിക്കുന്നോ, അവനെക്കൊരു പാപിയാക്കിട്ട് ലോകത്തിൽ യാതൊരുത്തനുമില്ല.

53. വഷേഃവഷേഃശ്വമേധേന യോയജേതശതംസമാഃ

മാംസാനിചനവാദേദ്യ സ്തയോഃ പുണ്യഫലംസമം.

യാതൊരുത്തൻ നൂറു വത്സരത്തോളം വത്സരംപ്രതി അശ്വമേധയാഗം ചെയ്യുന്നുവോ, യാതൊരുത്തൻ മാംസം ഭക്ഷിക്കാതിരിക്കുന്നുവോ, അവർ രണ്ടാൾക്കും പുണ്യഫലം ഒന്നുപോലെ ലഭിക്കുന്നു.

54. ഫലമൂലാശനൈർമ്മേയൈ രിമുന്യുന്നാനാഞ്ചഭോജനൈഃ നതൽഫലമവാപ്നോതി യന്മാംസപരിവർജ്ജനാൽ.

മാംസം ഉപേക്ഷിക്കുന്നവൻ യാതൊരു ഫലം പ്രാപിക്കുന്നുവോ, അതിനെ മൂലഫലങ്ങൾ ശാല്യം ഇവകൊണ്ട് ഉപജീവിക്കുന്ന മുനി പോലും പ്രാപിക്കുന്നില്ല.

55. മാംസക്ഷേയിതാമുത്ര യസ്യമാംസമിഹാദ്മ്യഹം

ഏതന്മാംസസ്യമാംസത്വം പ്രവദന്തിമനീഷിണഃ

“ഞാൻ ഏതു മാംസം ഇഹലോകത്തിൽ ഭുജിക്കുന്നുവോ അതു് മരിച്ചശേഷം എന്നെ ഭക്ഷിക്കുന്നു” എന്നു മാംസശബ്ദത്തിന് അർത്ഥമുണ്ട്.

56. നമാംസക്ഷേണേദോഷോ നമദ്യേനചമൈമമുനേ

പ്രവൃത്തിരേഷാ ഭൂതാനാം നിവൃത്തിസ്തുമഹാഫലം.

വിധിനിഷേധങ്ങളില്ലാത്ത മാംസക്ഷേണത്തിലും, മദം ഉണ്ടാക്കുന്നതേൻ മുതലായവ പാനം ചെയ്യുന്നതിലും, സ്രീഗമനത്തിലും പ്രാണികൾക്കു ദോഷമില്ലെന്നു പ്രവൃത്തിശാസ്ത്രം അഭിപ്രായപ്പെടുന്നു. ഇവ ത്യാജ്യങ്ങളെന്ന് നിവൃത്തിശാസ്ത്രം അഭിപ്രായപ്പെടുന്നു.

57. പ്രേതശൂദ്ധിപ്രവക്ഷ്യാമി ഭൂവൃശൂദ്ധിംതഥൈവച

ചതുർണ്ണാമപിവണ്ണാനാം യഥാവദനുപുവ്വശഃ

നാലു വണ്ണങ്ങൾക്കും ക്രമമായി പ്രേതശൂദ്ധിയും പഞ്ചലോഹശൂദ്ധിയും പറയാൻ തുടങ്ങുന്നു.

ജനനമരണസംബന്ധമായ ശുദ്ധങ്ങളും

അശുദ്ധങ്ങളും

58. ദന്തജാതേനജാതേച കൃതചൂഡേച സംസ്ഥിതേ

അശുദ്ധാബാന്ധവാസ്സവേ സ്മൃതകേ ചതഥോച്യതേ.

പല്ല മുളയ്ക്കുമ്പോഴും, മുളച്ചശേഷവും ചുളും ചെയ്തശേഷവും, ശിശു മരിച്ചപോയാൽ അതിന്റെ കുടുംബത്തിലുള്ള എല്ലാ ബന്ധുക്കൾക്കും അശുദ്ധിയുണ്ട്.

59. ദശാഹം ശാവമാശൗചം സപിണ്ഡേഷുവിധീയതേ

അവാക്സഞ്ചയനാദന്ഥ്നാം ത്ര്യഹമേകാഹമേവച.

സപിണ്ഡകന്മാർക്ക് പത്തുദിവസംവരെ മരിച്ച അശുദ്ധിയുണ്ട്. എന്നാൽ വേദം മുഴുവനും അധ്യയനം ചെയ്ത് അഗ്നിഹോത്രം ചെയ്യുന്നവ

നായിരുന്നാൽ അവൻ ഒരു ദിവസവും, വേദംമാത്രം അധ്യയനം ചെയ്ത വൻ മൂന്നുദിവസവും സ്മാന്താചാരമുള്ളവൻ നാലുദിവസവും, ഈ മൂന്നുങ്ങളൊന്നുമില്ലാത്തവൻ പത്തു ദിവസവും അശുദ്ധിയുണ്ട്.

**60. സപിണ്ഡതാതുപുരുഷേ സപ്തമേവിനിവർത്തേ
സമാനോദക ഭാവസ്യ ജന്മനാമനോരവേദനേ.**

സപിണ്ഡകന്മാരെന്ന്—താൻമുതൽ കഴിഞ്ഞ അഞ്ചു പിതാമഹന്മാർ വരെയുള്ള ഏഴു തലമുറയ്ക്കുൾപ്പെട്ട ബന്ധുക്കളാകുന്നു. സോദകന്മാരെന്ന്—ആ ഏഴു തലമുറയ്ക്കുമേൽ കലഗോത്രമറിയുന്ന പര്യന്തമുള്ള ജ്ഞാതികൾ ആകുന്നു.

**61. യഥേദംശാവമാശൗചം സപിണ്ഡേഷവിധീയതേ
ജനനേപ്യേവമേവസ്യ നിപുണാം ശുദ്ധിമിഹതാം.**

ഈ മരണസംബന്ധമായ അശുദ്ധി എപ്രകാരം പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു, അപ്രകാരം ജനനത്തിനും അശുദ്ധിയുണ്ടെന്നു ശുദ്ധി ആഗ്രഹിക്കുന്നവൻ അറിയണം.

**62. സർവ്വേഷാം ശാവമാശൗചം മാതാപിത്രോസ്സസൃതകം
സുതകാന്മാതുരേവസ്യ ടുപസ്പൃശ്യപിതാശുചിഃ**

മരിച്ചു പുലജ്ഞാതികൾക്കെല്ലാവർക്കും ഒന്നുപോലെയാണ്. ജനിക്കുമ്പോൾ മാതാപിതാവിനും പിതാവിനുംമാത്രം തൊട്ടുകൂടാത്ത അശുദ്ധമുണ്ട്. അതിൽ മാതാപിതാ അധികം അശുദ്ധിയുണ്ട്. പിതാവിനു പതിനൊന്നാം ദിവസം കളിക്കുന്നതോടുകൂടി തീർന്നുപോകും.

**63. നിംസ്യതുപുമാൻ ശുക്തമുപസ്പൃശ്യൈവശുദ്ധ്യതി
വൈജികാദഭിസംബന്ധാ ദനുരന്ധ്യാദലംത്ര്യഹം.**

കാമം ഹേതുവായിട്ട് ശുക്തം പുറത്താക്കിയാൽ സ്നാനംകൊണ്ടു ശുദ്ധനാകും. തന്നിൽനിന്നും വിജാതീയായ പത്തിയിൽ പുത്രൻ ജനിച്ചാൽ മൂന്നുദിവസം അശുദ്ധമുണ്ട്.

**64. അഹ്ണാചൈകേനരാത്ര്യാച ത്രിരാത്രൈരേവചത്രിഭിഃ
ശവസ്പൃശോഗ്വിശുദ്ധ്യന്തി രൂഹാദദകദായിനഃ**

സപിണ്ഡകന്മാർ പത്താംദിവസവും, സോദകന്മാർ മൂന്നാം ദിവസവും അശുദ്ധം തീർക്കുന്നു.

**65. ഗുരോഃപ്രേതസ്യശിഷ്യസ്തു പിതുമേധം സമാചരൻ
പ്രേതഹാരൈസ്സമന്തത്ര ദശരാത്രേണ ശുദ്ധ്യതി.**

മരിച്ച ഗുരുവിന്റെ കൽ ശിഷ്യൻ ചെയ്താൽ, ഗുരുവിന്റെ ബന്ധുക്കളോടൊപ്പം ശിഷ്യനും പത്തുദിവസം അശുദ്ധമായിരിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

**66. രാത്രിഭിർമാസതുല്യാഭിർ ഗർഭസ്രാവേവിശുദ്ധ്യതി
രജസ്യുപരതേസാധീ സ്നാനേന്ദ്ര രജസ്വലാ.**

ഗർഭത്തിൽ മൂന്നുമാസംമുതൽ ഏഴുമാസത്തിനകമായിട്ട് ഗർഭം സ്രവിച്ചുപോയാൽ എത്രാമത്തെ മാസത്തിൽ അലസുന്നവോ ആ മാസത്തിന്റെ കണക്കിനു ഒരു മാസത്തോടു് ഒരുദിവസം തുല്യപ്പെടുത്തി അത്രയും ദിവസം പുലയാചരിക്കേണ്ടതാകുന്നു. തീണ്ടായിരുന്ന സ്ത്രീ നാലാം ദിവസം സ്നാനംചെയ്യുമ്പോൾ ശുദ്ധയാകുന്നു.

67. തുണാമകൃതചുഡാനാം വിശുദ്ധിർന്നൈശികീസ്മൃതാ
നിർവൃത്തചുഡകാനാന്ത ത്രിരാത്രാഹശുദ്ധിരിഷ്യതേ.

മനുഷ്യർക്കു ചുമ്മുചെയ്യുന്നതിനുമുമ്പേ ശിശു മരിച്ചാൽ ഒരു ദിവസം പുലയും, അതിന്റെ ശേഷം ഉപനയനകാലത്തിനകം മരിച്ചാൽ മൂന്നു ദിവസം പുലയുമുണ്ട്.

68. ഊനദിവാർഷികംപ്രേതം നിദധൂർബ്ബാസവാബഹിഃ
അലംകൃത്യശുചയഭ്രമാ വസ്ഥിസഞ്ചയനാദതേ.

രണ്ടു വയസ്സിനുമുമ്പേ പുത്രൻ മരിച്ചാൽ ആ ശിശുവിനെ പുഷ്പം, മഞ്ഞരം മുതലായവകൊണ്ട് അലങ്കരിച്ച് ഗ്രാമത്തിനു വെളിയിൽ പരിശുദ്ധമായ ഭൂമിയിൽ കഴിച്ചിടേണ്ടതാകുന്നു. ഇതിന് സഞ്ചയനം ഇല്ല.

69. നാസ്യകാര്യോഗിസംസ്കാരോ നചകാര്യോദകക്രിയാ
അരണ്യേകാഷ്ഠവത്യക്തവാ ക്ഷപേയസ്രുഹമേവച.

ശിശുവിനെ ദഹിപ്പിക്കരുത്. ഇതിനായിട്ടു തർപ്പണം ചെയ്യരുത്. വനത്തിൽ വിറകു കളയുന്നതുപോലെ വ്യസനം കൂടാതെ നിക്ഷേപിച്ചിട്ട് എല്ലാ ബന്ധുക്കളും മൂന്നു ദിവസം പുലയാചരിക്കണം.

70. നാത്രിവർഷസ്യ കർത്തവ്യാ ബാസ്യവൈരുദകക്രിയാ
ജാതദന്തസ്യവാകര്യർ നാമനിവാപികൃതേസതി.

മൂന്നു വയസ്സിനുമുമ്പേ ശിശു മരിച്ചാൽ പിതാവും, ബന്ധുക്കളും തർപ്പണം ചെയ്യേണ്ട കാര്യമില്ല. നാമകരണം ചെയ്തശേഷമോ, പല്ലുകൾ മുളച്ചശേഷമോ മരിച്ചാൽ ആ ശിശുവോടുള്ള സ്നേഹംകൊണ്ട് തർപ്പണം ചെയ്യണമെന്നിഹയുള്ളപക്ഷം ആകാം. ചെമ്പ്യില്ലെങ്കിലും വിരോധമില്ല.

71. സബ്രഹ്മചാരിണ്യേകാഹ മതീതേക്ഷപണംസ്മൃതം
ജന്മന്യേകോദകാനാന്ത ത്രിരാത്രാഹശുദ്ധിരിഷ്യതേ.

തന്നിൽനിന്നും അദ്ധ്യയനംചെയ്തവൻ മരിച്ചാൽ ഒരു ദിവസം പുലയാചരിക്കണം. സോദകന്മാർക്കു ജനിക്കുമ്പോഴും മരിക്കുമ്പോഴും മൂന്നു ദിവസംവരെ പുലയുമുണ്ട്.

72. ക്ഷീണാമസംസ്കൃതാനാന്ത ത്രുഹാഹശുദ്ധ്യന്തിബാസ്യവാഃ
യഥോക്തേനൈവകല്പേന ശുദ്ധ്യന്തിതുസനാഭോഃ

ഒരു സ്ത്രീയെ നിശ്ചയാത്മംചെയ്തശേഷം വിവാഹം ചെയ്യുന്നതിനു മുമ്പായി ആ സ്ത്രീ മരിച്ചാൽ ആർക്കായിട്ടു നിശ്ചയാത്മംചെയ്തവോ അവനും അവന്റെ ജ്ഞാതികൾക്കും മൂന്നു ദിവസം പുലയുമുണ്ട്. ആ സ്ത്രീയുടെ പിതാവിന്റെ ജ്ഞാതികൾക്കു മൂന്നു ദിവസം പുലയുമുണ്ട്.

73. അക്ഷാരലവണാനാസ്സ്യർ നിമാജേജയശ്ചതേത്രുഹം
മാംസാശനഞ്ചനാശ്നീയഃശയീരം ശ്ച പൃഥക്ക്ഷിത

മൂന്നു ദിവസം പുലയുള്ളവർ ആ മൂന്നു ദിവസവും പട്ടി, ഉപ്പ്, മാംസം ഇവ ഉപയോഗിക്കരുത്. സ്ത്രീഗമനം ഉപേക്ഷിച്ച് പ്രത്യേകം പ്രത്യേകം തറയിൽ ശയിക്കണം. നദികളിൽ സ്നാനം ചെയ്യണം.

74. സന്നിധാവേഷവൈകല്യ ശ്വാവാശ്ചചത്സ്യകീർത്തിതഃ
അസന്നിധാവയംജേണയോ വിധിസംബന്ധിബാസ-

വൈഃ

അശുദ്ധങ്ങൾ സമീപത്തിരിക്കുമ്പോൾ ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു. ദേശാന്തരത്തിലിരിക്കുമ്പോൾ സപിണ്ഡരും സോദകരും ആചരിക്കേണ്ട അശുദ്ധം ഇനി പറയാം.

**75. വിഗ്രഹസ്തു വിദേശസ്ഥഃ ശൃണയോദ്യോഹ്യനിർദ്ദശം.
യചേരഷം ദശരാത്രസ്യ താവദേവശുചിർവേൽ.**

ദേശാന്തരത്തിൽ തന്റെ ജ്ഞാതിയുടെ ജനനമരണങ്ങൾ പത്തു ദിവസത്തിനു മുമ്പായറിഞ്ഞാൽ ആ പത്തു ദിവസത്തോടുകൂടിത്തന്നെ അവന്റെ പുല തീർപ്പാകും.

**76. അതിക്രാന്തേദശാഹേച ത്രിരാത്രമശുചിർവേൽ
സംവത്സരേവ്യതീതേതു സ്തപ്തൈഷ്വവാപോവിശുദ്ധ്യതി**

മരിച്ച വർത്തമാനം പത്തു ദിവസം കഴിഞ്ഞ കേട്ടാൽ സപിണ്ഡകൾക്കു കേട്ട ദിവസം മുതൽ മൂന്നു ദിവസം പുലയുണ്ടു്. ഒരു വർഷത്തിനു മേലെ അറിയുന്നള്ളവെങ്കിൽ സ്നാനംചെയ്താൽ ഉടനെ തീർപ്പാകും. ജനിച്ച വർത്തമാനം പത്തു ദിവസത്തിനുമേൽ കേട്ടാൽ അശുദ്ധിയില്ല.

**77. നിർദ്ദശംജ്ഞാതിമരണം ശ്രുതപാപത്രസ്യജന്മച
സവാസാജലമാപ്തത്യ ശുദ്ധോ വേതി മാനവഃ**

സപിണ്ഡകന്മാർ സംബന്ധികളുടെ മരണത്തെ പത്തു ദിവസം കഴിഞ്ഞ കേട്ടാലും, ജനനത്തെ പത്തു ദിവസത്തിനു മേൽ അറിഞ്ഞാലും, ധരിച്ച വസ്ത്രത്തോടുകൂടി സ്നാനം ചെയ്താൽ ശുദ്ധനായിത്തീരുന്നു.

**78. ബാലേദേശാന്തരസ്ഥേച പൃഥക്പിണ്ഡേചസംസ്ഥിതേ
സവാസാജലമാപ്തത്യ സദ്യ ഏവവിശുദ്ധ്യതി.**

സപിണ്ഡകന്മാരിൽ പല്ലു മുളയ്ക്കാത്ത ശിശു മരിച്ചാലും, അന്യദേശത്തു വസിക്കുന്ന സോദകന്മാർ മരിച്ചതു മൂന്നു ദിവസത്തിനുമേൽ അറിഞ്ഞാലും, ധരിച്ച വസ്ത്രത്തോടുകൂടി സ്നാനംചെയ്താൽ ശുദ്ധനായിത്തീരും.

**79. അന്തർദ്ദശാഹേന്ത്യാതാഞ്ചൈൽ പുനർമരണജന്മനീ
താവത്ത്യാദശുചിർത്വീപ്രോ യാവത്തത്ത്യാദനിർദ്ദശം.**

പത്തു ദിവസം അശുദ്ധമുള്ള മരണത്തിലാകട്ടെ, ജനനത്തിലാകട്ടെ വീണ്ടും, ഒരുശുദ്ധം സംഭവിച്ചാൽ മുൻപിരിക്കുന്ന അശുദ്ധത്തോടെ രണ്ടാമതു വന്ന അശുദ്ധം മോചിക്കുന്നു.

**80. ത്രിരാത്രമാഹരാശൗച മാചാര്യേ സംസ്ഥിതേസതി
തസ്യപുത്രോചപത്യാംച ദിവാരാത്രമിതിസ്തഥിതിഃ**

ആചാര്യൻ മരിച്ചാൽ മൂന്നു ദിവസവും; ആചാര്യന്റെ പുത്രൻ മരിച്ചാലും പത്നി മരിച്ചാലും ഒരു ദിവസം പുലയുണ്ടു്. ഇതു് ശാസ്ത്രമന്യോദയാകുന്നു.

**81. ശ്രോത്രിയേരൂപസമ്പന്നേ ത്രിരാത്രമശുചിർവേൽ
മാതുലേപക്ഷിണീംരാത്രിം ശിഷ്യത്വിഗ്ബാന്ധവേഷ്വച**

വേദം അദ്ധ്യയനം ചെയ്തവനായാലും, സൽഗുണവാനായും ഇരിക്കുന്ന ബ്രാഹ്മണൻ തന്റെ ഗൃഹത്തിൽ വന്നശേഷം മരിച്ചാലും, അമ്മാവൻ മരിച്ചാലും മൂന്നു ദിവസം പുലയുണ്ടു്. ശിഷ്യൻ, ഋത്വിക് മാതുലന്റെ പുത്രൻ ഇവർ മരിച്ചാൽ തൊണ്ണൂറു നാഴിക അശുദ്ധമുണ്ടു്.

82. പ്രേതരാജനി സജോതി ര്യസ്യസ്യാഭിഷയേസിതഃ
അശ്രോത്രിയേത്വഹഃകൃത്സ്ന മന്താചാനേതമാഗുരൗ

ക്ഷത്രിയരാജാവു് മരിച്ചപോയാൽ പകലിലായാൽ ഇരുട്ടനൂവരെ യും, രാത്രിയിലായാൽ നക്ഷത്രം മറയുന്നതുവരെയും, ആ രാജ്യത്തിലെ പ്രജകൾക്കു് പുലയുണ്ടു്. വേദം അധ്യയനം ചെയ്യാത്തവൻ തന്റെ ഗൃഹത്തിൽ മരിച്ചാലും, വേദം മാത്രം അധ്യയനം ചെയ്തിച്ച ഗുരു മരിച്ചാലും ഒരു ദിവസം പുലയുണ്ടു്.

83. ശുദ്ധ്യേദിപ്രോദശാഹേന ദ്വാദശാഹേന ഭൂമിപഃ
വൈശ്യഃപഞ്ചദശാഹേന ശുഭ്രോമാസേനശുദ്ധ്യതി.

പത്തു ദിവസത്തെ പുല ബ്രാഹ്മണർക്കും, പന്ത്രണ്ടു ദിവസത്തെ പുല ക്ഷത്രിയനും, പതിനഞ്ചു ദിവസം വൈശ്യനും, മുപ്പതു ദിവസം ശുഭ്രനും ആകുന്നു.

84. നവർദ്ധയേദാഹാനി പ്രത്യഹേന്നാഗ്നിഷ്ടക്രിയാഃ
നചതല്ല്വർമ്മ കുപ്താണസ്സനാഭ്യോപ്യശുചിർവേൽ

ഈ അശുദ്ധദിവസങ്ങൾ ഇതിൽ കൂടുതൽ വർദ്ധിപ്പിക്കാൻ പാടില്ല. ഔപാസനാദി വൈദികകാര്യത്തെ ഇതിന്നു മേൽ നിർത്താൻ പാടില്ലാ. അഗ്നിഹോത്രം നിത്യവും ചെയ്യുന്നവനായാൽ തന്റെ ജ്ഞാതി മരിച്ചാലും ഒരു ദിവസം അല്ലെങ്കിൽ മൂന്നു ദിവസത്തിന്നുമേൽ അശുദ്ധിയില്ല.

85. ദിവാകീർത്തിമുദക്യാഞ്ച പതിതംസ്മൃതികാന്തമാ
ശവംതൽസ്പൃഷ്ടി നഞ്ചൈവസ് പൃഷ്ടപാസ്സാനേനശു-
ദ്ധ്യതി.

പറയൻ, തീണ്ടായിരുന്നവരും, പതിതൻ, പ്രസവിച്ചവരും, പ്രേതം, പ്രേതത്തെ തൊട്ടവൻ ഇവരെ അറിയാതെ തൊട്ടാൽ സ്നാനംചെയ്യണം. അപ്പോൾ പരിശുദ്ധനാകും.

86. ആചമ്യപ്രയതോനിത്യം ജപദേ ശുചിദർശനേ
സൗരാന്മത്രാൻ യഥോത്സാഹം പാവമാനിശ്ചശക്തിതഃ

സ്നാനാദി കാലത്തിൽ പറയൻ മുതലായ അശുദ്ധമുള്ളവരെ നോക്കിയാൽ ആചമനംചെയ്തിട്ടു് ഗായത്രി, സൂര്യമന്ത്രം, പവമാനഘ്രക് ഇവ തന്റെ ശക്തിക്കു തക്കവിധം ജപിക്കണം.

87. നാരംസ്പൃഷ്ടപാസ്ഥിസസ്നേഹം സ്നാതാ വിപ്രോ-
വിശുദ്ധ്യതി

ആചമ്യൈവതുനിസ്നേഹം ഗാമാലാഭ്യാർക്കമീക്ഷ്യവാ.

മനുഷ്യന്റെ അസ്ഥി ബ്രാഹ്മണൻ വേണമെന്നു കരുതി തൊട്ടാൽ സ്നാനം ചെയ്താൽ പരിശുദ്ധനാകും. അറിയാതെ തൊട്ടാൽ ആചമനം ചെയ്തു പശുവിനെ തൊട്ടാലും, സൂര്യനെ നോക്കിയാലും പരിശുദ്ധനാകും.

88. ആദിഷ്ടീനോദകം കര്യാദാബ്രതസ്യസമാപനാൽ
സമാപ്തേതുദകംകൃത്വാ ത്രിരാത്രേണൈവശുദ്ധ്യതി.

യജ്ഞത്തിൽ ദീക്ഷിച്ചിട്ടുള്ളവൻ അതു മുഴുവനാകുന്നതുവരെ മാതാവും പിതാവും അല്ലാതെ ജ്ഞാതികൾ മരിച്ചാൽ സ്നാനം, തർപ്പണം മുതലായവ ചെയ്യേണ്ട. അവസാനിച്ചശേഷം മൂന്നു ദിവസം അശുദ്ധം ആചരിച്ചു തർപ്പണംചെയ്താൽ പരിശുദ്ധനാകും.

89. പൃഥ്വീസങ്കരജാതാനാം പ്രപ്രജ്യാസുചതിഷ്ഠതാം
ആത്മനസ്ത്യാഗിനാംചൈവ നിവർത്തേതോദകക്രിയാ.

നിത്യകർമ്മങ്ങൾ മിക്കവാറും ഉപേക്ഷിച്ചവർ, സങ്കരജാതിജന്മാർ, വേദം ഭൂഷണം ചെയ്ത സന്യാസവേഷം ധരിച്ചവർ, വിഷം കഴിച്ചും, കഴുത്തിൽ കുരുക്കിട്ടും മരിച്ചവർ,

90. പാഷണ്ഡമാശ്രിതാനാംച ചരന്തീനാഞ്ചകാമതഃ
ഗർഭേർത്തുദ്രഹാംചൈവ സുരാപീനാഞ്ചയോഷിതാം

വേദത്തിന് വിരോധമായി സന്യാസവൃത്തിയെ പ്രാപിച്ച സ്ത്രീകൾ, വ്യഭിചാരികൾ, ഗർഭത്തെ അഴിക്കുന്നവർ, ഭർത്തൃദ്രോഹം ചെയ്യുന്നവർ, മദ്യപാനികൾ ഇവർക്കും തർപ്പണം ചെയ്യേണ്ടതില്ല.

91. ആചാര്യംസ്വമുപാദ്ധ്യായം പിതരംമാതരംഗുരും
നിഹൃതപ്രതതിഃപ്രതാൻ നവ്രതേനവിയുജ്യതേ.

തന്റെ ആചാര്യൻ, തന്റെ ഉപാദ്ധ്യായൻ, പിതാവ്, മാതാവ്, വേദാദ്ധ്യയനംചെയ്തിട്ട് ഗുരു ഇവർ മരിച്ചുപോയാൽ ആ പ്രേതത്തെ എടുക്കുന്ന ശിഷ്യൻ മുതലായവർ ബ്രഹ്മചാരികളായിരുന്നാലും, അവന്റെ പ്രതത്തിന് ഹാനി വരികയില്ല.

92. ദക്ഷിണേനമൃതംശുഭം പുരോധാരേണനിർഹരേൽ
പശ്ചിമോത്തരപുഷ്പൈസ്തൃ യഥായോഗം ദ്വിജന്മനം

ശുഭൻ മരിച്ചാൽ നഗരത്തിന് തെക്കുവശത്തും, വൈശ്യൻ മരിച്ചാൽ പടിഞ്ഞാറുഭാഗത്തും, ക്ഷത്രിയൻ മരിച്ചാൽ ഉത്തരഭാഗത്തും, ബ്രാഹ്മണൻ മരിച്ചാൽ കിഴക്കുഭാഗത്തുംകൂടെ എടുത്തു കൊണ്ടുപോകണം.

93. നരാജ്ഞാമഘദോഷോസ്തി പ്രതിനാനചസത്രിണാം
ഐന്ദ്രംസ്ഥാനമുപാസീനാം ബ്രഹ്മഭൂതാഹിതേസദാ.

രാജാവ് ഇരുപദം പ്രാപിച്ചിരിക്കുന്നതിനാലും, ബ്രഹ്മചാരി, യാഗം ചെയ്യുന്നവൻ ഇവർ ബ്രഹ്മസ്വരൂപം പ്രാപിച്ചിരിക്കുന്നതിനാലും, അവരുടെ ജ്ഞാതികൾ മരിച്ചാൽ പുല ആചരിക്കേണ്ടതില്ല.

94. രാജേണമാഹാത്മികേസ്ഥാനേ സദ്യശ്ശുചംവിധീയതേ
പ്രജാനാംപരിരക്ഷാർത്ഥം ആസനഞ്ചാനകാരണം

രാജാവ് ഉൽകൃഷ്ടമായ സിംഹാസനത്തിലിരുന്ന് രാജ്യഭാരം ചെയ്യുമ്പോൾ എല്ലാ അശുഭങ്ങളും സ്നാനമാത്രത്താൽ തീർന്നുപോകുന്നു. ആ ആസനം സകല പ്രജകളെയും രക്ഷിക്കുന്നതും അന്നദാനം ചെയ്യുന്നതുമാണ്.

95. ഡിംബാഹവഹതാനാഞ്ച വിദ്യുതാപാത്മിവേനച
ഗോബ്രാഹ്മണസ്യചൈവാത്മേയസ്യചേകമതിപാത്മിവഃ

കളിയായി ശൗചെയ്ത മരിച്ചവർ, മിന്നൽ, ഇടി മുതലായവയാൽ മരിച്ചവർ, രാജാവിനാൽ കൊല്ലപ്പെട്ടവർ, പശു ബ്രാഹ്മണൻ ഇവർക്കായി മരിച്ചവർ, രാജാവിനാൽ പുലയാചരിക്കേണ്ട ആവശ്യമില്ലെന്നു പറഞ്ഞവർ, ഇവർ മരിച്ചാൽ സ്നാനത്തോടെ പുല പോകും.

96. സോമാഗന്ധർക്കാനിലേന്ദ്രാണാം വിത്താപ്പത്യോര്യമസ്യച
അഷ്ടാനാംലോകപാലാനാം വപുർദ്ധാരയതേനൃപഃ

ചന്ദ്രൻ, അഗ്നി, സൂര്യൻ, വായു, ഇന്ദ്രൻ, കബേരൻ, വരുണൻ, യമൻ ഈ ദീക്പാലകന്മാരുടെ ശരീരം രാജാവു ധരിക്കുന്നു.

97. ലോകേശാധിഷ്ഠിതോരാജാ നാസ്യാശൗചംവിധീയതേ ശൗചാശൗചംഹിമന്ത്യാനാം ലോകേശപ്രഭവോപയതം.

ദീക്പാലകന്മാരുടെ സ്വരൂപനാകയാൽ രാജാവിനുപല വിധികൾ പ്പെട്ടിട്ടില്ല. ദീക്പാലകന്മാരിൽനിന്നു മനുഷ്യർക്കു അശുദ്ധിയും ശുദ്ധിയും ഉണ്ടാകുന്നു.

98. ഉദ്യന്തൈരാഹവേശസ്രൈഃ ക്ഷത്രധർമ്മഹതസ്വച സദ്യസ്സന്തിഷ്ഠതേയജ്ഞ സ്തമാശൗചമിതിസ്ഥിതിഃ

ക്ഷത്രിയധർമ്മപ്രകാരം യുദ്ധത്തിൽ ഖഡ്ഗം മുതലായ ആയുധമോറു മരിച്ചവന് യാഗം ചെയ്തവനു ലഭിക്കുന്ന പുണ്യലോകം ലഭിക്കും. ഉടൻ തന്നെ അവന്റെ പുലയും തീർന്നുപോകുന്നു. ഇങ്ങനെ ശാസ്ത്രത്തിൽ പഠത്തിട്ടുണ്ട്.

99. വിപ്രശ്ശുദ്ധ്യത്യപസ്പൃഷ്ടാ ക്ഷത്രിയോവാഹനായുധം വൈശ്യഃപ്രതോദംരശ്മീൻവാ യഷ്ടിം ശുദ്രഃകൃതകൃിയഃ

അശുദ്ധം പോകുന്ന ദിവസം നാലു വർണ്ണങ്ങളിലുള്ളവരിൽ ബ്രാഹ്മണൻ സ്നാനംകൊണ്ടും, ക്ഷത്രിയൻ വാഹനം വില്പ് ഇവ തൊടുന്നതു കൊണ്ടും, വൈശ്യൻ ഊവുകോൽ, ത്രാസിന്റെ കയറ്റ് ഇവ തൊടുന്നതു കൊണ്ടും, ശുദ്രൻ മുളന്തി തൊടുന്നതുകൊണ്ടും ശുദ്ധമുണ്ടാകുന്നു.

100. ഏതദ്യോഭിഹിതംശൗചം സപിണ്ഡേഷുഭിജോത്തമഃ അസപിണ്ഡേഷു സർവ്വേഷു പ്രേതശുദ്ധീർന്നിബോധത.

ഹേ! ദുഷിമാരെ ഇതുവരെ സപിണ്ഡർ സോദകൻ ഇവരുടെ പുലയെക്കുറിച്ചു പറഞ്ഞു. ഇനി മറാവരുടെ അശുദ്ധിയെപ്പറയാൻ ഞാൻ ആരംഭിക്കുന്നു. കേട്ടുകൊള്ളൂ.

101. അസപിണ്ഡംഭിജംപ്രേതം വിപ്രോനിർഹൃത്യബന്ധു-
വൽ
വിശുദ്ധ്യതിത്രിരാത്രേണ മാതുരാപ്താംശ്വബാസവാൻ.

ജ്ഞാതികളല്ലാത്ത ഒരു ബ്രാഹ്മണപ്രേതത്തെയും, മാതുലൻ മുതലായ മാതാവിന്റെ ബന്ധുക്കളുടെ പ്രേതത്തെയും സ്നേഹം നിമിത്തം ചുമന്നാൽ മൂന്നു ദിവസം അശുദ്ധമുണ്ട്.

102. യദ്യന്നമത്തിതേഷാന്ത ദശാഹേനൈവശ്രുധൃതി അനഭന്നനമഹ്ണൈവ നചൈതസ്സിൻഗൃഹേവസേൽ.

പ്രേതം ചുമന്നശേഷം പുലയുള്ളവന്റെ അന്നം ഭജിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നാൽ അവൻ പത്തുദിവസം പുല ആചരിക്കണം. അവന്റെ അന്നം ഭക്ഷിക്കാതെയും അവന്റെ ഗൃഹത്തിൽ വസിക്കാതെയും പ്രേതം ചുമന്നവന് ഒരു ദിവസത്തെ അശുദ്ധിയുണ്ട്.

103. അനുഗമ്യേഹയാപ്രേതം ജ്ഞാതിമജ്ഞാതിമേവവാ സ്നാതപാസചേലഃസ്പൃഷ്ടാഗ്നി ഘൃതംപ്രാശ്യവിശു-
ധൃതി

ജ്ഞാതിയായിരുന്നാലും, അല്ലാത്തെയായാലും സേവകനായ പ്രേതത്തെ പിൻതുടർന്ന് ശ്മശാനപര്യന്തം പോയാൽ ധരിച്ചിരിക്കുന്ന വസ്ത്രത്തോടുകൂടി സ്നാനം ചെയ്ത് അഗ്നിതൊട്ടു നെയ്യ് ഭജിച്ചാൽ ശുദ്ധനായി തീരും.

104. നവിപ്രംസേപഷ്ടതിഷ്ഠൽസു മൃതംശുഭ്രേണനായയേൽ
അസ്വർഗ്യാഹ്യാഹ്വതിസ്സംസ്യാൽ ശുഭ്രസംസ്വർഗഭൃഷിതാ

ബ്രാഹ്മണർ മുതലായവർ മരിച്ചാൽ ജ്ഞാതിയിലുള്ളവർ ഇരിക്കുമ്പോൾ ശുഭ്രനെക്കൊണ്ടു ആ പ്രേതം എടുപ്പിക്കരുതാത്തതുകൊണ്ട്. എടുത്തു ഭോജനം ചെയ്താൽ മരിച്ചവൻ പുണ്യലോകം ലഭിക്കുകയില്ല.

105. ജ്ഞാനന്തപോഗ്നിരാചാരോ മൃതനോവാസ്തപാംജനം
വായുഃ കർമ്മാർക്കാലൗച ശുഭ്രേഃകന്തുണിഭേഹിനാം.

ജ്ഞാനം, തപസ്സ്, അഗ്നി, ഹവിസ്സ് മുതലായ ആഹാരം, മണ്ണ്, മനസ്സ്, ജലം, മെഴുകുക, വായു, യാഗാദി കർമ്മം, സൂര്യൻ, അശുദ്ധത്തിന് പാഞ്ഞ ദിവസം ഇവയെല്ലാം മനുഷ്യർക്കു ശുദ്ധി നൽകുന്നതാണ്.

106. സർവേഷാമേവശൗചാനാ മർത്ഥശൗചംപരംസ്മൃതം
യോതേമശുചിർഹിനശുചിർനമൃദോരിശുചിശ്ശുചിഃ

ഈ ശുദ്ധികൾ എല്ലാത്തെയുംകാലം അത്ഥശുദ്ധി ഉൽകൃഷ്ടമായ ശുദ്ധിയാകുന്നു. യാതൊരുത്തൻ ധർമ്മം ന്യായമായി ആർജ്ജിച്ചിരിക്കുന്നുവോ അവൻതന്നെ പരിശുദ്ധനാകുന്നു. മണ്ണുകൊണ്ടും ജലംകൊണ്ടും കഴുകുന്നതിനാൽ ശുദ്ധനാകുന്നില്ല.

107. ക്ഷാന്താശുദ്ധ്യന്തിവിഭാംസോ ദാനേനാകാര്യകാരിണഃ
പ്രചരണപാപീജപ്യേന തപസാവേദവിത്തമഃ

വിഭാന്മാർ ക്ഷമാശീലംകൊണ്ടും, അകൃത്യം ചെയ്തവർ ദാനംകൊണ്ടും, രഹസ്യമായി പാപംചെയ്തവർ ജപംകൊണ്ടും, വേദം അദ്ധ്യയനം ചെയ്തവർ തപസ്സുകൊണ്ടും പരിശുദ്ധന്മാരാകുന്നു.

108. മൃത്തോയൈശ്ശുദ്ധ്യതേശോധ്യം നദീവേഗേനശുദ്ധ്യതി
രജസാസ്രീമനോദൃഷ്ടാ സന്യാസേന ദ്വിജോത്തമഃ

അശുദ്ധമായ അങ്ഗശ്ചൈലുള്ളല്ലാം മണ്ണ് ജലം മുതലായവകൊണ്ടു കഴുകുന്നതിനാലും, നദി വേഗംകൊണ്ടും, മനസാ വ്യഭിചാരമുള്ള സ്രീ തീഞ്ചായിരിപ്പുകൊണ്ടും, ബ്രാഹ്മണർ സന്യാസത്താലും ശുദ്ധന്മാരാകുന്നു.

109. അദ്ഭിഗാത്രാണി ശുദ്ധ്യന്തി മനസ്സത്യേനശുദ്ധ്യതി
വിദ്യാതപോഭ്യം ഭൂതാത്മാ ബുദ്ധിർജ്ഞാനേനശുദ്ധ്യതി

ശരീരം ജലംകൊണ്ടും, മനസ്സ് സത്യംകൊണ്ടും, ജീവാത്മാവു ബ്രാഹ്മവിദ്യയെ അഭ്യസിക്കുന്നതുകൊണ്ടും, തപസ്സ് ചെയ്യുന്നതുകൊണ്ടും, ബുദ്ധി യോഗാർത്ഥം ജ്ഞാനംകൊണ്ടും ശുദ്ധമായിതീരുന്നു.

ഭവ്യശുദ്ധി

110. ഏഷശൗചസ്യവഃ പ്രോക്തഃ ശാരീരസ്യവിനിർണ്ണയഃ
നാനാവിധാനാം ഭവ്യാണാം ശുഭ്രേഃ ശുന്ദത നിണ്ണയം.

ശരീരസംബന്ധമായ അശുദ്ധിയെക്കുറിച്ചുപറഞ്ഞു. ഇനി പലവിധ ദ്രവ്യശുദ്ധി പറയാം. കേട്ടുകൊള്ളുക.

111. തൈജസാനാം മണീനാഞ്ച സർവ്വസാഗ്ഗമയസ്യച
ഭസ്മസാബ്ജീർത്വദാ ചൈവ ശുദ്ധിരക്താമനീഷിഭിഃ

കാന്തിയുള്ള തങ്കപ്പാത്രം, രത്നങ്ങൾ ഇവ ചാമ്പൽ, ജലം, മണ്ണ് ഇവകൊണ്ടു ശുദ്ധിചെയ്യാമെന്നു മഹാത്മാർ പറയുന്നു.

112. നിർദ്വേഷം കാഞ്ചനം ഭാഗ്യം അഭ്ജീരേവ വിശുദ്ധ്യതി
അബ്ജജഗ്ഗമയഞ്ചൈവ വരാജതഞ്ചാനപസ്കൃതം.

ചിത്രവേല ചെയ്യാത്ത തങ്കപ്പാത്രം. വെള്ളിപ്പാത്രം. ജലത്തിലുണ്ടാകുന്ന ശംഖ്, രത്നം ഇവ അഴുക്കില്ലാതെയും എണ്ണമയം പോലുള്ള വഴുവഴുപ്പില്ലാതെയും ഇങ്ങനാൽ അവയ്ക്കു ജലംകൊണ്ടുതന്നെ ശുദ്ധിയുണ്ടാകുന്നു.

113. അപാമഗേഷു സംയോഗാ ഭോമരൂപ്യചനിർബഭ്രു
തസ്മാത്തയോസ്സായോന്യൈവ നിണ്ണേകോ ഗുണവത്തരഃ

സ്വർണ്ണം, വെള്ളി ഇവ അഗ്നി, ജലം ഇവ ചേർന്നുണ്ടാകുന്നതിനാൽ അവ ജലംകൊണ്ടു കഴുകി അഗ്നിയിൽ സംസ്കരിക്കുന്നതിനാൽ ഗുണവത്തരമായ ശുദ്ധിയാകുന്നു.

114. താമ്രായഃകാംസ്യരൈര്യാനാം രൂപണസ്സീസകസ്യച
ശുചയഥാഹം കർത്തവ്യം ക്ഷാരാജ്ഞോദകവാരിഭിഃ

ചെമ്പ്, ഇരുമ്പ്, വെൺകലം, പിചുള, വെളുത്തീയം, കറുത്തീയം എന്നീ സാധനങ്ങൾകൊണ്ടുണ്ടാക്കുന്ന പാത്രങ്ങൾ ഉപ്പ്, പുളി, വെള്ളം, ചാമ്പൽ, ചാണകം, ശുദ്ധജലം ഇവകൊണ്ടു ശുദ്ധി ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു.

115. ദ്രവാണാംഞ്ചൈവ സർവ്വേഷാം ശുദ്ധിരൽ പ്ലവനം—
സ്തമൃതം പ്രോക്ഷണം സംഹതാനാഞ്ച ദാരവാണാഞ്ചതക്ഷണം.

നെയ്യ്, എണ്ണ ഇവ കാക്ക മുതലായതു തൊട്ടാൽ രണ്ടു ദർഭകൊണ്ടു ആ ഇരിപ്പിൽത്തന്നെ ഒരു തുള്ളി എടുത്തുകുളഞ്ഞാൽ ശുദ്ധിയാകും. കട്ടിയായ ദ്രവ്യമായിരുന്നാൽ അതു വെള്ളംകൊണ്ടു കഴുകിയാൽമതി. മരപ്പാത്രം ആയിരുന്നാൽ ചീകി കളയണം.

116. മാർജ്ജനം യജ്ഞപാത്രാണാം പാനിനായജ്ഞ കർമ്മണി
ചമസാനാം ഗൃഹാണാഞ്ച ശുദ്ധിഃ പ്രക്ഷാളനേനതു.

യജ്ഞപാത്രം കൈകൊണ്ടു തുടച്ചു ജലംകൊണ്ടു കഴുകുന്നതുകൊണ്ടും ഗൃഹം മെഴുകുന്നതുകൊണ്ടും ശുദ്ധിയുണ്ടാകും.

117. ചത്രണാം സ്രുഷ്ട്രസ്രുവാണാഞ്ച ശുദ്ധിരഷ്ണേനവാരിണാ
സ്പദ്യാശുപ്തശ കടാനാഞ്ച മുസലോലുഖലസ്യച.

നെയ്യ്, ഹോമംചെയ്യുന്ന സ്രുക, സ്രുവം ഇവ ചൂടുവെള്ളംകൊണ്ടു കഴുകുന്നതുകൊണ്ടും, യുപസ്തംഭം, മുറം, വണ്ടി, ഉലക്ക, ഉരൽ ഇവ ജലംകൊണ്ടും ശുദ്ധി ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു.

118. അത്ഥിന്ദുപ്രോക്ഷണംശുചം ബഹുനാം ധാന്യവാസസാം
പ്രക്ഷാളനേനത്വല്ലാനാ മന്ദഭിഃ ശുചം വിധീയതേ.

ഒരാം വഹിക്കത്തക്ക ഭാരത്തിനു മേലുള്ള നെല്ല്, വസുഭാസം ഇവ അശുഭിയായാൽ ജലപ്രോക്ഷണത്താലും ഇവയിൽനിന്നും കുറവുള്ള സാധനങ്ങൾ അശുഭിയായാൽ കഴുകുന്നതൊണ്ടും ശുദ്ധിയുള്ളതായിത്തീരുന്നു.

119. ചേലവചുർമ്മണംശുദ്ധി വൈഭലാനാന്തമൈവച ശാകമൂലഫലാനാന്തം ധാന്യവംച ശുദ്ധിരിഷ്യതേ.

മാത്തോൽ, പുലിത്തോൽ, മരവരി ഇവ വസുപോലെയും, മൂലം, ഫലം, പകം ഇവ ധാന്യം പോലെയും ശുദ്ധി ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു.

120. കൗശേയാവികസാരൂഷൈഃ കരുപാനാമരിഷ്ടകൈഃ ശ്രീഫലൈരശുപട്ടാനാം ക്ഷൗമാണാം ഗൗര—

സർഷപൈഃ

പുഴവിൻതൂലകൊണ്ടുണ്ടാക്കുന്ന, പട്ടകൾ ആട്ടരോമവസ്ത്രങ്ങൾ ഇവ ആറുമണ്ണുകൊണ്ടും നേപാളദേശകുംബളം വേപ്പിൻകുരുകൊണ്ടും, സാൽ വയെ കൂവളപ്പഴംകൊണ്ടും, വെള്ളപ്പട്ടിനെ വെൺകുടുകൊണ്ടും ശുദ്ധിയാക്കേണ്ടതാകുന്നു.

121. ക്ഷൗമവച്ഛംഖത്രംബഗാണാ മസ്ഥിദന്തമയസ്യച ശുദ്ധിവിജാനതാകാര്യാ ഗോമൂത്രേണോദകേനവാ.

ശംഖം, ദന്തം, മാൻ മുതലായവയുടെ അസ്ഥി കൊമ്പ് ഇവ വെള്ള പട്ടപോലെ വെൺകുടുകപൊടികൊണ്ടും, ഗോമൂത്രം ജലം ഇവകൊണ്ടും ശുദ്ധി ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു.

122. പ്രോക്ഷണാത്തുണകാഷ്ഠഞ്ച പലാലഞ്ചൈവശുഭ്രധൃതി മൗജനോപാഞ്ചനൈവേശ്ശ പുനഃ പാകേനമൃന്മയം.

അശുദ്ധിയായ പല്ല്, വിറക്, വയ്ക്കാൽ ഇവ ജലപ്രോക്ഷണം കൊണ്ടും, ഗൃഹം നന്നാക്കി മെഴുകുന്നതൊണ്ടും, മൺപാത്രങ്ങൾ വീണ്ടും ചൂടുന്നതിനാലും ശുദ്ധങ്ങളാകുന്നു.

123. മദൈദൃമൂത്രൈഃപുരീഷൈർവ്വാ ഷീവനൈഃപൃയശോ—
ണിതൈഃ

സംസ്കൃഷ്ടം നൈവശുഭ്യേത പുനഃപാകേനമൃന്മയം

മദ്യം, മൂത്രം, മലം, തുപ്പൽ, ശുക്ലം, പഴുപ്പ്, രക്തം ഇവകൊണ്ടു ശുദ്ധമായ മൺപാത്രങ്ങൾ വീണ്ടും വേവിക്കപ്പെട്ടാലും ശുദ്ധങ്ങളാകുന്നില്ല.

124. സമാർജ്ജനോപാംജനേന സേകേനാലേഖനേനച ഗവാംചപരിവാസേന ഭൂമിശ്ശുദ്ധ്യതിപഞ്ചഭിഃ

വീട് മുതലായവയ്ക്കു ചണ്ഡാലാദികളാൽ അശുദ്ധം. നേരിട്ടാൽ അടിച്ചുവാതക, മെഴുകു, ഗോമൂത്രം തളിയിക്ക മണ്ണുകൊണ്ടു ചിത്രമിടുക പശുക്കളെ ഒരു ദിവസം അവിടെ കെട്ടിനിറുത്തുക, ഈ അഞ്ചു ക്രിയകൾ കൊണ്ടും പരിശുദ്ധയാകുന്നു.

125. പക്ഷിജശ്ച ഗവാശ്രതമ വധുതമവക്ഷ്യതം

ഭൂഷിതംകേശകീടൈശ്ച മുൽപ്രക്ഷേപേണശുഭ്രധൃതി.

പക്ഷിയും, പശുവും ശ്രാണിക്കുകൊണ്ടും കാലുകൊണ്ടു ചവിട്ടുക കൊണ്ടും, എച്ചിൽ രോമം പുഴു ഇവ സംബന്ധിച്ചും ഇരിക്കുന്ന അന്നം മണ്ണുകൊണ്ടും പ്രക്ഷേപണം ചെയ്യുന്നതുകൊണ്ടു ശുദ്ധമാകുന്നു.

126. യാവന്നാമേധ്യമേധ്യാക്താൽ ഗന്ധോലേപശ്ച തൽകൃതഃ
താവൽമുദാരിചാദേയം സർവസുദ്രവ്യശുഭ്ധിഷു.

അഥേധ്യം സംബന്ധിച്ച വസ്തുക്കളെ ആ അഥേധ്യവും അതിന്റെ ഭർഗന്ധവും മാത്രമല്ല അതിന്റെ മീതെ മണ്ണിട്ട് വെള്ളം തളിച്ച ശുദ്ധിയാക്കേണ്ടതാകുന്നു. ഏതേതു കാര്യത്തിന്നു മണ്ണുകൊണ്ടുള്ള ശുദ്ധി പറയപ്പെട്ടിരിക്കുന്നുവോ അതാതു കാര്യങ്ങളിൽ ജലംകൂടെ ഉപയോഗിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

127. ത്രീണിദേവാഃ പവിത്രാണി ബ്രാഹ്മണാനാമകല്പയൻ
അദൃഷ്ടമതീർന്നിർണ്ണിതം യച്ചവാചാപ്രശസ്യതേ.

ഭഗവീയത്തിലും കാണാതിരുന്ന വസ്തു, കഴുകിയ വസ്തു, ബ്രാഹ്മണനാൽ ശുദ്ധിയാക്കമെന്നു പറഞ്ഞവസ്തു, ഈ മൂന്നും ബ്രാഹ്മണർക്കു പരിശുദ്ധങ്ങളായതാണെന്നു ദേവന്മാർ വിധിച്ചിരിക്കുന്നു.

128. ആപഃ ശുദ്ധാഭൂമിഗതാ വൈതൃഷ്ണയാസുഗോർഭേവേൽ
അവ്യാപ്താശ്ചേദമേധ്യേന ഗന്ധവർണ്ണരസാനിതാഃ

മേഘത്തിൽനിന്നും വർഷരൂപേണ വീണിട്ടുള്ളതും, പശ്വാദികൾ കടിക്കുന്നതുകൊണ്ടു കറുപ്പു വേിക്കാത്തതായി ഇരിക്കുന്നതുമായ ജലം പരിശുദ്ധമായതാകുന്നു. അതും അഥേധ്യസംബന്ധമില്ലാതേയും സുഗന്ധം, നിറം, രുചി ഇവയോടുകൂടിയും ഇരിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

129. നിത്യംശുദ്ധഃകാരുഹസ്വഃ പണ്യായച്ചപ്രസാരിതം
ബ്രഹ്മചാരിഗതംഭൈക്ഷം നിത്യമേധ്യമിതിസ്ഥിതിഃ

ദേവന്മാർക്കു ഭക്തിയോടുകൂടി പുഷ്പം കെട്ടുന്നവൻ വിൽക്കുന്നതിനായി കടയിൽ നിരത്തിയ വസ്തുക്കൾ, ബ്രഹ്മചാരിവാങ്ങിയ ഭിക്ഷാനും ഇവ എപ്പോഴും ശുദ്ധമുള്ളതാണെന്നു ശാസ്ത്രത്തിൽ പറയുന്നു.

130. നിത്യംമാസ്യംശുചിസ്രീണാം ശകുനിഃഫലപാതനേ
പ്രസ്രവേചശുചിർവൃതഃ ശ്വാമൃഗഗ്രഹണേശുചിഃ

സ്രീകളുടെ മുഖം, കാക്കകൾ മുതലായ പക്ഷികളാൽ വീഴ്ത്തപ്പെട്ട പഴം, പാലു ചുരുത്തുമ്പോൾ കടിക്കുന്ന കന്നിന്റെ വായ്, മൃഗങ്ങളെ പിടിക്കുമ്പോൾ പട്ടിയുടെ വായ്, ഇവ സാധാവികമായിത്തന്നെ ശുദ്ധമുള്ളതാകുന്നു.

131. ശ്വഭിർഹതസ്യയന്മാംസം ശുചിതന്മനംബ്രവീൽ
കൂവ്യാൽഭീശ്വഹതസ്യാസ്മൈ യുണ്ധാലാഭൈത്യ—
ദസ്യഭിഃ

വേട്ടപ്പട്ടി, പുലി, രാക്ഷസന്മാർ, ചണ്ഡാലന്മാർ, മാംസം വില്ക്കുന്ന വേട്ടക്കാരൻ, ചോരൻ ഇവരാൽ കൊല്ലപ്പെട്ട മൃഗത്തിന്റെ മാംസം പരിശുദ്ധമെന്നു പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു.

132. ഊർദ്ധ്വന്നാഭേര്യാനിഖാനി തനിമേധ്യാനിസർവ്വശഃ
യാനൃതസ്താനൃതമേധ്യാനീ ദേഹാചൈവമലാശ്ച്യതാഃ

നാഭിഭു മേലുള്ള മനുഷ്യരുടെ ഇന്ദ്രിയങ്ങൾ പരിശുദ്ധങ്ങളാകുന്നു. അതിന്നു താഴെയുള്ള ഇന്ദ്രിയങ്ങളും അതിൽനിന്നും ഉണ്ടാകുന്ന മലങ്ങളും അശുദ്ധമായവയാകുന്നു.

133. മക്ഷികാവിപ്രുഷമായ ഗൗരശ്വസൂരശ്ചയഃ
രജോഭൂവായുരഗ്നിശ്ച സ്പർശമേധ്യാനി നിർദ്ദിശേൽ
ഈച്ച, ജലബിന്ദുക്കൾ, നിഴൽ, പശു, കതിര, സൂര്യകാന്തി, ധൂളി,
ഭൂമി, വായു, അഗ്നി ഇവ തൊട്ടാൽ അശുചിമുണ്ടാകുകയില്ല.

134. വിൻമുത്രോത്സക്തശ്ചൈതം മൃഗാദ്യാദേയമത്ഥവൽ
ദൈഹികാനാം മലാനാഞ്ച ശുദ്ധീഷ്ടദാദശസ്വപി.

ദേഹത്തിലുണ്ടാകുന്ന പത്രങ്ങളു മലങ്ങളേയും ജലം, മണ്ണ് ഇവകൊ
ണ്ടു വിധിപ്രകാരം അതതു കളുടെ ദർശനം തീരുന്നതുവരെ ശുദ്ധി ചെ
യ്ക്കേണ്ടതാകുന്നു.

135. വസാശുക്ലമസ്യങ്മജ്ജാ മുത്രവിട്കർണ്ണവിണ്ണവാഃ
ശ്ലേഷ്മാഭൃഷികാസ്പേദോ ദാദശൈതേനാനാംമലാഃ

മേടസ്സ്, ശുക്ലം, രക്തം, മജ്ജ, മുത്രം, മലം, ചെവിക്കായം, നഖം,
കഥം, കണ്ണന്തീർ, കണ്ണിലെ പീള, വിയപ്പ് എന്നിങ്ങനെ ആകെ ശരീര
സംബന്ധമായ മലങ്ങൾ പത്രങ്ങളാകുന്നു.

136. ഏകാലിങ്ഗേഗുദേതിസ്ര സ്തമൈകത്രകരേദശ
ഉടയോസ്സപ്താതവ്യാ മദഃശുദ്ധിമഘീപിതാ.

മലമുത്രവിസർജനം ചെയ്യശേഷം നെല്ലിക്കാപ്രമാണമുള്ള മണ്ണ്
ലിങ്ഗത്തിൽ ഒരു പ്രാവശ്യവും ആസനത്തിൽ മൂന്നു പ്രാവശ്യവും ഇടതു
കൈയ്ക്കു പതുപ്രാവശ്യവും രണ്ടു കൈകളും ചേർത്തു ഏഴു പ്രാവശ്യവും ജലം
കൊണ്ടു ശുദ്ധി വരുത്തേണ്ടതാകുന്നു.

137. ഏതച്ഛൂചംഗ്രഹസ്ഥാനാം ദിഗുണംബ്രഹ്മചാരിണാം
ത്രിഗുണംസ്യാദനസ്ഥാന യതീനാതുചതുർഗുണം.

മേൽപ്പറഞ്ഞ ശൂചം ഗ്രഹസ്ഥാനാർക്കും ബ്രഹ്മചാരികൾക്കും ഇതി
നിരതിയും വാനപ്രസ്ഥന്മാർക്കു മൂന്നു മടങ്ങും സന്യാസിമാർക്കു നാലു
മടങ്ങും ആണെന്നറിയണം.

138. കൃതാമുത്രംപുരീഷംവാഖ്യാന്യാ ചാന്തഉപസ്പൃശേൽ
വേദമധ്യേഷ്യമാണശ്ച അന്നമശ്ലശ്ചസർവ്വദാ.

മുത്രവിസർജനത്തിനും മലവിസർജനത്തിനും ആചമനം ചെയ്ത
ശേഷം, വേദം അധ്യയനം ചെയ്യുമ്പോഴും, അന്നം ഭക്ഷിക്കുമ്പോഴും, മൂന്നു
പ്രാവശ്യം ആചമനം ചെയ്ത് കണ്ണ് മുതലായ ഇന്ദ്രിയങ്ങളെ തുടയ്ക്കേണ്ട
താകുന്നു.

139. ത്രിരാചാമേദപഃപൂർവ്വം ദിപ്രമുജ്യാത്തതോമുഖം
ശാരീരംശൂചമിച്ചിന്ഹി സ്രീശുഭ്രസുകൃത്സകൃൽ.

ദേഹപരിശുദ്ധി ആഗ്രഹിക്കുന്നവൻ ജലം മൂന്നു പ്രാവശ്യം ആചമന
മത്രത്തോടെ പാനം ചെയ്ത് രണ്ടു പ്രാവശ്യം വായ് തുടയ്ക്കേണ്ടതാകുന്നു.
സ്രീ, ശുഭ്രൻ ഇവർ ഒരു പ്രാവശ്യം തുടയ്ക്കേണ്ടതാണ്.

140. ശുഭ്രാണാം മാസികകാര്യം വപനംന്യായവത്നിനാം
വൈശ്യവച്ഛൂചകല്പശ്ച ദിജോച്ഛിഷ്ടംചഭോജനം.

വിധിപ്രകാരം ബ്രാഹ്മണൻ ശുശ്രൂഷ ചെയ്യുന്ന ശുഭ്രൻ മാസത്തിൽ
ഒരു പ്രാവശ്യം ക്ഷൗരം ചെയ്യേണ്ടതാണ്. വൈശ്യൻ വിധിച്ച വിധി

പ്രകാരം ജനനമരണാദ്യ ശുദ്ധങ്ങൾ ആചരിക്കേണ്ടതാകുന്നു. ദ്വിജന്മാരുടെ ഉച്ഛിഷ്ടാനം ഭജിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

141. നോച്ഛിഷ്ടം കർവ്വതേമുഖ്യം വിപ്രേഷോഽംഗേപത-
നിതാഃ

നശ്ശൂണിഗതാനുസ്യോന്നദന്താംതരധിഷ്ഠിതം

വായിൽനിന്നു ദേഹത്തു വീണ വെള്ളത്തുള്ളികൾ, വായിൽപെട്ട രോമം, പല്ലുകളുടെ ഇടയിൽ അകപ്പെട്ടവ ഇവ അശുദ്ധമല്ലെന്നു മഹാൻമാർ അഭിപ്രായപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.

142. സ്തപൃശ്ണിബിന്ദവഃപാദൗ യത്നാചാമയതഃപരാൽ
ഭൂമികൈസ്തേ സമാജേന്യോ നന്തൈരപ്രയതോഭവേൽ.

ഒരുത്തൻ ആചമനംചെയ്ത ജലത്തുള്ളികൾ മറ്റൊരുത്തന്റെ മുഴക്കാലിന്റെ കീഴ്വശത്തു വീണാൽ അതു പരിശുദ്ധഭൂമിയിലിരിക്കുന്ന ജലത്തിനു തുല്യമാകയാൽ അതുനിമിത്തം അശുദ്ധമുണ്ടാകുന്നതല്ല.

143. ഉമിഷ്വേനതസംസ്തപൃഷ്വോ ഭവ്യഹസ്തഃ കഥംചന
അധിധായൈവത ഭവ്യമാചാന്തശ്ശൂചിതാമിയാൽ

ഒരു ധനം കൈയിൽ വച്ചിരിക്കുമ്പോൾ തന്റെ ദേഹത്തു് എപ്പിൾ സംബന്ധമുണ്ടായാൽ, അതു താഴെവസ്ത്രാതെ ആചമനം ചെയ്താൽ ആ ധനത്തോടു കൂടി പരിശുദ്ധനാകും.

144. വാന്തോവിരക്തഃ സ്തോതാതു ഘൃതപ്രാശനമാചരേൽ
ആചാമേദേവഭക്താനം സ്താനം മൈഥുനീനഃ സ്തൂതം.

കഴിക്കുന്നതിനു മുമ്പേ ഛർദ്ദിച്ചാൽ സ്നാനംചെയ്ത നെയ്യ് സേവിക്കണം. ഭക്ഷിച്ചശേഷം ഛർദ്ദിച്ചാൽ ആചമനം ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു. സ്ത്രീഗമനം ചെയ്തവൻ സ്നാനം ചെയ്യണം.

145. സുഷ്ണാക്ഷതപാചഭക്തപാച നിഷ്ഠിവ്യോക്തപാതാനിച
പീതപാപോധ്യേഷ്യാണശ്ച ആചാമേൽപ്രയതോ-
പിസൻ.

ഉറങ്ങിയ ശേഷവും ചുമച്ചശേഷവും, ഭക്ഷണം കഴിച്ചശേഷവും, കായിത്തുപ്പിയശേഷവും, കളവു പറഞ്ഞശേഷവും, വെള്ളംകുടിച്ചശേഷവും വേദം അധ്യയനം ചെയ്യുന്നതിനു് ആരംഭിക്കുമ്പോഴും താൻ പരിശുദ്ധനായിരുന്നാലും ആ സന്ദർഭങ്ങളിൽ ആചമനം ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു.

146. ഏഷശുചവിധിഃ കൃത്സ്നോ ഭവ്യശുദ്ധിസ്സമൈവച
ഉക്തോവസ്സുവർണ്ണാനാം സ്രീണാംധർമ്മാനിബോധത.

ഇതുവരെ സകലവിധ ശുചവിധിയും ഭവ്യശുദ്ധിയും സകലവർണ്ണങ്ങൾക്കും പറയപ്പെട്ടു. ഇനിസ്രീകളുടെ ധർമ്മം കേട്ടുകൊള്ളു.

സ്ത്രീധർമ്മം

147. ബാലയാവായുവത്യാവാ വൃദ്ധയാവാപിയോഷിതാ
നസപാതശ്രേണ കർത്തവ്യം കീഞ്ചിതകാര്യം ഗൃഹേ-
ഷ്വപി.

ബാല്യമായിരുന്നാലും, യൗവനമായിരുന്നാലും, വാല്യമായിരുന്നാലും സ്ത്രീകൾ തങ്ങളുടെ വീടുകളിൽപോലും തങ്ങളുടെ മനോഗതം അനുസരിച്ച് ഒരു കാര്യവും ചെയ്യരുത്.

148. ബാല്യേ പിതൃവ്ശേതിഷ്ഠേൽ പാണിഗ്രാഹസ്യ-

യൗവ്വനേ

പുത്രാണാംഭർത്തരിപ്രേതേ നടജേൽ സ്ത്രീ സ്വതന്ത്രതാം.

ബാല്യത്തിൽ പിതാവിന്റെ ആജ്ഞയിലും, യൗവ്വനത്തിൽ ഭർത്താവിന്റെ ആജ്ഞയിലും, ഭർത്താവുമരിച്ചശേഷം പുത്രന്മാരുടെ ആജ്ഞയിലും ഇരിക്കണം. സ്ത്രീകൾ തങ്ങളുടെ ഇഷ്ടപോലെ നടക്കരുത്.

149. പിത്രാഭ്യന്തോസുതൈർത്യാപി നേഹേദഗിരഹമാത്മനഃ

ഏഷാംഹിവിരഹേണസ്ത്രീ ഗർഭേ കര്യാദുകേലേ.

പിതാവ്, ഭർത്താവ്, പുത്രന്മാർ ഇവരില്ലാതെ താൻമാത്രം തനിയെ ഇരിക്കണമെന്ന സ്ത്രീ ഒരിക്കലും വിചാരിക്കരുത്. അവരില്ലാതെ സ്വതന്ത്രയായിരുന്നാൽ ജനിച്ച കലം, ഭർത്തൃകലം ഈ രണ്ടു കലത്തെയും നിഷിക്കത്തക്കവിധം ആയിത്തീരും.

150. സദാപ്രഹൃഷ്ടയാഭാവ്യം ഗൃഹകാര്യേഷുദക്ഷയാ

സുസംസ്കൃതോപസ്കരയാ വ്യയേചാമുക്തഹസ്തയാ.

എപ്പോഴും സ്ത്രീ ഗൃഹകാര്യത്തിൽ സമർത്ഥയായും, സന്തുഷ്ടയായും, ഗൃഹത്തിലിരിക്കുന്ന വസ്തുക്കൾ പരിശുദ്ധമാക്കുന്നവളായും അധികച്ചെലവു ചെയ്യാത്തവളായും ഇരിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

151. യസ്മൈദദ്യാല്പിതാത്വേനാം ഭ്രാതാവാനുമതേപിതൃഃ

തംശുശ്രൂഷേതജീവനം സംസ്ഥിതാചനലംഘയേൽ.

പിതാവല്ലെങ്കിൽ സഹോദരൻ, അവളെ ആർക്കു വിവാഹംചെയ്തുകൊടുക്കുന്നുവോ അവൻ, ജീവിച്ചിരിക്കുന്നതുവരെ അവനെ ശുശ്രൂഷിക്കേണ്ടതാകുന്നു. അവൻ മരിച്ചശേഷവും വ്യഭിചാരംചെയ്യാതെ അവൻ ശ്രാദ്ധം മുതലായവയെ ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കണം.

152. മദ്ഗൃഹാത്മംസ്വസ്ത്യയനം യജ്ഞശ്ചാസാംപ്രജാപതേഃ

പ്രയുജ്യതേവിവാഹേഷു പ്രദാനംസ്വാമ്യകാരണം.

സ്ത്രീകൾക്കു വിവാഹകാലത്തിൽ ശാന്തിഹോമം, പ്രാജാപത്യഹോമം ഇവയെല്ലാം ഇഷ്ടസിദ്ധിക്കായിട്ടു ചെയ്യണം. നിശ്ചയാത്മത്തിൽ ചെയ്യുന്ന വാഗ്ദാനം ഭർത്താവ് യജമാനനെന്നു കാണിക്കുന്നു.

153. അന്യതാവൃതുകാലേച മന്ത്രസംസ്കാരകൃല്പതിഃ

സുഖസ്യനിത്യംദാനേഹ പരലോകേചയോഷിതഃ

ജന്മകാലത്തിലും, മറ്റു കാലത്തിലും വിധിപ്രകാരം വിവാഹം ചെയ്ത ഭർത്താവ് സ്ത്രീകൾക്ക് ഇഹലോകത്തിൽ സുഖം നൽകുന്നു. വിധിപ്രകാരം അവനെ ഉപചരിച്ചാൽ പരലോകത്തിലും സുഖമുണ്ടാകുന്നു.

154. വിശീലഃ കാമവൃത്തോവാ ഗുണൈർവാപരിവർജ്ജിതഃ

ഉപചര്യഃ സ്ത്രീയാസാദ്ധ്യാ സതതംദേവവൽപതിഃ

ഭർത്താവു ദുരാചാരമുള്ളവനായിരുന്നാലും, പരസ്ത്രീലോലനായിരുന്നാലും, സൽഗുണമില്ലാത്തവനായിരുന്നാലും പതിവൃത അവനെ ദൈവത്തെപ്പോലെ പൂജിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

155. നാസ്തിസ്മിന്നാംപൃഥഗ്യജ്ഞോ നവ്രതന്നാപ്യപോ-

ഷിതം.

പതിംശുശ്രൂഷതേയേന തേനസ്വർഗേമഹീയതേ.

സ്മിക്കുക പക്ഷമഹായജ്ഞം, ഉപവാസം മുതലായ ധർമ്മങ്ങൾ തന്നിച്ചു ലഭിക്കുകയില്ല. ഭക്തശുശ്രൂഷ ചെയ്യുന്നതുകൊണ്ടുതന്നെ സ്വർഗ്ഗത്തിന്റെ മഹിമ പ്രാപിക്കുന്നു.

156. പാണിഗ്രാഹസ്യസാധീസ്മി ജീവിതോവാളുതസ്യവാ
പതിലോകമഭീപ്പന്തീ നാചരേൽ കിഞ്ചിദപ്രിയം.

പരലോകസുഖത്തെക്കുറിച്ച് ആഗ്രഹമുള്ള സ്മി തന്റെ ഭർത്താവിനാലും മരിച്ചാലും അവനു വിരോധമായ കാര്യം ചെയ്യരുത്.

157. കാമത്തുക്ഷപയേദേഹം പുഷ്പമൂലമല്ലൈശ്വരൈഃ
നതുന്നാമാപിഗ്രഹ്ണീ യാല്പത്യപ്രേതേപരസ്യത.

ഭർത്താവുമരിച്ചശേഷം പരിശുദ്ധമായ കിഴങ്ങ്, ഫലം, പുഷ്പം ഇപ്രകാരമുള്ള ആഹാരംകൊണ്ടു ഭേദത്തിനു ക്ഷയംവരുത്തി കാലം നയിക്കേണ്ടതാകുന്നു. കാമവികാരോദ്ദേശ്യത്തിന്മേൽ മറ്റൊരാൾ പുരുഷന്റെ പേരു പറയരുത്.

158. ആസീതാമരണാൽക്ഷാന്താ നിയതാബ്രഹ്മചാരിണീ
യോധമ്മ ഏക പത്യാശ്ച കാംക്ഷന്തീതമനത്തമം.

ഭർത്താവു മരിച്ചശേഷം ജീവാവസാനംവരെ സമനശീലയായും പരിശുദ്ധയായും, ബ്രഹ്മധ്യാനമുള്ളവളായും, മധ്യമാംസ ഭക്ഷണം ചെയ്യാത്തവളായും, ഉൽകൃഷ്ടയായ പതിവ്രതയുടെ ധർമ്മത്തെ ആഗ്രഹിക്കുന്നവളായും ഇരിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

159. അനേകാനി സഹസ്രാണി കുമാര ബ്രഹ്മചാരിണാം
ദിവംഗതാനി വിപ്രാണാമകൃതപാകലസന്തതിം.

അനേകംകോടി സ്ത്രീകൾ ബാല്യത്തിലും ബ്രഹ്മചര്യത്തിലും മരിച്ച് പുത്രസന്തതിയില്ലാതെതന്നെ സ്വർഗ്ഗം പ്രാപിച്ചിരിക്കുന്നു. ആകയാൽ പുത്രനില്ലെന്നുള്ള ദുഃഖം ഉണ്ടാകേണ്ടതില്ല.

160. മൃതേന്തേരി സാദ്ധാസ്മി ബ്രഹ്മചര്യേ വ്യവസ്ഥിതാ
സ്വഗ്ഗംഗമതൃപ്താപി യഥാതേ ബ്രഹ്മചാരിണഃ

ഭർത്താവു മരിച്ചശേഷം ബ്രഹ്മചര്യവ്രതമുള്ള പതിവ്രത പുത്രനില്ലാതിരുന്നാലും ബാലബിധ്യന്തർ, ജനകാദിബ്രഹ്മചാരികൾ എന്നിവരെപ്പോലെ മോക്ഷംപ്രാപിക്കും.

161. അപത്യലോഭോഭയാതുസ്മി ഭർത്താരമതിവർത്തതേ
സേഹനിന്ദാമവാപ്നോതി പതിലോകാച്ഛഹീനതേ.

ഏതു സ്മി സ്വർഗ്ഗംപ്രാപിക്കുന്നതിനായി-പുത്രൻ വേണമെന്നു കരുതി ഭർത്താവു മരിച്ചശേഷം മറ്റൊരാൾ പുരുഷനെ പ്രാപിക്കുന്നുവോ അയാൾ ഈ ലോകത്തിൽ നിന്ദിക്കപ്പെടുന്നു. അങ്ങനെ ജനിച്ച പുത്രൻനിമിത്തം പുണ്യലോകം ലഭിക്കുകയില്ല.

162. നാനോല്പന്നാ പ്രജാസ്മിഹ നചാപ്യന്യപരിഗ്രഹേ
നൃപിതീയശ്ച സാദ്ധാസ്മി നാ കചിത് ഭർത്താപദിശ്യതേ

സ്രീകുടുംബം, തന്റെ ഭർത്താവിനെവിട്ട് മറ്റൊരു പുരുഷനോടു സംസർഗ്ഗം ചെയ്യുകയോണ്ടാകുന്ന പുത്രൻ ശാസ്ത്രാനുസരണമുള്ള പുത്രനല്ല. ആ പുത്രനെ ജനിപ്പിച്ചവനും ഫലമുണ്ടാകുന്നില്ല. പതിവ്രതാസ്രീകൾക്ക് രണ്ടാം വിവാഹം ഒരു ശാസ്ത്രത്തിലും പറഞ്ഞിട്ടില്ല.

163. പതിംഹിതാപകൃഷ്ണസ്വ മുൽകൃഷ്ണയാനിഷേന്യതേ നിന്ദൈവസാഭവേല്ലോകേ പരലോകേതിചോച്യതേ.

അപകൃഷ്ണനായ തന്റെ ഭർത്താവിനെ ഉപേക്ഷിച്ച് ഉൽകൃഷ്ണനായ മറ്റൊരു പുരുഷനെ യാതൊരു സ്രീ പ്രാപിക്കുന്നവോ അവൻ നിന്ദയാകും. മറ്റൊരുവനോടു ചേർന്നുവെന്ന് പറയപ്പെടും. മാനുഷമായി ഭവിക്കുകയില്ല.

164. വ്യഭിചാരത്തുത്തേഃ സ്രീ ലോകേപ്രാപ്തോതിനിന്ദതാം സുഗാലയോനി. പ്രാപ്തോതി പാപരോഗൈശ്വര്യപി

ഡ്യതേ.

സ്രീ വ്യഭിചാരം ചെയ്യുന്നതിനാൽ ലോകത്തിൽ നിന്ദയായി തീരുന്നു. അവൻ മരിച്ചശേഷം ക്രാഷ്ടാവായി ജനിച്ച് കഷ്ടം മുതലായ വ്യാധി അനുഭവിക്കും.

165. പതിംയാനാദിചരതി മനോവാശേഹസംയതാ സാഭർത്തുലോകമാപ്തോതി സ്തത്ഭിസ്താദ്ധീതിചോച്യതേ ഏത സ്രീ മനസ്സ്, ദേഹം, വാക്ക് ഇവ അടക്കിക്കൊണ്ട് വ്യഭിചാരം ചെയ്യാതിരിക്കുന്നവോ, അവൻ ഭർത്തുലോകം പ്രാപിക്കും. മഹാശാർ അവളെ പതിവ്രതയെന്നു പറയും.

166. അനേനനാരീവൃത്തേന മനോവാശേഹസംയതാ ഇഹേഗ്രാകീർത്തിമാപ്തോതി പതിലോകം പരത്രച. മനസ്സ്, വാക്ക്, ശരീരം ഇവകൊണ്ട് പരിശുദ്ധയായവൻ ഇഹ ലോകത്തിൽ കീർത്തിയും, പരലോകത്തിൽ ഭർത്തുലോകവും പ്രാപിക്കും.

167. ഏവം വൃത്താം സവണ്ണാംസ്രീം ദിജാതിഃ പൂർവ്വാഭിനീ. ദാഹയേദഗ്നിഹോത്രേണ യജ്ഞപാത്രൈശ്ച ധർമ്മവിൽ. ആചാരമുള്ളവരും സ്വജാതിയായുമിരിക്കുന്ന പതികൾ ആദ്യം മരിച്ചുപോയാൽ അവരെ ദിജന്മാർ വിധിപ്രകാരം വൈദികാഗ്നിയിൽ ദാനംചെയ്ത് മറ്റു കർമ്മങ്ങൾ ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു.

168. ഭാര്യായൈ പൂർവ്വാഭിനീ ദേവാനീനന്ത്യകർമ്മണി പുനർഭാരക്രിയാംകുര്യാൽ പുനരാധാനമേവച.

തന്റെ മുമ്പെ മരിച്ചസ്രീയെ വൈദികാഗ്നിയിൽ ദഹിപ്പിച്ചശേഷം മറ്റൊരു സ്രീയെ വിവാഹം ചെയ്യുകയോ അഗ്നിഹോത്രാദികാര്യങ്ങൾ നടത്തേണ്ടതാകുന്നു.

169. അനേനവിധിനാനിത്യം പഞ്ചയജ്ഞാനഹാപയേൽ ദിതീയമായുഷേഠ ഭാഗം കൃതദാരോഗൃഹേവസേൻ.

ഭാര്യ മരിച്ചപോയാൽ വിധിപ്രകാരം രണ്ടാമതു വിവാഹംചെയ്ത് നിത്യവും പഞ്ചമഹായജ്ഞം നിറുത്താതെ തന്റെ വയസ്സിന്റെ ദിതീയ ഭാഗം ഗൃഹസ്ഥാശ്രമത്തിൽ വെച്ചിട്ടു തരണംചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു.

ആറാം അദ്ധ്യായം

വാനപ്രസ്ഥാശ്രമധർമ്മം

1. ഏവംഗൃഹാശ്രമേസ്ഥിത്വാ വിധിവൽ സ്നാതകോദിജഃ
വനേവസേതുനിയതോ യഥാവദി ജിതേന്ദ്രിയഃ
ബ്രഹ്മാണുഷാമുജ്ജ്വലാദിജൻ ഗൃഹസ്ഥാശ്രമത്തിലിരുന്ന് പരിശുദ്ധനായി ഇന്ദ്രിയനിഗ്രഹം ചെയ്ത് വാനപ്രസ്ഥാശ്രമത്തെ പ്രാപിച്ചു തപോവനത്തിൽ വസിക്കേണ്ടതാണ്.
2. ഗൃഹസ്ഥസ്ത്വയാദാപശ്യേ ദ്വലീപലിതമാത്മനഃ
അപത്യസൈവചാപത്യം തദാരണ്യം സമാശ്രയേൽ.
ഗൃഹസ്ഥൻ തന്റെ ശരീരത്തിൽ നരയേയും തന്റെ പുത്രൻ പുത്രനെയും, എപ്പോൾ കാണുന്നുവോ അപ്പോൾ വാർദ്ധക്യമായ ശേഷം വാനപ്രസ്ഥാശ്രമം പ്രാപിക്കേണ്ടതാകുന്നു.
3. സന്ത്യജ്യഗ്രാമ്യമാഹാരം സർവ്വം ചൈവപരിഹരദഃ
പുത്രേഷു ഭാര്യാം നിക്ഷിപ്യ വനംഗച്ഛേത്സഹൈവവാ.
ഗ്രാമ്യങ്ങളായ സകല ആചാരങ്ങൾ, ഭോഗങ്ങൾ, വേലക്കാരൻ ഇവരെ ത്യജിച്ച്, ഭാര്യയെ പുത്രനിൽ സമർപ്പിച്ചിട്ടോ അല്ലെങ്കിൽ അവൾക്കുകൂടി വരുന്നതിന് ഇഷ്ടമുള്ളപക്ഷം അവളെക്കൂട്ടിക്കൊണ്ടോ കാട്ടിലേക്കു പോകേണ്ടതാണ്.
4. അഗ്നിഹോത്രം സമാദായ ഗൃഹ്യംചാഗ്നിപരിച്ഛദഃ
ഗ്രാമാദരണ്യം നിഃസൃത്യ നിവസേന്നിയതേന്ദ്രിയഃ
അഗ്നിഹോത്രം, സൂക്തം, സൂവം മുതലായ ഹോമപാത്രങ്ങൾ ഇവ ഏടുത്തുകൊണ്ട് ഗ്രാമത്തിൽനിന്നും വനത്തിൽ പ്രവേശിച്ച് ജിതേന്ദ്രിയനായിരിക്കേണ്ടതാകുന്നു.
5. മന്യന്നൈർവിവിധൈർമ്മേഢൈശ്ശാകമുലഫലേനവാ
ഏതാനേവമഹായജ്ഞാ നിർവ്വപേദിധി പൂർവ്കം.
ശാല്യം, പല കായ്കൾ, കിഴങ്ങുകൾ, പഴങ്ങൾ ഇവയെക്കൊണ്ട് ഗൃഹസ്ഥാശ്രമത്തിൽ പറഞ്ഞ പഞ്ചമഹായജ്ഞങ്ങൾ വിധിപ്രകാരം ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു.
6. വസിതചർമ്മചിരംവാ സായംസ്നായാൽ പ്രഗേതഥാ
ജടാശ്ചബി ഭൃയാന്നിത്യം ശൂശ്രൂലോമനഖാനിച.
മാതോൽ മുതലായവയോ, മരവുരിയോ ധരിക്കേണ്ടതാകുന്നു. പ്രാതസ്സന്ധ്യയിലും സായംസന്ധ്യയിലും സ്നാനം ചെയ്യേണ്ടതാണ്, ജട, മീശ, താടി, നഖം ഇവ വളർത്തേണ്ടതാകുന്നു.

7. യതക്ഷ്യംസ്യാത്തതോദദ്യാദ് ബലിംഭിക്ഷാചഗുഹിതഃ
അമൃലഫലഭിക്ഷാഭി രർച്ചയേദാശ്രമാഗതാൻ.

യാതൊരുത്തൻ ഏതു ഭക്ഷിക്കുന്നോ അതുകൊണ്ടുതന്നെ ബലി, ഭിക്ഷ ഇവ തന്റെ ശക്തിക്കുതക്കവിധം കൊടുക്കേണ്ടതാകുന്നു. ജലം, കിഴങ്ങ്, പഴം ഇവകൊണ്ട് തന്റെ ആശ്രമത്തിൽ വന്നവരെ പുജിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

8. സ്വാധ്യായേ നിത്യയുക്തസ്ത്യാ ദ്രാന്തോമൈത്രസ്സമാഹിതഃ
ദാതാനിത്യമനാദാതാ സർവഭൂതാനുകംപകഃ

വേദം അധ്യയനം ചെയ്യുന്നതിൽ ജാഗ്രതയുള്ളവനായും വർഷം, വേനൽ എന്നിങ്ങനെയുള്ള സുഖദുഃഖങ്ങൾ സഹിക്കുന്നവനായും, സകല പ്രാണികൾക്കും ഇഷ്ടമായും, ദാനം ചെയ്യുന്നവനായും താൻ ദാനം വാങ്ങാത്തവനായും സർവ്വഭൂതങ്ങളിലും അനുകമ്പയുള്ളവനായും ഇരിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

9. വൈതാനികഞ്ചജ്ജഹ്യാ ദഗ്നിഹോത്രം യഥാവിധി
ദർശമസ്തന്യയൻ പർവ്വ പൗഷ്ണമാസംചയോഗതഃ

വൈതാനികമായ അഗ്നിഹോത്രം, ദർശനം, പൗഷ്ണമാസം ഇവ പതിയെ കൂടാതെ വന്നിരുന്നാലും ഉപേക്ഷിക്കാതെ തന്റെ ശക്തിക്കു തക്കവിധം ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു.

10. ഋഷേഷ്യാഗ്രായണം ചൈവ ചാതുർത്ഥാസ്യാനി ചാഹ-
രേൽ

ഉത്തരായണഞ്ച ക്രമശോ ദക്ഷാസ്യായനമേവച

നക്ഷത്രയാഗം, ആഗ്രായണം, ചാതുർത്ഥാസ്യാ, ഉത്തരായണം, ദക്ഷിണായണം ഇവ ഉതിർന്നുകിടക്കുന്ന നെല്ലു പെറുക്കി ശേഖരിച്ച് അതുകൊണ്ടു ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു.

11. വാസന്തശാരദൈർമ്മേയൈ ര്മുന്യനൈഃ സ്വയമാ-

ഹൃതൈഃ

പുരോഡാശാംശ്ചത്രംശ്ചൈവ വിധിവന്നിർവ്വപേൽപൃഥക്

വാസന്തഋതു, ശരദൃതു ഈ കാലങ്ങളിൽ കാട്ടിലുണ്ടാകുന്നവയും, പരിശുദ്ധമായ ചമ്പാവുനെല്ല്, യവം തുടങ്ങിയവ താൻതന്നെ പെറുക്കിക്കൊണ്ടുവന്ന് അതിന്റെ അരികൊണ്ട് പുരോഡാശം, ചന്ദ്ര ഇവ ഉണ്ടാക്കേണ്ടതാണ്.

12. ദേവതാഭ്യസ്തതദ്യുതാ വന്യമ്മേധ്യതരം ഹവിഃ

ശേഷമാത്മനിയുഞ്ജിത ലവണം ചസ്വയംകൃതം.

കാട്ടിലുണ്ടാകുന്ന നെല്ലിന്റെ പരിശുദ്ധമായ അരി കൊണ്ടുണ്ടാക്കുന്ന പുരോഡാശം, ചന്ദ്ര ഇവകൊണ്ട് ദേവന്മാർക്കു ഹോമംചെയ്ത് ശേഷിച്ചതു ഭജിക്കേണ്ടതാകുന്നു. ഉപ്പ് ഇവർ സ്വയം മണ്ണുകൊണ്ട് കാച്ചിയെടുക്കേണ്ടതാകുന്നു.

13. സ്ഥലജൗദക ശാകാനി പുഷ്പമൃലഫലാനിച

മേധ്യവൃക്ഷോത്ഭവാന്യദ്യാത്സ്വ നേഹാംശ്ചഫലസംഭവാനി

ഭൂമി, ജലം ഇവയിലുണ്ടാകുന്ന പുഷ്പം, കിഴങ്ങ്, കായ്, പഴം മുതലായവയും നല്ല വൃക്ഷത്തിൽനിന്നും ഉണ്ടാകുന്ന തേൻ ഇവയും ഭക്ഷിക്കണം.

14. വർജ്ജയേന്മധുമാംസാംശ്വ ഭൂമാനികവകാനിച
ഭൂസ്തുണംശിഗ്രുകഞ്ചൈവ ശ്രേഷ്ഠതകഫലാനിച.

ഇച്ചകളാൽ ഉണ്ടാക്കപ്പെട്ട തേൻ, മാംസം, ഭൂമിയിലും മരത്തിലും ഉണ്ടാകുന്ന കൂൺ, ഭൂസ്തുണം, ശിഗ്രുകം, അഴിഞ്ഞിലിൻപഴം ഇവ ഉപേക്ഷിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

15. തൃജേദാശ്വയുജേമാസി മന്യനം പൂർവ്വസഞ്ചിതം
ജീർണ്ണാനിചൈവവാസാംസി ശാകമൃലഫലാനിച.

വത്സരംതോറും ആശ്വിനമാസത്തിന് മുൻപു സമ്പാദിച്ച ഉതിർനെല്ല്, കീറിയ വസ്യം, ശേഖരിച്ചിട്ടുള്ള കായ്, കിഴങ്ങ്, പഴം ഇവ മുഴുവനും ഉപേക്ഷിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

16. നഹാലകൃഷ്ണമണ്ണീയാ ദുർസ്പഷ്ടമപികേനചിർ
നഗ്രാമജാതാനന്യാന്തോപി മൂലാനിച ഫലാനിച

കാട്ടിൽ ഉഴുത ഭൂമിയിൽ വിളഞ്ഞ നെല്ല് കർഷകന്മാർ ഉപേക്ഷിക്കപ്പെട്ടിരുന്നാലും, അതാഗ്രഹിക്കരുത്. ഗ്രാമത്തിൽ ഉഴുതിട്ടില്ലാത്ത ഭൂമിയിലുള്ള വിളവിനാലും കായ്, കിഴങ്ങ്, പഴം ഇവയാലും തനിക്കു ദുഃഖം സംഭവിച്ചിരുന്നാലും ഉപജീവിക്കരുതെന്നതാകുന്നു.

17. അഗ്നിപകാശനോവാസ്യാൽ കാലപകഭൂഗേവവാ
അശ്മകടോഭേവേദാപി ദന്തോലുഖലികോപിവാ.

കായ്, കിഴങ്ങ് മുതലായവ അഗ്നിപാകംകൊണ്ടോ, താനേ പഴുത്ത ശേഷമോ, കല്ലുകൊണ്ടു ചതച്ചോ, പല്ലുകൊണ്ടു കടിച്ചോ ഭുജിക്കാം.

18. സദ്യഃ പ്രക്ഷാളകോവാസ്യാ നാസസഞ്ചയികോപിവാ
ഷണ്മാസനിചയോ വാസ്യാത്സമാനിച്ചയഘവവാ.

തനിക്കുപയോഗമായ ആഹാരം നിത്യമായോ, ഒരു മാസത്തേയ്ക്കോ ആറു മാസത്തേയ്ക്കോ, ഒരു വർഷത്തേയ്ക്കോ സമ്പാദിക്കണം.

19. നകതംചാനംസമണ്ണീയാ ദ്രിവാവാഹൃത്യശക്തിതഃ
ചതുർത്ഥകാലികോവാസ്യാ ത്യാദോപ്യഷ്ടമകാലികഃ

ആഹാരം തന്റെ ശക്തിക്കു തക്കവിധം സമ്പാദിച്ചിട്ട് രാത്രിയിലോ, പകൽ നാലാം യാമത്തിലോ, ഒരു ദിവസം ഉപവസിച്ചു് അടുത്ത ദിവസം സായംകാലത്തിലോ, മൂന്നു ദിവസം ഉപവസിച്ചു് നാലാം ദിവസം സായംകാലത്തിലോ തന്റെ ശക്തിക്കു തക്കവിധം ഭക്ഷിക്കാം.

20. ചാന്ദ്രായണവിധാനൈർവാ ശുക്ലേകൃഷ്ണേചവർത്തയേൽ
പക്ഷാന്തയോദ്യാപ്യണ്ണീയാ ദ്യവാഗുംകപഥിതാംസകൃൽ.

കൃഷ്ണപക്ഷത്തിലും, ശുക്ലപക്ഷത്തിലും ചാന്ദ്രായണവ്രതത്താൽ കാലം നയിക്കേണ്ടതാകുന്നു. (അല്ലെങ്കിൽ പതിനഞ്ചു ദിവസത്തിനൊരിക്കൽ ചൂടുകഞ്ഞി ഒരു പ്രാവശ്യമെങ്കിലും രണ്ടു പ്രാവശ്യമെങ്കിലും ഭുജിക്കാം.) വിഷയേഹയെ അടക്കേണ്ടതാണ്.

ഭൂസ്തുണം എന്നതു മാളവദേശത്തിലും, ശിഗ്രുകം എന്നതു് ബാൽ മീകദേശത്തിലും ഉണ്ടാകുന്ന ഓരോ പദാന്തവിശേഷം.

21. പുഷ്പമൂലഫലൈർവാപി കേവലൈർവർത്തയേത്സദാ
കാലപങ്കൈഃ സ്വയം ശീർണ്ണൈർവൈഖാന സമതേ—
സ്ഥിതിഃ

വാനപ്രസ്ഥാശ്രമനിയമപ്രകാരം മരത്തിൽ സ്വയം പഴുത്ത പഴുക്കളാലും, സ്വയം ഉതിർന്ന പുഷ്പങ്ങളാലും സ്വയം കരിഞ്ഞ വള്ളികളോടു കൂടിയ കിഴങ്ങുകളാലും വ്രതത്തിന് വിരോധമായി നിത്യവും ഉപജീവിക്കാം.

22. ഭൂമൗവി പരിവർത്തത തിഷ്ഠേദാബ്രവദൈർദ്ദിനം
സ്ഥാനാസനാഭ്യാം വിഹരെ സവനേഷുപയനപഃ

ക്ഷീണനായാൽ പരിശുദ്ധയായഭൂമിയിൽ കിടക്കാം. ആസനത്തിൽ ഇരിക്കാം. അല്ലെങ്കിൽ നടക്കണമെങ്കിൽ നടക്കാം. നിത്യവും ത്രികാലത്തിൽ സ്നാനംചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു.

23. ഗ്രീഷ്മേപഞ്ചതപാസ്തുസ്യ ദാഷാസ്വഭാവകാശികഃ
ആർദ്രവാസാസ്തുഹേമന്തേ ക്രമശോവർദ്ധയംസ്തപഃ

തന്റെ തപസ്സു ക്രമമായി വർദ്ധിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി ഗ്രീഷ്മകാലത്തിൽ പഞ്ചാഗ്നിമദ്ധ്യത്തിലിരുന്നും, വർഷകാലത്തു മഴയിലിരുന്നും ഹേമന്തകാലത്തു നനഞ്ഞു വസ്രധാരിയായിരുന്നും തപസ്സു ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു.

24. ഉപസ്പൃശംസ്രിഷവണം പിതൃന്ദേവാംശ്ചതർപ്പയേൽ
തപശ്ചരംശോപഗുരതരം ശോഷയേദ്ദേഹമാത്മനഃ

നിത്യവും ത്രികാലങ്ങളിൽ സ്നാനംചെയ്ത് ദേവർഷി പിതൃക്കൾക്കു തർപ്പണം ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു. പക്ഷോപവാസം, മാസോപവാസം ഇവ കൊണ്ടു തന്റെ ശരീരം ആത്മാവിനോടുകൂടി ഇല്ലാതാക്കേണ്ടതാകുന്നു.

25. അഗ്നിംശ്ചാത്മനീവൈതാനാൻ സമാരോപ്യയഥാവിധി
അനഗ്നിരനികേതസ്ത്യാനു നിമ്ബലഫലാശനഃ

ആറു മാസമായശേഷം വേദത്തിൽ പറഞ്ഞ മൂന്നഗ്നികളെയും ആത്മസമാരോപണംചെയ്ത് ഗൃഹമില്ലാത്തവനായും, അഗ്നിഹോത്രമില്ലാത്തവനായും, മൂലഫലങ്ങൾ ഭുജിച്ചുകൊണ്ട് വൃക്ഷച്ചവട്ടിൽ മൗനമായിരുന്നും കാലം നയിക്കണം.

26. അപ്രയത്നസ്സഖാർത്ഥേഷു ബ്രഹ്മചാരിധരാശയഃ
ശാരണേഷപഥമശ്ചൈവ വൃക്ഷമൂലനികേതനഃ

നല്ല പഴം തിന്നണമെന്നും, വഷവും വേനലും ഇല്ലാതിരിക്കണമെന്നും, തോന്നുന്ന സുഖപ്രയോജനത്തിൽ താല്പര്യമില്ലാത്തവനായും സ്രീഗമനമില്ലാത്തവനായും തറയിൽ ശയിച്ച് വൃക്ഷച്ചവട്ടിൽ വസിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

27. താപസേഷേവവിപ്രേഷു യാത്രികംക്ഷൈമാഹരേൽ
ഗൃഹമേധിഷ്ഠാഭ്യേഷു ദ്വിജേഷുവനവാസിഷു

കായം, കിഴങ്ങ് മുതലായവ ലഭിക്കാതിരുന്നാൽ വാനപ്രസ്ഥനായ ബ്രഹ്മണനോടും, അല്ലെങ്കിൽ വനവാസംചെയ്യുന്ന ഗൃഹസ്ഥനോടും തന്റെ പ്രാണധാരണത്തിന് ആവശ്യമുള്ള ഭിക്ഷവാങ്ങേണ്ടതാകുന്നു.

28. ഗ്രാമാഭാഹുത്യനാശ്നീയാ ദ്വേഷഗ്രാസാൻവനേവസൻ
പ്രതിഗൃഹ്യപുടേനൈവ പാണിനാശകലേനവാ.

മേലാഞ്ഞവരാരുമില്ലെങ്കിൽ ഗ്രാമത്തിൽ ചെന്നു രണ്ടു കൈകളിലാകട്ടെ, കത്തിലയിലാകട്ടെ എട്ടു കമ്പളം അന്നം വാങ്ങി ഭുജിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

29. ഏതാശ്ചാനുശ്ചസേവേത ദീക്ഷാവിപ്രോവനേവസൻ
വിവിധാശ്ചപനിഷദി രാത്മസംസിദ്ധയേശ്രുതീഃ

ഈ വ്രതങ്ങളും മറ്റാനേക വ്രതങ്ങളും അനുഷ്ഠിച്ചുകൊണ്ട് സൽഗതി പ്രാപിക്കുന്നതിനായി ഉപനിഷത്തു്, വേദാന്തം ഇവയിൽ ബ്രഹ്മത്തെ ധ്യാനിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കണം.

30. ഋഷിഭിർബ്രാഹ്മണൈശ്ചൈവ ഗൃഹസ്ഥൈരേവസേ—
വിതാഃ

വിദ്യാതപോവിവൃദ്ധ്യർത്ഥം ശരീരസ്വച്ഛായേ.

ഋഷി, സന്യാസി, ഗൃഹസ്ഥൻ, ബ്രഹ്മചാരി ഇവർ താന്താങ്ങളുടെ വിദ്യാതപോവൃദ്ധിക്കായിട്ടും, ശരീരശുദ്ധിക്കായിട്ടും ഉപനിഷത്തു് മുതലായ വേദാന്തങ്ങൾ അദ്ധ്യയനം ചെയ്യുന്നു.

31. അപരാജിതാം വാസ്ഥായ വ്രജേട്ടിശമജിഹഗഃ
ആനിപാതാച്ഛരീരസ്യ യുക്തോവാര്യാനിലാഗനഃ

അധികം വയസ്സായശേഷം ഈശാനദിക്കിൽ പരിശുദ്ധനായിട്ടു്, തന്റെ ദേഹം ശയിക്കുന്നിടത്തോളംകാലം ജലവും വായുവും കഴിച്ചുകൊണ്ട് മഹാപ്രസ്ഥാനമായി പോകാം.

32. ആസാംമഹഷ്ടിചര്യാണാം ത്യക്തപാന്യതമയാതനം
വീതശോകഭയോവിപ്രോ ബ്രഹ്മലോകേമഹീയതേ.

മഹാമുനി വ്രതത്തിൽ ഏതെങ്കിലും ഒന്നനുഷ്ഠിച്ചു് തന്റെ ശരീരം ത്യജിക്കുവാൻ ഭയഭയങ്ങൾ കൂടാതെ ബ്രഹ്മലോകത്തിൽ പരമമായ സുഖം പ്രാപിക്കുന്നു.

33. വനേഷുതുവിഹൃത്യൈവംതുതീയം ഭാഗമായുഷഃ
ചതുർത്ഥമായുഷോഭാഗം ത്യക്തപാസങ്ഗാൻപരിവ്രജേൽ.

വനത്തിൽ തന്റെ ആയുസ്സിന്റെ മൂന്നാമത്തെ ഭാഗം നയിച്ചിട്ടു്, നാലാംഭാഗത്തിൽ ആഗ്രഹം ഒഴിഞ്ഞശേഷം സംസാരബന്ധങ്ങൾ മുഴുവനും വെടിഞ്ഞു് സന്യാസാശ്രമം പ്രാപിക്കേണ്ടതാണ്.

സന്യാസധർമ്മം

34. ആശ്രമാഭാശ്രമംഗതാ ഹൃതഹോമോജിതേന്ദ്രിയഃ
ദീക്ഷാബലിപരിശ്രാന്തഃ പ്രവ്രജൻപ്രേത്യവർദ്ധതേ.

ബ്രഹ്മചര്യാശ്രമത്തിലിരുന്നശേഷം ഗൃഹസ്ഥാശ്രമത്തെയും, അതിലിരുന്നശേഷം വാനപ്രസ്ഥാശ്രമത്തെയും പ്രാപിച്ചു് അതതു് ആശ്രമത്തിൽ ചെയ്യേണ്ട ഹോമം, ബലി, ദീക്ഷ ഇവ ചെയ്തു ക്ഷീണനാകുകയും പിന്നീടു് അതു നീക്കി സന്യാസം സ്വീകരിക്കുകയും ചെയ്താൽ പരമമായ സുഖം പ്രാപിക്കും.

35. ഋണാനിരൂപിണുപാകൃത്യ മനോമോക്ഷനിവേശയേൽ
അനപാകൃത്യമോക്ഷതു സേവമാനോവ്രജത്യധഃ
ഋഷികൾ, പിതൃക്കൾ, ദേവന്മാർ ഇവർക്കു കടക്കാരനാകാതെ സന്യാസത്തിൽ മനസ്സ് വയ്ക്കേണ്ടതാണ്. ഇല്ലെങ്കിൽ നരകം പ്രാപിക്കും.
36. അധീത്യവിധിവദേദാൻ പുത്രാംശോലാഭ്യധർമ്മതഃ
ഇഷ്ടാചശക്തിതോയഞ്ചൈത മ്മനോമോക്ഷനിവേശയേൽ
ദേവന്മാർ, ഋഷിമാർ, പിതൃക്കൾ ഈ മൂന്നു പേർക്കും കടക്കാരനായി മനുഷ്യൻ ജനിക്കുന്നു. അനന്തരം മോക്ഷോപയുക്തമായ സന്യാസത്തിൽ മനസ്സിരുത്തണം.
37. അനധീത്യദ്രിജോപേദാ നനല്ലാഭ്യതമാസുതാൻ
അനിഷ്ടാചൈവയഞ്ചൈതശ്ച മോക്ഷമിച്ഛൻപ്രജത്യധഃ
വേദം, അധ്യയനം ചെയ്യാതെയും, പുത്രോല്പാദനം ചെയ്യാതെയും, യാഗം ചെയ്യാതെയും മോക്ഷത്തിനാശിക്കുന്നവർ നരകത്തെ പ്രാപിക്കും.
38. പ്രാജാപത്യാനിരൂപ്യേഷിം സപ്തവേദസദക്ഷിണാം
ആത്മന്യഗ്നിംസമാരോപ്യ ബ്രാഹ്മണഃ പ്രവ്രജേദ്ഗൃഹാൽ
യജുർവേദത്തിൽ പറഞ്ഞ എല്ലാ അർത്ഥങ്ങളും, ദക്ഷിണയ്ക്കായിട്ടുള്ള പ്രാജാപത്യയാഗംചെയ്ത്, അഗ്നിയെ ആത്മസമാരോപണം ചെയ്തുകൊണ്ട് ഗൃഹസ്ഥാശ്രമത്തിലിരുന്ന് സന്യാസം അനുഷ്ഠിക്കണം.
39. യോദത്യാസപ്തഭൂതേഭ്യഃ പ്രവ്രജത്യഭയംഗൃഹാൽ
തസ്യതേജോമയാലോകാ ഭവന്തി ബ്രഹ്മവാദിനഃ
യാതൊരുത്തൻ യാതൊരു പ്രാണികളേയും ഭയപ്പെടുത്താതെ ഗൃഹസ്ഥാശ്രമത്തിൽ നിന്നുകൊണ്ട് സന്യാസംചെയ്യുന്നോ, അവൻ തേജോരൂപമായ ലോകങ്ങൾ പ്രാപിക്കുമെന്ന് അറിവുള്ളവർ പറയുന്നു.
40. യസ്താദപിഹിഭൂതാനാം ദ്വിജാനോല്പദ്യതേഭയം
തസ്യദേഹാദിമുക്തസ്യ ഭയന്നാസ്തികതശ്ചന
ഏതു ദ്വിജനിൽനിന്ന് ഒരു പ്രാണിക്കും ലേശവും ഭയമുണ്ടാകുന്നില്ലയോ, അവൻ മരിച്ചശേഷം ഒരുത്തനിലുംനിന്ന ഭയമുണ്ടാകുകയില്ല.
41. ആഗാരാദഭിനിഷ്ക്രാന്തഃ പവിത്രോപചിതോമുനിഃ
സുമുപോഡേഷ്യ രോമേഷു നിരപേക്ഷഃ പരിവ്രജേൽ
സന്യാസാശ്രമത്തിൽ വർത്തിച്ചവൻ പരിശുദ്ധമായ കമണ്ഡലം, ഭണ്ഡം, പവിത്രം ഇവ ഗ്രഹിച്ചുകൊണ്ട്, ഒരുത്തനാൽ കൊടുക്കപ്പെട്ടാലും വിഷയഭോഗങ്ങളിൽ നിഷ്കാമനായി, മൗനവ്രതത്തോടെ ഇരിക്കേണ്ടതാകുന്നു.
42. ഏകഏകവചരേണിത്യം സിദ്ധ്യത്ഥമ സഹായവാൻ
സിദ്ധിമേകസ്യസംപശ്യ നജഹാതിനഹീയതേ

ഈ മൂന്നു കടങ്ങളിൽ യജ്ഞത്താൽ ദേവന്മാർക്കും, സന്താനലാഭത്താൽ പിതൃക്കൾക്കും, വേദാധ്യയനം ചെയ്യുന്നതിനാൽ ഋഷികൾക്കും കടം തിരിച്ചു ജ്യോതിഷ്യാദി മതലായ യാഗാദികൾ ശക്തിക്കു തക്കവിധം ചെയ്യണം.

ഒരുത്തരുടേയും സഹായം കൂടാതെ, ഏകാകിയായി പരമാത്മാവിനെ രൂപമായി വിചാരിക്കുന്നവൻ മോക്ഷസിദ്ധിയുണ്ടാകുന്നതിനേയും, താനും അപ്രകാരം ഏകനായി സഞ്ചരിക്കേണ്ടതാകുന്നു. അങ്ങനെയിരുന്നാൽ ഒരുത്തന്റെ ഇഷ്ടവിരോധങ്ങളിൽനിന്നുണ്ടാകുന്ന സുഖദുഃഖങ്ങൾ ഉണ്ടാകുകയില്ല.

43. അനഗ്നിരനികേതസ്ത്യാദം ഗ്രാമമന്നാത്മമാശ്രയേൽ ഉപേക്ഷകോസംകസുമോ മുനിർഭാവസമാഹിതഃ

അഗ്നിയിൽ യാഗംചെയ്യാത്തവനായും, ഗൃഹമില്ലാത്തവനായും ഇരുന്ന നിത്യവും ഭിക്ഷയ്ക്കായി ഗ്രാമത്തിൽ പ്രവേശിക്കണം. ഒരു ധനത്തിലും ആഗ്രഹമില്ലാത്തവനായും, രോഗനിവൃത്തിക്കായി ഔഷധം സേവിക്കാത്തവനായും സ്ഥിരബുദ്ധിയായും, ബ്രഹ്മവിചാരത്തോടുകൂടിയവനായും രാത്രിദിപം വനവാസം ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു.

44. കപാലംവൃക്ഷമൂലാനി കപേചമസഹായതാ സമതാചൈവസർവ്വസ്മിന്നേതന്മുക്തസ്യലക്ഷണം

മൺപാത്രം ഉപയോഗിക്കുക, വൃക്ഷമൂലത്തിൽ വസിക്കുക, കീറിയ വസ്ത്രധരിക്കുക, ഏകനായിരിക്കുക, ശത്രുമിത്രഭേദംകൂടാതെ സമനായിരിക്കുക ഇവയെല്ലാം മോക്ഷേച്ഛൂവായിരിക്കുന്നവന്റെ ലക്ഷണങ്ങളാകുന്നു.

45. നാഭിനന്ദേതമരണം നാഭിനന്ദേതജീവിതം കാലമേവപ്രതീക്ഷേത നിർദ്ദേശം ഭൂതകോയമാ

ജീവിച്ചിരിക്കുന്നതിനെയും മരിക്കുന്നതിനെയും കുറിച്ചു സന്തോഷിക്കരുത്. വേലക്കാരൻ തന്റെ യജമാനൻ തനിക്കു ശമ്പളം തരുന്ന സമയം പ്രതീക്ഷിച്ചിരിക്കുന്നതുപോലെ ഭേദനാശകാലം പ്രതീക്ഷിച്ചിരിക്കേണ്ടതാണ്.

46. ദൃഷ്ടിപൂതംനൃസേല്ലാദം വസ്രൂപൂതംജലംപിബേൽ സത്യപൂതംവേദേദാചം മനഃപൂതംസമാചരേൽ

നടക്കുമ്പോൾ ഭൂമി നോക്കി ചുവടു വയ്ക്കേണ്ടതാണ്. ജലം വസ്രൂകൊണ്ടു് അരിച്ചുകടിക്കേണ്ടതാകുന്നു. സത്യംകൊണ്ടു പരിശുദ്ധമായിരിക്കുന്ന വാക്കു പറയണം. അന്തരാത്മാവിനു് ഇഷ്ടമായ കാര്യം ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു.

47. അതിവാദാംസ്തിതിക്ഷേത നാവമന്യേതകഞ്ചന നചേമന്ദേഹമാശ്രിത്യവൈരം കർപ്പിതകേനചിർ

ഒരുത്തൻ അക്രമമായി അധിക്ഷേപിച്ചാൽ അതു സഹിക്കണം. ഒരുത്തനേയും അധിക്ഷേപിക്കരുത്. അനിത്യമായും, രോഗത്തിനിരിപ്പിടമായും, ഇരിക്കുന്ന ഈ ഭേദസംബന്ധമായി ഒരുത്തനോടും വിരോധം ഭാവിക്കരുത്.

48. ക്രൂധന്തന്നപ്രതിക്രൂധേ ദാക്രഷ്ടഃകശലംവദേൽ സപ്ലദാറാവകീർണ്ണാഞ്ച നവാചമന്യതാംവദേൽ

തന്നോടൊരുത്തൻ കോപിച്ചാലും, താൻ കോപിക്കരുത്. ഒരുത്തൻ ശകാരിച്ചാലും അവനോടു് മര്യാദയായി സംസാരിക്കണം. പഞ്ചേന്ദ്രിയം, മനസ്സ്, ബുദ്ധി ഈ ഏഴുകൊണ്ടും അറിയപ്പെട്ട ലോകവ്യവഹാരത്തെയും നാശകരമായ ധർമ്മാത്മകാമവിഷയമായ വാക്കുകളേയും പരാമർശിക്കരുത്.

49. അധ്യാത്മരതിരാസീനോ നിരപേക്ഷോനിരാമിഷഃ
ആത്മനൈവസഹായേന സുഖാത്മീവിചരേദിഹ

ബ്രഹ്മജ്ഞാനിയായും, ഭണ്ഡകാഷായത്തിലും അധികം ആഗ്രഹമില്ലാത്തവനായും, യോഗാസനമുള്ളവനായും, വിഷയസംബന്ധമില്ലാത്തവനായും, ശരീരം മാത്രം സഹായമായി വച്ചുകൊണ്ട് മോക്ഷേച്ഛൂവായും ലോകത്തിൽ സഞ്ചരിക്കണം.

50. നചോല്ലാത നിമിത്താഭ്യാ നനക്ഷത്രാങ്ഗഗവിദ്യയാ
നാനശാസന വാദാഭ്യാം ഭിക്ഷാംലിപ്തേതകർഹിചിൽ.

ഭൂകമ്പത്തെക്കുറിച്ച് പറയുന്ന ശാസ്ത്രം, കണ്ണ തുടിക്കുക മുതലായ ലക്ഷണങ്ങളെക്കുറിച്ച് പറയുന്ന നിമിത്തശാസ്ത്രം, വൈദ്യം, ജോതിഷം, തർക്കം ഈ ശാസ്ത്രങ്ങൾ പറഞ്ഞത് ഭിക്ഷ വാങ്ങരുത്.

51. നതാപസൈർ ബ്രാഹ്മണൈരാ വയോഭിരചിവാശ്വഭിഃ
ആകീണ്ണ് ഭിക്ഷുകൈവ്വന്യൈ രാഗാരമുപസംവ്രജേൽ

ഒരു ഗൃഹത്തിൽ ബ്രഹ്മചാരി, വാനപ്രസ്ഥൻ ഇവർ ഭിക്ഷയ്ക്കു വന്നിരിക്കുമ്പോഴും, പക്ഷി, നായ് ഇവ ചോറ് തിന്നുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോഴും ആ ഗൃഹത്തിൽ ഭിക്ഷയ്ക്കു പോകരുത്.

52. ക്ഷീരപ്ലവേനവശ്ശൂത്രം പാത്രീഭണ്ഡീകസം ഭവാന്
വിചരേന്നിയതോനിത്യം സർവ്വഭൂതാനൃപീധയൻ.

ശിരോരോമം, നഖം, മീശ ഇവ ക്ഷൗരം ചെയ്തുകൊണ്ടും, കമണ്ഡലു ത്രിഭണ്ഡം, ദർഭ, കാഷായം ഇവ ധരിച്ചുകൊണ്ടും, ആരെയും ദുഃഖിപ്പിക്കാതെ ജിതേന്ദ്രിയനായും, ഒരിടത്തും സ്ഥിരമായിരിക്കാതെ ദേശാടനം ചെയ്യണം.

53. അതൈജസാനി പാത്രാണി തസ്യസ്യൂർന്നിർവൃണാനിച
തേഷാമതഭിസ്മൃതം ശൗചം ചമസാനാമിവാധാരേ.

സ്വണ്ണം, വെള്ളി, താമ്രം എന്നിങ്ങിയെയുള്ള ലോഹപാത്രങ്ങൾ കളഞ്ഞു മണ്ണ്, മരം എന്നീ പാത്രങ്ങൾ കേടില്ലാത്തതായവ സ്വീകരിക്കണം. ആ പാത്രങ്ങൾ യാഗപാത്രങ്ങൾപോലെ മണ്ണുകൊണ്ടും ജലംകൊണ്ടും ശുദ്ധിചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു.

54. അലാബുന്ദാരു പാത്രംച മൂഞ്ചയം വൈദളന്തഥാ
ഏതാനിയതി പാത്രാണി മനുഃസ്വായം ഭൂവോബ്രവീൽ.

ചിരട്ട, ചുരക്കടക്ക മരം ഇവകൊണ്ടുള്ള പാത്രം, മരംകൊണ്ടുള്ള കത്തില, മൺപാത്രം, മുളപ്പാത്രം ഇവ സന്യാസിയുടെ പാത്രങ്ങളാണെന്നു സ്വയംഭൂവന പാഞ്ഞിട്ടുണ്ട്.

55. ഏകകാലം ചരേദ്ദൈക്ഷേം നപ്രസജേജതവിസ്തരേ
ദൈക്ഷേ പ്രസക്തോഹിയതി വിഷയേഷപിസജ്ജതി

ഒരു പ്രാവശ്യം ഭിക്ഷയെടുക്കണം. അതും അധികം പാടില്ല. സന്യാസി അതിഭിക്ഷയെടുത്തു ഭൂിച്ചാൽ സ്ത്രീ മുതലായ വിഷയത്തിൽ സംബന്ധമുള്ളവനായിതീരും.

56. വിധൂമേ സന്നമുസലേ വൃങ്ഗാരേ ഭക്തവർജ്ജനേ
വൃത്തേശരാവ സമ്പാതേ ഭിക്ഷാം നിത്യം യതിശ്ചരേൽ.

പുകയില്ലാതെയും, ഉലക്ക ശബ്ദമില്ലാതെയും, അടുപ്പെരിയാതെയും, അതിമികൾ ഭജിച്ച പാത്രങ്ങൾ കഴുകിത്തീർന്ന സമയമായിരിക്കുന്നത് മായ ഗൃഹസ്ഥന്റെ ഗൃഹത്തിൽ സന്യാസി ഭിക്ഷയ്ക്കു പോകേണ്ടതാകുന്നു.

57. അലാഭനേ വിഷാദീസ്യാ ലാഭേ ചൈവനഹർഷയേൽ പ്രാണയാത്രിക മാത്രാസ്സയാന്മാത്രാ സംഗാദിനിർഗ്ഗതഃ

ഭിക്ഷ ലഭിക്കാതിരുന്നാൽ വ്യസനമുള്ളവനായും, ലഭിച്ചാൽ സന്തോഷമുള്ളവനായും തീരാതെ, പ്രാണൻമാത്രം രക്ഷിക്കുന്നവനായി, പരമാണ് പ്രായത്തോളവും ആഗ്രഹമുള്ളവനായി വർത്തിക്കുന്നത്.

58. അഭിപൂജിതലാഭാംസ്തു ജഗുപ്സേതൈവസമ്പ്ശഃ അഭിപൂജിതലാഭൈശ്ച യതിർമുഷേതാപി ബധ്യതേ.

ഒരുത്തൻ പൂജിച്ച ഭിക്ഷ കൊടുത്താൽ അതു താൻ തട്ടക്കേണ്ടതാകുന്നു. ആ പൂജയിൽ സന്യാസിക്കു താല്പര്യമുണ്ടായാൽ മോക്ഷം പ്രാപിക്കേണ്ട സമയമായിരുന്നാലും ജന്മാന്തരം പ്രാപിക്കും.

59. അല്പാന്നാഭ്യവഹരേണ രഹസ്ഥാനാസനേനച. ഹ്രിയമാണാനിവിഷയൈ രിന്ദ്രിയാണി നിവർത്തയേൽ.

അൽപമായി ഭക്ഷിക്കുന്നതുകൊണ്ടും, ഏകാന്തത്തിൽ വസിക്കുന്നതുകൊണ്ടും, വിഷയങ്ങളാൽ ആകർഷിക്കപ്പെടുന്ന ഇന്ദ്രിയങ്ങളെ പരമമാർഗ്ഗത്തിൽ തിരിച്ചുവിടേണ്ടതാകുന്നു.

60. ഇന്ദ്രിയാണാം നിരോധേന രാഗദ്വേഷക്ഷയേച അഹിംസയാച ഭൂതാനാ മമുതതപായ കല്പതേ.

ഇന്ദ്രിയനിഗ്രഹത്താലും, രാഗദ്വേഷമില്ലായ്മയ്ക്കായാലും, ജന്തുഹിംസ ചെയ്യായ്മയ്ക്കായാലും, മോക്ഷം പ്രാപിക്കുന്നതിന്നു യോഗ്യയാകുന്നു.

61. അവേഷേതഗതിം നൃണാം കർമ്മദോഷസമുത്ഭവം നിരയേ ചൈവ പതനം യാതനശ്ചയമക്ഷയേ.

ഇന്ദ്രിയനിഗ്രഹമില്ലാത്ത മനുഷ്യർക്കു പാപകർമ്മത്താൽ വരുന്ന പശു മുതലായ ജന്മാന്തര ജനനത്തേയും, നരകത്തിൽ വീഴുന്നതിനേയും, യമലോകത്തിൽ ഉണ്ടാകുന്ന യാതനയേയും പറയുന്ന ശാസ്ത്രം നോക്കേണ്ടതാകുന്നു.

62. വിപ്രയോഗം പ്രിയൈശ്ചൈവ സംയോഗഞ്ചതഥാ പ്രിയൈഃ ജരയാചാഭി ഭവനം വ്യാധിഭിശ്ചോപ പീഡനം.

ഇഷ്ടരോട് വേർപാടിനേയും, ശത്രുക്കളോട് ഇഷ്ടസംസർഗ്ഗത്തെയും, വ്യാധി നിമിത്തം വരുന്ന ദുഃഖത്തെയും,

63. ദേഹാദൽ ക്രമണഞ്ചാസ്താൽ പുനർഗ്ഗർഭേച സംഭവം യോനികോടി സഹസ്രേഷു സൃതീശ്ചാസ്യാന്തരാത്മനഃ

ഈ ശരീരത്തെ വിട്ടമ്പോഴുണ്ടായ തപസ്സു മുതലായ മരണാവസ്ഥയേയും, അനന്തരം ഗർഭവാസത്തേയും, ആത്മാവ് പട്ടി മുതലായ അനേകം പാപയോനികളിൽ ജനിക്കുന്നതിനേയും പറ്റി ചിന്തിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

64. അധർമ്മപ്രഭവഞ്ചൈവ ദുഃഖയോഗം ശാരീരിണം.
ധർമ്മാത്ഥം പ്രഭവഞ്ചൈവ സുഖം സംയോഗമക്ഷയം.

പിന്നെയും അധർമ്മം ചെയ്യുന്നതുകൊണ്ടു പ്രാണികൾക്കുണ്ടാകുന്ന ദുഃഖത്തേയും, ബ്രഹ്മജ്ഞാനത്താലുണ്ടാകുന്ന നാശരഹിതമായ മോക്ഷസുഖത്തേയും,

65. സൂക്ഷ്മതാഞ്ചാനപവേഷേത യോഗേന പരമാത്മനഃ
ദേഹേഷ്ടചസമുല്പത്തി മുത്തമേഷ്വധമേഷ്ടച

പരമാത്മാവു സർവാന്തര്യാമിയായിട്ടു ഉയർന്നവരുടെ മുൻപിലും താഴ്ന്നവരുടെ മുൻപിലും സൂക്ഷ്മരൂപമായി പ്രവേശിച്ചു അവരവർക്കു സുഖദുഃഖങ്ങൾ കൊടുത്തുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതിനേയും, ജ്ഞാനദൃഷ്ടികൊണ്ടു ചിന്തിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

66. ഭൂഷിതോപിചരേദ്ധർമ്മം യത്രതത്രാശ്രമേരതഃ
സമസ്തവേഷ്ട ഭൂതേഷ്ട നലിംഗം ധർമ്മകാരണം.

ഒരുത്തൻ ആ ആശ്രമത്തിലിരുന്ന് ആ ആശ്രമത്തിനു തക്ക ഭണ്ഡം, കമണ്ഡലു തുടങ്ങിയ അടയാളങ്ങളില്ലാതിരുന്നാലും എല്ലാ പ്രാണികളോടും, സമബുദ്ധിയുള്ളവനായി ധർമ്മം ചെയ്യണം. അതല്ലാതെ കാഷായം ധരിക്കുക മുതലായ വേഷം മാത്രം ധർമ്മത്തിനു കാരണമാകുന്നില്ല.

67. ഫലം കതക വൃക്ഷസ്യ യദ്യപ്യം ബുപ്രസാദകം
നനാമഗ്രഹണാദേവ തസ്യവാരി പ്രസീദതി.

തേറ്റൊമ്പരൻ ജലം തെളിക്കുന്നതുതന്നെയാണെങ്കിലും അതു ജലത്തിൽ ഇടാതെ അതിന്റെ പേർ പറഞ്ഞാൽമാത്രം ജലം തെളിയുകയില്ലല്ലോ?

68. സംരക്ഷണാത്ഥം ജംഭൂനാം രാത്രാവഹനി വാസഭാ
ശരീരസ്യാന്തരേ ചൈവ സമീക്ഷ്യവസുധാഞ്ചരേൽ.

രാത്രിയോ, പകലോ, മറ്റു സമയത്തോ തന്റെ പ്രാണൻ പോകുന്ന സമയമായിരുന്നാലും, ഭൂമിയിൽ നല്ലതുപോലെ നോക്കി ഒരു ജന്തുവിനും ദുഃഖം നേരിടാതിരിക്കത്തക്കവിധം നടക്കേണ്ടതാകുന്നു.

69. അഹ്നാരാത്യാചയാൻ ജംഭൂൻ ഹിനസ്സാജ്ഞാനതോ
യതിഃ
തേഷാംസ്സാത്പാവി ശുദ്ധ്യത്ഥം പ്രണായാമാൻഷഡാ-
ചരേൽ.

രാത്രിയിലോ, പകലോ തന്റെ അജ്ഞതകൊണ്ടു ഏതെങ്കിലും ഒരു ജന്തു മരിച്ചുപോകാനിടയായാലുണ്ടാകുന്ന പാപം പോകുന്നതിനായി സ്നാനം ചെയ്തു ക്ഷണത്തിൽ സന്യാസി ആറു പ്രാണായാമം ചെയ്യണം.

70. പ്രാണായാമാ ബ്രാഹ്മണസ്യ ത്രയോപി വിധ്വൽകൃതാഃ
വ്യാഘ്രി പ്രണവൈര്യക്താ വിജേതയം പരമംതപഃ

ബ്രാഹ്മണർ, വ്യാഘ്രി, ഗായത്രി, പ്രണവം ഇവയോടുകൂടിയ പ്രാണായാമം ചെയ്താലും അതു അവനു് ഉയർന്ന തപസ്സോടു കൂടിയതായി കരുതണം.

71. ഹ്യന്തേയം മായമാനാനാം ധാതുനാം ഹിയഥാമലാഃ
തഥേന്ദ്രിയാണാദഹ്യന്തേ ദോഷാഃ പ്രാണസ്യനിഗ്രഹാൽ

സ്വപ്നം മുതലായവയുടെ മലം അഗ്നിപാകത്താൽ എപ്രകാരം നശിക്കുന്നുവോ അപ്രകാരം ദോഹത്തിലുള്ള ഇന്ദ്രിയദോഷങ്ങളെല്ലാം പ്രാണായാമംകൊണ്ടു നശിക്കുന്നതാണ്.

72. പ്രാണായാമമേർദ്ദഹേദോഷാൻ ധാരണാഭിശ്ചകിൽ—
ബിഷം
പ്രത്യഹാരേണ സംസർഗ്ഗാൻ ധ്യാനേനാഭീശ്ചരാൽ—
ഗുണാൻ

പ്രാണായാമത്താൽ ഇന്ദ്രിയദോഷങ്ങളെയും, പരമാത്മാവിൽ മനസ്സു ചെലുത്തുന്നതിനാൽ കിൽബിഷങ്ങളെയും, ഇന്ദ്രിയ നിഗ്രഹത്താൽ വിഷയ സംബന്ധങ്ങളെയും ബ്രഹ്മധ്യാനത്താൽ കാമക്രോധങ്ങളെയും നശിപ്പിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

73. ഉച്ചാവചേഷ്ട ഭൂതേഷു ദുർജ്ജ്ഞയാമകൃതാത്മഭിഃ
ധ്യാനയോഗേന സമ്പശ്യേന്മതിമസ്യാന്തരാത്മനഃ
ശാസ്ത്രം പഠിക്കാത്തവരാൽ കാണപ്പെടാത്തതായ ജീവാത്മാവിന്റെ ഭേദം, മനുഷ്യ, പശുവിനോടൊന്നിപ്രദേശത്തെ ധ്യാനംകൊണ്ടറിഞ്ഞ ബ്രഹ്മനിഷ്ഠനായിരിക്കണം.

74. സമ്യഗ് ദർശന സമ്പന്നഃ കർമ്മഭിർന്നനിബധ്യതേ
ദർശനേനവിഹീനസ്തു സംസാരം പ്രതിപദ്യതേ.
ബ്രഹ്മസാക്ഷാൽകാരം ഉണ്ടായവൻ കർമ്മബന്ധം ഉണ്ടാവുകയില്ല. അതാകട്ടെ ജനനമരണരൂപമായ സംസാരചക്രത്തിൽ ദുഃഖത്തിലകപ്പെട്ടു നില്ക്കും. ബ്രഹ്മധ്യാനമില്ലാതിരുന്നാൽ പിന്നെയും ജനനമരണം പ്രാപിക്കും.

75. അഹിംസയേന്ദ്രിയാ സങ്ഗൈശ്ചൈദികൈശ്ചൈവ—
കർമ്മഭിഃ
തപസ്സഞ്ചരണൈശ്ചോഗ്രൈ സ്സാധയന്തീഹതൽപദം.

ഹിംസയില്ലായ്മകൊണ്ടും, ഇന്ദ്രിയങ്ങൾക്കു വിഷയവ്യാപ്തിയില്ലായ്മകൊണ്ടും, നിത്യകർമ്മാനുഷ്ഠാനം ചെയ്യുന്നതിനാലും, ചാന്ദ്രായണാദി തപസ്സു ചെയ്യുന്നതിനാലും ഈ ലോകത്തിൽ മഹാത്മാർ പരഗതി സാധിക്കുന്നു.

76. അസ്ഥിസ്ഥൂണം സ്തായയുതം മാംസശോണിതലേപനം
ചർമ്മാവനമന്ദുർഗൃന്ധി പുണ്ണം മൂത്രപുരീഷയോഃ
ഭൂണപോലുള്ള അസ്ഥിയോടുകൂടിയതായും, കയറുപോലുള്ള ഞരമ്പോടുകൂടിയതായും, മാംസം, രക്തം ഇവയുടെ ലേപനത്തോടു കൂടിയതായും, തൊലികൊണ്ടു മൂടിയതായും, മലമൂത്രങ്ങൾകൊണ്ടു പുണ്ണമായും ദുർഗന്ധമുള്ളതായും,

77. ജരാശോക സമാവിഷ്ടം രോഗായതനമാതുരം
രസസ്വലമനിത്യഞ്ച ഭൂതാവാസമിമന്ത്യജേൽ.
ജരാ, ദുഃഖം, രോഗം ഇവ വാസംചെയ്യുന്നതും, വിശപ്പ്, ദാഹം, ശൈത്യം, ഉഷ്ണം ഇവകൊണ്ടു ഭയം ഉണ്ടാകുന്നതും, ഏറ്റവും രജോഗുണമു

ഉള്ള പഞ്ചഭൂതങ്ങൾക്കിരിപ്പിടവും, അനിത്യവും ആയ ഈ ശരീരമാകുന്ന ഗൃഹം അവന്റെ ആത്മാവ് പിന്നെയും പ്രാപിക്കാതിരിക്കത്തക്കവണ്ണം പ്രവർത്തിക്കണം.

78. നദീകൂലം യഥാവൃക്ഷേഷാം വൃക്ഷംവാശകനിര്യഥാ തഥാത്യജന്നി മന്ദേഹം കൃച്ഛ്രാദ്ഗ്രാഹാദപിമുച്യതേ.

നദിയുടെ കരയിൽ നിൽക്കുന്ന വൃക്ഷത്തിന് നദീജലത്താൽ ഹാനി സംഭവിക്കുന്നതുപോലെ, കർമ്മയോഗം ചെയ്യുന്നവന് കർമ്മം തീരുന്ന ക്ഷണത്തിൽ മോക്ഷമുണ്ടാകുന്നു. ജ്ഞാനയോഗം ചെയ്യുന്നവന്, പക്ഷി അതു വസിക്കുന്ന മരത്തെ വിടുന്നതുപോലെ തനിക്കിഷ്ടമായ സമയം ഭീഷ്മാദികളെപ്പോലെ ദേഹത്യാഗമുണ്ടാകുന്നു. ഇവർക്കും സംസാരമാകുന്ന മുതലയിൽനിന്ന് ഭയം ഉണ്ടാവുകയില്ല.

79. പ്രിയേഷസേവഷു സുകൃത മപ്രിയേഷുച ഭുഷ്കൃതം വിസൃജ്യദ്ധ്യാന യോഗേന ബ്രഹ്മാഭ്യേതി സനാതനം.

ബ്രഹ്മജ്ഞാനിയായവൻ തന്റെ ഇഷ്ടയിൽ തന്റെ പുണ്യത്തെയും തന്റെ ദേഷികളിൽ തന്റെ പാപത്തെയും ഉപേക്ഷിച്ചിട്ട് അനന്തമായ ബ്രഹ്മാനന്ദം പ്രാപിക്കുന്നു.

80. യദാഭാവേന ഭവതി സർവാവേഷു നിസ്സ്പൃഹഃ തദാസുഖമവാപ്നോതി പ്രേത്യചേഹ ച ശാശ്വതം.

എപ്പോൾ ബ്രഹ്മദ്ധ്യാനത്താൽ ദോഷത്തെയുണ്ടാക്കുന്നതായ സകല വിഷയങ്ങളിലും ആഗ്രഹം ഇല്ലാതാക്കുന്നുവോ, അപ്പോൾ ഇഹലോകത്തും പരലോകത്തും വലിയ സുഖം ഉണ്ടാകും.

**81. അനേനവിധിനാസുവാം സ്കൃതപാസദ്ഗാൻ ശന്നൈ-
ശ്ശന്നൈഃ സർവദന്ദവി നിർമ്മുക്തോ ബ്രഹ്മണ്യേ വാവതിഷ്ഠതേ.**

പുത്രമിത്രാദി സംസാരബന്ധങ്ങളിൽ ഉള്ള സ്നേഹം കരേഴ്ചകളെഴു നീക്കി, മാനാപമാനം മുതലായ ദന്ദപദ്യായിയിൽനിന്നും നീങ്ങുന്നവൻ ജ്ഞാനയോഗം അഥവാ കർമ്മയോഗം കൊണ്ടു ബ്രഹ്മസായുജ്യം പ്രാപിക്കുന്നു.

82. ധാനികം സർവ്വമേവൈത ദൃതേദഭിശബ്ധിതം നഹ്യനദ്ധ്യാത്മ വിൽകശ്ചിത് ക്രിയാഫലമുപാശ്ഠതേ.

സ്നേഹം ഉപേക്ഷിക്കുക മുതലായതെല്ലാം ബ്രഹ്മധ്യാനം ചെയ്യുന്നവന് ഫലം കൊടുക്കുന്നതല്ലാത്ത ആത്മധ്യാനമില്ലാത്തവന് ഒരു കർമ്മവും ഫലം നൽകുകയില്ല.

83. അധിയജ്ഞം ബ്രഹ്മജപേ ദാധിദൈവികമേവ ച ആധ്യാത്മികഞ്ചസതതം വേദാന്താഭിഹിതഞ്ചാത്മം.

സന്യാസി വേദാന്തവാക്യത്താൽ അധിയജ്ഞം, അധിദേവം, അധ്യാത്മം എന്ന ബ്രഹ്മസ്വരൂപത്തെ എപ്പോഴും ധ്യാനിക്കണം.

84. ഇദം ശരണമജ്ഞാനാ മിദമേവവിജാനതാം ഇദമനപിചരതാം സ്വർഗ മിദമാനന്ത്യമിചരതാം.

വേദാന്തം അതിന്റെ അർത്ഥം അറിയാതെ അധ്യയനം ചെയ്യുന്നവനെ രക്ഷിക്കുന്നു. അതിന്റെ അർത്ഥം അറിഞ്ഞവനെ പ്രത്യേകമായും രക്ഷിക്കുന്നു. കൈവല്യം ഇച്ഛിക്കുന്നവർക്കും, മോക്ഷം ഇച്ഛിക്കുന്നവർക്കും ഇതുതന്നെ ഗതിയാകുന്നു.

85. അന്നേനക്രമയോഗേന പരിവ്രജതിയോദിജഃ
സവിധുയേതപാപ്മാനം പരംബ്രഹ്മാധിഗമരതി.

ഏതു ദിജൻ സന്യാസം ചെയ്യുന്നോ അവൻ സകല പാപങ്ങളെയും ഇഹലോകത്തിൽ നീക്കിവെച്ച് പരമായ ബ്രഹ്മസ്വരൂപം പ്രാപിക്കുന്നു.

86. ഏഷധർമ്മേണശിഷ്ടോവോ യതീനാം നിയന്താത്മനാം
വേദസന്യാസികാനാതു കർമ്മയോഗം നിബോധത.

മഹാത്മാക്കളായ സന്യാസികളുടെ പൊതുവായ ധർമ്മങ്ങളെക്കുറിച്ച് പറഞ്ഞുവന്നു. ഇതിൽ വേദത്തിൽ പറഞ്ഞ കർമ്മങ്ങൾ ചെയ്തുകൊണ്ടു സംസാരസംബന്ധമില്ലാതെ ഗൃഹത്തിൽതന്നെ വസിക്കുന്ന സന്യാസിയുടെ ദേധർമ്മങ്ങളെക്കുറിച്ച് പറയാം. അറിഞ്ഞുകൊണ്ടാലും.

87. ബ്രഹ്മചാരിഗൃഹസ്ഥശ്ച വാനപ്രസ്തേനായതിസ്തഥാ
ഏതേഗൃഹസ്ഥ പ്രഭോ ശ്വത്വാരഃ പൃഥഗാശ്രമാഃ
ബ്രഹ്മചര്യം, ഗാർഹസ്ഥ്യം, വാനപ്രസ്ഥം, സന്യാസം ഈ നാലാശ്രമവും ഗൃഹസ്ഥനിൽ നിന്നുതന്നെ ഉണ്ടാകുന്നു.

88. സർവ്വേപി ക്രമശസ്തേപതേ യഥാശാസ്ത്രനിഷേവിതാഃ
യഥോക്തകാരിണഃ വിപ്രം നയന്തിപരമാംഗതിം.

ശാസ്ത്രപ്രകാരം അതാതിന്റെ കർമ്മങ്ങൾ നടത്തിവന്നാൽ ഈ നാലാശ്രമങ്ങളും തന്നെ മോക്ഷം നൽകുന്നതാണ്.

89. സർവ്വേഷാമപിചൈതേഷാം വേദസ്മൃതി വിധാനതഃ
ഗൃഹസ്ഥ ഉച്യതേ ശ്രേഷ്ഠഃ സത്രിനേതാൻബിഭേന്തിഹി.
നാലാശ്രമങ്ങളിൽ വേദം, ധർമ്മശാസ്ത്രം ഇവയിൽ ഗൃഹസ്ഥൻ പറയുന്ന ധർമ്മാനുഷ്ഠാനം ചെയ്യുന്ന ഗൃഹസ്ഥൻ, മറ്റു മൂന്നുപേരെയും ഭിക്ഷ കൊടുത്തു രക്ഷിക്കുന്നതിനാൽ അവൻ ഇവരിൽവെച്ച് ഉൽകൃഷ്ടനാകുന്നു.

90. യഥാനദിനദാസ്സർവ്വേ സാഗരേയാന്തിസംസ്ഥിതി.
തഥൈവാ ശ്രമീണസ്സർവ്വേ ഗൃഹസ്തേയാന്തിസംസ്ഥിതിം.
നദി, നദം ഇവ സമുദ്രത്തിൽ ചേരുന്നതുപോലെ ബ്രഹ്മചാരി, വാനപ്രസ്ഥൻ, സന്യാസി ഇവർ ഗൃഹസ്ഥന്റെ അടുത്തു ഭിക്ഷയ്ക്കായി ചെല്ലുന്നു.

91. ചതുർഭിരപിചൈവൈതൈർന്നിത്യമാശ്രമീഭിർഭിജൈഃ
ദശലക്ഷണകോധർമ്മഃ സേവിതവ്യഃ പ്രയത്തതഃ
ബ്രഹ്മചാരി, ഗൃഹസ്ഥൻ, വാനപ്രസ്ഥൻ, സന്യാസി ഇവർ പത്തുവിധം ധർമ്മമായിട്ടുള്ളതു പ്രയത്നേന പ്രാപിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

92. ധൃതിക്ഷമാദമോന്മേയം ശൗചമിന്ദ്രിയ നിഗ്രഹഃ
ധീവിദ്യാസത്യമക്രോധോ ദശകം ധർമ്മലക്ഷണം.

സന്തോഷം, ഒരുത്തൻ അപകാരംചെയ്താലും പ്രതികാരമില്ലാത്തിരിക്കൽ, മനോനിഗ്രഹം, അന്യായമായി ധർമ്മമാർജ്ജിക്കാതിരിക്കൽ,

സദാചാരം, ഇന്ദ്രിയനിഗ്രഹം, ശാസ്ത്രജ്ഞാനം, ബ്രഹ്മജ്ഞാനം, സത്യം, കോപമില്ലായ്മ ഇങ്ങനെ ആകെ പത്തു ധർമ്മങ്ങളാണുള്ളത്.

93. ദശലക്ഷണാധി ധർമ്മസ്യ യേവിപ്രാസ്തമധീയതേ
അധീത്യചാനുവർത്തന്തേ തേയാന്തി പരമാംഗതിം.

ഈ പത്തുവിധ ധർമ്മങ്ങളും യാതൊരുത്തൻ അറിഞ്ഞു്, അപ്രകാരം പ്രവർത്തിക്കുന്നുവോ അവൻ പരമമായ മോക്ഷം പ്രാപിക്കുന്നു.

94. ദശലക്ഷണകം ധർമ്മ മനുതിഷ്ഠൻ സമാഹിതഃ
വേദാന്തം വിധിവചശ്ശുത്വാ സന്യസേദഗുണോദ്വിജഃ

പത്തുവിധം ധർമ്മങ്ങളും അനുഷ്ഠിച്ചു് ഇന്ദ്രിയനിഗ്രഹമുള്ളവനായിരിക്കുന്ന ഗൃഹസ്ഥൻ മൂന്നു കടങ്ങളും തീർത്തു് വേദാന്താത്മം ഗുരുമേന ഗ്രഹിക്കണം. അങ്ങിനെ ഗ്രഹിച്ചശേഷം സന്യസിക്കണം.

95. സന്യസ്യ സർവ്വകർമ്മാണി കർമ്മദോഷാനുപാധന്തൻ
നിയതോവേദമഭ്യസ്യ പുത്രൈശ്വര്യേസുഖം വസേൽ.

ഗൃഹസ്ഥാശ്രമത്തിൽ ചെയ്യേണ്ട എല്ലാ കർമ്മങ്ങളും ത്യജിച്ചു് പ്രാണായാമം മുതലായവയാൽ തന്റെ സകല അജ്ഞാനകൃതങ്ങളായ പാപങ്ങളും ഉപേക്ഷിച്ചു പരിശുദ്ധനായി വേദാന്തം അധ്യയനംചെയ്തു് പുത്രനോടും വസ്യും, ഭീക്ഷ ഇവ വാങ്ങണം. ഇങ്ങനെ വാങ്ങി സുഖമായി വസിക്കാം. ഇതുതന്നെ കടീശ്വതി മന്നസന്യാസഭേദധർമ്മമാകുന്നു.

96. ഏവം സന്യസ്യകർമ്മാണി സ്വകാര്യപരമോസ്തപഃ
സന്യാസേനാപ ഹന്തേത്യന്ഃ പ്രാപ്തോതിപരമാംഗതിം.

സമസ്തകർമ്മങ്ങളും ഉപേക്ഷിച്ചു് സർഗതി പ്രാപിക്കുന്നതിനു താല്പര്യത്തോടു കൂടിയവനായി, സർവ്വവിഷയങ്ങളിൽനിന്നും വിമുക്തനായി, സന്യാസം ചെയ്യുന്നവൻ പാപരഹിതനായി പരമഗതി പ്രാപിക്കും.

97. ഏഷവോഭീഹിതോധർമ്മോ ബ്രാഹ്മണസ്യ ചതുർവിധഃ
പുണ്യേഷയഫലഃപ്രേത്യ രാജ്ഞാം ധർമ്മം നിബോധത.

ഇതുവരെ നിങ്ങൾക്കായിട്ടു ബ്രാഹ്മണരുടെ നാലുവിധ ആശ്രമധർമ്മങ്ങളെക്കുറിച്ചു പറഞ്ഞു. ഇനി പരിശുദ്ധമായും സ്വർഗ്ഗപ്രാപ്തിയുണ്ടാകുന്നതായും ഉള്ള രാജധർമ്മത്തെക്കുറിച്ചു പറയാം. അറിഞ്ഞുകൊണ്ടാലും!

ഏഴാം അദ്ധ്യായം

രാജധർമ്മം

1. രാജധർമ്മൻ പ്രവക്ഷ്യാമി യഥാവൃത്തോഭവേന്യപഃ
സംഭവശ്ചയഥാതസ്യ സിദ്ധിശ്ചപരമായഥാ.
രാജാവു ഹൃദയലോകത്തിലും പരലോകത്തിലും ഉപയോഗപ്പെടുന്ന ധർമ്മങ്ങളേയും, അവരുടെ ഉൽപത്തിയേയും, അവയ്ക്കുണ്ടാകുന്ന ഫലത്തേയും വിധിപ്രകാരം പറയാം.
2. ബ്രാഹ്മ്യംപ്രാപ്തേനസംസ്കാരം ക്ഷത്രിയേണ യഥാവിധി
സർവ്വസാസ യഥാന്യായം കർത്തവ്യം പരിരക്ഷണം.
വേദത്തിൽ പറഞ്ഞ ഉപനയനം മുതലായ സംസ്കാരങ്ങൾ ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന ക്ഷത്രിയൻ ഈ ലോകത്തെ വിധിപ്രകാരം രക്ഷിക്കണം.
3. അരാജകേഹിലോകേന്ദ്രീൻ സർവ്വാ വിദ്രുതേഭയാൽ
രക്ഷാർത്ഥമസ്യസർവ്വ രാജനാമസൃജൽപ്രഭുഃ
ലോകത്തിൽ രാജാവില്ലാത്തയാൽ ബലവാന്മാരോടുള്ള യം നിമിത്തം, ബലമില്ലാത്തവർ നശിച്ചുപോകും. അങ്ങിനെ ഈ ലോകം നശിക്കാതിരിക്കുന്നതിനായിട്ട് ഈശ്വരൻ രാജാവിനെ സൃഷ്ടിച്ചു.
4. ഇന്ദ്രാനിലയമാക്കാണാ മഗേഷ്വരവരണസ്യച
ചന്ദ്രനിത്തേശയോശ്ചൈവ മാത്രാനിർഹൃത്യശാശ്വതീഃ
ഇന്ദ്രൻ, വായു, യമൻ, സൂര്യൻ, അഗ്നി, വരണൻ, ചന്ദ്രൻ, കബേരൻ ഇവരുടെ തോടുകളിൽനിന്നു രാജാവുണ്ടായി.
5. യസ്മാദേഷാം സുരേന്ദ്രാണാം മാത്രാഭ്യോ നിർമ്മിതോഽഗൃപഃ
തസ്മാദഭിവേത്യേഷ സർവ്വഭൂതാനിതേജസാ.
ദേവന്മാരുടെ അംശങ്ങളിൽനിന്നും രാജാവുണ്ടാകുന്നതിനാൽ അധികം തേജോരൂപനായും, സകല ജീവരാശികളെയും പരിപാലിക്കത്തക്കവീര്യമുള്ളവനായുമിരിക്കുന്നു.
6. തപത്യാദിത്യവഞ്ചൈവ ചക്ഷുഃഷിചമനാംസിച
നചൈനംഭുവിശക്നോതി കശ്ചിദപ്യഭിവീക്ഷിതും.
രാജാവു സൂര്യനെനപോലെ തന്നെ നോക്കുന്നവരുടെ കണ്ണുകളെയും, മനസ്സിനെയും തപിപ്പിക്കുന്നതിനാൽ ഭൂമിയിൽ ഒരുത്തനും രാജാവിന്റെ നേരെനിന്നു നോക്കാത്തവരായി തീരുന്നു.
7. സോഹിർ ഭവതിവായുശ്ച സോക്തസ്സോമസ്സധർമ്മരാട്
സകബേരസ്സവരണ സ്സമഹേന്ദ്രഃ പ്രഭാവതഃ

രാജാവു തന്റെ മഹിമകൊണ്ടു് സമയത്തിനതക്കവിധം അഗ്നിയാ യും, വായുവായും സൂര്യനായും ചന്ദ്രനായും, യമനായും, കബേരനായും, വ രുണനായും, ദേവേന്ദ്രനായും ഇരിക്കുന്നു.

**8. ബാലോപിനാവമന്തവ്യോ മനുഷ്യ ഇതിഭൂമിപഃ
മഹതീദേവതാഹേദ്യഃ നരരൂപേണതിഷ്ഠതി.**

രാജാവു് ചെറുപ്പക്കാരനായിരുന്നാലും, അവനെ കേവലം മനുഷ്യ നാണെന്നു വിചാരിക്കരുതു്. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ദേവസമുദായങ്ങൾ ആ രാജാവിന്റെ രൂപമായിട്ടിരിക്കുകയാണു ചെയ്യുന്നതു്.

**9. ഏകമേവദഹത്യഗ്നി രിന്നരന്ദുരപസപ്പിണ്.
കലന്ദഹതിരാജാഗ്നി സ്സപശുഭ്രവ്യസന്ധയം.**

അഗ്നി അജാഗ്രതയായിട്ടു് തന്റെ അടുക്കൽ വരുന്നവനെ മാത്രം ഹേപിക്കുന്നു. രാജാവായ അഗ്നി കോപിച്ചാൽ ധനം, ധാന്യം, പുത്രം, മിത്രം, കളത്രസമേതം നശിപ്പിക്കുന്നതാണു്.

**10. കാര്യംസോവേഷ്യ ശക്തിംച ദേശകാലൗചതത്വതഃ
കന്തതേ ധർമ്മസിദ്ധ്യർത്ഥം വിശ്വരൂപം പുനഃ പുനഃ**

ആ രാജാവു് കാര്യകാര്യങ്ങളേയും, തന്റെ ശക്തിയേയും, ദേശ കാലങ്ങളേയും നല്ലപോലെ വിചാരിച്ചു് ധർമ്മസിദ്ധിക്കായി അനേകം രൂപങ്ങൾ പിന്നെയും പിന്നെയും സ്വീകരിക്കുന്നു.

**11. യസ്യപ്രസാദേദ്മാശ്രീ വിജയഞ്ച പരാക്രമേ
മൃത്യശ്ചവസതിക്രോധേ സർവ്വതേജോമയോഹിസഃ**

ഏതു രാജാവു് ദയകൊണ്ടു് ധനവും, പരാക്രമംകൊണ്ടു് ശത്രുജയവും, പ്രാപിക്കുന്നുവോ, ഏതു രാജാവിന്റെ ദേഷ്യംകൊണ്ടു് ഒരുത്തൻ മരണം സംഭവിക്കുന്നുവോ അങ്ങനെയുള്ളവൻ തേജോരൂപനാകുന്നു. (ധനം ആഗ്രഹിക്കുന്നവനും ശത്രുജയേച്ഛയുള്ളവനും അത്ഥംവത്തായ ജീവിതത്തെ ആഗ്രഹിക്കുന്നവനും രാജാവിനോടു് ഏതിർക്കരുതു്.)

**12. തംയസ്തുദേഷ്ടിസമ്മോഹാ സവിനശ്യത്യസംശയം
തസ്യഹ്യാശു വിനാശായ രാജാപ്രകൃതതേ മനഃ**

രാജാവിനോടു് യാതൊരുത്തൻ ബുദ്ധിയില്ലാതെ ദേഷിക്കുന്നോ, അവൻ തന്നെത്താൻ നശിക്കുന്നു. രാജാവു് അവനെ നശിപ്പിക്കുന്നതിനെ ക്ഷരിച്ചു വിചാരിക്കുന്നു.

**13. തസ്യാദ്ധർമ്മം യമിഷ്ടേഷു സംവ്യവസ്ത്യേന്നരാധിപഃ
അനിഷ്ടഞ്ചാപ്യനിഷ്ടേഷു തം ധർമ്മന വിചാലയേൽ.**

ആ രാജാവു് ഏതു് അനുഷ്ഠിക്കണമെന്നും ഏതു് അനുഷ്ഠിക്കരുതെന്നും ആജ്ഞാപിക്കുന്നോ അതു് അനുസരിച്ചു വർത്തിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

ദണ്ഡപ്രശംസ

**14. തസ്യാത്ഥേ സർവഭൂതാനാം ഗോപ്താരം ധർമ്മമാത്മജം
ബ്രഹ്മതേജോമയം ദണ്ഡമസൃജൽ പൂർവ്വമീശ്വരഃ**

ബ്രഹ്മാവും സകല പ്രാണികളെയും രക്ഷിക്കുന്നതിനപയോഗിക്കുന്നതിനായിട്ടും, ധർമ്മസ്വരൂപമായും, ബ്രഹ്മതേജസ്സുള്ളതായും ഇരിക്കുന്ന ഭണ്ഡം രാജാവിനായി സൃഷ്ടിച്ചിരിക്കുന്നു.

**15. തസ്യസർവാണിഭൂതാനി സ്ഥാവരാണി ചരാണിച
യോൽഭോഗായകല്പന്തേ സ്വധർമ്മാന ചലന്തിച.**

ആ ഭണ്ഡം ഭയന്നു് ചരാചരങ്ങളെല്ലാം സുഖം അനുഭവിക്കുന്നതല്ലാതെ അവരവരുടെ ധർമ്മങ്ങൾ വിടാതെ അനുഷ്ഠിക്കുന്നു.

**16. തന്ദ്രേശകാലൗശകതിഞ്ച വിദ്യാഞ്ചാവേക്ഷ്യതത്വതഃ
യഥാത്ഥതസ്സപ്രണയേ നരേഷ്വനന്യായവത്തിഷ്ഠ.**

കററും ചെയ്യുന്ന മനുഷ്യരെ ഭണ്ഡിക്കുമ്പോൾ ദേശം, കാലം, സാമത്വം, വിദ്യ ഇവയെല്ലാം വിചാരിച്ചുനോക്കി രാജാവു തക്കവിധം ശിക്ഷിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

**17. സരാജാപന്തരേഷോഭണ്ഡ സ്യനേതാശാസിതാചസഃ
ചതുർണ്ണാമാശ്രമാണാഞ്ച ധർമ്മസ്യപ്രതിഭൃത്യതഃ**

ആ ഭണ്ഡനമാകട്ടെ രാജാവിനു് ഉൽകൃഷ്ടമുണ്ടാകുന്നതായാൽ രാജാവായും, സമസ്തപ്രാണികളെയും ഭണ്ഡിക്കുന്നതിനാൽ പുരുഷത്വമുള്ളവനായും, എല്ലാ കാര്യങ്ങളും പ്രസിദ്ധമാക്കുകയും അടക്കുകയും ചെയ്യാൻ സാമത്വമുള്ളതായിരിക്കുന്നതിനാൽ ബ്രഹ്മചര്യം മുതലായ നാലാശ്രമങ്ങളുടെ ധർമ്മം സ്വീകരിക്കുന്നതിനു് അസ്ഥിവാശമായും ഇരിക്കുന്നു.

**18. ഭണ്ഡശ്ശാസ്ത്രിപ്രജാസ്സവാ ഭണ്ഡ ഏവാഭിരക്ഷതി
ഭണ്ഡസ്സപ്തേഷുജാഗതി ഭണ്ഡം ധർമ്മം വിദുർബുധാഃ**

ഭണ്ഡം എല്ലാ പ്രജകളെയും ന്യായമായി നടക്കുന്നതിനു് ആജ്ഞാപിക്കുന്നു. എല്ലാവരേയും രക്ഷിക്കുന്നു. ഉറങ്ങുന്നവരിൽ കണ്ണു മിഴിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. അതിനാൽ ധർമ്മം ഭണ്ഡസ്വരൂപമാണെന്നു് മഹാന്മാർ അഭിപ്രായപ്പെടുന്നു.

**19. സമീക്ഷസമൃതസ്സമൃക് സർവാരാജാജയതിപ്രജാഃ
അസമീക്ഷ്യപ്രണീതസ്തു വിനാശയതി സമൃതഃ**

ആ ഭണ്ഡം നല്ലതുപോലെ സംരക്ഷിക്കപ്പെട്ടാൽ സകല പ്രജകളെയും സുഖിപ്പിക്കുന്നു. ഇതു് ഇല്ലാതിരുന്നാൽ എല്ലാവരിനേയും നശിപ്പിക്കുന്നു.

**20. യദിനപ്രണയേദ്രാജാ ഭണ്ഡം ദണ്ഡേഷ്വതന്ത്രിതഃ
ശുഭേമത്സ്യാനിവാപക്ഷ്യൻ ദുർബലാൻ ബലവത്തരഃ**

രാജാവു് മടികൂടാതെ ഭണ്ഡ്യന്മാരെ ഭണ്ഡിക്കാതിരുന്നാൽ, വലിയ മത്സ്യങ്ങൾ ചെറിയ മത്സ്യങ്ങളെ എന്നപോലെ, ബലമുള്ളവർ ദുർബലന്മാരുടെ അത്ഥം, പശുധാന്യം ഇവയെല്ലാം അപഹരിച്ചുകളയുന്നു.

**21. അദ്യാൽ കാകഃ പുരോഡാശം ശ്വാചലിഹ്വാദ്ധവിസ്തമാ
സ്വാമ്യഞ്ചനസ്യാൽകന്തിംശ്ചിത് പ്രവത്തേതായ—**

രോത്തരം.

രാജാവു് തക്കവിധം ഭണ്ഡ്യന്മാരെ ഭണ്ഡിക്കാതിരിക്കുമ്പോൾ ആ രാജ്യത്തിൽ യജ്ഞയാഗങ്ങളുടെ പുരോഡാശം കാക്ക മുതലായവ തിന്നും.

ഹവിസ്സു പട്ടി മുതലായവ നക്ഷം. അവനവന്റെ ധനം അവനവൻ സ്വന്തമായി ലഭിക്കുകയില്ല. താഴ്ന്നജാതി ഉയർന്ന ജാതിയായി ഭവിക്കും.

22. സർവ്വോദണ്ഡജിതോലോകോ ദുർല്ലഭോഹിതൂർന്നരഃ
സർവ്വലോകപ്രകോപശ്ച ഭവേദുണ്ഡസ്യ വിഭ്രാൽ.

ദണ്ഡനംചെയ്താൽ മാത്രം ലോകം ശരിയായി വർത്തിക്കും എന്നു ലോകത്തെ സ്വാഭാവികമായി ശരിയായി നടക്കുകയില്ല. ദണ്ഡത്തെ യേനം ലോകം മുഴുവനും സുഖം അനുഭവിക്കുന്നു.

23. ദേവദാനവഗന്ധർവാ രക്ഷാംസിപതഗോരഗാഃ
തേപിഭോഗായ കല്പന്തേ ദണ്ഡേനൈവനിപിഡിതാഃ

ഇന്ദ്രാദിദേവന്മാർ, അസുരന്മാർ, രാക്ഷസന്മാർ, പക്ഷികൾ, സസ്തനങ്ങൾ ഇവയെല്ലാം ജഗദീശ്വരന്റെ ദണ്ഡം ഭയന്നു പ്രപഞ്ചത്തിനു സുഖം ഉണ്ടാക്കുന്നു.

24. ദുഷ്യേയസ്സർവവണ്ണാശ്ച ദിദ്യേരൻ സർവസേതവഃ
സർവ്വലോകപ്രകോപശ്ച ഭവേദുണ്ഡസ്യവിഭ്രാൽ.

രാജാവു ദണ്ഡുന്മാരെ ദണ്ഡിക്കാതിരുന്നാൽ ലോകത്തിൽ ജാതി മര്യാദയും, ശാസ്ത്രധർമ്മവും അതിലംഘിച്ചു വർത്തിക്കുന്നതിനിടവരും. ഒരുത്തന്റെ ഭാര്യയെ മറെറാരുത്തൻ സ്വീകരിക്കുക, മോഷ്ടിക്കുക, വഞ്ചിക്കുക എന്നീ കൃത്യങ്ങൾകൊണ്ടു പരസ്പരം ലഹളയ്ക്കിടവരും.

25. യത്രശ്യാമോലോഹിതാക്ഷോ ദണ്ഡശ്ചരതിപാപഹാ
പ്രജാസ്തത്രനമുഹ്യന്തി നേതാചേത്സാധുപശ്യതി.

രാജാവു ശരിയായി വിചാരിക്കുന്നതായാൽ അവിടെ കറുത്ത ഭാവവും, ചുവന്ന കണ്ണും ഉള്ള പ്രകൃതിയെക്കളയുന്ന ദണ്ഡമെന്ന ഈശ്വരത്വമുള്ള പുരുഷൻ സഞ്ചരിക്കുന്നു. അതുകൊണ്ടു അവിടെ ജനങ്ങൾ ദുഃഖം അനുഭവിക്കുന്നില്ല.

26. തസ്യാഹസ്സം പ്രണേതാരം രാജാനം സത്യവാദിനം
സമീക്ഷ്യകാരിണം പ്രാജ്ഞം ധർമ്മകാമാത്മകോവിദം.

ആ ദണ്ഡത്തിനു പട്ടാഭിഷേകം മുതലായ ചടങ്ങുകളുള്ളവനും, സത്യവാദിയും, അസത്യം, സത്യം ഇവ അറിഞ്ഞു തീരുമാനിക്കുന്നതിൽ പരിചയവും, സാമർത്ഥ്യവും ഉള്ളവനും, നീതിശാസ്ത്രത്തിൽ ജ്ഞാനമുള്ളവനും, ധർമ്മാർത്ഥകാമങ്ങളെ അറിഞ്ഞവനും ആയ രാജാവു പരിപാലനകർത്താവായി തീരേണ്ടതാണ്.

27. തംരാജാപ്രണയൻസമൃക് ത്രിവക്ത്രേണാഭിവർദ്ധതേ
കാമാത്മാവിഷമഃ ക്ഷുദ്രോ ദണ്ഡേനൈവനിഹന്യതേ.

ആ ദണ്ഡപുരുഷനെത്തക്കവിധം പ്രണയത്തോടുകൂടി വർത്തിപ്പിക്കുന്ന രാജാവു ധർമ്മാർത്ഥകാമങ്ങളാൽ വൃദ്ധി പ്രാപിക്കുന്നു.

28. ദണ്ഡോഹിസുമഹത്തേജോ ദുർദ്ധരശ്ചാക്രതാത്മഭിഃ
ധർമ്മാഭിചലിതംഹന്തി നൃപമേവസംബാസവം.

മന്ത്രി, സേനാപതി, പുരോഹിതൻ, മുതലായവരുടെ സഹായം കൂടാതെയും, ജ്ഞാനമില്ലാതെയും, ഇരിക്കുന്ന രാജാക്കന്മാരാൽ അധിക തേജസ്സുള്ള ആ ദണ്ഡപുരുഷൻ സംരക്ഷിക്കപ്പെടുന്നില്ല.

29. തതോദ്ഗൃന്തുരാഷ്ട്രഞ്ച ലോകഞ്ചസചരാചരം

അന്തരീക്ഷശതാംശൈവ മുനിന്ദ്രവാംശാപീഡയേൽ

രാജാവിനെ നശിപ്പിച്ചാൽ പിന്നീട് കോട്ട, ദേശം, ലോകം, ചരം, അചരം, സ്വർഗ്ഗത്തിൽ വാസംചെയ്യുന്ന ദേവന്മാർ, മുനിമാർ, ഇവരേയും നശിപ്പിക്കുന്നതാണ്.

30. സോസഹായേനമുദ്ധേന ലുബ്ബേനാകൃതബുദ്ധിനാ

നശക്യോന്യായതോനേതും സകേതനവിഷയേഷുച.

ആ ഭണ്ഡപുരുഷനെ മന്ത്രി മുതലായവരുടെ സഹായമില്ലാതെയും, മുഖനായും, ലുബ്ബനായും, ബുദ്ധിയില്ലാത്തവനായും, ജ്ഞാനമില്ലാത്തവനായും, വിഷയതല്പരനായും ഇരിക്കുന്ന രാജാവിന് വിധിപ്രകാരം പരിപാലിക്കാൻ സാധിക്കുകയില്ല.

31. ശുചിനാസത്യസന്ധേന യഥാശാസ്ത്രാനുസാരിണാ

പ്രണേതുംശകൃതേഭണ്ഡ സുസഹായേനധീമതാ

പരിശുദ്ധി, സത്യം, ശാസ്ത്രജ്ഞാനം, ഗുണവാനായ മന്ത്രി മുതലായവരുടെ സഹായം, തത്പജ്ഞാനം ഈ ഗുണങ്ങളോടുകൂടിയ രാജാവിനാൽ ഭണ്ഡം പരിരക്ഷിക്കപ്പെടുന്നു.

32. സ്വരാഷ്ട്രേന്യായവൃത്തസ്സുതാൽ ഭൂദണ്ഡശ്ചശത്രുഷു

സുഹൃത്സചിഹ്നീശ്ചോഷു ബ്രാഹ്മണേഷുക്ഷമാന്വിതഃ

രാജാവ് തന്റെ രാജ്യത്തുള്ള പ്രജകളെ ന്യായാനുസരണം പരിരക്ഷിക്കുന്നവനായും, ശത്രുക്കളെ ഭണ്ഡിക്കുന്നവനായും, ഗുണവാന്മാരായ സ്നേഹിതന്മാരോട് കപടമില്ലാത്തവനായും ബ്രാഹ്മണർ ചെറിയ കുറ്റം ചെയ്താൽ അതു സഹിക്കുന്നവനായും ഇരിക്കേണ്ടതാണ്.

33. ഏവംവൃത്തസ്യഗൃഹതേ ശ്ലീലോഞ്ചേരനാപിജീവിതഃ

വിസ്തീര്യതേയശോലോകേ തൈലവിന്ദുരിവാംഭസീ

രാജാവ് ധനരഹിതനായി വയലുകളിൽനിന്ന് നെല്ലു പെറുക്കി ശേഖരിക്കുന്നവനായിരുന്നാലും അവന്റെ കീർത്തി ജലത്തിൽ വീണ എണ്ണത്തുള്ളിയെന്നപോലെ നാടെങ്ങും വ്യാപിക്കും.

34. അതസ്ത്വവിപരീതസ്യഗൃഹതേ രതജിതാത്മനഃ

സംക്ഷിപ്യതേയശോലോകേ ഘൃതബിന്ദുരിവാംഭസീ

ഈ വിധം ഗുണവും, ഇന്ദ്രിയനിഗ്രഹവും ഇല്ലാത്ത രാജാവിന്റെ കീർത്തി ജലത്തിൽ വീണ സർപ്പിഷ്ടംപോലെ സങ്കുചിതയായി വേിക്കും.

35. സ്വേസ്വേധർമ്മേനിവിഷ്ഠാനാം സർവേഷാമനപൂർവശഃ

വണ്ണാനാമാശ്രമാണാശ്ച രാജാസൃഷ്ടോഭിരക്ഷിതാ

താന്തങ്ങളുടെ ധർമ്മം നടത്തുന്ന നാല്പതു വർണ്ണങ്ങളെയും, നാല്പതു ആശ്രമങ്ങളെയും രക്ഷിക്കുന്നതിനായി രാജാവ് ബ്രഹ്മാവിനാൽ സൃഷ്ടിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.

36. തേനയദ്യത്സഭ്യേന കർത്തവ്യംരക്ഷതാപ്രജാഃ

തത്തദോഹംപ്രവക്ഷ്യാമി യഥാവദനപൂർവ്വശഃ

രാജാവ് അനേകം പരിജനങ്ങളെവെച്ചുകൊണ്ട് എപ്രകാരം പ്രജാപരിരക്ഷണം ചെയ്യണമെന്നുള്ളതെല്ലാം നിങ്ങളോട് ക്രമമായി പറയാം.

രാജകൃത്യം

37. ബ്രാഹ്മണാൻപയുപാസീത പ്രാതരത്ഥമായപാത്ഥിവഃ

ത്രൈവിദ്യാവൃദ്ധാൻവിദുഷ സ്തീഷ്ഠേത്തേഷാഞ്ചശാസനേ

രാജാവ് നിത്യവും പ്രഭാതത്തിൽ എഴുന്നേറ്റു, മൂന്നു വേദങ്ങളും അധ്യയനം ചെയ്തവരായും, നീതിശാസ്ത്രജ്ഞന്മാരായും ഉള്ള ബ്രാഹ്മണരെ ഉപചരിച്ച് അവർ പറയുന്ന വിധം ഭരിക്കേണ്ടതാണ്.

38. വൃദ്ധാംശ്ചനിത്യംസേവത വിപ്രാൻവേദവിദഗ്ദ്ധചീൻ

വൃദ്ധസേവീഹിസതതം രക്ഷോഭിരപിപുജ്യതേ.

അതിൽ ജ്ഞാനംകൊണ്ടും വയസ്സുകൊണ്ടും മഹാന്മാരായും, ഉള്ളും പുറവും പരിശുദ്ധമായും ഇരിക്കുന്ന ബ്രാഹ്മണരെ എപ്പോഴും ഉപചരിക്കേണ്ടതാണ്. മഹാന്മാരെ ഉപചരിക്കുന്നവന് രക്ഷസന്മാരിൽനിന്നും ഭയം നേരിടുകയില്ല.

39. തേജോധിഗമേദപിനയം വിനീതാത്മാപിനിത്യശഃ

വിനീതാത്മാഹിനൃപതിർന്നർവിനശ്യതികഹ്വിചിരീ

ന്യായമറിഞ്ഞിരുന്നിട്ടും ആ മഹാന്മാരിൽനിന്ന് ന്യായം വണക്കത്തോടെ അറിയേണ്ടതാകുന്നു. വിനീതനായ രാജാവ് *ശിക്ഷിക്കപ്പെട്ടാൽ ഒരിക്കലും നശിക്കുകയില്ല.

40. ബഹവോവിനയാനഷ്ഠാ രാജാനസ്സുപരിമദാഃ

വനസ്ഥാഅപിരാജ്യാനി വിനയാൽപ്രതിപേദിരേ

അനേക രാജാക്കന്മാർ മഹാന്മാരാൽ ശിക്ഷിക്കപ്പെടാത്തതുകൊണ്ട്, ചതുരന്മാർഗസേനയോടുകൂടി നശിച്ചുപോയി. രാജ്യം ഉപേക്ഷിച്ച് വനത്തിൽ ഓടിപ്പോയവരും ആ മഹാന്മാരുടെ ശിക്ഷയാൽ രാജ്യം അനുഭവിച്ചു.

41. വേനോവിനഷ്ടോവിനയാ നഹുഷശ്ചൈവപാത്ഥിവഃ

സുദാസോയാവനശ്ചൈവ സുമുഖോനിമിരേവച.

വണക്കമില്ലാത്തതിനാൽ വേനൻ, നഹുഷൻ, സുദാസൻ, യവനൻ, സുമുഖൻ, നിമി ഇവർ രാജ്യം ഉപേക്ഷിച്ചു നശിച്ചുപോയി.

42. പ്രഥസ്തവിനയാദ്രാജ്യം പ്രാപ്തവാൻമനുരേവച

കബേരശ്ചധനൈശ്ചര്യം ബ്രാഹ്മണ്യംചൈവഗാഥിജഃ

ഭൂമു, മനു ഈ രണ്ടു പേരും വിനയം നിമിത്തം രാജ്യത്തെയും, കബേരൻ ധനാധിപത്യത്തെയും, വിശ്വാമിത്രൻ ബ്രാഹ്മണത്വത്തെയും പ്രാപിച്ചു.

43. ത്രൈവിദ്യേഭ്യസ്രുയിംവിദ്യാം ദണ്ഡനീതിംചശാശ്വതീം

ആനപീക്ഷകീഞ്ചാത്ഥവിദ്യാം വാത്ന്താരംഭാംശ്ചലോകത.

* ശിക്ഷ = അഭയാസം.

മൂന്നു വേദം അധ്യയനം ചെയ്തവരോടു വേദത്തെ അർത്ഥത്തോടും, നിതിശാസ്ത്രജ്ഞന്മാരോടു ശാശ്വതമായ ദണ്ഡനിതിയും, താക്കീകന്മാരോടു തക്കവും ആത്മവിദ്യയും, ദേശഭാഷകൾ അവയിൽ അറിവുള്ളവരിൽ നിന്നും ഗ്രഹിക്കണം.

44. ഇന്ദ്രിയാണാം ജയേയോഗം സമാതിഷ്ടേദ്ദിവാനിശം
ജിതേന്ദ്രിയോഹിശക്നോതി വശേസ്ഥാപയിതും പ്രജാഃ
രാവും പകലും ഇന്ദ്രിയനിഗ്രഹത്തിൽതന്നെ പ്രയത്നിക്കണം. ഇന്ദ്രിയങ്ങളെ ജയിച്ച രാജാവിന് പ്രജകൾ സ്വാധീനപ്പെടും.

45. ദശകാമസമുത്ഥാനിതഥാഷ്ടൗ ക്രോധജാനിച
വ്യസനാനിദുരന്താനി പ്രയത്നേനവിവർജ്ജയേൽ
ആദ്യം ഇവമായും പിന്നീടു ദുഃഖമായും ഇരിക്കുന്ന പത്തുവിധ ദുഃഖങ്ങളും, കോപം നിമിത്തമുണ്ടാകുന്ന എട്ടുവിധ ദുഃഖങ്ങളും രാജാവ് പ്രയത്നേ പരിത്യജിക്കണം.

46. കാമജേഷു പ്രസരേതോഹി വ്യസനേഷു മഹീപതിഃ
വിയുജ്യതേന്മധമ്മാദ്യോ ക്രോധജേഷു പാതമനൈവതു
ഇവയിൽ കാമത്താലുണ്ടാകുന്ന ദുഃഖംകൊണ്ടു് അനുഷങ്ഗിയായ രാജാവിനെ, ധർമ്മം അർത്ഥം ഇവ ത്യജിക്കും. കോപം നിമിത്തമുണ്ടാകുന്ന ദുഃഖത്തിൽ അനുഷങ്ഗിയായ രാജാവ് തന്റെ ദേഹം നശിപ്പിക്കും.

47. മൃഗയാക്ഷാഭിവാസ്വപ്ന പരിവാദഃ സ്രിയോമദഃ
തൗര്യത്രികം വൃഥാദ്യാച കാമജോദശകോഗണഃ
കാമം നിമിത്തമുണ്ടാകുന്ന പത്തു ദുഃഖങ്ങൾ—നായാടു്, ദൂതം, പകലറക്കം, അന്യന്റെ കാര്യം പറഞ്ഞാക്ഷേപിക്കൽ, സ്രീജിതത്വം, മദ്യപാനം, സംഗീതം, നാടകം, വാദ്യം ഇവയിൽ താല്പര്യമുള്ളവനായിരിക്കൽ, വൃഥാ നടക്കുക ഇവയാകുന്നു.

48. പൈശ്വനൃപസാഹസംദ്രോഹം ഈഷ്യാസുയാത്മദൂഷണം
വാഗ്ദണ്ഡജം ച പാരുഷ്യം ക്രോധജോപിഗണോഷ്ടകഃ
കോപം നിമിത്തമുള്ള എട്ടു ദുഃഖങ്ങൾ—പിശുനത്വം, സാഹസം, ദ്രോഹം, ഈർഷ്യ, അസൂയ, അത്ഥമദൂഷണം, അടി, കഠിനവാക്കു പറയൽ ഇവയാകുന്നു.

49. ദ്വയോരപ്യേതയോർമ്മുലം യംസവേകവയാവിദുഃ
തയത്നേന ജയേല്പോഭം തജ്ജാവേതാവഭൗഗണൗ
രണ്ടു വകയായി പറയപ്പെട്ട ഈ പതിനെട്ടു ഗുണങ്ങൾക്കും കാരണം ഏതെന്നു മഹാത്മാർ അഭിപ്രായപ്പെടുന്നുവോ ആ ലോഭമുണ്ണം രാജാവു പ്രയത്നപ്പെടും ഉപേക്ഷിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

50. പാനമക്ഷാസ്മിയശ്ചൈവ മൃഗയാചയമാക്രമം
ഏതൽ കഷ്ടതം വിദ്യോച്ചതുഷ്ഠം കാമജോഗണേ
കാമം നിമിത്തമുണ്ടാകുന്ന പത്തു ദുഃഖങ്ങളിൽ മദ്യപാനം, സ്രീസേവ, ദൂതം, വേട്ട ഇവ നാലും അധികം ദുഃഖകരമാണെന്നറിയാം.

51. ദണ്ഡസ്യ പാതനം ചൈവ വാക്പാരുഷ്യാത്മദൂഷണേ
ക്രോധജോപിഗണേ വിദ്യാൽ കഷ്ടമേതത്ത്രികം സദാ

കോപം നിമിത്തമുണ്ടാകുന്ന ദുഃഖങ്ങളിൽ കാരണം കൂടാതെ അടിക്കൽ, ശകാരിക്കൽ, അത്ഥമുഷണം ഈ മൂന്നും ദുഃഖം കൊടുക്കുന്നതാണെന്നറിയണം.

52. സപ്തകന്ധാസ്യവർഗ്ഗസ്യ സർവ്വൈവാനുഷങ്ഗിണ പൂർവ്വപൂർവ്വഗുരുതരം വിദ്യാഭ്യസനമാത്മവാൻ

കാമം നിമിത്തവും, കോപം നിമിത്തവുമുണ്ടാകുന്ന ഈ ഏഴിൽ അവസാനത്തിൽനിന്ന് ക്രമമായി ഒന്നിനൊന്ന് അധികം കഷ്ടകരമായിട്ടുള്ളതാണെന്നറിയേണ്ടതാകുന്നു.

53. വ്യസനസ്യചതുര്യോശ്ച വ്യസനംകഷ്ടമുച്യതേ വ്യസന്ധ്യയോധോവ്രജതി സ്വര്യാത്യവ്യസനീമൃതഃ

വ്യസനം, മരണം ഈ രണ്ടിൽ വ്യസനം കഷ്ടമായിട്ടുള്ളതാകുന്നു. വ്യസനപ്പെടുന്നവൻ മരിച്ചശേഷം നരകത്തെയും, വ്യസനം കൂടാതെ മരിച്ചവൻ സ്വർഗ്ഗത്തെയും പ്രാപിക്കുന്നു.

54. മൗലാൻശാസ്ത്രവിദഃശുരാൻ ലബ്ധലക്ഷാൻകലോൽ-

ഗതാൻ

സചിവാനസപ്തചാഷ്ടുവാ പ്രകർവീതപരീക്ഷിതാൻ

പിതാമഹന്റെ കാലം മുതൽ മന്ത്രിയായിരുന്നിട്ടുള്ള വംശത്തെയും, നീതിശാസ്ത്രം, വേദാന്തം, ധനുർവേദം ഇവ അറിഞ്ഞവരായും, ബലവാന്മാരായും, നല്ല വംശത്തിൽ ജനിച്ചവരായും ഇരിക്കുന്ന മന്ത്രിമാരെ ഏഴല്ലെങ്കിൽ എട്ടു പേരെങ്കിലും പരീക്ഷിച്ച് ആലോചനക്കാരായി വയ്ക്കണം.

55. അപിയൽസുകരംകമ് തദപ്യേകേനദുഷ്ടരം

വിശേഷത്തോസഹായേന കിന്തുരാജ്യംമഹോദയം

സുലഭമായ സംസാരകാര്യം ഒരുത്തനായി ചെയ്യുന്നതിന് അസാധ്യമായിരിക്കും. അങ്ങനെയിരിക്കുമ്പോൾ രാജ്യം സഹായം കൂടാതെ പരിപാലിക്കാൻ കഴിയുകയില്ല.

56. തൈസ്സാർദ്ധഞ്ചിന്തയേന്നിത്യം സാമാന്യംസന്ധി-

വിഗ്രഹം

സ്ഥാനംസമുദയംഗുഹം ലബ്ധപ്രശമനാനിച

മന്ത്രിമാരോട് സകല ജനങ്ങളും അറിയുന്ന വിധത്തിലുള്ള സന്ധി വിഗ്രഹം, രഥം, ഗജം, തുരഗപദാതി, ണേധാരം, പട്ടണം, ദേശം ഇവയെക്കുറിച്ചും, പശു, ധാന്യം ഇവയെ രക്ഷിക്കുന്നതും, ആർജ്ജിതദ്രവ്യത്തെ സൽപ്പാത്രത്തിൽ കൊടുക്കുന്നതും വിചാരിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

57. തേഷാംസ്വംസ്വമഭിപ്രായം ഉപലഭ്യപൃഥക്പൃഥക് സമാസ്ഥാനാംചകാര്യേഷു വിദ്യാഭ്യാസിതമാത്മനഃ

മന്ത്രിമാരുടെ അഭിപ്രായങ്ങൾ ഏകൈകമായി നിഗൂഢമറിഞ്ഞു സകലർക്കും ചെയ്യത്തക്കതായ കാര്യങ്ങൾ തനിക്കു മനസ്സുണ്ടെങ്കിൽ ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു.

58. സർവ്വേഷാൻ വിശിഷ്ടേന ബ്രാഹ്മണേ നവിപശ്യതിതാ

മന്ത്രയേൽ പരമം മന്ത്രം രാജാഷാഠം ഗുണ്യസംയുതം.

അവരിൽ ഉൽകൃഷ്ടനായും പണ്ഡിതനായും ഇരിക്കുന്ന ബ്രാഹ്മണ മന്ത്രിയോട് സമാധാനപ്പെട്ടത്, എതിർക്കൽ, യുദ്ധത്തിന് സൈന്യസമേതം

യാത്ര ചെയ്യൽ, സമയം നോക്കി ശത്രുസൈന്യം ഉടയ്ക്കൽ, ശരണം പ്രാപിക്കൽ, സന്ധി, വിഗ്രഹം, യാനം, ആസനം, ദൈധീഭാവം, സമാശ്രയം ഇവ ആലോചിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

59. നിത്യന്തസ്തിൻസമാശ്വസ്തഃ സർവ്വാകാര്യാണി നിക്ഷിപേൽ
തേനസാർദ്ധം വിനശ്ചിത്യ തതഃ കർമ്മസമാരഭേൽ.

ആ ബ്രാഹ്മണമന്ത്രിയോട് നിത്യവും വിശ്വാസമുള്ളവനായി സമസ്ത കാര്യങ്ങളും പറഞ്ഞു്, നല്ലപോലെ പര്യാലോചിച്ചു് ഓരോ കാര്യവും പ്രവർത്തിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

60. അന്യാനപിപ്രകുപ്തീതശുചീൻ പ്രാജ്ഞാനവസ്ഥിതാൻ
സമ്യഗർത്ഥസമാഹർത്വൻ അമാത്യാൻ സുപരീക്ഷിതാൻ

പരിശുദ്ധന്മാരായും, ജ്ഞാനമുള്ളവരായും, ധനം വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നവരായും ഉള്ള മറ്റു അമാത്യന്മാരെ ഭണ്ഡാരം മുതലായവ സൂക്ഷിക്കുന്നതിന്നു നിയമിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

61. നിർവതേന്ത താസ്യയാവന്തി രിതികന്തവ്യതാനൃഭിഃ
താവതോതന്ത്രിതാൻദക്ഷാൻ പ്രകുപീതവിചക്ഷണാൻ.

തനിക്കു എത്ര സിംബന്ധികളെ ഉപയോഗപ്പെടുത്തേണ്ടതുണ്ടോ അവരെ നിയമിക്കേണ്ടതാകുന്നു. മടിയില്ലാത്തവരായും, സമർത്ഥന്മാരായും ഉള്ളവരെ തിരഞ്ഞു് ഏർപ്പെടുത്തേണ്ടതാണ്.

62. തേഷാമത്ഥേനിയുഞ്ജിത ശുരാനദക്ഷാൻ കലോദ്ഗതാൻ
ശുചീനാകര കർമ്മാന്തേ ഭീരൂനന്തർന്നിവേശനേ.

ആ സിംബന്ധികളിൽ ബലം, സാമർത്ഥ്യം, സൽക്കലത്തിൽ ജനനം ഈ ഗുണങ്ങളുള്ളവരെ വെജനാ ഭണ്ഡാരം നെൽക്കളം ഈ സ്ഥലങ്ങളിൽ നിയമിക്കേണ്ടതാകുന്നു. ഭയമുള്ളവരെ അന്തഃപുരങ്ങളിലും, മടപ്പുള്ളിയിലും നിയമിക്കേണം.

63. ഭൂതം ചൈവ പ്രകുപ്തീത സർവ്വാസ്രവിശാരദം
ഇഗ്ഃസിതാകാരചേഷ്ടജ്ഞം ശുചിദക്ഷഃകലോൽഗതം.

സകല ശാസ്ത്രവും അറിഞ്ഞവനായും, അഭിപ്രായങ്ങൾ ചേഷ്ടകൾ കൊണ്ടറിയിക്കുന്നവരെ കണ്ടുപിടിക്കുന്നവനായും, ധനത്തിൽ അത്യാശയില്ലാത്തവനായും, കപടമില്ലാത്തവനായും, സമർത്ഥനായും, നല്ല വംശത്തിൽ ജനിച്ചവനായും ഉള്ള ഭൂതനെ രാജാവു് തന്റെ അന്തഃപുരനായി നിയമിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

64. അന്തരക്തഃ ശുചിർദക്ഷഃ സുതൃതിമാൻ ദേശകാലവിൽ
വപുഷ്ഠാൻ വീതഭീർവാഗ്മീ ഭൂതോരാജന്തഃ പ്രശസ്യതേ.

ആ അന്തഃപുരൻ എല്ലാവരോടും സ്നേഹമുള്ളവനായും, സമർത്ഥനായും, ധനത്തിൽ അത്യാഗ്രഹമില്ലാത്തവനായും, ധാരണയുള്ളവനായും, ദേശകാലങ്ങൾ അറിഞ്ഞവനായും, ദേഹപുഷ്ടിയുള്ളവനായും, ഭയമില്ലാത്തവനായും, സംസ്കൃതം മുതലായ ഭാഷകൾ സംസാരിക്കുന്നവനായും ഇതന്നാൽ രാജാവിനു മഹിമയുണ്ടാകുന്നതാണ്.

65. അമാത്യേഭ്യേ ആയത്തോ ഭണ്ഡേ വൈനയികീ ക്രിയാ
നൃപതൃകോശ രാഷ്ട്രേച ഭൂതേസന്ധി വിപര്യയൗ.

ആയുധവിദ്യയിൽ സാമർത്ഥ്യമുള്ള ചതുരൻ്റെ ഗബലം സേനാധിപൻ്റെ അധീനത്തിലും, ദേശവിചാരണ, ഭരണാരം ഇവ തൻ്റെ അധീനത്തിലും, ഒരുത്തനോടു യുദ്ധം ചെയ്യുന്നതു്, സമാധാനപ്പെടുത്തുന്നതു്, ഇവ അനുചരൻ്റെ അധീനമായും രാജാവു ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു.

66. ഭൂത ഏവഹിസന്ധത്തേ ഭിന്നതൈവച സംഹതാൻ
ഭൂതസ്തൽ കരുതേ കർമ്മ ഭിദ്യന്തേയേന വാനവാ

അനുചരൻതന്നെ വിരോധികളെ അവിരോധികളായും, അവിരോധികളെ വിരോധികളായും തീർക്കുന്നു. ദേശാന്തരങ്ങളിൽ അവൻതന്നെ യുദ്ധസമാധാനങ്ങൾ ഉണ്ടാക്കുന്നു.

67. അവിദ്യാദസ്യ കൃത്യേഷു നിഗുഡേഷുഗിതചേഷ്ടിതൈഃ
ആകാരമിങ്ഗിതം ചേഷ്ടം കൃത്യേഷു ചചീകീർഷിതം.

ആ അനുചരൻ്റെ പ്രമന്നവേഷനായി ശത്രുക്കളുടെ അടുക്കൽനിന്നും ശത്രുവിൻ്റെ അഭിപ്രായം, അവൻ്റെ പ്രവൃത്തി, അവൻ്റെ സൈന്യങ്ങളുടെ സ്ഥിതി, ബലം, ഇഹ ഇവ ഗുഹ്യമായിത്തീർന്നുകൊണ്ടുവരുന്നു.

68. ബുദ്ധാചസഹിതത്വേന പരരാജചികീർഷിതം
തഥാപ്രയത്നമാതിഷേ ദ്യമാത്മാനന പീഡയേൽ.

ഇപ്രകാരം ശത്രു രാജാവിൻ്റെ അഭിപ്രായങ്ങൾ സൂക്ഷ്മമായിത്തീർന്നു് യാതൊരപകടവും സംഭവിക്കാതെ മടങ്ങിവരേണ്ടതാകുന്നു.

69. ജാങ്ഗലം സസ്യസമ്പന്ന മാര്യാപ്രായമനാവിലം
രമ്യമാനത സാമന്തം സ്വാജീവ്യന്ദേശമാവസേൽ.

രാജാവു് തൻ്റെ നഗരത്തിന്നു സമീപമായി കുറച്ചു പുല്ലും, ജലവുമുള്ളതായും, വിളഭൂമിയായും വ്യാപാരികളുടെ വസതിയും, അവർക്കു ഗതാഗതസൗകര്യം ഉള്ളതായും തൻ്റെ ദേശവാസികൾ കടിപാർക്കുന്നതായും, കാര്യം വെയിലും ധാരാളം തട്ടുന്നതായും ഇരിക്കുന്ന സ്ഥലത്തു് ഉപഗ്രാമങ്ങൾ ഏർപ്പെടുത്തേണ്ടതാകുന്നു.

70. ധനുർഭർഗം മഹീഭർഗ്ഗം അബ്ഭർഗം വാർക്ഷമേവവാ
തുഭർഗ്ഗംഗിരി ഭർഗംവാ സമാശ്രിത്യാവസേൽപരം.

ഇരുപതു നാഴിക വൃത്തത്തിൽ ആരംഭാർപ്പിപ്പിറ്റാതെ പരന്ന സ്ഥലമാക്കിയോ പന്ത്രണ്ടു മുഴം ഉയരമുള്ള കൽക്കോട്ടയോ ഏറ്റവും അഗാധമായ ജലക്കോട്ടയോ, ഒരു യോജന അകലമുള്ള വനക്കോട്ടയോ ചതുരൻ്റെ ഗബലക്കോട്ടയോ, പർവ്വതംകൊണ്ടുള്ള കോട്ടയോ ചുറ്റും അഞ്ചുയോജന അകലമുള്ള ഇരുപ്പിറ്റാത്ത ഭൂമിയോടുകൂടിയ കോട്ടയോ ഏർപ്പെടുത്തിയിട്ടു്, ആ കോട്ടയ്ക്കകത്തു രാജാവു വസിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

71. സർവേണതു പ്രയത്നേന ഗിരിഭർഗം സമാശ്രയേൽ
ഏഷാംഹി ബാഹുഗുണ്യേന ഗിരി ഭർഗം വിശിഷ്യതേ.

ഏറ്റവും കോട്ടകളെക്കാൾ മലയാകുന്ന കോട്ട അധികം ഉന്നതിയോടുകൂടിയതാകയാൽ ആ കോട്ടയുള്ള പട്ടണത്തിൽ രാജാവു പ്രയത്നേന വസിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

72. ത്രിണ്യാഭ്യാന്യാ ശ്രീതാസ്തേഷാം മൃഗഗന്താശ്രയാപ്പരാഃ
ത്രിണ്യുത്തരാണി ക്രമശഃ റ്റവം ഗമനരാമരാഃ

ഈ കോട്ടകളിൽ അഞ്ചു യോജന ചുറ്റും വിസ്താരത്തിൽ ജലം ഇല്ലാത്ത ഭൂമിക്കോട്ട മുഗങ്ങളെക്കൊണ്ടും, കൽക്കോട്ട പെരുച്ചാഴി മുതലായവയെക്കൊണ്ടും, ജലക്കോട്ട മുതല മുതലായവയെക്കൊണ്ടും, അരണ്യക്കോട്ട കരങ്ങു മുതലായ മുഗങ്ങളെക്കൊണ്ടും, സേനക്കോട്ട വീരന്മാരെക്കൊണ്ടും, മലക്കോട്ട ദേവന്മാരെക്കൊണ്ടും ചൂഴ്ന്നിരിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

**73. യഥാഭ്യുക്താശ്രിതാനേതാ നോപഹിംസന്തിശത്രവഃ
തഥാരയോനഹിംസന്തി നൃപം ദുർഗസമംശ്രിതം.**

ഈ കോട്ടകളിൽ വസിക്കുന്ന ജന്തുക്കൾ വേടന്മാരാദിയായവരെക്കൊണ്ടും ദുഃഖിക്കാതിരുന്നത് ആ രാജാവിന് ശത്രുവിൽനിന്നും യേ. സംഭവിക്കുന്നതല്ലാ.

**74. ഏകശ്ശതം യോധയതി പ്രാകാരസ്ഥോ ധനുർഃ
ശതംദശ സഹസ്രാണി തസ്താദുർഗം വീധിയതേ.**

ഈ കോട്ടയുടെ മുകളിൽ നിൽക്കുന്ന ഒരു വില്ലാളി തന്നോടെതിർക്കുന്നതിനു വരുന്ന നൂറു ശത്രുക്കളോടും, നൂറു വില്ലാളി പതിനായിരം ശത്രുക്കളോടും, യുദ്ധം ചെയ്യുന്നതാണ്. ശത്രുദ്ധംസനവിഷയത്തിൽ അത്രത്തോളം എളുപ്പമുള്ള കോട്ട സ്ഥാപിക്കേണ്ടതു് അത്യാവശ്യമെന്നു വിധിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.

**75. തത്യാദായസമ്പന്നം ധനധാന്യേനവാഹനൈഃ -
ബ്രാഹ്മണൈശ്ശിലി ഭിര്യന്ത്രേർ യവസേനോദകേനച.**

ആ കോട്ടയിൽ ഖഡ്ഗം മുതലായ ആയുധങ്ങൾ, അധികമായ ധനം, ധാന്യം, കുതിര, ആന, ബ്രാഹ്മണൻ, ശിൽപ്പി, യന്ത്രവേലക്കാരൻ, പല്ലു്, വൈക്കോൽ, ജലം, ഇവ പൂർണ്ണമായിരിക്കത്തക്കവണ്ണം പ്രവർത്തിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

**76. തസ്യമധ്യേ സുപര്യാപ്തം കാരയേദം ഗൃഹമാത്മനഃ
ഗൃഹം സർവത്തുകം ശുഭ്രം ജലവൃക്ഷസമനപിതം.**

ആ പട്ടണത്തിന്റെ നടുവിൽ അന്തഃപുരം, അഗ്നിശാലാ, ആയുധശാല ഇവയോടും ഉറപ്പുള്ള ഭിത്തികളോടും, എല്ലാക്കാലങ്ങളിലും പൂത്തുകാണുന്ന വൃക്ഷങ്ങളോടും, കൈത്തോടുകളുള്ളതായും ഇരിക്കുന്ന ഒരു രാജമന്ദിരം സ്ഥാപിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

**77. തദധ്യാസ്യോ ദ്വാഹേന്ദുരാദം സവണ്ണം ലക്ഷണാനപിതാം
കലേമഹതി സംഭ്രതാം ഹൃദ്യാം രൂപഗുണാനപിതാം.**

ആ രാജമന്ദിരത്തിൽ താമസിച്ചശേഷം സ്വജാതിയും, രൂപവതിയും, സൽകലജാതയും, മനസ്സിനെ ഗ്രഹിക്കുന്നവളും, കൃശശാശ്വിയും, ഗുണശാലിനിയും ആയിരിക്കുന്ന സ്ത്രീയെ വിവാഹം ചെയ്യേണ്ടതാണ്.

**78. പുരോഹിതം ചകർവീത വൃണയാദേവ ചർത്വിജം
തേസ്യഗൃഹ്യാണി കർമ്മാണി കര്യർവൈതാനി കാനിച**

പുരോഹിതനെയും, ഋത്വിക്കിനെയും ഏർപ്പെടുത്തേണ്ടതാകുന്നു. അവർ രണ്ടും വേദവിധിപ്രകാരം രാജാവിന് യുദ്ധശാസ്ത്രവും, അഗ്നിഹോത്രം മുതലായ വൈദികകാര്യവും ജാഗ്രതയോടെ ഉപദേശിക്കുകയും, നടത്തിക്കൊടുക്കുകയും ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു.

**79. യജേന്ദരാജാ ക്രിതുഭിർ വിവിധൈരാപ്തഭക്ഷിണൈഃ
ധർമ്മാർഥം ചൈവവിപ്രേഭ്യോ ദദ്യാൽ ഭോഗാധനാനിച**

അനന്തരം അധിക ഭക്ഷണയുള്ള അശ്വമേധം മുതലായ യാഗം രാജാവു ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു. ധർമ്മസ്ഥാപനത്തിനായിട്ടു ബ്രാഹ്മണർക്കു ഗൃഹം മുതലായ സുഖാനുഭോഗങ്ങളും ഭാഗങ്ങളും നൽകേണ്ടതാകുന്നു.

80. സാംവത്സരി കമാസൈശ്വരാഷ്ടാദാഹാരയേദംബലി.

സ്വാച്ഛാമ് നായാവരോലോകേ വന്തേത പിതൃവന്യഷ്ടു വത്സരത്തിൽ കൊടുക്കുന്നതായും, മാസത്തിൽകൊടുക്കുന്നതായും ഉള്ള കരം വിശ്വസ്ഥനായ മന്ത്രി മുതലായവർ മുഖേന പ്രജകളിൽനിന്നു സങ്കടപ്പെടുത്താതെ ഈടാക്കുകയും പുത്രനോടു അച്ഛൻ എന്നപോലെ പ്രജകളോടു ഭേദം സ്നേഹവും ഉള്ളവനായി രാജാവു വർത്തിക്കുകയും ചെയ്യണം.

81. അധ്യക്ഷാൻ വിവിധാൻ കര്യാ തന്ത്രനത്രവിപശ്ചിതഃ തേസ്യസദ്വാണ്യ വേക്ഷേണ നൃണം കാര്യാണി കർച്ചതാം.

ആന, കുതിര, കാലാഃ ഇവയുടെ ഗുണഭോഷം, വൈദ്യം ഇവ ശരിയായി ഗ്രഹിച്ചിട്ടുള്ളവരെ അക്കാര്യത്തിൽ ചുമതലക്കാരായി നിയമിക്കേണ്ടതാകുന്നു. അവർ ഈ കാര്യങ്ങളിൽ ജാഗ്രതയായിട്ടു വേലക്കാരെ പരിരക്ഷിക്കണം.

82. ആവൃത്താനാം ഗുരുകലാദി പ്രാണാം പൂജകോവേൽ നൃപാണാമക്ഷയോഹ്യേഷ നിധിർ ബ്രാഹ്മോഭിധീയതേ.

ഗുരുകലവാസം ചെയ്തു വേദം അധ്യയനം ചെയ്തു തിര്യേ ഗൃഹത്തിൽ വരുന്ന ബ്രഹ്മചാരികൾക്കു ഗുരഭക്ഷണവും, വിവാഹത്തിന്നു ആവശ്യമുള്ള ധനവും കൊടുത്തു പൂജിക്കേണ്ടതാകുന്നു. ബ്രാഹ്മണർക്കു കൊടുത്ത ദ്രവ്യം സൽഗതികരമായിരിക്കുന്നതിനാൽ രാജാക്കന്മാർക്കു ആ ധനം നാശമില്ലാത്ത നിധിയായിരിക്കുന്നു.

83. നതംസ്നേനാനചാമിത്രാ ഹരന്തിനചനശൃതി

തസ്മാദ്രാജ്ഞാനിധാതവ്യോ ബ്രാഹ്മണേഷപക്ഷയോ—

നിധിഃ

ബ്രാഹ്മണർക്കു കൊടുക്കുന്ന ദ്രവ്യം ചോരൻ, ശത്രു ഇവർ രാജദ്രവ്യം എന്നപോലെ അപഹരിക്കുകയില്ല. നാശമില്ലാത്ത ഫലം ഉണ്ടാകുന്നു. ആകയാൽ നാശമില്ലാത്ത നിധിയായ ബ്രാഹ്മണദാനം ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു.

84. നസക്നതേ നവ്യഥതേ നവിനശൃതി കഹ്വിപിൽ

വരിഷ്ഠമഗ്നിഹോത്രേഭ്യോ ബ്രാഹ്മണസ്യമുഖേഹുതം.

അഗ്നിയിൽ ഹോമം ചെയ്യപ്പെടുത്ത് ഒരുസമയം ഉരുകിയും, ഉലർന്നും, അദൃശ്യമായും പോകുന്നതാണ്. ബ്രാഹ്മണന്റെ മുഖമാകുന്ന അഗ്നിയിൽ ചെയ്ത ഹോമം നാശമില്ലാത്തതായി ഫലകരമായിത്തീരുന്നു.

85. സമമബ്രാഹ്മണേദാനം ദിഗുണംബ്രഹ്മണബ്രൂവേ

പ്രായീതേശതസാഹസ്ര മനന്തംവേദപാരഗേ.

ക്ഷത്രിയൻ മുതലായവർക്കു കൊടുക്കുന്ന ഭാഗത്തിന്നു ശാസ്ത്രത്തിൽ പറഞ്ഞ ഫലം ഉണ്ടാകുന്നു. അനുഷ്ഠാനമില്ലാതെ ബ്രാഹ്മണനെ പഠയ്ക്കുന്ന ബ്രാഹ്മണൻ കൊടുത്ത ഭാഗം അതിനിരട്ടിയായിത്തീരും. വേദാധ്യായിയായ ബ്രാഹ്മണൻ കൊടുത്ത ഭാഗം ലക്ഷം ഗുണമുള്ളതായിത്തീരും. വേദം മുഴുവൻ പഠിച്ച ബ്രാഹ്മണൻ കൊടുക്കുന്ന ഭാഗത്തിന്റെ ഫലം അഗണ്യമായിട്ടുള്ളതാകുന്നു.

86. പാത്രസ്യഹിവിശേഷേണ ശ്രദ്ധയാനതയൈവച
അല്പംവാബഹുവാപ്രേത്യ ദാനസ്യവാപ്യതേഹലം.

സൽപാത്രമായിരുന്നതിനാലും, ശ്രദ്ധയോടെ കൊടുക്കുന്നതുകൊണ്ടും ദാനം ചെയ്യുന്ന ദ്രവ്യം അൽപമായിരുന്നാലും, അധികമായാലും ദാനാവ മരിച്ചശേഷം അധികഫലം പ്രാപിക്കുന്നു.

87. സമോത്തമാധമൈരാജാ ത്വാഹുതഃ പാലയന്പ്രജാഃ
നനിവരേതതസംഗ്രാമാൽ ക്ഷാത്രം ധർമ്മമനുസ്മരൻ.

തന്നോടു സമനെന്നും, തന്നെക്കാൾ ഉൽകൃഷ്ടനെന്നും, തന്നെക്കാൾ അപകൃഷ്ടനെന്നും പറഞ്ഞു യുദ്ധത്തിനു വിളിച്ചാൽ ക്ഷത്രിയധർമ്മം വിചാരിച്ച് ഭയപ്പെടാതെ, രാജാവു തന്റെ വൈരിയോടു യുദ്ധത്തിനൊരുങ്ങേണ്ടതാകുന്നു.

88 സംഗ്രാമേഷ്വ നിവർത്തിതം പ്രജാനാഞ്ചൈവപാലനം
ശുശ്രൂഷം ബ്രാഹ്മണാനാംച രാജ്ഞാം ശ്രേയസ്കരംപരം
രണത്തിൽ ഓടിപ്പോകാതിരിക്കൽ, പ്രജകളെപ്പാലിക്കൽ, ബ്രാഹ്മണരെ പൂജിക്കൽ ഈ മൂന്നും രാജാവിന് ഏറ്റവും ശ്രേയസ്കരമായിട്ടുള്ളതാകുന്നു.

യുദ്ധധർമ്മം

89. ആഹവേഷ്മിഥോന്യോന്യം ജീഘാംസന്തോമഹീക്ഷിതഃ
യുദ്ധമാനാഃ പരംശക്ത്യാ സ്വഗ്നം യാന്ത്രിപരാദ്മുഖാഃ
യുദ്ധത്തിൽ ഒരുത്തനെ ഒരുത്തൻ കൊല്ലണമെന്നു വിചാരിച്ച് യുദ്ധം ചെയ്യുമ്പോൾ പിന്തിരിയാതെ വൈരിയോടു ധൈര്യസമേതം പൊരുതുമരിക്കുന്ന രാജാവു സ്വർഗ്ഗം പ്രാപിക്കുന്നു.

90. നകുടൈരായുധൈർഹന്യാ ഭൃദ്ധ്യമാനോരണേരിപൂൻ
നകണ്ണിഭിർന്നാപിദിശ്ശൈർന്നാഗ്നിജ്വലിതതേജനൈഃ
ഒരായുധം മറ്റൊരായുധമെന്നു ചതിയായി കാണിച്ചുവോ കർണ്ണികാ ബാണങ്ങൾ, ഞാണിൽ സന്ധാനം ചെയ്യുമ്പോൾ അരുത്തനെ തടുക്കപ്പെട്ട ബാണങ്ങൾ, അഗ്നിയിൽ പഴുപ്പിച്ച ബാണങ്ങൾ ഇവകൊണ്ടു ശത്രുക്കളെ യുദ്ധത്തിൽ വധിക്കരുതാത്തതാകുന്നു.

91. നചഹന്യാൻ സ്ഥലാരൂഢാൻ നക്ലീബം കൃനതാഞ്ചലിം
നാമുക്തകേശന്നാസീനം നതവാസ്മീതിവാദിനം.
രഥത്തിൽനിന്നും ഭൂമിയിലിറങ്ങിയവൻ, നപുംസകൻ, അഞ്ചലി ബദ്ധൻ, തലമുടി അഴിച്ചിട്ടുകൊണ്ടിരിക്കുന്നവൻ, കത്തിയിരിക്കുന്നവൻ, അയംപ്രാപിച്ചവൻ, ഇവരെ വധിക്കരുതു്.

92. നസ്യപ്തവിസന്നാഹം നനഗ്നന്നനിരായുധം
നായുധ്യമാനംപശ്യന്തം നപരേണസമാഗതം.
ഉറങ്ങുന്നവൻ, സന്തോഷമില്ലാത്തവൻ, വസ്രഹീനൻ, ആയുധഹീനൻ, യുദ്ധത്തിൽ എതിർക്കാത്തവൻ, യുദ്ധം നോക്കുന്നവൻ, മറ്റൊരുത്തനോടു യുദ്ധം ചെയ്യുന്നവൻ ഇവരെ വധിക്കരുതു്.

93. നായുധംവ്യസനപ്രാപ്തം നാത്ത്നാതിപരിക്ഷതം
നഭീതന്നപരാവൃത്തം സതാംധർമ്മമനുസ്മരൻ.

ആയുധമൊടിഞ്ഞവൻ, പുത്രാദികളുടെ മരണത്താൽ വ്യസനിക്കുന്നവൻ, നല്ലതുപോലെ അടിപെട്ടവൻ, ഭയന്നവൻ, യുദ്ധത്തിൽ പിന്തിരിഞ്ഞോടുന്നവൻ ഇവരെ മഹാനാരുടെ ധർമ്മം വിചാരിച്ചു ഭയപ്പെടുകയുണ്ടാകുന്നു.

94. യസ്തഭീതഃപരാവൃത്തഃ സംഗ്രാഹേനൃതേപരൈ
ഭൂതൂര്യദൃഷ്ട്കൃതംകിഞ്ചി ത്തത്സർവ്വംപ്രതിപദ്യതേ.

യാതൊരു യോദ്ധാവു പിന്തിരിഞ്ഞോടി, ശത്രുവിനാൽ വധിക്കപ്പെടുന്നുവോ അവൻ തനിക്കു ശമ്പളം കൊടുക്കുന്ന യജമാനന്റെ പാപം കയ്യേൽക്കുന്നു.

95. യച്ചാസ്യസുകൃതംകിഞ്ചി ദമുത്രാത്ഥമുപാർജ്ജിതം
ഭത്താതൽ സർവ്വമാദത്തേ പരാവൃത്തഹതസ്യതു.

പിന്തിരിയുന്ന യോദ്ധാവു പരലോകാത്ഥം ആർജ്ജിച്ചിരിക്കുന്ന പുണ്യത്തെ യജമാനൻ പ്രാപിക്കുന്നു.

96. രമാശ്വംഹസ്തിനംഹരതം ധനംധാന്യംപശുഃസ്രീയഃ
സർവ്വദ്രവ്യാണികപ്യഞ്ച യോയജ്ജയതി തസ്യതൽ.

രഥം, കുതിര, ആന, കുട, ധനം, ധാന്യം, പശു, സ്രീ, ആയുധം മുതലായവയും, വെള്ളി, സ്വർണം ഇവ ഒഴിച്ചുള്ള മറ്റു ദ്രവ്യങ്ങൾകൊണ്ടുണ്ടാകുന്ന പാത്രങ്ങളും, യാതൊരു യോദ്ധാവു യുദ്ധത്തിൽ ജയിക്കുന്നുവോ അവൻ സ്വന്തമായി ലഭിക്കുന്നു.

97. രാജന്തശ്ചദദ്യുദ്ധാദാ മിത്യേഷാ വൈദികീശ്രുതിഃ
രാജന്താചസർവ്വയോധേഭ്യോ ദാതവ്യമപ്യഥക്യുതം.

യുദ്ധത്തിൽ യോദ്ധാക്കന്മാരാൽ കീഴടക്കപ്പെട്ട ദ്രവ്യങ്ങളിൽ ഭൂമി, സ്വർണം, വെള്ളി, രത്നം മുതലായ വിലയേറിയ വസ്തുക്കൾ രാജാവിനു കൊടുക്കണമെന്നു വേദത്തിൽ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. രാജാവും യോദ്ധാവുംകൂടി യുദ്ധം ചെയ്തു ജയിച്ച സ്വത്തുക്കൾ യോദ്ധാവിന്റെ സാമർത്ഥ്യത്തിനനുസരണമായി രാജാവു ഭാഗിച്ചു കൊടുക്കേണ്ടതാകുന്നു.

98. ഏഷോനപസ്മൃതഃ പ്രോക്ഷോ യോധധർമ്മസ്സനാതനഃ
അസ്മാദ്ധർമ്മാന്നചവേദത ക്ഷത്രിയോഽപ്തൻരണേരി-
പുൻ.

നിന്ദിക്കപ്പെടാതെയും, അനാദിയായും ഇരിക്കുന്ന യുദ്ധധർമ്മം ഇതുവരെ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ഈ വിധത്തിൽ ശത്രുസംഹനനം ചെയ്യുന്ന രാജാവിന് പാപാനുഭൂതിയുണ്ടാകുകയില്ല.

99. അലബ്ധ്വൈവലിപ്ലേത ലബധംരക്ഷേൽ പ്രയത്തനഃ
രക്ഷിതം വർദ്ധയേച്ചൈവ വൃദ്ധംപാത്രേഷുനിഷ്ഠിപേൽ.

രാജാവു തനിക്കു ലഭിച്ചിട്ടില്ലാത്തതായ അർത്ഥങ്ങൾ സമ്പാദിക്കുന്നതിന് ഇച്ഛിക്കേണ്ടതാകുന്നു. സമ്പാദിച്ച ധനം പ്രയത്നത്തോടുകൂടി പരിരക്ഷിക്കേണ്ടതാകുന്നു. രക്ഷിച്ച ധനം അഭിവൃദ്ധിപ്പെടുത്തേണ്ടതാകുന്നു. അഭിവൃദ്ധിപ്പെടുത്തിയ ധനം സല്ലാത്രത്തിൽ ചെലവു ചെയ്യാതെത്തരുന്നതാകുന്നു.

100. ഏതച്ചതുർവിയം വിദ്യാൽ പുരുഷാത്മപ്രയോജനം
അസ്യനിത്യമനുഷ്ഠാനം സമ്യക്കര്യാദതന്ത്രിതഃ

ഈ നാലുകാര്യങ്ങളും പുരുഷാത്മപ്രയോജനമെന്നറിഞ്ഞു്, നിത്യവും അവ മടികൂടാതെ അനുസരിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

101. അപലബ്ധമിഹേദഭണ്ഡേന ലുബ്ധം രക്ഷേദപേക്ഷയാ
രക്ഷിതം വദ്ധയേദ്യദ്ധ്യാ വൃദ്ധന്ദാനേന നിക്ഷിപേൽ.

താൻ ആർജ്ജിക്കേണ്ട ദ്രവ്യം യുദ്ധം ചെയ്തതന്നെ ആർജ്ജിക്കേണ്ടതാകുന്നു. അതു് സ്വാധീനത്തിൽ രക്ഷിക്കണം. അതു് വ്യാപാരത്തിൽ അഭിവൃദ്ധി പ്രാപിക്കേണ്ടതാകുന്നു. അതു് ചെലവുചെയ്യുന്നതു് ദാനരൂപമായി വേണ്ടതാകുന്നു.

102. നിത്യമുദ്യതഭണ്ഡസ്ത്യാ നിത്യം വിവൃതപൗരൂഷഃ

നിത്യം സംവൃതസംവാദ്യോ നിത്യം ഛിദ്രാനുസാര്യരേഃ

രാജാവിനു് ചതുരംഗബലം എപ്പോഴും ജാഗ്രതയായിത്തന്നെ ഇരിക്കേണ്ടതാകുന്നു. ധനുർവിദ്യമൂലം തന്റെ സാമർത്ഥ്യം സദാ പ്രകാശിപ്പിക്കേണ്ടതാണു്. തന്റെ അന്തർഗതം ഒരിക്കലും പുറത്തു വിടാതെയും, നിത്യവും ശത്രുജയത്തിനുള്ള കാലം ഭീക്ഷിച്ചും ഇരിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

103. നിത്യമുദ്യത ഭണ്ഡസ്യാൽ കൃത്സ്നമുദ്വിജതേജശൽ

തസ്സാത്സാച്ഛാണിഭൂതാനി ഭണ്ഡേനൈവ പ്രസാധയേൽ.

ചതുരങ്ഗസൈന്യങ്ങൾ ജാഗ്രതയായിരിക്കുന്ന രാജാവിനെ, സകല ജനങ്ങളും യേപ്പെടുന്നതുകൊണ്ടുതന്നെ സകലരും സ്വാധീനമാകുന്നു.

104. അമായയൈവ വർത്തേത നകഥഞ്ചനമായയാ

ബുദ്ധ്യേതാരിപ്രയുക്താഞ്ച മായാം നിത്യം സ്വസംവൃതഃ

തന്റെ മന്ത്രിമാരോടു ലേശവും കപടം പ്രയോഗിക്കരുതു്. തന്റെ ദൂതന്മാർമുമ്പെ ശത്രുരാജാക്കന്മാരുടെ മനോഭാവങ്ങളെ അറിയേണ്ടതാകുന്നു.

105. നാസ്യ ഛിദ്രം പരോ വിദ്യാ ദ്വിദ്യാ ഛിദ്രം പരസ്യതു

ഗുഹേൽകൂർമ്മ ഇവാങ്ഗാനി രക്ഷേദപി വരമാത്മനഃ

ശത്രു തന്റെ കപടപ്രയോഗങ്ങൾ അറിയരുതാത്തതാകുന്നു. അവന്റെ കപടവൃത്തികൾ സ്വയം അറിയേണ്ടതാകുന്നു. ആമ സമയം പോലെ തന്റെ ശരീരത്തിനു് വിവൃതത്വവും സങ്കോചത്വവും വരുത്തുന്നതുപോലെ രാജാവു സൈന്യബലം നിഗൂഢീകരിച്ചിട്ടു് തന്റെ ഇടംഗിതങ്ങൾ പുറത്താക്കാതെ കാശലത്തിൽ വർത്തിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

106. ബകവച്ചിന്തയേദമ്നാൻ സിംഹവച്ച പരാക്രമേൽ

വൃകവച്ചാവലും പേത ശശവച്ച വിനിഷ്പതേൽ.

പ്രവഹിക്കുക ശീലമായുള്ള ജലത്തിൽ വർത്തിക്കുന്ന മത്സ്യങ്ങളെ കൈക്കലാക്കുന്നതിനായി കൊക്കുകയും, അതേ വിചാരത്തോടുകൂടിയിരുന്ന കൈവശപ്പെടുത്തുന്നതുപോലെ ശത്രുജയം മുതലായ വിഷയങ്ങളിൽ വർത്തിക്കേണ്ടതാകുന്നു. സിംഹം തന്റെ വീര്യം നിമിത്തം തന്നേക്കാൾ വലിപ്പമുള്ള ആനകളെ ഹിംസിക്കുന്നതുപോലെ, ബലവാന്മാരായ വൈരികളെ ജയിക്കേണ്ടതാകുന്നു. ഗോപന്മാരാൽ രക്ഷിക്കപ്പെട്ട കുന്നുകാലികളെ ചെന്നായ്ക്കുട്ടം സമയം നോക്കി പിടികൂടുന്നതുപോലെ കോട്ടയ്ക്കകത്തിരികുന്ന ശത്രുക്കളെ വധിക്കേണ്ടതാകുന്നു. അരണ്യത്തിൽ വേടന്മാരാൽ വള

യപ്പെട്ടാൽ മുയൽ തക്കംനോക്കി ചാടിക്കടന്നു കളയുന്നതുപോലെ ശത്രുക്കളാൽ പരിവൃതമായ പട്ടണത്തിൽനിന്നും, അവർക്കു മനസ്സിലാക്കാതെ വേറൊരിടത്തേക്കു പോകേണ്ടതാകുന്നു.

കൗശലവിധി

107. ഏവം വിജയമാനസ്യ യേശ്യസ്യഃ പരിപന്നമിനഃ
താനാനയേദശം സാർവ്വാനു സമാദിഭിരപകൃതൈഃ

ശത്രുജയം ചെയ്യുന്നവനു യാതൊരുത്തൻ വിരോധം ചെയ്യുന്നവോ അവരെ സാമ, ദാന, ഭേദ, ദണ്ഡ ഉപായങ്ങൾകൊണ്ടു സ്വാധീനപ്പെടുത്തേണ്ടതാകുന്നു.

108. യദിതേനതീഷ്ഠേയു രൂപായൈഃ പ്രഥമൈശ്വരിഭിഃ
ദണ്ഡേനൈവപ്രസഹ്യേതാൻ ശനൈകേവ്ശമാനയേൽ.

വൈരികൾ സാമദാന ഭേദങ്ങളാൽ സ്വാധീനപ്പെടാതിരുന്നാൽ മാത്രമേ ദണ്ഡോപായം ചെറുതായി പ്രയോഗിച്ചു സ്വാധീനിക്കാവൂ.

109. സാമാദീനാമുപായാനാം ചതുർണ്ണാമപിപണ്ഡിതാഃ
സാമദണ്ഡൗപ്രശംസന്തി നിത്യംരാഷ്ട്രാഭിവൃദ്ധയേ.

ഈ നാലുപായങ്ങളിൽ സാമോപായംകൊണ്ടു വശപ്പെടാതിരിക്കുന്നതിനാലും, ദണ്ഡോപായംകൊണ്ടു വശപ്പെടുന്നതിനാലും, ദണ്ഡോപായം ഉൽകൃഷ്ടമായിട്ടുള്ളതാകുന്നു. സാമോപായത്തിന് അദ്ധ്വാനമോ, ചെലവോ ഉണ്ടാകുന്നില്ല. ഇതിനാൽ ഈ രണ്ടുപായങ്ങളും രാജ്യാനുഭൂതി കരമായിട്ടുള്ളതാണെന്നു മഹാത്മാർ അഭിപ്രായപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.

പ്രജാപരിപാലനധർമ്മം

110. യഥോദ്ധരതിനിർദ്ദാതാ കക്ഷ്യംധാന്യംചരക്ഷതി
തഥാരക്ഷേന്നുപോരാഷ്ട്രം ഹന്യാച്ചപരിപന്നമിനഃ

കർഷകൻ വിളവിനോടൊത്തു വളർന്നുവരുന്ന പല്ലു മുതലായവ പീഴുതുകളഞ്ഞു വിളവു രക്ഷിക്കുന്നതുപോലെ, രാജാവു തന്റെ രാജ്യത്തിലുണ്ടാകുന്ന ദുഷ്ടന്മാരെ നിഗ്രഹിച്ചു ശിഷ്ടന്മാരെ പരിരക്ഷിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

111. മോഹാദ്രാജാസ്വരാഷ്ട്രംയഃ കർശയത്യനവേക്ഷയാ
സ്സോചിരാൽഭൃശ്യതേരാജ്യം ജീവിതാച്ചസബാധവഃ

യാതൊരു രാജാവു അറിവില്ലായ്മയാൽ ദുഷ്ടന്മാരെയും, ശിഷ്ടന്മാരെയും തിരിച്ചറിയാതെ ഏല്പാവരെയും ദുഃഖിപ്പിക്കുമോ, അവൻ രാജ്യം വിട്ടു പുത്രമിതുകളുത്സാദികളോടുകൂടി നശിച്ചുപോകുന്നു.

112. ശരീരകർശനാൽപ്രാണാഃ ക്ഷീയന്തേപ്രാണിനാമധാ
തഥാരാജ്ഞാമപിപ്രാണാഃ ക്ഷീയന്തേരാഷ്ട്രകർശനാൽ.

പ്രാണികളുടെ ശരീരം പീഡിപ്പിച്ചാൽ പ്രാണൻ യാതൊരുവിധം നശിച്ചുപോകുമോ, അതുപോലെ രാജാവു അവിവേകിയായി പ്രജകളെ പീഡിച്ചാൽ അവന്റെ പ്രാണൻ നശിച്ചുപോകും.

113. രാഷ്ട്രസ്യസംഗ്രഹേനീത്യം വിധാനമിദമാചരേൽ
സുസംഗ്രഹീതരാഷ്ട്രോഹി പാത്ഥിവസ്സുഖമേയതേ.

രാജ്യപരിരക്ഷണത്തിനായി താഴെപ്പറയുന്ന ഉപായം രാജാവനുസരി
ക്കേണ്ടതാകുന്നു. അതിനാൽ അധികം പ്രയാസംകൂടാതെ വൃദ്ധിപ്രാപിക്കും.

ന്യായാസനങ്ങൾ

114. ദ്വയോസ്രയാണാംപഞ്ചാനാം മധ്യേഗുൽമമധിഷ്ഠിതം
തഥാഗ്രാമശതാനാഞ്ച കര്യാദ്രാഷ്ട്രസ്യസംഗ്രഹം.

രണ്ടോ, മൂന്നോ, അഞ്ചോ അല്ലെങ്കിൽ നൂറോ ഗ്രാമങ്ങൾക്കു നദി
സ്ഥിരീകരിക്കുന്നതിനും, കരം മുതലായവയെ വസൂൽ ചെയ്യുന്നതിനായി
ഒരാളെ അധിപനായി നിയമിക്കേണ്ടതാകുന്നു. സ്വയം താൻ തന്റെ മേ
ലധികാരിയായി കൃത്യങ്ങൾ പരിശോധിക്കണം.

115. ഗ്രാമസ്വാധിപതിഃകര്യാ ദൃശഗ്രാമപതി.തഥാ
വി.ശതീശംശതേശംച സഹസ്രംപതിമേവച.

അതതു ഗ്രാമങ്ങൾക്കു് ഓരോ അധിപന്മാരെയും, അതിനുമേൽ
പത്തു ഗ്രാമത്തിനു് ഒരുധിപൻ വീതമായും, ആ അധിപന്മാരിൽ ഇരുപതു
പേർക്കു് മേലാവായി ഒരാളെയും, അങ്ങനെയുള്ള മേലാക്കന്മാർ നൂറു
പേർക്കു മേലാവായി മറ്റൊരു അധിപനെയും, അതിനുമേൽ അങ്ങനെ
യുള്ള അധിപന്മാർ ആയിരംപേർക്കു മേലാവായിട്ടു് ഒരുധിപനെയും രാജ്യ
രക്ഷയ്ക്കായി നിയമിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

116. ഗ്രാമേദോഷാൻ സമുല്പന്നാൻ ഗ്രാമികശ്ശനകൈസ്സപയം
ശംസേദഗ്രാമദശേശായ ദശേശോവി.ശതീശീനേ.

അതതു ഗ്രാമാധിപതികൾ അതതു ഗ്രാമത്തിലുണ്ടാകുന്ന അൽപങ്ങ
ളായ മോഷണം മുതലായ വ്യവഹാരങ്ങൾ തീർക്കേണ്ടതാണ്. അതിനു
മേലുള്ള കുറ്റങ്ങൾ പത്തു ഗ്രാമാധിപതികൾക്കു മേലാവിനെ അറിയി
ക്കണം. ആ അധിപൻ തന്റെ അധികാരാതിർത്തിയിൽ കവിഞ്ഞുവരുന്ന
കാര്യങ്ങൾ തന്റെ മേലധ്യക്ഷനെ അറിയിക്കണം. (ഇരുപതു ഗ്രാമ
ങ്ങൾക്കു് മേലാവായവനോടറിയിക്കണം.)

117. വി.ശതീശസ്തുതത്സപ്തം ശതേശായനിവേദയേൽ
ശംസേദഗ്രാമശതേശസ്തു സഹസ്രപതയേസ്വയം.

അവനും തന്റെ അധികാരത്തിൽ കവിഞ്ഞുവരുന്ന കാര്യങ്ങൾ
തന്റെ യജമാനനായ നൂറു ഗ്രാമങ്ങൾക്കധിപനായവനോടും, അവൻ അപ്ര
കാരം തന്റെ അധികാരത്തിൽ കവിഞ്ഞ കാര്യങ്ങൾ ആയിരം ഗ്രാമാധി
പനായ തന്റെ യജമാനനോടും അറിയിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

ശമ്പളനിയമം

118. യാനിരാജപ്രദേയാനി പ്രത്യഹംഗ്രാമവാസിഭിഃ
അന്നപാനേന്ധനാദീനി ഗ്രാമീകസ്താനുവാപ്നന്യാൽ.

ഗ്രാമാധിപൻ തന്റെ ഗ്രാമവാസികളാൽ നിത്യവും രാജാവിനു
കൊടുക്കപ്പെടേണ്ടതായ ചോറു്, ജലം, വിറക് തുവ തന്റെ ഉപജീവന
ത്തിനായി എടുക്കാം.

119. ദശീകലത്തു ഭുഞ്ജിത വിംശീപഞ്ച കലാനിച

ഗ്രാമം ഗ്രാമ ശതാധ്യക്ഷഃ സഹസ്രാധിപതിഃ പുരം

പത്തു ഗ്രാമാധിപൻ ഏറെന്നിന്ന് ആറു മാട് *വിടുകോലുള്ള, രണ്ടേ രാൽ ഉഴപ്പെടുന്ന ഭൂമിയിൽ വിളയുന്ന ധാന്യവും, ഇരുപതു ഗ്രാമാധിപൻ അതിന്റെ അഞ്ചു മടങ്ങു ധാന്യവും, നൂറു ഗ്രാമാധിപൻ ഒരു ഗ്രാമവും ആയിരം ഗ്രാമാധിപൻ ഒരു നഗരവും ഉപജീവനാർത്ഥം എടുക്കാവുന്നതാണ്.

120. തേഷാം ഗ്രാമഗ്യാണി കാര്യാണി പൃഥക് കാര്യാണി—

ചൈവഹി

രാജേണാന്യസ്സ ചിവസ്സിശ്ച സ്താനിപശ്യേദതന്ത്രിതഃ

ഒരു ഗ്രാമാധിപൻ മുതൽ ആയിരം ഗ്രാമാധിപൻവരെ ചെയ്ത തീരുമാനങ്ങൾ ഗ്രാമവാസികൾക്കു വിരോധമായിട്ടുള്ളവയാണെന്നു രാജാവിന്റെ അറിവിൽ പെട്ടാൽ പ്രജാവത്സലനായ ഒരു മന്ത്രിയെക്കൊണ്ടു അതിന്റെ സത്യം അന്വേഷിപ്പിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

121. നഗരേ നഗരേ ചൈകം കര്യാത്സർവ്വാർത്ഥചിന്തകം

ഉച്ചൈഃ സ്ഥാനം ഘോരരൂപം നക്ഷത്രാണാമിവഗ്രഹം.

പട്ടണങ്ങൾതോറും ഈ രാജാവു എല്ലാ കാര്യങ്ങളെയും ശരിയായി പരിശോധിക്കുന്ന ഒരു ന്യായാധിപനെ നിയമിച്ചു, അയാൾക്കു് ഉയർന്നതായും ആകാശത്തിൽ നക്ഷത്രങ്ങളുടെ നടുവിൽ പ്രകാശിക്കുന്ന ശുക്രനെപ്പോലെ അധികം വെളിച്ചമുള്ളതായും, കോട്ടയുള്ളതായും, ഇരിക്കുന്ന ഒരു വാസസ്ഥലം വിട്ടുകൊടുക്കേണ്ടതാകുന്നു.

122. സതാനന്ത പരിക്രാമേ സർവ്വാനേവ സദാസ്വയം

തേഷാം വൃത്തം പരിണയേ സമ്യഗ്രാഷ്ടേഷു തച്ചരൈഃ

ആ ന്യായാധിപൻ, ഗ്രാമാധിപൻ മുതലായ തന്റെ കീഴദ്യോഗസ്ഥന്മാരുടെ കൃത്യങ്ങളുടെ ഗുണദോഷങ്ങൾ അതതു സ്ഥലങ്ങളിൽപോയി പരിശോധിക്കേണ്ടതാകുന്നു. തന്റെ അനൗപരന്മാരെക്കൊണ്ടു ഗ്രാമവാസികളുടെ അഭിപ്രായങ്ങളും സത്യങ്ങളും അറിഞ്ഞു് പരാതികൾ നീക്കേണ്ടതാകുന്നു.

123. രാജേണാഹിരക്ഷാധികൃതാഃ പരസമാദായിനഃ ശാഃ

ഭൂത്യാഭവന്തി പ്രായേണ തേഭ്യോരക്ഷേദിമാഃ പ്രജാഃ

രാജ്യത്തു രാജാവു നിയമിക്കുന്ന ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാർ പരാതിക്കാരിൽ നിന്നും കൈക്കൂലി വാങ്ങിക്കൊണ്ടു് മന്വൃത്താൽ പ്രജകളെ ഏറ്റവും ദുഃഖിപ്പിക്കുന്നു. ആകയാൽ അവരിൽനിന്നും കുടികളെ രാജാവുതന്നെ പരിരക്ഷിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

124. യെകാര്യാകേഭ്യോത്ഥമേവ ഗൃഹ്ണീയഃ പാപചേതസഃ

തേഷാം സർവ്വസ്വമാദായ രാജാകര്യാൽ പ്രവാസനം.

യാതൊരുദ്യോഗസ്ഥൻ സങ്കടക്കാരിൽനിന്നും കൈക്കൂലി വാങ്ങുന്നുവോ, അവന്റെ സകല ഭവ്യവും, രാജാവു് അപഹരിച്ചുകൊണ്ടു് ആ പാപിയെ രാജ്യത്തിൽനിന്നും ഓടിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

125. രാജകർമ്മസുയുക്താനാം സ്രീണാം പ്രേഷ്യജനസ്യച

പ്രത്യഹം കല്പയേ ദ്വിതം സ്ഥാനകർമ്മാനുരൂപത.

വാടുകോൽ—ഒ അളവും.

രാജാവു്, വേലക്കാരികൾ, വേലക്കാരന്മാർ ഇവർക്കു അവരവരുടെ യോഗ്യതാനുസരണം നിത്യവും ശമ്പളം കൊടുക്കേണ്ടതാകുന്നു.

126. പണോദേയോപ കൃഷ്ണസ്യ ഷഡുൽകൃഷ്ണസ്യ വേതനം ഷാണാസികസ്തഥാച്ഛാഭോ ധാന്യദ്രോണസ്തു മാസികഃ

ഗൃഹവൃത്തികൾ ചെയ്യുന്ന അപകൃഷ്ണന്മാരായ ഭൃത്യന്മാർക്കു നിത്യവും അതതു ദേശത്തിൽ നടപ്പുള്ള ഒരു പണം ശമ്പളവും, ഉൽകൃഷ്ണന്മാരായ ഭൃത്യന്മാർക്കു ആറു മാസത്തേയ്ക്കു രണ്ടു തുണിയും, മാസത്തിൽ ഒരു ദ്രോണം നെല്ല്, അതിനു മേലായി അരിവയ്ക്കുക മുതലായ പാചകവൃത്തികൾ ചെയ്യുന്നവർക്കു നിത്യം ആറു പണവും, മാസത്തേയ്ക്കു രണ്ടു തുണിയും ആറു ദ്രോണം നെല്ല് കൊടുക്കേണ്ടതാകുന്നു.

തീരുവവിധി

127. ക്രയവിക്രയമധാനം ഭക്തഞ്ചസപരിവ്യയം

യോഗക്ഷേമം ചസം പ്രേക്ഷ്യ വണിജോദാപയേൽകരാൻ വ്യാപാരികളിൽനിന്നും തീരുവ വാങ്ങേണ്ടതു താഴെപ്പറയുന്ന വിഷയങ്ങളെ വിചാരിച്ചു വേണ്ടതാകുന്നു. വാങ്ങിയ വസ്തുവിന്റെ ക്രയം, വിക്രയം, ആ ചരക്കുകൊണ്ടുവരുന്ന മാർഗ്ഗം, അവരുടെ ശ്രമം, അവരുടെ ചെലവു്, അവർക്കു ലഭിക്കുന്ന മൊത്തലാഭം ഇവയെ അനുസരിച്ചായിരിക്കണം.

128. യഥാഫലേനയുജ്യേത രാജാകർത്താച കർമ്മണം. തഥാവേക്ഷ്യ നൃപോരാഷ്ട്രേ കല്പതേയത്സതതം കരാൻ.

രാജാവിനും പ്രജകൾക്കും എപ്രകാരം സുഖമായ ഫലം ലഭിക്കുമോ അപ്രകാരം വിചാരിച്ചു് രാജാവു് തീരുവ വാങ്ങിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

129. യഥാല്പാല്പമന്തോദ്യോ വാര്യോ കോവത്സഷട് പദാഃ തഥാല്പാല്പോ ഗൃഹീതവ്യോ രാഷ്ട്രാദ്രാജ്ഞാബ്ധികഃ കരഃ

രക്തം, പാൽ, തേൻ, ഇവയെ അട്ട, വണ്ടു്, മക്ഷികം, കന്നുളു ജന്തുക്കൾ എപ്രകാരം അൽപാൽപമായി ഗ്രഹിച്ചു ആവശ്യത്തിനു തക്കവണ്ണം സംഭരിക്കുന്നവോ അപ്രകാരം രാജാവു പ്രജകൾ തന്നിക്കു തരേണ്ടതായ കരം അൽപാൽപമായി അവരിൽനിന്നും ഈടാക്കേണ്ടതാകുന്നു.

130. പഞ്ചാശദ് ഭാഗ ആദേയോ രാജ്ഞാ പശുഹിരണ്യയോഃ ധാന്യാനാമഷ്ടമോ ഭാഗഃ ഷഷ്ഠോദാദശ ഏവവാ.

അതതുക്കളിൽനിന്നും ആർജ്ജിക്കുന്ന ദ്രവ്യം, പശു, ഹിരണ്യം ഇവയിൽനിന്നും കിട്ടുന്ന ലാഭത്തിൽ അൻപതിനൊന്നും, ഭൂമിയുടെ സാരാസാരങ്ങളെ ക്രമപ്പെടുത്തി അവയിൽനിന്നും വിളയുന്ന ധാന്യങ്ങളിൽനിന്നും ഏട്ടിലൊന്നോ ആറിലൊന്നോ അല്ലെങ്കിൽ പന്ത്രണ്ടിലൊന്നോ വീതം തീരുവ വാങ്ങേണ്ടതാകുന്നു.

131. ആദതീതാമഷഡ് ഭാഗം ദ്രമാം സമധ്യസർപ്പിഷാ. ഗന്ധൗഷധിരസാനാഞ്ച പഷ്ടമൂല ഫലസ്യച.

മരം, ലതാ, മാംസം, തേൻ, നെയ്യു്, വാസനദ്രവ്യം, ഔഷധ്വരസം, പുഷ്പം, കിഴങ്ങ്, ഫലം ഇവയിലും,

132. പത്രശാക തുണാനാഞ്ച ചമ്ണാം വൈഭളസ്യച
മുഞ്ചയാനാഞ്ച ഭാണാനാം സർവ്വസ്യാശ്മയസ്യച.

ഇല, ശാകങ്ങൾ, വിറക്, തോൽ, മരവുരി, മൺപാത്രം, രത്നം, ഇവയിൽനിന്നും ആറിൽ ഒന്നു മാത്രമേ രാജാവു തീരുവ വാങ്ങാൻ പാടുള്ളൂ.

133. ത്രിയമാണോപയാദഭീത നരാജാശ്രോത്രീയാൽകരം
നചക്ഷുധാസ്യസംസീദേച്ഛമ്നോത്രീയോ വിഷയേവ—
സൻ.

രാജാവ് എളിയവനായിരുന്നാലും, വേദജ്ഞനായ ബ്രാഹ്മണ ശ്രേഷ്ഠനിൽനിന്നും ഒരിക്കലും തീരുവ വാങ്ങരുത്. ആ ബ്രാഹ്മണൻ വിശപ്പു നിമിത്തം ആ രാജ്യത്തു ദുഃഖിച്ചിരിക്കുന്നതിനു ഇട കൊടുക്കരുത്.

134. യസ്യരാജന്തസ്തുവിഷയേ ശ്രോത്രിയസ്സീദതിക്ഷുധാ
തസ്യാപിതൽക്ഷുധാരാഷ്ട്ര മചിരേണൈവസീദതി.

ഏതു രാജാവിന്റെ രാജ്യത്തിൽ, വേദജ്ഞനായ ബ്രാഹ്മണൻ ഭക്ഷണത്തിനു വകയില്ലാതെ വിശപ്പുനിമിത്തം ദുഃഖിക്കുന്നുവോ, ആ രാജാവിന്റെ രാജ്യമെല്ലാം ക്ഷണംകൊണ്ടു ക്ഷാമം പിടിപെട്ട് ദുഃഖപീഡിതമായി നശിച്ചുപോകുന്നു.

135. ശ്രുതവിന്തേ വിദിതപാസ്യ വൃത്തം ധർമ്മ്യം പ്രകല്പ—
യേൽ.

സംരക്ഷേത്സർവ്വതശ്ചൈനം പിതാപുത്രമി വശരസം.

ബ്രാഹ്മണർ പഠിച്ചിരിക്കുന്ന വേദശാസ്ത്രങ്ങളെയും, അവരുടെ ജ്ഞാനാഷ്ടാനങ്ങളെയും, അറിഞ്ഞു അതിനതക്കവിധം അവർക്കു ധർമ്മമായ ജീവനോപായം നിശ്ചയിച്ചു, പിതാവും പുത്രനെയെന്നപോലെ, അവരെ ചോരന്മാർ മുതലായവരിൽനിന്നും ഭയപ്പെടാതെചിരിക്കുന്ന വിധം രാജാവ് രക്ഷിയ്ക്കേണ്ടതാകുന്നു.

136. സംരക്ഷ്യമാണോരാജന്തായം കരുതേ ധർമ്മമനവഹം
തേനായുർവ്വദ്ധതേരാജേന്തോ ദ്രവിണം രാഷ്ട്രമേവച.

രാജാക്കന്മാരാൽ രക്ഷിക്കപ്പെടേണ്ട ആ ബ്രാഹ്മണർ, നിത്യവും അവന്റെ രാജ്യത്തിൽ യാതൊരു ധർമ്മം ചെയ്യുന്നുവോ, അതുകൊണ്ട് രാജാവിന് ആയുസ്സ്, ധനം, ദേശം ഇവയ്ക്കു അഭിവൃദ്ധിയുണ്ടാകുന്നു.

137. യൽകിഞ്ചിദപ വർഷസ്യ ദാപയേൽ കരസംജ്ഞിതം
വ്യവഹാരേണ ജീവന്തം രാജാരാഷ്ട്രേ പൃഥഗ്ജനം.

കായ്, കറി മുതലായവ തന്റെ രാജ്യത്തിൽ കൊണ്ടുവന്ന് വിറ്റു ജീവനം നിറവേറുന്ന സാധുക്കളോട് വർഷത്തിലൊരിക്കൽ അല്പദ്രവ്യം തീരുവ വാങ്ങേണ്ടതാകുന്നു.

138. കാരുകാൻ ശിപ്ലിനഞ്ചൈവ ശുദ്രാംശ്രാത്ഥോപജീവിനഃ
ഏകൈകം കാരയേൽകർമ്മ മാസിമാസിമഹീപതിഃ

പലഹാരക്കാരൻ, ശിപ്ലവേലക്കാരൻ, കൊല്ലന്മാർ ഇവരിൽനിന്നും രാജാവ് മാസത്തിൽ ഒരിക്കൽവീതം ജോലിക്കണക്കു വാങ്ങേണ്ടതാകുന്നു.

139. നോഹിന്ദയാദാത്മനോ മൂലം പരേഷാഞ്ചാതി തൃഷ്ണയാ
ഉഹിന്ദൻഹ്യാത്മനോ മൂല മാത്മാനന്താംശ്രപീഡയേൽ

പ്രജകളിൽനിന്നും ഭയകൊണ്ടു തീരുവ വാങ്ങാതിരുന്നാൽ രാജാവിന് ടുഃഖിക്കേണ്ടിവരും. അധികം വാങ്ങിയാൽ ജനങ്ങൾ ടുഃഖിക്കും. അതുകൊണ്ടു രാജാവിന്നും ജനങ്ങൾക്കും ടുഃഖം നേരിടാതിരിക്കത്തക്കവിധം ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു.

140. തീക്ഷ്ണശ്ചൈവ മൃദശ്ചസ്യാൽ കാര്യം വീക്ഷ്യ—

മഹീപതി

തീക്ഷ്ണശ്ചൈവ മൃദശ്ചൈവ രാജാവേതി സമ്മതഃ

അതതു കാര്യങ്ങൾക്കുതക്കുന്നതുപോലെ ചില കാര്യത്തിൽ കോപിയായും ചില കാര്യത്തിൽ ക്ഷമയുള്ളവനായും വർത്തിക്കേണ്ടതാകുന്നു. അങ്ങിനെയിരുന്നാൽ പ്രജകൾക്കു ഇഷ്ടമായിരിക്കും.

141. അമാത്യമുഖ്യം ധർമ്മജ്ഞം പ്രാജ്ഞം ദാന്തം കലോദിതം സ്ഥാപയേ ദാസനേ തസ്മിൻ ഖിന്നഃ കാര്യേഷണേ—

നൃണാം.

രാജാവു് താൻതന്നെ കാര്യവിചാരംചെയ്യുന്നതിന്നു അസമർത്ഥനായി ഭവിക്കുമ്പോൾ ധർമ്മജ്ഞനായും ജിതേന്ദ്രിയനായും ക്ഷമാവാനായും കലീനനായും ഇരിക്കുന്ന മന്ത്രിയെ രാജ്യകാര്യങ്ങൾ നിർവ്വഹിക്കുവാനും നടത്തുന്നതിന്നു് മുഖ്യമായ ന്യായാസനത്തിൽ നിയമിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

142. ഏവം സഖം വിധായേദ മിതികർത്തവ്യമാത്മനഃ

യുക്തശ്ചൈവാ പ്രമത്തശ്ച പരിരക്ഷേദിമാഃ പ്രജാഃ

ഇങ്ങനെയുള്ള കാര്യങ്ങൾ ശരിയായി എപ്പോഴായി രാജാവു നിഷ്കഷ്യാടുകൂടി പ്രജാപരിപാലനം ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു.

143. വിക്രോശന്ത്യോ യസ്യരാഷ്ടാദ്ധ്രിയന്തേ ദസ്യഭിഃപ്രജാഃ സമ്പശ്യതസ്സത്യസ്യ മൃതസ്സനതു ജീവതി.

ഏതു രാജാവിന്റെ ഭരണകാലത്തു് പോരന്തരാദിയായ ദുഷ്ടന്മാരെ കൊണ്ടുള്ള ഉപദ്രവം കടികൾക്കുണ്ടാകുന്നുവോ, ആ രാജാവു് ജീവിച്ചിരുന്നാലും മരിച്ചാലും സമാനനാകുന്നു.

144. ക്ഷത്രിയസ്യ പരോധർമ്മഃ പ്രജാനാമേവ പാലനം

നിർദ്ദിഷ്ടഫലഭോക്താ ഹിരാജധർമ്മേണയുജ്യതേ.

ക്ഷത്രിയനു് സകല ധർമ്മത്തേക്കാളും പ്രജാപരിപാലനധർമ്മം ഉയർന്നതാകുന്നു. രാജാവു് വിധിപ്രകാരം കരം, തീരുവ മുതലായവ വാങ്ങി ഉപജീവിക്കുന്നതു് രാജധർമ്മമായിട്ടുള്ളതാകുന്നു.

145. ഉത്തായ പശ്ചിമേയാമേ കൃതശ്ശചസ്സമാഹിതം

ഏതാഗ്നിഃ ബ്രാഹ്മണം ശ്വാർച്ച്യ പ്രവിശേത്സ ശുഭം—

സഭാം

രാജാവു രാത്രിയിൽ നാലാമത്തെ യാമത്തിൽ മലമുത്രവിസർജ്ജനങ്ങൾ ചെയ്തു്, ആചമിച്ചു്, ശുദ്ധനായി ജപം, ഹോമം, ബ്രാഹ്മണപൂജ മുതലായവ കഴിഞ്ഞു ലക്ഷണയുക്തയായ തന്റെ സഭയിൽ പ്രവേശിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

146. തത്രസ്ഥിതഃ പ്രജാസ്സർവാഃ പ്രതിനന്ദ്യ വിസർജ്ജയേൽ വിസൃജ്യച പ്രജാസ്സർവാഃ മന്ത്രയേത്സഹ മന്ത്രിഭിഃ

ആ സദസ്സിൽ ഇരുന്ന് തന്നെക്കാണെന്നതിനായി വരുന്ന സകല പ്രജകളേയും തന്റെ ദർശനം, സംസാരം മുതലായവകൊണ്ടു് സന്തോഷിപ്പിക്കണം. അനന്തരം അവരെ അയച്ചിട്ടു് തന്റെ രാജ്യഭാരവിഷയം ബന്ധമായ കാര്യങ്ങൾ മന്ത്രിമാരോടു ആലോചിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

ആലോചനാവിധി

147. ഗിരിപുഷ്പം സമാരഭ്യ പ്രാസാദം വാരഹോഗതഃ
അരണ്യേ നിശ്ശലാകേവാ മന്ത്രയേദവിഭാവിതഃ

പർവതഗിരസ്സു്, അല്ലെങ്കിൽ മാളികയുടെ മുകൾഭാഗം, അരണ്യം ഈ സ്ഥലങ്ങളിൽ പ്രത്യേകം ഒരു ഗോപ്യമായ സ്ഥലമുണ്ടാക്കി അവിടെയിരുന്ന് രാജ്യകാര്യങ്ങളെക്കുറിച്ചാലോചിക്കണം. രാജ്യകാര്യാലോചനയിൽ ഉൾപ്പെട്ടവരല്ലാത്ത മറ്റൊരാളത്തരം അറിയാതിരിക്കുന്നതിനു് പ്രത്യേകം ശ്രദ്ധിക്കണം.

148. യസ്യമന്ത്രം നജാനന്തീ സമാഗമ്യപൃഥഗ്ജനാഃ
സകൃസ്താം പൃഥിവീം ഭൂഷേത കോശഹീനോപി—

പാത്ഥിവഃ

യാതൊരു രാജാവും രാജ്യകാര്യത്തെക്കുറിച്ചാലോചിക്കുമ്പോൾ മറ്റൊരാളത്തരം കേൾക്കാതിരിക്കുന്നുവോ, ആ രാജാവിന്റെ ഭണ്ഡാരം ചെറുതായിരുന്നാലും അവൻ ഭൂമി മുഴുവൻ പാലിക്കുന്നവനായിത്തീരും.

149. ജഡമൂകാസ്യബധിരാം സ്തൈര്യഗ്യോനാൻ വയോധി—

കാൻ

സ്രീക്ലേശവ്യാധിതവ്യഭാഗാ നന്ദ്രകാലേ പ്രസാരയേൽ.

മൂഢൻ, നാക്കില്ലാത്തവൻ, കരുടൻ, ചെവിടൻ, കിളി, വൃദ്ധൻ, സ്ത്രീ, രോഗി, ക്ലേശൻ, അംഗഹീനൻ ഇവർ ആലോചന ചെയ്യുന്ന സ്ഥലത്തുണ്ടായിരുന്നാൽ ഉടൻ ഓടിച്ചുകളയേണ്ടതാകുന്നു.

150. ഭിന്ദന്ത്യവ മതാമന്ത്രം തൈര്യഗ്യോനാസ്തഥൈവ

സ്രീയാശ്ചൈവ വിശേഷേണ തസ്താത്തന്ത്രാദൃതോ ഭവേൽ

ഇവർ ഗ്രഹിച്ചിരുന്നാൽ, ഒരു സന്ദർഭത്തിൽ പരിഹസിതന്മാരായി ഭവിക്കുമ്പോൾ അവർ കേട്ടിട്ടുള്ള ഗുഡാലോചന മറ്റൊരാളത്തനോടു പറയുകയും തന്മൂലം അതു നാശമാകു് പരക്കുകയും ചെയ്യുന്നതിന്നു ഇടയാകും. സ്ത്രീകളോടു എത്ര രഹസ്യമായ കാര്യങ്ങൾ പറഞ്ഞിരുന്നാലും ഉടൻ തന്നെ അവർ പുറത്തു പറയുമെന്നതിൽ സന്ദേഹമില്ലാത്തതാണ്. അതിനാൽ ഇങ്ങിനെയുള്ളവരെ നീക്കേണ്ടതാകുന്നു.

151. മധ്യനിനേർദ്ധരാത്രോ വാ വിശ്രാന്തോവിഗതക്രമഃ

ചിന്തയേദ്ധർമ്മകാമാത്മാൻ സാർദ്ധന്തൈരേകഹൃവവാ

പകലിൽ ആകട്ടെ, രാത്രിയിലാകട്ടെ പതിനഞ്ചു നാഴികയ്ക്കകം തന്റെ ജോലി പര്യവസാനിപ്പിച്ചിട്ടു് അക്ഷീണമായി ധർമ്മാത്മകാമങ്ങളെക്കുറിച്ചു തന്റെ മന്ത്രികളോടോ, താൻ തനിച്ചോ ചിന്തിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

152. പരസ്പരവിരുദ്ധാനാം തേഷാഞ്ചസമുപാർജ്ജനം
കന്യാനാംസംപ്രദാനഞ്ച കുമാരാണാഞ്ചലക്ഷണം

ഒന്നിനൊന്നു വിരോധമായിരിക്കുന്ന ധർമ്മാത്മകാമങ്ങൾക്കു വിരോധം കൂടാതെ നടക്കുന്നതിനെക്കുറിച്ചും, തന്റെ പുത്രിയെ യോഗ്യനായ വരനെ വിവാഹംചെയ്തു കൊടുക്കുന്നതിനെക്കുറിച്ചും തന്റെ പുത്രനെ വിദ്യയഭ്യസിപ്പിക്കുന്നതിനെക്കുറിച്ചും,

**153. ഭൂതസംപ്രേഷണഞ്ചൈവ കാര്യശേഷന്തമൈവച
അന്തഃപുരപ്രചാരഞ്ച പ്രണധീനാഞ്ചചേഷിതം.**

പത്രിക കൊണ്ടുപോകുന്ന ഭൂതനെ ഒരു സ്ഥലത്തു് അയയ്ക്കുന്നതിനെക്കുറിച്ചും, ആരംഭിച്ച കാര്യം നിർവ്വിഘ്നം സാധിക്കുന്നതിനെക്കുറിച്ചും അന്തഃപുരത്തിലുള്ള കാര്യങ്ങളെക്കുറിച്ചും, ചാരന്മാരുടെ പ്രവൃത്തിയെക്കുറിച്ചും;

**154. കൃത്സ്നഞ്ചാഷ്ടവിധംകർമ്മ പഞ്ചവർഗഞ്ചതത്പതഃ
ആന്തരാഗാപരാഗൗച പ്രചാരംമണ്ഡലസ്യച**

കല്പം വാങ്ങുക, ശമ്പളം കൊടുക്കുക, അയോഗ്യന്മാരായ ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരെ നീക്കുക, പരാതി വിചാരണ ചെയ്യുക, ശിക്ഷിക്കുക, പ്രായശ്ചിത്തം നിശ്ചയിക്കുക, തീരുവ വാങ്ങുക, ചതുരംഗബലം, ചാരപുരപ്പൻ, ഭൂതന്മാർ, രാജാവിനായി കൃഷി സൂക്ഷിക്കുന്നവൻ, വ്യാപാരം ചെയ്യുന്നവൻ, തന്റെ അന്തഃപുരം സൂക്ഷിക്കുന്നവൻ, സന്യാസിവേഷക്കാൻ, അതുല്യമായ ഭരണം ഇവയും,

**155. മധ്യമസ്യപ്രചാരഞ്ച വിജിഗീഷോശ്ചചേഷിതം
ഉദാസീനപ്രചാരഞ്ച ശത്രോഞ്ചൈവ പ്രയത്നതഃ**

മധ്യമന്റെ അഭിപ്രായം, തന്നെജ്ജയിക്കണമെന്നു വിചാരിക്കുന്നവന്റെ പ്രവൃത്തി, തന്റെ ദേശത്തിലേയ്ക്കു് രണ്ടു് ദേശം വിട്ടു തന്നിട്ടുള്ളവന്റെ അഭിപ്രായം, സാമന്തന്മാരുടെ അഭിപ്രായം, തന്റെ അനാദിയായ ശത്രുക്കളുടെ അഭിപ്രായം ഇവയും ജാഗ്രതയായി ആലോചിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

**156. ഏതാഃപ്രകൃതയോമൂലം മണ്ഡലസ്യസമാസതഃ
അഷ്ടൗചാനുസ്സമാഖ്യാതാ ദ്വാദശൈവതുതാഃസൗമൃതാഃ**

തന്റെ ദേശത്തിലേയ്ക്കു രണ്ടു് ദേശം വിട്ടിട്ടുള്ളവൻ, മധ്യമൻ, തന്നെ ജ്ജയിക്കണമെന്നു വിചാരിച്ചവൻ, തന്റെ സാമന്തൻ ഈ നാലുപേരും മേല്പറഞ്ഞ ഏട്ടുപേരും ദേശത്തിലേയ്ക്കു മൂലപ്രകൃതികളാകുന്നു.

**157. അമാത്യരാഷ്ട്രദുർഗാത്ഥം ദണ്ഡാഖ്യാഃ പഞ്ചചാപരാഃ
പ്രത്യേകംകഥിതാഹേതൗ സ്തംക്ഷേപേണദിസപ്തതിഃ**

മന്ത്രി, ദേശം, കോട്ട, ഭണ്ഡാരം, ചതുരംഗബലം, ഇവയഞ്ചും മുഖരഞ്ഞ പന്ത്രണ്ടു മൂലപ്രകൃതികൾക്കും പ്രത്യേകമായാൽ ദേശത്തിനു പ്രകൃതി ഏഴുപത്തിരണ്ടെന്നു പറയുന്നു.

**158. അനന്തരമരിംവിദ്യാ ദരിസേവിനമേവച
അരോരനന്തരം മിത്രമുദാസീനന്തയോഃ പരം**

തന്റെ രാജ്യത്തിനു സാമന്തനായിട്ടുള്ളവനെയും, അവനെ അനുസരിച്ചവനെയും ശത്രുവായും അവന്റെ സാമന്തരാജാവിനെ തന്റെ മിത്രമായും, അവന്റെ സാമന്തദേശിയെ മധ്യമനായും, അറിയേണ്ടതാകുന്നു.

**159. താൻസർച്ചാനഭിസം ദധ്യാത്സാമാദിഭിരപക്രമൈഃ
വ്യസൈസ്സൈവസമസ്തൈശ്ച പൗരൂഷേണനയേനച**

ഇവയെല്ലാം ചതുർവിധ ഉപായത്തിനാലാകട്ടെ, അല്ലെങ്കിൽ ഭണ്ഡംകൊണ്ടുമാത്രമാകട്ടെ സ്വന്തം സ്വാധീനത്തിലാക്കേണ്ടതാകുന്നു.

സന്ധ്യാദിഗുണങ്ങൾ

160. സന്ധിഞ്ചവിഗ്രഹഞ്ചൈവ യാനമാസനമേവച
ഭൈധീഭാവംസംശ്രൂയഞ്ച ഷഡ്ഗുണാംശ്ചിന്തയേത്സദാ

ശത്രുവോടു സമാധാനമാകുക, യുദ്ധം ചെയ്യുക, യുദ്ധയാത്ര ചെയ്യുക, യുദ്ധയാത്ര ചെയ്യാതിരിക്കുക, തന്റെ സൈന്യത്തെ രണ്ടായി പകർക്കുക, ബലവാൻ കീഴടങ്ങുക ഈ ആറു വകയും ആലോചിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

161. ആസനഞ്ചൈവയാനഞ്ച സന്ധിംവിഗ്രഹമേവച
കാര്യംവീക്ഷ്യപ്രയുജ്ജീത ഭൈധംസംശ്രൂയമേവച

ഇങ്ങനെ ആലോചിച്ചു നോക്കി ഏതേതു കാര്യങ്ങൾക്കു ഏതേതു ചെയ്യേണ്ടതായിട്ടുണ്ടോ അതതു കാര്യം ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു.

162. സന്ധിത്തുദിവിധം വിദ്യാൽ രാജാവിഗ്രഹമേവച
ഉഭയോനാസനേചൈവ ദിവിധസ്സംശ്രൂയഃസ്മൃതഃ

ഈ ആറു ഗുണങ്ങളും ഓരോന്നും ഈരണ്ടുവിധമാകുമെന്നു ചൊല്ലുന്നു.

163. സമാനയാനകർമ്മാച വിപരീതസ്തുമൈവച
തദാത്വായതി സംയുക്തഃ സന്ധിർജ്ഞേയോദി-

ലക്ഷണം

ശത്രുക്കളോടു സമാധാനം ചെയ്യുന്നതു് തല്ലാലം ഫലത്തിനും, പിൻ പുണ്ടാകാവുന്ന ഫലത്തിനും എന്നു രണ്ടു വിധമായിരിക്കുന്നു.

164. സ്വയംകൃതശ്ചകാര്യാത്മ മകാലേകാലഏവവാ
മിത്രസ്യചൈവാപകൃതേ ദിവിധോവിഗ്രഹസ്മൃതഃ

യുദ്ധം ചെയ്യുന്നതു് അകാലത്തിലെന്നും, കാലത്തിലെന്നും, തന്റെ പ്രയോജനത്തിനായിട്ടു് ശത്രുവോടുകൂടി എതിർക്കുകയെന്നും, തന്റെ ഇഷ്ടം നെ രക്ഷിക്കുന്നതിനായിട്ടു് അവന്റെ ശത്രുവിനെ എതിർക്കുന്നതെന്നും രണ്ടു വിധമാകുന്നു.

165. ഏകാകിനശ്ചാത്യയികേ കാര്യേപ്രാപ്തേയദൃച്ഛയാ
സംഹതസ്യചമിത്രേണ ദിവിധംയാനമുചൃതേ

യുദ്ധയാത്ര ചെയ്യുന്നതു് ശത്രുവിന്റെ ദുഃഖകാലത്തിൽ താൻ ഏകനായി ചെയ്യുന്ന എതിർപ്പെന്നും അവനെ ബലമുള്ളപ്പോൾ തന്റെ മിത്രത്തോടു ചേർന്നു എതിർപ്പെന്നും രണ്ടു വിധമാകുന്നു.

166. ക്ഷീണസ്യചൈവക്രമശോ ദൈവാൽപൂർവ്വകൃതേനവാ
മിത്രസ്യചാനരോധേന ദിവിധംസ്മൃതമാസനം

യുദ്ധയാത്രചെയ്യാതെ വർത്തിക്കുന്നതു തന്റെ ജന്മാന്തര കാമത്താലാകട്ടെ, സ്വഭാവത്താലാകട്ടെ സേന, ഭണ്ഡാരം ഇവ ക്ഷീണം വേിച്ചിരിക്കുമ്പോഴെന്നും, തന്റെ മിത്രത്തിനു താൻ ഉപകാരം ചെയ്യേണ്ടതായിരിക്കുമ്പോഴെന്നും രണ്ടു വിധമാകുന്നു.

167. ബലസ്യസാമിനശ്ചൈവ സ്ഥിതിഃകാര്യാർത്ഥം—

സിദ്ധയേ

ദിവിധംകീർത്യതേദൈവം ഷാഠഗുണ്യഗുണവേദിഭിഃ

തന്റെ സൈന്യത്തെ രണ്ടായി വിഭജിക്കുന്നത് തന്റെ ശത്രുവോടു കൂടി യുദ്ധത്തിന് പോകുന്നതിനും, ആ സന്ദർഭത്തിൽ തന്റെ നഗരത്തെ രക്ഷിക്കുന്നതിനും എന്ന് രണ്ടു വിധമാകുന്നു.

168. അർത്ഥസമ്പാദനാർത്ഥഞ്ച പീഡ്യമാനസ്യശത്രുഭിഃ

സാധുഷ്ടവ്യപദേശാർത്ഥം ദിവിധഃസംശ്രൂയഃസ്മൃതഃ

ബലവാൻ കീഴടങ്ങുന്നത് ശത്രുവിൽനിന്നും നേരിട്ട ദുഃഖം ഇല്ലാതാക്കുന്നതിനും, ആ ശത്രുവിന്റെ ആക്രമണം ഉണ്ടാകാതിരിക്കുന്നതിനും എന്ന് രണ്ടു വിധമാകുന്നു.

169. യദാവഗച്ഛേദായത്യാ മാധിക്യംധ്രുവമാത്മനഃ

തദാത്പേചാല്പികാംപീഡാം തദാസന്ധിംസമാശ്രയേൽ

എപ്പോൾ ഒരാളോടു സമാധാനമുണ്ടാകുന്നതുകൊണ്ട് അധികലാഭം ദ്രവ്യമായും ലഭിക്കുമോ, അപ്പോൾ കുറെ ദ്രവ്യം കൊടുത്തെങ്കിലും (അവനോടു വാങ്ങേണ്ടതായി വന്നാൽ അങ്ങനെ ചെയ്തെങ്കിലും) സന്ധി ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു.

170. യദാപ്രഹൃഷ്ടാമന്യേത സർവ്വാസ്തുപ്രകൃതീർഭൂശം

അത്യുച്ഛ്രീതന്തഥാത്മാനം തദാകുപ്ലീതവിഗ്രഹം

എപ്പോൾ തന്റെ മന്ത്രി മുതലായ പരിജനങ്ങൾ രണത്തിൽ സന്തോഷമുള്ളവരായിരിക്കുമോ അപ്പോൾ ചതുരംഗബലമുണ്ടായിരുന്നാൽ യുദ്ധത്തിനൊരുങ്ങാം.

171. യദാമന്യേതദാവേന ഹൃഷ്ടംപുഷ്ടംബലംസ്വകം

പരസ്യവിപരീതംച തദായായാദ്രിപുംപ്രതി

എപ്പോൾ തന്റെ മന്ത്രിസേന ഇവർ സന്തോഷം, ബലം ഇവയുള്ളവരായും, ശത്രുസൈന്യം പരാജയപ്പെടുന്നതായും, തനിക്കു നല്ലപോലെ തോന്നുമോ അപ്പോൾ യുദ്ധത്തിന് ശത്രുവോട്തിരികേണ്ടതാകുന്നു.

172. യദാത്സയാൽപരീക്ഷീണോ വാഹനേനബലേനച

തദാസീതപ്രയത്നേന ശനകൈസ്സാംതപയന്നരീൻ

എപ്പോൾ ചതുരംഗബലം വാഹനം ഇവയ്ക്കു കുറവുണ്ടാകുമോ, അപ്പോൾ ശത്രുക്കളോടു സമാധാനം പറഞ്ഞു അവർക്കു കപ്പം കൊടുത്തു യുദ്ധത്തിന് പോകാതിരിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

173. മന്യേതാരിഃയദാരാജാ സപ്തമാബലവത്തരം

തദാദിധാബലംകൃതാ സാധയേൽകാര്യമാത്മനഃ

എപ്പോൾ ഒരു വിധത്തിലും ശത്രു പരാജിതനാകാത്തവനായി കാണപ്പെടുന്നോ, അപ്പോൾ തന്റെ സൈന്യത്തെ രണ്ടായി വിഭജിച്ച് ഒരു കൂട്ടത്തെ ശത്രുവിനോട്തിരി്തു യുദ്ധം ചെയ്യുന്നതിന് നിഃയാഗിക്കുകയും, മറേ കൂട്ടത്തെ ശത്രുക്കൾ കോട്ടയ്ക്കുള്ളിൽ പ്രവേശിക്കാതിരിക്കത്തക്കവണ്ണം നിരൂപി സ്വയം അവരോടൊന്നിച്ചു നിന്നു കോട്ട സംരക്ഷിക്കുകയും ചെയ്യണം.

174. യദാപരബലാനാതു ഗമനീയതമോഭവേൽ

തദാതുസംശ്രുയേൽക്ഷിപ്രം ധാർമ്മികംബലിനംനൃപം

ഏപ്പോൾ സ്വയം ശത്രുസൈന്യത്തിന് കീഴടങ്ങേണ്ടി വരുമെന്ന് തോന്നുന്നവോ, അപ്പോൾ ധർമ്മം, ബലം ഇവയോടുകൂടിയ മറ്റൊരു രാജാവിനെ ശരണം പ്രാപിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

175. നിഗ്രഹംപ്രകൃതീനാഞ്ച കുര്യാദ്യോരിബലസ്യച

ഉപസേവേതതംനിത്യം സർവ്വയജ്ഞൈർഗുരുംയഥാ

സ്വയം വിരോധമായ തന്റെ പ്രകൃതിബലം, ശത്രുബലം ഇവകൊണ്ടുണ്ടാകുന്ന ദുഃഖം യാതൊരുത്തൻ കളയുമോ, അവനെ തന്റെ ഗുരുവിനെപ്പോലെ നിത്യവും ഉപചരിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

176. യദിതത്രാപിസംപശ്യേ ദ്രോഷംസംശ്രൂയകാരിതം

സ്യയുദ്ധമേവതത്രാപി നിർദ്വിശംകംസമാചരേൽ

ഒരുത്തനെ ആശ്രയിച്ചാലും, തന്നിൽനിന്നും വിരോധം വിട്ടുപോകാതെ ദ്രോഷം സംഭവിക്കുന്നതു കണ്ടാൽ, ന്യായപ്രകാരം യുദ്ധം കൂടാതെ രാജ്യത്തെയോ സ്വർഗ്ഗത്തെയോ നൽകുന്നതായ യുദ്ധം ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു.

177. സർവ്വാപായൈസ്തഥാകര്യാ നീതിജ്ഞഃപൃഥിവീപതിഃ

യഥാസ്യഭ്യധികാനസ്യ മിത്രോദാസീനശത്രുവഃ

നീതിശാസ്ത്രമറിഞ്ഞവൻ തന്റെ ശത്രു, മിത്രം, ഉദാസീനൻ ഇവർ ഏങ്ങനെ തനിക്കു മുകളിലായിരിക്കുകയില്ലയോ അപ്രകാരമുള്ള യത്നം ചതുർവിധമുപായത്താൽ ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു. ദ്രവ്യേഹയാൽ മിത്രവും, ദ്രോഹംചെയ്തുകൊണ്ടു വിചാരിക്കണം.

178. ആയതിംസർപ്പകാര്യാണാം തദാത്പഞ്ചവിചാരയേൽ

അതീതാനാഞ്ചസർപ്പേഷാം ഗുണദോഷൗചതത്വതഃ

മുൻപെഴുത കാര്യത്താൽ ലഭിച്ച ലാഭം, അപ്പോൾ ചെയ്യേണ്ടതായ കാര്യം, താൻ ചെയ്യുന്ന കാര്യംനിമിത്തമുണ്ടാകുന്ന ഗുണദോഷം, വരവ് ചെയ്തവ്, ഇരിപ്പ് ഇവയും നല്ലപോലെ വിചാരിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

179. ആയത്യാംഗുണദോഷജ്ഞേ സ്തദാത്പേക്ഷിപ്രനിശ്ചയഃ

അതീതേകാര്യശേഷജ്ഞഃ ശത്രുഭിർന്നാഭിഭൂയതേ.

യാതൊരുത്തൻ ഗുണദോഷങ്ങളെക്കുറിച്ചു ഗുണമുള്ളവ സ്വീകരിച്ചു, ദോഷമുള്ളവ ത്യജിച്ചു, ഉടൻ ചെയ്യേണ്ടതിനെ ഉടൻതന്നെചെയ്ത് കാര്യം പൂർത്തീകരിക്കുന്നതിന് വിചാരിക്കുന്നവോ അവൻ ഒരിക്കലും ശത്രുക്കളാകുകയില്ല.

180. യഥൈനന്നാഭിസന്നധ്യ മിത്രോദാസീനശത്രുവഃ

തഥാസർവംസന്നിദ്ധ്യോ ദോഷസാമാസിക്വേനയഃ

ശത്രു, മിത്രം, മധ്യസ്ഥൻ ഇവർ എപ്രകാരമായിരുന്നാൽ ദുഃഖിപ്പിക്കുകയില്ലയോ അപ്രകാരമിരിക്കുന്നത് നയം എന്നു പറയാം.

181. യദാതുയാനമാതിഷ്ടേ ദരിരാഷ്ട്രപ്രതിപ്രഭുഃ

തദാനേനവിധാനേന യായാദരിപുരംശനൈഃ

രാജാവ് എപ്പോൾ ശത്രുവോടു യുദ്ധത്തിന് പോകണമെന്നു വിചാരിക്കുന്നുവോ, അപ്പോൾ താഴെപ്പറയുന്ന വിധിപ്രകാരം തിടുക്കംകൂട്ടാതെ പോകേണ്ടതാകുന്നു.

182. മാർഗശീർഷേശ്ശമോസി യായാദ്യാത്രാംമഹീപതിഃ
ഫാല്ഗുനംവാഥചൈത്രംവാ മാസൗപ്രതിയമാബലം.

ശുഭമായ മാർഗശീർഷമാസത്തിൽ രാജാവ് യുദ്ധത്തിന് ഒരുങ്ങേണ്ടതാകുന്നു. തനിക്കു ബലക്ഷയമില്ലാതിരിക്കുകയും, ബലകാലത്തിൽ തന്നെ ശത്രുരാജ്യത്തെ അതിലംഘിക്കണമെന്നു തോന്നുകയും ചെയ്താൽ ഫാല്ഗുനം ചൈത്രം ഈ മാസങ്ങളിലും അതിലേക്ക് ആരംഭിക്കാം.

183. അന്യേഷപിതുകാലേഷു യദാപശ്യേദ്യുവംജയാം
തദായായാദിഗൃഹൈവവ്യസനേ ചോന്മിതേരിപോഃ

മറ്റു മാസങ്ങളിലും തനിക്കു ജയമുണ്ടാകുമെന്നും, തന്റെ വൈരി ചതുരന്മാർഗബലക്ഷയംനിമിത്തം ദുഃഖിക്കുന്നുണ്ടെന്നും തോന്നിയാൽ ഉടനെ പുറപ്പെടാം; ജയം ലഭിക്കും.

184. കൃതാവിധാനമൂലേതു താത്രികംചയമാവിധി
ഉപഗൃഹ്യാസ്സദംചൈവ ചാരാൻസമൃഗ്വിധായച.

യുദ്ധം കഴിഞ്ഞു വരുന്നതുവരെ തന്റെ രാജ്യം ആരംഭ്യമായി നോക്കുന്നതിനുള്ള ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരെ നിയമിക്കണം. അവരുടെ സഹായത്തിനായിവേണ്ട സൈന്യങ്ങളെ വിട്ടുകൊടുക്കണം. തക്ക വാഹനത്തിലും, യുദ്ധം കഴിഞ്ഞു തിരിയുന്നവർക്കുവേണ്ട തനിക്കു തന്റെ സേനാപതി ജനങ്ങൾക്കും ആഹാരത്തിനുവേണ്ട സാധനങ്ങളും, ചാരന്മാർ മുഖേന ഉപഗമിപ്പിച്ചു സ്വയം യുദ്ധത്തിന് സൈന്യസമേതം പുറപ്പെടേണ്ടതാകുന്നു.

185. സംശോധ്യത്രിവിധം മാർഗം ഷഡ്വിധംചബലംസ്വകം
സാംപരായികകല്പേന യായാദരിപുരംഗനൈഃ

വഴിയിലുണ്ടാകുന്ന മരങ്ങൾ മുറിച്ചുമാറ്റി, കാടകൾ വെട്ടിത്തെളിച്ച്, നിർമ്മാണതന്മൂലങ്ങൾ സമതലമാക്കി, ചാരന്മാർമുഖേന ശത്രുക്കളുടെ അന്തരംഗം മനസ്സിലാക്കിക്കൊണ്ട് രഥം, ഗജം, തുരംഗം, പദാതി, സേനാധിപതി, തൊഴിലാളി ഈ ആറുവിധമായ സൈന്യങ്ങളോടുകൂടി യുദ്ധശാസ്ത്രപ്രകാരം ശത്രുവിന്റെ രാജധാനിയിലേക്കു സാവധാനം പോകേണ്ടതാകുന്നു.

186. ശത്രുസേവിനിമിത്രോച ഗുരേയുക്തതരോഭവേൽ
ഗതപ്രത്യാഗതേചൈവ സഹികഷ്ടതരോരിപുഃ

താനറിയാതെ തന്റെ ശത്രുവോടുകൂടി സംസാരിക്കുന്ന മിത്രനിലും, നേരത്തെ തന്റെ അടുക്കൽ ഇരിക്കുകയും, പിന്നെ ശത്രുവിന്റെ അടുക്കൽ പോയി വസിക്കുകയും വീണ്ടും തന്റെ അടുക്കൽ വന്നിരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നവരിലും അധികം ജാഗ്രതയോടുകൂടിയിരിക്കേണ്ടതാകുന്നു. (ഇവരെ ജയിക്കുന്നത് അധികം കഷ്ടമാകുന്നു.)

187. ദണ്ഡവ്യൂഹേനതന്മാഗ്നം യായാത്തുശകന്തേവാ
വരാഹമകരാദ്യാംവാ സൂച്യാവാഗരുഡേനവാ.

ശത്രുവിന്റെ നഗരവീഥിയെ ദണ്ഡവ്യൂഹത്താലാകട്ടെ, ശകടവ്യൂഹത്താലാകട്ടെ, മത്സ്യവ്യൂഹത്താലാകട്ടെ, സൂചികാവ്യൂഹത്താലാകട്ടെ, ഗാരുഡവ്യൂഹത്താലാകട്ടെ മാർഗ്ഗനിരോധംചെയ്തു ഉറപ്പിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

188. യതശ്ചഭയമാശങ്കേ അതോവിസ്താരയേദ് ബലം.
പദേനൈവവ്യുഹേന നിവിശേതസദാസ്വയം.

ശത്രുവിന്റെ നഗരത്തിൽ ഏതു ഭാഗത്തുകൂടെ തനിക്കു് അധികം ഭയം നേരിടമോ ആ ദിക്കിൽ അധികം സൈന്യം നിറുത്തേണ്ടതാകുന്നു. പരമവ്യുഹത്താൽ എപ്പോഴും എതിർക്കാമെന്നുള്ളതാണ്.

189. സേനാപതി ബലാധ്യക്ഷൗ സർവ്വദിക്ഷുനിവേശയേൽ
യതശ്ചഭയമാശങ്കേൽ പ്രാചീന്താംകല്പയേദിശ്ശം.

സേനത്തലവനേയും, സേനാധിപതിയേയും അവരവരുടെ സൈന്യങ്ങളോടുകൂടെ ശത്രുപട്ടണത്തിന്റെ നാലുപുറവും നിറുത്തി ഏതു വശത്തു നിന്നാണോ തനിക്കു ഭയം നേരിടുന്നത് അവിടം മുൻകൂട്ടി എതിർക്കേണ്ടതാകുന്നു.

190. ശുദ്ധ്വാശ്ചസ്ഥാപയേദാപ്താൻ കൃതസംജ്ഞാൻസമ-

ന്തതഃ

സ്ഥാനേയുദ്ധേചകശലാ നഭിരൂപവികാരിണഃ

ചില സൈന്യങ്ങളെ യുദ്ധക്കളത്തിൽനിന്നു വളരെ ദൂരത്തിൽ നിറുത്തി സൈന്യങ്ങൾക്കു ഭയം ഉണ്ടാക്കത്തക്കവിധത്തിൽ സമർത്ഥന്മാരായും തനിക്കിഷ്ടന്മാരായുമിരിക്കുന്ന സേനാനായകന്മാരെക്കൊണ്ടു് ഭരിപ്പിക്കേണ്ടതാകുന്നു. ഭേദി മുതലായ വാദ്യങ്ങൾ മുഴക്കുമ്പോൾ യുദ്ധത്തിനു വരികയാണെന്നും, മറ്റൊരു വാദ്യം പ്രയോഗിക്കുമ്പോൾ ഓടിപ്പോകേണ്ടതാണെന്നും ഉള്ള അടയാളം അവരെ മനസ്സിലാക്കണം.

191. സംഹതാൻയോധയേദപ്താൻ കാമംവിസ്താരയേൽ-

ബഹുൻ

സുചയാവശ്രേണചൈവൈതാൻ വ്യുഹേനവ്യുഹ്യ-

യോധയേൽ.

ബലമില്ലാത്ത സൈന്യങ്ങളോടു് കൂട്ടമായിട്ടോ സുചികാവ്യുഹമുറപ്പിച്ചോ, വളുവ്യുഹമുറപ്പിച്ചോ നിന്നുകൊണ്ടും, ബലമുള്ള സൈന്യങ്ങളോടു് ഓരോരുത്തർ പ്രത്യേകം പ്രത്യേകംനിന്നുകൊണ്ടും യുദ്ധംചെയ്യേണ്ടതാണെന്നു് ഏർപ്പാടു ചെയ്യണം.

192. സ്യന്ദനാശൈഖസ്സമേയുദ്ധേ ദന്തപേനൗദിപൈസ്സമാ

വൃക്ഷഗുല്ഫമാവൃത്തൈശ്ചാപൈ രസിചന്മായുധൈഃ

സ്ഥലേ.

സമഭൂമിയിൽ തേർ കുതിര ഇവ നിറുത്തിക്കൊണ്ടും, അൽപം ജലമുള്ള സ്ഥലങ്ങളിൽ ആന, വഞ്ചി ഇവയിൽ ഇരുന്നുകൊണ്ടും, ചെടി, കാടു് എന്നീ സ്ഥലങ്ങളിൽ ബാണങ്ങൾകെണ്ടും, അവയില്ലാത്ത സ്ഥലങ്ങളിൽ ഉലക്ക, ഖഡ്ഗം മുതലായ ആയുധങ്ങൾകൊണ്ടും യുദ്ധംചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു.

ആയിരം തേർ, ആയിരം ആന, ആയിരം കുതിര, ആയിരം കാലാര ഇവയ്ക്കു് ഒരു ചതുരംഗമെന്നു പേർ പറയുന്നു. ഇപ്രകാരം പത്തുഗണമുള്ള കൂട്ടം പത്തിയെന്നു പറയുന്നു. അങ്ങനെയുള്ള പത്തി പത്തുകൂടിയതിന്റെ യജമാനൻ സോനാപതിയാകുന്നു. ഇപ്രകാരമുള്ള പത്തു സേനാപതിയ്ക്കു് യജമാനൻ സേനത്തലവനാകുന്നു.

193. കരുക്ഷേത്രാംശമത്യാംശ പാഞ്ചാലാൻശൂരസേന—

ജാൻ

ദീർഘാൻലഘുശൈവനരാ നഗ്രാനീകേഷയോധയേൽ

കരുക്ഷേത്രം, മത്സ്യദേശം, പാഞ്ചാലം, ശൂരസേനം എന്നീ രാജ്യങ്ങളിൽ ഉണ്ടായവരേയും, മറ്റു ബലവാന്മാരായും ആകൃതിയിൽ വലിപ്പം കൂടിയവരായും അധികം സ്ഥൂലികളാത്തവരായുമുള്ള ഭേന്മാരെ മുന്നിൽ നിറുത്തിക്കാണു യുദ്ധം തുടങ്ങേണ്ടതാണ്.

194. പ്രഹഷ്ഠേൽബലംവ്യഗ്ര താംശസമൃക്പരീക്ഷയേൽ
ചേഷ്ടാശൈവവിജാനീയാ ദരീന്യോധയതാമപി.

സൈന്യങ്ങളോടു്, ശത്രുക്കളെ ജയിച്ചാൽ ബഹുമാനം തരുന്നതാണെന്നും, തോറ്റാൽ നരകാന്തരൂതിയുണ്ടാകുമെന്നും പറഞ്ഞു അവരെ ഉത്സാഹിപ്പിക്കുകയും സന്തോഷിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യണം. യുദ്ധം ചെയ്യുന്നതിൽ സൈന്യങ്ങൾക്കു വ്യസനമുണ്ടെന്നു കണ്ടാൽ അതിന്റേയും, സന്തോഷമുണ്ടെന്നു കണ്ടാൽ അതിന്റേയും, കാരണവും ശത്രുവിനെക്കുറിച്ച് അവർക്കുള്ള അഭിപ്രായങ്ങളും അറിയേണ്ടതാകുന്നു.

195. ഉപന്തധ്യാരിമാസീത രാഷ്ട്രഞ്ചാസ്യോപപീഡയേൽ

ദുഷ്ടയേഷ്ചാസ്യസതതം യവസാന്നോദകേന്ധനം.

യുദ്ധത്തിനവന്ന ശത്രുവിനെ ഓടിപ്പോകാതെ നിരോധിക്കേണ്ടതാകുന്നു, അവന്റെ രാജ്യവാസികളെ ഉപദ്രവിക്കേണ്ടതാകുന്നു. വിറക്, നെല്ല്, ജലം, ചോറ് ഇവ അവർക്കു മുടക്കംകൂടാതെ കൊടുക്കേണ്ടതാകുന്നു.

196. ഭിന്ദ്രാഞ്ചൈവതടാകാനി പ്രാകാരപരിഖാസ്തമാ

സമവസ്തന്ദയേച്ചൈനം രാത്രൗവിത്രാസയേത്തമാ.

അവന്റെ ഉപയോഗത്തിനുള്ള തടാകം മുതലായവ നശിപ്പിക്കണം, കോട്ട, മതിൽ, കിടങ്ങു്, കുഴി മുതലായവ നശിപ്പിക്കേണ്ടതാകുന്നു. ചതുരന്റെ സൈന്യങ്ങളേയും അപഹരിച്ചുകൊണ്ടു് രാത്രിയിൽ അവരെ വിരട്ടി അവമാനിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

197. ഉപജപ്യാനപജപേൽ ബുദ്ധ്യേതൈവചതൽകൃതം

യുക്തേചദൈവേയുദ്ധ്യേത ജയപ്രേപ്സുരപേനഭിഃ

തന്നെ അപമാനിച്ച രാജാവിന്റെ വംശജനെ അവന്റെ മന്ത്രിയോടുകൂടി ജയിക്കണം. അതിനാൽ തന്റെ സൈന്യങ്ങൾക്കുണ്ടാകുന്ന ദുഃഖം വിചാരിക്കേണ്ടതാകുന്നു. തന്റെ ദശാനാഥൻ നല്ലവനായിരുന്നാൽ യുദ്ധം ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു.

198. സാമ്നാദാനേനഭേദേന സമണ്യൈരഥവാപൃഥക്

വിജേതുംപ്രയതേതാരീ നയുദ്ധേനകദാചന.

ശാസ്ത്രാനുസരണം നല്ലവർക്കു പറയുന്നതു്, ദ്രവ്യം കൊടുക്കുന്നതു്, ഭേദംചെയ്യുന്നതു് ഇവകൊണ്ടോ അല്ലെങ്കിൽ ഒന്നുകൊണ്ടോ ശത്രുവിനെ ജയിക്കേണ്ടതല്ലാതെ, ഒരിക്കലും യുദ്ധം പ്രധാനമായി ചെയ്യരുതു്.

199. അനിത്യോവിജയോയസ്താ ദൃശ്യതേയുദ്ധ്യമാനയോഃ

പരാജയശ്ചസംഗ്രാമേ തസ്താദ്യുദ്ധംവിവർജ്ജയേൽ.

ജയാപജയങ്ങൾ രണ്ടുകൂടർക്കും പൊതുവായുള്ളതാകുന്നതുകൊണ്ട് ഉപായാന്തരേണ കാര്യം നിറവേറ്റുന്ന പക്ഷം യുദ്ധം പരിത്യജിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

200. ത്രയാണാമപ്യപായാനാം പൂർവ്വാക്താനാമസംഭവേ തഥായുദ്ധേതസംപന്നോ വിജയേതരിപുന്യഥാ.

മൂന്നുപായത്താൽ ശത്രുവിനെ ജയിക്കാൻ വയ്യാത്ത സമയത്തു ശത്രുവിനെ ജയിക്കത്തക്ക സൈന്യങ്ങളെ കൂട്ടിക്കൊണ്ടു യുദ്ധം ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു.

**201. ജിതാസംപൂജയേദേവാൻ ബ്രാഹ്മണംശൈലവധാമി-
കാൻ**

പ്രദയാലുരിഹാരാംശ്ച ഖ്യാപയേന്നഭയോനിച.

ശത്രുവിനെ ജയിച്ച് ഭേവന്മാരെയും, ധർമ്മിഷ്ഠന്മാരായ ബ്രാഹ്മണരെയും, പൂജിച്ച് തന്റെ സേനകൾക്കു സമ്മാനംകൊടുത്ത്, ഇനി എല്ലാവരും യോദ്ധാക്കളായിരിക്കാമെന്ന് പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തണം.

202. സർവേഷാന്നുവിദിതൈഷാം സമാനേചകീർഷിതം സ്ഥാപയേത്തത്രദംശ്യം കര്യാച്ചസമയക്രിയാം.

അനന്തരം ആ ദേശവാസികൾ, മന്ത്രിമാർ ഇവരുടെ അഭിപ്രായമറിഞ്ഞ് ആ രാജവംശത്തിൽ ജനിച്ചവനെ ആ രാജ്യത്തിലെ രാജാവാക്കി അഭിഷേകംചെയ്ത് അവനോടു സഖ്യം ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു.

203. പ്രമാണാനിചകർവീത തേഷാംധർമ്മ്യാൻയഥോദിതാൻ രത്നൈശ്ചപൂജയേദേനം പ്രധാനപുരുഷൈസ്സഹ.

അവൻ തനിക്കു കീഴടങ്ങിയിരിക്കുന്നതിനായി ഉടമ്പടി എഴുതി വാങ്ങിക്കൊണ്ടു, മന്ത്രി മുതലായ ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരെ അവനവേണ്ടി നിയമിച്ച് രത്നം, വസ്ത്രം മുതലായവ ബഹുമാനമായി നൽകി സന്തോഷിപ്പിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

204. ആദാനമപ്രിയകരം ദാനഞ്ചപ്രിയകാരകം

അഭീഷ്ടിതാനാമർത്ഥാനാം കാലേയുക്തംപ്രശസ്യതേ.

ഒരുത്തൻ ഇഷ്ടമായ അത്ഥം സ്വയം വാങ്ങുന്നതു പ്രയാസമായും, കൊടുക്കുന്നതു് ഇഷ്ടമായും ഇരിക്കുന്നു. അതുകൊണ്ടു് ഒരു വിശേഷകാലത്തു് ഒരു ബഹുമതിചെയ്താൽ അതു സന്തോഷകരമായിരിക്കും.

205. സർവംകർമ്മേദമായത്തം വിധാനേദൈവമാനുഷേ തയോർദ്വൈവചിന്ത്യതു മാനുഷേവിദ്യതേക്രിയാ.

കഴിഞ്ഞ ജന്മത്തിൽചെയ്ത പുണ്യപാപങ്ങളുടെ ഫലം ഭേവന്മാർ മൂലമായും, ബ്രാഹ്മണർമൂലമായും ലഭിക്കുന്നു. അവയിൽ ഭേവന്മാർമൂലമെന്നു പറഞ്ഞതിനെക്കുറിച്ച് വിചാരിക്കുന്നില്ല. മാനുഷർമൂലമായിട്ടുള്ള കാര്യങ്ങൾക്കുതന്നെ ഇപ്രകാരമുള്ള വിചാരം മുതലായവയുണ്ടാകുന്നു.

206. സഹവാപിപ്രജേദക്തസ്സന്ധിം കൃതാപ്രയത്തതഃ

മിത്രംഹിരണ്യംഭൂമിംവാ സുബശ്യംസ്രീവിധംഫലം.

ഇപ്രകാരമുള്ള യുദ്ധംചെയ്യാം. അല്ലെങ്കിൽ അവനോടു സമാധാനപ്പെടുകയും അവനെ സ്നേഹിതനാക്കുകയും ചെയ്തിട്ടു് അവനിൽനിന്നു്

സൽക്രിയയുള്ള ഭവ്യത്തെയും, ദേശത്തെയും വാങ്ങണം. സ്നേഹലാഭം, രത്നലാഭം, ഭൂമിയാഭം, എന്നീ മൂന്നുവകയാലും കൈവന്നതിനാൽ രൂപം നശി യുദ്ധം സമാപിച്ചിട്ടു തിരിച്ചുപോരേണ്ടതാകുന്നു.

207. പാർഷ്ണിഗ്രാമഞ്ചസംപ്രേക്ഷ്യ തഥാക്രൂരപഥമണ്ഡലേ
മിത്രാദഥാപ്യമിത്രാദാ യാത്രാഫലമവാപ്നയാൽ.

എതിർക്കുന്നതിനുദേശിച്ചുപോയ രാജാവിന്റെ അടുത്തുള്ള രാജാവിന്റെ, അവരെ സഹായിക്കുന്നവന്റെ ശത്രു സ്നേഹിതനായിത്തന്നാലും അല്ലെങ്കിലും, അവൻ നൽകുന്ന ഭൂമിയും ധനവും വഴിച്ചിലവിനായി വാങ്ങിക്കൊള്ളേണ്ടതാകുന്നു.

208. ഹിരണ്യംഭൂമിസമ്പ്രാപ്ത്യാ പാർത്ഥിവോനന്തമൈധതേ
യഥാമിത്രംധ്രുവംലബ്ധ്യാ കൃശമപ്യായതിക്ഷയം.

തൽക്കാലം ക്ഷീണിച്ചിത്തന്നാലും അനന്തരം സൗഖ്യം പ്രാപിക്കുന്നവനായും, സ്ഥിരചിത്തനായുമിരിക്കുന്ന മിത്രത്തെ ലഭിക്കുന്നതുകൊണ്ട് രാജാവു വൃദ്ധിപ്രാപിക്കുന്നതുപോലെ സ്വർണ്ണം, ഭൂമി ഇവകൊണ്ടു വൃദ്ധി പ്രാപിക്കുകയില്ല.

209. ധർമ്മജ്ഞഞ്ച കൃതജ്ഞഞ്ച തുഷ്ടപ്രകൃതിമേവച
അനുരക്തംസ്ഥിരാദം ലാലുചിത്രംപ്രശംസ്യതേ.

ധർമ്മം നന്ദി ഇവയുള്ളവനായും, ജനങ്ങളെ സന്തോഷപ്പെടുത്തുന്നവനായും, തന്നിൽ വിശ്വാസമുള്ളവനായും, ആരംഭിച്ച കാര്യം നിറവേറുന്നവനായും സ്വാധീനതയുള്ളവനായും ഇരിക്കുന്ന ഇഷ്ടൻ സ്തുത്യർഹനായിട്ടുള്ളവനാകുന്നു.

210. പ്രാജ്ഞംകലീനംശൂരംച ദക്ഷന്ദാതാരമേവച
കൃതജ്ഞംധൃതിമന്തഞ്ച കഷ്ടമാഹുരതിംബധാഃ

ശാസ്ത്രജ്ഞനായും, സൽകലജാതനായും, ബലവാനായും, സമർത്ഥനായും, ദാതാവായും, കൃതജ്ഞനായും, ധീരനായും ഇരിക്കുന്ന ശത്രുവിനെ ജയിക്കുന്നത് അസാധ്യമെന്നു പറയുന്നു.

211. ആര്യതാപുരുഷജ്ഞാനം ശൗര്യകരുണവേദിതാ
സ്ഥൗല്യലക്ഷ്യഞ്ചസതത മുദാസീനഗുണോദയഃ

സാധുത്വം, ഉച്ചനീചത്വജ്ഞാനം, ശൗര്യം, ദയ, ദാനശീലം ഇവ മധ്യസ്ഥനു ലക്ഷണങ്ങളായിരിക്കുന്നു.

212. ക്ഷേമ്യാംസസ്യപ്രദാംനിത്യം പശുവൃദ്ധികരീമപി
പരിത്യജേദ്രിപോഭൂമി മാത്മാനമവിചാരയൻ.

ദോഷം സംഭവിച്ചപ്പോൾ ആരോഗ്യം മുതലായ ക്ഷേമമായകാര്യം നഭീതോട് പ്രവൃദ്ധനുമായും അധികം തുണത്താൽ പശുക്കൾക്കഭിവൃദ്ധി കരിയായും ഇരിക്കുന്ന ഭൂമി ഒത്തതനു കൊടുത്തും, തന്റെ സ്ഥിതിക്ക് ദോഷം നേരിടാതെ പരിരക്ഷിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

213. ആപദേന്ദ്രംധനംരക്ഷേ ദൂരാനുരക്ഷേദ്ധനൈരപി
ആത്മാനംസതതംരക്ഷേ ദൂരൈരപിധനൈരപി.

ആപത്തു നശിപ്പിക്കുന്നതിനായി ധനം സമ്പാദിക്കേണ്ടതാണ്. ആ ധനം ചിലവുചെല്ലെങ്കിലും പതിയെ രക്ഷിക്കേണ്ടതാണ്. ധനം കൊണ്ടും, പതിയെക്കൊണ്ടും, എപ്പോഴും സ്വയം രക്ഷിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

214. സഹസ്സർവാസ്സമുല്പന്നഃ പ്രസമീക്ഷ്യാപദോഭ്യശം
സംയുക്താംശ്ചവിധുക്താംശ്ച സർവ്വോപായാൻസൃജേൽ—
ബുധഃ

തനിക്കു ബോധനാശം, മിത്രനാശം, സേനാനാശം ഇവ ഏതു കാലത്തു നേരിട്ടാലും മനസ്സു ചലിക്കാതെ സൂക്ഷ്മമായി പര്യാലോചിച്ചിട്ട് ചതുർവിധ ഉപായത്താൽ സുഖപ്പെടുന്ന മാർഗ്ഗം ചിന്തിക്കേണ്ടതാണ്.

215. ഉപേതാരമുപേയഞ്ച സർവ്വോപായാശ്ചകൃത്സംഗഃ
ഏതന്ത്രായംസമാശ്രിത്യ പ്രയത്തേതാർത്ഥസിദ്ധയേ.

തന്നെയും താൻ പ്രാപിക്കേണ്ടതിനെയും, ചതുർവിധ ഉപായങ്ങളേയും, അവ പ്രയോഗിക്കുന്നവനേയും, അവൻ സാധിക്കേണ്ട കാര്യത്തേയും സൂക്ഷ്മമായിത്തീർത്തുവ്യക്തമാക്കുന്നതിനായിട്ട് ധർമ്മപ്രകാരം യത്നം ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു.

ഭക്ഷണവിധി

216. ഏവംസർവമിദംരാജാ സഹസമ്മന്ത്ര്യമന്ത്രിഭിഃ
വ്യായാഗ്യാപ്തൃത്യമദ്ധ്യാഹ്നേ ഭോക്തുമന്തഃപുരം—
വിശേൽ.

രാജ്യകാര്യങ്ങൾ മന്ത്രികളോടാലോചിച്ചു വ്യായാഗ്യാപ്തൃത്യം, മദ്ധ്യാഹ്നത്തിൽ ഭോജനത്തിനായി അന്തഃപുരത്തിൽ പ്രവേശിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

217. തത്രാത്ഥഭൂതൈഃകാലജൈഞ്ച രാഹാദൈഃപരിചാരകൈഃ
സുപരീക്ഷിതമന്നാദ്യ മദ്യാന്മന്ത്രേർവിഷാപഹൈഃ

അന്തഃപുരത്തിൽ തനിക്കു നേരിട്ട സുഖ ഭുജവിഷയത്തിൽ തന്നെ കഴിച്ചു വിശ്വാസമുള്ളവരായും, കാലജ്ഞരായും, ആരാലും അഭേദ്യചിത്തന്മാരായും വിഷം മുതലായവ ചേർക്കാത്തവരായും; ഇരിക്കുന്ന പരിചാരകന്മാരാൽ പാകംചെയ്യപ്പെട്ട അന്നം മുതലായവ വിഷഹരമായ മന്ത്രം കൊണ്ടു പുതമാക്കി ഭുജിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

218. വിഷഘ്നൈരനഗദൈശ്ചാസ്യ സർവ്വവ്യാണിയോ—
ജയേൽ

വിഷഘ്നാനിചരത്താനി നിയതോധാരയേത്സദാ

സ്വയം ഭുജിക്കുന്ന സാധനങ്ങളിൽ വിഷഹരമായിട്ടുള്ള മുലികകൾ ചേർക്കണം. അപ്രകാരമുള്ള ജീവരത്നങ്ങൾ രാജാവ് മരണപോകാതെ സദാ കയ്യിൽ ധരിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

219. പരീക്ഷിതാഃസ്രീയശ്ചൈവ വ്യജനോദകധൂപനൈഃ
വേഷാരേണസംശുദ്ധാഃ സ്തപ്തശേയ്യസമാഹിതാഃ

രാജാവു ഭുജിക്കുമ്പോൾ പരീക്ഷിക്കപ്പെട്ടവരായും, പരിശുദ്ധമായ ആരേണത്തോടും വേഷത്തോടും കൂടിയവരായും, മറ്റൊന്നിൽ വിചാരമില്ലാത്തവരായും ഇരിക്കുന്ന സ്രീകൾ ധൂപം, വിശ്നി, ചാമരം, സ്നാനപാത്രങ്ങൾക്കുപയോഗമായ ജലം ഇവകൊണ്ടുപചരിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

220. ഏവംപ്രയത്നമുവിത യാനശയ്യാസനാശനേ
സ്നാനേപ്രസാധനേചൈവ സർവാലംകാരകേഷുച.

വാഹനം, ശയ്യാ, ആസനം, ക്ഷേണം, സ്നാനം, വെടിപ്പ് മുതലായ അലങ്കാരങ്ങളിൽ രാജാവു താല്പര്യമുള്ളവനായിരിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

221. ഭൂതിവാൻവിഹരേച്ചൈവ സ്രീഭീരന്തഃപുരേസഹ
വിഹൃതസ്ത്വയഥാകാലം പുനഃ കാര്യാണിചിന്തയേൽ.

ഭൂജിച്ചശേഷം അന്തപ്പുരത്തിൽ തന്റെ പതിമാരോട് ഒരു മുളുത്തനേരം നമ്മാലാപം ചെയ്തിട്ട് പകലിന്റെ ഏതാമതു ഭാഗത്തിൽ അലങ്കാരസമേതനായി സഭയിൽ പ്രവേശിച്ചു, രാജ്യഭരണത്തുവിഷയത്തെക്കുറിച്ച് ആലോചിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

222. അലംകൃതശ്ചസംപശ്യേ ദായധീയംപുനർജ്ജനം
വാഹനാനിചസർവാണി ശാസ്ത്രാണ്യഭരണാനിച.

അലങ്കാരസമേതം, ആയുധധാരികളായ സേനകളെ ചെന്നുനോക്കണം. അവിടെനിന്നും വാഹനശാലയിലും, ആയുധശാലയിലും, ആഭരണമിരിക്കുന്നതെന്തും ചെന്നു പരിശോധിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

223. സന്ധ്യാഞ്ചോപാസ്യശൃണുയാ ദന്തർവ്വേശ്ശുനിശസ്രഭൂൽ
രഹസ്യാഖ്യായിനാംചൈവ പ്രണിധീനാഞ്ചചേഷ്ടിതം.

സായംസന്ധ്യയിൽ സന്ധ്യാവന്ദനം ചെയ്തിട്ട് കൈയിൽ ഖഡ്ഗം ധരിച്ചുകൊണ്ട് കൊട്ടാരത്തിൽ പ്രവേശിച്ചു, രഹസ്യകാര്യങ്ങൾ അന്വേഷിച്ചു പറയുന്നവരോടും, ചാരന്മാരോടും വിശേഷങ്ങൾ ചോദിച്ചറിയണം.

224. ഗതപാകക്ഷാന്തരംത്വന്യ സമനജ്ഞാപ്യതംജനം
പ്രവിംശതേജനാത്ഥംച സ്രീവൃതോന്തഃപുരംപുനഃ

അവരോടുകൂടി മറ്റൊരു ഗൃഹത്തിൽപോയി അവരുടെ അഭിപ്രായങ്ങൾ മനസ്സിലാക്കി ഓരോരുത്തരെയായി അയച്ചിട്ട്, തന്റെ പരിചാരകസ്രീകളോടുകൂടി അന്തഃപുരത്തിൽ ഭക്ഷണത്തിനായി പോകണം.

225. തത്രഭൂതപാപുനഃകിഞ്ചി ത്തുരീഘോഘൈഃപ്രഹർഷിതഃ
സംവിശേത്തുയഥാകാല മുന്തിഷ്ഠേച്ചഗതക്രമഃ

അവിടെ ഭൂജിച്ചശേഷം, കൂത്തു്, സംഗീതം, വാദ്യമേളങ്ങൾ ഇവകൊണ്ടല്ല സന്തോഷം പ്രാപിച്ചശേഷം അന്തഃപുരത്തിൽ ശയിക്കണം. പ്രാതഃകാലത്തിനു മുമ്പായി പ്രയാസം കൂടാതെഴുന്നേൽക്കേണ്ടതാകുന്നു.

226. ഏതദ്രിധാനമാതിഷ്ഠേ ദരോഗഃ പൃഥിവിപതിഃ
അസ്സപസ്ഥസ്സച്ഛമേതത്തു ഭൂത്യേഷു വിനിയോജയേൽ

രാജ്യകാര്യങ്ങളെല്ലാം, രാജാവു രോഗമില്ലാത്ത കാലത്തിൽസധാരണചരിക്കേണ്ടതാകുന്നു. രോഗിയായിരുന്നാൽ ന്യായസ്ഥന്മാരായ മന്ത്രി മുതലായവരെക്കൊണ്ടു നടത്തേണ്ടതാകുന്നു.

എട്ടാം അദ്ധ്യായം

വ്യവഹാരപരിഭാഷ

1. വ്യവഹാരാദി ദൃക്യസ്തു ബ്രാഹ്മണൈസ്സഹപാത്മിവഃ
മന്ത്രജ്ഞേന്ത്രിഭിശ്ചൈവ വിനീതഃ പ്രവിശേത്സഭാം.
വ്യവഹാരങ്ങളെ തീരുമാനിക്കുന്നതിനു മനസ്സുള്ള രാജാവു്, മന്ത്രി
ധർമ്മമറിഞ്ഞ മന്ത്രികളോടും, ബ്രാഹ്മണരോടുംകൂടി ബഹുമാനമുള്ളവനായി
ന്യായസഭയ്ക്കു പോകേണ്ടതാകുന്നു.
2. തത്രാസീനഃ സ്ഥിതോവാപി പാണിമുദ്യമ്യക്ഷിണം.
വിനീതവേഷാഭരണഃ പശ്യേൽ കാര്യാണി കാര്യിണം.
ആ സഭയിൽ വിനയവേഷം ആരേണമാക്കിയിരുന്നിട്ടു്, അല്ലെ
ങ്കിൽ അൽപകാര്യമായിരുന്നാൽ നിന്നുകൊണ്ടു് വലതുകരം താഴ്ത്തി
ഇട്ടുകൊണ്ടു് പരാതിക്കാരന്റെ പരാതിയെക്കുറിച്ചു വിചാരണ ചെയ്യേണ്ട
താകുന്നു.
3. പ്രത്യഹം ദേഹ ദൃഷ്ട്യേശ്ച ശാസ്ത്രദൃഷ്ട്യേശ്ച ഹേതുഭിഃ
അഷ്ടാദശ സുമാർഗേഷു നിബദ്ധാനി പൃഥക് പൃഥക്
പതിനെട്ടു വഴിയിൽനിന്നും വന്നിരിക്കുന്ന ആവലാതിക്കാരരുടെ
ആവലാതികൾ ശാസ്ത്രത്തിൽനിന്നറിയുകയും, ലോകത്തിൽ കാണുകയും,
ചെയ്തിട്ടുള്ള കാരണങ്ങളെ അനുസരിച്ചു നിത്യവും ഓരോരുത്തരുടെ ആവ
ലാതികൾ വിചാരിക്കേണ്ടതാകുന്നു.
4. തേഷാമാദ്യമുണാദാനം നിക്ഷേപോസ്വാമിവിക്രയഃ
സംഭ്രൂയച സമുത്ഥാനം ദത്തസ്യാനപകർമ്മച.
ഈ പതിനെട്ടു വഴികൾ:- ഒന്നാമതു കൊടുക്കൽ വാങ്ങൽ, രണ്ടാമതു
ഒരുത്തന്റെ കൈവശം സൂക്ഷിക്കുന്നതിനായിട്ടു കൊടുത്ത മുതൽ, മൂന്നാമതു
ഒരു വസ്തുവിന്റെ ഉടമസ്ഥനല്ലാത്തവൻ അതിനെ വില്ക്കുന്നത്, നാലാ
മതു സംഘീഭവിച്ച ലാഭസമ്പാദനം ചെയ്യൽ, അഞ്ചാമതു ദാനം ചെയ്തു
വസ്തുവിനെ കൊടുക്കാതിരിക്കൽ,
5. വേതനസ്യേവ ചാദാനം സംവിതശ്ച വ്യതിക്രമഃ
ക്രയവിക്രയാനുഗതയോ നിഖാദ സ്വാമിപാലയോഃ
ആറാമതു ശമ്പളം കൊടുക്കാതിരിക്കൽ, ഏഴാമതു ആജ്ഞയെ അതി
ലംഘിച്ചു നടക്കൽ, എട്ടാമതു ഒരു വസ്തുവിനെ വിൽക്കുകയോ വാങ്ങിക്കു
കയോ ചെയ്തശേഷം അതിനകക്കുറിച്ചു സന്ദേഹിക്കൽ, ഒൻപതാമതു മാടു
കളുടെ ഉടമസ്ഥനും അവയെ തീറ്റുന്നവനും തമ്മിൽ നേരിടുന്ന വ്യവ
ഹാരം,
6. സീമാവീവാദ ധർമ്മശ്ച പാരുഷ്യേ ദണ്ഡവാചികേ
സ്തേയം ചസാഹസം ചൈവ സ്രീസംഗ്രഹണമേവച.

പത്താമതു് അതിർത്തിത്തർക്കം, പതിനൊന്നാമതു് അടിക്കുക, പന്ത്രണ്ടാമതു് ശകാരിക്കുക, പതിമൂന്നാമതു് മോഷണം, പതിനാലാമതു് സാഹസം, പതിനഞ്ചാമതു് ഒരുത്തന്റെ പതിയെ അപഹരിക്കുക.

7. സ്രീപും ധർമ്മോ വിഭാഗശ്ച ദൃതമാഹവ ഏവ പദാനുഷ്ഠാദശൈതാനി വ്യവഹാരസ്ഥിതാവിഹ

പതിനാറാമതു് ദാമ്പത്യധർമ്മം, പതിനേഴാമതു് വിഭാഗം, പതിനെട്ടാമതു് ദൃതം, ഈ പതിനെട്ടും വ്യവഹാരത്തിന് കാരണങ്ങളാകുന്നു.

8. ഏഴസ്ഥാനേഷു ഭൂയിഷ്ഠം വിവാദശ്ച ദശാനുണാം ധർമ്മം ശാശ്വതമാശ്രിത്യ കര്യാൽ കാര്യവിനിണ്ണയം

ഈ വിഷയങ്ങളിൽ അധികമായി വഴക്കു പറയുന്ന മനുഷ്യരുടെ വിവാദത്തെ പ്രാചീന ധർമ്മപ്രകാരം തീരുമാനിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

9. യദാസ്വയന്ന കര്യാത്തു നൃപതിഃ കാര്യദർശനം തദാനിയുജ്യാദചിദാംസം ബ്രാഹ്മണം കാര്യദർശനേ.

രാജാവു കാര്യാന്തരത്താലാകട്ടെ, പ്രവൃത്തിയാലാകട്ടെ തനിക്കുതന്നെ വിചാരണചെയ്യുന്നതിനവസരം ലഭിക്കുന്ന വിഷയത്തിൽ വിവാദത്തിന്റെ സത്യസത്യങ്ങളെ കണ്ടുപിടിക്കുന്നതിൽ സമർത്ഥനായ ബ്രാഹ്മണനെ അതിലേക്കു നിയമിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

10. സോസ്യ കര്യാണി സംപശ്യേത്സഭ്യേരേവത്രിഭീർവൃതഃ സഭാമേഷ പ്രവിശ്യാസ്യ മാസിനസ്ഥിത ഏവവാ.

ആ പണ്ഡിതബ്രാഹ്മണൻ മൂന്നു സഭാംഗങ്ങളോടുകൂടി മഹത്തായിരിക്കുന്ന ആ സഭയിൽ പ്രവേശിച്ചു്, ഇരുനീളൊ നിന്നിളൊ രാജാവു വിചാരണചെയ്യേണ്ട കാര്യങ്ങളെ, താൻ വിചാരിക്കേണ്ടതാകുന്നു. ഉലാ അതിക്കൊണ്ടു വിചാരണചെയ്യരുതു്.

11. യസ്മിന്ദേശേ നിഷീദന്തി വിപ്രാവേദവിദസ്രയഃ രാജ്ഞാചാധി കൃതോ വിദാൻ ബ്രാഹ്മണസ്താം സഭാം—

വിദഃ

യാതൊരു സ്ഥലത്തു വേദവിത്തുകളായ മൂന്നു സഭാംഗങ്ങളായി ബ്രാഹ്മണരും, രാജാവിനാൽ നിയമിക്കപ്പെട്ട പണ്ഡിതനായ ബ്രാഹ്മണനും ഇരിക്കുന്നുവോ ആ സ്ഥലം സഭയെന്നു പറയപ്പെടുന്നു.

12. ധർമ്മോവിദ്ധസ്തധർമ്മേണ സഭാംയത്രോപതിഷ്ഠതേ ശല്യം ചാസ്യന കൃന്തന്തി വിദ്ധാസ്തത്ര സഭാസദഃ

ധർമ്മമെന്നും അധർമ്മമെന്നും വാദിപ്രതികൾ ന്യായസഭയിൽ വന്നാൽ ധർമ്മവിരോധമായ അധർമ്മത്തെ സഭ്യന്മാർ നീക്കണം. അങ്ങിനെ ചെയ്യാതിരുന്നാൽ അവർ പാപിഷ്ഠന്മാരായി ഭവിക്കും.

13. സഭാവാന പ്രവഷ്യേവ്യാ വക്തവ്യം വാസമഞ്ജസം അബ്രൂവൻ വിബ്രൂവൻ വാപി നരോ ഭവതി കിൽ—

ബിഷീ.

മനുഷ്യർ വാദങ്ങളുമായി കഴിയുന്നതും ന്യായസഭയ്ക്കു പോകാതിരിക്കേണ്ടതാകുന്നു. പോകുന്നപക്ഷം സത്യം പറയേണ്ടതാണു്. അറിഞ്ഞതിനെ പറയാതിരുന്നാലും അറിയാത്തതിനെ വിരോധമായി പറഞ്ഞാലും പാപികളാകും.

14. യത്രാധർമ്മോഹ്യധർമ്മേണ സത്യം യത്രാഗൃതേനച
ഹന്യതേ പ്രേക്ഷമാണാനാം ഹതാസ്ത്രസഭാസദഃ

ഏതു വ്യവഹാരത്തിൽ ധർമ്മമായത് വാദിപ്രതികളുടെ അധർമ്മത്താലും സത്യമായത് സാക്ഷികളുടെ അസത്യത്താലും, വിചാരണകാലത്തിൽ ദോഷമാകുന്നു ആ വ്യവഹാരത്തിൽ സഭ്യന്മാർ കുറിക്കാറാകുന്നതാണ്.

15. ധർമ്മഃ ഏവ ഹതോഹന്തി ധർമ്മോരക്ഷതിരക്ഷിതഃ
തസ്മാലുർമ്മോനഹന്ത്യവോ മാനോധർമ്മോഹതോവധീൽ.

ധർമ്മം നശിപ്പിക്കപ്പെട്ടാൽ അതു നമ്മെ നശിപ്പിക്കും. അത് പരിരക്ഷിക്കപ്പെട്ടാൽ നമ്മെ രക്ഷിക്കും. നശിപ്പിക്കപ്പെടാത്ത ധർമ്മം നമ്മെ നശിപ്പിക്കുകയില്ല. അതുകൊണ്ട് ധർമ്മം ത്യജിക്കരുത്. ഇങ്ങനെ ന്യായസ്ഥൻ സഭ്യന്മാരെ നോക്കിപ്പറയേണ്ടതാകുന്നു.

16. വൃഷോഹി ഭഗവാൻ നർമ്മ സ്സത്യഃ കരുതേഹ്യലം
വൃഷലന്തം വിദുർദ്ദേ വാസ്തസ്മാലുർമ്മന്നലോപയേൽ.

ഇശ്വരത്വമുള്ള ധർമ്മം അഭീഷ്ടങ്ങളെയെല്ലാം വർഷിക്കുന്നതുകൊണ്ട് അതിനെ വൃക്ഷമെന്നു പറയുന്നു. അതിനെ പരിത്യജിച്ചു നടക്കുന്നവനെ വൃഷലനെന്നു ദേവന്മാർ അഭിപ്രായപ്പെടുന്നു. അതിനാൽ ധർമ്മത്തിനു വിപരീതമായി നടക്കരുത്.

17. ഏക ഏവ സുഹൃദ്ധുർമ്മോ നിധനേപ്യനു യാതിയഃ
ശരീരേണ സമം നാശം സർവ്വമന്യുധിഗച്ഛതി.

ഭേദത്തോടു ചേർന്നുള്ള സകലതും നശിച്ചുപോകുന്നു. ധർമ്മമൊന്നു മാത്രമേ മരണശേഷം കൂടെ പോരികയുള്ളൂ. അതിനാൽ ഉൽകൃഷ്ടമായ മിത്രം അതുതന്നെയാകുന്നു.

18. പാദോ ധർമ്മസ്യ കർത്താരം പാദസ്സാക്ഷിണമുച്ഛതി
പാദസ്സഭാസദസ്സുച്ഛാൻ പാദോരാജാനമുച്ഛതി.

അക്രമമായിച്ചെയ്ത തീരുമാനം നിമിത്തമുണ്ടാകുന്ന അധർമ്മത്തിൽ നാലിലൊരുഭാഗം ചെയ്തവനെയും, മറ്റൊരു ഭാഗം സാക്ഷികളെയും മൂന്നാമത്തെ ഭാഗം സഭ്യന്മാരെയും, മറ്റൊരു ഭാഗം രാജാവിനെയും പ്രാപിക്കുന്നു.

19. രാജാവേത്യനേനാസ്തു മുച്യന്തേച സഭാസദഃ
ഏനോഗമരതികർത്താരം നിന്ദാർഹോയത്ര നിന്ദ്യതേ.

യാതൊരു വിവാദത്തിൽ ഭണ്ഡ്യൻ ഭണ്ഡിക്കപ്പെടുന്നുവോ ആ വിവാദത്തിൽ രാജാവിനു പാപമില്ലാത്തതാണ്. സഭ്യന്മാർക്കും ദോഷലേശമില്ല. പാപമാകട്ടെ ചെയ്തവനെപ്പിടിക്കുന്നു.

20. ജാതിമാത്രോപജീവീവാ കാമംസ്യാൽ ബ്രാഹ്മണബ്രൂ വഃ
ധർമ്മപ്രവക്താഗൃപതേ ര്ന്നതുശുദ്രഃ കഥഞ്ചന.

ബ്രാഹ്മണകുലജാതനായ കർമ്മാനുഷ്ഠാനമില്ലാത്ത ബ്രാഹ്മണനായാലും രാജാവു ചെയ്യേണ്ടതായ തീരുമാനങ്ങൾ പ്രതിപുരുഷന്റെ സ്ഥാനത്തു വർത്തിച്ചുകൊണ്ട് ചെയ്യാം. ശുദ്രൻ ഒരു സന്ദർഭത്തിലും ചെയ്തുപോകരുതാത്തതാകുന്നു.

വൃഷലൻ-ധർമ്മഘാതകൻ.

21. യസ്യശുഭ്രസ്തു കരുതേ രാജേണാ ധർമ്മവിവേചനം
തസ്യസീദതിതദ്രാഷ്ടം പങ്കേഗൊരിവപശ്യതഃ

യാതൊരു രാജ്യത്തു രാജാവു ചെയ്യേണ്ടതായ ധർമ്മവിചാരണ ശുഭ്രൻ ചെയ്യുന്നവോ ആ രാജ്യം മുഴുവൻ പരിപാലിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ തന്നെ ചെളിയിലകപ്പെട്ട പശുവെന്നപോലെ സങ്കടം സംഭവിക്കുന്നു.

22. യദ്രാഷ്ടം ശുഭ്രഭൂയിഷം നാനസ്തികാക്രാന്തമഭിജം
വിനശ്യത്യാഹുതൽ കൃത്സ്നം ദുർഭിക്ഷവ്യാധിപീഡിതം

യാതൊരു രാജ്യത്തു ശുഭ്രൻ, ദൈവത്തെ നിന്ദിക്കുന്നവർ, ഇവർ അധികമായും, ദിജാദികൾ ഇല്ലാതെയും ഇരിക്കുന്നുവോ ആ രാജ്യം മുഴുവൻ ക്ഷാമം രോഗം ഇവയാൽ പീഡിതമായി ക്ഷണംകൊണ്ടു നശിച്ചു പോകും.

23. ധർമ്മാസനമധിഷ്ഠായ സംവീതാങ്ഗസ്തഥാഹിതഃ
പ്രണമ്യലോക പാലേഭ്യഃ കാര്യദർശനമാരഭേത്

നീതിമാൻ ധർമ്മാസനസ്ഥനായി, അങ്ഗപ്രദം ആക്കിക്കൊണ്ടു ദീക്പാലന്മാർക്ക് വന്ദനം ചെയ്യേണ്ടും വ്യവഹാരവിഷയം ചെയ്യുന്നതിന്നു ആരംഭിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

24. അത്ഥാനന്തമാവുഭയബദ്ധാ ധർമ്മാ ധർമ്മാ ചകേവലത
വണ്ണക്രമേണസച്ഛാണി പശ്യേത് കാര്യാണി കാര്യാണാം.
വ്യവഹാരങ്ങളുടെ കൂടുതൽകുറവ്, ലാഭനഷ്ടങ്ങൾ, ധർമ്മധർമ്മങ്ങൾ ഇവ നല്ലപോലെ പര്യായോചിച്ച് വണ്ണക്രമം അനുസരിച്ചു വിധിപ്രകാരം, വ്യവഹാരങ്ങൾ വിചാരണ ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു.

25. ബാഹ്യൈർവിഭാവയേല്പിങ്ഗൈർഭാവമന്തർ ഗതന്യുണാം
സ്വരവണ്ണൈംഗിതാകാരൈ ശ്വാക്ഷുഷാപേഷ്ടിതേനച

വെളിയിൽ കാണത്തക്കതായ മുഖലക്ഷണം, നോട്ടം മുതലായ അഭിപ്രായ ലക്ഷണം, വിയർപ്പ്, രോമാഞ്ചം, ശബ്ദം, മുതലായ പേഷ്ട, നോട്ടം മുതലായ ലക്ഷണങ്ങൾകൊണ്ടു ആവലാതിക്കാരന്റെ അഭിപ്രായം അറിയേണ്ടതാകുന്നു.

26. ആകാരൈരിങ്ഗിതൈർഗത്യാ ചേഷ്ടയാഭാഷ്ടിതേനച
നേത്രവക്ത്രവികാരൈശ്ച ഗൃഹ്യതേന്തർഗതംമനഃ

എന്തെന്നാൽ മേൽപറഞ്ഞ രൂപം, അഭിപ്രായലക്ഷണം, നെടപ്പ്, പ്രവൃത്തി, വാക്ക്, കണ്ണ്, വായ് ഇവയുടെ ലക്ഷണം ഇവയെക്കൊണ്ടു മനസ്സുടെ അന്തർഗതം അറിയാം.

27. ബാലദായാദികം റിക്ഥം താവദ്രാജാനപാലയേൽ
യാവത്സത്യാത്ഥമാവുത്തോയാ വച്ഛാതീത ശൈശവഃ

തന്റെ ധനം രക്ഷിക്കുന്നതിന്നു സമർത്ഥനല്ലാത്ത ചെറുപ്പക്കാരന്റെ ധനം, വേദാധ്യയനം ചെയ്തുവരുന്നതുവരെയോ, അവന്റെ ബാല്യം പോകുന്നതുവരെയോ രാജാവു രക്ഷിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

28. വശാപത്രാസു ചൈവംസ്യാ ഭുക്ഷണം നിഷ്കലാസുച
പതിവ്രതാസുച സ്രീഷു വിധവാസ്വാതുരാസുച.

വന്ധ്യ, പ്രസവിച്ചു കണ്ടു ചത്തുപോയവരും, ദേശാന്തര പ്രാപ്തനായവന്റെ പതിവ്രതയായ പത്നി, ബന്ധുവില്ലാത്തവരും, വിധവ ഇവരുടെ ദ്രവ്യവും രാജാവു സൂക്ഷിച്ചുകൊടുക്കേണ്ടതാകുന്നു.

29. ജീവന്തിനാത്തതാസംയേ തലരേയുഃ സ്വബാധവാ
താഞ്ചരിഷ്ടാച്ചൗരഭണ്ഡന ധാർമ്മികഃ പൃഥിവീപതിഃ

ഈ സ്രീകൾ ജീവിച്ചിരിക്കുമ്പോൾ അവരുടെ ബന്ധുക്കൾ ആരെങ്കിലും അവരുടെ ദ്രവ്യം അപഹരിച്ചുകൊണ്ടു അവരെ രക്ഷിക്കാതിരുന്നാൽ ധർമ്മിഷ്ഠനായ രാജാവ് അവരെ ചോരന്മാരെണപോലെ ഭണ്ഡിച്ചു അവരുടെ ദ്രവ്യം വാങ്ങേണ്ടതാകുന്നു.

30. പ്രണഷ്ടസ്വാമികം റിക്ഥം രാജാത്ര്യബ്ധം നിചാപയേൽ
അപ്പാർത്ത്യബ്ധാലരേൽ സ്വാമീ പരേണനൃപതിഹ്നരേൽ.

ഒരുത്തൻ നഷ്ടം വന്ന് രാജാവിന്റെ പക്കൽ ലഭിച്ച ദ്രവ്യം രാജാവു മൂന്നു വർഷംവരെ സൂക്ഷിച്ചു രക്ഷിക്കേണ്ടതാകുന്നു. അതിനകം ഉടമസ്ഥൻ വന്നു വാങ്ങിക്കൊള്ളാതിരുന്നാൽ രാജാവു അതു ഭണ്ഡാരമുതലിൽ ചേക്കേണ്ടതാകുന്നു.

31. മമേദമിതിയോ ബ്രൂയാ സോനിയോജ്യോ യഥാവിധി
സംവാദ്യരൂപസംഖ്യാദീൻ സ്വാമീരൂപ്യമർഹതി.

യാതൊരുത്തൻ ഈ ദ്രവ്യം ഏന്റേതെന്നു പറയുന്നവോ അവനോടു ആ ദ്രവ്യത്തിന്റെ രൂപം, തുക, അതു നശിച്ചുപോയ സ്ഥലം എന്നിവയെക്കുറിച്ചു ആവർത്തിച്ചു ചോദിക്കേണ്ടതാകുന്നു. ഉടമസ്ഥനായിരുന്നാൽ ആ ദ്രവ്യം കൊടുത്തുവിടാം.

32. അവേദയാനൊനഷ്ടസ്യ ദേശം കാലം ചതത്വതഃ
വർണ്ണരൂപം പ്രമാണഞ്ച തത്സമം ഭണ്ഡമർഹതി.

ധനം കൈവിട്ടുപോയ സ്ഥലത്തേയും, കാലത്തേയും, നിറത്തേയും, രൂപത്തേയും, പ്രമാണം, തൂക്കം മുതലായവയും ശരിയായി പറയാതിരുന്നാൽ അവൻ ആ ദ്രവ്യത്തിന്റെ സംഖ്യയ്ക്കു തക്കവിധമായ ശിക്ഷ കല്പിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

33. ആദദീതാമഷഡ്ഭാഗം പ്രണഷ്ടാധിഗതാന്നൃപഃ
ദശമംഭാദശം വാപിസതാം ധർമ്മമനുസ്മരൻ.

നഷ്ടപ്പെട്ടുപോയ ദ്രവ്യം രക്ഷിക്കുന്നതിനായി രാജാവ് ആറിലോ, പത്തിലോ, പന്ത്രണ്ടിലോ ഒരു ഭാഗം ആ ദ്രവ്യഉടമസ്ഥന്റെ ഗുണാഗുണങ്ങൾക്കനുരൂപമായി മഹാന്മാരുടെ ധർമ്മം വിചാരിച്ച് എടുത്തശേഷം ഉടമസ്ഥനു കൊടുക്കേണ്ടതാണ്.

34. പ്രണഷ്ടാധിഗതം ദ്രവ്യന്തിഷേദ്യകൈരധിഷ്ഠിതം
യാംസ്തത്രചോരാൻ ഗൃഹ്ണീയാത്താൻ രാജേന്ദേന ഘാതം-
യേൽ.

ഒരുത്തന്റെ കയ്യിൽനിന്നും കളഞ്ഞുപോയ ധനം രാജാവിന്റെ ശമ്പളക്കാരിൽ ആരെങ്കിലും കണ്ടെടുത്താൽ അതു രാജാവ് തന്റെ കാവലിൽവെച്ചു രക്ഷിക്കേണ്ടതാകുന്നു. അതു തന്റെ ശമ്പളക്കാരിൽ ആരെങ്കിലും മോഷ്ടിച്ചാൽ അവരെ ആനക്കാലിൽ കെട്ടി ഓടിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

35. മമായമിതിയോ ബ്രൂ യാ നിധിം സത്യേനമാനവഃ
തസ്യോദദിതഃശ്വരഃ രാജാഭാദശമേവവാ.

യാതൊരുത്തൻ നിധിയെടുക്കുന്നോ, അതു തന്റെ വകയാണെന്ന സത്യം പറയുന്നുവോ, രാജാവു അതിൽനിന്നും ആറിലോ പന്ത്രണ്ടിലോ ഒരു ഭാഗത്തെ എടുത്തുകൊണ്ടു ശിഷ്യത്തെ അവനതന്നെ കൊടുക്കേണ്ടതാകുന്നു.

36. അനൃതത്തുവദൻ ഭണ്ഡ്യ സ്വവിത്തസ്യം ശമഷ്ടമം
കസ്യൈവാഹി ധനായസ്യ സംഖ്യയാല്പീയസീംകലാം.

യാതൊരുത്തൻ ആ നിധി തന്റേതാണെന്നു സാധിച്ചതായറിഞ്ഞാൽ അവനു ആ ധനത്തിന്റെ സംഖ്യയിൽ പതിനാറിൽ ഒരു ഭാഗം അല്ലെങ്കിൽ അവന്റെ സ്വത്തിൽ എട്ടിൽ ഒരു ഭാഗമൊ ശിക്ഷ വിധിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

37. വിഭാസ്തുബ്രാഹ്മണോദൃഷ്ട്വാ പൂർവ്വാപനിഹിതംനിധിം
അശേഷതോപ്യാദദിത സർവസ്യധി പതിർഹിസഃ

വിഭാസായ ബ്രാഹ്മണൻ അവനാൽ വസ്തുപ്പെട്ട ധനം നിധിയായി ലഭിച്ചാൽ മുഴുവനും, അവനതന്നെ എടുക്കാം. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ അവൻ എല്ലാദൈവങ്ങളും ഉൽകൃഷ്ടനാണ്.

38. യത്തുപശ്യേന്നിധിം രാജാ പുരാണം നിഹിതംക്ഷിതൗ
തസ്മാദിജേഭ്യോദതപാർദ്ധ മർദ്ധം കോശപ്രവേശയേൽ.

രാജാവു ഭൂമിയിൽ ഇരുന്ന നിധി കണ്ടെടുത്താൽ പകുതി ബ്രാഹ്മണർക്കു ഭാനം ചെയ്തിട്ടു ബാക്കി തന്റെ ഭണ്ഡാരത്തിൽ ചേർക്കേണ്ടതാകുന്നു.

39. നിധീനാതു പുരാണാനാം ധാതുനാമേവഹിക്ഷിതൗ
അർദ്ധഭാഗ്രക്ഷണാദ്രാജാ ഭൂമേരധി പതിർഹിസഃ

ജ്ഞാനിയായ ബ്രാഹ്മണനെയൊഴിച്ചു മറ്റുള്ളവർക്കു ഭൂമിയിലിരുന്നതും മുതലായ നിധി കിട്ടിയാൽ രാജാവിനു പകുതി കൊടുക്കേണ്ടതാകുന്നു. എന്തെന്നാൽ അവൻ ഭൂമിക്കു യജമാനനാണ്.

40. ഭാതവ്യം സർവ്വവണ്ണേഭ്യോ രാജ്ഞാചോരൈർഹൃതം ധനം
രാജാതദപയുഞ്ജാന ശ്ചോരസ്യോപ്താതികിൽബിഷം.

ചോരൻകൊണ്ടുപോയ ദ്രവ്യം രാജാവു കണ്ടുപിടിച്ചാൽ, അതിന്റെ ഉടമസ്ഥനു ലഭിക്കാതിരിക്കുമ്പോൾ, അതിനെ സകല വർണ്ണത്തിനും കൊടുക്കേണ്ടതാകുന്നു. അതു രാജാവു സ്വീകരിച്ചാൽ ചോരന്റെ പാപം ആ രാജാവിനുണ്ടാകുന്നതാണ്.

41. ജാതിർജാന പദാൻ ധർമ്മാൻ ശ്രേണി ധർമ്മാംശഃ—

ധർമ്മവിൽ

സമീക്ഷ്യകലധർമ്മാംശഃ സ്വധർമ്മം പ്രതിപാദയേൽ.

രാജാവു ജാതിധർമ്മം, ദേശധർമ്മം, വ്യാപാരധർമ്മം, കലധർമ്മം ഇവ നല്ലപോലെ വിചാരിച്ചു അതിലേയ്ക്കു വിരോധം കൂടാതെ സ്വയം തീർച്ച ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു.

42. സ്വാനി കർമ്മാണി കർവാണാ ദൂരേസന്തോപിമാനവാഃ
പ്രിയാവേന്തി ലോകസ്യ സോസോ കർമ്മണ്യവസ്ഥിതാഃ

അവരവരുടെ കാര്യങ്ങൾ ചെയ്തുകൊണ്ടും അവരവരുടെ അനുഷ്ഠാനത്തിൽ ജാഗ്രതയുള്ളവരായും ഇരിക്കുന്ന മനുഷ്യർ ഓരോരുത്തരിലിരുന്നാലും എല്ലാ ജനങ്ങൾക്കും ഇഷ്ടമാരായിത്തീരുന്നു.

43. നോല്ലാദയേൽ സ്വയം കാര്യം രാജാനാപ്യസ്യ പൂരുഷഃ
നചപ്രാപിതമന്യേന ഗ്രസേദത്ഥം കഥഞ്ചന.

രാജാവോ അല്ലെങ്കിൽ രാജാവിനാൽ നിയമിക്കപ്പെട്ട ന്യായാസന സ്ഥന്മാരോ തങ്ങൾതന്നെ ഒരു വ്യവഹാരം ഉണ്ടാക്കുകയും, ആരെങ്കിലും ബോധിപ്പിക്കുന്ന വ്യവഹാരം വിചാരണ ചെയ്യാതിരിക്കുകയും ചെയ്യരുതാത്തതാകുന്നു.

44. യഥാനയത്യ സൂക്പാതൈർ മൃഗസ്യ മൃഗയുഃപദം
നയേത്തഥാന മാണേന ധർമ്മസ്യസൃപതിഃ പദം

ഖഡ്ഗത്താൽ കൊല്ലപ്പെട്ട മൃഗം, ഓടിപ്പോയ സ്ഥലത്തെ വഴിയിൽ വീണുകിടക്കുന്ന രക്തകണങ്ങളെക്കൊണ്ട് നിശ്ചയിച്ചുചെന്ന് വേടൻ കണ്ടുപിടിക്കുന്നതുപോലെ രാജാവു പ്രമാണം മുതലായ കാര്യങ്ങളാൽ ധർമ്മത്തിന്റെ സത്യം കണ്ടറിയേണ്ടതാകുന്നു.

45. സത്യമത്ഥഞ്ച സംപശ്യേ ദാത്മാനഥമസാക്ഷിണഃ
ദേശം രൂപഞ്ചകാലഞ്ച വ്യവഹാര വിധൗസ്ഥിതഃ

നീതിമാൻ സത്യത്തെയും, ദ്രവ്യസംഖ്യയേയും, സാക്ഷികളുടെ ധർമ്മത്തെയും, ദേശത്തെയും, രൂപത്തെയും, കാലത്തെയും, അപരാധത്തിന്റെ ഉച്ചനീചത്വങ്ങളെയും, പരയാലോചിച്ചു തന്റെ ആത്മാവു നരകാനുഭൂതി അനുഭവിക്കാതിരിക്കത്തക്കവിധം തീരുമാനം ചെയ്യണം.

46. സന്ദിരാചരിതം യത്സയാദ്ധാർമ്മികൈശ്ചഭിജാതിഭിഃ
തദ്രേകലജാതീനാ മവിരുദ്ധം പ്രകല്പയേൽ.

ആ രാജ്യത്തിലുള്ള മഹാത്മാക്കൾ ധർമ്മജ്ഞന്മാരായ ബ്രാഹ്മണർ ഇവർ ഏർപ്പെടുത്തിയിട്ടുള്ള ദേശാചാരം, കലാചാരം ഇവയ്ക്കു വിരോധമില്ലാതെ ഓരോന്നും തീരുമാനിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

ഉത്തമണ്ണായമണ്ണ പ്രകരണം

47. അധമർണ്ണാത്ഥം സിദ്ധ്യത്ഥം മുത്തമർണ്ണേന ചോദിതഃ
ദാപയേദ്ധനിക സ്യാർത്ഥമധമർണ്ണാഭിഭാവിതം

കൊടുത്ത ധനം തനിക്കു ലഭിക്കുന്നതിനായി ഉത്തമർണ്ണൻ ബോധിപ്പിക്കുന്ന ആവലാതിമേൽ, അധമർണ്ണനെ വരുത്തി ചോദിച്ചു അവനിൽ നിന്നും ധനം വാങ്ങി ഉത്തമർണ്ണൻ കൊടുക്കേണ്ടതാകുന്നു.

48. യൈരൈരൂപായൈരത്ഥം സ്വം പ്രാപ്നയാദുത്ത—

മണ്ണികഃ

തൈരൈരൂപായൈസ്സംഗൃഹ്യ ദാപയേദധമർണ്ണികം.

താഴെപ്പറയാൻപോകുന്ന ഏതേതു വിധത്തിൽ ഉത്തമർണ്ണൻ അധമർണ്ണനോടു ദ്രവ്യം വാങ്ങിക്കൊള്ളാമോ ആ ഉപായത്തിൽ വാങ്ങിക്കൊള്ളാവുന്നതാണ്.

49. ധർമ്മേണവ്യവഹാരേണ ഫലേനാചരിതേനച പ്രയുക്തം സാധയേദർത്ഥം പഞ്ചമേനബലേനച.

ഉപായമെന്നാൽ അധർമ്മന്റെ ബന്ധക്കളോട് പറഞ്ഞു അവരെ കൊണ്ടു നല്ലവാക്കു പറയിച്ചോ അവനെ താൻതന്നെ അനുസരിച്ചോ, കച്ചീട്ടു മുതലായ പ്രമാണങ്ങളെക്കൊണ്ടു ആവലാതിപ്പെട്ടിട്ടോ ആരേണം മുതലായവയെ ഉത്തമർണ്ണൻ ഇവരാൽ വാങ്ങിക്കൊണ്ടു എന്റെ കടത്തു തീർത്തതിനെ നിർബ്ബന്ധിച്ചോ, അവന്റെ കന്നുകാലികളെ മറിച്ചു നിറുത്തിയോ അവിടെ മറിച്ചുകിടന്നോ അവനെ തന്റെ ഗൃഹത്തിൽ വരുത്തി അവമാനിച്ചോ ഉത്തമർണ്ണൻ കൊടുത്ത ദ്രവ്യം വാങ്ങിക്കൊള്ളേണ്ടതാകുന്നു.

50. യഃസ്വയം സാധയേദർത്ഥം മുത്തമർണ്ണോധമർണ്ണികാൽ സനരാജ്ഞാഭിയോക്തവ്യഃ സ്വകംസംസാധയൻ യനം.

യാതൊരു ഉത്തമർണ്ണൻ താൻ കൊടുത്ത ദ്രവ്യം യാതൊരുവിധത്തിലോ, അവ്യവഹാരമായിട്ടു താൻതന്നെ വാങ്ങിക്കുന്നോ അവന്റെ കാര്യത്തേക്കുവെച്ചു രാജാവു ഒന്നും പറയാലോചിക്കേണ്ടതില്ല.

51. അത്ഥേപവ്യയമാനന്തു കരണേന വിഭാവതി. ദാപയേദ്ധനിക സ്യാത്ഥം ദണ്ഡലേശം ചശക്തിതഃ

ന്യായമായ അധർമ്മന്റെ അവധികയ്ക്കു കേട്ടു നടന്നശേഷവും ‘‘ഞാൻ നിനക്കു തരാനില്ലെന്നു’’ അവൻ പറയുന്നതായാൽ ഉത്തമർണ്ണൻ ആവലാതി ബോധിപ്പിച്ചു കച്ചീട്ടു, സാക്ഷിക്കാൻ ഇവരെക്കൊണ്ടു തെളിയിക്കുകയും അധർമ്മൻ കൊടുക്കേണ്ടതായി തെളിയുകയും ചെയ്യുന്നപക്ഷം ഉത്തമർണ്ണൻ ദ്രവ്യം വാങ്ങിക്കൊടുത്തു അധർമ്മൻ ശക്ത്യനുസരണമായി ശിക്ഷയും നൽകേണ്ടതാകുന്നു.

52. അപഹവേധമർണ്ണസ്യ ദേഹീത്യുക്തസ്യ സംസദി അഭിയോക്താഭിശേദ്ദേശ്യം കരണം വാന്യുദ്ദിശേൽ.

ന്യായസ്ഥൻ കടംകൊടുത്തുതീർക്കുമെന്നു ന്യായസഭയിൽനിന്നും പറയുമ്പോൾ താൻ കൊടുക്കേണ്ടതില്ലെന്നു അധർമ്മൻ പറയുന്നതായാൽ ദ്രവ്യം കൊടുത്തസ്വയം കൂടെയുണ്ടായിരുന്ന സാക്ഷികളെയും അധർമ്മൻ എഴുതികൊടുത്ത കരണത്തെയും ഉത്തമർണ്ണൻ ഹാജരാക്കി തെളിവു കൊടുക്കേണ്ടതാകുന്നു.

53. അദേശ്യം യശ്ചഭിശതി നിർദ്ദിശ്യാപഹ്നതേചയഃ യശ്ചാധരോത്തരാൻ ധർമ്മാൻ വിഹിതാനാവബുദ്ധ്യതേ.

യാതൊരുത്തൻ ദ്രവ്യം കൊടുക്കുമ്പോൾ ഉണ്ടായിരിക്കാത്തവരെ വ്യാജമായി സാക്ഷി പറയിക്കുന്നുവോ യാതൊരുത്തൻ സാക്ഷികളെ മാറ്റുന്നുവോ, യാതൊരുത്തൻ പൂർവ്വാപരവിരോധമായി മൊഴി പറയുന്നുവോ ഇവരെയും,

54. അപദിശ്യാപദേശ്യംച പുനര്യസ്തപധാവതി സമ്യക് പ്രണിഹിതംചാർത്ഥം പൃഷ്ടസ്തന്നാഭിനന്ദതി.

യാതൊരുത്തൻ താൻ മുന്പേ പണം കൊടുത്തതായും, പിൻപു തന്റെ പത്രാഭിബന്ധക്കൾ കൊടുത്തതായും വ്യാജം പറഞ്ഞൊടിപ്പോകുന്നുവോ, യാതൊരുത്തൻ ന്യായാധിപതിയുടെ ചോദ്യത്തിത്തന്നെ പറയുന്നില്ലയോ ഇവരെയും,

55. അസംഭാവ്യേ സാക്ഷിഭിശ്ച ദേശേസംഭാഷതേമിഥഃ
നിര്യച്ഛമാനം പ്രശ്നഞ്ച നേഹേദ്യശ്ചാപിനിഷ്ഠതേൽ.

യാതൊരുത്തൻ സാക്ഷികളോടു സംസാരിച്ചുകൂടുന്ന നിർബ്ബന്ധമുള്ള സ്ഥലത്തു രഹസ്യമായി സാക്ഷികൾക്കു ദുർബോധന ചെയ്യുന്നവോ യാതൊരുത്തൻ ചോദ്യം ചോദിച്ചുതുടങ്ങുമ്പോൾ ഒന്നും പറയാതെ പൂർവ്വം നില്ക്കുന്നവോ യാതൊരുത്തൻ വിചാരണ കാലത്തിൽ ദേശാന്തരത്തിൽ യാത്ര ചെയ്യുന്നവോ ഇവരെയും,

56. ബ്രൂഹീത്യുക്തശ്ചന ബ്രൂയാ ദുക്തഞ്ചനവിഭാവയേൽ
നചപുർച്ഛാപരം വിദ്യാത്തസ്യാദത്മാത്സഹീയതേ.

യാതൊരുത്തൻ തർക്കിച്ചു, ചോദിക്കുന്ന ന്യായാധിപന്റെ ചോദ്യങ്ങൾക്കു ശരിയായ ഉത്തരം പറയുന്നില്ലയോ, യാതൊരുത്തൻ സാക്ഷികൾ മുതലായ തെളിവു കൊടുക്കുന്നില്ലയോ, യാതൊരുത്തൻ തനിക്കു വിരോധമായ കാര്യങ്ങളെ സാധിക്കത്തക്കവണ്ണം മൊഴികൊടുത്തുവോ ഇവരെയും,

57. സാക്ഷിണ്യസ്തന്തിമേത്യുക്താ ദിശേത്യുക്തോദിശേനയഃ
ധർമ്മസ്ഥഃ കാരണൈരേതൈർഹതന്തമപി നിർദ്ദിശേൽ.

തനിക്കു സാക്ഷികൾ ഉണ്ടെന്നു പറയുന്നവന്റെ സാക്ഷികളെ ഹാജരാക്കു എന്ന ന്യായാധിപൻ ആവശ്യപ്പെടുമ്പോൾ യാതൊരുത്തൻ ഹാജരാക്കാതിരിക്കുന്നവോ, ഇവനെയും ആവിധ കാരണങ്ങളാൽ തോറ്റവരെന്നു നിർദ്ദേശിച്ചിട്ട് അപ്രകാരം വിധിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

58. അഭിയോക്താനചേൽ ബ്രൂയാൽ ബന്ധ്യാദണ്യശ്ച—
ധർമ്മതഃ
നചേന്ത്രിപക്ഷാൽ പ്രബ്രൂ യാദ്ധർമ്മം പ്രതി പ്രരാജിതഃ

ഉത്തമർണ്ണൻ വിചാരണകാലത്തിൽ തന്റെ വ്യവഹാരത്തിന്നു തക്കതായ ഉത്തരം പറയാതിരിക്കുന്നതാൽ അവനെ തടവിൽ പാർപ്പിക്കുകയോ ദണ്ഡം വിധിക്കുകയോ ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു. അധമർണ്ണൻ നാല്പത്തഞ്ചു നാളിനകം ന്യായപ്രകാരം വന്നു തന്റെ ന്യായത്തെക്കുറിച്ച് ബോധിപ്പിക്കാതിരുന്നാൽ വ്യവഹാരത്തിൽ അവൻ തോറ്റവനായി ഗണിക്കേണ്ടതാണ്.

59. യോയാവന്നിഹ്ന വീതാത്ഥം മിത്ഥ്യായാവതി വാവ—
ദേൽ

തത്ത്വപേണഹ്യ ധർമ്മജ്ഞൗ ദാപ്യതദപിഗുണനമഃ

അധമർണ്ണൻ എത്രത്തോളം ഭൂവും കൊടുക്കാനില്ലെന്നു മറച്ചു പറയുന്നവോ, എന്തു ഉത്തമർണ്ണൻ ശമ്ഭജ്ഞനായിരിക്കുന്നില്ലയോ ആ രണ്ടുപേർക്കും ആ ഭൂവുത്തിന്റെ ഇരട്ടി ധനം ദണ്ഡമായി വിധിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

60. പൂഷോപവ്യയമാനസ്തു കൃതാവസ്ഥോധനൈഷിണാ
ത്രിവരൈസ്സാക്ഷിഭിർഭാവ്യോ നൃപബ്രാഹ്മണ സന്നിധൗ.

ഉത്തമർണ്ണനാൽ ന്യായാനുസരണം വിളിക്കപ്പെട്ട അധമർണ്ണൻ, വാങ്ങിയതിനെ ഇല്ലെന്നു അസത്യം പറഞ്ഞാൽ മുമ്പിൽ കുറയാതെ സാക്ഷികളാൽ ന്യായാധിപന്റെ മുമ്പിൽ ഉത്തമർണ്ണൻ തെളിവു കൊടുക്കേണ്ടതാകുന്നു.

61. യാദൃശാധനിഭിഃ കാര്യം വ്യവഹാരേഷുസാക്ഷിണഃ
താദൃശാൻ സംപ്രവക്ഷ്യാമി യഥാവാച്യമുത്തഞ്ചതൈഃ

ഉത്തമർണ്ണൻ എപ്രകാരമുള്ള സാക്ഷികളെ വ്യവഹാരത്തിൽ ഉൾപ്പെടുത്താമോ അവരെയും, അവർ സത്യപരയേണ്ട ക്രമത്തെയും പറയാം.

സാക്ഷീപ്രകരണം

62. ഗൃഹിണഃ പുത്രീണോമൗലാഃ ക്ഷത്രവിട്ഛൂദ്രയോനയഃ
അത്ഥ്യക്താസ്സാക്ഷ്യമർഹന്തി നയേകേചിദനാപദി

ഗൃഹസ്ഥന്മാരായും, പുത്രന്മാരായും, ആ ദേശത്തു ജനിച്ചവരായും, നാലു വർണ്ണത്തിൽ ഉൾപ്പെട്ടവരായും ഇരിക്കുന്നവർ ഉത്തമർണ്ണന്റെ സാക്ഷിക്കാകുന്നതിനു യോഗ്യന്മാരാകുന്നു. ആപത്താനാമില്ലാത്ത അവസരത്തിൽ ഇവരെയല്ലാതെ മറ്റാരെയും ഈ കാര്യത്തിൽ ഏർപ്പെടുത്തരുതാത്തതാകുന്നു.

63. ആപ്തസ്സവ്വേഷു വണ്ണേഷു കാര്യാകാരേഷു സാക്ഷിണഃ
സർവ്വധർമ്മ വിദോലുബ്ധാ വീപരീതാംസ്തുവർജ്ജയേൽ.

സകല വർണ്ണങ്ങളിലും, സത്യാവാദികളായും, സകല ധർമ്മങ്ങളും അറിഞ്ഞവരായും, നിഷ്കാമന്മാരായും ഇരിക്കുന്നവരെ സാക്ഷികളായി സ്വീകരിക്കണം. മാറ്റുള്ളവരെ ആ വിഷയത്തിൽ സ്വീകരിക്കരുത്.

64. നാത്ഥസംബന്ധിനോനാപ്താ നസഹായാനവൈരിണഃ
നദൃഷ്ടദോഷാഃ കർത്തവ്യാനവ്യാദ്ധ്യം ത്താനദൃഷ്ടിതാഃ

ഭ്രൂവ്യസംബന്ധമുള്ളവർ, സ്നേഹിതന്മാർ, വേലക്കാർ, ശത്രുക്കൾ, പ്രസിദ്ധമായ ദോഷമുള്ളവർ, രോഗികൾ, പഞ്ചമഹാപാപികൾ ഇവരെ സാക്ഷികളായി സ്വീകരിക്കരുത്.

65. നസാക്ഷീവൃപതിഃ കാര്യോ നകാന്തക കശീലവൗ
നശ്രോത്രീയോനലിംഗസ്തേമാനസ്ഃഘോഭോ-
വനിഗ്നതഃ

രാജാവ്, പലഹാരക്കാരൻ, നട്ടുവൻ, വേദജ്ഞൻ, കപടഭക്തൻ, സന്യാസി ഇവരെയും;

66. നാധ്യധീനോ നവക്തവ്യോ നദസ്യൂർന്നവികർമ്മകൃൽ
നവൃദ്ധോനശിശൂർന്നൈകോ നാന്ത്യോനവികലേന്ദ്രിയഃ

ഒത്തന്റെ സ്വാധീനത്തിൽപെട്ടവൻ, അപവാദമുള്ളവൻ, സംശയിതൻ, ഹീനപ്രവർത്തകൻ, ബാലൻ, വൃദ്ധൻ, ഹാഠിയായവൻ, പായൻ, ഇന്ദ്രിയമില്ലാത്തവൻ, ഇവരെയും;

67. നാന്തേതാനമത്തോ നോന്മത്തോ നക്ഷത്രജ്ഞോപ പീഡിതഃ
നശ്രമാന്തേതാന കാമാന്തോ നക്രൂദ്ധോനാപിതസ്തരഃ

വ്യസനമുള്ളവൻ, മദ്യപൻ, ഭ്രാന്തൻ, വിശപ്പും ദാഹവുമുള്ളവൻ, ക്ഷീണൻ, കാമവികാരമുള്ളവൻ, അധികം ക്രോധമുള്ളവൻ, ചോരൻ, ഇവരെയും സാക്ഷികളായി സ്വീകരിക്കരുതാത്തതാകുന്നു.

68. സ്രീണം സാക്ഷ്യം സ്രിയഃ കര്യഃ ദ്വിജാനാം സദൃശാ—
ദ്വിജാഃ

ശുദ്രാശ്ചസന്തഃ ശുദ്രാണാ മന്ത്യാനാമന്ത്യയോ നയഃ

സ്രീകൾക്കു സ്രീകളും, ദ്വിജന്മാർക്കു ദ്വിജന്മാരും, ശുദ്രർക്കു ശുദ്രരും, പറയന്മാർക്കു പറയന്മാരും, സാക്ഷികളായിരിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

69. അനുഭാവീതൃയഃ കശ്ചിത് കര്യാത്സാക്ഷ്യം വിപാദിനാം
അന്തർവേശ്മന്യുരണ്യേവാ ശരീരസ്യാപിചാത്യയേ.

ഗൃഹത്തിനുള്ളിലാകട്ടെ, അരണ്യത്തിലാകട്ടെ മരണം നേരിടത്തക്ക ആപത്തിലാകട്ടെ, യാതൊരുത്തൻ തൽക്കാലം അനുഭോഗശാലിയായി സമീപത്തിലിരിക്കുന്നുവോ അവനെ സാക്ഷിയാക്കാവുന്നതാണ്.

70. സ്രിയാപ്യസംഭവേകാര്യം ബാലേനസ്ഥവിരേണവാ
ശിഷ്യേണബന്ധുനാവാപി ദാസേനഭൃതകേനവാ

ഇപ്രകാരമുള്ള ആപത്തു നേരിട്ടപ്പോൾ മുന്പറഞ്ഞ ഗുണികൾ അകപ്പെടാതിരുന്നാൽ സ്രീ, ബാലൻ, വൃദ്ധൻ, ശിഷ്യൻ, ബന്ധു, ദാസൻ, വേലക്കാരൻ ഇവരെ സാക്ഷികളായി സ്വീകരിക്കാവുന്നതാണ്.

71. ബാലവൃദ്ധാതുരാണാഞ്ച സാക്ഷ്യേഷുവദന്താംമുഷാ
ജാനീയാദസ്ഥിരാംവാച മുത്സിതമനസാന്തഥാ

സാക്ഷി പറയുമ്പോൾ ചിത്തസ്വാധീനമില്ലാത്ത ബാലൻ, വൃദ്ധൻ, രോഗി, ഭ്രാന്തൻ ഇവരുടെ വചനങ്ങൾ സ്ഥിരങ്ങളല്ലാത്തവയാകയാൽ അവരെ ലക്ഷണങ്ങൾകൊണ്ടു് അറിയേണ്ടതാകുന്നു.

72. സാഹസേഷുചസർവേഷു സ്നേയസംഗ്രഹണേഷുച
വാദണ്ഡയോശ്ചപാരുഷ്യേ നപരീക്ഷേതസാക്ഷിണഃ

എല്ലാ സാഹസകൃത്യങ്ങളിലും, ചോരകൃത്യങ്ങളിലും പരദാഹഗ്രഹണകൃത്യങ്ങളിലും, അടിക്കുക, ഗകാരിക്കുക ഈ കൃത്യങ്ങളിലും സാക്ഷി പറയുന്നവരുടെ യോഗ്യതായോഗ്യതകളെ പരിശോധിക്കേണ്ടതില്ല.

73. ബഹുത്വംപരിഗൃഹ്ണീയാ സാക്ഷിദ്വൈധേ നരാധിപഃ
സമേഷുതുഗുണോൽകൃഷ്ടാൻ ഗുണിദ്വൈധേദ്വിജോത്തമാൻ

ഒരു വിഷയത്തിന്റെ തെളിവിലേയ്ക്കായി വാങ്ങുന്ന സാക്ഷിമൊഴികൾ ഒന്നിനൊന്നു വിപരീതമായിക്കണ്ടാൽ രാജാവു് അധികം സാക്ഷികളെ വിസ്തരിക്കേണ്ടതാണ്. രണ്ടു ഭാഗവും ശരിയായിരുന്നാൽ അധികം ഗുണമുള്ള ഭാഗത്തും, അതും ഒരേ പ്രകാരത്തിലിരുന്നാൽ ബ്രാഹ്മണനെയും താൻ സ്വീകരിച്ചു തീർച്ചചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു.

74. സമക്ഷദർശനാൽസാക്ഷ്യം ശ്രവണാച്ചൈവസിദ്ധതി
തത്രസത്യംബ്രൂവൻസാക്ഷി ധർമ്മാത്ഥ്വഭ്യാന്നഹീയതേ

സാക്ഷിക്കാൻ തന്റെ കണ്ണുകൊണ്ടു കണ്ടോ, ചെവിക്കൊണ്ടു കേട്ടോ അറിയുന്ന കാര്യം സത്യമായിപ്പറഞ്ഞാൽ ധർമ്മാത്മങ്ങൾക്കു കറവു വേിക്കുകയില്ല.

75. സാക്ഷീദൃഷ്ടശ്രുതാദന്യ ദ്വിബ്രൂവന്നാര്യസംസദി
അവാങ്നരകമഭ്യേതി പ്രേത്യസർഗ്ഗാച്ചഹീയതേ

തന്റെ കണ്ണുകൊണ്ടു കാണാത്തതും, തന്റെ ചെവിക്കൊണ്ടു കേൾക്കാത്തതുമായ കാര്യം ന്യായസഭയിൽ പറയുന്ന സാക്ഷി മരിച്ചശേഷം സ്വർഗ്ഗാനുഭൂതി ലഭിക്കാതെ നരകത്തിൽ പതിക്കുന്നു.

76. യത്രാനിബദ്ധോവീക്ഷേത ശ്രണയാദാപികിഞ്ചന
പുഷ്പസ്തോത്രാപിതൽബ്രൂ യാ ദ്യമാദൃഷ്ടം യഥാശ്രുതം.

ഒരു വിഷയത്തിൽ താൻ സാക്ഷി പറയുന്നതിനു ഏർപ്പെട്ടവനായിരുന്നാലും ആ വിഷയത്തെ താൻ സൂക്ഷ്മമായി കാണുകയോ കേൾക്കുകയോ ചെയ്താൽ ന്യായാധിപന്റെ മുമ്പിൽ കാണുകയും കേൾക്കുകയും ചെയ്തതു് സത്യമായി പറയേണ്ടതാകുന്നു.

77. ഏകോലുബ്ധസ്തസാക്ഷീസ്യാൽ ബഹുശ്ശുച്യോപിന-
സ്രീയഃ
സ്രീബുദ്ധേരസ്ഥിരത്വാനു ദോഷൈശ്ചാനേത്യപിയേ-
വൃതാഃ

നിഷ്ഠാമനായ ഒരുത്തനെ സാക്ഷിയായി സ്വീകരിക്കാം. സ്രീകൾ വളരെപ്പേരായാലും അവരുടെ ബുദ്ധിപ്പെണ്മര്യമില്ലായ്മകൊണ്ടും അവരെയും മുന്ദാർത്ത ദോഷികളെയും, കടം മുതലായ വിഷയത്തിൽ സാക്ഷിത്വേന സ്വീകരിക്കരുതു്.

78. സ്വഭാവേനൈവയൽബ്രൂയ സ്തർഗ്രാഹ്യം വ്യാവഹാരികം
അതോയദന്യദിബ്രൂയർ ധർമ്മാർത്ഥനദപാത്മകം.

സാക്ഷികൾ സ്വഭാവേന പറയുന്ന വാക്യം സത്യമെന്നു വിചാരിക്കണം. യേപ്പെടുത്തുന്നതുകൊണ്ടും, ഭൂമിച്ചും, പൂർവാപരവിരുദ്ധം പറയുന്നതായാൽ അതു ധർമ്മാനുസരണം സ്വീകരിക്കരുതു്.

79. സഭാന്തസ്താക്ഷിണഃപ്രാപ്താ നർത്ഥിപ്രത്യർത്ഥിസന്നിധൗ
പ്രാഡിവാകോനയുഞ്ജീത വിധിനാനേനസാന്തയൻ

ന്യായാധിപൻ സഭാമദ്ധ്യത്തിൽ വന്ന സാക്ഷിക്കാരെ വാദിപ്രതികളുടെ മുമ്പിൽ നിറുത്തി വിധിപ്രകാരം നല്ല വാക്കുകൾ പറയേണ്ടതാകുന്നു.

80. യദായോനയോർവേതമ കാര്യേസ്മിൻചേഷിതംമിഥഃ
തൽബ്രൂതസർവ്വംസത്യേന യുഷ്മാകംഹ്യത്രസാക്ഷിതാ

ഘേ! സാക്ഷികളേ! ഈ വിഷയത്തിൽ നിങ്ങളെ സാക്ഷികളായി സ്വീകരിക്കുന്നതുകൊണ്ടു് ഇപർ രണ്ടാൾക്കും നടന്ന കാര്യത്തിൽ നിങ്ങളു റിഞ്ഞിട്ടുള്ളതു് സത്യമായി പറയവിൻ.

81. സത്യംസാക്ഷേദ്യബ്രൂവൻസാക്ഷീ ലോകാനാപ്തോതി-

പുഷ്പലാൻ

ഇഹചാനുത്തമാംകീർത്തിം വാഗേഷാബ്രഹ്മപൂജിതാ

സത്യം പറയുന്നവൻ പരമമായ ലോകത്തേയും, ഇഹലോകത്തിൽ ഉൽകൃഷ്ടമായ കീർത്തിയേയും പ്രാപിക്കുന്നു. ഈ വാക്യം ബ്രഹ്മാവിനാൽ പൂജിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ളതാകുന്നു.

82. സാക്ഷേദ്യനൃതംവദൻപാശൈർ ബദ്ധ്യതേവാരുണൈർ-

ദൃശം

വിവശശ്ശതമാജാതീ സ്തസ്മാത്സാക്ഷ്യംവദേദൃതം

കള്ളസ്സാക്ഷി പറയുന്നവൻ നൂറു ജന്മത്തോളം വരണന്റെ സർപ്പ പാശത്താൽ കെട്ടപ്പെട്ടവനായിത്തീരുന്ന. ആകയാൽ അങ്ങനെയുള്ള ദുഃഖം നഭ്രതികരമായ കള്ളസ്സാക്ഷി പറയാതെ സത്യം പറയേണ്ടതാകുന്നു.

83. സത്യേനപൂയതേസ്സാക്ഷിർ ധർമ്മഃസത്യേനവർദ്ധതേ തസ്യാൽസത്യംഹിവക്തവ്യം സർവ്വവണ്ണേഷുസാക്ഷിഭിഃ

സത്യം പറഞ്ഞാൽ സാക്ഷി പരിശുദ്ധനായിത്തീരുന്നു. ധർമ്മം വർദ്ധിക്കുന്നു. അതുകൊണ്ട് സകല വണ്ണങ്ങളുടെ വിഷയത്തിലും സാക്ഷികൾ സത്യം പറയേണ്ടതാണ്.

84. ആത്മൈവഹ്യാത്മനസ്സാക്ഷി ഗതിരാത്മാതമാത്മനഃ മാവമംസ്ഥാഃസ്വമാത്മാനം ഴ്വണ്ണംസാക്ഷിണമുത്തമം

മനഃപ്രകാശം അവരവരുടെ ആത്മാവു സാക്ഷിയായും ഗതിയായും മിരിക്കുന്നു. അതുകൊണ്ട് മഹത്തായും അന്തരാത്മാവായും ഉള്ള സാക്ഷിയെ നീ അവമാനിക്കരുത്.

85. മന്യന്തേവൈപാപകൃതോ നകശ്ചിലഗൃതീതിനഃ താംസ്തദേവാഃപ്രപശ്യന്തി സ്വസ്യൈവാനന്തരപുരുഷഃ

പാപികൾ തങ്ങൾ പാപം ചെയ്യുമ്പോൾ ആ കൃത്യം ആരും കാണുന്നില്ലെന്നു വിചാരിക്കുന്നു. എന്നാൽ താഴെപ്പറയാൻ പോകുന്ന ദേവന്മാരും, അവരവരുടെ അന്തരാത്മാവും എല്ലാം കണ്ടുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു.

86. ദൃശർഭൂമിരാപോഹൃദയം ചന്ദ്രാർക്കാഗ്നിയമാനിലഃ രാത്രിസ്സന്ധ്യേചധർമ്മശ്ച വൃത്തജ്ഞാസ്സർവദേഹിനാം

ആകാശം, ഭൂമി, വായു, ജലം, മനസ്സ്, ചന്ദ്രൻ, സൂര്യൻ, അഗ്നി, യമൻ, രാത്രി, രണ്ടു സന്ധ്യകൾ, ധർമ്മം. ഇവ സർവ്വ ദേഹികളുടേയും പ്രവൃത്തികൾ കണ്ടുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു.

87. ദേവബ്രാഹ്മണസാന്നിധ്യേ സാക്ഷ്യംപൃഥേദൃതംദിജാൻ ഉദങ്മുഖാൻപ്രാങ്മുഖാൻവാ പൂർവാഹേനവൈശുചിഃ— ശുചീൻ

പകൽ പതിനഞ്ചു നാഴികക്കുക. ന്യായസഭയിൽ ദേവതാവിഗ്രഹം, ബ്രാഹ്മണർ ഇവരുടെ സമീപത്തിൽ, ബ്രാഹ്മണർ തുടങ്ങിയ സാക്ഷികളെ പരിശുദ്ധരാക്കി പൂർവ്വാഭിമുഖമായോ ഉത്തരാഭിമുഖമായോ നിറുത്തി താനും പരിശുദ്ധനായി സത്യംചെയ്യിച്ചു സാക്ഷികളെ വിസ്തരിപ്പിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

88. ബ്രഹ്മിതി ബ്രാഹ്മണംപുച്ഛേ ത്വത്യാബ്രഹ്മിതിപാ— ത്ഥിവം

ഗോബീജകാണ്ഡനൈർവൈശ്വം ശുഭ്രംസർവ്വൈസ്സ—

പാതകൈഃ

ബ്രാഹ്മണനോടു “ചൊല്ലുക” എന്നും ക്ഷത്രിയനോടു “സത്യം പറയുക” എന്നും വൈശ്യനോടു “നീ കളവു പറഞ്ഞാൽ നിന്റെ കാലികളും കൃഷികളും ഭൂമിത്തലം നിഷ്പഫലമായി പോകുമെന്നും” ശൂദ്രനോടു “നീ കളവു പറഞ്ഞാൽ ബ്രാഹ്മണഹത്യ മുതലായ മഹാപാതകങ്ങൾ നേരിടുമെന്നും പറഞ്ഞു” അവരെക്കൊണ്ട് സത്യം പറയിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

89. ബ്രഹ്മാലംനോയേസ്മൃതാലോകേ യേചസ്രീബാല-
ഘാതിനഃ

മിത്രഭൂഹഃകൃതാസ്തസ്യ തേതേസ്യുഃബ്രൂവതോമുഷാ

മിത്രഭൂഹി, ബ്രാഹ്മണഘാതകൻ, സ്രീഘാതകൻ, ബാലഘാതകൻ, കൃതാസ്തൻ ഇവർക്കുണ്ടാകുന്ന പാതകങ്ങൾ കള്ളസ്സാക്ഷി പറയുന്നവനും ഉണ്ടാകുന്നതാണ്.

90. ജനപ്രഭുതിയൽകിഞ്ചിൽ പുണ്യം ഭദ്രത്വയാകൃതം
തത്തേസർവ്വംശ്രുനോഗച്ഛേ ഭൃദിബ്രൂയാസ്സാമന്യഥാ

ഹേ ഗുണവാന്മാരായ സാക്ഷികളേ ! നിങ്ങൾ അസത്യം പറഞ്ഞാൽ നിങ്ങളുടെ ജനകാലംമുതൽ ഇതുവരെ നിങ്ങൾ ചെയ്തിട്ടുള്ള പുണ്യങ്ങളെല്ലാം നിങ്ങൾ വളർത്തുന്ന പട്ടിയിൽ ചെന്നുചേരും.

91. ഏകോഹമസ്മിത്യാത്മാനം യസ്ത്വംകല്യാണമന്യസേ
നിത്യംസ്ഥിതസ്തേഹൃദ്യേഷ പുണ്യംപാപേക്ഷിതാമുനിഃ

ഹേ! കല്യാണഗുണവാന്മാരായ സാക്ഷിക്കാരാ! നീ ഒരുത്തനെയുള്ളവെന്നു വിചാരിക്കുന്നു. അങ്ങനെയല്ലാ നിന്റെ ഹൃദയത്തിൽ നീ ചെയ്യുന്ന പുണ്യപാപങ്ങളെ കണ്ടുകൊണ്ട് പാമാത്മാവു വസിക്കുന്നു.

92. യമോവൈവസ്വതോദേവോ യസ്ത്വൈഷഹൃദിസ്ഥിതഃ
തേനചേദവിവാദസ്തേ മാഗംഗാംമാകുരൻഗമഃ

സൂര്യപുത്രനായ യമൻതന്നെ നിന്റെ ഹൃദയത്തിൽ വസിക്കുന്നു. അസത്യം പറയുക മുതലായവകൊണ്ട് നിനക്കവനോടു വിരോധമില്ലാതിരുന്നത് ഗംഗ, കരക്ഷേത്രം മുതലായ സ്ഥലങ്ങളിലേയ്ക്കു നീ പുണ്യയാത്ര ചെയ്യേണ്ട.

93. നാഗോമുണ്ഡഃകപാലേന ഭിക്ഷാശ്മീക്ഷുല്പിപാസിതഃ
അന്ധശ്ശത്രുകുലഗച്ഛേ ദൃസ്സാക്ഷ്യമതുതംവദേൻ

കള്ളസ്സാക്ഷി പറഞ്ഞവൻ വസ്ത്രഹീനനായും, മൊട്ടത്തലയനായും, കരുടനായും, വിശപ്പ് ഭാഹം ഇവ നിമിത്തം തന്റെ ശത്രുഗൃഹത്തിൽ പോലും ചെന്നു ഭിക്ഷയെടുക്കേണ്ടതായും വരും.

94. അർവാക്ശിരാസ്തമസ്യസേ കിൽബിഷീനരകംവ്രജേൻ
യഃപ്രശ്നംവിതഥംബ്രൂയാൽ പുഷ്പസ്തൻധർമ്മനിശ്ചയേ

പിന്നെയും ധർമ്മനിശ്ചയത്തിനായിട്ടു് ചോദിക്കപ്പെട്ട യാതൊരു സാക്ഷിക്കാരൻ അസത്യം പറയുന്നവോ അവൻ പാപിയായി തല കീഴായിട്ടു് ഗാഡാസങ്കരാനരകത്തിൽ പതിക്കുന്നു.

95. അന്ധോമത്സ്യാനിവാക്ശാതി സനരഃ കണ്ടകൈസ്സഹ
യോഭാഷതേത്ഥവൈകല്യ മപ്രത്യക്ഷംസഭാംഗതഃ

യാതൊരുത്തൻ അല്ല ധനം ഉദ്ദേശിച്ചു് കണ്ടിട്ടില്ലാത്ത കാര്യത്തെക്കുറിച്ചു്, ന്യായാധിപന്റെ മുൻപിൽ അസത്യം പറയുന്നവോ അവൻ ആഗ്രഹത്താൽ മത്സ്യങ്ങളെ മുളളാടുകൂടി തിന്നുന്ന അന്ധന്റെ നിലയിൽ സങ്കടം അനുഭവിക്കും.

96. യസ്യവിദ്വാൻഹിവദതഃ ക്ഷേത്രജ്ഞാനാഭിശംകതേ
തസ്യാന്നദേവാഃശ്രയാംസം ലോകേന്യംപുരുഷം വിദഃ

യാതൊരുത്തൻ സാക്ഷി പറയുമ്പോൾ സകലതും അറിഞ്ഞു് അവൻ മനസ്സാക്ഷി സന്ത്രാസം കൂടാതെയിരിക്കുമോ അങ്ങനെയുള്ളവനെക്കാൾ മഹാത്മാവായിട്ടു് ഈ ലോകത്തിൽ ആരുമില്ലെന്നു് ദേവന്മാർ അഭിപ്രായപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടു്.

97. യാവതോബാധവാൻ യസ്മിൻഹന്തിസാക്ഷ്യവൃതംവദൻ
താവതസ്സംഖ്യയാതസ്മിൻ ശൂൺ സൗമ്യാനുപൂർവശം.

ഹേ! സൽഗുണികളായ സാക്ഷികളേ! യാതൊരു കാര്യത്തിൽ കള്ളസ്സാക്ഷി പറയുന്നവർ എത്രത്തോളം ബന്ധുക്കളെ കൊന്ന പാപം അനുഭവിക്കുമോ അതു പറയാം;

98. പഞ്ചപശ്വാന്തേഹന്തിദശഹന്തി ഗവാന്തേ
ശതമശ്വാന്തേഹന്തി സഹസ്രം പുരുഷാന്തേ

ഒരാടിനെ സംബന്ധിച്ചു പറഞ്ഞ അസത്യത്താൽ അഞ്ചു ബന്ധുക്കളെയും, ഒരു പശുവിനെ സംബന്ധിച്ചു പറഞ്ഞ അസത്യത്താൽ പത്തു പേരെയും, ഒരു കതിരെയെ സംബന്ധിച്ചു പറഞ്ഞ അസത്യത്താൽ നൂറു പേരെയും, ഒരു മനുഷ്യനെ സംബന്ധിച്ചു പറഞ്ഞ അസത്യത്താൽ ആയിരം പേരെയും കൊല്ലുന്ന പാപം അനുഭവിക്കുന്നു.

99. ഹന്തിജാതാനജാതാംശ്ച ഹിരണ്യാർത്ഥ്യവൃതംവദൻ
സർവം ഭൂമ്യന്തേഹന്തി മാസൂഭൂമ്യവൃതംവദിഃ

സ്വർണ്ണവിഷയത്തിൽ പറഞ്ഞ അസത്യം ജനിച്ചു-ജനിക്കാതെയു മിരിക്കുന്ന തന്റെ പുത്രന്മാരെയും, ഭൂമി വിഷയത്തിൽ പറഞ്ഞ അസത്യം സകല പ്രാണികളെയും കൊന്ന പാപം അനുഭവിപ്പിക്കുന്നതാണു്. അതു കൊണ്ടു് ഭൂമി വിഷയത്തിൽ അസത്യം പറയുന്നതിനു് വിചാരിക്കുക പോലും ചെയ്യരുതു്.

100. അപ്സുഭൂമിവദിത്യാഹുഃസ്രീണാം ഭോഗചമൈമുനേ
അബ്ജേഷ്ടചൈവരതേഷ്ട സർവ്വേഷപശ്മയേഷ്ച

തടാകം മുതലായ ജലാശയങ്ങൾ, സ്രീഭോഗം, മൈഥുനം, അബ്ജങ്ങൾ, രതഭേദങ്ങൾ, ശിലാഭേദങ്ങൾ ഇവയെ സംബന്ധിച്ചു പറഞ്ഞ അസത്യം ഭൂമി വിഷയം പോലെ നിങ്ങളുടെ ബന്ധുജനങ്ങളെ എല്ലാവരെയും കൊന്ന ദോഷമുണ്ടാക്കുന്നു.

101. ഏതാൻദോഷാനവേക്ഷ്യത്വം സർവ്വാനന്തരോഷണേ
യഥാശ്രുതം യഥാദൃഷ്ടം സർവ്വമേവാഞ്ജസാവാദം.

ഇപ്പോൾ പറഞ്ഞ ദോഷങ്ങളെല്ലാം നീയറിഞ്ഞു്, നീ കേട്ടതിനെയും കണ്ടതിനെയും ക്ഷണംകൊണ്ടു് ശരിയായി പറയു എന്നു പറയണ്ടതാണു്.

102. ഗോരക്ഷകാൻ വാണിജികാം സ്തഥാകാരകശീലവാൻ
പ്രേഷ്യാൻവാർധുഷികാംചൈവ വിപ്രാൻശൂദ്രവാദ-
ചരേൽ.

പശു മൂലമായി ജീവിക്കുന്നവരായും, വ്യാപാരികളായും, പലഹാരം വിൽക്കുന്നവരായും, ശിൽപവേലകൾ ചെയ്യുന്നവരായും, ദാസന്മാരായും, പലിശ വാങ്ങി ഉപജീവിക്കുന്നവരായും ഇരിക്കുന്ന ബ്രാഹ്മണരെ ശൂദ്രരെപ്പോലെ വിചാരിക്കേണ്ടതാകുന്നു. അതുകൊണ്ടു് അവരോടു് ശൂദ്രരോടെന്നപോലെ സാക്ഷിമൊഴി വാങ്ങേണ്ടതാകുന്നു.

103. തദ്ദണ്ഡമന്തോത്ഥേഷ ജാനനപ്യന്യമാനരഃ

നസ്വർഗ്ഗാച്യവതേലോകാ ദൈവീം വാചംവദന്തിതാം.

ആത്ം കാര്യത്തിൽ സത്യം അറിഞ്ഞിരുന്നാലും ഒരുത്തൻ സങ്കടം ഉണ്ടാകാതിരിക്കുന്നതിനായി മറുവിധം പറയുന്നുവോ, അവൻ സ്വർഗ്ഗ ലോകത്തിൽനിന്നും തെറിപ്പോകുന്നവനല്ലെന്നു ദേവന്മാർ അഭിപ്രായപ്പെട്ടിട്ടുള്ളതായി പറയുന്നു.

104. ശുഭവിട്ക്ഷത്രവിപ്രാണാം യത്രത്തോക്തോഭവേദധഃ

തത്രവക്തവ്യമന്യതം തദ്ധിസത്യാഭിശിഷ്യതേ.

ശുഭൻ, വൈശ്യൻ, ക്ഷത്രിയൻ, ബ്രാഹ്മണൻ ഇവർക്കു് യാതൊരു വിഷയത്തിൽ സത്യം പറഞ്ഞാൽ വധമുണ്ടാകുമോ അപ്പോൾ അസത്യം പറയാവുന്നതാണ്. ആ അസത്യം സത്യത്തെക്കാൾ ഉൽകൃഷ്ടമായിട്ടുള്ളതാകുന്നു.

105. വാഗൈവദൈത്യശ്ചപരഭി ര്യജേരംസ്തേസരസ്വതീ.

അനൃതസൈനസസ്തസ്യ കർവാണാനിഷ്ടൂതിംപരാം.

എന്നാൽ ആ അസത്യത്താലുണ്ടാകുന്ന പാപത്തിന് പ്രായശ്ചിത്തമായിട്ട് ഹവിസ്സുകളാൽ വാക്കിനു ദേവതയായ സരസ്വതിക്കായിട്ടു ഹോമം ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു.

106. കൂശ്മാണധവാപിജ്ജഹയാദ് ഘൃതമഗ്നൗയഥാവിധി

ഉദിത്യചാവാരാണ്യോ തപ്രചേനാബൈവതേനവാ.

അല്ലെങ്കിൽ കൂശ്മാണധവംകൊണ്ടു് വരണദേവതയായ മന്ത്രത്താലാകട്ടെ, ജലദേവതയായ മൂന്നു ഗുഹിനാലാകട്ടെ അഗ്നിയിൽ ഹോമം ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു.

107. ത്രിപക്ഷാദ ബ്രൂവൻസാക്ഷ്യ മൂണാദിഷ്വനരോഗഃ

തദൃണംപ്രാപ്നന്മാത്സവം ദശബന്ധഞ്ചസവ്തഃ

കടം മുതലായ വിഷയങ്ങളിൽ ന്യായാധിപന്മാർ ചോദിക്കുന്ന സാക്ഷിക്കാരൻ രോഗം മുതലായ ദുഃഖമില്ലാതിരിക്കുമ്പോൾ നാൽപ്പത്തഞ്ചു ദിവസത്തിനകം അതിന്റെ കാര്യം പറയാതിരുന്നാൽ ജ്വരം ദ്രവ്യത്തിന്റെ ഉടമസ്ഥനും, കടത്തിൽ പത്തിലൊരു ഭാഗം രാജാവിനും ശിക്ഷയായി കൊടുക്കേണ്ടതാകുന്നു.

108. യസ്യദൃശ്യേതസപ്താഹാ ദൃക്തവാക്യസ്യസാക്ഷിണാ

രോഗോഗ്നിജ്ഞാതിമരണ മൂണംദാപ്യോദമഞ്ചസഃ

ന്യായാധിപന്റെ മുമ്പിൽ സാക്ഷിപറഞ്ഞ ഒരുത്തന് എഴു ദിവസത്തിനകം രോഗം, അഗ്നിയും, ബന്ധുക്കളും ഇവയുണ്ടാകുന്നുവെങ്കിൽ അവനെക്കൊണ്ടു് ആ കടം കൊടുപ്പിച്ചു് അവന് അപരാധം വിധിക്കേണ്ടതാണ്.

109. അസാക്ഷികേഷ്യത്വത്ഥേഷ മിഥോവിവദമാനയോഃ

അവിദംസ്തത്പ്രസ്തവം ശപഥേനാവിലംഭവേൽ.

സാക്ഷികളില്ലാത്ത വിഷയത്തിൽ വാദി പ്രതികളുടെ വ്യവഹാരത്തിന്റെ സത്യത്തെക്കുറിച്ചു് അറിവില്ലാത്ത ന്യായാധിപൻ താഴെ പറയാൻപോകുന്നപ്രകാരം ശപഥത്താൽ അറിയേണ്ടതാകുന്നു.

**110. മഹർഷിഭിശ്വദേവൈശ്വ കാര്യാത്മംശപമാകൃതാഃ
വസിഷ്ഠശ്വാപിശപഥം ശേപേപൈവനേതുപേ.**

സപ്താഷ്ടികളും ദേവന്മാരുംകൂടി വ്യവഹാരത്തിൽ സത്യംചെയ്തിരിക്കുന്നു. വസിഷ്ഠനും, പീയവനന്റെ പുത്രനായ സുധാമാവെന്ന രാജാവോടു തന്റെ നൂറു പുത്രന്മാരെയും വിശ്വാമിത്രൻ ക്ഷേിച്ചുകളഞ്ഞെന്നു പറഞ്ഞപ്പോൾ ഇല്ലെന്നു സത്യംചെയ്തു. മിത്രനും വരണനും ഉർവശിയെക്കണ്ടു മോഹിക്കുകയും അപ്പോൾ അവരിൽനിന്നും ബീജം നിലത്തു പതിക്കുകയും ചെയ്തു, നിലത്തു പതിച്ച ബീജത്തിൽനിന്നു വസിഷ്ഠനും ഒരു രേണിയിൽ വീണതിൽനിന്നും അഗസ്ത്യനും ഉണ്ടായി. വസിഷ്ഠൻ ഇക്ഷ്വാകു മുതൽ അറുപത്തൊന്നു തലമുറയോളം സൂര്യരാജാക്കന്മാരുടെ പുരോഹിതനായിരുന്നു.

**111. നവുമാശപഥംകുര്യാൽ സ്വല്പേപ്യത്ഥേനരോബുധഃ
വൃമാഹിശപഥംകുർവ്വൻ പ്രേത്യചേഹപനശ്യതി.**

അറിഞ്ഞവൻ വെറുംകാര്യത്തിലും, അല്പകാര്യത്തിലും സത്യം ചെയ്യരുതാത്തതാകുന്നു. ഇപ്രകാരം ചെയ്യുന്നവൻ ഇഹലോകത്തും പരലോകത്തും നശിക്കുന്നു.

**112. കാമിനീഷുവിവാഹേഷു ഗവാംക്ഷേപ്യതഥേസനേ
ബ്രാഹ്മണാഭ്യുപപത്തുച ശപഥേനാസ്തിപാതകം.**

അനേകം സ്ത്രീകളുള്ളവൻ ആ സ്ത്രീകളുടെ സംസർഗ്ഗവിഷയത്തിലും, വിവാഹ വിഷയത്തിലും, കാലികളുടെ തീറെ വിഷയത്തിലും, ഹോമ സമിത്തുവിഷയത്തിലും, ബ്രാഹ്മണനെ രക്ഷിക്കുന്ന വിഷയത്തിലും, കള്ളസ്സത്യം ചെയ്യാലും ദോഷമില്ലാത്തതാണ്.

**113. സത്യേനശാപയേദപിപ്രം ക്ഷത്രിയം വാഹനായുധൈഃ
ഗോബീജകാഞ്ചനൈർവൈശ്യം ശൂദ്രം സവൈസ്സു-**

പാതകൈഃ

വാദി പ്രതികളോടു വ്യവഹാരത്തിന് അടിസ്ഥാനമായ പ്രമാണം ഹാജരാക്കണമെന്ന് ന്യായാധിപൻ ആവശ്യപ്പെട്ടിട്ട് ഹാജരാക്കിയ പ്രമാണത്തെക്കുറിച്ച് ചോദിക്കുമ്പോൾ ബ്രാഹ്മണനോടു സത്യമായി പറയണമെന്നും, ക്ഷത്രിയനോടു തങ്ങളുടെ വാഹനം ആയുധം ഇവയിൽ തൊട്ട് ആണയിട്ടു പറയണമെന്നും, വൈശ്യനോടു കാലികൾ, ധനം, ധാന്യം ഇവയെത്തൊട്ട് ആണയിട്ടു പറയണമെന്നും, ശൂദ്രനോടു നീ അസത്യം പറഞ്ഞാൽ പഞ്ചമഹാപാതകാനുകൂതിയുണ്ടാകുമെന്നും പറഞ്ഞു പറയിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

**114. അഗ്നിവാഹാരയേദേന മപ്സുചൈനനിമജ്ജയേൽ
പുത്രദാരസ്യവാപേയം ശിരാംസിസ്തർശയേൽപഥക്**

പ്രമാണം ചെയ്തവനെ തീയിൽ ചുട്ടു മഴവായാലും ഏടുകുന്നതിനു പറയേണ്ടതാകുന്നു. ജലത്തിൽ താഴ്ത്തേണ്ടതാണ്. അല്ലെങ്കിൽ പുത്രൻ ഭാര്യ ഇവരുടെ ശിരസ്സിലെങ്കിലും അടിക്കാൻ പറയേണ്ടതാകുന്നു.

**115. യമിദ്ധോനദഹത്യഗ്നി രാപോനോന്മജ്ജയന്തിച
നചാർത്തിമുരതിക്ഷിപ്രം സംജന്തയശ്ശപഥൈശശൂചിഃ**

മഴവെട്ടുകുന്നവൻ കൈവേകാതെയും, ജലത്തിൽ താഴ്ത്തിയവൻ മുങ്ങാതെയും, പുത്രന്റേയും പത്നിയുടേയും ശിരസ്സിലടിച്ചവന് ഉടൻ

ദോഷം നേരിടാതെയുമിരുന്നാൽ പ്രമാണത്തിൽ പരിശുദ്ധന്മാരെനറിയേണ്ടതാകുന്നു.

**116. വത്സസ്യഹൃദീശസ്തസ്യ പുരാഭൂതായവീയസാ
നാഗ്നിർദ്ദാഹരോമാപി സത്യേനജഗതഃസ്പൃശഃ**

മുൻകാലത്തിൽ ഭീന്നോദരനായ കനിപ്പുത്രാതാവിനാൽ നീ ബ്രാഹ്മണനല്ലാ തുദ്രസ്ത്രീയിൽ ജനിച്ചവനാണെന്ന് എന്ന് ദുഷിക്കപ്പെട്ട വത്സമഹാമുനി അഗ്നിയിൽ പ്രവേശിച്ചപ്പോൾ അഗ്നി ആ മുമ്പയുടെ ഒരു രോമം പോലും ദഹിപ്പിച്ചില്ല.

**117. യസ്മിൻ യസ്മിൻ വിവാദേതേ കൗടസാക്ഷ്യംകൃതംഭവേൽ
തത്തൽകാര്യം നിവർത്തതേ കൃതഞ്ചാപ്യകൃതംഭവേൽ.**

ഏതു വഴക്കിൽ കള്ളസ്സാക്ഷി പറഞ്ഞു എന്നു തെളിയുമോ ആ വഴക്കു് തീരുമാനിക്കപ്പെട്ടിരുന്നാലും ഖണ്ഡിക്കപ്പെട്ടു. അതിൽ ചെയ്ത ഭണ്ഡനം മാറിപ്പോകും. (വിചാരണകൾ തീർന്ന് വിധിപറയുന്ന ഘട്ടമായിരുന്നാലും വീണ്ടും വിചാരണയിൽ പ്രവേശിക്കാം.)

**118. ലോഭാനോഹാത്മജായൈത്രയാൽ കാമാൻക്രോധാത്ത്—
മൈവപാ
അജ്ഞാനാത്ബാലഭാവോച സാക്ഷ്യംവിതഥമുപ്യതേ.**

ദുഃഖേച്ഛ, ലോഭം, യോ, മൈത്ര്യാ, കാമം, ക്രോധം, അജ്ഞാനം, ബാല്യം ഇവകൊണ്ടു കള്ളസ്സാക്ഷിപറയുന്നു.

**119. ഏഷാമന്യതമേസ്ഥാനേ യസ്സാക്ഷ്യമന്യതംവദേൽ
തസ്യഭണ്ഡവിശേഷാംസ്തു പ്രവക്ഷ്യാമന്യനുപൂർവ്വശഃ**

ഇവയിൽ ഏതു വിഷയത്തിൽ കള്ളസ്സാക്ഷി പറയുന്നോ അവൻ ഏപ്രകാരമുള്ള ഭണ്ഡനം നൽകണമോ അതു ക്രമമായി പറയാൻ തുടങ്ങുന്നു.

**120. ലോഭാത്സഹസ്രം ഭണ്ഡ്യസ്തു മോഹാൽപൂർവ്വത്തുസാഹസം
യോദഗ്ദ്ധമധ്യമഭണ്ഡൗ മൈത്ര്യാൽപൂർവ്വഞ്ചതുർഗുണം.**

ബ്രാഹ്മണൻ മുതലായ നാലു വർണ്ണത്തിലുമുള്ള സാക്ഷികൾ ദുഃഖേച്ഛ നിമിത്തം കള്ളസ്സാക്ഷി പറഞ്ഞാൽ ആയിരം പണവും, ലോഭം ഹേതുവായിട്ടു പറയുന്നതായാൽ പൂർവസാഹസഭണ്ഡവും, യോജ്ഞാൽ പറയുന്നതായാൽ രണ്ടു മധ്യമസാഹസഭണ്ഡവും, മിത്രത്വംകൊണ്ടു പറയുന്നതായാൽ നാലു പൂർവസാഹസഭണ്ഡവും.

**121. കാമാഭുഗഗുണംപൂർവ്വം ക്രോധാത്തുത്രിഗുണംപരം
അജ്ഞാനാദേഗശതേ പൂണ്ണേ ബാലീശാൽശതമേവതു.**

കാമം ഹേതുവായി കള്ളസാക്ഷി പറയുന്നതായാൽ പത്തു മടങ്ങു പൂർവസാഹസഭണ്ഡവും, ക്രോധത്താൽ പറയുന്നതായാൽ മൂന്നുമടങ്ങു പൂർവസാഹസഭണ്ഡവും, അറിവില്ലാതെ പറയുന്നതായാൽ ഇരുനൂറു പണവും, ബാല്യംകൊണ്ടു പറയുന്നതായാൽ നൂറുപണവും, അവൻ പിഴ വിധിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

**122. ഏതാനാഹുഃ കൗടസാക്ഷേഽപ്രോക്താൻ ഭണ്ഡാൻമനീ—
ഷിഭിഃ
ധർമ്മസ്യാവ്യഭിചാരാത്ഥ്വം മധർമ്മനിയമായച.**

സത്യമായ ധർമ്മം കേട്ട ഭവിക്കാതിരിക്കുന്നതിനും, അസത്യമായ ധർമ്മം ഉണ്ടാകാതിരിക്കുന്നതിനും ആയി കള്ളസ്സാക്ഷി പറയുന്നവർക്ക് ഈ ഭണ്ഡങ്ങൾ മഹാന്മാർ വിധിച്ചതായി മനു തുടങ്ങിയവർ അഭിപ്രായപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.

123. കൗടസാക്ഷ്യത്തു കർവാണം സ്രീൻവണ്ണാൻധാർമ്മികോ—
ഗൃപഃ

പ്രവാസയേദൃണ്ഡയിതാ ബ്രാഹ്മണതുവിവാ.സയേൽ.

കള്ളസ്സാക്ഷി പറയുന്ന ക്ഷത്രിയൻ മുതൽ മൂന്നുവണ്ണങ്ങളെയും ധർമ്മിഷ്ഠനായ രാജാവ് ഭണ്ഡിച്ചു തന്റെ രാജ്യംവിട്ട് ഓടിക്കേണ്ടതാകുന്നു. ബ്രാഹ്മണനെ മാത്രം ദേശത്തിൽനിന്നും ഭ്രഷിക്കേണ്ടതാണ്.

124. ദശസ്ഥാനാനിഭണ്ഡസ്യ മനുസ്വായംഭവോബ്രവീൽ

ത്രിഷുവണ്ണേഷുയാനിസ്യ രക്ഷതോ ബ്രാഹ്മണോവ്രജേൽ.

ബ്രാഹ്മണനൊഴികെ മറ്റു മൂന്നു വണ്ണങ്ങളേയും ശിക്ഷിക്കുന്നതിനു യോഗ്യമായുള്ളത് പത്തുസ്ഥാനങ്ങളെന്നും, ബ്രാഹ്മണനെ സങ്കടപ്പെടുത്താതെ നാട്ടിൽനിന്നും ഭ്രഷിക്കുകമാത്രം വേണ്ടതാണെന്നും സ്വയംഭവമനു പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ചില മഹാന്മാർ അവർക്കു വസ്ത്രംപോലും കൊടുക്കാതെ നഗ്നന്മാരാക്കി അവരുടെ ഗൃഹങ്ങൾ നശിപ്പിച്ചു രാജ്യത്തിൽനിന്നും ആട്ടിക്കളയേണ്ടതാണെന്നും അഭിപ്രായപ്പെടുന്നുണ്ട്.

125. ഉപസ്ഥമുദരംജിഹ്വാ ഹസ്തപാദോചപഞ്ചമം

ചക്ഷുർന്നാസാചകണ്ഠൗച ധനന്ദേഹസ്തമൈവപ.

പത്തു സ്ഥാനങ്ങൾ—ഉപസ്ഥം, ഉദരം, ജിഹ്വ, കൈ, കാൽ, കണ്ണ്, മുക്ക്, ചെവി, ധനം, ദേഹം ഇവയാകുന്നു. ഇവയിൽ ഏതവയവംകൊണ്ടു കററം ചെയ്യുന്നുവോ ആ അവയവത്തിൽ അടി മുതലായ ശിക്ഷകൾ നൽകണം.

126. അനുബന്ധം പരിജ്ഞായ ദേശകാലൗചതത്വതഃ

സാരാപരാധൗചാലോക്യ ഭണ്ഡം ഭണ്ഡ്യഷ്ടപാതയേൽ

സാക്ഷികൾക്കായിട്ടുള്ള ഭണ്ഡങ്ങൾ ഒന്നാംപ്രവശ്യം, രണ്ടാംപ്രവശ്യം എന്നതിനെയും കററങ്ങളുടെ സാരാസാരങ്ങളെയും, കററം ചെയ്ത ദേശകാലങ്ങളെയും, ഭണ്ഡത്തെ വിധിക്കുന്ന വചനങ്ങളെയും നല്ലപോലെ യറിഞ്ഞു തക്കവധം ഭണ്ഡം വിധിക്കേണ്ടതാണ്.

127. അധർമ്മഭണ്ഡനംലോകേ യശോഘ്നം കീർത്തിനാശനം

അസ്വർഗ്യഞ്ചപരത്രാപി തസ്താത്തല്പരിവർജ്ജയേൽ.

അധർമ്മമായി ഭണ്ഡിച്ചാൽ ഇഹലോകത്തിൽ യശസ്സും, പരലോകത്തിൽ കീർത്തിയും, സ്വർഗ്ഗപ്രാപ്തിയും ഇല്ലാതാകുന്നതാണ്. അതിനാൽ അങ്ങനെ ചെയ്യരുത്.

128. അഭണ്ഡ്യാൻ ഭണ്ഡയന്ത്രാജാ ഭണ്ഡ്യാംചൈവപ്യഭണ്ഡ—
യൻ

അയശോമഹദാപ്നോതി നരകഞ്ചൈവഗഹരതി.

അഭണ്ഡ്യാനരെ ദ്രവ്യേഹഹേതുവായി ഭണ്ഡിക്കുന്നവനായും, ഭണ്ഡിക്കത്തക്കവരെ ദാക്ഷിണ്യംകൊണ്ട് ഭണ്ഡിക്കാതെയും ഇരിക്കുന്ന രാ

ജാവ് ഇഹലോകത്തിൽ അപയശസ്സും പരലോകത്തിൽ നരകവും പ്രാപിക്കുന്നു.

129. വാഗ്ദണ്ഡം പ്രഥമംകുര്യാ ഭാഗ്യദണ്ഡംതദനന്തരം

തൃതീയം ധനദണ്ഡത്തു വധദണ്ഡമതഃപരം.

അസത്യം പറയുന്നവനെ ആദ്യപ്രാവശ്യം മാപ്പുകൊടുക്കുകയും ഇനി ചെയ്യരുതെന്നു പറഞ്ഞു് യേശുപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്യണം. രണ്ടാമത്തും അവൻ അങ്ങനെ ചെയ്താൽ “ഹി ടുഷ്യാ! നിന്നെ ഹി.സി.ക്കുന്നുണ്ടു്” എന്നു പറഞ്ഞു ശാസിക്കണം. മൂന്നാമത്തെ പ്രാവശ്യവും ചെയ്താൽ ദണ്ഡം വിധിക്കേണ്ടതാകുന്നു. നാലാമത്തെ പ്രാവശ്യവും ചെയ്താൽ ചൂടിടുക മുതലായ കഠിനശിക്ഷ വിധിക്കേണ്ടതാണു്.

130. വിധേനപിയാദാത്വേതാ നിഗ്രഹീതുന്നശക്തായാൽ

തദേഷുസർവ്വമപ്യേതൽ പ്രയുജ്ജിതചതുഷ്ടയം.

ഇവർ കഠിനശിക്ഷകൊണ്ടും അടങ്ങാത്തവരായി ഭവിച്ചാൽ മുൻ പറഞ്ഞ നാലുദണ്ഡനങ്ങളും ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു.

ഭൂവ്യസംഖ്യാ

131. ലോകസംവ്യവഹാരാത്ഥം യാസ്സംജ്ഞാപ്രഥിതാഭവി

താമ്രരൂപ്യസുവണ്ണാനാം താഃപ്രവക്ഷ്യാമ്യശേഷതഃ

ലോകത്തിൽ വ്യവഹാരത്തിനായി ചെമ്പു്, വെള്ളി, സ്വർണ്ണം. ഇവയ്ക്കു് യാതൊരു കണക്കു് ഏർപ്പെട്ടിരിക്കുന്നുവോ അതു മുഴുവനും പറയാൻ പോകുന്നു.

132. ജലാന്തരഗതേഭാനു യൽസൂക്ഷ്മദൃശ്യതേരജഃ

പ്രഥമംതൽപ്രമാണാനാം ത്രസരേണം പ്രചക്ഷതേ.

സൂര്യൻ ജലാന്തരത്തിൽകൂടി കാണപ്പെടുമ്പോൾ സൂക്ഷ്മമായി കാണുന്ന രജസ്സുകളുടെ പ്രമാണത്തിൽ കാണപ്പെടുന്നവ ത്രസരേണ എന്നു പറയപ്പെടുന്നു. ഈ ത്രസരേണ മേല്പറഞ്ഞ പ്രമാണങ്ങളിൽ പ്രധാനമായിട്ടുള്ളതാകുന്നു.

133. ത്രസരേണവോഷ്ടവിജ്ഞയാ ലീക്ഷൈകാ—

പരിമാണതഃ

താരാജസർപ്പപന്ക്തിസ്ര സ്തേത്രയോഗൗരസർപ്പഃ

ത്രസരേണ എട്ടു കൊണ്ടതു് ഇൗരം, ഇൗരം മൂന്നു കൊണ്ടതു് മൺ കടക്. ഈ കടക് മൂന്നു കൊണ്ടതു് വെൺകടക്.

134. സർപ്പപാഷ് ഷഡ്യവോമധ്യ സ്രീയവംത്വേകകൃഷ്ണലം

പഞ്ചകൃഷ്ണലകോമാഷ സ്തേസുവർണ്ണസ്മഷോഡശ.

വെൺകടക് ആറു കൊണ്ടതു് മധ്യസ്രീയവം. മധ്യസ്രീയവം മൂന്നു കൊണ്ടതു കന്നിക്കരു. കന്നിക്കരു അഞ്ചുകൊണ്ടതു മാഷം. മാഷം പതിനാറു കൊണ്ടതു് സുവർണ്ണം. ഈ സുവർണ്ണം രണ്ടര വരാഹത്തുകമുള്ളതാണു്.

135. പലം സുവണ്ണാശ്വതപാരം പലാനിധരണന്ദശ
ദോക്രഷ്ണലേസമധൃതേ വിജേന്തയോരപ്യ മാഷകം.

സുവണ്ണം നാലുകൊണ്ടത് പലം. പലം പത്തുകൊണ്ടത് ധരണം. ഇതിനു മേൽ വെള്ളിയുടെ കണക്കു പറയാൻ തുടങ്ങുന്നു. മേല്പറഞ്ഞ കന്നി രണ്ടു കൊണ്ടത് വെള്ളിമാഷം.

136. തേഷോഡശാസ്യാദ്ധരണം പുരാണശ്വേതവരാജതഃ
കാർഷാപണസ്തുവിജേന്തേ സ്താമ്രികഃ കാഷികഃ പനഃ

വെള്ളിമാഷം പതിനാറു കൊണ്ടത് വെള്ളി ധരണം. ഇതു പുരാണ മെന്നും പറയുന്നു. ഇനി താമ്രക്കണക്കു പറയാം. സ്വണ്ണത്തുകക്കത്തിൽ പറഞ്ഞ പലത്തിൽ നാലിലൊന്നായ താമ്രത്തിന് കാർഷികമെന്നും, കാഷാപണമെന്നും പറയുന്നു.

137. ധരണാനിദശജേന്തേഃ ശതമാനസ്തുരാജതഃ
ചതുസ്സുവണ്ണികോനിഷ്കോ വിജേന്തേസ്തു പ്രമാണതഃ

വെള്ളിധരണം പത്തുകൊണ്ടതു പലം, അതിനു ശതമാനമെന്നു പേർ, (ഇതു ഒരുപലം) സ്വണ്ണഫലത്തെ നിഷ്കാമെന്നറിയേണ്ടതാകുന്നു.

138. പണാനാദേവശതേ സാർദ്ധേ പ്രഥമസ്സാഹസഃ സ്മൃതഃ
മധ്യമഃ പഞ്ചവിജേന്തേഃ സഹസ്രം ത്രൈഷചോത്തമഃ

പ്രഥമ സാഹസത്തിനു ഇരുനൂറ്റി അൻപതു പണവും, മധ്യമ സാഹസത്തിന് അഞ്ഞൂറു പണവും, ഉത്തമസാഹസത്തിന് ആയിരം പണവും, കണക്കെന്നറിയേണ്ടതാണ്. പ്രഥമ സാഹസത്തിന് പൂർവ്വസാഹസമെന്നും നാമാന്തരമുണ്ട്.

139. ഋണേദേയേ പ്രതിജ്ഞാതേ പഞ്ചകം ശതമർഹതി
അപഹവേതദിഗുണം തന്മനോരനു ശാസനം.

പ്രതി കൊടുക്കേണ്ടതു വാദി ചോദിക്കുമ്പോൾ കൊടുക്കാതിരിക്കുകയും ന്യായസഭയിൽ വന്നശേഷം കൊടുക്കാമെന്നു ഏല്പുകയും ചെയ്താൽ നൂറ്റിനു അഞ്ചു പണം വീതവും, ന്യായസഭയിൽ വന്നശേഷവും താൻ കൊടുക്കാനുള്ളതിനെ ഏൽക്കാതിരുന്നാൽ നൂറ്റിനു പത്തു പണം വീതവും ദണ്ഡം വിധിയ്ക്കേണ്ടതാകുന്നു. ഇതു മനുവിന്റെ ശാസനമാകുന്നു.

പലിശക്രമം

140. വസിഷ്ഠവിഹിതാംവൃദ്ധിം സൃജേദിത്തവിവർദ്ധിനീം
അശീതിഭാഗം ഗൃഹ്ണീയാ ത്വാസാദാർദ്ധ്യഷികശ്ശതേ.

പലിശകൊണ്ടുപജീവിക്കുന്നവരായ ആളുകളുടെ ധനം വർദ്ധിക്കുന്നതിനായി വസിഷ്ഠമഹർഷി ഏർപ്പെടുത്തിയ നൂറ്റിനു ഒന്നുകൊണ്ട് വീതമുള്ള പലിശ മാസത്തോറും വാങ്ങാമെന്നുള്ളതാണ്.

141. ദികം ശതം വാഗൃഹ്ണീയാ സതാംധർമ്മമനുസ്മരൻ
ദികം ശതം ഹി ഗൃഹ്ണാനോ നപേത്യത്രകിലബിഷീ

മഹാത്മാരാൽ അനുസരിക്കപ്പെട്ട ധർമ്മം വിചാരിച്ചുകൊണ്ടു ഈടാക്കാത്ത തുകയ്ക്ക് നൂറ്റിനു രണ്ടുവീതം പലിശയും, മാസത്തോറും വാങ്ങാം. ഇതുനിമിത്തം പാപിയാകുന്നതല്ല.

142. ദ്രിക്പ്രകാശം ചതുഷ്കഞ്ച പഞ്ചകഞ്ച ശതംസമം
മാനസ്യവൃദ്ധിം ഗൃഹ്ണീയാ ദർശനാനന്തരം പൂർവ്വം:

മാനസത്തോരം ഇഷ്ടിജ്ഞാത കടത്തിന് നൂററിന രണ്ടു്, മൂന്നു്, നാലു്, അഞ്ചു വീതം പലിശ വർദ്ധിക്കും അനുസരിച്ചു് വാങ്ങിക്കൊള്ളേണ്ടതാകുന്നു.

143. നത്വേവാധസോപകാരേ കൗസീദീം വൃദ്ധിമാപ്ന—
യാൽ
നചാധേഃ കാലസംരോധാ നിസർഗോസ്തിനവിക്രയഃ

വിളമുദി അനുഭവിക്കുന്നതിന് ഇഷ്ടായിവെച്ചു് കടംവാങ്ങുമ്പോൾ നൂററിന് ഒന്നേക്കാൽ പലിശ നിശ്ചയിക്കേണ്ടതാത്തതാകുന്നു. അവധി തെറ്റിയാലും ആ മൂലി സ്വയം ഒരുത്തർക്കും ദാനം ചെയ്യുകയോ വിക്രയം ചെയ്യുകയോ ചെയ്യരുതു്.

144. നഭോക്തവ്യോ ബലാദാധിം ഭൂജാനോവൃദ്ധി മുൽസ്യജേൽ
മൂല്യേനതോഷയേച്ചൈന മാധിസ്തേനോന്യഥാ ഭവേൽ.

ഈട വസ്തുപ്പെട്ട വസ്തുഭരണം മുതലായവ ഉടമസ്ഥന്റെ അനുവാദം കൂടാതെ അനുഭവിക്കരുതു്. അനുഭവിച്ചാൽ പലിശ വാങ്ങിക്കരുതു്. ഈട സാധനത്തിന് കേട് വെച്ചാൽ നഷ്ടം കൊടുത്തു സന്തോഷിപ്പിക്കേണ്ടതാണു്.

145. ആധിശ്ചോപനിധിശ്ചോദേ നകാലാന്ത്യയ മർഹതഃ
അവഹര്യഭവേതാന്തം ദീർഘകാലമവസ്ഥിതം.

ഈട വസ്തു ഇഷ്ടപ്പെട്ടതിനാൽ അനുഭവിക്കുന്നതിനായി കൊടുത്ത ധനം, എത്രകാലമായാലും അനുഭോഗം നിമിത്തം നശിക്കുന്നില്ല. ദീർഘകാലമായാലും അതിന്റെ ഉടമസ്ഥനു് ഇഷ്ടമുള്ളപ്പോൾ എടുക്കാം.

146. സംപ്രീത്യാഭ്യുമാനനി നനശൃത്തികദാചന
ധേനുരഷ്ടോവഹന്നശോ യശ്ചമദ്യഃ പ്രയുജ്യതേ.

ഉടമസ്ഥന്റെ ഇഷ്ടംനിമിത്തം അനുഭവിക്കുന്നതിനായി കൊടുത്ത പശു, ഒട്ടകം, ഇണങ്ങിയ കുതിര, പുരുമ മുതലായവ അനുഭവിക്കുന്നവർ സ്വന്തമാകുന്നില്ല.

147. യൽകിഞ്ചിദുഗവർഷാണി സന്നിധൗപ്രേക്ഷതേധനീ
ഭ്യുമാനം പരൈസ്തൃഷ്ണീം നസതല്ലബ്ധമർഹതി.

തന്റെ ഇഷ്ടമില്ലാതെ ഏതെങ്കിലും ഒരു വസ്തു മറ്റൊരാൾക്കു് അനുഭവിക്കുമ്പോൾ ഉടമസ്ഥൻ ആ സ്ഥലത്തിന്നു് കൊണ്ടു് പത്തുവർഷംവരെ തടസ്സം ചെയ്യാതിരുന്നാൽ ആ ധനം അതിനുമേൽ അവൻ സ്വന്തമാകുന്നില്ല, അനുഭവിക്കുന്നവനു് സ്വന്തമാകാം.

148. അജഡശ്ചേദപൗഗണ്ഡോ വിഷയേചാസ്യഭ്യുതേ
ഭഗന്തദ്വ്യവഹാരേണ ഭോക്താതദ്രവ്യമർഹതി.

എന്നാൽ മുതലുടമസ്ഥൻ ബുദ്ധിമാനായും പതിനാറു വയസ്സിനു മുകളിൽ ഉള്ളവനായും ഇരിക്കെ, അവന്റെ സമീപത്തിന്നു് കൊണ്ടു് പത്തു വർഷം അനുഭവിച്ചാൽ അനുഭവക്കാരൻ സ്വന്തമായിത്തീരും. അനന്തരം ഉടമസ്ഥൻ വഴക്കു പറയാൻ ന്യായമില്ല.

149. ആധിസ്തീമാബാലധനം നിക്ഷേപോപനിധിശ്രിയഃ
രാജസ്വംശ്രോത്രീയസ്വംച നഭോഗേന പ്രണശ്യതി.

ഇത്യാധനം, അതിരും, ബാലധനം, ഇഷ്ടം നിമിത്തം അനുഭോഗത്തിന് കൊടുത്തവസ്തു, നിക്ഷേപം, ഉപനിധി, സ്ത്രീകൾ, രാജാവ് ഇവ രടെധനം, ബ്രാഹ്മണധനം, ഇവ പത്തുവത്സരം ചെന്നാലും പൊയ് പോകുന്നതല്ല.

150. യഃസ്വാമിനാനനുജ്ഞാത മാധിംഭുംകേതവിചക്ഷണഃ
തേനാർദ്ധവൃദ്ധിര്മോക്ഷതവ്യാ തസ്യഭോഗസ്യനിഷ്ഠതിഃ

ഉടമസ്ഥന്റെ അനുവാദം കൂടാതെയും ഉടമസ്ഥന്റെ അറിവില്ലാതെയും ഇത്യാവസ്തു അനുഭവിക്കുന്ന മൂഢൻ തന്റെ അനുഭോഗംനിമിത്തം വന്ന ദോഷനിവൃത്തിയ്ക്കായി അരപ്പലിശ ഉപേക്ഷിക്കേണ്ടതാകുന്നു. ധാരാളമായ നേരിട്ടാൽ മുഴുപ്പലിശ ഇളച്ചുകൊടുക്കേണ്ടതാകുന്നു.

151. കസീദവൃദ്ധിർഭൈഗുണ്യം നാത്യേതിസകൃതാഹുതാ
ധാന്യേസദേലവേവാഹേ്യ നാതിക്രാമതി പഞ്ചതാം.

ധനം ഇരട്ടിയാകുന്നതുവരെ മാത്രമേ പലിശ വിധിച്ചിട്ടുള്ളൂ. ധാന്യം, പഴം മുതലായവയും ആട്ടരോമം, വാഹനം ഇവയും വിലകൊടുത്താൽ മുതലിൽ അഞ്ചു ഭാഗത്തെക്കാൾ പലിശ കൂടുകയില്ല.

152. കൃതാനു സാരാദധികാ വ്യതിരിക്താന സിദ്ധ്യതി
കസീദപഥമാഹുസ്തം പഞ്ചകം ശതമർഹതി.

നിശ്ചയം ചെയ്തിട്ടുള്ള പലിശയെക്കാൾ അധികം പലിശ കിട്ടുകയില്ല. പലിശയേർപ്പാടു ചെയ്യാതെ കൊടുത്താൽ ഉടമസ്ഥൻ ചോദിക്കുന്നതുവരെ പലിശയില്ല. ചോദിക്കുമ്പോൾ കൊടുക്കാതിരുന്നാൽ ചോദിക്കുന്നതുമുതൽ നൂററിനു അഞ്ചുവീതംവരെ, വർണ്ണക്രമമനുസരിച്ചു കൊടുക്കേണ്ടതാകുന്നു. ഈ മുറപ്രകാരം വാങ്ങാതെ ബ്രാഹ്മണനോടായാലും രണ്ടു വീതത്തിനധികമായ പലിശ വാങ്ങുന്നതു നിഷിക്ഷണം.

153. നാതിസാംവത്സരീംവൃദ്ധിം നചാദൃഷ്ടാംപുനർഹരേൽ
ചക്രവൃദ്ധിഃ കാലവൃദ്ധിഃ കാരിതാകായികാചയാ.

ഉത്തമർണ്ണൻ മാസത്തോറുമാകട്ടെ, മൂന്നു മാസത്തിലൊരിക്കൽ വീതമാകട്ടെ, വത്സരത്തിലൊരിക്കലാകട്ടെ പലിശ കൊടുക്കത്തക്കവണ്ണം ഏർപ്പാടു ചെയ്യേണ്ടതാണ്. അതിനുമേൽ അരുത്. ഇപ്രകാരം സമ്മതിച്ച പലിശ കൊടുക്കാതിരുന്നാൽ ആ പലിശയ്ക്കു പലിശ വാങ്ങരുത്. ശാസ്ത്രാനുസരണമല്ലാതെ അധികപ്പലിശയും ഇരട്ടിപ്പിനു മേലോടു പലിശയും, ക്ഷണംകൊണ്ടു് അധികലാഭം ഉണ്ടാക്കുന്ന കാലികവൃദ്ധിയും കായികവൃദ്ധിയും കടക്കാൻ അവസരം നിമിത്തം ഏറ്റെടുക്കുന്ന കാലികവൃദ്ധിയും വാങ്ങരുത്തതാകുന്നു.

154. ഋണം ദാതുമശ്ചേതായഃ കരുമിച്ഛേൽ പുനക്രിയാം
സദത്ഥാനിർജിതാംവൃദ്ധിം കരണം പരിവർത്തയേൽ.

മുതലും പലിശയും ചേർത്തു കൊടുക്കുന്നതിനു ശക്തിയില്ലാത്തവൻ ധനികന്റെ സമ്മതത്തോടുകൂടി അതുവരെയുള്ള പലിശ കൊടുത്തു് മുതലിനു കരണത്തെ പുതുക്കി എഴുതിക്കൊടുക്കേണ്ടതാകുന്നു.

155. അദർശയിത്വാതത്രൈവ ഹിരണ്യം പരിവർത്തയേൽ
യാവതീ സംഭവേദ്വൃദ്ധി സ്താവതീം ദാതുമർഹതി.

പലിശപോലും കൊടുക്കുന്നതിനു് അപ്രാപ്തനായവൻ പലിശ മുതലിൽകൂട്ടി വരുന്ന തുക മുതലാക്കി അതിനു പലിശയോടുകൂടി കരണം എഴുതിക്കൊടുക്കേണ്ടതാകുന്നു.

കൂലി

156. ചക്രവൃദ്ധിം സമാരൂഢോ ദേശകാലവ്യവസ്ഥിതഃ
അതിക്രാമന്ദേശകാലൗ നന്തൽഫലമവാപ്നയാൽ.

ഇന്ന ദേശത്തിൽ ഇത്രയും ദിവസം കൊണ്ടുപോയി ആക്കിക്കൊള്ളാമെന്ന നിശ്ചയം ചെയ്യുന്ന വണ്ടിക്കാരന്മാരാദിയായവർക്കു്, നിശ്ചയ ദിവസത്തിൽകൊണ്ടുചെന്നെത്തിക്കാതിരുന്നാൽ വാഗ്ദാനം ചെയ്ത കൂലി മുഴുവൻ ലഭിക്കുകയില്ല.

157. സമുദ്രാനുകൂലാ ദേശകാലാത്മ ദർശിനഃ
സ്ഥാപയന്തിത്രയാംവൃദ്ധിം സാതത്രാധിഗമംപ്രതി.

ജലത്തിലും, ഭൂമിയിലും, യാത്ര അറിഞ്ഞ വ്യാപാരി മുതലായവർ ഏതു ദേശത്തിലേയ്ക്കു്, ഏതു ഭാഗത്തിനു്, ഏതു സമയത്തിൽ എത്രത്തോളം കൂലി കൊടുക്കാമെന്ന വാഗ്ദാനം ചെയ്യുന്നുവോ അതിനെ എല്ലാ ജനങ്ങളും സ്വീകരിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

മധ്യസ്ഥപ്രകരണം

158. യോയസ്യപ്രതി ഭൂസ്തിഷേദുർഗനായേഹമാനവഃ
അദർശയൻ ശതന്തസ്യ പ്രയച്ഛേത്സ്വധനാദനം.

കടക്കാരനെ കാണിക്കേണ്ട മധ്യസ്ഥൻ, ഉടമസ്ഥൻ ആവശ്യപ്പെടുമ്പോൾ കടക്കാരനെ കാണിക്കാതെ ഇരുന്നാൽ ആ കടം ആ മധ്യസ്ഥൻ തീർക്കുന്നതിനു ബാധ്യസ്ഥനായിത്തീരുന്നു.

159. പ്രാതിഭാവ്യം വൃഥാദാന മാക്ഷികംസൗരികഞ്ചയൽ
ദണ്ഡശൂലോവശേഷഞ്ച നപത്രേദാതുമർഹതി.

പിതാവു് മദ്ധ്യസ്ഥാനം വഹിച്ചതുമിമിത്തം കൊടുക്കേണ്ടതായ ദ്രവ്യം, പരിഹാസമായിട്ടു പത്തയം പാഞ്ഞ ദ്രവ്യം, ചുരു കളിച്ചവകയ്ക്കു കൊടുക്കേണ്ട ദ്രവ്യം, മദ്യപാനം ചെയ്ത വകയ്ക്കു കൊടുക്കേണ്ട ദ്രവ്യം, ദണ്ഡ ധനം, ചുങ്കം, ഇവ പുത്രൻ കൊടുക്കേണ്ടതില്ല.

160. ദർശനപ്രാതിഭാവ്യേതു വിധിസ്ത്യാൽപുച്ഛചോദിതഃ
ദാനപ്രതിഭവിപ്രേതേ ദായാദാനപിദാപയേൽ.

കാണിക്കേണ്ടതായ മാധ്യസ്ഥത്തിൽമാത്രം പിതാവിനുവേണ്ടി പുത്രൻ കൊടുക്കേണ്ടതില്ല. കൊടുക്കേണ്ടതായ മാധ്യസ്ഥത്തിൽ പുത്രന്മാരും കൊടുക്കേണ്ടതാകുന്നു.

161. അദാതരിപുനർദാതാ വിജ്ഞാത പ്രകൃതാവൃണം
പശ്ചാൽപ്രതിഭവിപ്രേത പരിഷ്കേന്ദനഹേതുനാ.

തനിക്കു ലഭിക്കേണ്ടതായ തുക മനസ്സിലാക്കിയ കടക്കാരനെ കാണിച്ചുതരേണ്ട മധ്യസ്ഥൻ, മധ്യസ്ഥാനം വഹിച്ചിരിക്കുന്ന കാലത്തു

മരിച്ചുപോയാൽ മുതലുടമസ്ഥൻ ഏതു വിധത്തിൽ തന്റെ മുതലിനെ ഈടാക്കണം എന്നു പറയുന്നു.

**162. നിരാദിഷ്ടധനഞ്ചേതു പ്രതിഭൂഃ സ്യാദലംധനഃ
സ്വധനാദേവതദ്വയാന്നിരാദിഷ്ട ഇതിസ്ഥിതിഃ**

മധ്യസ്ഥൻ താൻ ഏറിട്ടുള്ള മാധ്യസ്ഥ്യകാലത്തിനകം കടക്കാരനെക്കൊണ്ടു ആ കടം തീർപ്പിക്കാതിരുന്നാലും, അല്ലെങ്കിൽ അവനെ വിളിച്ചുകൊണ്ടുചെന്നു ഉത്തമർണ്ണനെ കാണിക്കേണ്ടതിരുന്നാലും, ഉത്തമർണ്ണനായ വാദിയ്ക്കു ചെല്ലേണ്ടതായ തുക മുഴുവനും മധ്യസ്ഥനോ അവന്റെ പുത്രനോ കൊടുക്കേണ്ടതാകുന്നു.

**163. മത്തോന്മത്താന്താധ്യധീനെ ബ്രാഹ്മണസ്ഥവിരേണവാ
അസംബന്ധകൃതശ്ചൈവ വ്യവഹാരോനസിദ്ധതി.**

മദ്യപാനം, ഉന്മത്തത, രോഗം, സ്വാധീനമില്ലായ്മ, ബാല്യം, വൃദ്ധത മുതലായ അവസ്ഥാഭേദങ്ങളോടു കൂടിയവയ്ക്കു അവരുടെ പിതാവും ഭ്രാതാവും മുതലായവരുടെ അനുമതികൂടാതെ കൊടുത്ത കടം മുതലായവയെക്കുറിച്ച് അന്യായം വന്നാൽ ന്യായാധിപൻ അതു അനുവദിക്കേണ്ടതില്ല.

**164. സത്യാനഭാഷാഭവതി യദ്യപിസ്യാൽ പ്രതിഷ്ഠിതാ
ബഹിഃശ്ചേൽഭാഷ്യതേ ധർമ്മാനിയതാദ്യാ വഹാരികാൽ**

ഒരു വിഷയം രേഖയിൽ കാണപ്പെട്ടിരുന്നാലും അതു ധർമ്മത്തിനും ലോകപരിചയത്തിനും, വിരുദ്ധമായിരുന്നാൽ അതു സത്യമായ് വരുന്നതല്ലാത്തതുകൊണ്ടു നിറവേറ്റരുതാത്തതാകുന്നു.

**165. യോഗാധമനവിക്രീതം യോഗദാന പ്രതിഗ്രഹം
യത്രവാപ്യപധിംപശ്യേ ത്തത്സർവ്വം വിനിവർത്തയേൽ.**

ഒരുത്തനെ ചതിക്കുന്നതിനായി കൗശലമായി വയ്ക്കപ്പെട്ട ഈടും, വിക്രയവും, കൊടുക്കുക വാങ്ങുക മുതലായ ചതിയായ കാര്യങ്ങളും; സത്യമല്ലാത്തതിനാൽ നീക്കേണ്ടതാകുന്നു.

**166. ഗ്രഹീതായദിനഷ്ടഃ സ്യാൽ കടംബാരേമ കൃതോവ്യയഃ
ദാതവ്യം ബാധവൈസ്സത്യാൽ പ്രവീദൈതരപി—
സ്വതഃ**

ഭാഗം ചെയ്യുന്നതിനു മുമ്പായി കടംബാവശ്യത്തിനു് കടം വാങ്ങി ചെലവു ചെയ്തവൻ, ആ കടം വീട്ടുന്നതിനുമുമ്പായി മരിച്ചുപോയാൽ, ഭ്രാതാക്കന്മാർ ഭാഗം ചെയ്തിരുന്നവരായാലും വീതപ്രകാരം പൊതുവിൽ ആ കടം വീട്ടേണ്ടതാകുന്നു.

**167. കടംബാരേമദ്യദീനോപി വ്യവഹാരായമാചരേൽ
സ്വദേശേവവിദേശേവാ തംജ്യായാന വിചാലയേൽ.**

ഒരുത്തന്റെ വേലക്കാർ തന്റെ യജമാനന്റെ കടംബവിഷയമായി യജമാനൻ സ്വദേശത്തിരിക്കുമ്പോഴോ, അല്ലെങ്കിൽ പരദേശത്തിരിക്കുമ്പോഴോ വാങ്ങുന്ന കടം തീർക്കേണ്ടതാകുന്നു.

**168. ബലാദൃത്തം ബലാദഭ്യുക്തം ബലാദ്യച്ചാപിലേഖിതം
സർപ്പാൻ ബലകൃതാനന്തമാ നകൃതാനന്തരബ്രവീൽ.**

ബലാൽ കൊടുക്കപ്പെട്ടതും, അനുഭവിക്കപ്പെട്ടതും, എഴുതപ്പെട്ടതും, മറ്റു കാര്യങ്ങളും നീക്കത്തക്കവയൊന്നെന്ന് മന പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു.

169. ത്രയഃപരാത്ഥേന്ദ്രിശൃന്തി സാക്ഷിഃപ്രതിഭുഃകലം ചതപാരസ്തപചീയന്തേ വിപ്രആശ്വേസാവണിങ്ഗുപ!

സാക്ഷികൾ, ജാമ്യക്കാരൻ, ന്യായാധിപൻ ഈ മൂന്നു കൂട്ടരും അന്യന്റെ കാര്യത്തിനായി പ്രയാസപ്പെടുന്നവരാകുന്നു. ബ്രാഹ്മണൻ, ധനികൻ, വ്യാപാരി, രാജാവ് ഈ നാലുപേരും അന്യന്മാരാൽ വൃദ്ധിപ്രാപിക്കുന്നു.

170. അനാദേയന്നാദദീത പരിക്ഷീണോപിപാത്ഥിവഃ നചാദേയംസമർത്ഥോപി സുക്ഷ്മപ്യർത്ഥമുത്സ്യജേൽ

രാജാവ് അല്ലാവ്യവൃത്തിയുള്ളവനായിരുന്നുവെങ്കിലും അധികം രാജഭോഗം വാങ്ങരുത്. ധനികനായിരുന്നാലും വാങ്ങത്തക്കവ അല്പവും ഉപേക്ഷിക്കരുത്.

171. താനോദേയസ്യചാദാനാ ദാദേയസ്യപവർജനാൽ ദൗർബ്ബല്യംവ്യാപ്യതേരാജന്തഃ സപ്രേത്യേഹചനശൃതി

രാജാവ് വാങ്ങുന്നതിനയോഗ്യമായ രാജഭോഗം വാങ്ങുന്നതിനാലും, വാങ്ങേണ്ടത് ഉപേക്ഷിക്കുന്നതിനാലും, അസമർത്ഥനെന്നു പറയുന്നു. കൂടാതെ ഇഹലോകത്തിലും പരലോകത്തിലും അവൻ നശിക്കുന്നു.

172. സ്വാദാനാദദ്യസ്തസംസർഗ്ഗാ ദൂർബലാനാഞ്ചരക്ഷണാൽ ബലംസഞ്ജായതേരാജന്തഃ സപ്രേത്യേഹചവർദ്ധതേ

ന്യായമായി രാജഭോഗം വാങ്ങുന്നതുകൊണ്ടും, വർണ്ണശ്രമധർമ്മത്തിനു ഹാനി വേിക്കാതെ പരിപാലിക്കുന്നതുകൊണ്ടും, രാജാവ് സമർത്ഥനെന്നു പറയുന്നു. അതു കൂടാതെ ഐഹികഫലവും പാരത്രികഫലവും അനുഭവിക്കുന്നു.

173. തസ്മാദ്യമഇവസ്വാമീ സ്വയംഹിതാപ്രിയാപ്രിയേ വന്തേതതയാമ്യയാവൃത്യാ ജിതക്രോധോജിതേന്ദ്രിയഃ

അതുകൊണ്ട് രാജാവ് കോപവും, ഇന്ദ്രിയവും അടക്കിക്കൊണ്ട് കാലനെപ്പോലെ ഒരുത്തനോടിച്ചുവും, കോപവും കാണിക്കാതെ ധർമ്മാനുസരണം എല്ലാവരെയും ശരിയായി പരിപാലിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

174. യസ്ത്വധർമ്മേണകാര്യാണി മോഹാൽകര്യാന്നരായിപഃ അചിരാത്തന്ദരാത്മാനം വശേകുച്ഛാന്തിശരൂവഃ

യാതൊരു രാജാവ് അത്ഥമാശം നിമിത്തം, വ്യവഹാരങ്ങൾ ന്യായരഹിതമായി തീർപ്പുചെയ്യുന്നുവോ ആ ദുരാത്മാവിനെ ക്ഷണത്തിൽ ശത്രുക്കൾ കീഴടക്കുന്നു.

175. കാമക്രോധശത്രുസംയമ്യ യോർത്ഥാൻധർമ്മേണപശൃതി പ്രജാസ്തമനവന്തന്തേ സമുദ്രമിവസിന്ധവഃ

യാതൊരു നീതിമാൻ രാഗഭേഷങ്ങളെ സംയമനം ചെയ്തിട്ട് വ്യവഹാരങ്ങൾ ധർമ്മാനുസരണം വിചാരണചെയ്യുന്നുവോ അവനെ, നദികൾ സമുദ്രത്തെ പ്രാപിച്ചു വേർപെടാതിരിക്കുന്നതുപോലെ, പ്രജകൾ വേർപെടാത്ത ബഹുമതിയോടുകൂടി അനുഗമിക്കുന്നു.

**176. യസ്സാദയന്തം ചരണേന വേദയേദ്ധനികം നൃപേ
സരാജ്ഞാതച്ചതുർഭോഗം ദാപ്യസ്സുചതലനം**

യാതൊരു ധനികൻ രാജാവിന്റെ ഇഷ്ടംകൊണ്ടുള്ള ഗർവ്വം നിമിത്തം സ്തുതിക്കും ആചാരത്തിനും വിരോധമായി തന്റെ ഇച്ഛപോലെ കടക്കാരനെ ഉപദ്രവിക്കുന്നവോ അതു അവൻ ന്യായാധിപനോടറിയിക്കേണ്ടതാകുന്നു. ന്യായാധിപൻ ഉടൻ തന്റെ കടക്കാരിൽനിന്നും മുതൽ വാങ്ങി ധനികൻ കൊടുക്കുകയും ധനികൻ ചെയ്ത ഉപദ്രവത്തിനായിട്ട് ആ മുതലിൽ നാലിലൊന്ന് അവനെക്കൊണ്ടു പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യിക്കുകയും വേണ്ടതാകുന്നു.

**177. കർമ്മണാപിസമംകുര്യാ ഭൂനികായായമണ്ണികഃ
സമോപകൃഷ്ടജാതിസ്തു ദദ്യാച്ഛ്രേയാംസ്തുതച്ചനൈഃ**

ഉത്തമർണ്ണനോട് സമാനജാതിജനായോ താഴ്ന്ന ജാതിജനായോ ഇരിക്കുന്ന, അധമർണ്ണൻ താൻ വാങ്ങിയ ദ്രവ്യം കൊടുക്കുന്നതിനു ശക്തിയില്ലാത്തയാൽ തന്റെ ജാതിക്കു തക്ക വേലയാൽ കടം അടയ്ക്കേണ്ടതാകുന്നു. ഉയർന്ന ജാതിക്കാരനായാൽ തന്റെ കയ്യിലുണ്ടാകുമ്പോൾ അല്ലാത്തവുമായി കൊടുത്തു തീർക്കേണ്ടതാണ്.

**178. അനേനവിധിനാരാജാ മിഥോവിവദതാന്നുണാം
സാക്ഷിപ്രത്യയസിദ്ധാനി കാര്യാനിസമതാനയേൽ**

കടം വാങ്ങുന്ന വിഷയത്തിൽ പരസ്പരം വ്യവഹാരം പറയുന്നവരുടെ കാര്യങ്ങൾ ഇപ്പോൾ പറഞ്ഞ പ്രകാരം സാക്ഷി മുതലായ വിശ്വാസങ്ങളെക്കൊണ്ടു ന്യായാനുയങ്ങളും, സത്യസത്യങ്ങളും നിശ്ചയമായ ശേഷം രാജാവു തീരുമാനിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

നിക്ഷേപം

**179. കലജേവൃത്തസമ്പന്നേ ധർമ്മജ്ഞേസത്യവാദിനി
മഹാപക്ഷേധനിന്യാര്യേ നിക്ഷേപം നിക്ഷിപേൽബുധഃ**

നല്ല കലത്തിൽ ജനിച്ചവനായും, സദാചാരമുള്ളവനായും, ധർമ്മജ്ഞനായും, സത്യവാനായും, വലിയ കടുംബിയായും, ധനികനായും, പുജ്യനായും ഇരിക്കുന്നവനിൽ അതറിഞ്ഞവൻ നിക്ഷേപം ഏൽപ്പിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

**180. യോയഥാനിക്ഷിപേദ്ധന്യേ യമർത്ഥം യസ്യമാനവഃ
സതമൈവഗ്രഹീതവ്യോ യഥാഭായസ്തഥാഗ്രഹഃ**

യാതൊരുത്തൻ യാതൊരുത്തന്റെ കയ്യിൽ യാതൊരു ദ്രവ്യം യാതൊരു അടയാളത്തോടുകൂടി നിക്ഷേപമായി ഏല്പിക്കുന്നവോ അവൻ ആ ദ്രവ്യം ആ അടയാളത്തോടുകൂടി തിരിച്ചു വാങ്ങിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

**181. യോനിക്ഷേപംയാച്യമനോ നിക്ഷേപം തുർന്നപ്രയഃ—
ചരതി**

സയാച്യഃപ്രാധിവാകേന തന്നിക്ഷേപം തുരസന്നിയഃ
നിക്ഷേപം ഏല്പിച്ചവൻ ചോദിക്കുമ്പോൾ വാങ്ങിയവൻ അതു കൊടുക്കാതിരുന്നാൽ അവൻ ന്യായാധിപനെ അറിയിക്കേണ്ടതാകുന്നു; ന്യായാധിപൻ അവനെ തനിച്ചു വിചാരണ ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു.

182. സാക്ഷ്യഭാവേപ്രണിധിഭി വ്യയോരൂപസമനപിതൈഃ
അപദേശൈശ്ചസന്യസ്യ ഹിരണ്യന്തസ്യതത്വതഃ

നിക്ഷേപം. ഏല്പിക്കുമ്പോൾ സാക്ഷിയില്ലാതിരുന്നാൽ വയസ്സ്, രൂപം. ഇവയോടുകൂടിയ തന്റെ അനുചരന്മാരെക്കൊണ്ട് മറ്റൊരു നിക്ഷേപം അവന്റെ പക്കൽ സൂക്ഷിക്കുന്നതിനായി കൊടുക്കുന്നതിനു ശുഭം കെട്ടണം. അനന്തരം അല്പദിവസം കഴിഞ്ഞശേഷം അവരെക്കൊണ്ട് ആ നിക്ഷേപം ചോദിപ്പിക്കണം.

183. സയദിപ്രതിപദ്യേത യഥാനൃസ്തംയഥാകൃതം
നതരൂവിദ്യതേകിഞ്ചി ദൃല്പരൈരഭിയുജ്യതേ

ആ ദ്രവ്യം തന്നെ ഏല്പിച്ച പ്രകാരം മുദ്രയോടെ കൊടുത്തയയ്ക്കുന്നതായാൽ മുമ്പിൽ അവൻ എടുത്തുവെന്ന് പറഞ്ഞ വിഷയത്തിൽ അവൻ അല്പവും അപരായിയല്ലെന്ന ന്യായാധിപനറിയേണ്ടതാകുന്നു.

184. തേഷാനദദ്യാദ്യദിതു തദ്ധിരണ്യംയഥാവിധി
ഉജ്ജനിഗൃഹ്യദാപ്യസ്സാ ദിതിധർമ്മസ്യധാരണാ

മേല്പാഞ്ഞ നിക്ഷേപം അവൻ കൊടുക്കാതിരുന്നാൽ, ആദ്യം നിക്ഷിപ്തമായ ധനം അവനിൽനിന്നും വാങ്ങിക്കൊടുക്കുകയും അവനെ ശിക്ഷിക്കുകയും ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു. ഇതു് ധർമ്മനിശ്ചയമാകുന്നു.

185. നിക്ഷേപോപനിധീനിത്യം നദേയേപ്രത്യുന്നതരേ
നശ്യതോവിനിപാതേതാ വനിപാതേതനാശിനൗ

ഒരുത്തൻ കൊടുത്ത നിക്ഷേപം, ഉപനിധി ഇവ വച്ചവൻ ഇരിക്കുമ്പോൾ അവന്റെ പുത്രന്റെ കയ്യിൽ കൊടുക്കരുതാത്തതാകുന്നു. കൊടുത്തവൻ മരിച്ചുപോയാൽ, അവന്റെ പുത്രന്റെ പക്കൽ ആവശ്യപ്പെടുന്നതിനു മുൻപായി താൻതന്നെ അവ ഏല്പിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

186. സ്വയമേവതുയോദദ്യാ നതസ്യപ്രത്യുന്നതരേ
നസരാജ്ഞാനിയോക്തവ്യോ നനിക്ഷേപ്തുശ്ചബ-
സ്യഭിഃ

ആ നിക്ഷേപം, ഉപനിധി ഇവ വാങ്ങിയവൻതന്നെ ഏൽപ്പിച്ച ഉടമസ്ഥൻ മരിച്ചശേഷം പുത്രനെ ഏൽപ്പിക്കുന്നതായാൽ വീണ്ടും ആ പുത്രനോ, രാജാവോ നിന്റെ പക്കൽ ഏൽപ്പിച്ചതിനെ കൊണ്ടുവത്ര എന്ന് ആക്ഷേപസൂചകമായി ചോദിക്കരുതാത്തതാണ്.

187. അച്ഛലേനൈവചാനപിഹേര ഞ്ഞമർത്ഥംപ്രീതിപൂർവ്വകം
വിചാര്യതസ്യവംവൃത്തം സാമ്നൈവപരിസാധയേൽ

ചിലപ്പോൾ അവന്റെ പക്കൽ ഇനിയും വച്ചേയ്ക്കുന്നതുപോലെ അവന്റെ സംസാരം, ഭാവം മുതലായ ലക്ഷണങ്ങളെക്കൊണ്ടറിഞ്ഞാൽ പ്രമാണം മുതലായവ ചോദിക്കാതെ നല്ല വാക്കു പറഞ്ഞു വാങ്ങണം.

188. നിക്ഷേപേഷ്പേഷുസർവ്വേഷു വിധിഃസ്യാൽപരിസാ-
ധനേ

സമുദ്രേനാപ്തയാൽകിഞ്ചി ദൃദിതസ്താനസംഹാരേൽ

ഈ വിധിപ്രകാരം എല്ലാ നിക്ഷേപവിഷയത്തിലും തീരുമാനിക്കേണ്ടതാണ്. മുദ്രവച്ച നിക്ഷേപത്തെ ആ മുദ്രയോടുകൂടി വാങ്ങിയവൻ കൊടുത്താൽ പിന്നെയും നിക്ഷേപമുണ്ടെന്ന് അവനോടു ചോദിക്കുകയും അതിനെക്കുറിച്ച് പരാതി പറയുന്നതു ഗണിക്കുകയും അരുതാത്തതാകുന്നു.

189. ചോരൈർഹൃതം ജലേനോഡ മഗ്നിനാദധമേവവാ
നദ്യോദ്യദിതസ്താത്സ നസംഹരതികിഞ്ചന

നീക്ഷേപം, ഉപനിധി ഇവ രണ്ടും വാങ്ങിയവൻ അനുഭവിക്കാതെ അവ ചോരന്മാരാൽ അപഹരിക്കപ്പെട്ടോ, ജലത്താൽ കൊണ്ടുപോകപ്പെട്ടോ, അഗ്നിയാൽ എരിക്കപ്പെട്ടോ, പൊയ്ക്കോയാൽ വാങ്ങിയവൻ കൊടുത്തവൻ ലേശവും കൊടുക്കേണ്ടതില്ല.

190. നീക്ഷേപസ്യാപഹന്താര മനീക്ഷേപ്താരമേവച
നിജൈരപായൈരനപിചേ മരപഥൈശ്ചൈവവൈദി—
കൈ:

നീക്ഷേപം അപഹരിച്ചവൻ, നീക്ഷേപം കൊടുക്കാതെ ചോദിക്കുന്നവൻ ഈ രണ്ടു പേരുടേയും, സത്യം നാലുവിധം ഉപായത്താലും സത്യത്താലും അറിയേണ്ടതാകുന്നു.

191. യോനീക്ഷേപനാർപ്പയതി യശ്ചാനിക്ഷിപ്യയാചതേ
താവുഭൂചോരവച്ഛാസ്യ ഭാപ്യതവാത്സമന്ദമം

യാതൊരുത്തൻ നീക്ഷേപം വയ്ക്കാതെ ചോദിക്കുന്നുവോ, യാതൊരുത്തൻ അതിനെ അപഹരിക്കുന്നുവോ ആ രണ്ടാരംകും ചോരനുള്ള ഭണ്ഡം വിധിക്കണം; അല്ലെങ്കിൽ തക്കതായ പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യിക്കണം.

192. നീക്ഷേപസ്യാപഹന്താരം തത്സമന്ദാപയേദമം
തഥോപധിധിഹന്താര മവിശേഷണപാർത്ഥിവ:

നീക്ഷേപം, ഉപനിധി ഇവ അപഹരിച്ചവൻ ആദ്യപ്രാവശ്യം അതിനു തക്ക തുക ഭണ്ഡമായി വിധിക്കണം. രണ്ടാംപ്രാവശ്യം മേൽപ്പറഞ്ഞ പ്രകാരം ഭണ്ഡിക്കയും വേണം.

193. ഉപധാഭീശ്ചയഃകശ്ചിത് പരദ്രവ്യംഹരേന്നരഃ
സസഹായസ്സഹന്തവ്യഃപ്രകാശം വിവിധൈവ്യയൈ:

നിന്റെ മേൽ രാജാവ് കോപത്തോടുകൂടിയവനായിരിക്കുന്നു. ഞാൻ നിന്നെ രക്ഷിക്കാം എന്ന് ഉപായങ്ങൾ പറഞ്ഞ് യാതൊരുത്തൻ ദ്രവ്യം അപഹരിക്കുന്നോ അവനെ അവന്റെ ബന്ധുജനങ്ങളോടുകൂടി രാജാവ് പല പ്രകാരം അങ്ഗവിമോദംചെയ്ത് സകല ജനങ്ങളെയും അറിയിക്കണം.

194. നീക്ഷേപോയഃകൃതോയേന യാവാംശ്ചകലസന്നിധൗ
താവാനേവസവിജ്ഞേയോ വിബ്രുവൻഭണ്ഡമർഹതി

സാക്ഷികളെ ബോധ്യപ്പെടുത്തി യാതൊരുത്തൻ എത്രത്തോളം സംഖ്യ നീക്ഷേപമായി ഒരുത്തനെ ഏൽപ്പിക്കുന്നോ, അവൻ സംഖ്യ തെറ്റിപ്പോയാൽ അപ്പോൾ കൂടെയുണ്ടായിരുന്ന സാക്ഷിക്കാരൻ പറയുന്നതുപോലെ നീക്ഷേപത്തിന്റെ ഉടമസ്ഥൻ വാങ്ങിക്കൊള്ളേണ്ടതാകുന്നു. അല്ലാത്തപക്ഷം രാജാവ് അവനെ ഭണ്ഡിക്കണം.

195. മിഥോദായഃകൃതോയേന ഗൃഹീതോമിഥഹ്വവവാ
മിഥഹ്വപ്രഭാതവ്യോ യഥാദായസ്തഥാഗ്രഹഃ

യാതൊരുത്തരേയും അറിയിക്കാതെ ഒരുത്തന്റെ പക്കൽ കൊടുക്കുന്ന നീക്ഷേപം ഇപ്രകാരം രഹസ്യമായി വാങ്ങിയവൻ കൊടുക്കേണ്ടതാകുന്നു.

196. നിക്ഷിപ്തസ്യയനസ്യേവം പ്രീത്യോപർന്നിഹിതസ്വപ്നാ
രാജാവിനിർണ്ണയംകുര്യാ ഭക്ഷിണപന്യാസധാരിണം.

വിശ്വാസപൂർവ്വം കൊടുക്കപ്പെട്ട നിക്ഷേപം, ഉപനിധി ഇവ സൂക്ഷി
ക്കുന്നവരെ ഉപദ്രവിക്കാതെ കൊടുക്കുന്നതിനു വിധിക്കണം.

പരസവിക്രയം

197. വിക്രീണിതേപരസ്യസ്വം യോസാമീസാമ്യസമ്മതം
നതനയേതസാക്ഷ്യത്തു സ്തേനമസ്തേനമാനിനം.

ഉടമസ്ഥനല്ലാത്തവൻ ഉടമസ്ഥന്റെ അനുവാദം കൂടാതെ അവന്റെ
വസ്തു വില്പനവനായും, അതിനാൽ ചോരനെന്നു വിചാരിക്കാത്തവനാ
യും ഇരിക്കുന്നതായാൽ അവനെ സാക്ഷിയായി വിചാരിക്കാൻ പാടില്ലാ
ത്തതാകുന്നു.

198. അവഹാര്യോഭവേച്ചൈവ സാനപയഃഷട് ശതംഭമം
നിരന്വയോനപസരഃ പ്രാപുസ്സുധാച്ചരകിലംബിഷം.

ഒരുത്തന്റെ ദ്രവ്യം അപഹരിച്ച ഉടമസ്ഥനല്ലാത്തവൻ, ഉടമസ്ഥ
ന്റെ ബന്ധുവായിരുന്നാൽ അവൻ അറന്തുറ പണം പ്രായശ്ചിത്തം
വിധിക്കേണ്ടതാകുന്നു. അവന്റെ ബന്ധുവല്ലാതെയും വിറ്റ ദ്രവ്യം ഉടമ
സ്ഥന്റെ പുത്രാദികൾ വശം ഏൽപ്പിക്കാതെയുമിരുന്നാൽ അവനെ ചോ
രനെന്നപോലെ ഭജിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

199. അസാമീനാകൃതോയസ്തു ദായോവിക്രയഏവവാ
അകൃതസ്സുതവിജേണയോ വ്യവഹാരേയമാസ്ഥിതിഃ

ഉടമസ്ഥനല്ലാത്തവൻ ചെറു ഭാഗം, വിക്രയം, ഒരു ഏർപ്പാട്
ഇവയെക്കുറിച്ച് വ്യവഹാരം വന്നാൽ അവ തള്ളിക്കളയേണ്ടതാകുന്നു,
ശാസ്ത്രധർമ്മം ഇതാണ്.

200. സംഭോഗോദൃശ്യതേയത്ര നദൃശ്യേതാഗമഃകപചിൽ
ആഗമഃകാരണന്തത്ര നസംഭോഗഇതിസ്ഥിതിഃ

യാതൊരു ദ്രവ്യവിഷയത്തിൽ വന്ന വഴിയറിയാതെ അനുഭോഗം
മാത്രമിരിക്കുന്നവോ ആ വിഷയത്തിൽ അനുഭോഗം വലുതല്ല, വന്ന
മാർഗ്ഗം കാരണമായിട്ടുള്ളതാകുന്നു.

201. വിക്രയാദ്യോധനംകിഞ്ചിൽ ഗൃഹംണീയാൽകലസം—
നിയമം

ക്രയേണസവിശുദ്ധംഹി ന്യായത്തോലഭതേയനം.

സാക്ഷിക്കാരന്റെ മുൻപിൽവെച്ച് ഒരു വസ്തു, അതിന്റെ ഉടമസ്ഥന
ല്ലാത്തവന്റെ പക്കൽനിന്നും മറ്റൊരാളാൽ വിലയ്ക്കു വാങ്ങിയിരുന്നാൽ,
ആ വസ്തു പിന്നീട് ഉടമസ്ഥൻ വാങ്ങേണ്ടതായി വരുന്ന പക്ഷം അത്
വിലയ്ക്കു വിറ്റ ഉടമസ്ഥനല്ലാത്തവന്റെ പക്കൽനിന്നും വാങ്ങിക്കേണ്ട
താകുന്നു.

202. അഥമുലമനാഹാര്യം പ്രകാശക്രയശോധിതഃ
അദണ്ഡേധാമുച്യതേരാജേണാ നാഷ്ടികോലഭതേയനം

ഉടമസ്ഥനല്ലാത്തവൻ ഒരു ദ്രവ്യം സകല ജനങ്ങളും അറിഞ്ഞു വിററു ഭ്രോന്തരും, അല്ലെങ്കിൽ മരിച്ചുപോവുകയാണെങ്കിൽ ആ ദ്രവ്യം വാങ്ങിയവനെ രാജാവു ഭണ്ഡിക്കരുതാത്തതാകുന്നു. വസ്തുവിന്റെ ഉടമസ്ഥൻ ആ വസ്തുവിനെ വാങ്ങിയവനു ചെലവായ സംഖ്യ കൊടുത്തു അവനോടു ആ വസ്തു വാങ്ങിക്കാവുന്നതാകുന്നു.

203. നാന്യദന്യേനസംസൃഷ്ട രൂപം വിക്രയമർഹതി

നചാസാരനചന്യം നദുരേനതിരോഹിതം.

കങ്കമം മുതലായവയോടു ചെങ്കൽപൊടി മുതലായവയെക്കലത്തിയും ഹീനവസ്തുവിനെ ഉൽകൃഷ്ടവസ്തുവെന്നു പറഞ്ഞും, തൂക്കക്കുറവായും, വസ്തുവിനെ ദുരസ്ഥലത്തുവെച്ചും, ഒളിച്ചുവെച്ചും, വിൽക്കരുതാത്തതാകുന്നു. അതിനു വിരോധമായി വില്പുന്നതായാൽ ഉടമസ്ഥനല്ലാത്തവനായാലും അവനെ ശിക്ഷിക്കുന്ന വിധം ശിക്ഷിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

204. അന്യംചേദുർഗയിത്വാന്യാ വോഡാകന്യാവദീയതേ

ഉഭേതേ ഏകശൂൽക്കേന വഹോദിത്യബ്രവീന്മനഃ

ഒരു കന്യകയെ കല്യാണംചെയ്തു കൊടുക്കുന്നതിനായിട്ട് കന്യാശൂൽക്കും വാങ്ങിയവൻ വിവാഹകാലത്തിൽ മറ്റൊരു കന്യകയെ കൊടുക്കേണ്ടതായി വന്നാൽ, മുൻവാങ്ങിയ ശൂൽക്കത്തിനതന്നെ രണ്ടു കന്യകകളെ വിവാഹംചെയ്തു കൊടുക്കാമെന്നു മനു പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു.

205. നോന്മത്തായാന കഷിന്യാ വചയാസ്പൃഷ്ടമൈമുനാ

പുച്ഛ്ഛോഷാനഭിവ്യാപ്യ പ്രഭാതാദന്ധമർഹതി.

ഉന്മാദമുള്ളവരും, കഷാരോഗമുള്ളവരും, പരപുരുഷസംഗം ചെയ്യുന്നവരും ഇവരുടെ ഇപ്രകാരമുള്ള ദോഷം വിവാഹത്തിന്റെ മുമ്പേ പറയാതെ വിവാഹം ചെയ്തുകൊടുത്താൽ കൊടുത്തവനെ ശിക്ഷിക്കേണ്ടതാണ്.

ഋത്വിക് ദക്ഷിണ

206. ഋത്വിഗ്യാദിവൃതയജ്ഞേ സ്വകർമ്മപരിഹാപയേൽ

തസ്യകർമ്മാനുരൂപേണ ദേയോം ശസ്സഹകർത്തുഭിഃ

വിവാഹത്തിൽ വരിക്കപ്പെട്ട ഋത്വിക് ആ കാര്യം അല്പംചെയ്തു സമാപ്തിയാകുന്നതിനു മുമ്പേ, രോഗം ഹേതുവായി വയ്യാതെ കിടക്കുന്നതായാൽ അവൻ ചെയ്ത കാര്യത്തിനു തക്കതായ ദക്ഷിണ, മറ്റുള്ള ഋത്വികകളോടു ആലോചിച്ചു ന്യായാനുസരണം കൊടുക്കേണ്ടതാകുന്നു.

207. ദക്ഷിണാസുചത്താസു സ്വകർമ്മപരിഹാപയേൽ

കൃത്സ്നാമവലഭേതാംശ മന്യേനൈവചകാരയേൽ.

ചിലർ ദക്ഷിണവാങ്ങിയശേഷം, ആ ഋത്വിക് തന്റെ കാര്യം വിട്ടുമാറുന്നതിനു താല്പര്യപ്പെട്ടാൽ അവൻ തന്റെ കാര്യം അന്യനെയൊക്കെ സമാപ്തിയാക്കി തനിക്കു ലഭിക്കേണ്ട ദക്ഷിണമുഴുവനും വാങ്ങേണ്ടതാകുന്നു.

208. യസ്മിൻകർമ്മണിയാസ്സസ്യ തുക്താഃ പ്രത്യങ്ഗദക്ഷിണാഃ

സഹ്യവതാആദേത ഭജേരൻ സച്ഛഹ്യവവാ.

എതു വിവാഹത്തിൽ എത്ര സമുദായഭക്ഷിണവിധിക്കുപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു അതു ആ വിവാഹത്തിൽ ഇരിക്കുന്ന ഋത്വിക്കർ പ്രത്യേകം, പ്രത്യേകം വാങ്ങിക്കാവുന്നതാണ്. അല്ലെങ്കിൽ ഒന്നായിച്ചേർത്തു വാങ്ങി ഭാഗിച്ചെടുക്കേണ്ടതാകുന്നു.

209. രഥംഹരേതചാധായൂർ ബ്രഹ്മാധാനേചവാജിനം
ഹോതാവാപിഹരേദശ മുദഗാതാചപ്യനുക്രയേ.

അധാര്യ മുതലായ നാലുപേർക്കും സമുദായഭക്ഷിണ കൂടാതെ വിശേഷ ഭക്ഷിണയായി കൊടുക്കപ്പെട്ട തേരു അധാര്യവും, വാജിയേബ്രഹ്മവും, അശ്വത്തെ ഹോതാവും, വണ്ടിയെ ഉൽഗാതാവും ക്രമമായി വാങ്ങേണ്ടതാകുന്നു.

210. സർവ്വേഷാമർദ്ധിനോമുഖ്യാ സ്തദർദ്ധേനാർദ്ധിനോപരൈഃ
ത്രതീയിനസംത്രതീയാം ശാശ്വതത്വമിഥം ശാശ്വതപാദിനഃ

സമുദായഭക്ഷിണ നൂറായി വിഭജിച്ച് അവയിൽ നാല്പത്തെട്ടുഭാഗം ഹോതാവും മുതലായ ഒന്നാമത്തെ ഗണങ്ങൾ നാലുപേരും സമമായെടുക്കണം. ശിഷ്യമുള്ള അൻപത്തിരണ്ടു ഭാഗത്തിൽ ഇരുപത്തിനാലു ഭാഗം പ്രതിപ്രസ്ഥാതാ മുതലായ രണ്ടാമത്തെ ഗണങ്ങൾ നാലുപേരും സമമായി വീതിക്കണം. ശേഷിച്ച ഇരുപത്തിയെട്ടു ഭാഗത്തിൽ പതിനാറു ഭാഗം അച്ഛാവാകും മുതലായ മൂന്നാംഗണങ്ങൾ നാലുപേരും വീതിച്ചെടുക്കണം. ശേഷിച്ച പന്ത്രണ്ടുഭാഗം ഗ്രാവാ മുതലായ നാലാമത്തെ ഗണങ്ങൾ നാലുപേരും സമമായി വീതിച്ചെടുക്കണം. ഈ പതിനാറുപേരും ഋത്വിക്കർ ആകുന്നു.

211. സംഭ്രയസ്ഥാനികർമ്മാണി കർവന്തിരിഹമാനവൈഃ
അനേനവിധിയോഗേന കർത്വയാംശപ്രകല്പനാ.

സമുദായമായി ലാഭേച്ഛിക്കളായ ഋത്വിക്കർ വിധിപ്രകാരം വിഭാഗിച്ചുകൊള്ളണം. ഇപ്രകാരം മറ്റുള്ള സാമുദായികപ്രവർത്തകന്മാരും വേലയ്ക്കുതക്കവിധം സമമായി വീതിച്ചെടുത്തുകൊള്ളണം.

ധർമ്മാർത്ഥദാനം

212. ധർമ്മാർത്ഥം യേനദത്തംസ്യാൽ കണ്യൈചിദ്യാചതേധനം
പശ്ചാച്ചനതമാതസ്യാ നദേധനസ്യാതതദേവേൽ.

ധർമ്മം ചെയ്യാൻപോകുന്നു എന്നു പറഞ്ഞു് ഒരുത്തനോടു് ഒരു സംഖ്യ മറ്റൊരാളത്തൻ വാങ്ങിയാൽ അപ്രകാരം ധർമ്മംചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു. അങ്ങിനെ ചെയ്യാതിരുന്നാൽ കൊടുത്തവൻ ആ ദ്രവ്യം തന്റെ വാങ്ങേണ്ടതാണ്. കൊടുക്കുന്നതായി വാഗ്ദാനം ചെയ്തിരുന്നാലും കൊടുക്കേണ്ടതില്ല.

213. യദിസംസാധയേത്തത്തു ദർപ്പാല്ലോഭേനവാപുനഃ
രാജ്ഞാദാപ്യസ്സവണ്ണംസ്യാ ത്തസ്യസ്തേയസ്യ-

നിഷ്കൃതിഃ

ധർമ്മകാര്യം യാചിച്ചു ദ്രവ്യംവാങ്ങുന്നവൻ ആ കാര്യം ചെയ്യാതെ, മദത്താലോ, ദ്രവ്യേഹനിമിത്തമോ കാര്യംസാധിച്ചുവെന്നു വ്യാജം പറഞ്ഞാൽ അവൻ യാചിച്ചുവാങ്ങിയ ദ്രവ്യവും ആ കുറാത്തിനു ശിക്ഷയായിട്ടു് ഒരു സ്യസ്തനും അവനെക്കൊണ്ടു വയ്പിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

214. ഭത്തസ്യേഷേദിതാധർമ്മാ യഥാവദനപക്രിയാ
അതഃശർദ്ധം പ്രവക്ഷ്യാമി വേതനസ്യാനപക്രിയാം.

ധർമ്മാത്മഭാനത്തെക്കുറിച്ച് ഇപ്പോൾ പറഞ്ഞുതീർത്തു. ഇനി കൂലി കൊടുക്കാതിരിക്കുന്നതിനെക്കുറിച്ച് പറയാം.

കൂലി കൊടുക്കായ്ക

215. ഭൃതോനാത്തോനകര്യോദോ ദർപ്പാൽ കർമ്മയഥോദിതം.
സദണ്യഃകൃഷ്ണലാഗ്യഷ്ട നദേയഞ്ചാസ്യവേതനം.

ഒരുത്തൻ ഒരു വേല ചെയ്യുന്നതിന് ഏറാശേഷം തനിക്കു രോഗാദി തടസ്സമുണ്ടെന്നു മില്ലാത്തപ്പോൾ ആ വേല ശർവ്വംനിമിത്തം ചെയ്യാതിരിക്കുകയാണെങ്കിൽ അവനെ എടുക്കുന്നി സ്വർണ്ണം ശിക്ഷിക്കണം.

216. ആത്മസ്ത കര്യാൽ സുസ്ഥസ്സൻ യഥാഭാഷിതമാദിതഃ
നദീർഘസ്യോപികാലസ്യ തല്ലഭേതൈവവേതനം.

വേലക്കാരൻ രോഗം മുതലായ ഉപദ്രവങ്ങൾകൊണ്ട് ഇടവിടാതെ വേലചെയ്യാതെ കാലതാമസമാക്കിയാലും ആ വേല മുഴുവനാക്കി ഉടമ്പടിപ്രകാരമുള്ള കൂലി വാങ്ങേണ്ടതാണ്.

217. യഥോക്തമാത്മസ്സന്ധോവാ യസ്തൽകർമ്മനകാരയേൽ
നതസി വേതനദേയ മല്ലോനസ്യോപികർമ്മണഃ

വേലക്കാരൻ കയ്യേറാ വേല മറ്റൊരുത്തനെക്കൊണ്ടാകട്ടെ സ്വന്തമായിട്ടാകട്ടെ മുഴുവനാക്കാതിരുന്നാൽ അല്പംപോലും അവനു കൂലി കൊടുക്കരുത്.

218. ഏഷധർമ്മോഽപി ലേനോക്തോ വേതനാദാനകർമ്മണഃ
അതഃശർദ്ധം പ്രവക്ഷ്യാമി ധർമ്മം സമയഭേദിനാം.

ഇതുവരെ കൂലി കൊടുക്കാതിരിക്കേണ്ട സംഗതികളെക്കുറിച്ച് പറഞ്ഞു. ഇനി അവധി തൊറുന്നവരെക്കുറിച്ച് പറയാൻ തുടങ്ങുന്നു.

കരാർ നിശ്ചയലംഘനം

219. യോഗ്രാമദേശസംഘാനാം കൃതാസത്യേന സംവിദം
വിസംവദനേരോലോഭാത്തം രാഷ്ട്രാദിപ്രവാസയേൽ.

ഗ്രാമം ദേശം ഇവയിൽ ഇരിക്കുന്ന വ്യാപാരി മുതലായ, സമുദായങ്ങൾ ബ്രാഹ്മണർ മുതലായ കുടികളുമായി ഒരു ദേവാലയം മുതലായ വിഷയത്തിൽ ഒരു നിശ്ചയം ചെയ്തത് ഒരുത്തൻ ലംഘിച്ചാൽ രാജാവ് അവനെ അവിടെനിന്നും ഓടിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

220. നിഗൃഹ്യാദപയേച്ചൈനം സമയവ്യഭിചാരിണ.

ചതുസ്സവണ്ണാൻഷണ്ണിഷ്ഠ്കാൻ ശതമാനഞ്ചരാജതം.

ഈ നിശ്ചയം ലംഘിക്കുന്നവന് കറാത്തിനതക്കവിധം രാജാവ് നാലു സവണ്ണം, അല്ലെങ്കിൽ ആറു നിഷ്ഠ്കം, അല്ലെങ്കിൽ നൂറു വെള്ളി ദണ്ഡം വിധിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

221. ഏതദണ്ഡവിധംകുര്യാ ഭാർമ്മികഃ പൃഥിവീപതിഃ
ഗ്രാമജാതിസമൂഹേഷു സമയവ്യഭിചാരിണാം.

യമ്മിപ്പനായ രാജാവും ഗ്രാമം, ജാതി, സമൂഹം ഇവ സംബന്ധിച്ചുണ്ടായ നിശ്ചയം ലംഘിക്കുന്നവർക്കു മേൽപറഞ്ഞ ശിക്ഷ വിധിക്കണം.

വിററ വസ്തുവിനെ തിരിച്ചുവാങ്ങുക

222. ക്രീതപവിക്രീയവാകിഞ്ചി ദൃസ്യേഹാനശയോഭവേൽ
സോന്തർദ്ദശാഹാത്തദ്രവ്യം ദദ്യാച്ചൈവാദദീതച.

ഒരുത്തൻ ഒരു ദ്രവ്യം വാങ്ങുകയോ, വിൽക്കുകയോ ചെയ്തശേഷം അവൻ സന്ദേഹമുണ്ടായാൽ, ആ ദ്രവ്യം പത്തുഭിവാസത്തിനകം വിററിയ ന്നാൽ തിരിയെ വാങ്ങുകയും, വാങ്ങിയാൽ മടക്കിക്കൊടുക്കുകയും ചെയ്യാവുന്നതാണ്.

223. പരേണതുദശാഹസ്യ നദദ്യാന്നാപിദാപയേൽ
ആദോനോദദച്ചൈവ രാജ്ഞാദണ്ഡ്യശ്ശതാനിഷട്.

പത്തുഭിവാസം കഴിഞ്ഞു വാങ്ങിയവൻ തിരിയെ കൊടുത്താലും, കൊടുത്തവൻ തിരിച്ചു മേടിച്ചാലും രണ്ടാരക്കും അറുനൂറു പണം വീതം പ്രായശ്ചിത്തം വിധിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

224. യസ്തുദോഷവതീകന്യാ മനാഖ്യായപ്രയച്ഛതി
തസ്യകുര്യാന്നൃപോദണ്ഡം സ്വയംഷണ്ണവതിപണാൻ.

ഒരുത്തൻ ന്യൂനതയുള്ള കന്യകയുടെ ദോഷം പറയാതെ വിവാഹം ചെയ്തുകൊടുത്താൽ, അവൻ രാജാവു തൊണ്ണൂറ്റാറു പണം ശിക്ഷ നൽകേണ്ടതാകുന്നു.

225. അകന്യേതിതയഃകേകന്യാം ബ്രൂ യാദോഷേണമാനവഃ
സംശതംപ്രാപ്നയാദണ്ഡം തസ്യാദോഷമദർശയൻ.

ഒരുത്തൻ ഒരു കന്യകയെ വ്യഭിചാരദോഷമുള്ളവളെന്നു പറഞ്ഞു്, ആ ദോഷം നിരൂപണം ചെയ്യാതെയിരുന്നാൽ അവനു നൂറുപണം പ്രായശ്ചിത്തം വിധിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

226. പാണിഗ്രഹണികാമന്ത്രാഃ കന്യാസേവപ്രതിഷ്ഠിതാഃ
നാകന്യാസുകപചിന്തുണാം ലപ്തധർമ്മക്രിയാഹിതാഃ

വിവാഹത്തിൽ പാണിഗ്രഹണം മുതലായ മന്ത്രങ്ങൾ കന്യാവിവാഹത്തിൽ മാത്രമല്ലാതെ മുമ്പേ പുരുഷസംസർഗ്ഗമുണ്ടായിട്ടുള്ളവർക്കു ലഭിക്കുന്നതല്ലാ. അപ്രകാരം ചെയ്യുന്ന വിവാഹം ധർമ്മകാര്യത്തിന് ഉപയോഗപ്പെടുകയില്ല.

227. പാണിഗ്രഹണികാമന്ത്രം നിയതന്ദാരലക്ഷണം
തേഷാംനിഷ്ഠാതുവിജേന്തയാ വിദഗ്ദ്ധഭിസ്സുപ്മേപദേ.

പാണിഗ്രഹണമന്ത്രം ഉച്ചരിച്ചു വിവാഹം ചെയ്താൽ തന്റെ ധർമ്മപതിയാകുന്നതാണ്. അഗ്നിപ്രദക്ഷിണം ചെയ്യുമ്പോൾ പതിയെ ഏഴടി നടത്തി അമ്മിച്ഛവിട്ടുന മന്ത്രം ഭേതാവു പറയുന്നതിനാൽ ആ ധർമ്മപതിയുടെ മഹത്വം അറിയത്തക്കതായിരിക്കുന്നു.

228. യസ്തിന്യസ്തിന്കൃതേകാര്യേ യസ്യേഹാനുഗതോഭവേൽ
തമനേനവിധാനേന ധർമ്മേപഥിനിവേശയേൽ.

ഏതു കാര്യം ചെയ്തശേഷവും പരസ്പരം പശ്ചാത്തപിക്കുന്നവോ ആ കാര്യങ്ങളെല്ലാം ഇപ്പോൾ പറഞ്ഞ വിധിപ്രകാരം പത്തുദിവസത്തിനകം മാറ്റിക്കൊള്ളത്തക്കവിധം രാജാവു ധർമ്മനുസരണം വിധിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

യജമാന പാലക വിവാദം

229. പശുഷുസ്വാമിനാഞ്ചൈവ പാലാനാഞ്ചവൃതിക്രമേ
വിവാദംസംപ്രവക്ഷ്യാമി യഥാവദ്ധർമ്മതത്വതഃ

പശുവിന്റെ ഉടമസ്ഥനും, മേയ്ക്കുന്നവനും പശുക്കൾക്കു നഷ്ടം നേരിടുന്നതായാൽ അതിനെക്കുറിച്ചുണ്ടാകുന്ന വിവാദം തീരുമാനിക്കേണ്ടവിധം ധർമ്മനുസരണം പറയാൻ തുടങ്ങുന്നു.

230. ദിവാവക്തവ്യതാപാലേ രാത്രൗസ്വാമിനിതദ്ഗൃഹേ
യോഗക്ഷേമേനൃഥാപേതു പാലോവക്തവ്യതാമിയാൽ.

പശുക്കളെ പകൽസമയം മേയ്ക്കുന്നവൻ പ്രാതഃകാലത്തിൽ കൊണ്ടു പോയതുമുതൽ രാത്രിയുടെ ആരംഭത്തിൽ തിരിച്ചു എത്തിക്കുന്നതുവരെ ആ പശുക്കൾക്കോ, പശുക്കൾ നിമിത്തം വിളവുകൾക്കോ, ദോഷം നേരിട്ടാൽ ആ കുറ്റം മേയ്ക്കുന്നവന്റെമേൽ ആരോപിക്കുന്നതാണ്. ഉടമസ്ഥന്റെ പക്കൽ നിൽക്കുമ്പോൾ നേരിട്ടാൽ ആ കുറ്റം ഉടമസ്ഥനിൽ ആരോപിക്കുന്നതാണ്.

231. ഗോപഃക്ഷീരഭട്ടതോയസ്തു സഭഹ്യാദഗൃഹോവാഹരം
ഗോസ്വാമ്യനമതേർഭട്ടത്യ സ്സുസൃാൽപാലേഭട്ടതേഭട്ടിഃ

മേയ്ക്കുന്ന കൂലിക്കായി മേയ്ക്കുന്നവൻ ഉടമസ്ഥന്റെ അനുവാദത്തോടു കൂടി പത്തുപശുക്കൾക്കായി ഒരു പശുവിനെക്കൊന്നു എടുക്കാം. അതു തന്നെയാണ് അവന്റെ കൂലി.

232. നഷ്ടംവിനഷ്ടംക്രിമിഭിഃ ശ്വഹതംവിഷമേമൃതം
ഹീനംപുരുഷകാരണേ പ്രദദ്യാൽപാലഹവൃതം.

പൗണ്ടിൽ അടക്കുന്നതുകൊണ്ടും, പുഴ, ചെന്നായ്, മുതലായവ കൊല്ലുന്നതുകൊണ്ടും, കന്നുകളുടെ കഴികളിൽവീണു മരിക്കുന്നതുകൊണ്ടും, മനുഷ്യക്കുറവിനാൽ ചേതപ്പെട്ടു മരിക്കുന്നതുകൊണ്ടും ഉണ്ടാകുന്ന പശുനഷ്ടം മേയൽക്കാരൻ ഉടമസ്ഥനു കൊടുക്കേണ്ടതാകുന്നു.

233. വിഘൃഷ്യേത്രഹൃതംചോരെ രീനപാലോദാതുമർഹതി
യദിദേശേചകാലേച സ്വാമിനഃസ്വസ്യശംസതി.

ചോരന്മാർ കൂട്ടംചേർന്നു പശുക്കളെ മോഷ്ടിച്ചു കൊണ്ടുപോയാൽ ആ നഷ്ടം മേയൽക്കാരൻ കൊടുക്കേണ്ടതില്ല. എന്നാൽ അതു നടന്ന സ്ഥലവും സമയവും ഉടൻ ഉടമസ്ഥനെ അറിയിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

234. കണ്ണാചർമ്മപവാലാംശു വസ്തിംസ്സായുഞ്ചരോചനാം
പശുഷുസ്സാമിനാദദ്യാൻ മൃതേഷ്ടംഗാനിദർശയേൽ.

അരണ്യം മുതലായ സ്ഥലങ്ങളിൽ പശുക്കൾതന്നെ മരിച്ചുപോയാൽ ആ പശുക്കളുടെ കാത്ത്, തോൽ, വാൽരോമം, ഗോരോചന, കൊമ്പ് മുതലായവ ഉടമസ്ഥനെ ബോധ്യപ്പെടുത്തേണ്ടതാകുന്നു.

235. അജാപീകോതസംരഭേ വൃക്കൈപാലേതപനായതി
യാംപ്രസഹ്യവൃതോഹന്യാൽ പാലേതൽകിൽബിഷം—
ഭവേൽ.

വെള്ളാട്, ചെമ്മരിയാട് മുതലായവയെ കെട്ടിയിട്ടിരിക്കുമ്പോൾ മേയ്ക്കക്കാരന്റെ സൂക്ഷ്മക്കുറിവിനാൽ ചെന്നായ് മുതലായവ ആടുകളെ കടിച്ചുകൊന്നാൽ ഉത്തരവാദിത്വം മേയ്ക്കക്കാരനാകുന്നു.

236. താസാംചേദവരുദ്ധാനാം ചിരതീനാമ്മിഥോവനേ
യാമുൽപ്ളുതൃവൃകോഹന്യാന്ന പാലസ്തത്രകിൽബിഷീ.

അവ കൂട്ടം ചീരിഞ്ഞു കാട്ടിൽ മേയുമ്പോൾ ചെന്നായ് മുതലായവ ഓടിച്ച് കടിച്ചുകൊന്നാൽ ആ ദോഷം മേയ്ക്കക്കാരനെ സംബന്ധിക്കുകയില്ല.

237. ധനുശ്ശതംപരീഹാരോ ഗ്രാമസ്യസ്യാത്സമന്തതഃ
ശമ്യാപാതസ്രുയോവാപി ത്രിഗുണോനഗരസ്യുത.

ഒരു ഗ്രാമത്തിന്റെ നാലുപാടും നാനൂറുമുഴം ദൂരം ആലയിടുന്നതിനു സ്ഥലം നിശ്ചയിക്കേണ്ടതാകുന്നു. അല്ലെങ്കിൽ ബലവാനായ ഒരുത്തൻ ചുഴറിയെറിയുന്ന നക്ഷത്ര പതിക്കുന്ന ദൂരത്തിന്റെ മൂന്നുഗുണം അകലം വരെയെങ്കിലും ആകാവുന്നതാകുന്നു. പട്ടണത്തിലായാൽ ഇതിൽനിന്നു മൂന്നുഗുണം കൂടിയിരിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

238. തത്രാപരിവൃതംധാന്യം വിഹിംസ്യഃ പശവോയദി
നതത്രപ്രണയേദണ്യം റൂപതിഃ പശൂരക്ഷിണം.

ആലയിടുന്ന മൈതാനത്തിൽ വേലികെട്ടിയിട്ടില്ലാത്ത വിളവുകൾ മാടമേഞ്ഞാൽ രാജാവ് മേയൽക്കാരനെ ശിക്ഷിക്കേണ്ടതാത്തതാകുന്നു.

239. വൃതീംതത്രപ്രകവീത യാമുഷ്ടോനവിലോകയേൽ
ശിഭ്രഞ്ചകാരയേത്സവം ശ്വസുകരമുവാൻഗം.

ആ സ്ഥലത്തിലുള്ള കൃഷികൾക്ക് ഭട്ടകത്തിന്റെ കണ്ണുകൾക്ക് വിളവ് എത്രപ്പെടാതിരിക്കത്തക്കവിധം വേലികെട്ടി അതിൽ നായ് പന്നി മുതലായ ജന്തുക്കൾ തുരന്നു കയറാതിരിക്കത്തക്കവിധം ഉറപ്പിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

240. പമിക്ഷേത്രോപരിവൃതേ ഗ്രാമനീയേഥവാപുനഃ
സപാലശ്ശതദണ്ഡാർഹോ വിപാലാനപാരയേൽപശൂൻ.

വഴിക്കും ഗ്രാമത്തിനും സമീപത്തുള്ള വിളവ് വേലികെട്ടി സൂക്ഷിച്ചിട്ടുള്ള വിളവ്, ഇവയിൽ മേയ്ക്കുന്നവന്റെ പശുക്കൾ മേഞ്ഞാൽ മേയ്ക്കുന്നവനു നൂറുപണം പ്രായശ്ചിത്തം വിധിക്കേണ്ടതാകുന്നു. മേയ്ക്കുന്നവനില്ലാതിരുന്നാൽ അവയെ കൃഷിക്കാരൻ പിടിച്ചു കെട്ടേണ്ടതാകുന്നു.

241. ക്ഷേത്രേഷന്യേഷുതപശു സ്തപാദംപണമർഹതി
സപ്തത്രതസദോദേയഃ ക്ഷേത്രീകസ്യേതിധാരണാ.

മറ്റു സ്ഥലങ്ങളിൽ പശുക്കളെ മേയ്ച്ചാൽ മേയ്ക്കുന്നവന് ആ ദേശത്തിൽ നടപ്പുള്ള നാണ്യത്തിൽ ഒന്നേകാൽ പണം പ്രായശ്ചിത്തം വിധിക്കണം. എല്ലാ വിഷയത്തിലും കൃഷിനഷ്ടം, നഷ്ടത്തിനതക്കവിധം ഉടമസ്ഥനോ മേയ്ക്കുന്നവനോ കൊടുക്കേണ്ടതാകുന്നു.

242. അനിർദ്ദശാഹാംഗാംസൃതാം വൃഷാദേവപശുഷ്ണമാ
സപാലാനാവിപാലാനാ നദണ്യാന്മരബ്രവീൽ.

പ്രസവിച്ച പത്തുദിവസം കഴിയാത്ത പശു, ക്ഷേത്രത്തിലെ പശു, ഋഷഭം. ഇവ വിളവു തിന്നാൽ മേയ്ക്കുന്നവനുണ്ടായിരുന്നാലും ഇല്ലെങ്കിലും ദണ്ഡം വിധിച്ചുകൂടണം മനു പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു.

243. ക്ഷേത്രീകസ്യാത്യയേദണ്ഡോ ഭാഗദശഗുണോഭവേൽ
തതോർദ്ധദണ്ഡോഭൂത്യാനാ മജ്ഞാനാൽക്ഷേത്രീകസ്യതു.

കൃഷിക്കാരൻ കന്നുകാലികളെ വിട്ടു വിളവു തീറ്റിച്ചാലും, തക്ക കാലത്തിൽ കൃഷി ചെയ്യാതിരുന്നാലും, ആ നിലത്തിൽ അവൻ കൊടുക്കേണ്ട രാജഭോഗം പത്തു ഭാഗം അധികമാക്കി അവനോടു വാങ്ങേണ്ടതാകുന്നു. ഈ കുറ്റം അവന്നറിയാതെ അവന്റെ വേലക്കാരൻ മുഖേന ഉണ്ടായാൽ അഞ്ചു മടങ്ങ് അധികം വാങ്ങേണ്ടതാകുന്നു.

244. ഏതദധിയാന മാതിഷ്ടേദ്ധാമ്നീകഃ പൃഥിവീപതിഃ
സ്വാമിനാഞ്ചപശൂനാഞ്ച പാലാനാഞ്ചവൃതിക്രമേ.

ധർമ്മിഷ്ഠനായ രാജാവു്, ഉടമസ്ഥൻ, മേയ്ക്കുന്നവൻ, മാടു് ഇവയുടെ കുറ്റവിഷയത്തിൽ ഇപ്പോൾ പറഞ്ഞവിധം ശിക്ഷകൾ ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു.

അതിർത്തിത്തർക്കം

245. സീമാപ്രതിസമുൽപന്നേ വിവാദേഗ്രാമയോർദ്വയോഃ
ജ്യേഷ്ഠോസിനയേത്സീമാംസു പ്രാകാശേഷസേതുഷു.

ഗ്രാമക്കാർ അതിർത്തിത്തർക്കം പുറപ്പെടുവിച്ചാൽ ചെളിപ്പെരുപ്പമോ, ജലപ്പെരുപ്പമോ ഇല്ലാത്ത ജ്യേഷ്ഠമാസത്തിൽ പ്രകാശമായി കാണുന്ന വരമ്പു മുതലായ അടയാളങ്ങളെക്കൊണ്ടു് രാജാവു് രണ്ടു ഗ്രാമക്കാർക്കും നഷ്ടം സംഭവിക്കാതിരിക്കത്തക്കവിധം അതിരു സ്ഥിരപ്പെടുത്തേണ്ടതാകുന്നു.

246. സീമാംവൃക്ഷാംശുകവീത ന്യഗ്രോധാശ്ചതമ കിംശൂകാൻ
ശാലൂലിംസാലതാലാം ശ്ച ക്ഷീരിണൈശ്ചവപാദപാൻ

അതിരു സ്ഥിരപ്പെടുത്തുന്ന സ്ഥലങ്ങളിൽ ആൽ, അരശ്, മുരിക്ക്, അന്തി, ഇലവു്, അശോകം, പയിൻ, പന, പാല ഈ വൃക്ഷങ്ങളെ അടയാളമായി നട്ടുപിടിപ്പിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

247. ഗുല്മാൻവേണുംശ്ചവിവിധാം ചൂമീവല്ലീസ്തലാനിച
ശരാനുകമ്പ്ജകഗുല്മാംശ്ച തഥാസീമാനനശൃതി.

മുളക്കൂട്ടം, വന്നിക്കൊടി, കെട്ടിടങ്ങര, അമപ്പല്ലു്, നാണൽപല്ലു്, മുറുപെടിക്കൂട്ടം ഇവ സീമയിൽ ഉറപ്പിച്ചാൽ സീമയ്ക്കു് ഹാനി ഭവിക്കുകയില്ലാത്തതാകുന്നു.

248. തടാകാനന്യുദപാനാനി വാപ്യഃ പ്രസ്രവണാനിച
സീമാസന്ധിഷുകാര്യാനി ദേവതായതനാനിച.

രണ്ടു സീമയുടെ മധ്യേ കുളം, കിണറു ഉറവു പുറപ്പെടുന്ന സ്ഥലം, ദേവാലയം മുതലായവ ഉറപ്പിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

249. ഉപഹന്നാനിചാന്യാനി സീമാലിംഗാനീകാരയേൽ
സീമാജ്ഞാനേനാമ്പീക്ഷ്യ നിത്യംലോകേവി-

പര്യയം.

ലോകത്തിൽ മനുഷ്യർക്കു സദാ ഉണ്ടായിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന അതിർത്തി സംബന്ധമായ സന്ദേഹം രാജാവും സൂക്ഷ്മമായി പരയാലോചിച്ചിട്ട്, മറവായ മറ്റു ചില അടയാളങ്ങൾ ഏർപ്പെടുത്തേണ്ടതാകുന്നു.

250. അശ്വനോസ്ഥിനിഗോവാലാം സ്തൃഷാൻഭസ്മകപാലികാഃ
കരീഷമിഷ്ടകാംഗാരാം ചൂർണൈവാലുകാസ്തഥാ.

കല്പ്, അസ്ഥി, പശുവിന്റെ വാലിലുള്ള രോമം, ഉമി, ചാമ്പൽ, തലയോട്ട്, വരട്ടു ചാണകം, വെന്തചെങ്കൽ, കരി, പരുപ്പൻ കല്പ്, മണൽ,

251. യാനിചൈവംപ്രകാരാണി കാലാൽഭൂമിർന്നഭക്ഷയേൽ
താനിസന്ധിഷ്ടസീമായാ മപ്രകാശാനീകാരയേൽ.

ഭീരുപകലമായാലും ഭൂമിയിൽ നശിക്കാത്ത മറ്റു ഏതു വിധമുള്ള സാധനങ്ങളും അടയാളത്തിനുവേണ്ടി രണ്ടു സീമകളുടെ മധ്യേയായി കടത്തിൽ ആക്കി അടച്ചു സൂക്ഷിച്ചു തറയിൽ കുഴിച്ചുവയ്ക്കേണ്ടതാകുന്നു.

252. ഏതൈർലിങ്ഗൈർന്നയേത്സീമാം രാജാവിവദ-

മാനയോഃ

പൂർവ്വളക്ത്യാചസതതം ഉദകസ്യാഗമേനച.

അതിർത്തിത്തർക്കമുണ്ടാകുമ്പോൾ മേല്പറഞ്ഞ അടയാളങ്ങൾകൊണ്ടും, മുൻ അനുഭോഗംകൊണ്ടും ജലപ്പാവനംകൊണ്ടും രാജാവും അതിർത്തി സ്ഥിരപ്പെടുത്തേണ്ടതാകുന്നു.

253. യദിസംശയ ഏവസ്യാല്ലിങ്ഗാനാമ പിദർശനേ
സാക്ഷിപ്രത്യയ ഏവസ്യാത്സീമാവാദവിനിർണ്ണയഃ

സീമാവിഷയത്തിൽ മേൽപ്പറഞ്ഞ പ്രത്യക്ഷലക്ഷണം അന്തർല്ലക്ഷണം ഇവകൊണ്ടും, സന്ദേഹനിവൃത്തി വരാതിരുന്നാൽ സാക്ഷിമൊഴികൾ മുതലായ വിശ്വസ്തപ്രമാണങ്ങൾകൊണ്ടു തീരുമാനിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

254. ഗ്രാമീയകകലാനാഞ്ച സമക്ഷംസീന്ധിസാക്ഷിണഃ
പ്രഷ്ടവ്യാസ്സീമലിങ്ഗാനി തയോശ്ചൈവവിവാ-

ദിനോഃ

ഉഭയവാദികൾ, ഗ്രാമവാസികൾ, ഗ്രാമാധികാരി ഇവരുടെ മുമ്പാകെവെച്ചു അതിർത്തിത്തർക്കത്തിൽ സാക്ഷികളുടെ തെളിവു വാങ്ങേണ്ടതാകുന്നു.

255. തേപുഷ്യാസ്തയമാബ്രുയ സ്മസ്താസ്സീന്ധിനിശ്ചയഃ
നിബന്ധീയാത്തമാസീമാം സപ്താം സ്താംശ്ചൈവ-

നാമതഃ

ആ സാക്ഷികളെല്ലാവരും ഏതുവിധം പറയുന്നുവോ, അപ്രകാരം സീമ നിശ്ചയിച്ച് ആ ഏർപ്പാടിനെയും സാക്ഷികളുടെ മൊഴികളെയും കൂഴിതി പ്പിടിവിച്ചു വാങ്ങി സൂക്ഷിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

256. ശിരോഭിസ്സേഗൃഹീതോപീം സ്രഗ്വിണോരകത-

വാസസഃ

സുകൃതൈശ്ശാപിതാഃസൈസ്സൈർന്നയേയുസ്സേ-

സമഞ്ജസം.

ആ സാക്ഷികൾ ചുവന്ന പൂമാല, ചുവന്ന വസ്ത്രം ഇവ ധരിച്ച്, തലയിൽ മൺകുട്ടി വച്ചുകൊണ്ടു് ഞങ്ങൾ അസത്യം പറഞ്ഞാൽ ഞങ്ങളുടെ സുകൃതം ഞങ്ങൾക്കു ലഭിക്കാതെപോകട്ടെന്ന് പ്രതിജ്ഞ ചെയ്തു്, സത്യം പറയേണ്ടതാകുന്നു.

257. യഥോക്തേനനയന്തസ്തേ പൃയന്തേസത്യസാക്ഷിണഃ

വിപരീതംനയന്തസ്തുദാപ്യാഃ സ്യൂർദ്വീശതന്ദമം.

ആ സാക്ഷികൾ സത്യം പറഞ്ഞാൽ പരിശുദ്ധന്മാരായി ഭവിക്കുന്നു. അസത്യം പറഞ്ഞാൽ അവർക്കു ഇരുന്തു പണം വീതം ഓരോരുത്തർക്കും പ്രായശ്ചിത്തം വിധിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

258. സാക്ഷ്യഭാവേതുചതപാരഃ സാമന്താഗ്രാമവാസിനഃ

സീമാവിനിർണ്ണയംകര്യഃ പ്രയതാരാജസന്നിധൗ.

സാക്ഷികളില്ലാതെ വന്നാൽ അയൽക്കാരനായ നാലു ഗ്രാമക്കാർ രാജാവിന്റെ മുമ്പിൽ വിശ്വാസമായ തെളിവു കൊടുത്തു സീമ സ്ഥിരപ്പെടുത്തണം.

259. സാമന്താനാമഭാവേതു മൗലാനാംസീദ്ധീസാക്ഷിണാം

ഇമാനപീനിയുഞ്ജിത പുരുഷാൻവനഗോചരാൻ.

സാക്ഷികൾ, അയൽക്കാരായ ഗ്രാമക്കാർ, ഇവരെക്കൊണ്ടും നിശ്ചയം വരാതിരുന്നാൽ പുച്ഛികമായി ആ ഗ്രാമത്തിനടുക്കൽ കടിപാർക്കുന്ന വനവാസികളെ വരുത്തി അന്വേഷിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

260. വ്യാധാംഹരാകനികാൻ ഗോപാൻകൈവന്താൻ-

മൂലഖാനകാൻ

വ്യാളഗ്രാഹാശഞ്ചരവൃത്തി നസ്യാംശ്ചവനചാരിണഃ

വ്യാധൻ, വലക്കാരൻ, ഇടയൻ, മുക്കുവൻ, വേരുവക വിൽക്കുന്ന പാമ്പാട്ടി, ഉഷ്മവൃത്തികൊണ്ടുപജീവിക്കുന്ന ഭിക്ഷക്കാരൻ മറ്റു് ഇതുപോലുള്ളവരോടും ചോദിക്കേണ്ടതാണു്. അവർ അടിക്കടി ആ ഗ്രാമത്തിൽ കൂടെയുള്ള വഴിയിൽപോകുന്ന അവസരങ്ങളിൽ അതിർത്തിയുടെ അടയാളങ്ങൾ അറിയാനിടയുണ്ടു്.

261. തേപുഷ്യാസ്തയമാബ്രൂ യ സ്പീമാസന്ധിഷ്ടലക്ഷണം

തത്തഥാസ്ഥാപയേദ്രാജാ ധമേണഗ്രാമയോർദ്വയോഃ

വനവാസികൾ പറയുന്ന അടയാളംകൊണ്ടു് രണ്ടു ഗ്രാമങ്ങളുടെ മധ്യത്തിൽ സീമാലക്ഷണം ധർമ്മമായി നിശ്ചയം ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു.

262. ക്ഷേത്രകൂപതടാകാനാ മാരാമസ്യഗൃഹസ്യച

സാമന്തപ്രത്യയോജേതയഃ സീമാസേതുവിനിർണ്ണയഃ

ഗ്രാമമായ നെൽപ്പുറ, കിണറു്, കുളം, പുത്തോട്ടം, ഗൃഹം ഇവയുടെ അതിർത്തിത്തർക്കം നേരിട്ടാൽ അതതിന്റെ സമീപസ്ഥന്മാരായ സാക്ഷികൾ മുതലായ തെളിവുകൊണ്ടു നിശ്ചയിക്കേണ്ടതാകുന്നു. ആ വിഷയത്തിൽ വനവാസികൾ ഉപയോഗപ്പെടുകയില്ല.

263. സാമന്താശ്വേനമൃഷാബ്രൂയ സ്സേതുവിവദതാംനൃണാം
സദ്യേപൃഥക്പൃഥഗ്ഭ്യേധാ രാജ്ഞാമധ്യമസാഹസം.

അതിർത്തിവിഷയത്തിൽ സമീപസ്ഥനായ ഗ്രാമവാസികൾ അസത്യം പറഞ്ഞാൽ അവർക്ക് രാജാവ് അഞ്ഞൂറു പണം വീതം ദണ്ഡം വിധിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

264. ഗൃഹംതടാകമാരാമംക്ഷേത്രം വാഭീഷയാഹരൻ
ശതാനിപഞ്ചദണ്ഡ്യസ്യോ ദജ്ഞാനാഭിശതോദമഃ

യാതൊരുത്തൻ ഒരുത്തന്റെ നെൽപ്പുറം, ഗൃഹം, കുളം, പുത്തോട്ടം ഇവയിൽ ഒന്ന് ഏപ്രകാരമെങ്കിലും ഉടമസ്ഥനെ അടിച്ചോടിച്ച് കൈവശപ്പെടുത്തുന്നോ അവൻ അഞ്ഞൂറു പണവും, ഉടമസ്ഥന്റെ അറിവോടുകൂടാതെ അവയെ അപഹരിക്കുന്നവൻ ഇരുനൂറു പണവും പ്രായശ്ചിത്തം വിധിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

265. സീമായാമവിഷഹ്യായം സ്വയംരാജൈവധർമ്മവിൽ
പ്രദിശേൽഭൂമിമേതേഷാ മൂപകാരാഭിതിസ്ഥിതിഃ

രാജാവ് സാക്ഷികളില്ലാത്ത അതിർത്തിത്തർക്കം സംഭവിച്ച ഭൂമി, ഏറ്റവും സഹായത്തോടുകൂടി തക്കതായ ഗ്രാമത്തോടു ചേർക്കേണ്ടതാകുന്നു. ഇതു ശാസ്ത്രവിധിയാകുന്നു.

266. ഏഷോഖിലേനാഭിഹിതോ ധർമ്മസ്സീമാവിനിർണ്ണയേ
അതളുദ്ധംപ്രവക്ഷ്യാമി വാക്പാരഷ്യവിനിർണ്ണയം.

അതിർത്തിത്തർക്കം തീർക്കുന്ന വിഷയത്തിൽ സ്വീകാര്യമായ ധർമ്മം പറഞ്ഞു. ഇനി വാക്പാരഷ്യത്തിനുള്ള ശിക്ഷയെക്കുറിച്ച് പറയാം.

വാക്പാരഷ്യം

267. ശതം ബ്രാഹ്മണമാക്രശ്യ ക്ഷത്രിയോദണ്ഡമർഹതി
വൈശ്യോപുർദ്ധശതം ദേവാ ശൂദ്രസ്തുവധമർഹതി.

ബ്രാഹ്മണനെ അന്യായമായി ശകാരിക്കുന്ന ക്ഷത്രിയന് നൂറു പണവും, വൈശ്യന് നൂററി അൻപത്തോ ഇരുനൂറ്റോ പണവും, ശൂദ്രന് അടിമുതലായ ശിക്ഷയും രാജാവു വിധിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

268. പഞ്ചാശദ്ബ്രാഹ്മണോദണ്ഡ്യഃ ക്ഷത്രിയസ്യാഭി-

ശംസനേ

വൈശ്യേസ്സാദർദ്ധപഞ്ചാശ ച്ശൂദ്രോദാദശകോദമഃ

ബ്രാഹ്മണൻ ക്ഷത്രിയനെ ന്യായരഹിതമായി ശകാരിച്ചാൽ അമ്പതു പണവും, വൈശ്യൻ ശകാരിച്ചാൽ ഇരുപത്തഞ്ചു പണവും, ശൂദ്രൻ ശകാരിച്ചാൽ പന്ത്രണ്ടു പണവും, രാജാവു ശിക്ഷിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

269. സമവർണ്ണേഭിജാതീനാം ദ്വാദശൈവവൃതിക്രമേ
വാദേഷ്വപചനീയേഷു തദേവഭിഗുണംഭേവേൽ.

ഭിജാതികൾ അവരവരുടെ ജാതിയെ ശകാരിച്ചാൽ പന്ത്രണ്ടു പണവും, പറയാൻ പാടില്ലാത്തവിധം ആഭാസവാക്കു പറഞ്ഞാൽ ഇരുപത്തിനാലു പണവും ദണ്ഡം വിധിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

270. ഏകജാതിർഭവിജാതീംസ്തു വാചാദാരുണയാക്ഷിപൻ
ജിഹ്വായാഃ പ്രാപ്തയാച്ഛേദം ജാലന്യപ്രഭവോഹിസഃ

ശുഭ്രൻ ഭവിജന്മാരെ കഠിനമായി ശകാരിച്ചാൽ അവൻ പാദത്തിൽ നിന്നും ജനിച്ഛവനാകയാൽ അവന്റെ നാക്കു അറക്കേണ്ടതാകുന്നു.

271. നാമജാതിഗ്രഹംത്വേഷാ മഭിദ്രോഹേണകവതഃ
നീക്ഷേപ്യോയോമയശ്ശംകർ ജലന്നാസേദശാംഗുളഃ

ഭവിജന്മാരെ ജാതിപ്പേർ പറഞ്ഞു കഠിനമായി അധീക്ഷേപിക്കുന്ന ശുഭ്രന്റെ വായിൽ പത്തഞ്ചുഗുലം നീളമുള്ള ഇരുമ്പുകമ്പി പഴുപ്പിച്ചു എരിയെ വയ്ക്കേണ്ടതാകുന്നു.

272. ധമ്മോപദേശന്ദർപ്പേണ വിപ്രാണാമസ്യകൃച്ഛതഃ
തപ്തമാസേചയേതൈതലം വക്ത്രേശ്രോത്രേ—

ചപാത്ഥിവഃ

അഹങ്കാരത്താൽ ഇന്നതു അനുവർത്തിക്കണമെന്ന ബ്രാഹ്മണൻ ധർമ്മോപദേശം ചെയ്യുന്ന ശുഭ്രന്റെ വായിലും ചെവിയിലും എണ്ണ കാച്ചിത്തളിപ്പിച്ചൊഴിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

273. ശ്രുതിനേദശഞ്ചജാതിഞ്ച കർമ്മശാരീരമേവച
വിതഥേനബ്രൂവൻദർപ്പാ ദ്രാപ്യഃ സ്യാദുദിശതന്ദമം.

ഒരുത്തനെ നോക്കി നീ ശാസ്ത്രം അധ്യയനം ചെയ്തിട്ടുള്ളവനല്ലാ, നല്ല ദേശത്തിൽ ജനിച്ചവനല്ലാ, നല്ലവംശത്തിലുള്ളവനല്ലാ, ജാതകർമ്മം മുതലായ ശരീരസംസ്കാരവും നിനക്കു ആയിട്ടില്ലാ എന്നിങ്ങനെ അക്രമമായി ശകാരിക്കുന്ന ഭവിജന്മാർക്കു ഇതന്തര പണം പ്രായശ്ചിത്തം വിധിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

274. കാണംവാപ്യഥവാവഞ്ജ മന്യംവാപിമാവിധം
തഥ്യേനാപിബ്രൂവൻദാപ്യോ ദണ്ഡംകാർഷാപണാ—

വാറം.

ഒറക്കണ്ണൻ, കാൽനൊണ്ടി, ഹസ്തവികലൻ ഇവരെ അതതു കുറ്റങ്ങളെപ്പറഞ്ഞു വിളിക്കുന്നവർക്കു അൽപശിക്ഷയായ ഗാരുഡാപണശിക്ഷയെ വിധിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

275. മാതരം പിതരം ജായാം ദ്രാതരം തനയം ഗുരം
ആക്ഷാരയംഹരതംദാപ്യഃ പന്ഥാനശ്ചാദദൻഗുരോഃ

മാതാവും, പിതാവും, ഭാര്യ, സഹോദരൻ, പുത്രൻ, ഗുരു ഇവരെ ദോഷം പറഞ്ഞു ശകാരിക്കുന്നവനും അല്ലെങ്കിൽ ഇവരിൽ പരസ്परം വിരോധമുണ്ടാക്കുന്നവനും ഗുരുവിനു വഴി കൊടുക്കാത്തവനും തുറുപണം പ്രായശ്ചിത്തം വിധിക്കാം.

276. ബ്രാഹ്മണക്ഷത്രിയാഭ്യോത്തു ദണ്ഡഃ കാര്യോവിജാനതാ
ബ്രാഹ്മണേ സാഹസഃ പൂർവ്വഃ ക്ഷത്രിയേത്വേവമധ്യമഃ

ബ്രാഹ്മണനും, ക്ഷത്രിയനും പരസ്പരവിവേകം കൂടാതെ ശകാരിച്ചാൽ ധർമ്മജ്ഞനായ രാജാവും ആ ബ്രാഹ്മണനു ഇതന്തര അൻപതു പണവും ക്ഷത്രിയനു അഞ്ഞൂറു പണവും പ്രായശ്ചിത്തം നിശ്ചയിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

277. വിട്ചുതുരുയോ രേവമേവ സ്വജാതിംപ്രതിതത്വതഃ
മേദവർജംപ്രണയനം ദണ്ഡസ്യേതിവിനിശ്ചയഃ

വൈശ്യനും, ശൂദ്രനും അവിവേകികളായാൽ വൈശ്യൻ ഇന്ദ്രനാദി അർഹത പണവും ശൂദ്രൻ അന്യർ പണവും പ്രായശ്ചിത്തം വിധിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

278. ഏഷദണ്ഡംവിധിപ്രോക്തോ വാക്പാരഷ്യസതത്വതഃ
അതളുർദ്ധ്വംപ്രവക്ഷ്യാമി ദണ്ഡപാരഷ്യനിർണ്ണയം.

ഇതു പര്യന്തം വാക്പാരഷ്യത്തിന് ശിക്ഷകൾ പറയപ്പെട്ടു. ഇനി അടി മുതലായ ദണ്ഡനക്രിയകൾക്കുള്ള ശിക്ഷയെക്കുറിച്ച് പറയാം.

കഠിനശിക്ഷ

279. യേനകേനചിദംഗേന ഹിംസയാച്ഛേദംരേഷമന്ത്യജഃ
മേരത്ത്വപ്യംതത്തദേവാസ്യ തന്മനോരന്ദശാസനം.

ശൂദ്രൻ ദ്വിജാതികളുടെ ഏതേതവയവങ്ങളെ കൈകൊണ്ടോ ആയുധംകൊണ്ടോ അടിക്കുന്നുവോ, അവന്റെ അതേവയവങ്ങൾ മേദിക്കേണ്ടതാണെന്നു മനു പ്രജാപതി പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു.

280. പാണിമുദ്യമ്യദണ്ഡംവാ പാണിമേദനമർഹതി
പാദേനപ്രഹരൻകോപാ ല്വാദമേദനമർഹതി.

കോപംനിമിത്തം കൈകൊണ്ടോ, കാലുകൊണ്ടോ അടിച്ചാൽ അവന്റെ കൈയും, ചവുട്ടിയാൽ അവന്റെ കാലും മേദിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

281. സഹാസനമഭിപ്രേപ്സു രൽകൃഷ്ടസ്യാപകൃഷ്ടജഃ
കട്യാംകൃതാംകോ നിര്യാസ്യ സ്ഥിചംവാസ്യാവക-

ന്തയേൽ

ബ്രാഹ്മണനോടുകൂടി അവന്റെ ഇരിപ്പിടത്തിൽ ഇരുന്ന ശൂദ്രനെ പ്രാണഹാനി ഭവിക്കാതിരിക്കത്തക്കവിധം ഇടുപ്പിൽ ചൂടിട്ടോ, പൃഷ്ഠഭാഗത്തെ കരെ അറ്റത്തു കളുങ്ങേതാ നഗരം വിട്ട് ഓടിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

282. അവനിഷ്ഠിവതോദർപ്പാ ദ്വാവോഷ്ഠമേദയേന്യപഃ
അവമുത്രയതേമേധ്ര മവദർശയതോർഗുദം.

ശൂദ്രൻ ബ്രാഹ്മണനെനോക്കി അഹങ്കാരം മേതുവായി കാറിത്തുപ്പിയാൽ രണ്ടു ചുണ്ടുകളേയും മുത്രം പുറത്തൊഴിച്ച അവമാനിച്ചാൽ മേധ്രത്തേയും, മലം പുറത്തെറിഞ്ഞവമാനിച്ചാൽ ഗുദത്തേയും ചെത്തിക്കളയേണ്ടതാകുന്നു.

283. കേശേഷഗൃഹ്ണതോഹസ്തേ മേദയേദവിചാരയൻ
പാദയോർദാഡികായാഞ്ച ഗ്രീവായാംവൃഷണേഷച.

അഹങ്കാരം നിമിത്തം ശിരോമോമം, കാൽ, താടിമീശ, കഴുത്തും, മേധ്രം ഇവയെപ്പിടിക്കുന്ന ശൂദ്രന്റെ കൈകൾ വെട്ടിക്കളയേണ്ടതിൽ യാതൊന്നും വിചാരിക്കാതില്ല.

284. തപദേദകശ്ശതംദണ്ഡോ ലോഹിതസ്യചലികഃ
മാംസദേത്താതുഷ്ണിഷ്ഠാൻ പ്രവാസ്യസ്തപാസ്ഥിദേദകഃ

എല്ലാ വർണ്ണങ്ങളിലും മാംസം ഉരുണ്ടു കയറത്തക്കവിധം അടിച്ചു വരും, രക്തം കാണത്തക്കവിധം അടിച്ചുവരും, നൂറു പണവും മാംസം നീങ്ങിപ്പോകത്തക്കവിധം അടിച്ചുവരും ആറു നിഷ്ക്കവും ദണ്ഡം വിധിക്കേണ്ടതാകുന്നു. അസ്ഥി മുറിയത്തക്കവിധം അടിച്ചുവന്നെ നാട്ടു കടത്തേണ്ടതാകുന്നു.

285. വനസ്സതീനാംസദ്യേഷാ മുപഭോഗോയമായമാ തമാതമാദമഃ കാര്യോ ഹിംസായാമിതിധാരണാ.

മരം, ലത മുതലായവയെ നശിപ്പിച്ചാൽ അതിൽനിന്നുണ്ടാകുന്ന ഫലത്തിനു തക്കവിധം ആയിരം പണംവരെ ശിക്ഷ വിധിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

286. മനുഷ്യാണാംപശുനാഞ്ച ദുഃഖായപ്രഹതേസതി യമായമായമാമഹദ്യുഖം ദണ്ഡംകുര്യാത്തമാതമാ.

മനുഷ്യരേയും പശുക്കളേയും സങ്കടം നേരിടത്തക്കവിധം അടിച്ചാൽ ആ സങ്കടത്തിനു തക്കവിധം മുന്പേ മൂന്നാമതു ശ്ലോകത്തിൽ പറഞ്ഞവിധം കൂടുതലായോ കുറവായോ ശിക്ഷ വിധിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

287. അങ്ഗാവപീഡനായാഞ്ച പ്രണശോണിതയോന്മമാ സമുത്ഥാനവ്യയന്ദാപ്യഃ സർവ്വദണ്ഡമമാപിവാ.

അംഗങ്ങൾക്കു പീഡയുണ്ടാകത്തക്കവിധവും, രക്തം പുറപ്പെടുവിക്കുവിയവും, അടിച്ചുപറ്റുവിലവനോടു അടികൊണ്ടുവരും സ്വസ്ഥിതി വരുത്തുവരെ വേണ്ടിവരുന്ന വൈദ്യചികിത്സയും ക്ഷണിച്ചിലവും ഇവയ്ക്കു മുട്ടാതെ കൊടുപ്പിച്ചു വിധിപ്രകാരം ശിക്ഷിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

288. ഭൂവ്യാണിഹിംസ്യാദ്യോയസ്യ ജ്ഞാനതോജ്ഞാനതോപിവാ സതസ്യോല്ലാഭയേതുഷ്ടിം രാജേന്മാദദ്യാച്ചതത്സമം.

യാതൊരുത്തൻ ഒരുത്തന്റെ സ്വർണ്ണാഭരണം, താമ്രാദി ലോഹപാത്രം മുതലായ ഭൂവുടനും ഇന്നയാളുടേതാണെന്നറിഞ്ഞോ അറിയാതെയോ നശിപ്പിക്കുന്നുവോ അവൻ ഉടമസ്ഥൻ ഭൂവുവും രാജാവിന് പ്രായശ്ചിത്തവും കൊടുക്കേണ്ടതാകുന്നു.

289. ചർമ്മചാർമ്മികാഭ്യേഽപ്യ കാഷ്ഠാലോഷ്ടചയേഷ്ഠച മൃഗ്യാലഞ്ചഗുണോദണ്ഡഃ പുഷ്പമൃഗലഫലേഷ്ഠച.

ഒരുത്തന്റെ തോൽ, തോലുകൊണ്ടുണ്ടാക്കിയ കവചം തുടങ്ങിയവയും, മരപ്പാത്രം, മൺപാത്രം, പുഷ്പം, കിഴങ്ങ്, പഴം ഇവയും നശിപ്പിച്ചാൽ ഉടമസ്ഥൻ അതിന്റെ വിലയും, രാജാവിന് വിലയുടെ അഞ്ചു മടങ്ങുഭൂവും പ്രായശ്ചിത്തവും കൊടുക്കേണ്ടതാകുന്നു.

290. യാനസ്യചൈവയാതുശ്ച യാനസ്വാമിനഹ്വവച ദശാതിവർത്തനാന്യാഹു ശ്ലേഷേദണ്ഡോവിധീയതേ.

തേർ മുതലായ വാഹനം, സാരഥി, വാഹനത്തിന്റെ ഉടമസ്ഥൻ ഇവരാൽ ജീവനും ഭൂവുത്തിനും നഷ്ടം സംഭവിച്ചാൽ പത്തു വിഷയം തള്ളി മറാവയ്ക്കു ശിക്ഷിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

291. ഛിന്നനാസ്യേഗേയഗേ തിര്യക്പ്രതിമുഖാഗതേ അക്ഷഭങ്ഗേഹേചയാനസ്യ ചക്രഭങ്ഗേഗേതമൈവച.

ആ പത്തു വിഷയങ്ങൾ:— മുക്കുകയർ അറക്കുക, നകത്തടി മുറിക്കുക, ഭൂമിയുടെ മേടപള്ളങ്ങൾനിമിത്തം മറിയുക, എതിരെ വണ്ടി വന്നു മുട്ടുക, ചക്രങ്ങൾ മുറിയുക, അച്ചു മറിഞ്ഞുപോകുക.

292. ഛേദനേവൈവയത്രാണാം യോക്ത്രരശ്ശ്യേസ്തമൈ—

വച

ആക്രന്ദോപ്യപൈഹീതി നദണ്ഡംമനരബ്രവീൽ.

ജീനി, വാർ മുതലായവ അറുപോവുക, കടിവാളം, പൂട്ടാങ്കയറ്റ് ഇവ ഉഴുതിപ്പോവുക, കുതിരക്കവച്ചൊടി പോവുക, വണ്ടിക്കാരൻ “മാറിക്കോ, മാറിക്കോ” എന്നു പറയുമ്പോഴും, മനുഷ്യർക്കോ ദ്രവ്യങ്ങൾക്കോ നഷ്ടംവന്നാൽ ഭയപ്പെട്ടുകൊണ്ടു മനുഷ്യർക്കുവന്നു.

293. യത്രാപവർത്തേയുഗ്ം വൈഗുണ്യൻപ്രാജകസ്യത്ര തത്രസ്വാമീഭവേദണ്ഡേ ഹിംസായാംഭിശതംഭമം.

ദ്രവ്യത്തിനോ പ്രാണനോ സാരമിയുടെ മാറ്റമുണ്ടാകാതെ വണ്ടി തിരിഞ്ഞുപ്രവേശിക്കാതെ അപ്രകാരമുള്ള സാരമിയെ നിയമിച്ചതിന് ഉടമസ്ഥന് ഇരുനൂറ്റപണം പ്രായശ്ചിത്തം വിധിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

294. പ്രാജകശ്ചേൽഭവേദാപ്തഃ പ്രാജകോദണ്ഡമർഹതി യുഗ്യസ്ഥാഃപ്രാജകേനാ പ്ലസവേദണ്ഡയാഗ്ഗതംശതം.

ആ വണ്ടിക്കാരൻ അറിവുള്ളവനായിരുന്നാൽ, ഉടമസ്ഥൻ വിധിച്ച ഇരുനൂറ്റ പണം ശിക്ഷ അവർക്കുവന്നു കൊടുക്കേണ്ടതാണ്. മൂലനായിരുന്നാൽ, ഉടമസ്ഥൻതന്നെ കൊടുക്കണം. ഉടമസ്ഥൻ പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്താലും ആ മൂലനായ വണ്ടിക്കാരനും, ആ വണ്ടിയിൽ കയറിയിരിക്കുന്ന മറ്റുള്ളവരും നൂറ്റപണംവീതം പ്രായശ്ചിത്തം കൊടുക്കേണ്ടതാണ്.

295. സചേതുപഥിസംഭവഃ പശുഭീർവാർഥേനവാ

പ്രമാപയേൽപ്രാണഭൂത സ്തത്രദണ്ഡോവിചാരിതഃ

വണ്ടിക്കാരന്റെ നേരെ വണ്ടിയോ മാടുകളോ വരുമ്പോൾ, തന്റെ വണ്ടിയെ നിറുത്താതെ ഓടിച്ചു ജന്തുക്കളെ ഹിംസിച്ചാൽ അവനെ ശിക്ഷിക്കുന്നതിൽ ധർമ്മാധർമ്മം വിചാരിക്കേണ്ടതില്ല.

296. മനുഷ്യമാരണേക്ഷിപ്തം ചതുരവൽകിൽബിഷംഭവേൽ

പ്രാണഭൂതസുഖഹത്യാപരഃ ഗോഗജോഷ്ടഹയാദിഷു.

ആ വണ്ടിക്കാരൻനിമിത്തം മനുഷ്യർക്കു മരണം നേരിട്ടാൽ ആയിരം പണവും, പശു, ഒട്ടകം, ആന, കുതിര മുതലായ ഉയർന്ന ജന്തുക്കൾക്കു പ്രാണഹാനി നേരിട്ടാൽ അഞ്ഞൂറ് പണവും പ്രായശ്ചിത്തം വിധിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

297. ക്ഷുദ്രകാണാംപശുനാതു ഹിംസായാം ഭിശതോഭമഃ

പഞ്ചാശത്തുഭവേദണ്ഡഃ ശുഭേഷ്ടമുഗപക്ഷിഷു.

ഹിംസിക്കുന്ന മൃഗജാതികളെ മുട്ടി ഹിംസിച്ചാൽ ഇരുനൂറ് പണവും മാൻ മുതലായവയേയും, കിളി, ഹംസം, സാരസം മുതലായവയേയും ഹിംസിച്ചാൽ അൻപതു പണവും ശിക്ഷിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

298. ഗർഭഭോജാവികാനാതു ദണ്ഡസ്യാൽപഞ്ചമാഷകഃ

മാഷകസ്തുഭവേദണ്ഡഃ ശ്വസുകരനിപാതനേ.

കഴുത, വെള്ളാട്, ചെമ്മരിയാട് ഇവയ്ക്കു ഹിംസ നേരിട്ടാൽ അഞ്ചു വെള്ളിമാഷകത്തെയും, നായ്, പന്നി ഇവയ്ക്കു ഉപദ്രവം സംഭവിച്ചാൽ ഒരു വെള്ളിമാഷകത്തെയും ദണ്ഡം വിധിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

299. ഭാര്യാപുത്രശ്ചഭാസഞ്ച ശിഷ്യോദ്രാതാചസോദരഃ

പ്രാപ്താപരാധാസ്താഡ്യാഃ സൂരജാവേണഭളേനവാ.

ഭാര്യ, പുത്രൻ വേലക്കാരൻ, ശിഷ്യൻ, ഇളയ സഹോദരൻ ഇവർ കുറ്റം ചെയ്താൽ കയറ്, ചൂരൽ ഇവകൊണ്ടടിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

300. പൃഷ്ഠതസ്തശരീരസ്യ നോത്തമാംഗേകഥഞ്ചന

അതോന്യമാതുപ്രഹരൻ പ്രാപ്തസ്ത്യാചോരകിൽബിഷം.

അതും ശരീരത്തിന്റെ പിൻപറ്റത്തു ഭണ്ഡിക്കണം. തലയിൽ അടിക്കരുത്. ഇതിനു വിരോധം പ്രവർത്തിക്കുന്നവൻ ചോര കർമ്മാവിന്റെ കുറ്റം അനുഭവിക്കുന്നതിനിടവരും.

301. ഏഷോഖിലേനാഭിഹിതോ ദണ്ഡപാരുഷ്യനിണ്ണയഃ

സ്നേനസ്യതഃപ്രവക്ഷ്യാമി വിധിം ദണ്ഡവിനിർണ്ണയേ

കഠിനശിക്ഷയിൽ ഉൾപ്പെട്ട എല്ലാ ശിക്ഷകളെയും പറഞ്ഞു. ഇനി ചോരകർമ്മാവിനെ ശിക്ഷിക്കേണ്ട ക്രമം പറയാൻ തുടങ്ങുന്നു.

ചോരകൃത്യം

302. പരമംയത്നമാതിഷേൽ സ്നേനാനാംനിഗ്രഹേന്ദ്രവഃ

സ്നേനാനാംനിഗ്രഹാദസ്യ യശോരാഷ്ടഞ്ചവർദ്ധതേ.

രാജാവ് മോഷ്ടാക്കളെ അടയ്ക്കുന്നതിൽ അധികം യത്നം ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു. അതിനാൽ ആ രാജാവിന്റെ കീഴ്ത്തിയും ദേശങ്ങളും അഭിവൃദ്ധി പ്രാപിക്കും.

303. അഭയസ്യഹിയോദാതാ സംപുജ്യസ്തതഃതംഗവഃ

സത്രംഹിവർദ്ധതേതസ്യ സദൈവായേദക്ഷിണം.

ഭയം ഇല്ലാതാക്കുന്ന രാജാവ് എപ്പോഴും പൂജ്യൻതന്നെയാകുന്നു. എന്തെന്നാൽ അഭയം ദക്ഷിണയായിട്ടുള്ള, പ്രജാരക്ഷണമാകുന്ന യാഗം ആ രാജാവിങ്കൽ എപ്പോഴും വൃദ്ധിപ്രാപിക്കുന്നു.

304. സർവ്വതോധർമ്മഷഡ്ഭാഗോ രാജേന്താവേതിരക്ഷതഃ

അധർമ്മാദപിഷഡ്ഭാഗോ ഭവത്യസ്യഹ്യരക്ഷതഃ

രാജാവ് എല്ലാവരെയും നല്ലപോലെ രക്ഷിച്ചാൽ അവന്റെ രാജ്യത്തുള്ള പ്രജകളാൽ ചെയ്യപ്പെട്ട ധർമ്മത്തിൽ ആറിലൊന്നും, ഇല്ലാതിരുന്നാൽ അധർമ്മത്തിൽ ആറിലൊന്നും പ്രാപിക്കുന്നു.

305. യദധീതേയദ്യജതേ യദ്രാതിയദർച്ചതീ

തസ്യഷഡ്ഭാഗഭാഗ്രാജാ സമൃഗ്ഭവതിരക്ഷണാൽ.

രാജാവ് നല്ലപോലെ രക്ഷിച്ചാൽ വേദാധ്യയനം ചെയ്യുക, യജ്ഞം ചെയ്യുക, ദാനംചെയ്യുക, ദൈവത്തെ പൂജിക്കുക ഇവയാലുണ്ടാകുന്ന പുണ്യത്തിൽ ആറിലൊന്നു തന്നെക്കു സിദ്ധിക്കുന്നു.

306. രക്ഷൻധർമ്മേണഭൂതാനി രാജാവധ്യാംശ്ചഘാതയൻ

യജ്ഞേഹരഹര്യഞ്ചൈത സ്സഹസ്രഗതഭക്ഷിണ്യൈഃ

എല്ലാവരെയും ധർമ്മാനുസരണം രക്ഷിച്ചുകൊണ്ടും ദുഷ്ടന്മാരെ ഭണ്ഡിച്ചുകൊണ്ടും ഇരിക്കുന്ന രാജാവും നിത്യവും ലക്ഷം വരാഹൻ ഭക്ഷിണയോടുകൂടി യാഗംചെയ്ത സൂക്തം പ്രാപിക്കുന്നു.

307. യോരക്ഷൻ ബലിമാദന്തേ കരംശൂൽക്കഞ്ചപാത്ഥിവഃ

പ്രതിഭാഗഞ്ചഭണ്ഡഞ്ച സസദ്യോനരകഃപ്രജേൽ.

യാതൊരു രാജാവും ലോകരക്ഷചെയ്യാതെ ധാന്യത്തിലുള്ള രാജഭോഗവും, കറവും, തീരുവയും, നിത്യവും വാങ്ങുന്ന കടൽതീരുവയും, പ്രായശ്ചിത്തം വകയിൽ കൂടുന്ന ദ്രവ്യവും വാങ്ങുന്നുവോ അവൻ ഉടൻ മരണംപ്രാപിച്ച് നരകത്തിൽ വീഴുന്നു.

308. അരക്ഷിതാരംരാജാനം ബലിഷഡ്ഭാഗഹാരിണം

തമാഹുഃസർവ്വലോകസ്യ സമഗ്രമലഹാരകം.

ലോകം രക്ഷിക്കാതെ, പലവകയിൽനിന്നും ലഭിക്കുന്ന രാജഭോഗം വാങ്ങുന്ന രാജാവും തന്റെ രാജ്യത്തിലുള്ള ജനങ്ങൾ ചെയ്യുന്ന എല്ലാ പാപങ്ങളും സ്വയംപ്രാപിക്കുകയാണെന്നും മഹാത്മാർ പറയുന്നു.

309. അനപേക്ഷിതമര്യാദം നാസ്തികംവിപ്രലുംപകം

അരക്ഷിതാരമന്താരം നൃപംവിദ്യാദധോഗതം.

നീതിശാസ്ത്രധർമ്മം ലംഘിച്ചവനായും, നാസ്തികനായും, വഞ്ചകനായും, രാജ്യരക്ഷചെയ്യാതെ രാജഭോഗങ്ങൾ വാങ്ങി അനുഭവിക്കുന്നവനായും ഇരിക്കുന്ന രാജാവും അധോഗതി പ്രാപിക്കും.

310. അധാർമ്മികംത്രിഭിന്ധ്യാ ഗൈനിഗൃഹ്ണീയാൽ-

പ്രയത്നതഃ

നിരോധനേനബന്ധേന വിവിധേനവധേനപ.

രാജാവും മോഷ്ടാവും മുതലായ അധർമ്മിഷ്ടന്മാരെ ജയിലിൽ വയ്ക്കുക, വിലങ്ങിടുക, കരാചരണങ്ങളെ വെടിക്കറേയ്ക്കുക ഈ മൂന്നവിധത്തിൽ കഠിനമായി തടവിടാൻ ശിക്ഷചെയ്ത് അമർച്ചചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു.

311. നിഗ്രഹേണഹിപാപാനാം സാധുനാംസംഗ്രഹേണച

ദിവിജാതയഇവേജ്യാഭിഃ പൂയന്തേസതതന്നുപഃ

യജ്ഞംകൊണ്ടു ദിവ്യജന്മാർ പരിശുദ്ധന്മാരാകുന്നതുപോലെ, രാജാക്കന്മാർ ദുഷ്ടനിഗ്രഹത്താലും ശിഷ്ടപാലനത്താലും പരിശുദ്ധരാകുന്നു.

312. ക്ഷന്തവ്യംപ്രഭുണാനിത്യം ക്ഷിപതാംകാര്യിണാനുണാം

ബാലവൃദ്ധാതുരാണാഞ്ച കപ്താഹിതമാത്മനഃ

തനിക്കു നന്മ ഇച്ഛിക്കുന്ന രാജാവും, വ്യവഹാരത്തിൽ തോറ്റവരോ, ബാലന്മാരോ, വൃദ്ധന്മാരോ രോഗിയോ തന്നെ ശകാരിച്ചാൽ അതു സഹിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

313. യഃക്ഷിപ്തോമർഷയത്യാഞ്ചൈത് സ്തേനസർഗേമഹീയതേ

യസ്സൈശ്ചര്യാനനമക്ഷിപ്തോ നരകംതേനഗമതി.

രാജാവ് സങ്കടപ്പെട്ടവരുടെ ശങ്കാരത്തെ സഹിച്ചാൽ, സ്വർഗ്ഗത്തിൽ ഉൽകൃഷ്ടത പ്രാപിക്കും. തന്റെ ഐശ്വര്യമുദത്താൽ സഹിക്കാതിരുന്നാൽ നരകം പ്രാപിക്കും.

314. രാജസ്തേനേനഗന്തവ്യോ മുക്തകേശേനധാവതാ
ആചക്ഷണേനതത്സ്തേയ മേവംകർമ്മാസ്തിശാധിമാം.

ബ്രാഹ്മണന്റെ സ്വസ്തം മോഷ്ടിച്ചവൻ, പിൻപു് അറിവു വന്നാൽ അവൻ തലമുടി അഴിച്ചു് താൻചെയ്ത കറം പറഞ്ഞു്, തന്നെ ദണ്ഡിക്കണമെന്ന് നിലവിളിച്ചുകൊണ്ടു രാജാവിന്റെ അടുക്കലേക്കു് ഓടേണ്ടതാകുന്നു.

315. സ്തസേനാദായമുസലം ലഗുഡംവാപിവാദിരം
ശക്തിംചോഭയതസ്തീക്ഷ്ണാ മായസംദണ്ഡമേവവാ.

അപ്പോൾ തന്റെ തോളിൽ ഉലക്കയല്ലെങ്കിൽ കരുങ്ങാലിത്തടി അല്ലെങ്കിൽ രണ്ടു മുനയിലും മുർഛയുള്ള കത്തി ഇരുമ്പുരടി ഇവയിൽ ഏതെങ്കിലും ഒന്നുവെച്ചുകൊണ്ടു് പോകേണ്ടതാകുന്നു.

316. ശാസനാദാവിമോക്ഷാദാ സ്തേനഃസ്തേയാദിമുച്യതേ
അശാസിതപത്രം രാജാസ്തേനസ്യാപ്പോതികിൽബിഷം.

രാജാവ് അവനെ മരിക്കത്തക്കവിധം അടിച്ചാലും, ജീവനോടുകൂടി വിട്ടയച്ചാലും, ചോരണംചെയ്തു പാപം വിട്ടുപോകുന്നതാണ്. ദണ്ഡിക്കാതെ വിട്ടയച്ചാൽ മോഷണത്തിന്റെ പാപം രാജാവിൽ ചേരുന്നതാണ്.

317. അന്നദേഭ്യേണഹാമാർഷ്ടി പതൃശ്ചഭാര്യപചാരിണീ
ഗുരശിഷ്യശ്ചയാജ്യശ്ച സ്തേനോരാജനികിൽബിഷം.

ഗർഭത്തിലുള്ള ശിശുവിനെ കൊന്നവന്റെ പാപം അവന്റെ ഭക്ഷണം കഴിക്കുന്നവനെയും, വൃദിചാരിയുടെ പാപം അതു സഹിക്കുന്ന ഭർത്താവിനെയും, ശിഷ്യന്റെ പാപം ഗുരുവിനേയും, യാഗം ചെയ്യുന്നവന്റെ പാപം അതു ചെയ്തു വിൽക്കുന്ന പുരോഹിതനേയും, മോഷ്ടാവിന്റെ പാപം ആ ദേശത്തെ രാജാവിനെയും പ്രാപിക്കും.

318. രാജനിർദ്ധൂതദണ്ഡാസ്തു കൃതാപാപാനിമാനവഃ
നിർമ്മലാഃസ്വർഗമായാന്തി സന്തഃ സുകൃതിനേയമാം.

പാപംചെയ്തു മനുഷ്യൻ രാജാവിനാൽ ദണ്ഡിക്കപ്പെട്ടാൽ തന്റെ പാപം നീക്കി മഹാനാരരപ്പോലെ സ്വർഗ്ഗം പ്രാപിക്കുന്നു.

319. യസ്തരാജംഘടംരൂപാ ഭുരേതഭിന്ദാച്ചയഃപ്രപാം
സദണ്ഡംപ്രാപ്തയാന്മാഷ ന്തച്ചതസ്തിൻസമാഹരേൽ.

കിണറുകരയിൽനിന്നു കയറു്, കടം ഇവ മോഷ്ടിക്കുന്നവനും, തണ്ണീർപ്പന്തൽ നശിപ്പിക്കുന്നവനും, അതതു ദ്രവ്യങ്ങളുടെ നഷ്ടം കെട്ടികൊടുക്കുകയും, ഒരു പൊന്മാഷം പ്രായശ്ചിത്തം കൊടുക്കുകയും ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു.

320. ധാന്യന്ദശഭ്യഃകംഭേഭ്യോ ഹരതോഭ്യധികം വധഃ
ശേഷേപ്യേകാദശഗുണം ദാപ്യസ്തസ്യചതദ്ധനം.

പത്തുകുംഭത്തിൽ കൂടുതലായ ദ്രവ്യം അപഹരിച്ചവൻ മരണദണ്ഡനയും, കൈകാൽ മുതലായ അംഗങ്ങൾ മോദിക്കുകയും, ശിക്ഷ വിധി

ക്കേണ്ടതാകുന്നു. ഒരു ദ്രോണംമുതൽ പത്തു കുംഭംവരെ അപഹരിച്ചവൻ ആ ധനത്തിന്റെ പതിനൊന്നു പങ്കു കൂടുതലായ ധാന്യം വിധിച്ചു ഉടമസ്ഥൻ ധനം വാങ്ങിക്കൊടുക്കേണ്ടതാകുന്നു.

321. തഥാധരിമമേയാനാം ശതാഭ്യധികേവധഃ

സുവർണ്ണരജതാദീനാ മുത്തമാനാംചവാസസാം.

ത്രാസിനാൽ തുക്കത്തക്കതായ സ്വർണം, വെള്ളി, പട്ടാംബരം ഇവ നൂറുപലം തുക്കത്തിനുമേൽ അപഹരിച്ചവൻ മരണംവരെ തക്കതായ ശിക്ഷ വിധിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

322. പഞ്ചാശതസ്തപഭ്യധികേ ഹസ്തചേദനമിഷ്യതേ

ശേഷേതേപകാദഗൃഹണ മൂല്യം ദണ്ഡം പ്രകല്പയേൽ.

സ്വർണം മുതലായവ അൻപതുപലം തുക്കത്തിനുമേൽ നൂറുപലംവരെ അപഹരിച്ചവന്റെ കൈകൾ വെട്ടിക്കളയത്തക്ക ദണ്ഡം വിധിക്കേണ്ടതാകുന്നു. അതിൽ കുറവായി മോഷ്ടിച്ചവൻ മുതലിനെക്കാൾ പതിനൊന്നു പങ്കധികം പിഴവിധിക്കണം.

323. പുരുഷാണാംകലീനാനാം നാരീണാംചവിശേഷതഃ

മുഖ്യാനാംചൈവരത്താനാം ഹരണേവധമർഹതി.

നല്ല വംശത്തിൽ ജനിച്ച പുരുഷന്മാർ, പതിവ്രതാസ്ത്രീകൾ, വിളയേറിയ രത്നങ്ങൾ ഇവ അപഹരിച്ചവൻ മരണദണ്ഡന വിധിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

324. മഹാപശൂനാംഹരണേ ശസ്ത്രാണാമനുഷധസ്യച

കാലമാസാദ്യകാര്യംച ദണ്ഡംരാജാപ്രകല്പയേൽ.

ആന, എരുമ മുതലായ ഉയർന്ന മൃഗങ്ങൾ, ശസ്ത്രങ്ങൾ, ഔഷധങ്ങൾ ഇവ അപഹരിച്ചവനെ, അവന്റെ കാര്യം, ഉപയോഗിച്ച വിഷയം സമയം ഇവ മനസ്സിലാക്കി തക്കവിധം ശിക്ഷിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

325. ഗോഷുബ്രാഹ്മണസംസ്ഥാസു ചാശൂരികായാശ്ചഭേദേന.

പശൂനാംഹരണേചൈവ സദ്യഃകാര്യോർദ്ധ്വപാദികഃ

ബ്രാഹ്മണന്റെ പശുക്കളെ അപഹരിച്ചവനും, ചുമട്ടു വഹിക്കുന്നതിനായി മച്ചിപ്പശുക്കളുടെ മൂക്കു തുളച്ചു കയർ കോത്തവനും, യാഗപ്പശുവിനെ അപഹരിച്ചവനും, പകുതിക്കാൽ വെട്ടുക എന്ന ദണ്ഡം വിധിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

326. സൂത്രകാർപ്പാസകിഞ്ചാനാം ഗോമയസ്യഗൃഹസ്യച

ദധ്നഃക്ഷീരസ്യതത്രസ്യ പാനീയസ്യതൃണസ്യച

പട്ടുരുൽ, പഞ്ഞി, കഞ്ചാവു, ചാണകം, ശർക്കര, തൈർ, പാൽ, മേരർ, വെള്ളം, പുല്ലു ഇവ അപഹരിച്ചവനും,

327. വേണവൈഭളോണ്യാനാം ലവണാനാംതഥൈവച

മൃണ്മയാനാഞ്ചഹരണേ മൃദോഭ്യേനഹ്നുവച

മുള, തോൽ മുതലായവ കൊണ്ടുണ്ടാക്കിയ പടി മുതലായ പാത്രം, ഉപ്പു, മൺപാത്രം, മണ്ണു, ചാമ്പൽ ഇവ അപഹരിച്ചവനും,

328. മത്സാനാംപക്ഷിണാംചൈവ തൈലസ്യചാഹൂതസ്യച

മാംസസ്യമധുനഞ്ചൈവ യച്ഛാനൃല്ലശൃസംഭവം

മത്സ്യങ്ങൾ, പക്ഷികൾ, നല്ലെണ്ണ, നെയ്യ്, മാംസം, തേൻ, വെണ്ണ, മാൻകൊമ്പ്, തോൽ ഇവ അപഹരിച്ചവൻ.

329. അന്യേഷാചൈവമാദിനാം മദ്യാനാമോദനസ്യപ
പകാന്നാനാഞ്ചസദ്യേഷാം തന്മൂല്യംദിഗ്ഗണോദമഃ

ഇനിയും ഇതുപോലുള്ള വസ്തുക്കൾ, മധുവും ചോറുമൊഴിച്ചുണ്ടാക്കപ്പെട്ട ഭക്ഷ്യങ്ങൾ ഇവ അപഹരിച്ചവൻ മുതലിനിരട്ടി ദ്രവ്യം ഭണ്ഡം വിധിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

330. പുഷ്പേഷുഹരിതേയാന്യേ ഗുല്മവല്ലീനഗേഷുച
അന്യേഷപരിപുതേഷു ഭണ്ഡസ്സാലഞ്ചക്രഷ്ടലഃ

പുഷ്പം, നിലത്തു വിളഞ്ഞിട്ടുള്ള ധാന്യം, വള്ളിക്കാട്, വൃക്ഷം, വേലി കെട്ടപ്പെടാത്ത വൃക്ഷം ഇവ അപഹരിച്ചവൻ അഞ്ചു പൊൻകുന്നിയോ, അഞ്ചു വെള്ളിക്കുന്നിയോ ഭണ്ഡം വിധിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

331. പരിപുതേഷുധാന്യേഷു ശാകമൂലഫലേഷുച
നിരന്വയേശതംഭണ്ഡം സ്സാമ്പയേർദ്ധശതംഭമഃ

ഉടമസ്ഥൻ യാതൊരു ബന്ധുത്വവുമില്ലാത്തവൻ വേലി കെട്ടി സൂക്ഷിക്കപ്പെട്ട ധാന്യം, നെല്ല്, കായ്, കിഴങ്ങ്, പഴം, നെൽക്കളത്തിലുള്ളവ ഇവ അപഹരിച്ചാൽ നൂറു പണവും, ഉടമസ്ഥന്റെ സംബന്ധി അപഹരിച്ചാൽ അൻപതു പണവും ഭണ്ഡം വിധിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

332. സ്യാത്സാഹംസംതപന്വയവൽ പ്രസഭംകർമ്മയൽകൃതം
നിരന്വയംഭവേൽസ്തേയം ഹൃതപാപവ്യയതേചയൽ

ഉടമസ്ഥന്റെ മുൻപിൽവെച്ച് ബലാല്ക്കാരമായി ഒരു ദ്രവ്യം അപഹരിച്ചാൽ അതു കൊള്ളയടിക്കുകയാണെന്നും, ഉടമസ്ഥനില്ലാത്ത അവസരത്തിലോ അറിയാതെയോ അപഹരിക്കുന്നതും, എടുത്തത് ഇല്ലെന്നു പറയുന്നതും മോഷണമെന്നു പറയുന്നു. കൊള്ളചെയ്യുന്നതിന് വലിയ സാഹസത്തിന്റെ ഭണ്ഡം വിധിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

333. യന്യേതാനൃപകുന്ദപ്ലാനി ദ്രവ്യാണിസ്തേനയേനരഃ
തമാദ്യഭണ്ഡയേദ്രാജായ ശ്വാഗ്നിംചോരയേദഗ്ഗഹേൽ

ഉപയോഗപ്പെടുത്തുന്നതിനു വച്ചിരുന്ന പട്ടന്തൽ മുതലായ ദ്രവ്യങ്ങൾ അപഹരിച്ചവൻ, വൈദികാഗ്നി അപഹരിച്ചവൻ ഇരുനൂറ്റിഅൻപതു പണം ഭണ്ഡം വിധിക്കണം. വൈദികാഗ്നി അപഹരിച്ചവൻ ഉടമസ്ഥൻ ചെല്ലേണ്ട നഷ്ടം കൊടുക്കേണ്ടതാകുന്നു.

334. യേനയേനയഥാങ്ഗേന സ്തേനോന്യഷുവിചേഷ്ടിതേ
തത്തദേവഹരേത്തസ്യ പ്രത്യാദേശായപാത്ഥിവഃ

ചോരൻ ജനങ്ങളെ ഏതേതവയവങ്ങളെക്കൊണ്ട്, ഏതേതു വിധം അടിക്കുന്നുവോ അങ്ങനെ പിന്നീടും പ്രവർത്തിക്കാതിരിക്കുന്നതിനായി, അവന്റെ അതാത് അംഗങ്ങൾ വെട്ടി ഭണ്ഡിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

335. പിതാചാര്യസ്സഹൃന്മാതാ ഭാര്യാപുത്രഃപുരോഹിതഃ
നാദണ്ഡേധാനമരാജേന്താസ്തി യസ്സധർമ്മേണതിഷ്ഠതി

പിതാവ്, ആചാര്യൻ, ഇഷ്ടൻ, മാതാവ്, പത്നി, പുത്രൻ, പുരോഹിതൻ ഇവർ അവരവരുടെ ധർമ്മങ്ങൾ അനുസരിക്കാതിരുന്നാൽ രാജാവു ശിക്ഷിക്കാതെ വിടരുത്.

336. കാഷാപണംഭവേദണ്യോ യത്രാനുപ്രാകൃതോജനം
തത്രരാജാഭവേദണ്യ സ്സഹസ്രമിതിധാരണാ

ഏതു കരം ചെയ്താൽ ഒരുത്തൻ കാഷാപണം ഭണ്ഡമായി വിധിക്കണമോ, അപ്രകാരമുള്ള കരം രാജാവുതന്നെ ചെയ്യുന്നതായാൽ ആയിരം പണം ശിക്ഷിക്കേണ്ടതാകുന്നു. ഇത് ശാസ്ത്രധർമ്മമാകുന്നു.

337. അഷ്ടാപാദ്യതുശുഭസ്യസ്തേയേ ഭവതികിൽബിഷം
ഷോഡശൈശവതുവൈശ്യസ്യ ദ്വാത്രിംശൽക്ഷത്രിയസ്യച

ഏതപഹരണത്തിന് എത്രത്തോളം ശിക്ഷ വിധിച്ചിരിക്കുന്നുവോ അത്, അപഹരണത്തിന്റെ ഗുണഭോഷങ്ങളറിഞ്ഞ്, അപഹരിച്ച ശുഭന് എട്ടു പങ്കു വരെയും, വൈശ്യന് അതിലിരട്ടിയും, ക്ഷത്രിയന് വൈശ്യന്റെ ഇരട്ടിയും,

338. ബ്രാഹ്മണസ്യചതുഷ്ഠഷ്ടിഃ പൂർണ്ണവാപിശതംഭവേൽ
ദിഗുണാവാചതുഷ്ഠഷ്ടി സ്തുദ്രോഷഗുണവിദ്ധിസഃ

ബ്രാഹ്മണൻ ക്ഷത്രിയന്റെ ഇരട്ടിയും, അല്ലെങ്കിൽ നൂറോ, നൂറ്റിരുപത്തെട്ടോ ഭാഗത്തോളവും, ഭണ്ഡം വിധിക്കേണ്ടതാകുന്നു, എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ആ ബ്രാഹ്മണൻ ആ അപഹരണത്തിന്റെ ഭോഷം അറിഞ്ഞവനാണ്.

339. വാനസ്സത്യംമൂലഫലം ദാവ്യശ്ചതമംതഥൈവച
തുണഞ്ചഗോദ്യോഗ്രാസാത്ഥ മന്യേയമനുരബ്രവീൽ

പൂക്കാതെ കായ്ക്കുന്ന അത്തി, ആൽ മുതലായവയുടെ പഴം, കിഴങ്ങ്, ഹോമത്തിനുള്ള സമിത്ത്, പശുക്കൾക്കായിട്ടുള്ള പുല്ല് ഇവ അയൽവാസികളുടെ ഗൃഹങ്ങളിൽനിന്നും ചോദിക്കാതെ എടുത്താൽ അതപഹരണമായി വരുന്നില്ലെന്ന് മനു പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ആ കൃത്യത്തിന് ഭണ്ഡിക്കരുത്.

340. യോദന്താദായിനോഹസ്താ ല്ലിപ്ലേതബ്രാഹ്മണോധനം
യജനാദ്ധ്യാപനേനാപി യഥാസ്തേനസ്തഥൈവസഃ

ഉടമസ്ഥൻ കൊടുക്കാതെ താൻതന്നെ എടുക്കുന്നവന് യജ്ഞയാഗാദികൾ ചെയ്തു കൊടുത്ത് ആ അപഹരിച്ച ദ്രവ്യം ദക്ഷിണ വാങ്ങുന്ന ബ്രാഹ്മണനും, ആ ചോരനും സമനാകുന്നു.

341. ദിജോധഗഃക്ഷീണവൃത്തി ര്ദ്ദാവിക്ഷു ദേചമൂലകേ
ആദദാനഃപരക്ഷേത്രാ നദണ്ഡന്ദാതുമർഹതി

ദിജനും, വഴി നടക്കുന്നവനും, ജീവനോപായമില്ലാത്തവനും, കരിമ്പോ രണ്ടു കിഴങ്ങുകളോ അയൽഗൃഹത്തിൽനിന്നും ഉടമസ്ഥന്റെ അനുവാദം കൂടാതെ എടുത്താൽ അവനെ ഭണ്ഡിക്കരുത്.

342. അസന്ധിതാനാംസന്ധാതാ സന്ധിതാനാഞ്ചമോക്ഷകഃ
ദാസാശ്ചരഥഹന്താച പ്രാപ്തസ്യാച്ഛരകിൽബിഷം

കെട്ടി നിറുത്തിയിട്ടുള്ള മാടകൾ, കതിര മുതലായവയെ അഴിച്ചു വിടുന്നവനും, വീട്ടിൽ നില്ക്കുന്ന മാട് മുതലായവയെ കെട്ടുന്നവനും, കതിര, രഥം ഇവ അപഹരിക്കുന്നവനും, അവയവങ്ങളെ ചേർക്കുകയെന്നും അവന്റെ മുതലുകൾ കൊള്ളയിടുകയെന്നുമുള്ള ഭണ്ഡം വിധിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

343. അനേനവിധിനാരാജാ കർവാണസ്തേനനിഗ്രഹം
യശോസ്തിൻപ്രാപ്നയല്ലോകേ പ്രേത്യചാനത്തമംസുഖം
ചോരന്മാരെ ഭണ്ഡിക്കുന്ന രാജാവ് ഈ ലോകത്തിൽ കീർത്തിയും,
മരിച്ചശേഷം തുല്യമില്ലാത്ത സുഖവും പ്രാപിക്കുന്നു.

സാഹസം

344. ഐന്ദ്രംസ്ഥാനമഭിപ്രേപ്സു ര്യശശ്ചാക്ഷയമവ്യയം
നോപേക്ഷേതക്ഷണമപി രാജാസാഹസികനരം

അളവില്ലാത്ത പ്രഭാവവും, കീർത്തിയും ഇച്ഛിക്കുന്ന രാജാവ് അല്പം
പോലും സാഹസികനായവനെ ഭണ്ഡിക്കാതെ വിടരുത്.

345. വാഗ്ദ്വേഷാത്തസ്തരാശ്ചൈവ ഭണ്ഡേനൈവചഹിംസതഃ
സാഹസസ്യനരഃകത്താ വിജേന്തയഃപാപകൃത്തമഃ

ശകാരിക്കുന്നവൻ, മോഷ്ടിക്കുന്നവൻ, അടിക്കുന്നവൻ ഇവരേക്കാൾ
സാഹസപ്രവൃത്തി ചെയ്യുന്നവൻ മഹാപാപിയെന്നറിയേണ്ടതാകുന്നു.

346. സാഹസേവർത്തമാനതു യോമർഷയതിപാർത്ഥിവഃ
സവിനാശംവ്രജത്യശു വിഭേഷംചാധിഗമരതി

സാഹസിക്കൻ പ്രവൃത്തി യാതൊരു രാജാവ് ക്ഷമിക്കുന്നുവോ
അവൻ നശിച്ചു പോകുന്നതു കൂടാതെ വിഭേഷവും പ്രാപിക്കുന്നു.

347. നമിത്രകാരണാദ്രാജാ വിപുലാഭാധനാഗമാൽ
സമുത്സ്യജേത്സാഹസികാൻ സർവ്വഭൂതയോവഹാൻ

രാജാവ് തന്റെ ഇഷ്ടന്മാരുടെ വാക്കു കേട്ടിട്ടാകട്ടെ, അധികം ധനം
ലഭം ഇച്ഛിച്ചിട്ടാകട്ടെ, സകലർക്കും യോ. ഉണ്ടാക്കുന്ന സാഹസിക്കനെ
ഭണ്ഡിക്കാതെ വിടരുതാത്തതാകുന്നു.

348. ശസ്രംഭിജാതിഭിർഗ്രാഹ്യം ധമോയത്രോപരുദ്ധ്യതേ
ഭിജാതീനാംചവണ്ണാനാം വിപുവേകാലകാരിതേ

സാഹസികനാൽ ധമനാശം പ്രാപിക്കുമ്പോഴും, രാജാവില്ലാത്തതി
നാൽ വണ്ണശ്രമധർമ്മം നശിക്കുമ്പോഴും, ബ്രഹ്മക്ഷത്രിയവൈശ്യന്മാർ
മൂന്നു പേരും ആയുധധാരികളായി നിന്നു രക്ഷിക്കണം.

349. ആത്മനശ്ചപരിത്രാണേ ദക്ഷിണാനാംചസംഗരേ
സ്രീവിപ്രാഭ്യുപപത്തുച ഘ്നൻധമേണനദൃഷ്ടി

തന്റെ ആത്മാവിനെ രക്ഷിക്കുന്നതിനായിട്ടും, യജ്ഞത്തിൽ ദീക്ഷ
യോടുകൂടിയവനെ രക്ഷിക്കുന്നതിനും, തന്റെ ദ്രവ്യം അപഹരിച്ചുകൊണ്ടു
പോകുന്ന സമയത്തും, സ്രീ, ബ്രാഹ്മണൻ ഇവരെ രക്ഷിക്കുന്നതിനായിട്ടും
ന്യായമായി ധർമ്മമുദ്ധംചെയ്ത് ഒരുത്തനെ കൊന്നവൻ അധർമ്മം വന്നു
ചേരുകയില്ല.

350. ഗുരംവാബാലവൃദ്ധൗവാ ബ്രാഹ്മണംവാബഹുശ്രുതം

ആതതായിനമായാന്തം ഹന്യാദേവാവിചാരയൻ

ഗുരു, ബാലൻ, വൃദ്ധൻ, വേദജ്ഞനായ ബ്രാഹ്മണൻ ഇവരിലാരെ
കീലും ആയുധത്തോടുകൂടി തന്നെക്കൊല്ലുന്നതിനു വരികയാണെങ്കിൽ,

താൻ ഓടി രക്ഷപെടാൻ പാടില്ലാത്ത അവസരത്തിൽ യാതൊന്നും വിചാരിക്കാതെ അവനെ കൊല്ലേണ്ടതാകുന്നു.

**351. നാതതായിവധേദോഷോ ഹന്തുർവതികശ്ചന
പ്രകാശംവാപ്രകാശംവാ മന്യസ്സന്മന്യമുഹതി**

കൊല്ലുന്നതീനായി വരുന്നവന്റെ കോപം, അവന്റെ എതിരാളി ക്കു കൊന്നു കളയത്തക്കതായ കോപത്തെയുണ്ടാക്കുന്നതു നിമിത്തം, അവനെ പത്തു പേരെയറിയിച്ചോ രഹസ്യമായോ കൊല്ലുന്നവൻ ഒരു ദോഷവും വരുകയില്ല. അവനെ രാജാവിനും ഭണ്ഡിക്കാൻ അർഹതയില്ലാത്തതാണ്.

നാരിസ്വീകരണം

352. പരദാരാഭിമർശേഷു പ്രവൃത്താന്യന്മഹീപതിഃ

ഉദ്ദേജനകരൈർദ്ദണ്ഡേണ ശ്ചിഹ്നയിത്വാപ്രവാസയേൽ

പരദാരാഭോഗത്തിൽ താല്പര്യമുള്ളവരുടെ ഉദ്ദേഗജനകങ്ങളായ ചുണ്ടു് അറുക്കുക, മുക്കു് അറുക്കുക മുതലായ കഠിനക്രിയകൾ ചെയ്തു് അടയാളപ്പെടുത്തി, നാട്ടിൽനിന്നും ബഹിഷ്കരിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

353. തത്സമുത്ഥോഹിലോകസ്യ ജായതേവണ്ണസംകരഃ

യേനമൂലഹരോധമ്നഃ സർവ്വനാശായകല്പതേ

പരസ്രീഭോഗത്താൽ ലോകത്തിൽ വണ്ണസങ്കരമുണ്ടാകുന്നു. തന്നിമിത്തം ധർമ്മകാര്യം നടക്കാതെ ലോകമെല്ലാം മഴയില്ലാതെ നശിച്ചുപോകുന്നു.

354. പരസ്യപത്യാപുരുഷഃ സംഭാഷാംയോജയന്ദ്രഹഃ

പൂർവ്വമാക്ഷാരിതോദോഷൈഃ പ്രാപ്തയാൽപൂർവ്വസാ-

ഹസം

ഒരു സ്ത്രീവിഷയത്തിൽ സന്ദേഹിക്കപ്പെട്ടവൻ, രഹസ്യത്തിൽ കാറണം കൂടാതെ ആ സ്ത്രീയോടുകൂടി സംസാരിച്ചാൽ, അവൻ ഇരുന്തററി അൻപതു പണം പ്രായശ്ചിത്തം വിധിക്കണം.

355. യസ്ത്വനാക്ഷാരിതഃപൂർവ്വമഭിഭാഷേതകാരണാൽ

നദോഷംപ്രാപ്തയാൽകിഞ്ചി നഹിതസ്യവ്യതിക്രമഃ

സന്ദേഹമില്ലാത്തവൻ, ഒരു കാര്യത്തെക്കുറിച്ച് ഒരുത്തന്റെ ഭാര്യയോടു്, പരസ്യമായി സംസാരിച്ചാൽ അവനെ ഭണ്ഡവും ദോഷവുമില്ലാത്തതാകുന്നു.

356. പരസ്രിയംയോഭിവദേ ത്തീർത്ഥേരണ്യേവനേപിവാ

നദീനാംവാപിസംഭേദേ സസംഗ്രഹണമാപ്തയാൽ

ഒരുത്തൻ മുമ്പേ സന്ദേഹിക്കപ്പെടാത്തവനായിരുന്നാലും, അന്യന്റെ ഭാര്യയോടു കളക്കര, ജലമില്ലാത്ത കാടു്, ആററിന്റെ കര ഈ സ്ഥലങ്ങളിൽവെച്ചു സംസാരിച്ചാൽ അവൻ ആയിരം പണം ഭണ്ഡം വിധിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

357. ഉപചാരഃക്രിയാകേളിഃ സ്തർശോഭൂഷണവാസസാ

സഹവചാസനംചൈവ സർവംസംഗ്രഹണംസ്മൃതം

അന്യന്റെ ഭാര്യയ്ക്കു ചന്ദനം മുതലായ സുഗന്ധലേപനവ്യഞ്ജനം കൊടുത്തയയ്ക്കുക, അവളോടു ചേർന്നിരുന്ന ആലിംഗനം മുതലായ ക്രീഡകൾ ചെയ്യുക, അവളുടെ ആഭരണം, വസ്ത്രം മുതലായവ തൊടുക, ഒരു ശയ്യയിൽ ഇരിക്കുക ഇവയും,

358. സ്രീയംസ്പൃശേദദേശേയഃ സ്പൃഷ്ടോവാമർഷയേ-

ത്തയാ

പരസ്परസ്യാനമതേ സർവ്വ സംഗ്രഹണം സ്മൃതം.

തൊടുനതിൻ അന്യയോഗ്യമായ സ്നാനം മുതലായവ തൊടുക, അവൾ ഇവന്റെ മേൽ. മുതലായവയിൽ തൊട്ടാൽ വിരോധിക്കാതിരിക്കുക, രണ്ടുപേരും ഗുഹവാസം ചെയ്യുക, ഇവ സംഭോഗമുണ്ടെന്ന ലക്ഷണം കാണിക്കുന്നതാകകൊണ്ട് ഈ വിധക്രിയകൾക്കും ആയിരം പണം ദണ്ഡം വിധിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

359. അബ്രാഹ്മണസ്സംഗ്രഹേണ പ്രാണാന്തം ദണ്ഡമഹ്തി

ചതുർണാമപിവർണ്ണാനാം ദാരാരക്ഷ്യതമാസ്സദാ.

ശുഭ്രൻ മഹത്വം നടിച്ചു മറ്റു മൂന്നു വർണ്ണങ്ങളിലുള്ള പുരുഷന്മാരുടെ പത്നിമാരെ പരിഗ്രഹിച്ചാൽ, അവനെ ജീവൻപോകുന്നതുവരെ അടിക്കണം. നാലു വർണ്ണങ്ങളിലുള്ള പുരുഷന്മാരും തങ്ങളുടെ ധനം, പുത്രൻ, ഇവയെക്കാരും പത്നിയെ വ്യഭിചാരദോഷം കൂടാതെ രക്ഷിക്കേണ്ടതാണ്. അവരുടെ പ്രധാനമായ കർത്തവ്യകർമ്മം ഇതാകുന്നു.

360. ഭിക്ഷുകാവന്ദിനശ്ചൈവ ഭീക്ഷിതാഃ കാരവസ്തഥാ

സംഭാഷണംസഹസ്രീഭിഃ കര്യരപ്രതിവാരിതാഃ

ഭിക്ഷുകന്മാർ, വന്ദികൾ, യാഗഭീക്ഷിതർ, പാചകൻ ഇവർ അവരവരുടെ കാര്യത്തിനായിട്ട് പരന്റെ ഭാര്യയോടു തടസ്സം കൂടാതെ സംസാരിക്കാം.

361. നസംഭാഷാംപരസ്രീഭിഃ പ്രതിഷിദ്ധമാചരേൽ

നിഷിദ്ധോഭാഷമാണസ്തു സുവർണ്ണദണ്ഡമർഹതി

നീ എന്റെ പത്നിയോടു സംസാരിക്കരുതെന്ന് ഒരുത്തൻ മറ്റൊരുത്തനോടു പറഞ്ഞാൽ, അതു വകവക്കാതെ വീണ്ടും ആ കൃത്യത്തിനു തുടങ്ങുന്നവൻ ഒരു സുവർണ്ണം ദണ്ഡം വിധിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

362. നൈഷചാരണ ദാരേഷു വിധിന്നാത്മോപജീവിഷു

യോജയന്തിഹിതേ നാരീർന്നിഗൃഹാശ്ചാരയന്തിച.

ഇതുവരെ പറഞ്ഞുവന്ന ശിക്ഷ, ഭാര്യമാർഗ്ഗമായി ഉപജീവിക്കുന്നവനായും, അന്യൻ തന്റെ പത്നിയോടു ചേരുന്നതിനെ സഹിക്കുന്നവനായും, അന്യനെ കൂട്ടിക്കൊണ്ടുവന്ന് തന്റെ ഭാര്യയുടെ അടുക്കൽ വിടുന്നവനായും ഇരിക്കുന്ന ഭൃതൻ, കൂത്താടി, പാചകൻ ഇവരുടെ പത്നിമാരെ ഗമിക്കുന്നവർക്കു വിധിക്കത്തക്കതല്ല.

363. കിഞ്ചിദേവതുദാപ്യസ്സയാ ത്വംഭാഷാന്താഭിരാചരൻ

പ്രൈഷ്യാസുചൈക ഭേതാസുരഹഃ പ്രപ്രജിതാസുച.

എന്നാൽ അവരോടുകൂടി പാടില്ലാത്ത സ്ഥലത്തുവെച്ചു സംസാരിക്കുന്നവനും, ദാസി, വേലക്കാരി, ഒരുത്തൻ പാർപ്പിച്ചിരിക്കുന്ന വെപ്പാട്ടി സന്യാസിനി ഇവരോടു രഹസ്യം പറയുന്നവനും അല്ല. ദണ്ഡം വിധിക്കണം.

364. യോകാമാംഭുഷയേൽകന്യാം സസദ്യോവധമർഹതി
സകാമാംഭുഷയം സ്തുലോ നവധം പ്രാപ്നയാന്നരാഃ

ഭോഗേഹയില്ലാത്ത സന്യാസിനിയായ കന്യകയെ, ബലാൽക്കാരമായി സ്വീകരിച്ചവനെ ഉടൻതന്നെ മേന്മ മുതലായവ കേടിച്ചു കൊല്ലേണ്ടതാകുന്നു. ഭോഗേഹമുള്ള കന്യകയെ പുണർന്നവൻ മരണഭയം വിധിക്കരുത്.

365. കന്യാംജേനീമുൽകൃഷ്ടം നകിഞ്ചിദപിദാപയേൽ
ജഘന്യംസേവമാനാന്തു സംയതാം വാസയേൽഗൃഹേ.

ഒരു കന്യക ഭോഗേച്ഛനിമിത്തം, തന്നെക്കാൾ ഉൽകൃഷ്ടജാതിജനതാൻവഴിയെ പ്രാപിച്ചാൽ അവളെ ഭയപ്പെടേണ്ടതാത്തതാകുന്നു. താഴ്ന്ന ജാതിജനെ പരിഗ്രഹിച്ചാൽ ഗൃഹത്തിൽനിന്നും പുറത്തുവിടാതെ ശിക്ഷിച്ച്, മര്യാദ പഠിപ്പിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

366. ഉത്തമാംസേവമാനസ്തു ജഘന്യോവധമർഹതി
ശൂൽകന്ദദ്യാസേവമാനഃ സമാമിച്ഛേൽ പിതായദി

ഉയർന്ന ജാതിയിലുള്ള കന്യകയെ, പരിഗ്രഹിച്ച താഴ്ന്ന ജാതിജൻ മരണംവരെ ശിക്ഷ വിധിക്കേണ്ടതാകുന്നു. തന്റെ ജാതിയിലുള്ള കന്യകയെ പുണർന്നവൻ, അവളുടെ പിതാവിനെ സമ്മതമുണ്ടായിരുന്നാൽ അവൻ പറയുന്ന കന്യാശൂൽക്കുദ്യം കൊടുത്ത ആ കന്യകയെ കല്യാണം ചെയ്യണം.

367. അഭിഷഹ്യതയഃ കന്യാം കര്യാദുർല്ലേണമാനവഃ
തസ്യാശൂകന്തേത്യദംഗുല്യേ ഭണ്ഡഞ്ചാർഹതിഷട്ഗതം.

സ്വജാതിയായ കന്യകയെ, ബലാൽ വിരൽകൊണ്ടു ഗൃഹം വേദനപ്പെടുത്തുന്നവന്റെ രണ്ടു വിരലുകളും മുറിച്ചുകളയുകയും അറുന്തറു പണം പ്രായശ്ചിത്തം വിധിക്കുകയും വേണം.

368. സ്വകാമാംഭുഷയം സ്തുലോ നാംഗുളിഹേദമാപ്നയാൽ
ദിഗിശത്തുദമന്ദാപ്യഃ പ്രസങ്ഗവി നിവൃത്തയേ.

തന്റെ പേരിൽ ഇഹമുള്ള, തന്റെ ജാതിയിൽ ജനിച്ച കന്യകയെ വിരൽകൊണ്ടു അവളുടെ ഗൃഹം വേദനപ്പെടുത്തുന്നവന്റെ, വിരലു ഖണ്ഡിക്കാതെ ഇനി അപ്രകാരമുള്ള കുറ്റം ചെയ്യാതിരിക്കുന്നതിനായിട്ട് ഇരുന്തറു പണം ഭണ്ഡം വിധിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

369. കന്യൈവകന്യാം യാ കര്യാ ത്തസ്യാസ്സാദിഗതോദമഃ
ശുല്ക്കഞ്ചദിഗുണം ദദ്യാ ചിഹാശൈവാപ്നയാദുശഃ

ഒരു കന്യകയെ മറ്റൊരു കന്യക മുൻപറഞ്ഞവിധം അപായസ്ഥാനത്തിൽ വിരലുകൊണ്ടു പീഡിപ്പിച്ചാൽ അവൾക്ക് ഇരുന്തറു പണം ഭണ്ഡം വിധിക്കേണ്ടതാകുന്നു. ആ കന്യകയ്ക്കുള്ള ശൂൽക്കുദ്യം ഇരുട്ടിയായിട്ട് അവളുടെ പിതാവിന് കൊടുപ്പിക്കുകയും ചാട്ടുകൊണ്ടു പത്തടിയും അടിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

370. യാതുകന്യാം പ്രകര്യാൽ സ്രീ സാസദ്യോമണ്ഡ്യമഹന്തി
അംഗുളോരേവവാഹേദം ഖരേണോദാഹനന്തഥാ

ഒരു സ്രീ ഇങ്ങനെ ചെയ്താൽ അവളുടെ ശിരസ്സ് മൊട്ടയടിച്ചു, രണ്ടു വിരലുകൾ അറുത്ത്, കഴുതമേൽ കയറ്റി രാജവീഥിയിൽകൂടി അടിച്ചു ഓടിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

371. ഭന്താരംലംഘയേദ്യാതു സ്രീജാതിഗുണദർപ്പിതാ

താംശഭിഃ ഖാദയേദ്രാജാ സംസ്ഥാനേ ബഹുസംസ്ഥിതേ

ഒരു സ്രീ ജാതികൊണ്ടും, ഗുണംകൊണ്ടും, താൻ ഉൽകൃഷ്ടയാണെന്നുള്ള ഗർവ്വത്തോടുകൂടിയും തന്റെ ഭന്താവിനെ വിട്ട് മറ്റൊരാളത്തന്നെ പ്രാപിച്ചാൽ അവളെ രാജാവ് ബഹുജനങ്ങളുടെ മുമ്പിൽവെച്ച് പട്ടിയെ വിട്ടു കടിപ്പിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

372. പുമാംസംഭാഹരയേൽപാപം ശയനേതപ്തശ്ചയസേ

അഭ്യോദദ്യശ്ചകാഷ്ഠാനി തത്രദഹ്യേതപാപകൃൽ.

അന്യന്റെ പത്തിയെ പ്രാപിക്കുന്ന പാപിഷ്ഠനെ, രാജാവ്, ചട്ടുപഴുപ്പിച്ച ഇരുമ്പുപലകമേൽ കിടത്തി അവന്റെ ശരീരം ദഹിക്കുന്നതുവരെ ആ ഇരുമ്പു പലകയുടെ അടിയിൽ വിറകുകൾ ഇട്ടു അഗ്നി പ്രജ്വലിപ്പിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

373. സംവത്സരാഭിശ്ചസ്യ ഷഷ്ടസ്യദ്രിഗുണോദമഃ

പ്രാത്യയാസഹസംവാസേ ചണ്ഡലയാതാവദേവതു.

ഒരു സ്രീയെ പ്രാപിച്ചതിനായിട്ട് ഒരു പ്രാവശ്യം ഭണ്ഡിക്കപ്പെട്ടവൻ, ഒരു വത്സരം കഴിഞ്ഞു വീണ്ടും അവളെ പ്രാപിക്കുകയാണെങ്കിൽ, അവനു ആദ്യം വിധിച്ച ശിക്ഷയിൽനിന്നും ഇരട്ടിശിക്ഷ വിധിക്കണം. പ്രാത്യസ്രീ, ചണ്ഡാലസ്രീ, ഇവരെ പ്രാപിച്ചവനും ആയിരം പണം ഭണ്ഡം റിധിക്കണം.

374. ശുഭ്രോഗുഹ്മഗുഹ്മംവാ ദൈജാതാ വർണ്ണമാവസൻ

അഗുഹ്മർമങ്ഗസവ്സൈഗുഹ്മം സവേണഹീയതേ.

ശുഭ്രൻ രക്ഷിക്കപ്പെട്ടതോ, രക്ഷിക്കപ്പെടാത്തുള്ളതോ ആയ ദ്വിജാദിയുടെ ഭാര്യമാരെ, പ്രാപിച്ചാൽ മേന്മയും മുതലായവ അടിയോടെ അറക്കേണ്ടതാകുന്നു. രക്ഷിക്കപ്പെട്ട സ്രീയെ പ്രാപിച്ചാൽ അവന്റെ ശരീരം വെട്ടിത്തറക്കി കൊല്ലുകയും അവന്റെ ദ്രവ്യം കൊള്ളയിടുകയും ചെയ്യണം.

375. വൈശ്യസ്തർവസ്വദണ്ഡാസ്യാ സംവത്സര നിരോധതം

സഹസ്രംക്ഷത്രിയോ ദണ്ഡാസ്യാ മൗണ്ഡ്യം മുത്രേണ—

ചാർഹതി.

ബ്രാഹ്മണസ്രീയെ പ്രാപിച്ച വൈശ്യനെ ഒരു വത്സരത്തോളം തടവിൽ വെച്ചിട്ട് അവന്റെ സകല ദ്രവ്യവും രാജാവു കൊള്ളയിടേണ്ടതാകുന്നു. ക്ഷത്രിയന് ആയിരം പണം ഭണ്ഡം വിധിക്കുകയും കഴുതമുത്രം തലയിൽ പുരട്ടി തല മുണ്ഡനം ചെയ്യേണ്ടതുമാകുന്നു.

376. ബ്രാഹ്മണീയദ്യഗുഹ്മാന്തഗഹേരതാം വൈശ്യപാത്ഥിവൗ

വൈശ്യം പഞ്ചഗതം കര്യാൽ ക്ഷത്രിയനു സഹസ്രിണം

ഭന്താവുമുതൽ പേർ രക്ഷിക്കാത്ത ബ്രാഹ്മണ സ്രീയെ, വൈശ്യൻ പ്രാപിച്ചാൽ അഞ്ഞൂറു പണവും, ക്ഷത്രിയൻ പ്രാപിച്ചാൽ ആയിരം പണവും ഭണ്ഡം വിധിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

377. - ഉഭാവപിതൃതാവേവ ബ്രാഹ്മണ്യാ ഗുഹ്മയാസഹ

വിപ്ലുതൗ ശുഭ്രവദണ്ഡ്യൗദശ്യവ്യവാകാശിനാ.

വേദജ്ഞായ ബ്രാഹ്മണസ്മിനേ പ്രാപിച്ച വൈശ്യക്ഷത്രിയന്മാരുടെ ദ്രവ്യം മുഴുവനും കണ്ടുകെട്ടി നഗരത്തിൽനിന്നും ബഹിഷ്കരിക്കേണ്ടതാകുന്നു. അല്ലെങ്കിൽ ഇരുമ്പുപലകമേൽ ആക്കി ദഹിപ്പിക്കണം.

378. സഹസ്രംബ്രാഹ്മണോദണ്ഡോ ഗുഹ്യാംവിപ്രം—

ബലാദോപജൻ

ശതാനി പഞ്ചദണ്ഡ്യഃസ്യാ ദിഹന്ത്യാ സഹസംഗതാഃ

ബ്രാഹ്മണൻ തന്റെ ജാതിയിലുള്ള പതിവ്രതാസ്മിനെയെ ഒരിക്കൽ ബലാൽ പ്രാപിക്കുകയാണെങ്കിൽ ആയിരം പണവും, അവയുടെ അവനോടു ഇഹയുള്ളതായിരുന്നാൽ അഞ്ഞൂറു പണവും ദണ്ഡം വിധിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

379. മൗണ്ഡ്യം പ്രാണാന്തികോ ദണ്ഡോ ബ്രാഹ്മണസ്യ—

വിധീയതേ

ഇതരേഷാതുവർണ്ണാനാം ദണ്ഡഃ പ്രാണാന്തികോഭവേൽ.

ബ്രാഹ്മണന്റെ തല മൊട്ടയടിക്കുന്നത് കൊലചെയ്യുന്നതിനു തുല്യമാകുന്നു. മറ്റു വർണ്ണങ്ങളെ കൊലചെയ്യാവുന്നതാകുന്നു.

380. നജാതുബ്രാഹ്മണംഹന്ത്യാ സർവ്വാപേക്ഷപിസ്ഥിതം

രാഷ്ടാദേനം ബഹിഃ കര്യാത്സമഗ്രധനമക്ഷതം

ബ്രാഹ്മണൻ ഏതു പാപം ചെയ്താലും അവനെ കൊല്ലാതെ അവന്റെ ദ്രവ്യത്തോടുകൂടി നഗരത്തിൽനിന്നും ബഹിഷ്കരിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

381. നബ്രാഹ്മണവധാദോഽപി സ്ത്വധർമ്മോ വിദ്യതേഭൂവി

തസ്മാദസ്യവധംരാജാ മനസാപിനചിന്തയേൽ.

ബ്രാഹ്മണന്റെ പാപം എത്ര വലുതായാലും, ബ്രാഹ്മണഹത്യയേക്കാൾ ലോകത്തിൽ വലിയ പാപമില്ലാത്തതാകുന്നു. അതിനാൽ ബ്രാഹ്മണനെ കൊല്ലണമെന്നു രാജാവു മനസ്സിൽപോലും വിചാരിക്കരുത്.

382. വൈശ്യശ്ചേൽക്ഷത്രിയാംഗുഹ്യാം വൈശ്യാംവാക്ഷ—

ത്രിയോപ്രജേൽ

യോബ്രാഹ്മണ്യാമഗുഹ്യായാ ന്താവഭേദണ്ഡ മഹ്തഃ

ഗുഹ്വായ ക്ഷത്രിയസ്മിനെയെ, ഗുണിയായ വൈശ്യൻ പ്രാപിച്ചാൽ അഞ്ഞൂറുപണവും, വൈശ്യസ്മിനെയെ ബഹിരങ്ഗമായി പ്രാപിച്ച ക്ഷത്രിയൻ ആയിരം പണവും ദണ്ഡം വിധിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

383. സഹസ്രംബ്രാഹ്മണോദണ്ഡം ദാപ്യോഗുപ്ലേതുതേപ്രജൻ

ശുദ്രായാക്ഷത്രിയവിശോഃ സാഹസ്രോവൈഭവേദൃമഃ

ഗുപ്തകളായ ക്ഷത്രിയവൈശ്യസ്മികളെ പ്രാപിച്ച ബ്രാഹ്മണനും, ശുദ്രസ്മിനെയെ പ്രാപിച്ച ക്ഷത്രിയവൈശ്യന്മാർക്കും ആയിരം പണം ദണ്ഡം വിധിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

384. ക്ഷത്രിയായാമഗുഹ്വായാംവൈശ്യേ പഞ്ചശതന്ദമഃ

മൂത്രേണമൗണ്ഡ്യമിഹേന്തുക്ഷത്രിയോ ദണ്ഡമേവവാ.

അഗുഹ്വായ ക്ഷത്രിയസ്മിനെയെ പ്രാപിച്ച വൈശ്യന് അഞ്ഞൂറു പണവും, അപ്രകാരമുള്ള ക്ഷത്രിയനെ കഴുതമൂത്രം തലയിൽ പുരട്ടി മൊട്ടയടിക്കുകയോ, അഞ്ഞൂറു പണം ദണ്ഡമായി വിധിക്കുകയോ വേണ്ടതാകുന്നു.

385. അഗ്നപ്തേഷ്ടക്ഷത്രിയാവൈശ്യേ ശുഭ്രാംവാബ്രാഹ്മണോവ്രജൻ ശതാനിപഞ്ചദണ്ഡസ്യാ സഹസ്രംതപന്ത്യജസ്രിയം.

അഗ്നപ്തുകളായ ക്ഷത്രിയ, വൈശ്യ, ശുഭ്രസ്രീകളെ പ്രാപിച്ച ബ്രാഹ്മണൻ അഞ്ഞൂറു പണവും, ചണ്ഡാലസ്രീയെ പ്രാപിച്ച ബ്രാഹ്മണൻ ആയിരം പണവും ദണ്ഡം വിധിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

386. യസ്യസ്തേനഃപുരോനാസ്തി നാന്യസ്രീഗോനദൃഷ്ടവാക് നസാഹസികദണ്ഡഘ്ന സുരാജാശക്തലോകഭാക്.

ചോരൻ, പരന്റെ ഭാര്യയെ പ്രാപിക്കുന്നവൻ, വാക്പാഠഷ്ട്യം ചെയ്യുന്നവൻ സാഹസികൻ, അടിപിടിക്കാരൻ ഈ അഞ്ചു കൂട്ടരും ഏതു രാജാവിന്റെ രാജ്യത്തിൽ ഇല്ലയോ ആ രാജാവ് ഇന്ദ്രലോകം പ്രാപിക്കുന്നു.

387. ഏതേഷാംനിഗ്രഹോരാജ്ഞഃ പഞ്ചാനാംവിഷയേസ്വകേ സാമ്രാജ്യകൃത്സജാതേത്യു ലോകേചൈവയശസ്കരഃ

മുൻപാഞ്ഞ അഞ്ചുപേരെയും തന്റെ രാജ്യത്തിൽനിന്നും ആട്ടികളായ ന രാജാവ് ചക്രവർത്തിയായിട്ട് രാജഭോഗവും കീർത്തിയും പ്രാപിക്കുന്നു.

388. ഋതപിജംയസ്ത്യജേദ്യാജ്യോ യാജ്യം ഋതപിക്ത്യജേദ്യദി ശക്തംകർമ്മണ്യദൃഷ്ടഞ്ച തയോർദണ്ഡശ്ശതംശതം.

യാഗം ചെയ്യുന്നതിനു സമർത്ഥനായ ഋതപിക്കിനെ ത്യജിക്കുന്നവനും, ദോഷഹീനമായ യജ്ഞം ചെയ്യുന്നവനെ ത്യജിക്കുന്ന ഋതപിക്കിനും ആയിരം പണംവീതം ദണ്ഡം വിധിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

389. നമാതാനപിതാനസ്രീ നപുത്രസ്യാഗമർഹതി ത്യജന്നപതിതാനേതാ ഞാജ്ഞാദണ്ഡശ്ശതാനിഷട്.

മാതാവ്, പിതാവ്, ഭാര്യ, പുത്രൻ മുതലായവരെ മഹാപാതകം മുതലായ കുറ്റം കൂടാതെ ത്യജിക്കത്താത്തതാകുന്നു. അല്ലാതെ ത്യജിക്കുന്നവൻ അറുനൂറുപണം ദണ്ഡം വിധിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

390. ആശ്രമേഷുഭിജാതീനാം കാര്യേവിവദതാമ്മിഥഃ നവിബ്രൂയാന്യപോധമ്നം ചികീഷൻഹിതമാത്മനഃ

ഭിജാതികൾ അവരവരുടെ വണ്ണാശ്രമധർമ്മങ്ങളെക്കുറിച്ച് വിവാദപ്പെട്ടാൽ നന്മയെ ഇച്ഛിച്ച രാജാവ് "ഇതു ശരി" "ഇതു ശരിയല്ല" എന്ന് സ്വാഭിപ്രായേണ തീരുമാനം ചെയ്യരുതാത്തതാകുന്നു.

391. യഥാർഹമേതാനഭ്യർച്ച്യ ബ്രാഹ്മണൈസ്സഹപാത്മിവാഃ സാംത്വേന പ്രശമയ്യാദൗ സ്വധർമ്മം പ്രതിപാദയേൽ.

അപ്രകാരം തർക്കിക്കുന്ന ഭിജാതികളെ തക്കവിധം പൂജിച്ച് നല്ല വാക്കു പറഞ്ഞ് അവരുടെ കോപം ശമിപ്പിച്ചശേഷം ബ്രാഹ്മണരെ വച്ചു കൊണ്ടു തീർപ്പു ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു.

392. പ്രാതിവേശ്യാനവേശ്യാച കല്യാണേവിംശതിഭിജേ അർഹാനഭോജയൻവിപ്രോ ദണ്ഡമർഹതിമാഷകം

ഇരുപതുപേർ ഭക്ഷിക്കത്തക്ക കല്യാണം മുതലായ കാര്യത്തിൽ ആ പന്ത്രണ്ടുപേരിൽ ഇരുന്ന ഭക്ഷിക്കത്തക്ക തന്റെ അയൽക്കാരെയും അവരുടെ അയൽക്കാരെയും ഭുജിപ്പിക്കാത്തവൻ ഒരു പൊന്മാഷം ദണ്ഡം വിധിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

393. ശ്രോത്രിയഃ ശ്രോത്രിയം സാധും ഭൂതികൃത്യേഷാഭോ— ജയൻ

തന്നേദിഗുണന്മാരോടൊപ്പം ഹീരണ്യശൈവമാഷകം. തന്റെ ഗേഹത്തിൽ നടക്കുന്ന ശുഭകാര്യങ്ങളിൽ സാധുവായ ശ്രോത്രിയനെ ഭക്ഷിപ്പിക്കാത്ത ശ്രോത്രിയന് ഒരു പൊന്മാഷം ഭണ്ഡം വിധിക്കേണ്ടതും, ആ സദ്യ വീണ്ടും ദിഗുണമാക്കി ശ്രോത്രിയനെ ഭക്ഷിപ്പിക്കേണ്ടതും ആകുന്നു.

394. അന്യോജഡഃപീംസർപീ സപ്തത്യസ്ഥവിരശ്വയഃ ശ്രോത്രിയേഷു പകർവ്വംശ്ച നദാപ്യാഃകേനചിതകരം

കരുതൻ, മൃഗൻ, മുടവൻ, എഴുപതു വയസ്സുചെന്ന വൃദ്ധൻ, ശ്രോത്രിയന്മാർക്കു ഉപകാരം ചെയ്യുന്നവൻ, ഇവരിൽനിന്നും അൽപംപോലും കരം വാങ്ങരുതാത്തതാകുന്നു.

395. ശ്രോത്രിയംവ്യാധിതാത്തമ ബാലവൃദ്ധാവകിഞ്ചനം മഹാകലീനമാര്യംച രാജാസമ്പ്ലജയേത്സദാ

ശ്രോത്രിയൻ, രോഗി, ദുഃഖം അനുഭവിച്ചവൻ, ബാലൻ, വൃദ്ധൻ, അല്പൻ, ഉൽകൃഷ്ടകലജാതൻ, ആര്യൻ ഇവരെ എപ്പോഴും രാജാവ് പൂജിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

396. ശശാലീഫലകേദൃക്ഷ്ണേ നേനിജ്യനേജകൃശ്ണൈഃ നചവാഹാംസിവാസോഭി രഹരേന്നാണൈശ്ച— വാസയേൽ.

രജകൻ ഉന്നതാനന്തങ്ങളല്ലാത്ത ഇലവുപലകയിൽ വസ്യങ്ങളെ അടിച്ചുവെളുപ്പിച്ചു മറ്റൊരാൾക്കു മാറ്റം കൊടുക്കാതെയും, ഒരാളിന്റെ വസ്യത്തിൽ മറ്റൊരാളുടെ വസ്യം ഭാണ്ഡം കെട്ടാതെയും, ഉടമസ്ഥൻവശം നിശ്ചയസന്ദർഭങ്ങളിൽ കൊടുക്കണം; ഇപ്രകാരം ചെയ്യാതിരുന്നാൽ അദ്ദേഹത്തെ ശിക്ഷിക്കണം.

397. തത്തുവായോദശപലം ദദ്യാദേകപലാധികം അതോന്യന്മാവർത്തമാനോ ദാപ്യോദാദശകംദമം.

ചാലിയൻ പത്തുപലം നൂലിന് ഒരു പലം അധികമായി നെയ്യു കൊടുക്കേണ്ടതാകുന്നു. കൊടുക്കാതിരുന്നാൽ പന്ത്രണ്ടു പണം ദണ്ഡം വിധിക്കുകയും ഉടമസ്ഥൻ മുതലു വാങ്ങി കൊടുക്കേണ്ടതും ആകുന്നു.

398. ശൂൽകസ്ഥാനേഷുകശലാ സ്തവ്വപണ്യവിചക്ഷണാഃ കര്യരൂഢം യഥാപണ്യം തതോവിഃശ്നൂ പോഹരേൽ.

ജലത്തിലും ഭൂമിയിലും ഉണ്ടാകുന്ന സകല ചരക്കുകളുടെ സ്വാരസാ രങ്ങളെയും, വിലകളെയും, അറിഞ്ഞവരായ വർത്തകരെ രാജഭാഗം പിരിക്കുന്ന സ്ഥാനങ്ങളിൽ ചുകസ്ഥലം നിയമിച്ചിട്ട്, അവർ ഏർപ്പെടുത്തിയ അത്തരവ് ചരക്കുകളുടെ മൊത്തലാഭത്തിൽ ഇരുപതിൽ ഒരംശം രാജാവ് തീരുവ വാങ്ങിക്കൊള്ളേണ്ടതാകുന്നു.

399. രാജതഃപ്രഖ്യാതഭാണാധാനി പ്രതിഷിദ്ധാനിയാനിച താനിനിർഹരതോലോഭോ ത്വപ്തഹാരംഹരേന്യപഃ

രാജാവിന് തക്കതായ ദേശത്തിലുണ്ടാകുന്ന ആന, കന്നിർ മുതലായവയും രാജാവിനാൽ പുറത്തു കൊണ്ടുപോകുന്ന വിൽക്കപ്പെടാൻ പാടില്ലെന്നും

തടക്കപ്പെട്ട ചരക്കുകളും, അന്യദേശത്തിൽ ഒത്തൻ കൊണ്ടുപോയാൽ ആ ദ്രവ്യങ്ങൾ മുഴുവനും രാജാവ് അപഹരിച്ചുകൊള്ളേണ്ടതാകുന്നു.

400. ശുദ്ധസ്ഥാനംപരിഹര നകാലേക്രയവിക്രയീ
മിത്ത്യാവാദീചസംഖ്യാനേ ദാപ്യോഷ്ടഗുണമത്യം.

ചുരുക്കസ്ഥലംനിട്ട് ഗുണമായ വഴിയിൽക്കൂടി പോകുന്നവൻ, അക്കാലത്തിൽ വിൽക്കുന്നവൻ, വാങ്ങുന്നവൻ, തീരുവ ഉദ്ദേശിച്ച് ചരക്കിന്റെ വില കരച്ചു പറയുന്നവൻ, ഇവരോടു രാജാവ് എടുക്കും. അധികമായി ചുരുക്കം വസ്തുതയെണ്ടതാകുന്നു.

401. ആഗമംനിർഗമംസ്ഥാനം തഥാവൃദ്ധിക്ഷയാവൃദ്ധേ
വിചാര്യസമുപണ്യാനാം കാരയേൽക്രയവിക്രയ.

സകല ചരക്കുവിഷയത്തിലും അതു വന്ന മാർഗ്ഗവും പോകുന്ന മാർഗ്ഗവും വാങ്ങിയദിവസവും, വാങ്ങിയ വിലയും, അതിനു കൂടിയ പലിശയും സകല ചിലവും നല്ലപോലെ മനസ്സിലാക്കു തക്കതായ വില നിശ്ചയിച്ചു വിൽക്കുകയും, വാങ്ങുകയും ചെയ്യത്തക്കവിധം രാജാവ് ആജ്ഞാപിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

402. പഞ്ചരാത്രേപഞ്ചരാത്രേ പക്ഷേപക്ഷേഥവാഗതേ
കവീതദ്ദൈഷാപ്രത്യക്ഷ മർലസംസ്ഥാപനംഗൃപഃ

രാജാവ് വർദ്ധിച്ച വിലയോടുകൂടിയ സാമാനങ്ങൾക്ക് അഞ്ചു ദിവസം കഴിഞ്ഞശേഷവും അതേപ വിലയോടുകൂടിയ സാമാനങ്ങൾക്ക് പതിനഞ്ചുദിവസം കഴിഞ്ഞശേഷവും വ്യാപാരികളുടെ മുമ്പിൽ വില നിശ്ചയിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

403. തുലാമാനംപ്രതീമാനം സമുപസ്യാൽസുലക്ഷിതം
ഷട്സുഷട്സുചമാസേഷ പുനരേവപരീക്ഷയേൽ.

രാജാവ് തന്റെ ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരെക്കൊണ്ടു പടി, ത്രാസ, മരയ്ക്കാൽ ഇവയിൽ മുദ്രയടിപ്പിച്ച് ആറുമാസത്തിൽ ഒരു പ്രാവശ്യം വീതം അളവു ശരിയായിരിക്കുന്നുവോ എന്നു പരിശോധിക്കേണ്ടതാകുന്നു. ശരിയായിരിക്കുന്നില്ലാത്തപക്ഷം ഒഴിയിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

404. പണംയാനന്തരേദാപ്യം പൗരപ്പോർദ്ധപണനതേ
പാദംപശുചയോഷിശു പാദാർദ്ധംരിക്തകഃപുമാൻ.

വണ്ടിയ്ക്കു ഒരു പണവും, ചുമട്ടുചുമക്കുന്നവൻ അറപ്പണവും, ചുമട്ടുവഹിക്കുന്ന കാള മുതലായവയ്ക്കും സ്ത്രീകൾക്കും കാൽപ്പണംവീതവും, ചുമടില്ലാത്തവർക്ക് അരയ്ക്കാൽ പണവും തോണിക്കാർക്ക് കൂലി വാങ്ങേണ്ടതാകുന്നു.

405. ഭാഷാപുണ്ണാനിയാനാനി താര്യന്ദാപ്യാനിസാരതഃ
രിക്തഭാഷാാനിയൽകിഞ്ചിൽപുമാംസശ്ചാപരിഹരഃ

ചരക്കുവണ്ടികൾക്ക് ആ ചരക്കുകളുടെ ഉന്നതാനതങ്ങൾക്കനുസരണമായും, ചരക്കില്ലാതെ കോണി മുതലായവ കയറിയ വണ്ടിക്ക് ആ ഭാരത്തിന്റേതായും, പാവപ്പെട്ടവർക്ക് ഏതെങ്കിലും അല്ലമായും തോണിക്കാർക്ക് കൂലിവാങ്ങേണ്ടതാകുന്നു.

406. ദീർഘാധനിയഥാദേശം യഥാകാലംതരോഭവേൽ
നദീതീരേഷ്വതദിദൃഗ്യാ ത്വമുദ്രോന്ധിലക്ഷണം.

നടിയിൽക്കൂടി പോകേണ്ട മാർഗ്ഗത്തിന്റെ ഭാരം, ഉന്നതാനുഭവങ്ങളായ പ്രദേശം, വേനൽ, വർഷം മുതലായ കാലം ഇവ വിചാരിച്ചു തക്ക വിധം തോണിക്കാരൻ കൂലി വാങ്ങേണ്ടതാകുന്നു. ഈ കൂലിയേർപ്പാട് നദീവിഷയത്തിൽ മാത്രമല്ലാതെ കറാറിനാൽ സഞ്ചരിക്കേണ്ടതായ സമുദ്രത്തിൽ ഉണ്ടായിരിക്കുകയില്ല. ആ വിഷയത്തിൽ പ്രയാസത്തിന് തക്ക വിധം ഏർപ്പാട് ചെയ്തുകൊള്ളേണ്ടതാകുന്നു.

407. ഗർഭിണീതുഭിമാസാദി സ്ഥൂലപ്രവൃത്തിതോമുനി;
ബ്രാഹ്മണാലിംഗീനശ്ചൈവ നദാപ്യാസ്സാരികന്തരേ.

രണ്ടു മാസത്തിനുമേൽ ഗർഭമുള്ള സ്ത്രീ, സന്യാസി, വാനപ്രസ്ഥൻ, ബ്രഹ്മചാരി, ബ്രാഹ്മണൻ ഇവരോടു തോണിക്കാരൻ കൂലി വാങ്ങരുതാത്തതാകുന്നു.

408. യന്നാവികിഞ്ചിദാശാനാം വിശീര്യേതാപരാധതഃ
തദാശൈരേവദാതവ്യം സമാഗമ്യസ്വതോംശതഃ
തോണിയിൽ കയറിയ സാമാനങ്ങൾ തോണിക്കാരന്റെ അജാഗ്രതനിമിത്തം, നഷ്ടപ്പെട്ടാൽ ആ നഷ്ടം ആ തോണി നടത്തുന്ന തോണിക്കാരന്മാരെല്ലാംകൂടി വീതംപോലെ കൊടുക്കേണ്ടതാകുന്നു.

409. ഏഷനയായിനാമുക്തോ വ്യവഹാരസ്യനിർണ്ണയഃ
ദാശാപരാധതസ്തോയേ ദൈവികേനാസ്തിനിഗ്രഹഃ
നഷ്ടം മനഷ്യരുടെ വീഴ്ചനിമിത്തം വന്നതാണെങ്കിൽ മാത്രമല്ലാതെ, ദൈവികമായി വന്നാൽ തോണിക്കാരനെ ദണ്ഡിക്കരുതാത്തതാകുന്നു.

410. വാണിജ്യംകാരയേദൈവ്യം കസീദംകൃഷിമേവപ
പശൂനാംരക്ഷണൈവേവ ദാസ്യം ശൂദ്രംദ്രിജന്താം.
വർത്തകം, പലിശവാങ്ങുക, ഋണിയെ കടം, ഗോരക്ഷണം ഇവ വൈദ്യനോടും; ബ്രാഹ്മണശൂദ്രൻ ചെയ്യുന്നതിനു ശൂദ്രനോടും; രാജാവ് ആജ്ഞാപിക്കേണ്ടതാകുന്നു. അപ്രകാരം ചെയ്യാതിരുന്നാൽ അവരെ ദണ്ഡിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

411. ക്ഷത്രിയഞ്ചൈവവൈശ്യഞ്ച ബ്രാഹ്മണോവൃത്തികൾകീർത
ബീഭൃയാദാഹൃശംസ്യേന സാന്നിക്യമാണിക്കാരയന്തഃ
വൃത്തിയില്ലാതെ കഷ്ടപ്പെടുന്ന ക്ഷത്രിയ, വൈശ്യന്മാർ ധനികനായ ബ്രാഹ്മണനെ ശരണംപ്രാപിച്ചാൽ, അവരെ അവൻ തന്റെ ഊഴിയവേല ചെയ്യുന്നതിനു നിയമിക്കാതെ ദയാലുവായി വ്യവഹാരഭിവൃത്തികളിൽ നിയമിച്ചു രക്ഷിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

412. ദാസ്യത്തുകാരയന്ലോഭാൽ ബ്രാഹ്മണസ്സംസക്താൻ
ദ്രിജാൻ
അനിമതഃപ്രാവേത്യാ ദാജ്ഞാദണ്ഡശ്ശതാനിഷ്ടം
ഉപനയനം മുതലായ സംസംകാരമുള്ളവരായും തൊഴിൽ ചെയ്യുന്നതിൽ മനസ്സില്ലാത്തവരായും ഇരിക്കുന്ന ദ്രിജന്മാരെ പ്രത്യേകംകൊണ്ടും ലോഭംകൊണ്ടും വേലചെയ്യിക്കുന്ന ബ്രാഹ്മണൻ അറ്റന്ററുപണം ദണ്ഡം വിധിക്കണം.

413. ശൂദ്രത്തുകാരയേദാസ്യം ക്രിതമക്രിതമേവവാ
ദാസ്യായൈവഹിസൃഷ്ടോസൗ ബ്രാഹ്മണസ്യസ്വയംഭവാ
ബ്രാഹ്മണൻ ശമ്പളംകൊടുത്തു ശൂദ്രനെക്കൊണ്ടു വേലചെയ്യിക്കണം.

എന്തെന്നാൽ ശുഭൻ ബ്രാഹ്മണന്റെ വേലക്കാരനായിട്ടല്ല സൃഷ്ടിച്ചിരിക്കുന്നത്.

414. നസാമിനാനിസൃഷ്ടോപി ശുഭോദാസ്യോദിമുച്യതേ
നിസർഗജംഹിതത്തസ്യ കസ്തസ്താത്തദപോഹതി.

ശുഭൻ യജമാനന്റെ വേലയിൽനിന്നും തള്ളപ്പെട്ടവനായിരുന്നു ലും, ആ വേല അവനെ വിട്ടുമാറുന്നില്ല. ഇഹലോകത്തിലും, പരലോകത്തിലും ഉപയോഗത്തിനായിട്ട് അവനോടുകൂടി ജനിച്ച ആ വേല ആർക്കു നീക്കാൻ കഴിയുമോ, അവൻ പരലോകസുഖത്തിനായി ബ്രാഹ്മണശുശ്രൂഷ ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു.

415. ധ്വജാഹുതോഭേതദാസോ ഗൃഹജഃക്രിതഭത്തിമൗ

പൈത്രികോഭണ്ഡദാസശ്ച സപൈതേദാസയോനയഃ

യുദ്ധത്തിൽ ജയിക്കപ്പെട്ടവൻ, ഭേതിയോടുകൂടി വേലചെയ്യുന്നവൻ, തന്റെ ദാസിയുടെ പുത്രൻ, വിലയ്ക്കു വാങ്ങപ്പെട്ടവൻ, ദാനം മാർഗ്ഗമായി ലഭിച്ചവൻ, വംശപരമ്പരയാ, അനുസൃതമായി വേലചെയ്യുന്നവൻ, കുറുമ്മോചനത്തിനായിട്ടു വേലചെയ്യുന്നവൻ, എന്നിങ്ങനെ വേലക്കാർ ഏഴുവിധമാകുന്നു.

416. ഭാര്യോപുത്രശ്ചദാസശ്ച ത്രയഏവധനാഃസ്മൃതാഃ

യത്തേസമധിഗച്ഛന്തി യസ്യതേതസ്യതദ്ധനം.

ഭാര്യോപുത്രൻ, വേലക്കാരൻ, ഇവർക്കു സ്വാധീനത്തിൽ ഭവ്യമില്ലാത്തതാകുന്നു. ഇവർ എത്ര ധനം നേടിയാലും ആ ധനം തന്റെ യജമാനന്റെ വകയായിത്തന്നെ തീരും. അതായത് യജമാനന്റെ ആജ്ഞയോടെ യഥാവിധിയായിത്തീർന്നാലും തങ്ങളുടെ ഭവ്യം ചിലവാക്കരുത്.

417. വിസ്രബ്ധബ്രാഹ്മണശുഭോ ദ്രവ്യോപാദാനമാചരേൽ

നഹിതസ്യാസ്തികിഞ്ചിത്സം ഭേതത്വാഹാര്യധനോഹിസ

ബ്രാഹ്മണൻ സന്ദേഹംകൂടാതെ മേലാഞ്ഞ ഏഴുവിധം വേലക്കാരായ ശുഭരിൽനിന്നും ഭവ്യം ബലാൽ എടുക്കുന്നതിനു വിരോധമില്ല. യജമാനൻ എടുത്തുകൊള്ളുന്നതിനു യോഗ്യമായ ഭവ്യത്തോടുകൂടിയ ശുഭൻ തന്റെ ഭവ്യത്തിനു ലേശവും അവകാശിയായിത്തീരുന്നതല്ല.

418. വൈശ്യശുഭപ്രയത്നേന സ്വാനികർമ്മാണികാരയേൽ

തൗഹിമപുതൗസ്വകർമ്മഭ്യഃ ക്ഷേദായേതാമിദംജഗൽ.

വൈശ്യനെയും, ശുഭനെയും അവരവരുടെ തൊഴിലുകൾ ചെയ്തതുകൊണ്ടും രാജാവു നിഷ്കർഷാപൂർവ്വം ആജ്ഞാപിക്കേണ്ടതാകുന്നു. ഇല്ലാതിരുന്നാൽ അവർ ലോകം മുഴുവനും നശിപ്പിച്ചുകളയും.

419. അഹനൃഹനൃവേക്ഷേത ധർമ്മാന്താൻവാഹനാനിച

ആയവ്യയൗചനിയതാ വാകരാൻകോശമേവച.

തന്റെ മന്ത്രി, പുരോഹിതൻ മുതലായവരെക്കൊണ്ടും, ഇഹലോകത്തിലും പരലോകത്തിലും ഉപയോഗമായിട്ട് താൻ ചെയ്യിക്കുന്ന ലൗകികവൈദിക കാര്യങ്ങളും, കഠിന മുതലായ വാഹനം, വരവ്, ചെലവ്, ഇരിപ്പ്, രത്നശാല, സ്വർണ്ണശാല, ണ്ടോരം ഇവയും രാജാവു നിത്യം പരിശോധിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

420. എവം സർവാനിമാന്രാജാ വ്യവഹാരാൻസമാപയൻ

വ്യവോഹൃകിൽബിഷംസർവ്വം പ്രാപ്നോതിപരമാംഗതി.

സകല വ്യവഹാരങ്ങളും തീരുമാനംചെയ്യുന്ന രാജാവ് സർവ്വപാപങ്ങളിൽനിന്നും മുക്തനായി സർഗ്ഗം മുതലായ പരമമായ ഗതിപ്രാപിക്കുന്നു.

ഒൻപതാം അദ്ധ്യായം

ദമ്പതീധർമ്മം

1. പുരുഷസ്വസ്ത്രീയശൈവ ധർമ്മേവർമ്മനിതിഷ്ഠതോഃ
സംയോഗേവിപ്രയോഗേച ധർമ്മാൻവക്ഷ്യാമിശാശാ-

താൻ

വ്യഭിചാരദോഷം കൂടാതെ ധർമ്മമായിട്ടു പരസ്പരം ആജ്ഞാനുവർത്തി കളായിരിക്കുന്ന ദമ്പതിമാർ ചേർന്നിരിക്കുമ്പോഴും, പിരിഞ്ഞിരിക്കുമ്പോഴും അവർ നടത്തേണ്ടതായ നിത്യങ്ങളായ ധർമ്മങ്ങൾ പറയാൻ തുടങ്ങുന്നു.

2. അസ്വതന്ത്രാഃസ്ത്രീയഃകാര്യഃ പുരുഷൈഃസൈവദൃഢിവാ-
നിത.

വിഷയേഷുചസന്തുജ്യാസ്സംസ്ഥാപ്യാന്തർമ്മനോവശഃ

ഭർത്താവ് തുടങ്ങിയ ബന്ധുക്കൾ രാവു പകലും ഒരു കാര്യത്തിലും സ്ത്രീകൾക്ക് സ്വാതന്ത്ര്യം കൊടുക്കരുതാത്തതാകുന്നു. അവർ ദുർവിഷയികളായിരുന്നാലും തങ്ങളുടെ സ്വാധീനത്തിൽ അധിവസിച്ചുകൊള്ളേണ്ടതാകുന്നു.

3. പിതാരക്ഷതികശ്ചമാരേ ഭർത്താരക്ഷതിയശ്ചനേ
രക്ഷന്തിസ്ഥാവിരേപത്രാ നസ്ത്രീസ്വാതന്ത്ര്യമർഹതി

സ്ത്രീകൾ കുമാരാവസ്ഥയിൽ പിതാവിനും, യൗവ്വനാവസ്ഥയിൽ ഭർത്താവിനും, വാർദ്ധക്യത്തിൽ പുത്രനും രക്ഷിക്കപ്പെടുന്നതിനു യോഗ്യകളാകയാൽ ഒരു ചാലത്തും സ്ത്രീകൾ സ്വാതന്ത്ര്യമർഹിക്കുന്നില്ല.

4. കാലേദാതാപിതാവാചേദാ വാച്യത്വാനുപയുക്തപതിഃ
മൃതേഭർത്തരിപുത്രസ്തു വാച്യേമാതൂരരക്ഷിതാ

പുത്രിയെ ഋതുക്കാലത്തിനു മുമ്പായിട്ടു തക്ക യോഗ്യനായ വരനെ കല്യാണം ചെയ്തു കൊടുക്കാത്ത പിതാവും, ഭാര്യയെ ഋതുക്കാലത്തിൽ പ്രാപിക്കാത്ത ഭർത്താവും, ഭർത്താവിന്റെ മരണശേഷം മാതാവിനെ രക്ഷിക്കാത്ത പുത്രനും നിന്ദ്യന്മാരായിത്തീരും.

5. സൂക്ഷ്മേഷുഭ്യോപിപ്രസംഗേഭ്യഃ സ്ത്രീയോരക്ഷ്യാവിശേഷതഃ
ദാധോർഹികലന്തോദ്യോക മാവഹേയൂരരക്ഷിതാഃ

സൂക്ഷ്മമായിരിക്കുന്ന ഭൂഷണംസർഗ്ഗത്തിൽനിന്നും സ്ത്രീകളെ രക്ഷിക്കേണ്ടതാകുന്നു. ഇല്ലാതിരുന്നാൽ ജനിച്ച് കലം, വിവാഹംചെയ്ത കലം ഈ രണ്ടു കലങ്ങളും ഭൂഷമായി തീരുന്നു.

6. ഇമംഹിസർവവണ്ണാനാം പശ്യന്തോധർമ്മമുത്തമം
യതന്തേരക്ഷിതുംഭാര്യോ ഭർത്താരോ ദുർബ്ബലാത്മാപി

സകല വസ്തുതിലുള്ളവർക്കും സ്ത്രീരക്ഷണമാണ്. ഉൽകൃഷ്ടധർമ്മമെന്ന റിഞ്ഞിട്ടും, ഭർത്താക്കന്മാർ അപ്രാപ്തന്മാരായിരുന്നാൽകൂടിയും ഭാര്യമാരെ പ്രയത്നേന രക്ഷിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

7. സ്വാംപ്രസൂതിഞ്ചരിത്രഞ്ച കലമാത്മാനംമവപ
സ്വബുധർമ്മംപ്രയത്നേന ജായാംരക്ഷൻഹിരക്ഷതി

ഭാര്യയെ രക്ഷിക്കുന്നവൻ തന്റെ സന്തതി, ആചാരം, കലം, ആത്മാവ്, വൈദികധർമ്മം ഇവ താൽപ്പര്യത്തോടുകൂടി രക്ഷിക്കുന്നവനായി തീരുന്നു.

8. പതിഭാര്യാംസമ്പ്രവിശ്യ ഗഭോഭൂതേഹജായതേ
ജായായാസ്സഭിജായാതപം യസ്യോജായതേപുനഃ

ഭർത്താവ് ഇന്ദ്രിയരൂപമായി തന്റെ ഭാര്യയെ പ്രാപിച്ചു, ഗർഭമായി ജനിച്ചു, പിന്നെ അവളിൽനിന്നു പുത്രനായി ഭവിക്കുന്നതുകൊണ്ടും ആഭാര്യയ്ക്കു ജായയെന്ന പേരുണ്ടായിരിക്കുന്നു.

9. യാദൃശംജേതേഹിസ്രീ സുതംസുതേതഥാവിധം
തസ്മാൽപ്രജാവിശുദ്ധ്യത്ഥം സ്ത്രീയംരക്ഷേൽപ്രയത്നതഃ

സ്ത്രീകൾ എത്ര വിധത്തിലുള്ള പുരുഷനെ പ്രാപിക്കുമോ, അവനെ പോലുള്ള സുതനെ പ്രസവിക്കുന്നു. അതിനാൽ പരിശുദ്ധനായ പുത്രൻ ജനിക്കുന്നതിനായിട്ട് താൽപ്പര്യത്തോടുകൂടി ഭാര്യയെ വ്യഭിചാരദോഷത്തിൽനിന്നും രക്ഷിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

10. നകശ്ചിദ്യോഷിതഃ ശക്തഃ പ്രസഹ്യപരിരക്ഷിതം
ഏതൈരുപായയോഗൈസ്ത ശക്ത്യാസ്താഃ പരിരക്ഷിതം

ഒരുത്തനും സ്ത്രീകളെ വ്യഭിചാരദോഷത്തിൽനിന്നും ബലാൽ രക്ഷിക്കുന്നതിനും സമർത്ഥനായി തീരുന്നില്ല. താഴെപ്പറയുന്ന ഉപായങ്ങളെക്കൊണ്ടും രക്ഷിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

11. അർത്ഥസ്യസംഗ്രഹേചൈനാം വ്യയേചൈവനിയോജ—
യേൽ ശഠചേധർമ്മേണപങ്ക്തയാഞ്ച പാരിണാഹ്യസ്യചേ—
ക്ഷണേ

ഗൃഹത്തിൽ വേണ്ടതായ പാത്രം മുതലായവ വാങ്ങുന്നതിനായിട്ട് കൊടുത്ത ദ്രവ്യം രക്ഷിക്കുന്നത് ചെലവു ചെയ്യുന്നത്, പാത്രം മുതലായവ ശുദ്ധി ചെയ്യുന്നത്, ഗൃഹം ശുദ്ധിയാക്കി അലങ്കരിക്കുന്നത് ദേവപൂജ മുതലായവയ്ക്ക് ഉപയോഗമായ കാര്യം ചെയ്യുന്നത്, അടുക്കളക്കാര്യം ഗൃഹത്തിലുള്ള പാത്രങ്ങൾ, ശയ്യ മുതലായവ സൂക്ഷിക്കുന്നത് തുടങ്ങി ആവശ്യമായ കാര്യങ്ങൾ ഭാര്യയെ ഏല്പിച്ച് അവളുടെ മനസ്സ് മറ്റൊന്നിൽ പ്രവേശിക്കാതെ നിയമനം ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു.

12. അരക്ഷിതാഗൃഹേരുദ്ധാഃ പുരുഷൈരാപ്തകാരിഭിഃ
ആത്മാനമാത്മനായാസ്ത രക്ഷേയുസ്താസ്സരക്ഷിതാഃ

സ്ത്രീകൾ തങ്ങളെ തങ്ങൾതന്നെ രക്ഷിക്കേണ്ടതാകുന്നു. അതുതന്നെ അവർക്കു നല്ല രക്ഷയാകും. സ്ത്രീകൾ നല്ല കാവല്ലാതെ നിയമിച്ച ഗൃഹത്തിൽനിന്നും പുറത്തു പോകാനനുവദിക്കാതെ സൂക്ഷിക്കപ്പെട്ടാലും നല്ല നവരല്ല.

13. പാനന്ദുർജനസംസർഗഃ പത്യാചവിരഹോടനം
സ്വപ്നോനഗേഹവാസശ്ച നാരീസംഭ്രഷണാനിഷട്

കള്ള കടിക്കുക, ദുഷ്ടജനസംസർഗ്ഗമുണ്ടാവുക, ഭർത്താവിനെ കൂടാതെ അന്യനഗരത്തിൽ പോവുക, കാരണം കൂടാതെ അങ്ങുമിങ്ങും നടക്കുക, ഇഷ്ടമുള്ളയിടത്തു് ഉറങ്ങുക; അന്യഗൃഹത്തിൽ പോയി പാർക്കുക ഈ ആറു കൃത്യങ്ങളും സ്ത്രീകൾക്കു് നിന്ദ്യങ്ങളാണ്.

14. ഒന്നൊരൂപം പരീക്ഷന്തേ നാസാം വയസി സംസ്ഥിതിഃ
സുരൂപം വാവിരൂപം വാ പുമാനിത്യേവ ലജ്ജന്തേ

സ്ത്രീകൾ പുരുഷന്മാരുടെ സൗന്ദര്യത്തെയും, പ്രായത്തെയും ഇച്ഛിക്കാതെ പുരുഷത്വം മാത്രം മുഖ്യമായി ഗണിച്ചു് അവരെ പ്രാപിക്കുന്നു.

15. പൗശ്വല്യാച്ഛലചിത്താച്ഛന്നേന്ധോച്ഛാസ്രഭാവതഃ
രക്ഷിതായത്തനോനീയ ഭർതൃഷ്വേതാവികർവന്തേ

സ്ത്രീകൾ തന്നിഷ്ടം പോലെ നടക്കുന്നതിൽ ആഗ്രഹവും, ചഞ്ചല മനസ്സും, നിസ്സേഹത്വവും പ്രകൃത്യാ തന്നെയുള്ളവരാകയാൽ, ഭർത്താവിനാൽ സൂക്ഷിക്കപ്പെട്ടിരുന്നാലും അവർ അവരെ വിരോധിക്കുന്നു.

16. ഏവം സ്വഭാവം ജ്ഞാതാസാം പ്രജാപതിനിസർഗ്ജം
പരമം യത്നമാതിഷ്ഠേൽ പുരുഷോരക്ഷണം പ്രതി

സ്ത്രീകൾക്കു് ഈ സ്വഭാവം ബ്രഹ്മാവു സൃഷ്ടിച്ചപ്പോൾ തന്നെയുള്ളതാണെന്നറിഞ്ഞു്, പുരുഷന്മാർ കേട്ടു വേദിക്കാതെ നടക്കുന്നതിനായിട്ടു്, ഉപരിയായ പ്രയത്നം ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു.

17. ശയ്യാസനമലങ്കാരം കാമം ക്രോധമനാർജ്ജവം
ദ്രോഹഭാവം കചദ്യോച സ്ത്രീഭ്യോ മനരക്ലയൽ

ശയ്യാ, ആസനം, അലങ്കാരം, കാമം, കോപം, അസത്യം, ദ്രോഹ ചിത്ത ഇവ സ്ത്രീകൾക്കായി മനു കല്പിച്ചതാകുന്നു.

18. നാസ്തി സ്ത്രീണാം ക്രിയാമന്ത്രൈരീതിധർമ്മോ വ്യവസ്ഥിതഃ
നിരിദ്രിയാഹ്യമന്ത്രാശ്ച യോനൃതമിതി സ്ഥിതിഃ

സ്ത്രീകൾക്കു് ജാതകർമ്മം മുതലായവ മന്ത്രസഹിതമായില്ലാത്തതാകുന്നു. ഇവർക്കു് മനഃശുദ്ധിയുമില്ല; പാപത്തെപ്പോക്കുന്ന മന്ത്രോപദേശവുമില്ല. അതുകൊണ്ടു് അസത്യം എന്നപോലെ അപരിശുദ്ധകളായിരിക്കുന്നു.

19. തഥാച ശ്രുതയോബഹേധാ നിഗീതാനി ഗമേഷ്വപി
സ്വാലക്ഷണ്യപരീക്ഷാർത്ഥം താസാം ശ്രുതനിഷ്കൃതീഃ

സ്ത്രീകൾ ഏറ്റവും വ്യഭിചാരദോഷമുള്ളവരെന്നു്, അനേകം ശ്രുതികളിലും ശാസ്ത്രങ്ങളിലും പറയപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. അതിലേയ്ക്കു ദൃഷ്ടാന്തമായിട്ടു് ആ വ്യഭിചാരത്തിന്നു ശ്രുതിയിൽ പറഞ്ഞിട്ടുള്ള പ്രായശ്ചിത്തം പറയാം.

20. യന്മേമാതാപ്രലലുഭേ വിചരന്ത്യപ്രതിപ്രതാ
തന്മേരേതഃ പിതാവുങ്ക്താ മിത്യന്യേതന്നിദർശനം

ഒരുത്തൻ തന്റെ മാതാവിനു് മാനസികവ്യഭിചാരം നേരിട്ടതായാണെന്നു് ആ ദോഷനിവർത്തിക്കായി പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യുന്നു. മറ്റൊരാളിൽ അയൽഗൃഹത്തിൽ ചെന്നു് അവിടെ പരപുരുഷനെ നോക്കി ഏതെങ്കിലും മനസ്സുകൊണ്ടാഗ്രഹിച്ചിരുന്നാൽ ആഗ്രഹത്താലുണ്ടാകുന്ന രേതസ്സു് തന്റെ

പിതാവ് തന്റെ രേതസ്സിനാൽ പരിശുദ്ധമാക്കത്തക്കതാകുന്നു. സ്ത്രീകൾ അസ്ഥിർവൃത്തികളാണെന്നുള്ളതിലേയ്ക്ക് ദൃഢാന്തം ഇതാകുന്നു.

21. ധ്യാനശക്തിയുടേതുകിഞ്ചിൽ പാണ്ഡിത്രാഹസ്യചേതസാ തസ്യൈവവ്യഭിചാരസ്യ നിഹവസ്സമ്യഗ്വ്യതേ

പ്രായശ്ചിത്തം ഭർത്താവിനു വിരോധമായിട്ടു പരപുരുഷനെ മനസ്സു കൊണ്ടു വിചാരിക്കുന്നതായ മാനസവ്യഭിചാരത്തിന്നു വിധിക്കപ്പെട്ടതാകുന്നു. ഈ പ്രായശ്ചിത്തവും ആ മാതാവിന്റെ വയറ്റിൽ താൻ ജനിച്ചതിനായിട്ടു പുത്രൻ ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു, അവൾക്കായിട്ടല്ല.

22. യാദൃഗ്നേനഭർത്താസ്മി സംയുജ്യേതയഥാവിധി താദൃഗ്ഗുണാസാഭവതി സമുദ്രേണവനിമന്തഗാ

നദീജലം സ്വഭാവേന ഏതു സ്വാഭാദോഷമുണ്ടായിരുന്നാലും സമുദ്രത്തിൽ ചേർന്നാൽ അതിന്റെ സ്വാഭാദോഷം പോകുന്നതുപോലെ, സ്ത്രീകളും തന്റെ ഭർത്താവിന്റെ ഗുണത്തെ അനുസരിക്കുന്നു.

23. അക്ഷമാലാവസിഷ്ണേന സംയുക്തായമയോനിജാ സാരംഗീമന്ദപാലേന ജഗാമാഭ്യർഹണീയതാം

വസിഷ്ഠമഹാഷിയാൽ വിവാഹം ചെയ്യപ്പെട്ട അക്ഷമാലയും, മന്ദപാലമുനിയാൽ വിവാഹം ചെയ്യപ്പെട്ട സാരംഗീയും അയമജാതിയായിരുന്നു എന്നു വരികിലും ആ മുനിമാരുടെ ഗുണം പ്രാപിച്ചു പുജനീയമായായി വീച്ചു.

24. എതാശ്ചാനുശ്ചലോകേന്ദ്രീ നപക്വഷ്യപ്രസൂതയഃ ഉൽക്കണ്ഠയോഷിതഃ പ്രാപ്താഃ സൈവസ്തേഭർത്തൃഗുണൈഃ—
ശുഭൈഃ

സത്യവതി മുതലായ ചില താഴ്ന്ന ജാതി സ്ത്രീകളും ഉയർന്ന ജാതി ജന്മാരായ പൂരുഷന്മാരെ പ്രാപിച്ചു തങ്ങളുടെ പതിപ്രതാപർമ്മങ്ങളാലും, അവരുടെ ഭർത്താക്കന്മാരുടെ മഹിമകൊണ്ടും ഈ ലോകത്തിൽ ഉൽക്കണ്ഠ പ്രാപിച്ചു.

25. ഏഷോദിതാലോകയാത്രാ നിത്യംസ്മൃപുംസയഃശ്ലഭാ പ്രേത്യേഹപസുഖോദർക്കാൻ പ്രജാധർമ്മാന്നിബോധത ഇതുപര്യന്തം ലോകാചാരമായ ബേതീയർമ്മം പറയപ്പെട്ടു. ഇനി ഇഹപസുഖങ്ങളെ കൊടുക്കുന്ന പുത്രധർമ്മങ്ങളെക്കുറിച്ചു പറയാം.

പുത്രവിഷയം

26. പ്രജാനർത്ഥമഹാഭാഗാഃ പുജാർഹാഗൃഹദീപ്തയഃ സ്ത്രീയഃശ്രീയശ്ചഗേഹേഷു നവിശേഷോസ്തികശ്ചന

സ്ത്രീകളെ രക്ഷിക്കുന്നതിൽ എത്ര പ്രയാസമുണ്ടായിരുന്നാലും നല്ല പുത്രനെ പ്രസവിച്ചു അധികം സുഖം അനുഭവിക്കുക നിമിത്തം അവരെ വ്യഗ്രാഭരണങ്ങളെക്കൊണ്ടലങ്കരിക്കേണ്ടതാകുന്നു. ഗൃഹത്തിന്നു സൗന്ദര്യം വരുത്തുന്നവരായ സ്ത്രീകൾക്കും, ലക്ഷ്മീദേവിക്ക് യാതൊരു ദേവുമില്ല.

27. ഉല്ലാഭനമപത്യസ്യ ജാതസ്യപരിപാലനം പ്രത്യഹംലോകയാത്രായാഃ പ്രത്യക്ഷം സ്ത്രീനിബന്ധനം

പുത്രോല്പാദനം, ജനിച്ച പുത്രന്റെ സംരക്ഷണം, നിത്യവും വന്ന വിരുന്നുകാർ മുതലായവരെ ഉപചരിക്കൽ ഇവയെല്ലാം സ്ത്രീകൾ നിമിത്തമാകുന്നു. ഇത് പ്രത്യക്ഷമാകുന്നു.

28. അപത്യംധർമ്മകാര്യാണി ശുശ്രൂഷാരതിരത്നമാ
ഭാരാധീനസ്തമാസപർഗ്ഗഃ പിതൃണാമാത്മനശ്ചഹ

പരിശുദ്ധമായ പുത്രനെ പ്രസവിക്കൽ, അഗ്നിഹോത്രം മുതലായ ധർമ്മകാര്യം ചെയ്യൽ, മഹത്തായ ശുശ്രൂഷ ചെയ്യൽ, തനിക്കും തന്റെ പിതൃക്കൾക്കും സ്വർഗ്ഗലോകപ്രാപ്തിയുണ്ടാക്കൽ ഇവയെല്ലാം ഭാര്യയുടെ അധീനതയിലുള്ളതാകുന്നു.

29. പതിംയാനാഭിചരതി മനോവാശേഹസംയതാ

സാഭർത്തൃലോകാനാപ്നോതി സത്ഭിസാധീതിചോപ്യതേ

യാതൊരു സ്ത്രീ തികരണശുദ്ധിയോടുകൂടിഭർത്തൃശാസനം ധിക്കരിക്കാതെ നടക്കുന്നുവോ, അവൾ ഇഹത്തിൽ മഹാമാന്ദ്രം നല്ലവളെന്നു പുകഴ്ത്തപ്പെട്ടവളായി പരത്തിൽ ഭർത്താവു പ്രാപിക്കേണ്ടലോകം പ്രാപിക്കുന്നു.

30. വ്യഭിചാരാത്തുഭർത്തുഃസ്ത്രീ ലോകേപ്രാപ്നോതിനിന്ദ്യതാം

സുഗാലയോനിചാപ്നോതി പാപരോഗൈശ്വചീഡ്യതേ.

ഭർത്താവിന്റെ ആജ്ഞ ധിക്കരിച്ചു നടക്കുന്നവൾ, ലോകനിന്ദിതയായി ക്രോഷാവായി ജനിച്ചു, പാപരോഗത്താൽ പീഡിതയായി തീരുന്നു.

31. പുത്രപ്രത്യഭിതംസത്ഭിഃ പുണ്യജൈശ്വമഹർഷിഭിഃ

വിശ്വജന്യമിമംപുണ്യം മൂപന്യാസംനിബോധത.

പുത്രവിഷയത്തെക്കുറിച്ചു മനു മുതലായ മഹാമാന്ദ്രം മറ്റു മഹാമുനിമാരും പറഞ്ഞതും, സകലർക്കും ഇഷ്ടമായും, പുണ്യമായുമിരിക്കുന്നത് താഴെപ്പറയാൻ തുടങ്ങുന്നു.

32. ഭർത്തുഃപുത്രംവിജാനന്തി ശ്രുതിദ്വൈധനുഭേന്തരി

ആഹുരല്ലാദകംകേചി ദപരേഷേതിണ്ഡവിദ്ഃ

പുത്രൻ ഭർത്താവിനെച്ചേരുമെന്ന് മഹാമാർ പറയുന്നു. ആ ഭർത്താവു രണ്ടുവിധമാണെന്നു പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ചിലർ പുത്രോല്പാദനം ചെയ്തിട്ടുവന്ന ഭർത്താവെന്നും, ചിലർ കല്യാണംചെയ്തവനെ ഭർത്താവെന്നും പറയുന്നു.

33. ക്ഷേത്രഭൂതാസ്തൂതാനാരീ ബീജഭൂതഃസ്മൃതഃപുമാൻ

ക്ഷേത്രബീജസമാധോഗാ സംഭവസ്സർവ്വദേഹിനാം

സ്ത്രീകൾ ക്ഷേത്രങ്ങളോടു സമാനകളായും, പുരുഷൻ ബീജഭൂതമായെന്നല്ലായ്ക്കും പറയപ്പെടുന്നു. ഈ ക്ഷേത്രവും വിത്തും ചേർന്നു സകല ജന്തുക്കളുമുണ്ടാകുന്നു.

ഐശ്വര്യമില്ലാത്ത ഗൃഹം എപ്രകാരം പ്രകാശിക്കുന്നില്ലയോ അപ്രകാരം സ്ത്രീകളില്ലാത്ത ഗൃഹവും ശോഭിക്കുന്നില്ല.

34. വിശിഷ്ടകുത്രചിൽബീജം സ്രീയോനിസ്സോപകുത്രചിൽ ഉയേനുസമായത്ര സാപ്രസൂതിഃ പ്രശസ്യതേ.

ചില സ്ഥലത്ത് വീര്യം ഉൽകൃഷ്ടമായിരിക്കുന്നു. അതായത് പത്രൻ പിതാവിന്റെ ഗുണത്തെ അനുസരിച്ചിരിക്കുന്നു. ഇതിനു ദ്രവ്യാന്തം വ്യാസൻ, ദൃശ്യശ്രവണൻ മുതലായവരാകുന്നു. ചില സ്ഥലങ്ങളിൽ ക്ഷേത്രം ഉൽകൃഷ്ടമായിരിക്കുന്നു. അതായത് ആ പത്രൻ മാതാവിന്റെ ഗുണത്തെ അനുസരിക്കുന്നു. ഇതിനു ദ്രവ്യാന്തം, ഗുതരാഷ്ട്രൻ മുതലായവരാകുന്നു. എന്നാൽ രണ്ടും ഏതുസ്ഥലത്തിൽ ശരിയായിരിക്കുന്നുവോ ആ പത്രൻ കീർത്തനീയനായിത്തീരുന്നു.

35. ബീജസ്യചൈവയോന്യശ്ച ബീജമുൽകൃഷ്ടമുച്യതേ സർവ്വഭൂതിപ്രസൂതിർഹി ബീജലക്ഷണലക്ഷിതാ.

ബീജം, യോനി ഈ രണ്ടിലും ബീജം ഉൽകൃഷ്ടമായിരിക്കുന്നു. ഏതുതരംതന്നെയാൽ എല്ലാ ജന്തുക്കളും ബീജത്തിന്റെ ലക്ഷണത്തോടുകൂടി ജനിക്കുന്നു.

36. യാദൃശംരൂപ്യതേബീജം ക്ഷേത്രേകാലോപപാദിതേ താദൃഗ്രോഹതിതത്തസ്മിൻ ബീജംസൈവ്യഞ്ജിതം—

ഗുണൈഃ

ബീജം ഉൽകൃഷ്ടമാണെന്നുള്ളതിലേക്കു ദ്രവ്യാന്തം, ശരിയായ കാലത്ത് നെല്ലു മുതലായ വിത്തു വിതച്ചാൽ അതിൽനിന്നും ഉണ്ടാകുന്ന ധാന്യമണികൾ ആ വിത്തുവിന്റെ രൂപത്തോടുകൂടി ആ ക്ഷേത്രത്തിലുണ്ടാകുന്നു.

37. ഇയംഭൂമിർഹിഭൂതാനാം ശാശ്വതീയോനിരൂപ്യതേ നചയോനിഗുണാൻകാംശ്ചിൽ ബീജംപുഷ്പതിപുഷ്പിഷു.

ക്ഷേത്രം ഉൽകൃഷ്ടമായിട്ടുള്ളതല്ലെന്നുള്ളതിലേക്കു ദ്രവ്യാന്തം—സകല സ്ഥാവരങ്ങൾക്കും ഭൂമിയെത്തന്നെ യോനിയെന്നു പറയുന്നു. അങ്ങിനെയിരിക്കുന്ന ഭൂമിയിൽ മുളയ്ക്കുന്ന പൂക്കുടികളിൽ ഭൂമിയുടെ യാതൊരു ലക്ഷണങ്ങളും പ്രതിഫലിച്ചു കാണുന്നില്ല.

38. ഭൂമാവപ്യേകകേദാരേ കാലോപ്ലാനിക്രൂഷീവഞ്ചൈഃ നാനാരൂപാണിജായന്തേ ബീജാനീഹസഭാവതഃ

ഒരു ക്ഷേത്രത്തിൽ അനേകം വിത്തുവിതച്ചാലും അവ അതിന്റെ അടയാളങ്ങളോടുകൂടിയതായി മുളയ്ക്കുന്നതല്ലാതെ ക്ഷേത്രത്തിന്റെ ലക്ഷണങ്ങളെ ലേശവും പ്രാപിക്കുന്നില്ല.

39. പ്രീഹയശ്യാലയോമുദാ സ്തീലാമാഷാസ്തഥായവാഃ യഥാബീജംപ്രരോഹന്തി ലഗുനാനീക്ഷവസ്തഥാ.

ചമ്പാവു മുതലായ നെല്ലുകൾ, മറ്റു ധാന്യങ്ങൾ പയറു്, എള്ള്, ഊഴം, വെൺകായം, കരിമ്പു് ഇവയെല്ലാം അതതു വിത്തുകളെ സംശ്രയിച്ചു വിളയുന്നു.

40. അന്യദൃഷ്ടംജാതമന്യ ദിത്യേതന്നോപപദ്യതേ ഉപ്യതേയന്തിയൽബീജം തത്തദേവപ്രരോഹന്തി.

ഒരു ധാന്യം വിതച്ചാൽ മറ്റൊരു ധാന്യമായി തീരുന്നില്ല. ഏതു വിത്തുവിതയ്ക്കുന്നുവോ ആ ധാന്യം തന്നെയുണ്ടാകുന്നു.

41. തൽപ്രാജ്ഞാനാവ്യധീനേന ജ്ഞാനവിജ്ഞാനവേദിനാ
ആയുഷ്കാമേനവപ്സവ്യം നജാതുപരയോഷിതി.

പ്രാകൃതികജ്ഞാനമുള്ളവനായും, മഹാത്മാരാൽ അധ്യയനം ചെയ്യപ്പെട്ടവനായും വേദവേദാന്തം അറിഞ്ഞവനായും, ആയുസ്സിനെ ഇഷ്ടിച്ചവനായും ഉള്ള മനുഷ്യൻ ഒരിക്കലും പരസ്യീയിൽ ബീജം നിക്ഷേപിക്കരുതെന്നതാകുന്നു.

42. അത്രഗാമാവായുഗീതാഃ കീർത്തയന്തിപുരാവിദഃ

യഥാബീജനവപ്സവ്യം പുംസാപരപരിഗ്രഹേ.

ഒരുത്തൻ പരന്റെ ഭാര്യയിൽ ബീജസങ്കലനം ചെയ്യരുതെന്ന വിഷയത്തെക്കുറിച്ച് വായുദേവൻ അനേകം ഗീതങ്ങളിൽ പറഞ്ഞിട്ടുള്ളതായി വിചാരിച്ചു പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു.

43. നശ്യതീഷ്വര്യഥാവിദ്ധഃ ഖേവിദ്ധമനുവിദ്ധ്യതഃ

തഥാനശ്യതിവൈക്ഷിപ്രം ബീജംപരപരിഗ്രഹേ.

ഒരു വേടനിച്ച മൃഗത്തിന്മേൽ, മറ്റൊരാളാൽ അസ്രമേൽപ്പിച്ചാൽ ആ അസ്രം നിഷ്ഫലീഭവിക്കുന്നതുപോലെ, ഒരുത്തന്റെ ഭാര്യയിൽ മറ്റൊരാളാൽ നിക്ഷേപിച്ച ബീജവും നിഷ്ഫലമായി പരിണമിക്കുന്നു.

44. പൃഥോരപീമാംപൃഥിവീം ഭാര്യാംപൂർവ്വിദോവിദഃ

സാനമോദസ്യകേദാര മാഹുഗൃദ്ധ്യവതോമൃഗം.

ഈ ഭൂമിയെ അനേകം രാജാക്കന്മാർ രക്ഷിച്ചുനവന്നാലും മുമ്പിൽ പൃഥ്വക്രവർത്തി ഭരിച്ചതിനാൽ അവന്റെ പത്നിയെന്ന പറയുന്നു. അപ്രകാരംതന്നെ മുമ്പേ ഒരു കാടവെട്ടി ഭൂമിയെ തിരുത്തിയവൻ ആ ഭൂമി സ്വന്തമെന്നും, ആദ്യം മൃഗത്തിന്മേൽ ബൈബ്ബവൻ ആ മൃഗം സ്വന്തമെന്നും പറയുന്നു.

45. ഏതാവാനേവപുരുഷോ യജ്ഞായാത്മാപ്രജേതിഹ

വിപ്രാഃപ്രാഹസ്തഥാവൈത ദ്യോഭന്താസാസം—

മൃതാങ്ഗനാ.

ഭാര്യ, പുത്രൻ, ഭർത്താവ് ഈ മൂന്നുപേരും ചേർന്ന് തന്നെ പുരുഷനാകുന്നതെന്ന് വേദത്തിൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. (ഭാര്യ പകുതി ശരീരമെന്നും പുത്രൻ ആത്മസ്വരൂപമെന്നും സാരം.) വേദജ്ഞന്മാർ ഭർത്താവും, ഭാര്യയും തമ്മിൽ ഭേദമില്ലെന്ന പറയുന്നു.

46. നനിഷ്ക്രയവിസർഗാഭ്യോ ഭന്തുർഭാര്യാവിമുച്യതേ

ഏവംധർമ്മം വിജാനീമഃ പ്രാപ്തപ്രജാപതിനിമ്മിതം.

ഭർത്താവ് ഭാര്യയെ മോചിപ്പിച്ചാലും, വിറ്റാലും ആ ഭാര്യസ്വം അവളെ പിട്ടുമാറുന്നതല്ല. ഇവർക്ക് ബ്രഹ്മാവിന്റെ സൃഷ്ടികാലത്തിൽ തന്നെ ഏർപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്ന ശാശ്വതമായ ധർമ്മം നാശിപ്പിക്കരുത്.

47. സകൃതംശോനിപതതി സകൃതകന്യാപ്രദീയതേ

സകൃദാഹദദാമിതി ത്രീണ്യേതാനിസതാംസകൃൽ.

പിതാവിന്റെ സ്വത്തു് പുത്രന്മാർ വിഭജിച്ചെടുക്കുന്നതും, ഒരു കന്യകയെ ദാനം ചെയ്യുന്നതും, പശു മുതലായവയെ ദാനംചെയ്യുന്നതും, ഒരു

പ്രാവശ്യം ചെയ്യാൻ യോഗ്യമായിട്ടുള്ളതാകുന്നു. ഈ മൂന്നു സ്വത്തുക്കൾ ഒരു പ്രാവശ്യമേ ചെയ്യുന്നുള്ളൂ.

48. യഥാഗോശ്വോഷദാസീഷ മഹിഷ്യജാവികാസുച
നോല്ലാഭകഃപ്രജാഭാഗീ തഥൈവാനന്ദം ഗതാസ്വപി.

ഒരുത്തന്റെ പശു, കുതിര, ഒട്ടകം, ദാസി, എരുമ, ആട് മുതലായവയിൽ മറ്റൊരാളുടേത് വിത്തുകൊടു മുതലായവയെക്കൊണ്ട് സന്തത്യല്ലാഭം ചെയ്യുന്നതായാൽ എങ്ങനെ അവ അവൻ സ്വന്തമായ് ഭവിക്കുകയില്ലയോ, അപ്രകാരം പരഭാര്യയിലും കണ്ടുകൊള്ളേണ്ടതാകുന്നു.

49. യേഷേത്രിണോബീജവന്തഃ പരക്ഷേത്രപ്രവാപിനഃ
തേവൈസന്ധ്യസ്യജാതസ്യ നലഭേതേഫലംകപചിൽ.

ഭൂമിയില്ലാത്ത ഒരുത്തൻ വിത്തുള്ളവനായിരിക്കുന്നുവെന്നു വിചാരിച്ചാൽ, മറ്റൊരാളുടേത് നിലത്തിൽ വിത്തുവിതച്ചാൽ, ആ നിലത്തു വിളഞ്ഞ ധാന്യം വിതച്ചവൻ കൊയ്യുമെന്ന കാര്യം യാതൊരിടത്തും സംഭവിക്കുന്നില്ല.

50. യദന്യഗോഷുവൃഷഭോ വത്സാനാംജനയേഷുതം
ഗോമിനാമേവതേവത്സാ മോലാസുകന്ദിതമാർഷഭോ.

ഒരുത്തന്റെ പശുവിൽ മറ്റൊരാളുടേത് കാള നൂറുനൂതനികളെ ഉല്പാദിപ്പിച്ചാലും, ആ സന്തതികളെല്ലാം പശുവിന്റെ ഉടമസ്ഥനെന്നെ ലഭിക്കും. കാളയുടെ ഉടമസ്ഥൻ വെറുതെ വീര്യത്തെ ചെലവുചെയ്തിട്ടു വെന്നുള്ളതുമാത്രംതന്നെ ലാഭം.

51. തഥൈവക്ഷേത്രിണോബീജം പരക്ഷേത്രപ്രവാപിനഃ
കവന്തിക്ഷേത്രിണാമത്ഥോ ബീജാഭ്യോനിർഗരീയസി.

അപ്രകാരംതന്നെ ഒരുത്തന്റെ ഭാര്യയിൽ മറ്റൊരാളുടേത് സന്തത്യല്ലാഭം ചെയ്താൽ, അപ്രകാരം ചെയ്തയാളിനു ശിശുവിനെ ലഭിക്കുന്നില്ല.

52. ഫലംതനഭിസന്ധായ ക്ഷേത്രിണാംബീജിനാത്ഥമാ
പ്രത്യക്ഷം ക്ഷേത്രിണാമത്ഥോ ബീജാഭ്യോനിർഗരീയസി

ഒരുത്തൻ നിലമില്ലാതെ വിത്തുണ്ടായിരുന്നാൽ, മറ്റൊരാളുടേത് അടുക്കൽ ചെന്ന് നിന്റെ നിലത്തിൽ ഞാൻ വിത്തുവിതയ്ക്കാം. ആ വിളവു നാം രണ്ടുപേരും പൊതുവായി വെച്ചുകൊള്ളാം. എന്ന് ഏർപ്പാട് ചെയ്തിട്ട് വിത്തുവിതയ്ക്കുന്നതുപോലെ, ഒരുത്തന്റെ ഭാര്യയിൽ, ഭാര്യയില്ലാത്ത മറ്റൊരാളുടേത് പുത്രനെ ജനിപ്പിക്കാം. അങ്ങനെ ഏർപ്പാടില്ലാതിരുന്നാൽ പുത്രൻ ആ സ്ത്രീയുടെ ഭർത്താവിന്റേതായി തീരുന്നതാണ്.

53. ക്രിയാഭ്യുപഗമാത്പേതൽ ബീജാത്ഥം യൽപ്രദീയതേ
തസ്യേഹഭാഗിനൗട്ടഷ്ടൗ ബീജീക്ഷേത്രികഏവച.

നിലത്തിന്റെ വിഷയം എന്നപോലെ സ്ത്രീവിഷയത്തിലും, ഭർത്താവും അന്യനും വിളവിന്റെ വിഷയത്തിൽ എന്നപോലെ പുത്രന്റെ വിഷയത്തിലും ഏർപ്പാട് ഉണ്ടായാൽ അതിൽ വിളയുന്ന ധാന്യം എന്നപോലെ, ജനിച്ച പുത്രനും രണ്ടുപേർക്കും സ്വന്തമായിരിക്കുന്നതു ലോകത്തിൽ കാണാം.

54. ഓലവാതാഹൃതംബീജം യസ്യക്ഷേത്രേപ്രരോഹതി
ക്ഷേത്രികസ്യൈവതൽബീജം നവപ്ലാലഭേതേഫലം.

വെള്ളമോ കാരോ ഒരുത്തന്റെ നിലത്തിൽനിന്നു മറ്റൊരുത്തന്റെ നിലത്തിൽ കൊണ്ടുപോയി നിക്ഷേപിക്കുന്ന വിത്തു ഫലിച്ചാൽ, അതു നിലത്തിന്റെ ഉടമസ്ഥനു സ്വന്തമാകുന്നതല്ലാതെ വിത്തിന്റെ ഉടമസ്ഥനു സ്വന്തമാകുകയില്ല.

55. ഏഷധർമ്മോഗവാശ്വസ്യ ദാസ്യഘോജാവികസ്യപവിഹങ്ഗമഹിഷീണാഞ്ച വിജേന്യഃപ്രസവാപ്രതി.

ഒരുത്തൻ, പശു, കുതിര, ദാസി, ഒട്ടകം, ആട്, പക്ഷി, ഏതുമുഖയുടെ കനകം മുതലായവയുടെ വിഷയത്തിലും, നിലത്തിന്റേയും, വിത്തിന്റേയും വിഷയത്തിലുള്ള ദുഷ്ടാന്തംപോലെ അറിയണം.

56. ഏതദൃസ്താർഹമൽഗുതം ബീജയോന്യോപ്രകീർത്തിതം അതഃപരംപ്രവക്ഷ്യാമി യോഷിതാംധർമ്മമാപദി.

ഇതുവരെ നിങ്ങൾക്കായിട്ട് ഭോനിബീജം ഇവയുടെ പ്രഭാവ വിഷയത്തിലുള്ള ഏറ്റക്കുറവുകളെക്കുറിച്ചുപറഞ്ഞു. ഇനി സ്രീകൾക്ക് പുത്രനിലാതെ സന്തതി അവസാനിക്കത്തക്ക ആപത്തുള്ള അവസരത്തിൽ സ്വീകരിക്കേണ്ടതായ ധർമ്മം പറയാൻ തുടങ്ങുന്നു.

സൂത്രീകളുടെ ആപദ്ധർമ്മം

57. ഭ്രാന്തർജ്യേഷുസ്യഭാര്യായ ഗുരുപത്യനുജസ്യസായവീയസസ്തുയാഭാര്യാ സ്നഹാജേഷുസ്യസാസ്മൃതാ.

ജ്യേഷ്ഠന്റെ ഭാര്യ അനുജനു ഗുരുപതിയോടു സമാനയെന്നും, അനുജന്റെ ഭാര്യ ജ്യേഷ്ഠനു മരുമകളോടു സമാനയെന്നും ശാസ്ത്രത്തിൽ പ്രസ്താവിച്ചിരിക്കുന്നു.

58. ജ്യേഷ്ഠായവീയസോഭാര്യാം യവീയാമ്പാഗ്രജസ്രീയം പതിതൗഭവതോഗതാ നിയുക്താവപ്യനാപദി.

ജ്യേഷ്ഠനും, അനുജനും സന്തതി നശിക്കുന്ന വിധമായ ആപത്തു കാലത്തിൽ മഹാനാരുടെ അനുമതിയോടുകൂടിയല്ലാതെ ഒരുത്തന്റെ പണിയെ മറ്റൊരുത്തൻ പ്രാപിച്ചാൽ പതിതരാകുന്നു.

59. ദേവരാദ്ധാസപിണ്ഡാദാ സ്രീയാസമ്യങ്നിയുക്തയാ പ്രജേപിതാഥഗന്തവ്യാ സന്താനസ്യപരിക്ഷയേ.

പുത്രനിലാതെ ആ കലം നശിക്കുന്നതായിരുന്നാൽ ആ സ്രീ തന്റെ ഭർത്താവു മുതലായവരുടെ അനുവാദത്തോടുകൂടി തന്റെ ഭർത്താവിന്റെ അനുജനെയോ, സപിണ്ഡക്കനെയോ പ്രാപിച്ച് കലത്തിനു യോഗ്യമായ ഒരു സന്താനത്തെ ഉണ്ടാക്കാം. അതിന്റെ വിധിയെക്കുറിച്ച് പറയാൻ തുടങ്ങുന്നു.

60. വിധവായാന്നിയുക്തസ്ത ഘൃതാഭേതാവാഗ്യതോനിശി ഏകമുല്ലാഭയേൽപത്രം നദപിതീയംകഥഞ്ചന.

മഹാനാരുടെ അനുവാദത്തോടുകൂടി വിധവയെ പ്രാപിക്കാൻ പോകുന്നവൻ തന്റെ ദേഹമെല്ലാം നെയ് പുരട്ടിക്കൊണ്ടു രാത്രിയിൽ ഇരുട്ടുള്ള സ്ഥലത്തുവെച്ച് അവളെ പ്രാപിക്കണം. ഒരു പുത്രനെമാത്രം ജനിപ്പിക്കേണ്ടതാകുന്നു. രണ്ടാമതൊരു പുത്രനെ ഒരിക്കലും ജനിപ്പിക്കരുതെന്നതാകുന്നു.

61. ദ്വിരീയമേകേപ്രജനം മന്യന്തേന്ദ്രീഷ്ടതദിദഃ

അനിർവൃതം നിര്യോഗാത്ഥം പശ്യന്തോധർമ്മതസ്തയോഃ

ഒരു പുത്രൻ ഉള്ളതു് പുത്രൻ ഇല്ലാത്തതിനോടു ശരിയാണെന്നു ശാസ്ത്രം ലോചിക്കുന്നതിനാൽ രണ്ടാമതൊരു പുത്രനെക്കൂടി ഉല്പാദിപ്പിക്കണമെന്നു പുത്രോൽപത്തി ശാസ്ത്രജ്ഞന്മാരായ ചില മഹാന്മാർ പറയുന്നുണ്ടു്. (ഒരു പുത്രൻ ജനിച്ച് അവൻ ആ കലത്തിനതക്ക യോഗ്യനായി ഭവിക്കാത്ത പക്ഷം രണ്ടാമതൊരു പുത്രനെക്കൂടി ഉല്പാദിപ്പിക്കാമെന്നും ചില പക്ഷാന്തരക്കാർ അഭിപ്രായപ്പെടുന്നുണ്ടു്.)

62. വിധവായാം നിര്യോഗാത്ഥേ നിർവൃതേയഥാവിധി

ഗൃതവച്ചസ്മനുഷാവച്ച വന്തേയതാം പരസ്പരം.

വിധവയെ വിധിപ്രകാരം പ്രാപിച്ച ഗർഭോൽപാദനമായെന്നു കണ്ടാൽ അനന്തരം അവർ പരസ്പരം ഗൃതവിനെപ്പോലെയും മരുമകളെപ്പോലെയും വിചാരിച്ചു മറ്റൊരുകാരായിരിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

63. നിത്യക്രതയൗവിധിംഹിതം വന്തേയാതാന്തു കാമതഃ

താവുഭൂപതിതൗസ്യാതാം സ്മനുഷാഗഗൃതതല്പഗൗ.

മഹാത്മാരാൽ നിയമിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന ജ്യേഷ്ഠകുനിഷ്ണാർ മേൽ പറഞ്ഞവിധിപ്രകാരം വന്തിക്കാതെ, കാമം നിമിത്തം വീണ്ടും അവളെ പ്രാപിക്കുന്നതാൽ മരുമകളേയും, ഗൃതപതിയേയും പ്രാപിച്ചാലെന്നു പോലെ പതിതന്മാരായിത്തീരുന്നു.

64. നാന്യാസ്സിൻവിധവാനാരീ നിര്യോക്തവ്യാദിജാതിഭിഃ

അന്യസ്സിൻഹിതിയുജ്ഞാനാ ധർമ്മം ഹന്യസ്സനാതനം.

പുത്രനില്ലാതായാലും, മറ്റൊരുത്തനിൽനിന്നും പുത്രോല്പാദനം ചെയ്യുന്നതിനായി ദ്വിജന്മാർ അനുമതി നൽകരുതു്. അങ്ങിനെ ചെയ്താൽ അവർ ചിരസ്ഥമായ പാതിവ്രത്യധർമ്മം നശിപ്പിച്ചുകളയും.

65. നോഭാഹികേഷമന്ത്രേഷു നിര്യോഗഃ കീർത്യതേകപതി നവിവാഹവിധാവുക്തം വിധവാവേദനം പുനഃ.

ഏതു വൈദികന്മാർക്കും പുത്രന്മാരില്ലാതായാൽ മറ്റൊരുത്തനോടു കൂടി പുത്രോല്പാദനം ചെയ്യുത്തക്കവിധം വിവാഹമന്ത്രം പറഞ്ഞിട്ടില്ല. വിവാഹവിധായകസൂത്രത്തിലും വിധവാവിവാഹത്തിനു വിധിയില്ല.

66. അയംദിജൈർഹിവിദഗ്ദ്ധിഃ പശുധർമ്മോവിഗഹ്നിതഃ

മനുഷ്യാണാമപിപ്രോക്തോ വേനേരാജ്യംപ്രശംസതി.

ഒരുത്തന്റെ ഭാര്യ മറ്റൊരുത്തനെ പ്രാപിക്കുന്നത് ശാസ്ത്രോക്തം ആയിരുന്നാലും, പശുജാതിയുടെ ധർമ്മമല്ലാതെ മനുഷ്യധർമ്മമല്ലെന്നും, അങ്ങിനെ ചെയ്യുതതെന്നും മഹാന്മാർ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. വേനൻ എന്ന രാജാവു് രാജ്യഭരണം ചെയ്തപ്പോൾ ഈ ഉഗ്രധർമ്മം മനുഷ്യർക്കു് ഏർപ്പെടുത്തി. അന്നുമുതൽ ഈ ധർമ്മം നടപ്പായി.

67. സമഹീമഖിലാംഭുജേൻ രാജർഷിപ്രമരഃപുരാ

വണ്ണാനാംസങ്കരംചക്രേ കാമോപഹതചേതന.

ആ വേനൻ ഈ ഭൂമി മുഴുവനും ചക്രവർത്തിയായിരുന്നു് ഭരിച്ചതു നിമിത്തം രാജരാജനെന്നു പറയുന്നതല്ലാതെ ധർമ്മികനായിരുന്നില്ല. അദ്ദേഹൻ കാമവശഗനായിട്ടു് വണ്ണസങ്കരം ഏർപ്പെടുത്തുകയാണു് ചെയ്തതു്.

68. തതഃപ്രഭൃതിയോമോഹാൽ പ്രമീതവതികാംസ്രിയം
നിയോജയത്യപത്യാത്ഥം തംവിഗർഹന്തിസാധവഃ

ഭർത്താവു മരിച്ചശേഷം സ്ത്രീകൾ യാതൊരുത്തരും അറിയാതെ, ശാസ്ത്രമുണ്ടെന്നു പറഞ്ഞു പുത്രോൽപ്പത്തിക്കായി മരൊരാളത്തന്നെ പ്രാപിക്കുന്നതിന്നു പ്രേരിപ്പിക്കുന്നവനെ മഹാത്മാർ നിന്ദിക്കുന്നു.

69. യസ്യാശ്ചിയേതകന്യായാ വാചാസത്യേകൃതേപതിഃ
തമനേനവിധാനേന ഭിജോവിരുതഭേവരഃ

ഒരു കന്യകയെ ഒരുത്തൻ കൊടുക്കുന്നതായി സത്യമായി വാശാനം ചെയ്തശേഷം ആ വരൻ മരിച്ചുപോയാൽ അവന്റെ ജ്യേഷ്ഠാനുജന്മാരിൽ ആരെങ്കിലും വിവാഹം ചെയ്തു വിധി അനുസരിക്കേണ്ടതാണ്.

70. യഥാവിധിധിഗമ്യന്മാം ശുഭ്രവസ്ത്രാംശുചിഭൂതാം
മിഥോ ഭജേതാപ്രസവാത്സത്യുത്സൃതാവൃതം.

ആ കന്യകയെ വിധിപ്രകാരം വിവാഹംചെയ്തിട്ട് ശുഭ്രവസ്ത്രത്തോടു കൂടിയവളായും, ത്രികരണശുദ്ധിയോടുകൂടിയവളായും ഇരിക്കുന്ന അവളെ അവൻ ജന്തുസ്നാനം കഴിഞ്ഞ അവസരത്തിൽ ഒരു ദിവസം പ്രാപിക്കണം. പീണ്ടു ജന്തുപാലംപരെ നോക്കിയിരുന്ന ഗർഭം ഉണ്ടാകാതിരുന്നാൽ ഗർഭം ഉണ്ടാകുന്നതുവരെ അതായത് ജന്തുസ്നാനകാലങ്ങളിൽ ഓരോ ദിവസം അവളെ പ്രാപിക്കണം.

71. നദതപാകന്യചിരീകന്യാം പുനർദ്വയാദപി പക്ഷണഃ
തത്പാപനഃത്രയഹൽഹി പ്രാപ്തോതിപുരുഷാംഗുതം.

കന്യാദാനത്തിന്റെ ഗുണഭോഷം അറിഞ്ഞവൻ ഒരു കന്യകയെ ഒരുത്തൻ കൊടുക്കാമെന്നു വാഗ്ദാനം ചെയ്തശേഷം അവൻ മരിച്ചാലും, മേൽപറഞ്ഞ വിധിവിട്ടു മരൊരാളത്തന്നെ കൊടുക്കരുത്. കൊടുത്താൽ പുരുഷവിഷയത്തിൽ കളളം പറഞ്ഞ പാപം ഉണ്ടാകുന്നു.

72. വിധിവൽപ്രതിഗ്രഹാപി ത്യജേൽകന്യാംവിഗർഹിതാം
വാധിതാശ്ചിപ്രദൃഷ്ടാം വാമരദ്മനാചോപപാദിതാം.

വിഗർഹണം, കർമ്മവധാധി, വ്യഭിചാരം ഈ ദോഷമുള്ള സ്ത്രീകളെ വ്യാജമായി കൊടുത്താൽ, അവളെ പാണിഗ്രഹണം ചെയ്താൽ, അമ്മി ച വിട്ടുന്നതിനുമുമ്പ് അറിഞ്ഞാൽ ഉടൻ ഉപേക്ഷിക്കുന്നതുകൊണ്ടു ദോഷമില്ല.

73. യസ്ത്വദോഷവതീം കന്യാമനാഖ്യായോപപാദയേൽ
തസ്യതദപിതഥം കര്യാൽ കന്യാദാതു ദുരാത്മനഃ

മേൽപറഞ്ഞ കുറ്റമുള്ള കന്യകകളെ ആ കുറ്റത്തെക്കുറിച്ചു പറയാതെ കൊടുക്കുന്ന ദുരാത്മാവിന് ഒരു ശുദ്ധവും കൊടുക്കേണ്ട. കൊടുത്താൽ വാങ്ങാവുന്നതാകുന്നു.

ദമ്പതിമാർ പിരിഞ്ഞിരിക്കുമ്പോൾ ചെയ്യേണ്ടധർമ്മം

74. വിധായവൃത്തിഃ ഭാര്യായഃ പ്രവസേൽകാര്യവാനനരഃ
അവൃത്തികർശിതാഹിന്ദ്രീ പ്രദൃഷ്യേൽസ്ഥിതിമത്യപി.

ഭർത്താവ് ഓരോ കാര്യത്തിനായി ദേശാടനത്തിനു പോകുമ്പോൾ താൻ മടങ്ങിയെത്തുന്നതുവരെ പത്നിയുടെ ഉപജീവനത്തിനുവേണ്ടതു കൊടുത്തശേഷം പോകേണ്ടതാകുന്നു. ഇങ്ങനെ ചെയ്യാതിരുന്നാൽ, സ്ഥിതിയുള്ളവളായാലും ജീവനോപായത്തിനായി അപകൃഷ്ടകാര്യങ്ങൾ ചെയ്തു പോകും.

75. വിധായ പ്രോഷിതേവൃത്തി. ജീവേന്നിയമമാസ്ഥിതാ പ്രോഷിതേതപവിധായൈവ ജീവേച്ഛിച്ഛൈരഗഹിതൈ

ഭർത്താവ് വിദേശത്തുപോയശേഷം അവൻ കൊടുത്ത ദ്രവ്യം വച്ചു കൊണ്ട് അവൻ മടങ്ങി എത്തുന്നതുവരെ വിലയേറിയ വസ്ത്രാഭരണങ്ങൾ ഉപയോഗിക്കാതെയും, അയൽഗൃഹത്തിൽ പോകാതെയും ഇരിക്കേണ്ടതാകുന്നു. ഉപജീവനത്തിനുവേണ്ട ദ്രവ്യം കൊടുക്കാതെപോയാൽ നിന്ദ്യമായ വസ്ത്രാദികൾ ധരിക്കാതെയും അഗർഹിതമായ പ്രവൃത്തി ചെയ്തുകൊണ്ടും പതിവുതാഴ്മക്കുതക്ക ഹാനിയുണ്ടാക്കാതെ ഉപജീവിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

76. പ്രോഷിതോധമ്കാര്യാത്ഥം പ്രതീക്ഷ്യോഷ്ടനനുസ്സമാഃ വിദ്യാത്ഥംഷഡ്യശോത്ഥംവാ കാമാത്ഥംശ്രീംസ്തുവത്സരാൻ.

ഗുരുവാക്യപരിപാലനം തുടങ്ങിയ ശർമ്മകാര്യത്തിനായി ഭൂരഭേരത്തേക്കു പോയ ഭർത്താവിനെ എട്ടുവർഷത്തോളവും, യശസ്സിനായി വിദ്യ അഭ്യസിക്കാൻ പരദേശത്തുപോയ ഭർത്താവിനെ ആറു വർഷവും, സപത്നീ ലാഭത്തിനായി പോയ ഭർത്താവിനെ മൂന്നുവർഷവും നോക്കിയിരുന്നശേഷം കാണാതിരുന്നാൽ അവൻപോയ സ്ഥലത്തേക്കു പോകണം.

77. സംവത്സരംപ്രതീക്ഷേതം ദ്വിഷന്തീയോഷിതംപതിഃ ഉരർദ്ധം സംവത്സരാത്ത്വേനാനംദായം ഹൃതാനസംവത്സേൽ

ഭാര്യ ഭർത്താവിനോടു പിണങ്ങിയാൽ അവൻ ഒരു വർഷം വരെ കാത്തിരുന്നശേഷം അവൾ അധീനയാകാതിരുന്നാൽ അവൾക്കു കൊടുത്ത വസ്ത്രം ആരേണം മുതലായവ വാങ്ങി, അവളോടു സംസാരിക്കാതെയും, അവളെ പ്രാപിക്കാതെയും കഴിയണം. എന്നാൽ ഉപജീവനത്തിനു കൊടുത്തതു വാങ്ങരുത്.

78. അതിക്രമേൽപ്രമത്തംയാ മത്തംരോഗാത്ത്ഥേവവാ സാശ്രിതമാസാൻപരിത്യാജാ വിഭ്രഷണപരിചരദം.

ഭർത്താവ് ചുതുകളിക്കാർന്നായിരുന്നാലും, കടിയനായിരുന്നാലും, രോഗിയായിരുന്നാലും അവനെ ഭാര്യ ഗച്ഛു നിമിത്തം ശുശ്രൂഷിക്കാതെയിരുന്നാൽ അവൾക്ക് അലങ്കാരവസ്ത്രം, ശയ്യ ഇവ കൊടുക്കാതെ മൂന്നു മാസത്തോളം പിരിഞ്ഞിരിക്കണം.

79. ഉന്മത്തംപതിതംക്ലീബം അബീജംപാപരോഗിണ് നത്യാഗോന്ധിദ്വിഷന്ത്യാശ്ച നചഭായാസവത്തനം.

ഉന്മത്തൻ, പതിതൻ, ക്ലീബൻ ഭോഗശക്തിയില്ലാത്തവൻ പാപരോഗൻ എന്നിങ്ങനെയുള്ള ഭർത്താക്കന്മാരെ ദേഷിക്കുന്ന ഭാര്യമാരെ പിരിയുകയും, വസ്ത്രാഭരണങ്ങൾ തിരിച്ചു വാങ്ങുകയും ചെയ്യരുത്.

80. മദ്യപാസാധുവൃത്താച പ്രതികൂലാചയാഭേൽ വ്യാധിതാവാധിവേത്തവ്യാ ഹിംസ്രാത്ഥംഹ്നി ചസമ്പദാ

മദ്യപാനി, ദുർന്നടത്തക്കാരി, ഭർത്താവിനു പ്രതികൂലമായി പ്രവർത്തിക്കുന്നവരും, രോഗിണി, വലിയ ക്രൂരതാമുള്ളവരും, ദ്രവ്യത്തെ വൃഥാ ചെലവു ചെയ്യുന്നവരും ഇങ്ങനെയുള്ളവർക്കു് ഉപജീവനത്തിനു കൊടുത്തു അവളെ പിരിക്കുകയും രണ്ടാമതു വിവാഹം ചെയ്യുകയും ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു.

81. വന്ധ്യാഷ്ടമേധിവേദ്യാബ്ജേ ദേശമേതുതപ്രജാ
ഏകാദശേസ്രീജനനീ സത്യസ്തപ്രിയ വാദിനീ.

മച്ചിയായ ഭാര്യയെ ഏതു വത്സരം കഴിഞ്ഞും, ചാപിള്ള പ്രസവി കണവളെ പത്തുവത്സരം കഴിഞ്ഞും, പെണ്ണുമാത്രം പ്രസവിക്കുന്നവളെ പതിനൊന്നുവർഷം കഴിഞ്ഞും, അപ്രിയം പറയുന്നവളെ ഉടനെയും ഉപേക്ഷിച്ചു വേറെ വിവാഹം ചെയ്യാം. ഈ സ്ത്രീകൾക്കു സന്തോഷത്തിനായി യാതൊന്നും കൊടുക്കേണ്ട.

82. യാരോഗിണീസ്യാത്തു ഹിമാ സമ്പന്നാച്ചൈവശീലതഃ
സാനജ്ഞാപ്യധിവേത്തവ്യ നാവമാന്യാചർഹിചിൽ.

ഭർത്താവിന്റെ നന്മ ആഗ്രഹിക്കുന്നവളായും സദാചാരമുള്ളതായും ഇരിക്കുന്ന ഭാര്യ രോഗിണിയായിരുന്നാലും, വേറെ വിവാഹം ചെയ്യാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നവൻ ആ ഭാര്യയുടെ അനുമതിയോടെ അതു ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു. അവളെ ഒരിക്കലും ആക്ഷേപിക്കരുതു്.

83. അധിവിനാനുയാനാരീ നിർഗമേദൃഷിതാഗ്രഹാൽ
സാസദ്യസ്സന്നിരോദ്ധവ്യാ ത്യാജ്യാവാകലസന്നിധൗ.

മൂത്ത പത്നി കോപംനിമിത്തം ഗൃഹത്തിൽനിന്നും പുറത്തുപോയാൽ ഭർത്താവും അവളെ പുറത്തു വിടാതെ തടുത്തു രക്ഷിക്കണം, അല്ലെങ്കിൽ അവളെ അവളുടെ പിതാവു തുടങ്ങിയവരുടെ അടുത്തു ഏല്പിക്കണം.

84. പ്രതിഷിദ്ധാപി ബേദ്യാതു മദ്യമദ്യദയേഷപി
പ്രേക്ഷാസമാജംഗച്ഛേദാ സാദന്ധപാക്രൂഷ്ണലാനിഷ്ടം

ഭർത്താവു തുടങ്ങിയവർ കടിക്കരുതെന്നു പറഞ്ഞിട്ടും കല്യാണം തുടങ്ങിയവയിൽ കടിക്കുന്ന ക്ഷത്രിയജാതി തുടങ്ങിയ സ്ത്രീകളെപ്പറ്റിയും, സഭയിൽ സ്വതന്ത്രമായി പാട്ടു് ഗുണം മുതലായവ നടത്തുന്ന സ്ത്രീകളെപ്പറ്റിയും രാജാവു പരിശോധിച്ചു് അവർക്കു ആറു കന്നി ഭണ്ഡം വിധിക്കേണ്ടതാണു്.

85. യദിസ്വാശ്വാപരാശ്ചൈവ വിന്ദേരന്യോഷിതോദിജഃ
താസാം വണ്ണക്രമേണസ്യാ ജൈഷ്ഠ്യംപൂജാചവേശ്വച.

ദിജാതികൾ അവരവരുടെ ജാതികളിലും മറ്റു ജാതികളിലും വിവാഹം ചെയ്യാൻ അതാതു സ്ത്രീകൾക്കു വണ്ണക്രമമായി ഉൽകൃഷ്ടസ്ഥാനങ്ങളെയും, ഗൃഹം, വസ്ത്രം, ആഭരണം മുതലായവയും മദ്യാദിയും നിയമവും അനുസരിച്ചു നൽകേണ്ടതാണു്.

86. ഭർതൃശ്ശരീരശുശ്രൂഷാം ധർമ്മകര്യഞ്ച നൈത്യകം
സ്വചൈവകുര്യാത്സർവേഷാം നാസ്വജാതിഃ കഥംചന

ദിജാതികൾ തന്റെ ജാതിയിലുള്ള ഭാര്യയെ ഭർതൃശുശ്രൂഷ, ചോറുവിളമ്പുക, ഹോമം ചെയ്യുക, അതിമിയെ സൽകരിക്കുക, ഭിക്ഷകൊടുക്കുക മുതലായ ക്രിയകൾ നിത്യവും ചെയ്യുന്നതിനായിട്ടു നിയമിക്കേണ്ടതാണു്. ഈ കാര്യങ്ങൾ അന്യജാതികളായ ഭാര്യമാർ ചെയ്യരുതു്.

87. യസ്തുതൽകാരയോന്മോഹാ സജാത്യാസ്ഥിതയാന്യയാ
യഥാബ്രാഹ്മണചണ്ഡാലഃ പൂർവ്വദൃഷ്ടസ്തഥൈവസഃ

യാതൊരുത്തൻ മൗഢ്യത്താൽ സ്വജാതിജയായ പത്രി അടുത്തുണ്ടാ
യിരിക്കുമ്പോൾ അന്യജാതിജയായ പത്രിയാൽ മേല്പറഞ്ഞ തന്റെ ശുശ്രൂഷ
മുതലായ കൃത്യങ്ങൾ ചെയ്യുന്നവോ അവൻ ബ്രഹ്മചണ്ഡാളനോടു സദൃശ
നെന്നു മഹാത്മാർ പറയുന്നു.

88. ഉൽകൃഷ്ടായഭിരൂപായ വരായസദൃശായച.

അപ്രാപ്തമപിതാംതസ്മൈ കന്യാന്ദദ്യാദ്യഥാവിധി.

കലം സദാചാരം ഇവകൊണ്ടു ഉൽകൃഷ്ടനായും, സ്ത്രീക്കു തക്ക രൂപ
വാനായും, സ്വജാതിജനായുമിരിക്കുന്ന വരൻ തന്റെ കന്യക എട്ടു വയ
സ്സിനു താഴെ പ്രായമുള്ളവളായിരുന്നാലും വിധിപ്രകാരം വിവാഹം ചെയ്തു
കൂട്ടി അയക്കാം.

89. കാമമാമരണാന്തിഷേൽ ഗൃഹേകന്യയ്ക്കുതമത്വപി
നചൈവൈനാംപ്രയമേതതു ഗുണഹീനായകർഹിചിൽ

സ്ത്രീക്കു ജ്ഞാതാലമായാലും മരണംവരെ വിവാഹം കഴിക്കാതെ
തന്റെ ഗൃഹത്തിൽ കന്യകയായിത്തന്നെ ഇരുന്നാൽ ദോഷമില്ല. ഗുണമി
ല്ലാത്തവരനു കന്യകയെ ഒരിക്കലും കൊടുക്കരുത്.

90. ത്രീണിവർഷാണ്യദീക്ഷേത കമാര്യർതുമതീസദീ
ഉരർദ്ധപന്തുകാലാദേതസ്മാ ദിന്ദേതസദൃശംപതിം.

ജ്ഞാതാലംമുതൽ മൂന്നു വത്സരംവരെ പിതാവു യോഗ്യനായ വരനു
കൊടുക്കും എന്നു കരുതിയിരിക്കേണ്ടതാകുന്നു. അതിനകം അങ്ങിനെ ചെ
യ്യാതിരുന്നാൽ അവൾക്കു സ്വയമായി യോഗ്യനായവനെ സ്വീകരിക്കാം.

91. അഭീയമാനാന്തേതാര മധിഗഹേദ്യദിസവയം
നൈനഃ കിഞ്ചിദവാപ്നോതി നചയംസാധിഗഹരതി.

വരനെ സ്വയം വരിക്കുന്ന കന്യകയ്ക്കും അവളെ വിവാഹം കഴി
ക്കുന്ന വരനും ഒരുതരത്തിലുള്ള പാപവും ഉണ്ടാവുകയില്ല.

92. അലംകാരംനാദദീത പിത്ര്യംകന്യാസ്വയംവരാം
മാതൃകംഭ്രാതൃതത്ത്വംവാ സ്തേനാസ്യദദിതംഹരേൽ.

താൻതന്നെ വരനെ സ്വീകരിക്കുന്നവൾ അവൾക്കു പിതാവും മാ
താവും സഹോദരനും നേരത്തെ നൽകിയ ഭൂഷണങ്ങൾ എടുക്കാവുന്നതാ
ണ്. ഇവ എടുത്താൽ മോഷണമാകുകയില്ല.

93. പിത്രേനദദ്യാച്ഛൂൽകംത കന്യാമുതുമതീംഹരൻ
സഹിസാമ്യാദതിക്രമേ ദുതനാംപ്രതിരോധനാൽ.

ജ്ഞാതാല കന്യകയെ വിവാഹം ചെയ്തവൻ അവളുടെ പിതാവിനു
കന്യാശൂൽകം നൽകട്ടെ. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ആ കന്യക ജ്ഞാതാലത്തു
പുരുഷനോടു ചേരത്തക്കവണ്ണം വേണ്ടതു ചെയ്യാതിരിക്കാത്തതുകൊണ്ടു
രക്ഷകന്റെ സാധനം വിട്ടുപോയിരിക്കുന്നു.

94. ത്രിംഭദർഷോ വഹേൽകന്യാം ഹൃദ്യാംഭാദഗവർഷകീം
ത്യാജ്യവർഷോഷ്വ വർഷാംവാധമ്മോസീദതി സത്പരം.

ബ്രഹ്മചണ്ഡാലൻ—ബ്രാഹ്മണസ്ത്രീയിൽ ശുഭ്രനുള്ളായ പുറം.

മുപ്പതുവയസ്സുള്ള വരൻ സുന്ദരിയായ പത്രണ്ടു വയസ്സുള്ള കന്യകയെ യും, ഇരുപത്തിനാലു വയസ്സുള്ള വരൻ എട്ടുവയസ്സുള്ള കന്യകയേയും വിവാഹം ചെയ്യണം. ഇതിനു മുൻപു വിവാഹം ചെയ്താൽ വേദാധ്യയനം മുതലായ ധർമ്മകാര്യത്തിനു ഹാനിയുണ്ടാകാം. ഇതുകൊണ്ടു പിന്നീടു ദുഃഖിക്കണമെന്നായിരുന്നു.

95. ദേവദത്താംപതിർഭാര്യാം വിന്ദതേനേഹമയാതമനഃ
താംസാധപീംബിഭൃയാന്നിത്യം ദേവാനാംപ്രിയമാചരൻ.

മനുഷ്യൻ ദൈവം നല്കുന്ന ഭാര്യമാരെ പ്രാപിക്കുന്നതല്ലാതെ തന്റെ മനസ്സുപോലെ പ്രാപിക്കുന്നില്ല. അതിനാൽ പതിവുതയായ അവളെ രക്ഷിച്ചുകൊണ്ടു ദേവന്മാർക്കു പ്രിയമായ യജ്ഞങ്ങൾ ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു.

96. പ്രയാനാർത്ഥം സ്രിയഃ സൃഷ്ടാസ്സന്താനാർത്ഥമുമാനവാഃ
തസ്മാൽസാധാരണോധർമ്മഃ ശ്രുതപത്യാ സഹോദിതഃ

സ്രീകുല ഗർഭം ധരിക്കുന്നതിനും പുരുഷന്മാർ ഗർഭം ധരിപ്പിക്കുന്നതിനും വേണ്ടി ബ്രഹ്മാവു സൃഷ്ടിച്ചിരിക്കുന്നു. അതുകൊണ്ടു സ്രീപുരുഷന്മാർക്കു വിവാഹദിവസംമുതൽ യാഗാദിധർമ്മകാര്യങ്ങളിൽ രണ്ടുപേർക്കും അധികാരം പൊതുവായതാണെന്നും ഭർത്താവുചെയ്യുന്ന ധർമ്മത്തിൽ പതിക്കു ഭാഗമുണ്ടെന്നും വേദത്തിൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു.

97. കന്യായാംദത്തശൂൽകായാം ത്രിയേതയദിശൂൽകഭഃ
ദേവരായപ്രഭാതവ്യ യദികന്യാനമന്യതേ.

ഒരു കന്യകക്കു ശൂൽക്കം കൊടുത്തശേഷം ആ വരൻ മരിച്ചുപോയാൽ ആ കന്യകക്ക് മനസ്സുണ്ടെങ്കിൽ ആ വരന്റെ അനുജൻ അവളെ നൽകാം.

98. ആദദീതനശൂദ്രോപിശൂല്ല്യം ദഹിതരംഭദൽ
ശൂല്ല്യംഹിഗൃഹ്ണൻ കരുതേഹനംദഹിതവിക്രയം.

വേദാധ്യയനം ചെയ്യാത്തവനായ ശൂദ്രനും, കന്യാശൂൽക്കം വാങ്ങരുത്. വേദാധ്യയനം ചെയ്ത ദ്വിജന്മാർ വാങ്ങരുത്. ഇങ്ങനെ വാങ്ങുന്നത് ആ കന്യകയായ പുത്രിയുടെ ഹനനമാ ചിരിക്കുന്ന ക്രിയയായിത്തീരുന്നതാണു്.

99. ഏതത്തനപരേചക്രർന്നാപരേജാതു സാധവഃ
യദന്യസ്യപ്രതിജ്ഞായ പുനരന്യസ്യദീയതേ.

ആദ്യം ഒരാൾക്കു കന്യകയെ കൊടുക്കാമെന്നു പറഞ്ഞു വീണ്ടും മറ്റൊരാളത്തന്നെ കൊടുക്കുന്നത് ആദ്യകാലത്തും ഇക്കാലത്തും മഹത്തുക്കൾ ചെയ്യാറില്ല.

100. നാനശൂശ്രുമജാതേപതൽ പൂർവ്വേഷപിഹിജനസു
ശൂൽകം സംജ്ഞേനമുല്യേന ഹനംദഹിതവിക്രയം.

മുൻകാലങ്ങളിൽ കന്യാശൂൽകം എന്ന പേരുള്ള ക്രിയാദ്രവ്യം വാങ്ങി കന്യകയെ വ്യാജമായി വില്ക്കുന്നതു കേട്ടിട്ടില്ല.

101. അന്യോന്യസാധുഭിചാരോ ഭവേദാരമണാന്തികഃ
ഏവിധർമ്മസ്സമാസേനജ്ഞേയഃ സ്രീപുംസയോഃപരഃ

ഭർത്താവും ഭാര്യയും മരിക്കുന്നതുവരെ വ്യഭിചാരദോഷം കൂടാതെ യിരിക്കണം. ഇതു് ദമ്പതിമാർക്കു സംക്ഷിപ്തമായിട്ടുള്ള ധർമ്മമാകുന്നു.

102. തഥാനിത്യംയതേയാതാം സ്രീപുംസതുകൃതക്രിയ
യഥാനാഭിചാരേതാന്തേ വീര്യക്താവിതരേതരം.

വിവാഹം ചെയ്തശേഷം ഭർത്താവിനും, ഭാര്യക്കും വ്യഭിചാരഭോഷം വരാതെയിരുന്ന രണ്ടുപേരും പിരിയാതെ ധർമ്മാർത്ഥകാമവിഷയമായ കാര്യം പ്രതിദിനം ചെയ്യണം.

103. ഏഷസ്രീപുംസയോരുകേതാ ധർമ്മോവോരതിസംഹിതഃ
അപദ്യപത്യപ്രാപ്തിശ്ച ദായഭാഗംനിബോധത.

ഭർത്താവിനും ഭാര്യയ്ക്കും പരസ്പരം ഇഷ്ടമായി വർത്തിക്കേണ്ട ധർമ്മവും കലം നശിക്കാൻപോകുന്നു എന്നുള്ള ആപൽകാലത്തു ചെയ്യേണ്ട ധർമ്മവും പറഞ്ഞു. ഇനി ദായഭാഗം പറയാം.

ദായഭാഗം

104. ഊർദ്ധ്വംവിശുശ്ചമാതുശ്ച സമേത്യഭ്രാതരസ്തഥം
ഭജേരൻപൈതുകാരിക്ഥ മതീശാസ്തേഹിജീവതോഃ

മാതാപിതാക്കന്മാർ രണ്ടുപേരും മരിച്ചശേഷം പുത്രന്മാരെല്ലാം ഒന്നു ചേർന്ന് അവരുടെ സമ്പാദ്യം വിഭജിച്ച് എടുക്കണം. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ മാതാപിതാക്കന്മാർ ഇരിക്കുമ്പോൾ അവരുടെ ധനം പുത്രന്മാർക്കു സ്വാധീനമല്ല.

105. ജ്യേഷ്ഠസ്തവതുഗൃഹ്ണീയാൽ പിത്ര്യംധനമശേഷതഃ
ശേഷാപ്ലമുപജീവേയു ര്യമൈവപിതരംതഥാ.

ഭ്രാതൃം വിഭജിക്കാത്തപക്ഷം ജ്യേഷ്ഠൻ അതു മുഴുവൻ തന്റെ സ്വാധീനത്തിൽ വച്ചുകൊണ്ട് തന്റെ സഹോദരന്മാരെ പിതാവു എന്നപോലെ രക്ഷിച്ചു വസിക്കണം.

106. ജ്യേഷ്ഠേനജാതമാത്രേണ പുത്രീഭവതിമാനവഃ
പിത്രണാമൗണശ്ചൈവ സതസ്താത്സർവ്വമർഹതി.

പുത്രൻ ജനിച്ചാൽ ഉടൻതന്നെ പിതാവു പുത്രവാനായും പിതൃക്കളുടെ കടംതീർത്തവനായും തീരുന്നതുകൊണ്ട് അവന്റെ കൈവശം പിത്രധനം മുഴുവനും ഇരിക്കാം എന്നു പറയുന്നു.

107. യസ്മിന്നുണ്മസന്നയതി യേനചാനന്ത്യമശ്നതേ
സഹ്യവധർമ്മജഃ പുത്രഃ കാമജാനിതരാൻവിദഃ

മുത്ത പുത്രൻ ജനിക്കുന്നതുകൊണ്ട് പിതൃക്കളുടെ കടം തീർക്കുന്നതു കൂടാതെ മോക്ഷംപ്രാപിക്കുന്നെന്ന് ശ്രുതിയിൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നതിനാൽ അവൻതന്നെ ധർമ്മാനുസരണം ജനിച്ച പുത്രനെന്ന് പറയുന്നു; മറ്റുള്ളവർ കാമംനിമിത്തം ഉണ്ടായവരെന്ന് പറയുന്നു.

108. പിതേവപാലയേൽ പുത്രാൻജ്യേഷ്ഠോഭ്രാതൃൻയവീയസഃ
പുത്രവച്ചാപിവത്തേരൻ ജ്യേഷ്ഠഭ്രാതരിധർമ്മതഃ

പിതാവു പുത്രന്മാരെ എന്നപോലെ മുത്തവൻ അനുജന്മാരെ ഭാഗം ചെയ്യുന്നവരെ അന്നവസ്രാദികൾകൊണ്ടു രക്ഷിക്കണം. അനുജന്മാർ ജ്യേഷ്ഠനെ പിതാവിനെപ്പോലെ അനുസരിക്കണം.

109. ജ്യേഷ്ഠഃ കലംവർദ്ധയതി വിനാശയതിവാപനഃ

ജ്യേഷ്ഠഃ പൂജ്യതമോലോകേ ജ്യേഷ്ഠഃസന്തദിരഗർഹിതഃ

ജ്യേഷ്ഠൻ യോഗ്യനായിരുന്നാൽ കലം വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതാണ്. അങ്ങനെയല്ലെങ്കിൽ കലം നശിക്കും. അതുകൊണ്ട് സദാചാരമുള്ള ജ്യേഷ്ഠൻ പൂജ്യനാകുന്നു. അവൻ മഹാന്മാരാൻ നിന്ദിക്കപ്പെടാത്തവനായിത്തീരുന്നു.

110. യോജ്യേഷോജ്യേഷുവൃത്തിസ്ത്യാൽ മാതേവസപിതേ—

വസഃ

അജ്യേഷുവൃത്തിര്യസ്തുസ്യാൽസസം പൂജ്യസ്തുബന്ധുവൽ.

തങ്ങളോടു ദയയുള്ള ജ്യേഷ്ഠനെ മാതാപിതാക്കന്മാർ എന്നപോലെയും, ദയയില്ലാത്ത ജ്യേഷ്ഠനെ അമ്മാവൻ മുതലായ ബന്ധുക്കൾ എന്നതുപോലെയും ഉപചരിക്കണം.

111. ഏവംസഹവസേയുവാ പൃഥഗ്വാധർമ്മകാമ്യയാ

പൃഥഗ്വിവർദ്ധതേധർമ്മ സ്തസ്മാദ്ധർമ്മാപൃഥക്ക്രിയാ.

ഇങ്ങനെ സഹവാസം തുടരാം. അഥവാ ധർമ്മേച്ഛനിമിത്തം വിഭജിക്കണമെങ്കിൽ അങ്ങനെയൊക്കാം. വിഭജിച്ചാൽ ധർമ്മകാര്യം വൃദ്ധിപ്രാപിക്കും.

ഭാഗനിർണ്ണയം

112. ജ്യേഷ്ഠസ്യവിംശതമാനഃ സർവ്വവ്യാചയദ്ധനം

തതോദ്ധംമദ്ധ്യമസ്യസ്യ തുതരീയത്തുവവീയസഃ

ആകെയുള്ള ദ്രവ്യത്തിൽ ജ്യേഷ്ഠന് ഇരുപതിൽ ഒന്നും രണ്ടാമന് നാല്പതിലൊന്നും മൂന്നാമന് എൺപതിലൊന്നും എട്ടുകറായി എട്ടത്തശേഷം വീണ്ടും മൂന്നുപേരും സമമായി ഭാഗിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

113. ജ്യേഷ്ഠശ്ചൈവകനിഷ്ഠശ്ച സംഹരേതാംയഥോദിതം

യേദൃജ്യേഷ്ഠകനിഷ്ഠാഭ്യോം തേഷാംസ്യാന്മധ്യമംധനം.

മൂന്നു പത്രന്മാരിൽ കൂടുതൽ ഉണ്ടായിരുന്നാൽ മുത്തയാൾക്കും അവസാനത്തവനും മുൻപറഞ്ഞവിയും ഇരുപതിലൊന്നും എൺപതിലൊന്നും എട്ടുകറായെട്ടത്തിട്ട് ഇടയുള്ളവർക്കെല്ലാം നാല്പതിലൊന്നുവീതം എട്ടക്കേണ്ടതാണ്.

114. സർവ്വേഷാംധനജാതാനാ മാദഭീതാഗ്രഥഗ്രജഃ

യച്ചസാതിശയംകിഞ്ചി ദൃശതശ്ചാവന്യവാദരം.

എല്ലാ വസ്തുക്കളിലും നിന്നും ഉൽകൃഷ്ടമായവയെയും, പത്തു പതുക്കൾക്ക് ഒന്നിനെയും മുത്തവൻ ഗുണശാലിയായിരുന്നാൽ എട്ടക്കേണ്ടതാണ്.

111 ഒന്നായിരുന്നാൽദേവപൂജ, പിതൃപൂജ തുടങ്ങിയവ ഒന്നായിരിക്കും. വിഭജിച്ചാൽ പ്രത്യേകമാകും. ഇതുകൊണ്ട് വിഭജിക്കുന്നതു ധർമ്മമായി കരുതുന്നു.

115. ഉദ്ധാരണദശസ്വസ്തി സമ്പന്നാതംസ്വകർമ്മസ്യ
യൽകിഞ്ചിദേവയേന്തു ജായസേമാനവർദ്ധനം.

എല്ലാവരും വേദം മുതലായവ അധ്യയനം ചെയ്ത് വിവാഹം മുതലായ ക്രിയകൾ ചെയ്യത്തക്കവരായിരുന്നാൽ മേല്ലാഞ്ഞ പത്തു പശുവിന് ഒരു പശു എന്നപോലെ ഭാഗിക്കാൻ പാടില്ലാത്തവയെ ഈ വിയം എട്ടുകൂറ്റിപ്പാത്തതാകുന്നു. എന്നാൽ ജ്യേഷ്ഠൻ ഏതെങ്കിലും ഉത്തമമായ ഒരു വസ്തു ഉൽകൃഷ്ടസൂചകമായി കൊടുക്കണം.

116. ഏവംസമുദ്ധ്യതോദ്ധാരെ സമാനാംശാൻപ്രകല്പയേൻ
ഉദ്ധാരണദ്ധ്യതേതേഷാ മിയംസ്വാദംശകല്പനാ.

ഇപ്രകാരം ഇരുപതിലൊന്നു തുടങ്ങിയ എട്ടുകൂറ്റത്തശേഷം ശിഷ്യം മറ്റൊല്ലാവരും പകക്കേണ്ടതാകുന്നു. അല്ലെങ്കിൽ മേൽപറഞ്ഞവിയം ഭാഗിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

117. ഏകാധികംഹരേജ്യേഷഃ പുത്രോധ്യർദ്ധന്തതോനജഃ
അംശമംശംയവീയാംസ ഇതിധർമ്മോവ്യവസ്ഥിതഃ

ജ്യേഷ്ഠൻ രണ്ടുഭാഗവും അവന്റെ അനുജൻ ഒന്നുഭാഗവും എടുത്ത ശേഷമുള്ള ഭാഗം മറ്റൊല്ലാവരും സമമായി വീതിച്ചെടുക്കണം. ഇതു ധർമ്മമായ വിഭജനക്രമമാകുന്നു. എന്നാൽ ഇതു ആ ജ്യേഷ്ഠനും അനുജനും മറ്റവരെക്കാരും ജ്ഞാനമുള്ളവരായിരിക്കേണ്ട വിഷയത്തിലാകുന്നു.

118. സ്വഭ്യോംശേഭ്യസ്തുകന്യാഭ്യഃ പ്രദഭ്യർഭ്രാതരഃപൃഥക്
സാത്സാദംശാച്ചതുർഭാഗം പതിതാസ്യുദിത്സവഃ

ഇപ്രകാരം വിഭജിച്ചശേഷം അവരുടെ സഹോദരി വിവാഹം ചെയ്യാതിരുന്നാൽ വിഭജിച്ച ഭ്രാതാക്കന്മാർ അവളുടെ കല്യാണത്തിനായിട്ട് എല്ലാവരും അവരുടെ ഭാഗത്തിൽനിന്നും നാലിലൊന്നുവീതം കൊടുക്കണം. കൊടുക്കാതിരുന്നാൽ അവർ പതിതന്മാരായിത്തീരുന്നു.

119. അജാവികം ചൈകശഹം നജാതുവിഷമംഭജേൽ
അജാവികതുവിഷമം ജ്യേഷ്ഠസ്യേവവിധീയതേ.

ആട്, മാട്, കുതിര ഇവയെ വിഭജിക്കുന്നതിന് വിഷമമായിരുന്നാൽ ജ്യേഷ്ഠൻ എടുക്കേണ്ടതാകുന്നു. അല്ലെങ്കിൽ ഇവ വിവിദ് ആ തുക എല്ലാവരും ഭാഗിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

120. യവീയാൻജ്യേഷ്ഠഭാര്യയാം പുത്രമുല്പാദയേദ്യതി
സമന്യത്രവിഭാഗഃസ്യാ ദിതിധർമ്മേവ്യവസ്ഥിതഃ

ജ്യേഷ്ഠൻ പുത്രനില്ലാതിരുന്നാൽ അവന്റെ പത്നിയിൽ അനുജന പുത്രനുണ്ടായാൽ ആ പുത്രന് ജ്യേഷ്ഠന ചെയ്യേണ്ടതായ എട്ടുകൂറ്റനെ പറയുന്ന ഭാഗനിർണ്ണയത്തുക കൊടുക്കാതെ എല്ലാവരും സമമായി പകക്കണം. ഇതു ധർമ്മനിശ്ചയമാകുന്നു.

121. ഉപസൂർജ്ജനംപ്രധാനസ്യ ധർമ്മതേരനോപപദ്യതേ
പിതാപ്രധാനംപ്രജതേ തസ്ഥാദ്ധർമ്മേണതംഭജേൽ.

ജ്യേഷ്ഠപത്നിയിൽ അനുജനുണ്ടാകുന്ന പുത്രൻ മുത്തവനെപ്പോലെ എട്ടുകൂറ്റിന് അർഹനാകുന്നില്ല. ലോകത്തിൽ പിതാവിന്റെ ബീജംകൊണ്ടു ജനിക്കുന്നത് ഉയർന്ന ഉല്പത്തിയാകുന്നു, അന്യനു ജനിക്കുന്നവൻ പിതാ

വിനു ജനിക്കുന്നവനെപ്പോലെയാകുന്നില്ല. അതിനാൽ മുൻപറഞ്ഞവിധം വിഭജിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

122. പുത്രംകുനിഷോജ്യേഷായാം കുനിഷായാഞ്ചപൂവ്ജേഃ കഥംതത്രവിഭാഗംസ്യ ഭിതിചേത്സംശയോഭവേൽ.

ഒരുത്തൻ രണ്ടുമൂന്നു വസ്ത്രത്തിൽ വിവാഹമായിരുന്നു. അതിൽ മുത്തപതിയുടെ പുത്രൻ പ്രായംകുറഞ്ഞവനായും, രണ്ടാംഭാര്യയുടെ പുത്രൻ പ്രായം കൂടിയവനായും ഇരുനാൽ ആർക്കു് എട്ടുകുറായ ഭാഗനിണ്ണയ തുക കൊടുക്കേണ്ടതെന്ന സംശയം നേരിടുന്ന വിഷയത്തിൽ.

123. ഏകംവൃഷഭമുദ്ധാരം സംഹരേതസപൂർവ്വജഃ തതോപരേജ്യേഷവൃഷാസ്ത ദൂനാനാസ്വമാതുതഃ

മുത്ത ഭാര്യയിൽ ജനിച്ചവൻ പ്രായം കുറഞ്ഞവനായിരുന്നാലും ഒന്നാംതരമായ ഒരു വൃഷത്തെ എട്ടുകുറായി കൊടുക്കണം. ഇപ്രകാരം മറ്റു ഭാര്യമാരുടെ പുത്രന്മാരും മാതാവിന്റെ ജ്യേഷ്ഠപ്രായാനുസരണം രണ്ടാംതരമായ വൃഷത്തെ എട്ടുകുറാക്കണം. തന്റെ ജാതിജയായപതിയെ മുത്തവൾ എന്നും മറ്റു വസ്ത്രപ്രകാരം രണ്ടാമത്തെ, മൂന്നാമത്തെ മുറയാകേണ്ടതാണ്.

124. ജ്യേഷ്ഠസ്തജാതോജ്യേഷായാം ഹരേദൃഷചേഷോഡശഃ തതഃസ്വമാതുതശ്ശേഷാ ഭജേരിന്നിതിധാരണാ.

മുത്ത ഭാര്യയുടെ പുത്രൻ വയസ്സിൽ മുത്തവനായിരുന്നാൽ പതിനഞ്ചു പശുവിനേയും ഒരു ഋഷത്തേയും എട്ടുകുറു് എടുക്കണം. മറ്റുള്ളവർ മാതാക്കന്മാരുടെ പ്രായാനുസരണം ആറു മുതലായവ എട്ടുകുറു് എടുത്തുകൊണ്ടു് ക്രമപ്രകാരം ഭാഗിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

125. സദശസ്രീഷുജാതാനാം പുത്രാണാമവിശേഷതഃ നമാതുതോജ്യേഷ്യമസ്തി ജന്മതോജ്യേഷ്യമുചതേ.

ഒരുത്തൻ തന്റെ ജാതിയിൽതന്നെ രണ്ടുമൂന്നു ഭാര്യമാരുണ്ടായിരുന്നാൽ അവരുടെ പുത്രന്മാർക്കു ഭാര്യമാരുടെ പ്രായഭേദം കണക്കാക്കി മുത്തവൻ ഇളയവൻ എന്നു നിണ്ണയിക്കണം.

126. ജന്മജ്യേഷ്യേന്ദ്രചാഹപാനം സൗബ്രഹ്മണ്യാസ്വവിസ്മൃതം യമയോശ്ചൈവഗഭേഷു ജന്മതോജ്യേഷ്ഠതാസ്മൃതാ.

ജ്യോതിഷോമയാഗത്തിൽ സൗബ്രഹ്മണ്യമത്രം പറയുമ്പോൾ വയസ്സിൽ മുത്തവനെതന്നെ ശരിയായി ഗണിക്കേണ്ടതെന്ന് ഋഷിമാർ നിണ്ണയിച്ചിരിക്കുന്നു. ആ യജ്ഞത്തിനു ചടങ്ങു് ഒരു പുത്രനില്ലാത്തവൻ ആ യജ്ഞം ചെയ്യരുതാത്തതാകുന്നു. പിന്നെയും ഗർഭത്തിൽ ഇരു ശിശു ജനിച്ചാൽ ആദ്യം ജനിച്ചവനെതന്നെ ജ്യേഷ്ഠത്വം കല്പിക്കുന്നു. (ഈ എട്ടുകുറു് കലിയുഗത്തിൽ വേണ്ടതാണ്.)

127. അപുത്രോനേനവിധിനാ സുതാംകർവീതപുത്രികാം യദപത്യംഭവേദസ്യ നന്മംസ്യാൽസ്വധാരകം.

ഒരുത്തൻ പുത്രനില്ലാതെ പുത്രിമാത്രമുണ്ടായിരുന്നാൽ ആ പുത്രിയെ വിവാഹം ചെയ്തുകൊടുക്കുമ്പോൾ ആ വരനോടു് ഈ കന്യകയ്ക്കു ഭ്രാതാവില്ലാത്തതുകൊണ്ടു് ഇവളിൽ ജനിക്കുന്ന പുത്രൻ എന്റെ വംശത്തിൽ ശ്രാദ്ധം ചെയ്യുന്നവനായിരിക്കേണ്ടതാണെന്നു് ഏർപ്പാടുചെയ്യണം. ഇവൾക്കു പുത്രിക എന്നു പേരാകുന്നു.

128. അനേനതുവിധാനേന പുരാചക്രേമപുത്രികഃ

വിപുലതഥംസ്വവംശസ്യ സ്വയംഭക്ഷപ്രജാപതിഃ

തന്റെ വംശം വൃദ്ധിപ്രാപിക്കുന്നതിനായിട്ടു സാക്ഷാൽ പ്രജാപതി തന്റെ സ്ത്രീകളേയും പുത്രികളായി ദാനം ചെയ്യുന്നു.

129. ദദേസദശധർമ്മയ കശ്യപായത്രയോദശ

സോമായരാജേണസൽകൃത്യ പ്രീതാത്മാസപ്തവിംശതിം.

തന്റെ പുത്രികളായ എല്ലാ കന്യകമാരേയും അലങ്കരിച്ച് ഏഴോ ഏഴോത്തോളം വരന്മാരേയും പൂജിച്ച് ധർമ്മരാജാവിനു പത്തുകന്യകമാരേയും കാശ്യപനു പതിമൂന്നു കന്യകമാരേയും ചന്ദ്രൻ ഇരുപത്തേഴു കന്യകമാരേയും പുത്രികളായി ദാനംചെയ്യും.

130. യഥൈവാത്മാതഥാപുത്രഃ പുത്രേണദഹിതാസമാ

തസ്യാമാത്മനിതിഷ്ഠന്ത്യാം കഥമന്യോധനംഹരേൽ.

തന്റെ ആത്മാവിനും പുത്രനും തമ്മിൽ ഭേദമില്ല. ആ പുത്രനേപ്പോലെതന്നെ പുത്രിയും ആകുന്നതുകൊണ്ട് തന്റെ ആത്മാവാകുന്ന പുത്രിയാക്കുമ്പോൾ തന്റെ ദ്രവ്യം എങ്ങനെ മറ്റൊരാൾക്കു എടുക്കും?

131. മാതുസ്തയൗതകംയത്സയാൽ കമാരീഭാഗഹ്വവസഃ

ദൗഹിത്രഹ്വയഹരേദപുത്രസ്യാഖിലംധനം.

മാതാവിനു വിവാഹം മുതലായ കാര്യത്തിൽ പിതാവ് ആഭിയാധർ കൊടുത്ത ആഭരണം മുതലായ സ്ത്രീധനം അവൾ മരിച്ചശേഷം അവളുടെ വിവാഹം കഴിക്കാത്ത പുത്രിമാർ എടുക്കണം. പുത്രനില്ലാത്ത മാതാവ് പുത്രന്റെ സ്വത്തു മുഴുവനും പുത്രിക്കായി കൊടുത്തത് പുത്രിയുടെ ഗർഭത്തിൽനിന്നും ജനിച്ച ദൗഹിത്രൻ എടുക്കും.

132. ദൗഹിത്രോഹ്യഖിലംരിക്ഥ മപുത്രസ്യപിതൃർഹരേൽ

സഹ്വദദ്യോദൗപിണ്ഡൗ പിത്രേമതാമഹായച.

പുത്രികയായി കൊടുത്ത കന്യകയിൽ ജനിച്ച ദൗഹിത്രൻ തന്റെ പിതാവിനു താനല്ലാതെ മറ്റു പുത്രന്മാരില്ലാതിരിക്കുമ്പോൾ അവന്റെ ദ്രവ്യം എടുക്കുകയും അവനും മാതാമഹനും പിണ്ഡംവച്ച ശ്രാദ്ധം ചെയ്യുകയും ചെയ്യണം.

133. പൗത്രദൗഹിത്രയോർലോകേ നവീശേഷോസ്ത്രിധർമ്മതഃ

തയോർഹിമാതാപിതൗ സംഭ്രൂതൗതസ്യദ്രേഹതഃ

പൗത്രനും ദൗഹിത്രനും ലോകത്തിൽ യാതൊരു ഭേദവുമില്ലാത്തതാണ്. എന്നാൽ അവർ രണ്ടുപേരും ആ പിതാമഹന്റെ ബീജം കൊണ്ടു പുത്രനേയും പുത്രിയേയും പിതാവായും മാതാവായും എടുത്തിട്ടുള്ളവരാകുന്നു.

134. പുത്രികായാംകൃതായതു യഭിപുത്രോനജാതതേ

സമസ്തരൂപിഭാഗസ്യാ ജേജഘാതാനസ്തിഹിസ്രിയാഃ

ഒരുത്തൻ തന്റെ കന്യകയെ പുത്രികയായി ഏർപ്പാടു ചെയ്തുകൊടുത്തശേഷം തനിക്കു പുത്രൻ ജനിച്ചാൽ ആ പുത്രിക്കും പുത്രനും ശരിയായി ഭാഗം ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു. ആ പുത്രി മുത്തവളായാലും സ്ത്രീജാതിയാകുന്നതുകൊണ്ട് എടുക്കുവാനാൽ സാധ്യമല്ല.

135. അപുത്രായാംമൃതായന്തു പുത്രികായാംകഥഞ്ചന
ധനന്തൽപുത്രികാഭേന്താ വിഭേതൈവാവിചാരയൻ.

പുത്രികയായി കൊടുത്ത കന്യക പ്രസവിക്കാതെ മരിച്ചുപോയാൽ ആ കന്യകയുടെ മാതാവും പിതാവും മരിച്ചശേഷം അവളുടെ ദ്രവ്യം മുഴുവനും അവളുടെ വരന സംശയം കൂടാതെ എടുക്കാം.

136 അകൃതാവാക്യതാവാപി യംവിന്ദേത്സദൃശാൽസുതം
പശുത്രീമാതാമഹന്യേന ദദൃശാൽപിണ്ഡംഹരേദ്ധനം.

കന്യകയെ പുത്രിക എന്നു പറഞ്ഞുകൊടുത്താലും പറയാതെ കൊടുത്താലും അവളുടെ പുത്രൻ പുത്രനില്ലാത്തവനായ മാതാമഹൻ കർമ്മം മുതലായവ ചെയ്ത് അവന്റെ ദ്രവ്യം എടുക്കാം.

137. പുത്രേണലോകാൻജയതി പശുത്രേണാനന്ത്യമശ്നതേ
അഥപുത്രസ്യപശുത്രേണ ബ്രധ്നസ്യാപ്പോതിവിഷ്വപം.

മനുഷ്യർക്കു പുത്രൻ ജനിച്ചാൽ സ്വർഗ്ഗലോകം മുതലായ പുണ്യലോകങ്ങൾ പ്രാപിക്കും. പുത്രൻ പുത്രൻ ജനിച്ചാൽ പുണ്യലോകത്തിൽ ഭീർഘകാലം വസിക്കാം. പുത്രൻ പശുത്രൻ ജനിച്ചാൽ സൂര്യലോകം പ്രാപിക്കുന്നു.

138. പുന്നാമ്നോനരകാദ്യസ്മാ ത്രായതേപിതരംസുതഃ
തസ്മാൽപുത്രഇതപ്രോക്തഃ സ്വയമേവസ്വയംഭവാ.

പുത്രൻ പിതാവിനെ പുക എന്ന നരകത്തിൽനിന്നും ത്രാണനം ചെയ്തുകൊണ്ടു പുത്രനെ ബ്രഹ്മാവൃതനെ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു.

139. പശുത്രഭാഹിത്രയോർലോകേ വിശേഷോനോപപദ്യതേ
ഭാഹിത്രോപിഹ്യമുക്തേന സന്താരയതിപശുത്രവൽ.

പശുത്രം പുത്രികയായി കൊടുത്ത കന്യകയുടെ ഗർഭത്തിൽനിന്നും ജനിച്ച ഭാഹിത്രം ഭേദം ഇല്ലെന്നുള്ളതിന്നു മറ്റൊരു ദൃഷ്ടാന്തം പറയാം. ഭാഹിത്രം മാതാമഹനെ പരലോകത്തിൽ പശുത്രൻപോലെതന്നെ നരകത്തിൽനിന്നും ത്രാണനം ചെയ്യുന്നു; ഈ ലോകത്തും രക്ഷിക്കുന്നു.

140. മാതുഃപ്രഥമതഃപിണ്ഡം നിവ്വേൽപുത്രികാസുതഃ
ദാതീയത്തപിതൃസ്തസ്യാഃ തൃതീയംതൽപിതൃഃ പിതൃഃ

പുത്രികാപുത്രനായവൻ ശ്രാദ്ധംചെയ്യുമ്പോൾ ആദ്യം തന്റെ മാതാവിനും രണ്ടാമത് മാതാമഹനും മൂന്നാമത് പ്രമാതാ മഹനും പിണ്ഡം വയ്ക്കേണ്ടതാകുന്നു.

141. ഉപവന്നോഗുണൈ സ്സർവൈഃ പുത്രോയസ്യതുദന്തീമഃ
സഹരേതൈവതദ്രിക്ഥം സമ്പ്രാപ്തോപ്യന്യഗോതത

ഭത്തപുത്രൻ സകല ഗുണങ്ങളുമുള്ളവനായിത്തന്നാൽ അന്യഗോത്രത്തിൽനിന്നു വന്നാലും പിതാവിന്റെ ദ്രവ്യം ഔരസപുത്രംകൂടി ഭാഗിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

142. ഗോത്രരിക്ഥേജനയിതു ര്ന്നഹരേദന്തീമഃകപചിൽ
ഗോത്രരിക്ഥാന്നഗഃ പിണ്ഡോവ്യപൈതിദദതഃ സ്വധാ

ഭത്തൻ ജനകന്റെ ദ്രവ്യവും ഗോത്രവും സ്വീകരിക്കുന്നതാകുന്നു. ആരണ്ടും സ്വീകരിക്കുന്നവർ താൻ ചെയ്യേണ്ട പിണ്ഡം മുതലായ ശ്രാദ്ധകാ

രൂഢം ആ പുത്രനെ സ്വീകരിച്ച ഉടനെ ജനയിതാവിനു ചെച്ചേണ്ടതായ ശ്രദ്ധം മുതലായവ നീങ്ങിപ്പോകുന്നതാകുന്നു.

143. അനിയുക്താസുതശ്ചൈവ പുത്രിണ്യാപ്തശ്ചഭവരാൽ
ഉഭൗതൗനഹതോഭോഗം ജരാജാതകകാമജൗ

മഹാന്മാരുടെ അനുവാദംകൂടാതെ ഭർത്താവിന്റെ അനുജൻ മുതലായ മറ്റൊരാളെ പ്രാപിച്ചവരും ജനിച്ചവനും പുത്രനിരിക്കുമ്പോൾ മഹാന്മാരുടെ അനുമതി വാങ്ങിക്കൊണ്ടു് കാമംനിമിത്തം ഭർത്താവിന്റെ അനുജൻ മുതലായവരെ പ്രാപിച്ചു് ജനിച്ചവനും, ജാരസംഗം നിമിത്തവും, കാമം നിമിത്തവും ജനിച്ചവരാകയാൽ ഭോഗത്തിനു് അർഹതയുണ്ടാകുകയില്ല.

144. നിയുക്തായാമപിപുമാന്നാര്യം ജാതോവിധാനതഃ
നൈവാർഹഃപൈതുകംരീഷിമം പതിതോല്ലാഭിതോ—
ഹിസഃ

മഹാന്മാരുടെ അനുവാദം വാങ്ങിയിരിക്കുന്ന സ്ത്രീകളെ (60—ാംശ്ലോകം) വിധിപ്രകാരം പ്രാപിക്കാത്ത ഭർത്താവിന്റെ അനുജൻ മുതലായവർ പതിതന്മാരാകുന്നതു നിമിത്തം ആ പതിതന്മാർക്കു ജനിച്ച പുത്രൻ ഭോഗത്തിനർഹനല്ല.

145. ഹരേത്തത്രനിയുക്താം യാജാതഃപുത്രോയഥൗരസഃ
ക്ഷേത്രീകസ്യതൃതൽബീജം ധർമ്മതഃപ്രസവശ്ചസഃ

ആ സ്ത്രീയിൽനിന്നും വിധിപ്രകാരം ജനിച്ച ക്ഷേത്രജൻ ഔരസനെ പ്പോലെ ഭോഗത്തിനർഹതയുള്ളവനാകുന്നു, തന്റെ മാതാവിനെ കല്യാണം കഴിച്ച തന്റെ പിതാവിനു ധർമ്മമായ പുത്രനായി പറയുന്നു.

146. ധനംയോബിഭൃയാൽഭ്രാതൃർ മുതസ്യസ്രീയമേവച
സോപത്യംഭ്രാതൃരല്ലഭ്യ ദദ്യാത്തസൈവതഥനം

വിവാഹാനന്തരം ഭ്രാതാവു മരിച്ചുപോയാൽ, അവന്റെ സ്ഥാവരജം ഗമവസ്തുക്കളെസ്വന്തമാക്കുന്ന സഹോദരൻ മരിച്ചുപോയ തന്റെ ജ്യേഷ്ഠന്റെ ഭാര്യയെ രക്ഷിച്ചു് വിധിപ്രകാരം താനവൾക്കു് ഒരു പുത്രോല്പാദനംചെയ്താൻ വെച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന വസ്തുക്കൾ ആ പുത്രൻ കൊടുക്കണം.

147. യാനിയുക്താനൃതഃപുത്രം ദേവരാദാപ്യവാപ്നയാൽ
തംകാമജമരീഷിമീയം വൃതോല്പന്നംപ്രചക്ഷതേ

ഒരു സ്ത്രീ മഹാന്മാരുടെ അനുമതി വാങ്ങിയിരുന്നാലും, തന്റെ ഭർത്താവിന്റെ അനുജനെയോ സപിണ്ഡകനെയോ വിധിപ്രകാരമല്ലാതെ കാമം നിമിത്തം പ്രാപിക്കുന്നതിൽനിന്നും ജനിക്കുന്ന പുത്രൻ ഭോഗത്തിനർഹനല്ലെന്നും വൃഥാവായി ജനിച്ചവനെന്നും മഹാന്മാർ പറയുന്നു.

148. ഏതദധിധാനംവിജേന്തയം വിഭോഗസൈകയോനിഷു
ബഹുപീഷുചൈകജാതാനാം നാനാസ്രീഷുനിബോധത

ഈ വിജേനധർമ്മം ഒരുത്തൻ തന്റെ ജാതിയിൽ ഉള്ള ഭാര്യയിൽ ജനിച്ച പുത്രന്മാരെ സംബന്ധിച്ചാകുന്നു. ഇനി നാലു ജാതിയിലുള്ള ഭാര്യമാരിൽ ജനിച്ച പുത്രന്മാർക്കുള്ള വിഭോഗക്രമം പറയാൻ തുടങ്ങുന്നു.

149. ബ്രാഹ്മണസ്യാനപുദ്യേണ ചതസ്രസ്തയദിസ്രീയഃ
താസാംപുത്രേഷുജാതേഷു വിഭോഗേയം വിധിഃസ്മൃതഃ

ബ്രാഹ്മണൻ നാലു ജാതിയിലുള്ള സ്ത്രീകളെ വിവാഹംചെയ്തിരുന്നാൽ അവരുടെ പുത്രന്മാർ ഭാഗം ചെയ്യുമ്പോൾ താഴെപ്പറയുന്ന വിധം ഭാഗിക്കണം.

150. കീനാശോഗോവൃഷോയാന മലങ്കാരശ്ചവേശ്ഠമച
വിപ്രസൗദ്ധാരികഃദേയ മേകാംശശ്ചപ്രധാനതഃ

ബ്രാഹ്മണജാതിയിലുള്ള ഭാര്യയുടെ പുത്രനൊരു ഉഴുവുവേലക്കാരനേയും ഒരു ലുഷ്ണത്തേയും കന്തിര മുതലായ ഒരു വാഹനത്തേയും മോതിരം മുതലായ ഭൂഷണത്തേയും ഒരു ഗൃഹത്തേയും മറ്റുള്ള സമ്പത്തിൽ ക്രമമായ ഭാഗവും എട്ടു കൂറായി കൊടുക്കേണ്ടതാകുന്നു.

151. ത്ര്യംശംദായാദ്ധരേദപിപ്രോ ദാവംശശ്ചക്ഷത്രിയാസുതഃ
വൈശ്യാജ്ഞേർദ്ധമേവാംശമംശം ശൂദ്രാസുതോഹരേൽ

മറ്റു വസ്തുക്കളിൽ ബ്രാഹ്മണഭാര്യയുടെ പുത്രൻ മൂന്നു ഭാഗവും, ക്ഷത്രിയപത്നിയുടെ പുത്രൻ രണ്ടു ഭാഗവും, വൈശ്യഭാര്യയുടെ പുത്രൻ ഒന്നു ഭാഗവും, ശൂദ്രഭാര്യയുടെ പുത്രൻ ഒരു ഭാഗവുമായി വിഭജിക്കണം. ഇങ്ങനെ നാലു ജാതിയിൽ പുത്രന്മാരില്ലാതിരുന്നാൽ ഉള്ളവർ ഇപ്രകാരം ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു.

152. സർവംവാരിക്മജാതന്ത ദൃശധാപരികല്പ്യച
ധർമ്മംവിഭാഗംകർവീത വിധിനാനേനധർമ്മവിൽ

വിഭാഗധർമ്മമറിഞ്ഞവനായ ബ്രാഹ്മണജാതിജായ ഭാര്യയുടെ പുത്രൻ താൻ എട്ടു കൂറാക്കൊതെ സമസ്തദ്രവ്യവും പത്തായി വിഭാഗിച്ചു് ധർമ്മമായി വിഭജിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

153. ചതുരോംശാൻഹരേദപിപ്ര സ്ത്രീനംശാൻക്ഷത്രിയാസുതഃ
വൈശ്യപുത്രോഹരേദപ്യംശമംശം ശൂദ്രാസുതോഹരേൽ

ഈ പത്തു ഭാഗത്തിൽ നാലു ബ്രാഹ്മണപുത്രനും മൂന്നു ക്ഷത്രിയപുത്രനും രണ്ടു വൈശ്യപുത്രനും ഒന്നു ശൂദ്രപുത്രനും എടുക്കേണ്ടതാകുന്നു.

154. യദ്യപിസ്യാന്തുസൽപുത്രോ പ്യാസൽപുത്രോപിവാഭേ-
വേൽ

നാധികന്ദശമാദൃദ്യാഹ്ശൂദ്രപുത്രായ ധർമ്മതഃ

ബ്രാഹ്മണൻ തനിക്കു മൂന്നു വർണ്ണത്തിലുമുള്ള ഭാര്യമാക്കു പുത്രന്മാരുണ്ടായിരുന്നാലും ഇല്ലെങ്കിലും ശൂദ്രവർണ്ണത്തിലുള്ള പത്നിയുടെ പുത്രനു് പത്തിലൊന്നിൽ കൂടുതൽ ഭാഗം കൊടുക്കുന്നത് ധർമ്മമാകുകയില്ല.

155. ബ്രാഹ്മണക്ഷത്രിയവിശാം ശൂദ്രാപുത്രോനരിക്ഥഭാക്ഃ
യദേവസ്യപിതാദദ്യാ തദേവാസ്യധനംഭവേൽ

ബ്രാഹ്മണൻ, ക്ഷത്രിയൻ, വൈശ്യൻ, ഈ മൂന്നു വർണ്ണങ്ങൾക്കും ശൂദ്രപത്നിയിൽ ജനിച്ച പുത്രനു് ഈ പത്തിലൊരു പങ്കു ലഭിക്കുന്നതല്ലെന്ന ചിലർ പക്ഷാന്തരമായി പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. എന്നാൽ വിവാഹംചെയ്യാതെ ശൂദ്രസ്ത്രീയിൽ രഹസ്യമായി ജനിപ്പിക്കുന്ന പുത്രനെ മാത്രമേ ഇതു സംബന്ധിക്കുകയുള്ളൂ എന്നു മറ്റു ചിലരും വ്യാഖ്യാനിക്കുന്നു. അതുകൊണ്ടു് അവിന്റെ പിതാവു് ഇഷ്ടത്തോടെ എത്ര ധനം നല്കുമോ അതു വാങ്ങണം.

156. സമവർണ്ണാസുയോജാതഃ സർവപുത്രാദപിജന്മനാം
ഉദ്ധാരംജ്യായസേദത്വാ ഭജേരന്നിതരേസമം

ബ്രാഹ്മണക്കു് അവരുടെ ഭാര്യമാരിൽ ജനിച്ചിട്ടുള്ള പുത്രന്മാരെല്ലാവരും ജ്യേഷ്ഠനു് എട്ടു കൂറു കൊടുത്തു് മറ്റുള്ള അവന്റെ മുതൽ എല്ലാവരും സമമായി ഭാഗിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

157. ശുഭ്രസ്യതുസമർണൈവ നാനൃാ ഭാര്യാവധിയതേ
തസ്യാംജാതാഃ സമാംശാഃ സ്യുര്യദിപുത്രശതംഭവേൽ

ശുഭ്രൻ തന്റെ ജാതിയിലുള്ള സ്ത്രീയെ ഭാര്യയാക്കാം. തന്നെക്കാൾ ഉൽകൃഷ്ടജാതിക്കാരിയേയോ അപകൃഷ്ടജാതിക്കാരിയേയോ ഭാര്യയാക്കരുതു്. തന്റെ ജാതിക്കാരിയായ ഭാര്യയിൽ നൂറു പുത്രൻ ജനിച്ചാലും എല്ലാവരും സമമായി വീതിച്ചെടുക്കണം. അവർ എട്ടു കൂറു കൊടുക്കേണ്ട.

158. പുത്രാൻഭാദശയാനാഹ നൃണാംസ്വായംഭവോമനഃ
തേഷാംഷഡ്ബന്ധു ദയാദാ ഷ്ഷഡ്ദയാദബാ-
സ്വവാഃ

സ്വയംഭവമനു പന്ത്രണ്ടു വിധമായ പുത്രന്മാരിൽ ആദ്യം ആറു പുത്രന്മാർ പുത്രന്മാരില്ലാത്ത സപിണ്ഡകർ മുതലായവരുടെ ഗോത്രത്തേയും ധനത്തേയും എടുക്കുന്നതിനഹ്ണന്മാരായിത്തീരുന്ന എന്നു പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ശേഷിച്ച ആറു പുത്രന്മാർ പിതൃഗോത്രത്തിനും ധനത്തിനും മാത്രം അർഹന്മാരായിത്തീരുന്നു. ആറു പേർ പിതൃഗോത്രത്തെ പ്രാപിക്കുന്നില്ലെന്നു പറയുന്നു. അവർ കേവലം ബന്ധുക്കളെപ്പോലെ തർപ്പണം മാത്രം ചെയ്യുന്നതിനു യോഗ്യന്മാരാകുന്നു.

159. ഔരസഃക്ഷേത്രജയൈവ ദത്തഃകൃത്രിമഏവച
ഗുഡോല്പന്നോപവിദ്ധശ്ച ദയാദാബാസ്വവാശ്ചഷട്

ഔരസൻ, ക്ഷേത്രജൻ, ദത്തൻ, കൃത്രിമൻ, ഗുഡോല്പന്നൻ, അപവിദ്ധൻ എന്നീ ആറു പുത്രന്മാരും പിതൃസ്വത്തിനും പുത്രനില്ലാത്ത അവകാശികളുടെ സ്വത്തിനും അഹ്ണന്മാരായിത്തീരുന്നു.

160. കാന്തീനശ്ചസഹോഡശ്ച ക്രീതഃപൗനർവസ്തഥാ
സ്വയന്ദത്തശ്ചശൂദ്രശ്ച ഷഡ്ദയാദാബാസ്വവാഃ

കാന്തീനൻ, സഹോഡൻ, ക്രീതൻ, പൗനർവൻ, സ്വയംദത്തൻ, ശൂദ്രൻ ഈ ആറു പുത്രന്മാരും പിതൃസ്വത്തിനും മാത്രം അഹ്ണന്മാരാകുന്നു.

161. യാതൃശംഫലമാപ്പോതി കുപ്തവൈസ്സന്തരൻജലം
താതൃശംഫലമാപ്പോതി കുപ്തവൈസ്സന്തരൻസ്മരഃ

കുപ്തവംകൊണ്ടെങ്ങനെ നദി തരണംചെയ്യാൻ സാധിക്കുന്നില്ലയോ അതുപോലെ ക്ഷേത്രജൻ മുതലായ പതിനൊന്നു് അല്ലെങ്കിൽ ഒട്ടേറിലത്തെ ആറു കുപുത്രന്മാരെ പരലോകസാധകരായി വെച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നവൻ മോക്ഷം പ്രാപിക്കുന്നില്ല.

162. യദ്യേകരിഥ്ഥിനസ്യാതാ മൗരസക്ഷേത്രജസുതൗ
യസ്വയൽപൈതൃകംരീകഥ്ഥം സതൽഗൃഹ്ണീതനേതരഃ

ക്ഷേത്രജൻ ജനിച്ചശേഷം ഔരസൻ ജനിച്ച ആ ക്ഷേത്രജനെ ജനിപ്പിച്ചവൻ തന്റെ ദാരങ്ങളിൽ പുത്രൻ ജനിക്കാതിരുന്നാൽ ആ രണ്ടു പേരും അവനവന്റെ ജനയിതാക്കന്മാരുടെ ധനം അവനവൻതന്നെ എടുക്കേണ്ടതാകുന്നു.

163. ഏകഏവരസഃപുത്രഃപിത്രസ്യ വസുനഃപ്രഭുഃ
ശേഷാണാമാനൃശംസ്യാത്ഥം പ്രദയാത്തുപ്രജീവനം

ഔരസൻ പിന്നീട് ജനിച്ചാലും അവൻതന്നെ പിതാവിന്റെ സ്വത്തിനവകാശിയായിത്തീരുന്നു. ക്ഷേത്രജനൊഴിച്ച് മറ്റെല്ലാവർക്കും ആ ഔരസൻ തനിക്കു പാപം നേരിടാതിരിക്കുന്നതിനായിട്ട് അന്നവസ്രാദികൾ കൊടുക്കേണ്ടതാകുന്നു.

164. ഷഷ്ഠക്ഷേത്രജസ്യാംശം പ്രദയാൽപൈതൃകാഭുനാൽ
ഔരസോവിഭജൽഭായം പിതൃപഞ്ചമമേവവാ

ഔരസൻ താൻ വിഭാഗിക്കുമ്പോൾ തന്റെ പിതാവും മുതലായവരുടെ സ്വത്തിൽ ക്ഷേത്രജന്റെ ഗുണത്തിനു ചേർന്നുവീധം ആറിലൊരു ഭാഗമോ അഞ്ചിലൊരു ഭാഗമോ കൊടുക്കണം.

165. ഔരസക്ഷേത്രജനപുത്രഃ പിതൃരിക്ഥസ്യഭാഗിനഃ
ദശാപരേതുകൃമശോഗോത്രരിക്ഥാം ശഭാഗിനഃ

ഔരസനും ക്ഷേത്രജനും വിധിപ്രകാരം പിതാവിന്റെ സ്വത്തിന് അർഹതയുള്ളവരാകുന്നു. മാറ്റുള്ള ദത്തൻ മുതലായ പത്തുപേരും ആദ്യത്തേയായ അല്ലെങ്കിൽ പിന്നെത്തെയായ എന്നുള്ള ക്രമം അനുസരിച്ചു പിതാവിന്റെ ഗോത്രത്തിനും ധർമ്മത്തിനും ദ്രവ്യത്തിനും അർഹതയുള്ളവരാകുന്നു.

166. സ്വേഷേത്രേസംസ്കൃതായാതു നവമുല്പാദയേഭിയം
തമഔരസംവിജാതീയൽ പുത്രം പ്രഥമകല്പിതം.

ഔരസൻ തന്റെ ജാതിയായ സ്രീയേ കന്യകയായിരിക്കുമ്പോൾ വിവാഹം ചെയ്ത അവളിൽ താൻതന്നെ ജനിപ്പിക്കുന്ന പുത്രൻ ഔരസപുത്രാകുന്നു.

167. യസ്തല്ലജഃ പ്രമീതസ്യ ക്ലീബസ്യവ്യാധിതസ്യവാ
സ്വധർമ്മേണനിയുക്തായാം സമുത്രഃ ക്ഷേത്രജഃ സ്മൃതഃ

പുത്രോല്പത്തിക്കു മുൻപേമരിച്ചവൻ, ക്ലീബൻ, പുത്രോല്പാദനത്തിനു വിപരീതമായ രോഗമുള്ളവൻ എന്നുള്ളവരുടെ ഭാര്യമാരിൽ ഭർത്താവിന്റെ അനുജൻ മുതലായവർ പോയി വിധിപ്രകാരം ഉണ്ടാകുന്ന പുത്രനെ ക്ഷേത്രജനെന്നു പറയുന്നു.

168. മാതാപിതാവാദദ്യാതാം യമന്ദിഃ പുത്രമാപദി
സദൃശംപ്രീതിസംയുക്തം സജ്ഞയോദത്തിമസുതഃ

മാതാപിതാക്കന്മാർ ഒന്നിച്ചോ ഒരായ് തനിച്ചോ പുത്രനെ സ്വജാതിയിൽ പുത്രനില്ലാതെ ദുഃഖിക്കുന്ന ഒരുത്തന് സന്തോഷപൂർവ്വം ഈ പുത്രൻ നിനക്കു സ്വന്തമാകുന്നു എന്നു പറഞ്ഞു നീർ വീഴ്ത്തി ഭാനം ചെയ്താൽ ആ പുത്രനെ ദത്തൻ എന്നു പറയുന്നു.

169. സദൃശത്വ പ്രകര്യാദ്യം ഗുണദോഷവിചക്ഷണം
പുത്രംപുത്രഗുണൈര്യുക്തം സവിജ്ഞയശ്ചകൃത്രിമഃ

സ്വജാതിയും പിതൃക്കൾക്കു ശ്രാദ്ധം ചെയ്യുന്നതിലും വിടുന്നതിലും സംഭവിക്കുന്ന ഗുണഗുണങ്ങളറിഞ്ഞുവെന്നും മാതാപിതാക്കന്മാരെ പൂജിക്കുന്നവനായും ഇരിക്കുന്ന യാതൊരു പുത്രനെ താൻ സ്വയമായി സ്വീകരിക്കുന്നുവോ ആ പുത്രനെ കൃത്രിമപുത്രനെന്നു പറയുന്നു.

170. ഉല്പതേഗൃഹേയസ്യ നചജ്ഞായേതകസ്യസഃ
സഗൃഹേഗൃഹേയഃ സ്തസ്യസ്യാഭ്യസ്യതല്പജഃ

ഒരുത്തന്റെ ഭാര്യ അന്താവിന്റെ ഗൃഹത്തിൽ ഇരിക്കുമ്പോൾ ആ അന്താവിനെയെ ഏതൊരു ജാതിക്കാരനെയെങ്കിലും അവളെ പ്രാപിച്ചു് ഒരു പുത്രനെ ഉല്പാദിപ്പിച്ചാൽ ആ പുത്രൻ അവളുടെ അന്താവിന് ഗൃഹോല്പന്നനെന്ന പുത്രനാകുന്നു.

171. മാതാപിതൃഭ്യോമുൽസൃഷ്ടം തയോരന്യതരേണവഃ
യംപുത്രംപരിഗൃഹ്ണീയാ പേവിദ്ധസുച്യതേ.

മാതാപിതാക്കന്മാർ രണ്ടുപേരുംകൂടിയോ അവരിൽ ഒരാൾ മാത്രമായോ ഉപേക്ഷിച്ച പുത്രനെ എടുത്തു വളർത്തുന്ന രക്ഷകൻ അവൻ അപവിദ്ധനെന്ന പുത്രനായിരിക്കുന്നു.

172. പുത്രവേഷ്ണിനികന്യാതൃയം പുത്രംജനയേദ്രവഃ
തങ്കാനീനംവദേന്നാത്ഥാ വോഡുഃ കന്യാസമുത്ഭവഃ

യാതൊരു കന്യക വിവാഹത്തിന്നു മുൻപേ പിതാവിന്റെ ഗൃഹത്തിൽ ഇരിക്കുമ്പോൾ യാതൊരുത്തരുമായിട്ടെങ്കിലും ഒരുത്തനെ പ്രാപിച്ച ഒരു പുത്രനെ ജനിപ്പിക്കുന്നോ അവളെ പിന്നീട് കല്യാണം ചെയ്യുന്ന വരന് ആ പുത്രൻ കന്യീനനായ് ഭവിക്കുന്നു.

173. യാഗഭിന്നീസംസ്ക്രിയതേ ജ്ഞാതാജ്ഞാതാപിവാ-
സതീ
വോഡുസ്സഗഭോഭേതി സഹോഡുഇതിചോച്യതേ.

യാതൊരുത്തൻ ഒരു കന്യക ഗർഭിണിയായിരിക്കുമ്പോൾ ഗർഭിണിയാണെന്നറിഞ്ഞാ അറിയാതെയോ അവളെ വിവാഹം ചെയ്യുന്നോ ആ വരൻ അവളുടെ ആ ഗർഭത്തിൽനിന്നും ജനിക്കുന്ന ശിശു സഹോഡുനെന്ന പുത്രനെന്നു പറയുന്നു.

174. ക്രീണീയാഭ്യസ്തപത്യാത്ഥം മാതാപിത്രോത്ഥന്തികാൽ
സക്രിതകസ്സതസ്സ്യ സദുശോപിവാ.

യാതൊരുത്തൻ തനിക്കു പുത്രനില്ലാതിരിക്കുമ്പോൾ ഒരുത്തന്റെ പുത്രനെ അവന്റെ മാതാപിതാക്കന്മാരിൽനിന്നും വിലയ്ക്കു വാങ്ങുന്നോ അദ്ദേഹൻ ഗുണവാന്മാരോ ദോഷവാന്മാരോ ആയിരുന്നാലും വാങ്ങിയവൻ ആ പുത്രൻ ക്രീതനെന്ന പുത്രനെന്നു പറയുന്നു.

175. യാപത്യാവാപരിത്യക്താ വിധവാവാസ്വയേച്ഛയാ
ഉൽപാദയേൽപുനർഭൂതാ സഖൗനേവമുച്യതേ.

യാതൊരു സ്ത്രീ അന്താവിനെ ത്യജിച്ചശേഷമോ അന്താവിനെ മരിച്ചശേഷമോ മറ്റൊരുത്തനെ സ്വേച്ഛയാ പ്രാപിച്ചു് യാതൊരു പുത്രനെ ജനിപ്പിക്കുന്നോ ആ പുത്രന്റെ ജനയിതാവിന് അവൻ പൗനാർഭവ പുത്രനെന്നു പറയുന്നു.

176. സാചേക്ഷേതയോ നീഃസ്യാൽഗതപ്രത്യാഗതാപിവാ
പൗനാർഭവേനഭേത്വാസാ പുന്നസ്സംസ്കാരമർഹതി.

ഒരു സ്ത്രീ അന്താവിനാൽ സ്തർശിക്കപ്പെടാത്ത യോനിയോടുകൂടിയവളായിട്ട് മറ്റൊരുത്തനെ പ്രാപിക്കുന്നതിന്നു മുതിർന്നാൽ അവളെ പ്രാപി

കുന്നതിനൊരുങ്ങുന്നവൻ അവളെ പുനർവിവാഹവിധിപ്രകാരം കല്യാണം കഴിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

177. മാതാപിതൃവിഹീനനായ സ്ത്രീക്കേതാവായാസ്യാകാരണാൽ ആത്മാനംസ്സർശയേദസൈസ്വ സ്വയം ദത്തസ്തു സസ്തൃതഃ

ഒരു ബാലൻ മാതാപിതാക്കന്മാർ മരിച്ചുപോയിട്ടോ അവർ അകാരണമായുപേക്ഷിച്ചോ ഇരിക്കുമ്പോൾ ആ ബാലൻ സ്വയമായി മറ്റൊരാൾക്കു പുത്രഭാവം കൈക്കൊണ്ടാൽ ആ രക്ഷകൻ ആ ബാലനെ സ്വയം തന്നെ പഠയ്ക്കുന്നു.

178. യംബ്രാഹ്മണഃ സ്വശുഭ്രായാ കാമാദുല്പാദയേൽസുതം സപാരയന്നേവശവസ്സന്ധാൽ പാരശവഃ സ്തൃതഃ

ബ്രാഹ്മണൻ വിവാഹംചെയ്ത ശുഭ ഭാര്യയിൽ കാമംനിമിത്തം ഉല്പാദിപ്പിക്കുന്ന പുത്രൻ ചെയ്യുന്ന ശ്രാദ്ധകർമ്മങ്ങൾ പരലോകത്തിലേക്കു ഉപയോഗപ്പെടുന്നതല്ലാത്തതുകൊണ്ടു ജീവനോടെയിരുന്നാലും മരിച്ചവനോടു തുല്യനെന്ന് പറയുന്നു. അതിനാൽ അവനെ പാരശവപുത്രനെന്ന് പറയുന്നു. (മുൻപിൽ ശുഭൻ എന്നു പറയുന്നത് ഈ പാരശവ പുത്രനെയാണു്)

179. ഭാസ്യം വാദാസഭാസ്യം വായശ്ശുഭ്രസ്യസുതോഭവേൽ സോനുജ്ഞാതോഹരേദംശ മിതിധമ്മോവ്യവസ്ഥിതഃ

ശുഭൻ തന്റെ ഭാര്യമാരിലോ, തന്റെ ഭൃത്യന്റെ ഭാര്യമാരിലോ ജനിക്കുന്ന പുത്രന്മാർ ആ പിതാവിന്റെ ശാസനത്തിനനുസരിച്ചിരുന്നാൽ അവന്റെ സ്വന്ത ഭാര്യയിൽ ജനിച്ച പുത്രന്മാരോടു ഭാഗം വാങ്ങാവുന്നതാണു്.

180. ക്ഷേത്രജാദീൻസുതാനേതാൻ ഏകാദശയഥോദിതൻ പുത്രപ്രതിനിധീനാഹുഃ ക്രിയാലോപാന്തനീഷിണഃ

ഔരസനില്പാത്ത കാലത്തിൽ അവൻ ചെയ്യേണ്ടതായ ശ്രാദ്ധം മുതലായവയും കലവും നശിച്ചുപോകുന്നതുകൊണ്ടു മറ്റു പതിനൊന്നു പുത്രന്മാരും പുത്രപ്രതിനിധികളാകുന്നു എന്നു മഹാത്മാർ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു.

181. യഹ്വതേഭീഹിതാഃ പുത്രഃ പ്രസംഗാദന്യബീജജാഃ യസ്യതേബീജതോജാതസ്സ്യതേ നേതരസ്യതു.

ക്ഷേത്രജൻ മുതലായ പതിനൊന്നു പുത്രന്മാരും ഔരസൻ ഇരിക്കുമ്പോൾ ശ്രാദ്ധം മുതലായ കാര്യം ചെയ്യുന്നതിനു് യോഗ്യന്മാരായി തീരുന്നില്ല. തങ്ങളെ ജനിപ്പിച്ചവനെതന്നെ പ്രാപിക്കേണ്ടവരാകുന്നു.

176. ഈ ശ്ലോകത്തിനു മറ്റൊരു വ്യാഖ്യാനം: ഒരു സ്ത്രീയെ കല്യാണം കഴിച്ച പുരുഷൻ പ്രാപിക്കുന്നതിനു സാമന്തമില്ലാതിരിക്കുമ്പോൾ അവനെ ഉപേക്ഷിച്ചു ചില ദിവസം മറ്റൊരു പുരുഷനോടു ചേർന്നിരിക്കുകയും ആദ്യവിവാഹം ചെയ്തവനെ പ്രാപിക്കുമ്പോൾ അവൻ അവളെ പുനർവിവാഹമത്രംകൊണ്ടു വീണ്ടും വിവാഹം കഴിക്കണം.

181. പൗനർവേൻ ശുഭൻ ഈ രണ്ടുപേരും പരന്മാരാൽ ജനിപ്പിക്കപ്പെടാത്തവരായിരുന്നാലും വൈദികകാര്യത്തിനു അർഹരല്ല.

182. ഭാതുണാമേകജാതാനാ മേകശ്ചേൽ പുത്രവാൻഭവേൽ
സർവംസ്താംസ്തേനപുത്രേണപുത്രീണോമനരബ്രവീൽ.

ഒരു മാതാപിതാക്കന്മാരിൽനിന്നും ജനിച്ച ഒന്നിൽ കൂടുതൽ സഹോദരന്മാരിൽ ഒരുത്തൻ പുത്രനുണ്ടായിരുന്നാൽ മറ്റുള്ളവരെല്ലാം പുത്രവാന്മാരാണെന്നു മനു പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു.

183. സർവ്വസാമേകപത്നീനാമേകാചേൽ പുത്രീണീഭവേൽ
സർവ്വസ്താംസ്തേനപുത്രേണ പ്രാഹപുത്രവതീർമ്മനുഃ

ഒരുത്തൻ വിവാഹം ചെയ്ത അനേകം ഭാര്യമാരിൽ ഒരു ഭാര്യക്കു പുത്രനിരുന്നാലും ആ പുത്രനാൽ എല്ലാവരും പുത്രവാന്മാർതന്നെ എന്നു മനു പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു.

184. ശ്രേയസഃ ശ്രേയസോലാഭേ പാപീയാൻരിക്ഥമഹന്തി
ബഹവശ്ചേതൃസദൃശഃ സർവേരിക്ഥസ്യഭാഗിനഃ

ഔരസൻ മുതലായ ഉൽകൃഷ്ടപുത്രന്മാരില്ലാതിരുന്നാൽ (മുൻപറഞ്ഞ) പുത്രന്മാർ പിതാവിന്റെ സ്വത്തു എടുക്കണം. പൗനർവേൻ മുതലായവർ അനേകം പേരിരുന്നാൽ എല്ലാവരും ശരിയായി പകത്തുകൊള്ളണം.

185. നഭ്രാതരോനപിതരഃ പുത്രാരിക്ഥഹരാഃ പിതൃഃ
പിതാഹരേദപുത്രസ്യ റിക്ഥംഭ്രാതരഹ്വവച.

പിതാവിന് ഔരസപുത്രൻ ഇല്ലാതെ ക്ഷേത്രജൻ മുതലായ പുത്രന്മാർ ഇരിക്കുമ്പോൾ അവന്റെ സ്വത്തു അവന്റെ പിതാവും സഹോദരനും എടുക്കരുത്. ക്ഷേത്രജൻ മുതലായ പുത്രന്മാരും ഭാര്യ, പുത്രി ഇവരും ഇല്ലാതിരുന്നാൽ ആ സ്വത്തു പിതാവും അവനില്ലാതിരുന്നാൽ ഭ്രാതാക്കന്മാരും എടുക്കണം.

186. ത്രയാണാമുദേകംകാര്യം ത്രിഷുപിണ്ഡഃ പ്രവർത്തതേ
ചതുർത്ഥസമ്പ്രദായൈഷാം പഞ്ചമോതോപപന്യതേ.

തന്റെ പിതാവു്, പിതാമഹൻ, പ്രപിതാമഹൻ, ഇവർക്കു പുത്രൻ തർപ്പണം പിണ്ഡം മുതലായവ ചെയ്യണം. ഈ മൂന്നു പേരുടെ സ്വത്തു് ക്ഷേത്രജൻ മുതലായ പുത്രന്മാർക്കു് അർഹരാകുന്നു. (അവർ ഇരിക്കുമ്പോൾ അർഹരാകുന്നില്ല.)

187. ആനന്തരസപിണ്ഡാഭ്യ സ്തസ്യതസ്യധനംഭവേൽ
അത ഊർദ്ധം സകലഃ സ്യാദാചാര്യ ശിഷ്യ ഏവവാ.

പുത്രസന്തതി ഇല്ലാത്തവന്റെ സ്വത്തു് ഭൗമിത്രം അവനില്ലാതിരുന്നാൽ ഭാര്യയും അവളില്ലാതിരുന്നാൽ പുത്രിയും അവളില്ലാതിരുന്നാൽ പിതാവും അവനില്ലാതിരുന്നാൽ മാതാവും അവളില്ലാതിരുന്നാൽ സഹോദരന്മാരും അവരില്ലാതിരുന്നാൽ സഹോദരപുത്രന്മാരും അവരില്ലാതിരുന്നാൽ പിതാവിന്റെ അമ്മയും അവളില്ലാതിരുന്നാൽ ഭിന്നോദരഭ്രാതൃസ

182. ഒരുത്തൻ പുത്രൻ, ഭാര്യ, പുത്രി, പിതാവു്, മാതാവു്, ഭ്രാതാവു് ഇവർ ഇല്ലാതിരിക്കുമ്പോൾ ഭ്രാതാവിന്റെ പുത്രൻ കർമ്മത്തിനും സ്വത്തിനും അധികാരമുള്ള എന്നു ശാസ്ത്രത്തിൽ പറഞ്ഞിരുന്നാലും സന്തതിനാൾ വരാത്തതുകൊണ്ടു ക്ഷേത്രജൻ മുതലായ പുത്രന്മാർക്കു് അർഹതയില്ല.

നത്തിയും അവരില്ലാതിരുന്നത് സപിണ്ഡന്മാരും അവരില്ലാതിരുന്നത് സോദകന്മാരും അവരില്ലാതിരുന്നത് ബന്ധുക്കളും അവരില്ലാതിരുന്നത് ആചാര്യനും അവനില്ലാതിരുന്നത് ശിഷ്യനും അവനില്ലാതിരുന്നത് സഹപാഠിയും അവനില്ലാതിരുന്നത് രാജാവും മുറപോലെ എടുക്കേണ്ടതാകുന്നു.

188. സർവേഷാമപ്യഭാവേതു ബ്രാഹ്മണാരിക്ഥഭാഗിനഃ
ത്രൈവിദ്യാശ്ശുചയോദാന്താ സ്തഥാധർമ്മാനഹീയതേ.

ബ്രാഹ്മണൻ സഹപാഠിവരെ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നതിൽ ആരുമില്ലെങ്കിൽ അവന്റെ ദ്രവ്യം മൂന്നു വേദങ്ങളും അധ്യയനം ചെയ്തവരായും അന്തരരണവും ഭേദവും ശുദ്ധതയുള്ളവരായും ക്ഷമയുള്ളവരായും ഇരിക്കുന്ന ബ്രാഹ്മണൻ എടുക്കാം. ഇതുകൊണ്ടു മരിച്ചവനെ ശ്രാദ്ധം മുതലായ ധർമ്മം നശിക്കുകയില്ല.

189. അഹാര്യംബ്രാഹ്മണദ്രവ്യം രാജ്ഞാനിത്യമിതിസ്ഥിതിഃ
ഇതരേഷാന്തുവർണ്ണനം സർവാഭാവേഹരേണ്യപഃ

ദ്രവ്യത്തിന്നു അവകാശികളായി മേല്പറഞ്ഞവർ യാതൊരുത്തരുമില്ലെങ്കിൽ ബ്രാഹ്മണന്റെ ദ്രവ്യം മാത്രം രാജാവ് എടുക്കാതെ ബ്രാഹ്മണർക്കു ഭാഗം ചെയ്യേണ്ടതാണെന്നു ശാസ്ത്രമുള്ളതുകൊണ്ട് മേല്പറഞ്ഞതുപോലെ ഗുണവാനായ ബ്രാഹ്മണനില്ലാതിരുന്നാലും ഏതെങ്കിലും ബ്രാഹ്മണൻ കൊടുക്കേണ്ടതാകുന്നു. മറ്റുള്ളവരുടെ സ്വത്തു് രാജാവ് എടുക്കണം.

190. സംസ്ഥിതസ്യാനപത്യസ്യ സഗോത്രാൽപുത്രമഹരേൽ
തത്രയദ്രിക്ഥജാതംസ്യാത്തത്തസ്തിൻപ്രതിപാദയേൽ.

ഭർത്താവു പുത്രനില്ലാതെ മരിച്ചപോയാൽ, ഭാര്യ തന്റെ ഭർത്താവിന്റെ ഗോത്രത്തിലുള്ള ഒരു പുരുഷനിൽനിന്നും വിധിപ്രകാരം ഒരു പുത്രനെ ഉല്പാദിപ്പിക്കണം. ആ പുത്രൻ ഭർത്താവു സമ്പാദിച്ച ദ്രവ്യം കൊടുക്കേണ്ടതാകുന്നു.

191. ദൗത്യയൗവിവദേയാതാം ദ്വാഭ്യോ ജാതയസ്ത്രിയാധനേ
തയോർയദ്യസ്യപിത്രംസ്യാത്തത്സഗൃഹ്ണീതനേതരഃ

പുത്രൻ ജനിച്ചശേഷം ഭർത്താവു മരിച്ചപോയാൽ അന്നന്തരം ആ ഭാര്യ മറ്റൊരുത്തനെ പ്രാപിച്ചു് ഒരു പുത്രനെ പ്രസവിച്ചാൽ ആ രണ്ടു പുത്രന്മാരും അവരുടെ പിതാവിന്റെ വസ്തുവിനെ എടുക്കാതെ രണ്ടു വസ്തുവും ചേർത്തു പിടിക്കാൻ പാടില്ലാത്തതാകുന്നു.

സംക്രീയുടെ ധനം

192. ജനന്യാംസംസ്ഥിതായത്തു സമംസർവേസഹോദരഃ
ഭോജരൻമാത്രകംരിക്ഥം ദഗിന്യശ്ചസനാഭയഃ

മാതാവു മരിച്ചശേഷം അവളുടെ സ്വത്തു അവളുടെ പുത്രന്മാരും കല്യാണം കഴിക്കാത്ത പുത്രിമാരും ശരിയായി ഭാഗിക്കണം. കല്യാണം കഴിച്ചയച്ച പുത്രിമാർക്കു അല്പധനം മര്യാദ അനുസരിച്ചു കൊടുക്കണം.

193. യാസ്താസാംസ്യർഭഹിതര സ്താസാമപിയഥാർഹതഃ
മാതാമഹ്യാധനാൽകിഞ്ചിൽ പ്രദേയപ്രീതിപൂർവ്കം.

അവളുടെ പുത്രിമാർക്കുണ്ടായ വിവാഹിതരാകാത്ത പുത്രന്മാർക്കു് (ദാഹിത്രികൾക്കു്) പ്രീതിപൂർവ്വകമായി മതാമഹിയുടെ ധനത്തിൽ അല്പം കൊടുക്കേണ്ടതാകുന്നു.

194. അധ്യഗ്ന്യദ്ധ്യാവാഹനികം ദത്തഞ്ചപ്രീതികർമ്മണ
ഭ്രാതൃമാതൃപിതൃപ്രാപ്തം ഷഡ്വിധംസ്രീധനംസ്മൃതം.

പുത്രിയെ വിവാഹം കഴിച്ചുകൊടുക്കുമ്പോൾ പിതാവു മുതലായവരാൽ അഗ്നി മൂന്നിൽ കൊടുക്കപ്പെടുന്ന ധനമെന്നും, അവളുടെ ഭർത്താവിന്റെ ഗൃഹത്തിൽ പോകുമ്പോൾ പിതാവു കൊടുത്ത ധനമെന്നും, ഭ്രാതാവു ഒരു ശുഭകാര്യത്തിനു കൊടുത്തധനം എന്നും മറ്റൊരു അവസരത്തിൽ പിതാവു സന്തോഷിച്ചുകൊടുത്ത ധനം എന്നും മാതാവു കൊടുത്ത ധനം എന്നും സന്തോഷത്തോടെ സ്വജനങ്ങൾക്കൊടുത്ത ധനമെന്നും ഭർത്താവു പ്രീതിയോടെ കൊടുത്ത ധനം എന്നും സ്രീയുടെ ധനം ആറു തരമാകുന്നു.

195. അന്യാധേയഞ്ചയദത്തം വത്യാഗ്രീതേനചൈവയൽ
പത്യജീവതിവൃത്തായാഃ പ്രജായാസ്സദ്ധനംഭവേൽ.

മേൽപറഞ്ഞ ആറുതരം സ്രീയുടെ ധനവും വിവാഹശേഷം ഭർത്താവിന്റെ സ്വജനങ്ങളോ പിതാവിന്റെ സ്വജനങ്ങളോ കൊടുത്ത ധനവും ഭർത്താവു പ്രീതിപൂർവ്വമായി കൊടുത്ത ധനവും, മാതാവു മരിച്ചശേഷം പിതാവിനു എന്നു വന്നാൽ അവളുടെ പുത്രന്മാരും വിവാഹം കഴിക്കാത്ത പുത്രിമാരും എടുക്കേണ്ടതാണു്.

196. ബ്രാഹ്മണൈവോർഷഗാസ്ഥർവ പ്രാജാപത്യേഷുയദസ്യ
അപ്രജായാമതീതായാം ഭർത്തുരേവതദീഷ്യതേ.

ബ്രാഹ്മം, ദൈവം, ആർഷം, ഗാസ്ഥർവം, പ്രാജാപത്യം ഈ അഞ്ചു തരത്തിൽ വിവാഹം ചെയ്തു ഭാര്യയുടെ ആറുതരം ധനവും അവൾ മരിച്ചശേഷം അവൾക്കു പുത്രന്മാരോ പുത്രിമാരോ ഇല്ലാതിരുന്നാൽ ഭർത്താവു എടുക്കേണ്ടതാകുന്നു.

197. യൽത്വസ്യഃസ്യാദ്ധനംദത്തം വിവാഹേഷ്വാസുരാദീഷു
അപ്രജായാമതീതായാം മാതാപിത്രോസ്സദീഷ്യതേ.

ആസുരം, രാക്ഷസം, പൈശാചം ഈ മൂന്നു വിവാഹപ്രകാരം കല്യാണം കഴിച്ച സ്രീകൾ അവർക്കു ലഭിച്ച ആറുതരം സ്രീധനവും അവൾക്കു പുത്രന്മാരോ പുത്രിമാരോ ഇല്ലാതിരുന്നാൽ അവൾ മരിച്ചശേഷം അവളുടെ മാതാപിതാക്കന്മാർക്കു എടുക്കാം.

198. സ്രീയാന്തുയൽഭവേദിത്തം പിത്രാദത്തംകഥഞ്ചന
ബ്രാഹ്മണീതദ്ധരേൽകന്യൂ തദപത്യസ്യവാഭവേൽ.

ബ്രാഹ്മണൻ രണ്ടു മൂന്നു ജാതിയിൽ വിവാഹം ചെയ്തിരുന്നാൽ അവരിൽ പുത്രി, പുത്രൻ, ഭർത്താവു് ഇവരില്ലാത്ത സ്രീയുടെ സ്രീധന ദ്രവ്യം എടുക്കേണ്ടതാണു്. അവരില്ലാതിരുന്നാൽ അവളുടെ പുത്രന്മാർ എടുക്കണം.

199. നനിർഹാരംസ്രീയഃ കര്യഃ കടംബാൽബഹുനധ്യഗാൽ
സ്വകാദപിചവിത്താദ്ധി സ്വസ്യഭത്തുരനാജാതയാ.

അനേകം ഭ്രാതാക്കൾ തങ്ങൾക്കു പൊതുവായ കടംബധനം കൊണ്ടു സ്രീകൾക്കു ആരേണം മുതലായവ വാങ്ങേണ്ടതാണു്. ഭർത്താവിന്റെ അനു മതിയില്ലാതെ ആ ദ്രവ്യം ഉപയോഗിക്കരുതു്. അങ്ങിനെ എടുത്താൽ അതു് സ്രീധനമാകുകയില്ല.

200. പത്മജീവതീയഃ സ്രീഭീരലങ്കാരോധൃതോഭവേൽ
നതഃഭജേരൻദായാദാഭജമാനഃ പതന്തിതേ.

ഭക്താവിരിക്കുമ്പോൾ ഭാര്യമാർ അണിഞ്ഞിരിക്കുന്ന ആഭരണങ്ങൾ അവൻ മരിക്കുമ്പോൾ അവന്റെ സഹോദരന്മാർ ഭാഗിക്കുതാങ്ങുക. ഭാഗിച്ചാൽ അവർ പതിതന്മാരായിത്തീരുന്നു.

201. അനംശശക്തീബപതിതൗ ജാത്യസബധിരൗതഥാ
ഉമത്തജഡമുകാശ്ച യേചകേചിന്നിരിന്ദ്രിയാഃ

ക്ലിബൻ, പതിതൻ, ജാത്യസൻ, ചെകിടൻ, പിച്ഛൻ, മൂഡൻ, ഉമ, നൊണ്ടി മുതലായ മറ്റുള്ളവർ ഭാഗത്തിന് അനർഹന്മാരാകുന്നു.

202. സർവേഷാമപിതൃന്യായം ദാതുംശക്ത്യാമനീഷിണാ
ഗ്രാസാഹമാദനമത്യന്തം പതിതോഹൃദദദ്ഭവേൽ.

മുൻപറയപ്പെട്ട ഓരോരുത്തർക്കും മരിക്കുന്നതുവരെ അന്നവസ്രങ്ങൾക്കു കൊടുക്കാത്തവർ പാപികളായിത്തീരും.

203. യദ്യർത്ഥിതാതുദാദൈസ്സയാൽ ക്ലീബാദീനാംകഥഞ്ചന
തേഷാമുൽപന്നതം തൂനാ മപത്യന്ദായമർഹതി.

ഒരിക്കൽ അവർ വിവാഹത്തിൽ താൽപര്യംകൊണ്ടു വിവാഹം ചെയ്താൽ ആ സ്രീകളിൽ മറ്റൊരുത്തൻ വിധിപ്രകാരം പുത്രനെ ജനിച്ചിട്ടാലും അല്ലെങ്കിൽ ദത്തൻ മുതലായ പുത്രന്മാരെ വെച്ചുകൊണ്ടാലും ശരിയായി ഭാഗം കൊടുക്കേണ്ടതാകുന്നു.

204. യൽകിഞ്ചിൽ പിതരിപ്രേത്യേ ധനംജ്യേഷോധിഗമതി
ഭാഗോയവീയസാന്തത്ര യദിവിദ്യാനുപാലിനഃ

പിതാവു മരിച്ചശേഷം മുത്തവൻ തന്റെ സാമർത്ഥ്യത്താൽ ഏതെങ്കിലും ഒരു ദ്രവ്യം സ്വന്തമാക്കിയിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ അതു ഉടൻ പഠിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന സഹോദരന്മാർക്കു ഭാഗിച്ചു കൊടുക്കേണ്ടതാകുന്നു. മറ്റുള്ളവർക്കു കൊടുക്കേണ്ടതില്ല.

205. അവിദ്യാനാസ്തസദ്വേഷാ മീഹാതശ്ചേധനംഭവേൽ
സമസ്തരൂപിഭാഗസ്യ ദപിത്ര്യഇതിധാരണാ.

ഭാഗം ചെയ്യുന്നതിനു മുമ്പോ പിമ്പോ ഭ്രാന്താക്കളെല്ലാം ചേർന്ന കൃഷി, വ്യാപാരം മുതലായ കർമ്മങ്ങൾകൊണ്ടാർജ്ജിച്ച സ്വത്തു ദ്രവ്യം എടുക്കുവാൻ വിജ്ഞാതനാണ്. ഈ ദ്രവ്യത്തിൽ സംശയിക്കേണ്ട ആവശ്യമില്ല.

206. വിദ്യാധനത്തുയദ്യസ്യ തത്തസൈവധനംഭവേൽ
മൈത്ര്യമുദാഹികഞ്ചൈവ മാധുപർക്കികമേവച.

പഠിച്ചുകൊണ്ടു പ്രയത്നിച്ചു സ്വന്തമാക്കിയ ദ്രവ്യവും മൈത്രിയാൽ സ്വന്തമാക്കിയ ദ്രവ്യവും കല്യാണത്തിൽ ഭാര്യയുടെ അച്ഛൻ മുതലായവർ കൊടുത്ത ദ്രവ്യവും മറ്റൊരുകാരെ മറ്റൊരാളെങ്കിലും കൊടുത്ത ദ്രവ്യവും അവർക്കു എടുക്കാം. ഭാഗിക്കേണ്ടതില്ല.

207. ഭ്രാന്താണാംതസ്തനേഹേത ധനംശക്തഃസ്വകമ്ബണാ
സന്നിഭാജ്യഃസ്വകാദംശാൽ കിഞ്ചിദുത്പാപജീവനം.

അനേകം ഭ്രാന്താക്കളുള്ളവരിൽ ഒരുവൻ ഉദ്യോഗം മുതലായവയെ കൊണ്ട് ദ്രവ്യസമ്പാദനത്തിന് യോഗ്യനായി പിതാവിന്റെ സ്വത്തു വേണ്ട എന്നു പറഞ്ഞാൽ മറ്റുള്ളവർ അവൻ എന്തെങ്കിലും അല്പം കൊടുത്തു അവനെ പിരിച്ചയക്കേണ്ടതാകുന്നു.

208. അനുപപ്ലവനൻപിതൃദ്രവ്യം ശ്രമേണയദുപാർജിതം.
സ്വയമീഹിതലബ്ധന്ത നാകാമോദാനുമർഹതി.

പിതാവിന്റെ സ്വത്തിന് കുറവു വരുത്താതെ താൻ പ്രയാസപ്പെട്ടു ഒരു വസ്തു സമ്പാദിച്ചാൽ അതു തന്റെ ഭ്രാന്താക്കൾക്ക് സമ്മതമുള്ളപക്ഷം കൊടുത്താൽ മതിയാകും; ഇല്ലെങ്കിൽ കൊടുക്കേണ്ടതില്ല.

209. പൈതൃകത്തുപിതാദ്രവ്യ മനവാപ്തയദാപ്തന്യാൽ
സതൽപുത്രൈര്യദേവേ സാർദ്ധമകാമഃസ്വയമാർജ്ജിതം.

പിതാവിന് സാമർത്ഥ്യമില്ലാത്തതുകൊണ്ട് ഒരുത്തൻ അപഹരിക്കുന്ന പിതാവിന്റെ ദ്രവ്യം പുത്രന്മാരിൽ ഒരുത്തൻ തന്റെ സാമർത്ഥ്യം കൊണ്ട് വീണ്ടെടുത്താൽ അതു സ്വയാർജ്ജിതമായിത്തീരുന്നു. അതിനാൽ ആ ദ്രവ്യം വീണ്ടെടുക്കപ്പെട്ടവന് മനസ്സില്ലാത്തപക്ഷം അതു ഭ്രാന്താക്കന്മാർക്കു പകർക്കാൻ അവകാശമില്ലാത്തതാകുന്നു.

210. വിഭക്താസ്സഹജീവന്തോ വിഭജേരൻപുനര്യദി
സമസ്തുവ്രവിഭാഗഃസ്യാ ജൈജ്ഞ്യാതത്രനവിദ്യതേ.

ഭ്രാന്താക്കൾ ഭാഗം ചെല്ലശേഷം വീണ്ടും കൂടിച്ചേർന്നു ചിരകാലം ചെന്നശേഷം വിഭാഗിച്ചാൽ എല്ലാവരും എട്ടുകുറിച്ചാതെ ഭാഗിക്കണം.

211. ഏഷാംജ്യേഷുകനിഷോവാ ഹിയേതാശംപ്രദാനതഃ
ത്രിയേതാന്യതരോവാപി തസ്യഭാഗോനലുപ്യതേ.

ഭ്രാന്താക്കൾ വിഭജിക്കുമ്പോൾ അവരിൽ മൂന്നാമനോ ഇളയവനോ മരിച്ചുപോയാലും ദേശാന്തരം ഗമിച്ചാലും സന്യസിച്ചാലും അവന്റെ ഭാഗം വിട്ടുപോകുകയില്ല.

212. സോദര്യാവിഭജേരംസ്തം സമേത്യസഹിതാസ്സമം
ഭ്രാതരോയേചസംസൃഷ്ടാ ഭാഗിന്യശ്ചസനാഭയഃ

അവൻ, പുത്രൻ, പത്നി, പിതാവ്, മാതാവ് ഇവർ മുറപ്രകാരം ഇല്ലാതിരുന്നാൽ, സഹവസിച്ചിരുന്ന സഹോദരന്മാർ ഇല്ലാതിരുന്നാൽ, സഹോദരികൾ ഇല്ലാതിരുന്നാൽ ഭിന്നോദരഭ്രാന്താക്കന്മാർ ക്രമാനുസരണം ഭാഗിച്ചെടുത്തുകൊള്ളേണ്ടതാകുന്നു.

213. യോജ്യേഷോവിനികർഷീത ലോഭാൽഭ്രാതൃന്യവീയസഃ
സജ്യേഷസ്യോദഭാഗശ്ച നിയന്തവ്യശ്ചരാജഭിഃ

ദ്രവ്യഹനിമിത്തം അനുജന്മാരെ വഞ്ചിക്കുന്ന ജ്യേഷ്ഠൻ മൂത്തവന് ഗുരുത്വസംപ്രദായവും എട്ടുകുറും ഇല്ലാത്തതാകുന്നു. രാജാവ് അവനെ ഭണ്ഡിക്കണം.

214. സർവ്വഹവവികർമ്മസ്ഥാ നാഹന്തിഭ്രാതരോധനം
നചാദതാകനിഷേദ്യോ ജ്യേഷ്ഠകർഷീതയൗതകം.

കുഴൽ, വേശ്യാലമ്പടൻ എന്നിങ്ങനെ ഒർമ്മാർഗ്ഗികളായ ഭ്രാന്താക്കന്മാർ ഭാഗത്തിന് യോഗ്യന്മാരാകുന്നില്ല. പിതാവിന്റെ ദ്രവ്യം ജ്യേഷ്ഠന്റെ

കൈയിൽ ഇരിക്കുമ്പോൾ അവൻ അതിൽനിന്നും ഒരു വസ്തുവും സമ്പാദിക്കാൻ പാടില്ല.

പിതാവിരിക്കുമ്പോൾ വിഭജിക്കുന്ന ക്രമം

215. ഭ്രാതൃണാമവിഭക്താനാം യദ്യുത്ഥാനംഭവേൽസഹ
നപത്രഭാഗംവിഷമം പിതാഭ്യോൽകഥഞ്ചന.

വിഭാഗത്തിന് മുമ്പേ ഭ്രാതാക്കളെല്ലാം വെളിയിൽ സഞ്ചരിച്ചു് ഭവ്യം സമ്പാദിച്ചാൽ എല്ലാം എട്ടുകുറില്ലാതെ ശരിയായി ഭാഗിച്ചുകൊള്ളത്തക്കവണ്ണം പിതാവു് ഏർപ്പാടു ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു.

216. ഊർദ്ധ്വംവിഭാഗാജ്ജാതസ്തു പിത്ര്യമേവഹരേഭനം
സംസൃഷ്ടസ്ഥേനവാചേസ്യ രവിഭജേതസതൈസ്സഹ.

പിതാവു് പുത്രരോടൊന്നിച്ചു് ഭാഗിച്ചശേഷം അവൻ ഒരു പുത്രൻ ജനിച്ചാൽ ആ പുത്രൻ ആ പിതാവുവെച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന ഭവ്യം എട്ടുക്കേണ്ടതാകുന്നു. അല്ലെങ്കിൽ ഭാഗിച്ചവർ പിതാവോടൊന്നിച്ചിരുന്നാൽ അവരോടു് മേൽപറഞ്ഞ പുത്രനും സമമായി ഭാഗിക്കണം.

217. അനപത്യസ്യപുത്രസ്യ മാതാഭായമവാപ്നയാൽ
മാതര്യപിചവൃത്തായാം പിതൃന്മാതാഹരേഭനം.

ഭാഗത്തിന് ശേഷം ജനിച്ച പുത്രൻ പുത്രില്ലാതെ മരിച്ചാൽ അവന്റെ ഭവ്യം അവന്റെ പിതാവും അവനില്ലാതിരുന്നാൽ അമ്മയും അവളില്ലാതിരുന്നാൽ പിതാവിന്റെ അമ്മയും എട്ടുക്കേണ്ടതാകുന്നു.

218. ഋണേധനേചസർവസ്തിൻ പ്രവിഭക്തേയമാവിധി
പശ്ചാദൃശ്യേതയൽകിഞ്ചി ത്തത്സർവംസമതാനയേൽ.

കടവും ധനവും മുറപ്രകാരം ഭാഗിച്ചശേഷം വീണ്ടും കടമോ ധനമോ അവശേഷിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നു കാലാന്തരത്തിൽ അറിഞ്ഞാൽ അതും സമമായി ഭാഗിക്കേണ്ടതാണ്. അതിനു് എട്ടുകുറില്ലാത്തതാകുന്നു.

219. വസ്രംപത്രമലങ്കാരം കൃതാനമുകേംസ്രിയഃ
യോഗക്ഷേമംപ്രചാരഞ്ച നവിഭാജ്യംപ്രചക്ഷതേ.

അൽപം വിലയുള്ള വസ്രം, വാഹനം, പാകംചെയ്ത അന്നം മുതലായവ. കിണറു്, വേലക്കാരീ, മന്ത്രി, പുരോഹിതൻ ഇവയേയും ഇവരേയും ഭാഗിക്കാൻ പാടില്ലെന്നു് മഹാത്മാർ പറയുന്നു. അവ ആരുടെ അനുഭാഗത്തിൽ ഇരിക്കുന്നുവോ അവരവർതന്നെ അനുഭവിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

220. അയമുകേതാവിഭാഗോവഃ പുത്രാണാഞ്ചക്രിയാവിധിഃ
ക്രമശഃക്ഷത്രജാതീനാം ദ്യുതധർമ്മംനിബോധത.

ഇതുവരെയും പുത്രന്മാർ ചെയ്യേണ്ടതായ ദായഭാഗത്തേയും ക്ഷേത്രജ്ഞൻ മുതലായ പുത്രന്മാർ ചെയ്യേണ്ടതായ ശ്രാദ്ധവിധിയേയും പറഞ്ഞു. ഇനി ദ്യുതധർമ്മം പറയാൻ തുടങ്ങുന്നു.

ദ്യുതം

221. ദ്യുതംസമാഹയഞ്ചൈവ രാജാരാഷ്ടാനിവാദയേൽ
രാജാനഃകരണാവേതൗ ദൗഭോഷൗപ്മിവിക്ഷിതാ.

താഴെപ്പറയുന്ന ലക്ഷണമുള്ള ദൃതവൃം സമാഹാരവും രാജാവു് തന്റെദേശത്തുനിന്നു് ബഹിഷ്കരിക്കേണ്ടതാകുന്നു. ആ രണ്ടു ദോഷങ്ങളും രാജാവിനു ദോഷമുണ്ടാക്കും.

222. പ്രകാശമേതത്താസ്സുര്യം യദ്ദേവനസമാഹാരയ
തയോർന്നിത്യംപ്രതീഘാതേ നൃപതിര്യുതവാൻഭവേൽ.

മേൽപറഞ്ഞവ രണ്ടും സ്പഷ്ടമായ അപഹരണമാകയാൽ അവ സംഹരിക്കേണ്ടതിനു രാജാവു സശ്രദ്ധം പ്രയത്നിക്കണം.

223. അപ്രാണിഭിര്യൽക്രിയതേ തല്ലോകേദൃതമച്യതേ
പ്രാണിഭിഃക്രിയതേയസ്തു സവിജ്ഞേയസ്സമാഹാരഃ

പകിട, ചതുരംഗം മുതലായ അപേതനങ്ങൾകൊണ്ടുള്ള കളികൾ ദൃതമെന്നും ആട്, കോഴി, കിടാവു്, മല്ലൻ മുതലായ പ്രാണികളെ തമ്മിൽ ശബ്ദമെടുക്കുന്നതു് സമാഹാരമെന്നും പറയപ്പെടുന്നു.

224. ദൃതംസമാഹാരയഞ്ചൈവ യഃകര്യാൽകാരയേതവാ
താൻസദ്വാൻഘാതയേദ്രാജാ ശുദ്രാംശ്ചഭിജലിങ്ഗിനഃ

ഇവ രണ്ടും ചെയ്യുന്നവനെയും ചെയ്യിക്കുന്നവനെയും യജ്ഞോപവീതം മുതലായ ബ്രാഹ്മണരുടെ ബ്രാഹ്മണ്യലക്ഷണം ധരിക്കുന്ന ശുദ്രനെയും രാജാവു് അംഗചേരും മുതലായവയാൽ കഠിനമായി ശിക്ഷിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

225. കിതവാൻകശീലവാൻക്രൂരാൻ പാഷണ്ഡസ്ഥാംശ്ച
മാനവാൻ
വികർമ്മസ്ഥാൻശൗണ്ഡികാംശ്ച ക്ഷിപ്രംനിർവാസയേൽ
പുരാൻ.

ദൃതകമ്മി, കൂത്താടി, പാറകൻ, ദുർമ്മാർഗ്ഗി, വേദസ്മൃതികളെ നിന്ദിക്കുന്നവൻ, പ്രതാപഘ്നനമില്ലാത്തവൻ, ആപത്തില്ലാത്തപ്പോൾ വേദസ്മൃതികളെ നിന്ദിക്കുന്നവൻ, ആപത്തില്ലാത്തപ്പോൾ തന്റെ ജാതി ക്രിയവിട്ടു് മറ്റൊരു ജാതിക്രിയ ചെയ്യുന്നവൻ, മദ്യപൻ എന്നിവരെ രാജാവു രാജ്യത്തിൽനിന്നും ബഹിഷ്കരിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

226. ഏതോരാഷ്ട്രേവർത്തമാനാ രാജന്തഃ പ്രച്ഛന്നതസ്കരാഃ
വികർമ്മക്രിയയാനിത്യം ബാധന്തേദ്രികാഃപ്രജാഃ

അപഹർത്താക്കളായ മേൽപറഞ്ഞ ചുരുക്കു മുതലായവർ പട്ടണത്തിലിരുന്നാൽ വഞ്ചന മുതലായ ദുഷ്കൃത്യങ്ങൾകൊണ്ടു് സദാചാരികളായവരെ പീഡിപ്പിക്കുന്നു.

227. ദൃതമേതൽപുരാകല്പേ ദൃഷ്ടംവൈരകരമ്മഹൽ
തസ്സാദൃതന്നസേവേത ഹാസ്യാത്ഥമപിബുദ്ധിമാൻ.

ദൃതം മുൻകാലങ്ങളിൽ പരസ്പരം അധികവിരോധം ഉണ്ടാക്കിയിരുന്നു. ആകയാൽ അറിഞ്ഞവൻ നേരം പോകുന്നതിനായി കൂടി അതുകളിക്കരുതാത്തതാകുന്നു.

228. പ്രഹരണംവാപ്രകാശംവാ തന്നിഷേവേതയോനരഃ
തസ്യദണ്ഡവികല്പഃസ്യാ ദൃഥേഷ്ടന്നുപതേന്യഥാ.

രഹസ്യമായിട്ടോ പരസ്യമായിട്ടോ യാതൊരുത്തൻ ഈ ദൃതകർമ്മം ചെയ്യുന്നോ അവനെ രാജാവു തന്റെ ഇഷ്ടപോലെ ശിക്ഷിക്കണം.

229. ക്ഷത്രവിട് ശുഭ്രയോനിസ്തു ഭണ്ഡംദാതുമശക്തവൻ
ആതുണ്യംകർമ്മണംഗമേദ ദ്വിപ്രോദ്ദോഷ്ഠനൈശ്ശൈനൈഃ
രാജാവിനാൽ നിശ്ചയിക്കപ്പെട്ട പ്രായശ്ചിത്തം കൊടുക്കുന്നതിനു ശക്തനല്ലാത്ത ക്ഷത്രിയ വൈശ്യശുഭ്രന്മാർ അതിനതക്ക വേല ചെയ്തേ കീലും അതു നിറവേറോണ്ടതാകുന്നു. ബ്രാഹ്മണൻ മാത്രം അല്ലാത്തതായി ശേഖരിച്ച തീർക്കേണ്ടതാകുന്നു.

230. സ്രീബാലോന്മത്തവൃദ്ധാനാം ദരിത്രാണാഞ്ചരോഗിണാം
ശിഫാവിഭലരജാദൈവ്യർ വിദ്യധ്വാനുപതിർദ്ദമം.

സ്രീ, ബാലൻ, വൃദ്ധൻ, ഉന്മത്തൻ, ദരിദ്രൻ, രോഗി ഇവർ ചുതു കളിച്ചാൽ ചാട്ട, മരപ്പട്ടക്കയറ്റ്, ചുരൽ ഇവകൊണ്ടു് അടിക്കുകയും കെട്ടുകയും ചെയ്യുന്ന ശിക്ഷ വിധിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

പൊതുവായ ചില ഭണ്ഡങ്ങൾ

231. യേനിയുക്താസ്തുകാര്യേഷു ഹനന്യുഃകാര്യാണികാര്യിണാം
ധനോഷ്ടണാപച്യമാനാ സ്താനിഃസ്വോന്കാരയേ—

സൂപഃ

രാജാവിനാൽ നിയമിക്കപ്പെട്ട ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാർ കക്ഷിക്കാരോടു കൈക്കൂലി വാങ്ങിക്കൊണ്ടു വ്യവഹാരം ഭോഷപ്പെടുത്തിയാൽ അവരുടെ സകല ദ്രവ്യങ്ങളും രാജാവു് ബലാൽ അപഹരിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

232. കൂടശാസനകർത്തൃംശ്ച പ്രകൃതീനാഞ്ചഭൂഷകാൻ
സ്രീബാലബ്രാഹ്മണേഽന്താംശ്ച ഹന്യാദിട്സേവിന—
സ്തഥാ.

വ്യാജശാസനം ചെയ്യുന്നവൻ, രാജാവു്, മന്ത്രി, വിശ്വസമൻ ഇവരെയും രേണം, കോശം, ഭണ്ഡം, രാജ്യം ഇവയേയും നിന്ദിക്കൽ, സ്രീ, ബാലൻ, ബ്രാഹ്മണൻ ഇവരെക്കൊല്ലൽ, തന്റെ ശത്രുക്കളെ ആശ്രയിക്കൽ ഈ കൃത്യങ്ങൾ ചെയ്യുന്നവരെ രാജാവു വിധിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

233. തീരിതഞ്ചാനശിഷ്ടഞ്ച യത്രകപനയൽവേൽ
കൃതന്തദ്ധർമ്മതോവിദ്യാ നന്തൽഭൂയോനിവർത്തയേൽ.

കടം കൊടുക്കുക മുതലായ വ്യവഹാരത്തിൽ ന്യായാധിപൻ ധർമ്മം നശുമാനം ചെയ്തു തീർപ്പിനെയും കുറവിഷയത്തിൽ വിധിച്ച ഭണ്ഡവും കാരണംകൂടാതെ രാജാവു ദേവപ്പെടുത്തരുതു്.

234. അമാത്യഃപ്രാഡപിവാകോവാ യൽകര്യുഃകാര്യമന്യഥാ
തൽസ്വയംഗൃപതിഃകര്യാ അതാൻസഹസ്രഞ്ചഭണ്ഡയേൽ.

മന്ത്രികളായാലും ന്യായാധിപനായാലും ഒരു വ്യവഹാരം ഒരുത്തൻ ഭാക്ഷിണ്യപുഷ്പം അക്രമമായി തീർപ്പുചെയ്താൽ ആ തീർപ്പു് രാജാവു ദേവപ്പെടുത്തി ന്യായാനുസരണം വിധിക്കുകയും അവർക്കു് ആയിരം പണം ഭണ്ഡം വിധിക്കുകയും ചെയ്യണം.

235. ബ്രഹ്മഹാചസുരാപശ്ച സ്ത്രേയീചഗുരുതല്പഗഃ.

ഏതേസർവേപൃഥഗ്ജേന്തയാ മഹാപാതകീനോനരാഃ

ബ്രഹ്മഹത്യചെയ്തവൻ, മദ്യപനായ ബ്രാഹ്മണൻ, ബ്രാഹ്മണധനം അപഹരിച്ചവൻ, ഗുരുപതിയെ പ്രാപിച്ചവൻ ഈ നാലുപേരും മഹാപാപികളാണ്.

236. ചതുർണ്ണാമപിചൈതേഷാം പ്രായശ്ചിത്തമകർവതാം.

ശരീരംധനസംയുക്തം ദണ്ഡംധർമ്മ്യം പ്രകല്പയേൽ.

ഈ നാലുപേരും പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യാതിരുന്നാൽ താഴെപ്പറയുന്ന വിധം ശരീരഭയവും ഭൂവ്യവും കുറഞ്ഞിനനുസരണമായി രാജാവിനു ധർമ്മം നൽകണം. വിധിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

237. ഗുരുതല്പേദഗഃകാര്യഃ സുരാപാനേസുരാധജഃ

സ്ത്രേയേചശ്ചപദംകാര്യം ബ്രഹ്മഹണ്യശിരഃപുമാൻ.

ഗുരുപതിയെ പ്രാപിച്ചവന്റെ നെറ്റിയിൽ പഴുപ്പിച്ച ഇരുമ്പുശലകംകൊണ്ടു യോനിയുടെ ആകൃതിയിലും, മദ്യപനായ ബ്രാഹ്മണന്റെ നെറ്റിയിൽ സുരാധാജംപോലെയും, ബ്രാഹ്മണസ്വത്തു് അപഹരിച്ചവന്റെ നെറ്റിയിൽ പട്ടിയുടെ വാലിന്റെ ആകൃതിയിലും, ബ്രഹ്മഹ്മണന്റെ നെറ്റിയിൽ കബന്ധപുരുഷനെപ്പോലെയും മരണംവരെ കാണത്തക്കവണ്ണം ചൂടുവെച്ചു് അടയാളപ്പെടുത്തിവിടേണ്ടതാകുന്നു.

238. അസംഭോജ്യാഹൃസംയാജ്യാ അസംപാദ്യാവിവാഹിനഃ

ചരേയുഃപൃഥിവിന്ദീനാഃ സർവ്വധർമ്മബഹിഷ്കൃതാഃ

ആ മഹാപാപികൾക്കു് ആരും പംക്തിയിൽ ഇരുത്തി ഭോജനം കൊടുക്കരുതെന്നതാകുന്നു. യജ്ഞയാഗാദികൾ ചെയ്യിക്കുകയും വേദമോതിക്കുകയും കല്യാണം മുതലായ സംബന്ധം ചെയ്യുകയും അരുതാത്തതാകുന്നു. അവർ ഒരു കമ്മത്തിനും യോഗ്യന്മാരാകുന്നില്ലാത്തതിനാൽ ഭീനന്മാരായി ഭൂമിയിലെല്ലായിടത്തും സഞ്ചരിക്കേണ്ടവരാകുന്നു.

239 ജ്ഞാതിസംബന്ധിഭിസ്തേതേ ത്യക്തവ്യഃകൃത

ലക്ഷണാഃ

നിർദ്വയാനിർന്നമസ്കാരാ സ്തന്മനോരനുശാസനം.

രാജാവിനാൽ മേൽപറഞ്ഞവിധം അടയാളപ്പെടുത്തിയ മഹാപാപികളെ അവരുടെ ബന്ധുക്കളും ജ്ഞാതികളും ദാക്ഷിണ്യംകൂടാതെ ത്യജിക്കേണ്ടതാകുന്നു. അവരിൽ ദയവായിരിക്കുകയോ അവരെ വന്ദിക്കുകയോ അരുതാത്തതാകുന്നു.

240. പ്രായശ്ചിത്തമകർവതാം സ്തർവവണ്ണായമോദിതം.

നാംകുരാജ്ഞാലലാഭേസ്യൂർ ദ്രാപ്യാസ്തത്തമസാഹസം.

ഈ മഹാപാപംചെയ്ത ദ്വിജന്മാർ ശാസ്ത്രപ്രകാരം അതതു പാപങ്ങൾക്കു പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്താൽ രാജാവിനു അവരുടെ നെറ്റിയിൽ മേൽപറഞ്ഞവിധം ചൂടുവെപ്പിക്കരുതു്. ആയിരം പണംമാത്രം ദണ്ഡം വിധിക്കണം.

241. ആഗസ്തബ്രാഹ്മണസ്യേവ കാര്യോമദ്ധ്യമസാഹസഃ

വിവാന്ത്യോവാഭവേദ്രാഷ്ടാൽ സദ്രവ്യസ്സപരിഹരഃ

ഗുണവാനായ ബ്രാഹ്മണൻ ഈ മഹാപാതകങ്ങൾ മനസ്സറിയാതെ ചെമ്പോലായാൽ അവർ പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്തശേഷം രാജാവു അവൻ അഞ്ഞൂറു പണം ദണ്ഡം വിധിക്കേണ്ടതാകുന്നു. അറിഞ്ഞുചെല്ലാൽ രാജ്യത്തിൽനിന്നും അവനെ അവന്റെ സ്വത്തുകളോടുകൂടി ബഹിഷ്കരിക്കണം.

242. ഇതരേകൃതവന്തസ്തു പാപാന്യേതാനൃകാമതഃ

സർവസ്വഹാരമർഹന്തി കാമതസ്സപ്രവാസനം.

ബ്രാഹ്മണനെയൊഴിച്ചു മറ്റു മൂന്നുവർണ്ണങ്ങളിലുള്ളവരും മഹാപാതകങ്ങളറിയാതെ ചെല്ലാൽ അവരുടെ സർവസ്വം കൊള്ളയിടുക ദണ്ഡമായി വിധിക്കണം. അറിവോടുകൂടിയായാൽ സർവസ്വവും കൊള്ളയിടുകയും അവരെ രാജ്യത്തിൽനിന്നു ആട്ടിക്കളയേണ്ടതും ആകുന്നു. (അറിഞ്ഞു ചെയ്യുന്നവനെ കൊല്ലുകയെന്ന ദണ്ഡം വിധിക്കേണ്ടതാണെന്നു ചിലർ അഭിപ്രായപ്പെടുന്നു.)

243. നാദദീതൃപസ്സാധുർ മഹാപാതകിനോധനം

ആദാനസ്തുതല്ലോഭാ തേനദോഷേണലിപ്യതേ.

ധർമ്മജ്ഞനായ രാജാവു മഹാപാപികൾക്കു വിധിച്ച പ്രായശ്ചിത്തദ്രവ്യവും അവരിൽനിന്നും താൻ സ്വയമായി കവർന്നു ധനവും താൻ എടുക്കാൻ പാടില്ലാത്തതാകുന്നു. ദ്രവ്യേഷ്ടാനിമിത്തം എടുത്താൽ അവർക്കുള്ള പാപം താൻ അനുഭവിക്കേണ്ടതായി വരും.

244. അപ്സുപ്രവേശ്യതഃദണ്ഡം വരുണായോപപാദയേൽ

ശ്രുതവൃത്തോപപന്നേവാ ബ്രാഹ്മണേപ്രതിപാദയേൽ.

ആ ദ്രവ്യം വരുണദേവപ്രീതിക്കായിട്ടു ജലത്തിൽ കൂടുകയോ, വേദവേദാന്തികളെ അറിഞ്ഞ സഭാചാരികളായ ബ്രാഹ്മണർക്കു ദാനം ചെയ്യയോ ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു.

245. ഈശോദണ്ഡസ്യവരുണോ രാജ്ഞാദണ്ഡധരോഹിസഃ

ഈശസ്തർവസ്യജഗതോ ബ്രാഹ്മണോവേദപാരഗഃ

വരുണൻ കുറുംചെയ്തു രാജാവിനു ദണ്ഡം വിധിക്കുന്നവനാകുന്നതുകൊണ്ടും, വേദജ്ഞനായ ബ്രാഹ്മണൻ സകലലോകത്തിനും പ്രായശ്ചിത്തം മുതലായവ വിധിക്കുന്നതുകൊണ്ടും അവർ രണ്ടുപേരും മഹാപാപികളുടെ ദണ്ഡദ്രവ്യത്തിനു യജമാനന്മാരായിത്തീരുന്നു.

246. യത്രവർജയതേരാജാ പാപകൃത്യേഭ്യധനാഗമം

തത്രകാലേനജായതേ മാനവാദീർഘജീവിനഃ

രാജാവു യാതൊരു രാജ്യത്തിൽ മഹാപാപികളുടെ ദ്രവ്യം സ്വയം എടുക്കുന്നില്ലയോ അവിടെ പ്രജകൾ ജനിക്കത്തക്ക കാലം വന്നശേഷം ജനിക്കുന്നു. ദീർഘകാലം ജീവിക്കുന്നു, അൽപായുസ്സുകളാകുന്നില്ല.

247. നിഷ്പദ്യംതേചസസ്യാനി യഥോപ്താനിവിശാം—

പൃഥക്

ബാലാശ്ചനപ്രമീയന്തേ വികൃതന്നചജായതേ.

കൃഷികൾ വൈശ്യന്മാർക്കു നല്ല വിളവു കൊടുക്കും. ബാലമരണമുണ്ടാകുകയില്ല. യാതൊരു ജന്തുക്കളും അംഗഹീനരായി ജനിക്കുകയില്ല.

248. ബ്രാഹ്മണാൻബാധമാനന്ത കാമാദവരവണ്ണജം
ഹന്യാച്ചിത്രൈർയുധോപായൈ രുദ്രേജനകരൈർവപഃ
മദംനിമിത്തം ബ്രാഹ്മണന്റെ സ്വത്തു് അപഹരിച്ചുകൊണ്ടു് അവ
നെ അടിച്ചു ദുഃഖിപ്പിക്കുന്ന ശുഭ്രനെ യേങ്കരമായ ചിത്രവധംചെയ്തു കൊ
ല്ലേണ്ടതാകുന്നു.

249. യാവാനവധ്യസ്യവധേ താവാൻവധ്യസ്യമോക്ഷണേ
അധർമ്മോന്യപതേർദൃഷ്ടോ ധർമ്മസ്തുവിനിയമരതഃ
രാജാവു കൊല്ലുന്നതിനനുഭവമായവനെ കൊന്നാൽ എത്രത്തോളം
ദോഷം നേരാടുമോ അത്രത്തോളം ദോഷം കൊല്ലേണ്ടവനെ വിട്ടാലും
ഉണ്ടാകുന്നതാണ്. ശാസ്ത്രപ്രകാരം ദണ്ഡിച്ചാൽ ധർമ്മമേയുണ്ടാവൂ.

250. ഉദിതോയംവിസ്തരശോ മിഥോവിവദമാനയോഃ
അഷ്ടാദശസുമാർഗേഷു വ്യവഹാരസ്യനിസ്തൃതഃ
ഇതുവരെ കടംകൊടുക്കുക മുതലായ പതിനെട്ടു മാർഗ്ഗങ്ങൾകൊണ്ടും
ഓരോരുത്തർ വഴക്കുണ്ടാക്കുന്ന വാദി പ്രതികൾക്കു ചെയ്യേണ്ടതായ തീരു
മാനം വിസ്തരിച്ചു പറഞ്ഞുകഴിഞ്ഞു.

രാജധർമ്മം

251. ഏവംധർമ്മാണികാര്യാണി സമ്യക്കർവന്മഹീപതിഃ
ദേശാനലബ്ധ്യാൻലിപ്തേത ലബ്ധ്യാംശ്ചപരിപാല-
യേൽ.

ധർമ്മാനുസരണം രാജ്യം പാലിക്കുന്ന രാജാവു് തനിക്ക് ലഭിച്ചി
ട്ടില്ലാത്ത രാജ്യം ലഭിക്കേണ്ടതിനു പ്രയത്നിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

252. സമ്യങ്നിവിഷ്ടദേനസ്തു കൃതദർശശ്ചശാസ്ത്രതഃ
കണ്ടകോലരണേനിത്യ മാതിഷ്ടേദ്യതമുത്തമം.

രാജാവു് (ഏഴാമദ്ധ്യായത്തിൽ പറഞ്ഞപ്രകാരം) പരിപാലിക്കുന്ന
രാജ്യത്തിൽ കോട്ട മുതലായവ നിയമനം ചെയ്തുകൊണ്ടു് ദുഷ്ടന്മാരെ ശി
ക്ഷിക്കുന്നതിൽ നിഷ്കഷ്ഠയോടു കൂടിയിരിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

253. രക്ഷണാദാര്യവൃർത്താനാം കണ്ടകാനാശ്ചശോധനാൽ
നരേന്ദ്രാസ്ത്രിഭിവംയാന്തി പ്രജാപാലനതല്പരാഃ

ദുഷ്ടനിഗ്രഹം, ശിഷ്ടപരിപാലനം ഇവ ചെയ്തുകൊണ്ടു് പ്രജക്കളെ
പരിരക്ഷിക്കുന്ന രാജാക്കന്മാർ സ്വർഗ്ഗപ്രാപിക്കും.

254. ആശാസംസ്തസ്പ്രകരാൻയസ്തു ബലിംഗൃഹ്ണാതി-
പാത്ഥിവഃ

തസ്യപ്രക്ഷുഭ്യതേരാഷ്ട്രം സ്വർഗാച്ചപരിഹീയതേ.

ചോരന്മാർ മുതലായ ദുഷ്ടന്മാരെ നിഗ്രഹിക്കാതെ തീരുവകൾമാത്രം
വാങ്ങിക്കുന്ന രാജാവിനു ജനങ്ങൾ വിരോധികളായിത്തീരും. സ്വർഗ്ഗപ്രാ
പ്തിക്കു് അർഹനാകുന്നതിനു ചെയ്തിരിക്കുന്ന കർമ്മങ്ങളുടെ പുണ്യം നശി
ച്ചുപോകുകയും ചെയ്യും.

255. നിർയന്ത്രവേദ്യസ്യ രാഷ്ട്രംബാഹുബലാശ്രിതം
തസ്യതദർശതേനിത്യം സിദ്ധ്യമാനമുവദൃ മഃ

ഏതു രാജാവു് ഭജബലപരാക്രമംകൊണ്ടു് പരിരക്ഷിക്കപ്പെട്ട രാജ്യം യേ പ്രാതിരിക്കുന്നുവോ ആ രാജ്യം ജലംവീഴ്ത്തി വളർത്തിയ മരംപോലെയെത്തച്ചവളരുന്നു.

256. ഭിവിധാംസ്സസ്കരാൻവിദ്യാൽ പരദ്രവ്യാപഹാരകാൻ പ്രകാശാംശ്വാപ്രകാശാംശ്വ ചാരചക്ഷുർമ്മഹീപതി:

അറിഞ്ഞും അറിയാതെയും അന്യദ്രവ്യം അപഹരിക്കുന്ന രണ്ടുവക അപഹർത്താക്കന്മാരെ രാജാവു് അനാചാരന്മാരാകുന്ന കണ്ണുകൾകൊണ്ടു് കണ്ടറിയേണ്ടതാകുന്നു.

257. പ്രകാശവഞ്ചകാസ്തേഷാം നാനാപണ്യോപജീവിനഃ പ്രമന്നവഞ്ചകാസ്തേപതേ യേസ്തേനാടവികാഭയഃ

അവരിൽ ത്രാസുപടികൾവെച്ചുകൊണ്ടു് വ്യാപാരം ചെയ്യുന്നവർ സ്തഷ്ടമായ അപഹർത്താക്കന്മാരും, കാട്ടിൽ മറഞ്ഞുവസിച്ചുകൊണ്ടു് അപഹരിക്കുന്ന പേടൻ മുതലായവൻ അസ്സഷ്ടന്മാരായ അപഹർത്താക്കന്മാരും ആകുന്നു.

258. ഉൽകോചകാശ്വരപദികാ വഞ്ചകാഃകിതവാസ്കഥാ മങ്ഗളാദേശവൃത്താശ്ച ഭ്രോശ്ചേഷണികൈസ്സഹ

കൈകളിലി വാങ്ങുന്നവർ, തനിക്കു് ഒരു ഗൃഹം പോരാതിരിക്കുന്നു. അതിനായി ഭാഗം ചെയ്യണം എന്നു പറഞ്ഞു് ഒരുത്തനെ യേപ്പെട്ടത്തി ദ്രവ്യം വാങ്ങിക്കുന്നവർ, സ്വപ്നം, ആരോണം മുതലായവ ഇവർ വാങ്ങിക്കൊണ്ടുപോയി അതിൽ താമ്രം മുതലായവ കലർത്തുന്നവർ, ദ്രവ്യം, ധനം, ജീവ തനിക്കുണ്ടെന്നു് അനുകരിക്കുന്നവർ, പാപകർമ്മങ്ങളായും, നല്ല വേഷധാരികളായും ഇരിക്കുന്നവർ, കയ്യിൽ രേഖ നോക്കി നന്മതിന്മകളെ പറഞ്ഞു ദ്രവ്യം വാങ്ങുന്നവർ,

259. അസമ്യക്കാരണശ്ചൈവ മഹാമാത്രാശ്ചികിത്സകാഃ ശില്പോപചാരയുക്താഞ്ച നിപുണാഃപണ്യയോഷിത

ആനയെ മെരുക്കി കഴിയുന്നവർ, രോഗം അനുസരിച്ചു മരുന്ന് കൊടുത്തു ചികിത്സിക്കാത്ത വൈദ്യന്മാർ, ശില്പവേലകൾ ചെയ്തു കാലയാപനം ചെയ്യുന്ന എന്നു നടിക്കുന്നവർ, ഓരോരുത്തരേയും മയക്കി തന്റെ കൈവശത്താക്കുന്ന വേശ്യകൾ,

260. ഏവമാദീൻവിജാനീയാൽ പ്രകാശാൻലോകകണ്ടകാൻ നിഗൂഢചാരിണശ്ചാന്യോ നനാര്യാനാര്യലിങ്ഗിന

ഇങ്ങനെയുള്ളവർ സ്തഷ്ടന്മാരായ മോഷണക്കാരാണെന്നും, മഹാന്മാരുടെ വേഷം ധരിക്കുന്ന ഹീനജാതിക്കാർ, അല്പന്മാരായ മോഷണക്കാരാണെന്നും മനസ്സിലാക്കണം.

261. താൻവിദിതപാസുചരിതൈർ ഗുഡൈസ്സൽകർമ്മകാരിഭിഃ ചാരൈശ്ചാനേകസംസ്ഥാനൈ പ്രോത്സാദ്യവശമാന—
യേൽ

വ്യാജവേഷം ധരിച്ചു വ്യാപാരി മുതലായവരുടെ തൊഴിൽ ചെയ്യുന്ന വരെപ്പോലെ അവരുടെ അപഹരണകൃത്യം അറിയത്തക്കവരായ സന്മാർ ഗ്രീകളായ ചാരന്മാർ സ്തഷ്ടമാക്കുന്ന അപഹർത്താക്കളുടെ കരാങ്ങളെയറിഞ്ഞു് അവരെ രാജാവു് അമർത്തേണ്ടതാകുന്നു.

262. തേഷാംഭോഷാനഭിഖ്യാമ്യ സേപസേപകർമ്മണിതപതഃ
കന്ദ്രീതശാസനംരാജാ സമ്യക്സാരാപരായതഃ

ഒരു വകക്കാരായ അപഹർത്താക്കളുടെ കററത്തിനു താൻ ചെയ്യുന്ന ഭണ്ഡം നഗരമെങ്ങും പ്രസിദ്ധീകരിച്ചു കററത്തിനു തക്കതായ ഭണ്ഡം ശരിയായി വിധിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

263. നഹിഭണ്ഡാട്ടതേശക്യഃ കത്തുംപാപവിനിഗ്രഹഃ
സ്തേനാനാംപാപബുദ്ധീനാം നിദൃതംചരതാംക്ഷിതൗ

തണ്ണീർപ്പത്തൽ, പലഹാരശാല, വേശ്യാഗൃഹം, മദ്യം വില്പുന്ന സ്ഥലം, അന്നസത്രം, നാല്പുവല, പെരുവഴി, ആലു മുതലായ മഹാപുഷ്ടങ്ങളുടെ ചുവട്, ബഹുജനം നടക്കുന്ന സ്ഥലം,

264. ജീണ്ണോദ്യാനാനന്യരണ്യാനി കാരുകാവേശനാനിച
ശൂന്യാനിചാപ്യഗാരാണി വാനാനൃപവനാനിച

അഴിഞ്ഞ തോട്ടം, കാട്, ജോലിക്കാർ വേല എടുക്കുന്ന സ്ഥലം, ആത്മീല്ലാത്ത ഗൃഹം, തോപ്പ്, ഉപവനം,

265. ഏവംവിധാൻസ്രുപോദേശാൻ ഗുൽമൈഃസ്ഥാവരജംഗ-
മൈഃ

തന്ത്വരപ്രതിഷേധാത്മം ചാരൈശ്ചാപ്യനുചാരയേൽ

ഈ സ്ഥലങ്ങളിൽ രാജാപു കള്ളന്മാരെ തിരഞ്ഞുപിടിക്കുന്നതിനും സൈന്യങ്ങളെ നിയമിച്ചും സൈന്യങ്ങളെ അങ്ങമിങ്ങും സഞ്ചരിച്ച് പരിശോധിക്കുന്നതിനായി അനുചരന്മാരെ നിയമിച്ചും പരിശോധിക്കേണ്ടതാണ്.

266. തത്സഹായൈരനുഗതൈർന്നാനാകർമ്മപ്രവേദിഭിഃ
വിദ്യാത്തത്സാദയേച്ചൈവ നിപുണ്ണൈഃപുച്ഛതന്ത്വരൈഃ

ഈ സ്ഥലങ്ങളിൽ ചോരന്മാർ മദ്യപിക്കുകയും, ഭക്ഷണം, പലഹാരം ഇവ വാങ്ങി ഭക്ഷിക്കുകയും സ്രീഗമനം ചെയ്യുകയും മോഷ്ടിച്ച ദ്രവ്യം മാറ്റുകയും ചെയ്തു സഞ്ചരിക്കും; സ്വയമായി സ്വാധീനമുള്ളവരും ചോരന്മാരെ വഞ്ചിക്കുന്നതിനു സമർത്ഥന്മാരായും, തന്ത്രം പ്രയോഗിക്കുന്നവരായും ഉള്ളവരെക്കൊണ്ടു ചോരന്മാരെ കണ്ടുപിടിച്ച് ശിക്ഷിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

267. ഭക്ഷ്യഭോജ്യോപദേശൈശ്ച ബ്രാഹ്മണാനാഞ്ചദർശനൈഃ
ശൗര്യകർമ്മാപദേശൈശ്ച കര്യന്യേഷാംസമാഗമം

ചോരന്മാരെ വ്യാജവേഷധാരികളായ ചോരന്മാരെ കണ്ടുപിടിക്കാൻ നീല്പുന്നവർ നടത്തും എന്റെ ഗൃഹത്തിലേയ്ക്കു വരണം. പലഹാരം കഴിക്കാം എന്നും അവിടെ എല്ലാ വിഷയത്തിലും ശരിയായി ജ്യോതിഷം പറയുന്ന ബ്രാഹ്മണരെ കാട്ടിത്തരാമെന്നും അനേകം പേരോടുകൂടി യുദ്ധം ചെയ്യത്തക്ക ഒരു ശുഭ്രനെ കാണാമെന്നും കൗശലം പറഞ്ഞ് വിളിച്ചുകൊണ്ടുവന്നും രാജഭേന്മാരുടെ കയ്യിൽ ഏല്പിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

268. യേതത്രനോപസർപ്പേയുർമ്മു ലപ്രണിഹിതാശ്ചതേ
താൻപ്രസഹ്യസ്രുപോഹന്യാത്സമിത്രജ്ഞാനിബാധസവാൻ

ചില ചോരന്മാർ മുൻപറഞ്ഞ ചോരന്മാർ തങ്ങളെപ്പിടിച്ച് ഏല്പിക്കുമെന്നു സന്ദേഹിച്ച് സ്വാധീനമാകാതിരുന്നാൽ അവർ ചോരന്മാരാണോ

എന്ന രാജാവിനെയും ചോരന്മാരാണെന്നു കണ്ടാൽ അവരെ ബലം പ്രയോഗിച്ചു അവരോടൊത്തു നടക്കുന്ന ബന്ധുക്കളോടുകൂടി കൊല്ലേണ്ടതുമാകുന്നു.

269. നഹോവേനവിനാചരം ഘാതയേദ്ധാർമ്മികോന്യവഃ
സഹോഡംസോപകരണം ഘാതയേദവിചാരയേൽ

ധർമ്മവാനായ രാജാവിനു ദ്രവ്യം പിടിച്ചുപറിക്കൽ, കൊല ഈ കർമ്മങ്ങൾ ചെയ്യാമെങ്കിലും ഒരുവന്റെ പേരിൽ സംശയം ഇല്ലാത്തപ്പോൾ അവനെ കൊല്ലരുത്. സംശയം ഉള്ള പക്ഷം ആ ചോരനെ ആലോചന കൂടാതെ വധിക്കാം.

270. ഗ്രാമേഷ്വപിചയേകേചി ചോരാണാംരക്തദായകാഃ
ഭാണയാവകാശദാശ്ചൈവ സർവ്വാസ്ത്യാനപിഘാതയേൽ

ഗ്രാമക്കാർ മുതലായവർ ചോരന്മാരാണെന്നറിഞ്ഞുകൊണ്ടു അവർക്കു ഭക്ഷണം കൊടുത്താലും ഗൃഹത്തിൽ അഭയം കൊടുത്താലും ചട്ടി, കലം മുതലായ പാത്രങ്ങൾ കൊടുത്താലും അവരെ ചോരന്മാരെ എന്നപോലെ ശിക്ഷിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

271. രാഷ്ട്രേഷ്വരക്ഷാധിക്രതാൻ സാമന്താംശ്ചൈവചോദിതാൻ
അഭ്യോഘാതേഷ്വമദ്ധ്യസ്ഥാം ശിക്ഷേച്ഛൗരാാനിവദ്രുതം

നഗരത്തിൽ നിയമിക്കപ്പെട്ട കാവല്ലാതും ഓരോ അതിരുകളിൽ നിയമിക്കപ്പെട്ട സൈന്യങ്ങളും ചോരന്മാർക്കു സഹായം ചെയ്യാലവരെ ചോരന്മാരെ എന്നപോലെ ശിക്ഷിക്കേണ്ടതാണ്.

272. യശ്ചാപിധർമ്മസമയാൽ പ്രച്യുതോധർമ്മജീവനഃ
ദണ്ഡേനൈവതമധ്യോഷേൽ സ്വകാലർമ്മാഭിവിച്യുതം

ഒരുവനു യോഗാദി ധർമ്മകാര്യം ചെയ്തുകൊടുത്തു ഉപജീവിക്കുന്ന ബ്രാഹ്മണൻ അതു ചെയ്യാതിരുന്നാൽ ആ ബ്രാഹ്മണനെ രാജാവു ശിക്ഷിക്കേണ്ടതാണ്.

273. ഗ്രാമഘാതേഹിതാംഗേ പഥിമോഷാഭിദർശനേ
ശക്തിതോനാഭിധാവന്തോ നിർവ്വാസ്യാസ്തപരിഹരദാഃ

ഗ്രാമത്തിലും മാർഗ്ഗത്തിലും ചോരന്മാരെക്കൊണ്ടു ഭുജം നേരിടുമ്പോഴും നിലത്തിൽ വീഴ്ത്താതെ ധാന്യം ചോരന്മാർ അപഹരിക്കുമ്പോഴും വെള്ളം നിമിത്തം കണ്ടു മുതലായവയിൽ അണുപൊട്ടിപ്പോകുമ്പോഴും അയൽവാസികൾ കഴിയുന്നിടത്തോളം സഹായം ചെയ്യാതിരുന്നാൽ അവരെ കടം ബന്ധമേതും ഗ്രാമത്തിൽനിന്നും ബഹിഷ്കരിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

274. രാജന്തഃകോശാപഹംത്യംശ്ച പ്രതികൂലേഷ്വചസ്ഥിതാൻ
ഘാതയേദവിവിയൈർദ്രുസൈവ രരീണാംചോപജാപം—
കാൻ

രാജാവിന്റെ ഡോറത്തിൽനിന്നു ദ്രവ്യം അപഹരിക്കുന്നവരെയും രാജാവിന്റെ കല്പനയ്ക്കു പ്രതികൂലമായി നടക്കുന്നവരെയും, രാജാവിനും, രാജാവിന്റെ ശത്രുക്കൾക്കും തമ്മിൽ വിരോധം ഉണ്ടാക്കുന്നവരെയും കുറ്റത്തിനു തക്കവിധം പല വിധത്തിൽ കാൽ, കൈ, നാക്കു മുതലായ അവയവങ്ങൾ അറ്റമക തുടങ്ങിയ ശിക്ഷ നല്കുകയോ കൊല്ലുകയോ ചെയ്യണം.

275. സന്ധിഛിതപാത്രയേചൗര്യം രാത്രൗകവ്ന്തിതസ്തരാഃ
തേഷാംഛിതപാത്രപോഹസ്തൗ തീക്ഷ്ണേനൂലേനിവേ-
ശയേൽ

രാത്രിയിൽ പൂട്ട മുറിച്ചു മോഷണം ചെയ്യുന്നവന്റെ കൈ രണ്ടും വെട്ടി കൂർത്ത നൂലത്തിൽ അവനെ കോത്തിടേണ്ടതാണ്.

276. അംഗുളീഗ്രന്ഥിഭേദസ്യ ഛേദദയേൽപ്രഥമേഗ്രഹേ
ദ്വിതീയേഹസ്തചരണൗ തൃതീയേവധമഹന്തി

വസ്യപുച്ഛത്തിൽ കെട്ടിയിരിക്കുന്നതഴിച്ചെടുക്കുന്നവൻ ആദ്യപ്രാവശ്യം തർജ്ജന അംഗുഷ്ഠം എന്ന വിരലുകൾ അറക്കുകയും അതു് രണ്ടാമതും പ്രവർത്തിച്ചാൽ കരചരണങ്ങൾ ഛേദിക്കുകയും മൂന്നാമതും ചെയ്താൽ കൊല്ലുകയും ചെയ്യേണ്ടതാണ്.

277. അഗ്നിദാൻതേദദാംശൈവ തഥാശസ്ത്രാവകാശദാൻ
സന്നിധാത്യംശ്രമോഷസ്യ ഹന്യാച്ചോരമിവേശ്വരഃ

വസ്യപുച്ഛത്തിലുള്ള കെട്ടഴിക്കുന്നവന്റെ നടത്തയെക്കുറിച്ചറിഞ്ഞവൻ അവൻ്റെ അഗ്നി, ചോറു്, ആയുധം, സ്ഥലം ഇവ കൊടുത്തു് അവനെ വിശ്വസ്തനാക്കി വച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നവരെ അപഹർത്താവിനെപ്പോലെ രാജാവു ശിക്ഷിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

278. തടാകഭേദകംഹന്യാ ദപ്സുശൂദ്ധവധേനവാ
തദാപിപ്രതിസംസ്തൗര്യാ ദ്രാപ്യസ്തത്തമസാഹസം

ബഹുജനങ്ങളുടെ സ്നാനപാനങ്ങൾക്കുപയോഗമായിരിക്കുന്ന ചിറ, കുളം ഇവ ഉടച്ചുവനെ ജലത്തിൽ കെട്ടിയിട്ടോ മറ്റു വിധത്തിലോ കൊല്ലേണ്ടതാണ്. അല്ലെങ്കിൽ ആ ദൃഷ്ടകർമ്മങ്ങൾ ന്യായമായി ഇല്ലാതാക്കുന്നതായാൽ അവൻ ആയിരം പണം ശിക്ഷ വിധിക്കണം.

279. കോഷാഗാരായുധാഗാര ദേവതാഗാരഭേദകാൻ
ഹസ്ത്യശ്വരഥഹംരത്യംശ്ര ഹന്യാദേവാവിചാരയൻ

രാജാവിന്റെ ഭണ്ഡാരശാല, ആയുധശാല, മഹാക്ഷേത്രം ഇവ നശിപ്പിച്ചവനും രഥഗജതുരഗങ്ങൾ അപഹരിച്ചവനും രാജാവിൻ്റെ ആലോചിക്കാതെതന്നെ മരണശിക്ഷ വിധിക്കാം.

280. യസ്തപുച്ഛനിവിഷ്ടസ്യ തടാകസ്യോദകംഹരേൽ
ആഗമംവാപ്യപാംഭിംഭ്യാൽ സദാപ്യഃ പുച്ഛസാഹസം

ജനങ്ങൾക്കുപയോഗമുള്ള കുളത്തിലെ ജലം നിലത്തിലേയ്ക്കു പായിക്കുന്നവനും ആ കുളത്തിലേയ്ക്കു ജലം വരുന്ന വഴി തടയുന്നവനും ഇരുന്തറിയൻപതു പണം ദണ്ഡം വിധിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

281. സമുൽസ്രജേദ്രാജമാർഗ്ഗേ യസ്തപമേധ്യമനാപദി
സദൗകാഷ്ഠാപണൗദദ്യോ ദമേധ്യംചാശുശോധയേൽ

രോഗം മുതലായ ആപത്തില്ലാത്ത സമയത്തു് രാജവീഥിയിൽ അല്ലെങ്കിൽ ബഹുജനം നടക്കുന്ന വീഥിയിൽ മലവിസർജ്ജനം ചെയ്തവൻ്റെ രണ്ടു ഗാത്രധാപണം ദണ്ഡം വിധിച്ചു് അവനെക്കൊണ്ടു് ആ മലം വേഗത്തിൽ ഏടുപ്പിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

282. ആപൽഗതോമവാവൃദ്ധോ ഗർഭിണീബാലഏവവാ
പരിഭാഷണമർഹതി തച്ചശോദ്ധ്യമിതിസ്ഥിതിഃ

രോഗി, വൃദ്ധൻ, ഗർഭിണി, ബാലൻ ഇവർ രാജവീഥിയിൽ വി
സർജ്ജനം ചെയ്താൽ “എന്താ ഇങ്ങനെ ചെയ്തതെന്ന്” അവരെ ശാസി
ച്ചു” അവരോടു് ആ മലം എടുത്തു ശുദ്ധി ചെയ്യണമെന്ന് ആജ്ഞാപിക്കേ
ണ്ടതാകുന്നു.

283. ചികിത്സകാനാംസവേഷാം മിഥ്യാപ്രചരതാംഭമഃ
അമാനുഷേഷുപ്രഥമോ മാനുഷേഷുതമദ്ധ്യമഃ

വൈദ്യന്മാർ പതു മുതലായ മൃഗങ്ങളുടെ കാര്യത്തിൽ അയോഗ്യമായ
മരുന്ന കൊടുത്തു് രോഗം വർദ്ധിപ്പിച്ചാൽ അവർക്കു ഇരുന്തററിഅൻപതു
പണവും ഇപ്രകാരം മനുഷ്യന്റെ കാര്യത്തിൽ പ്രവർത്തിച്ചാൽ അഞ്ഞൂറു
പണവും ഭണ്ഡം വിധിക്കണം.

284. സംക്രമദ്ധ്യജയഷീനാം പ്രതിമാനാഞ്ചഭേദകഃ
പ്രതികര്യാച്ചതൽസർവ്വം പഞ്ചദദ്യാച്ഛതാനിച

മരപ്പാലം, കൽപ്പാലം, കൊടിമരം, ധ്വജസ്തംഭം, യുദ്ധസ്തംഭം, ദേവ
താവിഗ്രഹം മുതലായവ ഭേദനം ചെയ്യുന്നവൻ അഞ്ഞൂറു പണം ഭണ്ഡം
വിധിച്ചു് തക്കത്തു് ആദ്യത്തേതുപോലെ ശരിയാക്കിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

285. അദൃഷ്ടിതാനാംഭ്രവ്യാണാം ദൃഷണേഭേദനേതഥാ
മണീനാമപവേധേച ഭണ്ഡഃ പ്രഥമസാഹസം

ഒരുത്തൻ നല്ല ഭ്രവ്യത്തിൽ ചീത്ത ഭ്രവ്യം കലർന്നുകൊടുത്തവനും;
ഒരുത്തന്റെ മാനിക്കും മുതലായവ ഉടച്ചവനും, ഒരുത്തന്റെ മുത്തു് മുതലാ
യവയിൽ തക്കതല്ലാത്ത സ്ഥലത്തു ഭാരം ഇട്ടവനും ഇരുന്തററിഅൻപതു
പണം ഭണ്ഡം വിധിച്ചു് ഭ്രവ്യത്തിന്റെ ഉടമസ്ഥൻ ഭ്രവ്യം കൊടുപ്പിക്കേ
ണ്ടതാകുന്നു.

286. സമൈർഹിവിഷമംയന്ത്വ ചരേദ്വൈമുല്യതോപിവാ
സപ്രാപ്തയാദൃമംപൂർവ്വം നരോമദ്ധ്യമമേവവാ

ഉൽകൃഷ്ടസാമാനങ്ങളുടെ വില വാങ്ങിക്കൊണ്ടു് അപക്വഷ്ടസാധനം
കൊടുത്തവനും ഒരു ചരക്കു് ഒരുത്തൻ ഉയർന്ന വിലയായും മറ്റൊരുത്തൻ
താഴ്ന്ന വിലയായും കൊടുത്തവനും ആ ഭ്രവ്യത്തിന്റെ വിലയ്ക്കുതക്കവി
ധം ഇരുന്തററിഅൻപതു് അല്ലെങ്കിൽ അഞ്ഞൂറു പണം ഭണ്ഡം വിധിക്കേ
ണ്ടതാകുന്നു.

287. ബന്ധനാനിചസല്യാണി രാജമാർഗ്ഗേണിവേശയേൽ
ദുഃഖിതായത്രദൃശ്യേരൻ വികൃതഃപാപകാരിണഃ

കററക്കാർ എല്ലാരെയും നോക്കി ദുഃഖാനുഭവം വരുത്തക്കുവണ്ണം രാജ
മാർഗ്ഗത്തിൽ അടിക്കുന്ന സ്ഥലങ്ങളും തടവുശാലകളും ഏർപ്പെടുത്തേണ്ടതാ
കുന്നു.

288. പ്രാകാരസ്വചഭേത്താരം പരിഘാണാഞ്ചപുരകം
ഭാരാണാംചൈവഭേതാരം ക്ഷിപ്രമേവപ്രവാസയേൽ

ഇരുമ്പുലക്കൊണ്ടു് മതിലിടിക്കുന്നവൻ കോട്ടവാതിൽ ഭേദിക്കുന്ന
വൻ കോട്ടക്കിടങ്ങു നികത്തുന്നവൻ ഇവരെ രാജാവു് ഉടൻതന്നെ തന്റെ
രാജ്യത്തുനിന്നും ബഹിഷ്കരിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

289. ആഭിചാരേഷുസർവേഷു കർത്തവ്യോദ്വിഗതോദമഃ
മൂലകർമ്മണിചാനാപ്തൈഃ കൃത്യാസുവിവിധാസുച

ഒരുത്തനുവേണ്ടി മരണഹോമം ചെയ്യാൻ തുടങ്ങിയവനും പല പൈശാചങ്ങൾ പറഞ്ഞു കടുംബം ഛിദ്രിപ്പിക്കുന്നതിനു യത്നിച്ചവനും പിതാവു, മാതാവു, ഭർത്താവു ഇവരെ കൈവശപ്പെടുത്തുന്നതിനായി മരണം കൊടുക്കുന്നവർക്കും, അവരുടെ ആ കൃത്യത്താൽ ദോഷം നേരിടാതിരുന്നാൽ ഇരുന്തു പണം ദണ്ഡം വിധിക്കണം. ദോഷം സംഭവിച്ചാൽ ജീവപര്യന്തം ശിക്ഷ വിധിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

290. അബീജവിക്രയിപൈവ ബീജോൽകൃഷ്ടം തഥൈവച
മര്യാദാഭേദകൈവൈ വികൃതംപ്രാപ്തന്യാദധം

മുള്ളൊരുത്തനെല്ലു മുതലായ ധാന്യം വിത്തെന്നും പറഞ്ഞു വില്ലെന്നവനും നല്ല വിത്തിൽ ചീത്ത ധാന്യം കലർത്തി വില്ലെന്നവനും അതിരുകൾ നശിപ്പിക്കുന്നവനും കാതു മുതലായ അംഗങ്ങൾ അറുത്തുവികൃതമാക്കി വധശിക്ഷ വിധിക്കണം.

291. സർവ്വകണകപാപിഷ്ഠം ഹേമകാരന്തുപാത്ഥിവിഃ
പ്രവർത്തമാനമദ്യായേ ചേദയേല്പവശേക്ഷുരെഃ

തൂക്കക്കുറവായും മറ്റു കുറവുകളോടുകൂടിയും ചീത്ത സ്വർണ്ണം കലർത്തിയും വ്യാജമായി വില്ലുന്ന തട്ടാൻ എല്ലാ മോഷ്ടാക്കളേക്കാൾ അധികം പാപിയാകുന്നതിനാൽ കുറഞ്ഞിരു തക്കവിധം അല്പമായിട്ടോ മുഴുവനുമായോ അവനെ കഷണം കഷണമാക്കേണ്ടതാകുന്നു.

292. സീതാദ്രവ്യാപഹരണേ ശസ്ത്രാണാമെഷേധസ്യച
കാലമാസാദ്യകാര്യഞ്ച രാജാദണ്ഡംപ്രകല്പയേൽ

കലപ്പ, കോടാലി, മൺവെട്ടി, കത്തി, മരുന്ന് ഇവ അപഹരിച്ചവനു അവ ഉപയോഗിക്കുന്ന കാലവും കാര്യവും കണക്കാക്കി രാജാവു ശിക്ഷ നല്കണം.

293. സ്വാമ്യമാത്യുപരംരാഷ്ട്രം കോശദണ്ഡംസുഹൃത്തഥാ
സപ്തപ്രകൃതയോഹേത്യതാഃ സപ്താംഗംരാജ്യമുച്യതേ

രാജാവു, മന്ത്രി, നഗരം, രാജ്യം, രാജഭണ്ഡാരം, സേന, സുഹൃത്തു ഈ ഏഴു പ്രകൃതികളും രാജ്യത്തിന്റെ അംഗങ്ങളാകുന്നു.

294. സപ്താനാംപ്രകൃതീനാതു രാജ്യസ്യാസംയഥാക്രമം
പൂർവ്വംപൂർവ്വംഗുരുതരം ജാതീയാദവസനംമഹൽ

ഈ ഏഴംഗങ്ങളിൽ അവസാനത്തെ അംഗങ്ങളേക്കാൾ മുന്നിലുള്ള അംഗങ്ങൾക്കു കുറവു വന്നാൽ അധികം വ്യസനമുണ്ടാകും. മിത്രവ്യസനത്തേക്കാൾ സേനാനാശം കഷ്ടതരമാകുന്നു. ഇതിനേക്കാൾ ഭണ്ഡാരനാശം കഷ്ടമാണ്. ഇങ്ങനെ മറ്റുള്ളവയുമാകുന്നു.

295. സപ്താംഗസ്യേഹരാജ്യസ്യ വിഷുബ്ധസ്യത്രദണ്ഡവൽ
അന്യേനാനൃഗ്വൈവേശേഷ്യാ നകിഞ്ചിദതിരിച്യതേ

സന്യാസിയുടെ ത്രിദണ്ഡത്തിൽ എപ്രകാരം ഒന്നിനേക്കാൾ മറ്റൊന്നു ശ്രേഷ്ഠമാകുന്നില്ലയോ അപ്രകാരം ഏഴംഗങ്ങളാൽ രക്ഷിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന രാജ്യത്തിനും, ഒരംഗം ഉയന്നും താഴ്ന്നും ഇരിക്കുന്നില്ല.

296. തേപ്പുതേപ്പുതുളുതേപ്പു തത്തദംഗംവിശിഷ്ടതേ
യേനയത്സാധ്യതേകാര്യം തത്തസ്തിൽശ്രേഷ്ഠമുച്യതേ

അതാതിന്റെ കാര്യത്തിൽ അതാതംഗം ഉൽകൃഷ്ടമായിരിക്കുന്നു. ഏതംഗത്താൽ ഏതു കാര്യം സാധിക്കുമോ ആ കാര്യത്തിൽ ആ അംഗം ഉൽകൃഷ്ടമായതാകുന്നു.

297. ചാരേണോത്സാഹയോഗേന ക്രിയയൈവചകർമ്മണം
സ്വശക്തിംപരശക്തിഞ്ച നിത്യംവിദ്യാന്മഹീപതിഃ

രാജാവ് ചാരന്മാരാൽ സേനകളുടെ സന്തോഷം, ധൈര്യം, എണ്ണം ഇവയും, മനുഷ്യർ പറയുന്ന തന്റെ ശക്തിയേയും, ശത്രുവിന്റെ ശക്തിയും നിത്യവും അറിയേണ്ടതാകുന്നു.

298. പീഡനാനിചസർപ്പാണി വ്യസനാനിതഥൈവച
ആരഭേതതതഃകാര്യം സഞ്ചിന്ത്യഗുരുലാഘവം

ശത്രുക്കളോട് യുദ്ധം ചെയ്യുന്നതിലുണ്ടാകുന്ന സകല ഉപദ്രവങ്ങളും, വ്യസനങ്ങളും, ശത്രുവിനും തനിക്കും നേരിടുന്ന ലാഭലോഭങ്ങളേയും ആലോചിച്ച് സന്ധി മുതലായ കാര്യങ്ങൾ ആരംഭിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു.

299. ആരഭേതൈവകർമ്മണി ശ്രാന്തഃശ്രാന്തഃപുനഃപുനഃ
കർമ്മാണ്യാരഭോണംഹി പുരുഷഃശ്രീർന്നിഷേവതേ

രാജാവ് യുദ്ധം മുതലായ ഒരു കാര്യം ചെയ്തു ക്ഷീണം കളഞ്ഞു വീണ്ടും ആ കാര്യങ്ങൾ ആരംഭിക്കേണ്ടതാകുന്നു. എന്നാൽ ലോകത്തിൽ ഒരു കാര്യം ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന പുരുഷൻ ഐശ്വര്യമുണ്ടാകും.

300. കൃതന്ത്രോതായുഗഞ്ചൈവ ദ്വാപരംകലിരേവച
രാജേണാവൃത്താനിസർവാണി രാജാഹിയഗമുച്യതേ

കൃതയുഗം, ത്രോതായുഗം, ദ്വാപരയുഗം, കലിയുഗം ഈ നാലും രാജാവിന്റെ വൃത്തികൊണ്ടുതന്നെ ഉണ്ടാകുന്നു. അതുകൊണ്ട് രാജാവിനെ യുഗമെന്നു പറയുന്നു.

301. കലിഃപ്രസുപ്തോഭവതി സജാഗ്രദ്വാപരംയുഗം
കർമ്മസ്വഭൃദ്യുതന്ത്രോ വിചാരംസ്തകൃതംയുഗം

അത് രാജാവിന്റെ അജ്ഞാനത്താലും, തന്ത്രിയാലും ജനങ്ങളുടെ ന്യായാന്യായങ്ങൾ കണ്ടറിയാതിരുന്നാൽ കലിയുഗധർമ്മവും, ന്യായാന്യായങ്ങൾ അറിഞ്ഞും ശരിയായി ഭരണംചെയ്യാതിരുന്നാൽ ദ്വാപരയുഗധർമ്മവും, ന്യായവിചാരണയിൽ നിയന്ത്രിതമായിരുന്നാൽ ത്രോതായുഗധർമ്മവും ശാസ്ത്രാനുസരണം കാര്യങ്ങൾ അനുഷ്ഠിച്ചാൽ കൃതയുഗധർമ്മവും നടക്കും.

302. ഇന്ദ്രസ്യാർക്കസ്യവായോശ്ച യമസ്യവരണസ്യച
ചന്ദ്രസ്യഃശ്വേഃപൃഥിവ്യാശ്ച തോജോവൃത്തംഘൃപശ്ചരേൻ
ഇന്ദ്രൻ, സൂര്യൻ, വായു, യമൻ, വരണൻ, ചന്ദ്രൻ, അഗ്നി, ഭൂമി ഇവരെ അനുഗമിച്ച് രാജാവ് നടക്കേണ്ടതാകുന്നു.

303. വാഷികാംശ്ചതുരോമാസാൻ യഥേന്ദ്രോഭിപ്രവഷന്തി
തഥാഭിവേഷ്ഠത്വംരാഷ്ട്രം കാമൈരിന്ദ്രവ്രതഞ്ചരൻ

ശ്രാവണം മുതൽ നാലു മാസം വരെ ഇന്ദ്രൻ വഷിച്ച് ജലപ്പാവനമുണ്ടാക്കി ജനങ്ങളെ സന്തോഷിപ്പിക്കേണ്ടതുപോലെ രാജാവു തന്റെ രാജ്യ

ത്തിലുള്ള പ്രജകളുടെ അഭീഷ്ടം സാധിച്ചുകൊടുക്കുന്നതിനെ ഇരൂവ്രതമെന്നു പറയുന്നു.

**304. അഷ്ടമംസാൻയമാദിത്യ സ്തോയാംഹരതിരശ്വിഭിഃ
തഥാഹരേൽകരംരാഷ്ട്രം നിത്യമർക്കപ്രതംഹിതൽ**

സൂര്യൻ മാഘമാസം മുതൽ ഏട്ട മാസം വരെ തന്റെ കിരണങ്ങൾ കൊണ്ടു തപിക്കാതെ ഭൂമിയിലിരിക്കുന്ന ജലം അല്ലാത്തതായി ആ ഭാഗം ചെയ്യുന്നതുപോലെ രാജാവ് ജനങ്ങളെ പീഡിപ്പിക്കാതെ പ്രതിമാസം അൽപ്പാൽപ്പം രാജഭോഗം വാങ്ങുന്നത് സൂര്യവ്രതമെന്നു പറയുന്നു.

**305. പ്രവീശ്യസർവ്വഭൂതാനി യഥാചരതിമാരുതഃ
തഥാചാരൈഃപ്രവേഷ്യത്യു വ്രതമേതേജിമാരുതം**

വായു സകല ജന്തുക്കളിലും പ്രാണരൂപമായി ഉള്ളിൽ പ്രവേശിച്ചു സഞ്ചരിക്കുന്നതുപോലെ രാജാവ് അനുചരന്മാർ മുഖേന ശത്രുപട്ടണത്തിൽ പ്രവേശിക്കുന്നത് വായുവ്രതമാകുന്നു.

**306. യഥായമഃപ്രിയദേവേഭ്യഃ പ്രാപ്തേകാലേനിയമതി
തഥാരാജ്ഞാനിയന്തവ്യാഃ പ്രജാസ്തേജിയാമവ്രതം**

യമൻ ഭണ്ഡനകാലത്തിൽ മിത്രമെന്നും, ശത്രുവെന്നും ഭേദമില്ലാതെ യാതൊരാളെയും ശരിയായി ശിക്ഷിക്കുന്നതുപോലെ രാജാവ് കുറ്റം ചെയ്ത പ്രജകളെ പക്ഷപാതം കൂടാതെ ശരിയായി ഭണ്ഡിക്കുന്നത് യമവ്രതമാകുന്നു.

**307. വരുണേനയഥാപാശൈർ ബദ്ധാപ്തവാഭിദൃശ്യതേ
തഥാപാപാനിഗൃഹ്ണീയാദ് വ്രതമേതേജിവാരുണം**

വരുണൻ തന്നാൽ ഭണ്ഡ്യന്മാരായ പാപാത്മാക്കളായ പ്രജകളെ പാശങ്ങൾകൊണ്ട് ആലോചന കൂടാതെ ബന്ധിക്കുന്നതുപോലെ രാജാവ് പാപികളെ ദയ കൂടാതെ ഭണ്ഡിക്കുന്നത് വരുണവ്രതമാകുന്നു.

**308. പരിപൂർണ്ണംയഥാചന്ദ്രം ദൃഷ്ട്വാഹൃഷ്യന്തിമാനവാഃ
രഥാപ്രകൃതയോയസ്വിൻ സചാത്രപ്രതികോതൃപഃ**

പൂർണ്ണചന്ദ്രനെ നോക്കി മനുഷ്യർ സന്തോഷിക്കുന്നതുപോലെ രാജാവിനെ നോക്കി പ്രജകൾ സന്തോഷിക്കുന്നവിധത്തിൽ പ്രവർത്തിക്കുന്നത് ചന്ദ്രവ്രതമാകുന്നു.

**309. പ്രതാപയുക്തസ്തേജസ്വീ നിത്യംസ്യാല്ലാപകർമ്മസു
ദൃഷ്ട്വാമന്തഹിംസ്രശ്ച തദാഗേയവ്രതംസ്മൃതം**

രാജാവ് അഗ്നിപോലെ മടികൂടാതെ പ്രതാപവാനായി ദൃഷ്ടന്മാരെയും തന്റെ അപകടകാരികളെയും ശിക്ഷിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നത്, അഗ്നി വ്രതമാകുന്നു.

**310. യഥാസർവ്വാണിഭൂതാനി ധരാധാരയതേസമം
തഥാസർവ്വാണിഭൂതാനി ബിഭൃതഃപാത്ഥിവംവ്രതം**

ഭൂമിജംഗമസ്ഥാവരരൂപമായ സകല പ്രാണികളേയും ഉയർച്ചതാഴ്ചകളില്ലാതെ ശരിയായി ധരിക്കുന്നതുപോലെ രാജാവ് പണ്ഡിതപാരസാധാരണമായി ഭേദം കൂടാതെ സകല ജനങ്ങളേയും പരിരക്ഷിക്കുന്നത് പൃഥിവീവ്രതമാകുന്നു.

311. ഏതൊരുപാലയെരുന്നെഴുത്തു യുക്തോന്നിത്യമതന്വിതഃ
സ്നേഹാൻരാജാനിഗൃഹ്ണീയാൽ സ്വരാഷ്ട്രപരസ്ഥപച

ഈ ഉപായങ്ങൾ കൊണ്ടു് അതതു കാലങ്ങൾക്കുതക്ക വിധം തനിക്കു തോന്നുന്ന മറ്റുള്ള ഉപായങ്ങൾകൊണ്ടും രാജാവു് തന്റെ രാജ്യത്തിൽ വസിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന ചോരന്മാരേയും അന്യദേശത്തു വസിച്ചുകൊണ്ടു് തന്റെ ദേശത്തിൽ അപഹരിക്കുന്ന ചോരന്മാരേയും ഭംഗിക്കണം.

312. പരമപുപദംപ്രാപ്തോ ബ്രാഹ്മണാനപ്രകോപയേൽ
തേഹ്യേനംകപിതാഹന്യ സുദ്യസ്സബലവാഹനം

തനിക്കു ഭംഗാരനാശം മുതലായ വലിയ ആപത്തു വന്നാലും രാജാവു് അധികം രാജഭോഗം കൂട്ടിവെച്ചു് ബ്രാഹ്മണരുടെ കോപത്തിനിട വരുത്തരുത്. അവർ കോപിച്ചാൽ രാജാവിനെ വാഹനം, രഥം ഇവയോടൊന്നിച്ചു് ശപിച്ചു നശിപ്പിക്കും.

313. യൈഃകൃതസ്സർവ്വഭക്ഷേയാഗ്നി രചേയശ്ചമഹോദധിഃ
ക്ഷയീചാപ്യായിതസ്സോമഃ കോനനശ്യേൽപ്രകോപ്യ-
താൻ

യാതൊരു ബ്രാഹ്മണന്റെ ശാപം നിമിത്തം അഗ്നി സർവ്വഭോജമുള്ളതായും സമൃദ്ധം ഉല്പജ്വലമായും ചന്ദ്രൻ വൃദ്ധിക്കുയങ്ങളോടുകൂടിയവനായും വർത്തിക്കുന്നുവോ അവനെ കോപിച്ചവൻതന്നെ നശിക്കും.

314. ലോകനന്യാൻസുജേയര്യേ ലോകപാലാംശുകോപിതാഃ
ദേവാൻകരൂരദേവാംശുകഃ ക്ഷിണപംസ്താൻസമൃദ്ധം-
യാൻ

യാതൊരുത്തൻ കോപിച്ചാൽ മറ്റു സ്വർഗ്ഗം മുതലായ ലോകങ്ങളേയും ദീകപാലന്മാരേയും ദേവന്മാരേ മനുഷ്യനായും തീക്കുന്നുവോ അങ്ങനെയുള്ളവരെ പീഡിപ്പിക്കുന്ന ആർക്കാണ് മോക്ഷം ലഭിക്കുന്നത്?

315. യാനമാശ്രിത്യതിഷ്ഠന്തി ലോകാദേവാശ്ചസർവ്വാ
ബ്രാഹ്മചൈവധനംയേഷാം കോഹിംസ്യാന്താൻജിജീ-
വിഷുഃ

യജനയാജനം ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന യാതൊരു ബ്രാഹ്മണനാൽ ലോകങ്ങളും ദേവന്മാരും സ്ഥിരത പ്രാപിക്കുന്നോ യാതൊരു ബ്രാഹ്മണൻ വേദംതന്നെ ധനമായിരിക്കുന്നുവോ ആ വിഭാഗമായ ബ്രാഹ്മണരെ ജീവിപ്പിക്കുന്നതിൽ താൽപ്പര്യമുള്ള യാതൊരുത്തനും ഹിംസിക്കുകയില്ല.

316. അവിദാംശൈവവിദാംശു ബ്രാഹ്മണോദൈവതം-
മഹൽ
പ്രണീതശ്ചാപ്രണീതശ്ച തഥാഗ്നിർദ്വൈവതംമഹൽ

വൈദികമായിരുന്നാലും ലൗകികമായിരുന്നാലും അഗ്നി യാതൊരു വിധം ഉൽഭവ്യദൈവമായിരിക്കുന്നുവോ ആ വിധം ഉത്താനിയായിരുന്നാലും മൃഗമായിരുന്നാലും ആ ബ്രാഹ്മണൻ മഹാദൈവതമാകുന്നു;

317. ശൃശാനേഷപിതേയസവീ പാവകോനൈവദൃഷ്യതി
ഹയമാനശ്ചയജ്ഞേഷു ഭൂയാസ്തവാഭിവർദ്ധതേ

പ്രകാശമുള്ള അഗ്നിശുശാന്നത്തിൽ പ്രേതത്തെ ദഹിപ്പിച്ചാലും നിന്ദ്യനായി ഭവിക്കാതെ യാഗത്തിൽ യാതൊരുവിധം ഹോമത്താൽ വൃദ്ധിയാകുന്നുവോ

318. ഏവംയദ്യുപ്യനിഷേഷ വർത്തന്തേസപ്തകർമ്മസു സർവധാബ്രാഹ്മണഃപൂജ്യഃ പരമംദൈവതംഹിതൽ

അതുപോലെ ബ്രാഹ്മണൻ നീചമായ കാര്യത്തിൽ പ്രവേശിച്ചിരുന്നാലും സകല ശുഭാശുഭകർമ്മങ്ങളിലും അവർ പൂജ്യന്മാരായിത്തീരുന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ അവർ ഉൽകൃഷ്ടദൈവതമാകുന്നു.

319. ക്ഷത്രസ്യാതിപ്രവൃത്തസ്യ ബ്രാഹ്മണാൻപ്രതിസർവശഃ ബ്രഹ്മൈവസന്നിയംത്രസ്യാൽ ക്ഷത്രംഹിബ്രഹ്മസംഭവം

ബ്രാഹ്മണർക്കു എപ്പോഴും അതിക്രമം ചെയ്താൽ ദുഃഖം ഉണ്ടാക്കിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന രാജാവിനെ ബ്രാഹ്മണൻ ശപിച്ചോ മരണഹോമം ചെയ്തോ അടക്കേണ്ടതാകുന്നു. ക്ഷത്രിയൻ ബ്രാഹ്മണനിൽനിന്നും ജനിച്ചവനാകുന്നു.

320. അതേദ്യാഗ്നിർബ്രഹ്മതഃ ക്ഷത്രമശ്നോലോഹമുത്ഥിതം തേഷാം സവ്ത്രഗന്തേജഃ സ്വാസ്മയോനിഷുശാമ്യതി.

ജലത്തിൽനിന്നും അഗ്നിയും ബ്രാഹ്മണനിൽനിന്നും ക്ഷത്രിയനും കല്ലിൽനിന്നും ലോഹവും ഉണ്ടായി. അവയുടെ ശക്തികൾ എങ്ങും വ്യാപരിക്കുന്നതായിരുന്നാലും അതാതിന്റെ ഉൽപത്തിസ്ഥാനത്തു അടങ്ങുന്നു.

321. നാബ്രഹ്മക്ഷത്രമൃഗോനോതി നാക്ഷത്രംബ്രഹ്മവർദ്ധതേ ബ്രഹ്മക്ഷത്രഞ്ചസംപുഷ്ത മിഹചാമുത്രവർദ്ധതേ.

ബ്രാഹ്മണൻ ഇല്ലാതെ ക്ഷത്രിയൻ ഹോമാദി കാര്യങ്ങൾ നിർവ്വഹിക്കാത്തതുകൊണ്ടും ക്ഷത്രിയനില്ലാതെ ബ്രാഹ്മണൻ ജനങ്ങളെ പരിരക്ഷിക്കുന്നില്ലാത്തതുകൊണ്ടും വൃദ്ധി പ്രാപിക്കുകയില്ല. രണ്ടുപേരും കൂടിയീരുന്നാൽ ഇഹലോകത്തും പാലോകത്തും സുഖമുണ്ടാകുന്നു.

322. ദത്യാധനത്തുവിപ്രേഭ്യസർവംദണ്ഡം സമുത്ഥിതം പുത്രേരാജ്യംസമാസൃജ്യ കർവീതപ്രായണംരണേ.

രാജാവു അധികാരത്തിൽവന്നശേഷം ചിലവു കഴിച്ചുവരുന്ന ശിഷ്യമുള്ള ദണ്ഡനയിൽനിന്നും ലഭിക്കുന്ന ദ്രവ്യം ബ്രാഹ്മണർക്കു കൊടുത്ത് രാജ്യം പുത്രനിൽ സമർപ്പിച്ചു വീരസ്വർഗ്ഗം പ്രാപിക്കാൻ ആഗ്രഹമുള്ളപക്ഷം പോർക്കളത്തിൽവെച്ചു യുദ്ധത്തിൽ പിൻതിരിയാതെ മരിക്കണം.

323. ഏവഞ്ചരന്സദായേഷേതാ രാജധമ്മേഷ പാത്ഥിവഃ ഹിതേഷു ചൈവലോകസ്യ സർപ്പാൻ ഭൃത്യാനിയോ— ജയേൽ.

ധർമ്മപ്രകാരം രാജ്യപരിപാലനത്തിനു പ്രയത്നിക്കുന്ന രാജാവ് ലോകർക്കും പ്രിയമായ കാര്യം ചെയ്യത്തക്കവണ്ണം സകല വേലക്കാരെയും നിയമിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

324. ഏഷോഖിലകേർമ്മവിധിരുക്തോ രാജന്തസ്സനാതനഃ ഇമംകർമ്മവിധിം വിദ്യാൽ ക്രമശോ വൈശ്യശൂദ്രയോഃ ഇതുവരെ പുരാതനമായ രാജധർമ്മത്തെക്കുറിച്ച് പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ഇനി വൈശ്യശൂദ്രന്മാരുടെ ധർമ്മവിധിയെക്കുറിച്ച് പറയാൻ തുടങ്ങുന്നു.

വൈശ്യധർമ്മം

325. വൈശ്യസ്തകൃതസംസ്കാരഃ കൃതപാദാരപരിഗ്രഹം
വർത്തായാംനിത്യയുക്തസ്സയാൽ പശുതാഞ്ചൈവര-
ക്ഷാണ.

വൈശ്യൻ ഉപനയനം മുതലായ സംസ്കാരം ചെയ്തുകൊണ്ടു വേദാധ്യയനം ചെയ്തശേഷം വിവാഹം ചെയ്തു ഗോരക്ഷണത്തിലും കൃഷി മുതലായ ജീവനോപായത്തിലും പ്രയത്നിക്കേണ്ടവനാകുന്നു.

326. പ്രജാപതിർഹിവൈശ്യായ സൃഷ്ടാപരിദദേപശൂൻ
ബ്രാഹ്മണായചരാജേന്തച സർവഃ പരിദദേപ്രജാഃ
ബ്രഹ്മാവു് ഗോക്കളെ സൃഷ്ടിച്ചു് അതിനെ രക്ഷിക്കുന്നതിനായി വൈശ്യനിലും, പ്രജകളെ സൃഷ്ടിച്ച അവരെ ഇഹപരലോകങ്ങളിൽ രക്ഷിക്കുന്നതിനായിട്ടു ബ്രാഹ്മണക്ഷത്രിയന്മാരിലും സമർപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു.

327. നചവൈശ്യസ്യകാമസ്സയാ നരക്ഷേയംപശൂനിതി
വൈശ്യേചേകമതിനാനേന രക്ഷിതവ്യഃകമഞ്ചന.
പശുക്കളെ രക്ഷിക്കേണ്ട എന്നു വൈശ്യർ വിചാരിക്കരുതു്. അവർ രക്ഷിക്കുമ്പോൾ മറ്റൊരാൾ ജാതിക്കാരനും പശുക്കളെ രക്ഷിക്കാൻ പാടില്ല.

328. മണിമുക്താപ്രവാളാനാം ലോഹാനാന്താന്തവസ്യച
ഗന്ധാനഞ്ചരസാനഞ്ച വിദ്യാദർഘബലാബലം.

രത്നം, മുത്തു്, പവിഴം, ലോഹം, വസ്ത്രം, കർപ്പൂരം മുതലായ സുഗന്ധദ്രവ്യങ്ങൾ, ഉപ്പു് മുതലായ രസങ്ങൾ, ഇവയ്ക്കു അതതു ദേശങ്ങളിലുള്ള വിലയുടെ ഏറാക്കുവിനേയും ചരക്കുകളുടെ ഗുണാഗുണങ്ങളേയും വൈശ്യൻ അറിയണം.

329. ബീജാനാമുഷ്ഠിവിന്മസ്യാൽ ക്ഷേത്രദോഷഗുണസ്യച
മാനയോഗഞ്ചജാനീയാ തുലായോഗാംശു സർവശഃ
എല്ലാ വിത്തുകളും വിതയ്ക്കുന്ന കുമ്മങ്ങളും, അതാതു് വിതയ്ക്കേണ്ട കാലങ്ങളും, നിലത്തിന്റെ ഗുണദോഷങ്ങളും, പടി, ത്രാസ്സ് ഇവയിലുള്ള തന്ത്രങ്ങളും അറിയണം.

330. സാരാസാരഞ്ചഭാഞ്ധാനാം ദേശാനഞ്ചഗുണാഗുണാൻ
ലാഭാലാഭഞ്ചപണ്യാനാം പശൂനാംപരിവർദ്ധനം.

ഭരേ മാതിരിയായ ചരക്കുകളും, നല്ലതും ചീത്തയും ചരക്കുകൾക്കു ഓരോ സ്ഥലത്തുമുള്ള വിലകളും, ഈ ചരക്കു ഇത്രകാലം വച്ചിരുന്നാൽ ഇന്നു ലാഭം ഉണ്ടാകും എന്നതും, ഇന്നു സ്ഥലത്തു് പൂപ്പു് ജലം മുതലായ സൗകര്യം ഉണ്ടെന്നും, പശുക്കളുടെ വൃദ്ധിക്കുയങ്ങൾ ഉണ്ടാകുന്നതും അറിഞ്ഞിരിക്കണം.

331. ഭൃത്യാനഞ്ചഭൃതിംവിദ്യാൽ ഭാഷാശ്ചവിവിധഗുണാം
ദ്രവ്യാണാം സ്ഥാനയോഗാംശു ക്രയവിക്രയമേവച.

കൃഷി വലന്മാർക്കും, മാടുമേക്കുന്നവർക്കും, ദേശകാലദേശങ്ങൾ അറിഞ്ഞു് ശമ്പളം കൊടുക്കണം. നാനാദേശത്തുള്ള ഭാഷയറിയണം. സാധനങ്ങൾ സ്ഥലകാലം അറിഞ്ഞു വിൽക്കുകയും വാങ്ങുകയും ചെയ്യണം.

332. ധർമ്മേണചഭൂവ്യവൃദ്ധാ വാതിഷ്ടേദ്യതമുത്തമം
ദദ്യാച്ചസർവ്വഭൂതാനാം അന്നമേവപ്രയത്നതഃ

ധർമ്മാനുസരണം വ്യാപാരം ചെയ്ത് ഭൂവ്യം വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിനു യത്നിക്കേണ്ടതാകുന്നു. മറ്റുള്ള ഭാഗങ്ങളേക്കാൾ സകല പ്രാണികൾക്കും അവശ്യം ചെയ്യേണ്ടതു് അന്നദാനമാകുന്നു.

ശുഭ്രധർമ്മം

333. വിപ്രാണാംവേദവിദ്യേഷാം ഗൃഹസ്ഥാനാംയശസ്വിനാം
ശുശ്രൂഷൈവതു ശുഭ്രസ്യ ധർമ്മോനൈശ്ശ്രേയസഃപരഃ

വേദശാസ്ത്രജ്ഞനായി കീർത്തിമാനായിരിക്കുന്ന ഗൃഹസ്ഥ ബ്രാഹ്മണനെ ശുശ്രൂഷ ചെയ്യൽ ശുഭ്രൻ മോക്ഷദായകമായ ധർമ്മമാകുന്നു.

334. ശുചിരൽകൃഷ്ണശുശ്രൂഷർമുദ്ദവാഗനഹം കൃതിഃ
ബ്രാഹ്മണാദ്യാശ്രയേനിത്യ മുൽകൃഷ്യാംജാതിമശ്നതോ.

നിർമ്മലമായ ബാഹ്യാന്തഃകരണങ്ങളോടുകൂടിയവനായി ഉയർന്ന ജാതിജന വാഗ്ദർശനം ചെയ്യാതെ ബ്രാഹ്മണനേയും, അവനില്ലെങ്കിൽ ക്ഷത്രിയനേയും, അവനില്ലെങ്കിൽ വൈശ്യനേയും നന്നായി ശുശ്രൂഷിച്ചുകൊണ്ട് അഹങ്കാരിയാകാതെ നിത്യവും അടുത്തിരിക്കുന്ന ശുഭ്രൻ ഉയർന്ന ജാതിക്കാരനായിത്തീരും.

335. ഏഷോനാപദിവർണ്ണനാ മുക്തഃ കർമ്മവിധിശ്ശുഭഃ
അപദ്യപിഹിയന്യേഷാം ക്രമശസ്തന്നിബോധത.

ആപത്തില്ലാത്ത കാലത്തു നാലു വർണ്ണങ്ങൾക്കുമുള്ള കർമ്മവിധി പറഞ്ഞുകഴിഞ്ഞു. ആപത്തുകാലത്തു വർണ്ണജന്മാർ ചെയ്യേണ്ടതായ ധർമ്മവും സങ്കരജാതിയുണ്ടാകുന്നതിനേയുംപറ്റി പറയാം.

പത്താം അദ്ധ്യായം

സങ്കരജാതി ഉൽപത്തി

1. അധിധീരം സ്രയോവണ്ണാഃ സ്വകർമ്മസ്ഥാദിജാതയഃ
പ്രബ്രൂ യാൽ ബ്രഹ്മണസ്തേപശാം നേതരാവിതിനിശ്ചയഃ

സ്വന്തം കർമ്മങ്ങളിൽ സ്ഥിരപ്രതിപത്തിയുള്ള ബ്രാഹ്മണ, ക്ഷത്രിയ, വൈശ്യന്മാരായ ദിജാതികൾ മൂന്നുപേരും വേദാധ്യയനം ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു. അതിൽ ക്ഷത്രിയ, വൈശ്യന്മാരെ ബ്രാഹ്മണൻപഠിപ്പിക്കണം.

2. സർവേഷാംബ്രാഹ്മണോവിദ്യാ ഭൂതൃപായാൻ—
യഥാവിധി
പ്രബ്രൂ യാദിതരേഭ്യശ്ച സ്വയഞ്ജൈവതഥാഭവേൽ

ബ്രാഹ്മണൻ എല്ലാ വർണ്ണങ്ങൾക്കും ജീവനോപായങ്ങൾ അറിഞ്ഞു പറയണം. അയാൾ സ്വയം തന്റെ ജീവനോപായം അറിഞ്ഞു അപ്രകാരം പ്രവർത്തിക്കണം.

3. വൈശേഷ്യാൽപ്രകൃതി ശൈശ്വസ്യനിയമസ്യപധാര—
ണാൽ
സംസ്കാരസ്യവിശേഷാച്ച വർണ്ണാനാംബ്രാഹ്മണഃ പ്രഭുഃ

ഉയർന്ന ജാതിയാകയാലും, ഉയർന്ന സ്ഥലത്തുനിന്നും ജനിച്ചതുകൊണ്ടും, അനുഷ്ഠാനം മുഖ്യമായി അറിഞ്ഞിരിക്കുന്നതുകൊണ്ടും, കൂടുതൽ സംസ്കാരങ്ങൾ ധരിക്കുന്നതുകൊണ്ടും, ബ്രാഹ്മണൻ വർണ്ണങ്ങൾക്കെല്ലാം അധ്യയനം ചെയ്യിക്കുന്നതിലും ജീവനോപായം അറിഞ്ഞുപദേശിക്കുന്നതിലും പ്രഭുവായിത്തീരുന്നു.

4. ബ്രാഹ്മണക്ഷത്രിയോവൈശ്യ സ്രയോവർണ്ണാദിജാതയഃ
ചതുർഥം ഏകജാതിസ്ത ശൂദ്രോനാസ്തിതുപഞ്ചമഃ

നാലു വർണ്ണങ്ങളിൽ ബ്രാഹ്മണൻ, ക്ഷത്രിയൻ, വൈശ്യൻ ഈ മൂന്നു പേരും രണ്ടു വിധമായി ജനിക്കുകകൊണ്ട് ദിജന്മാരെന്ന് പറയുന്നു. ശൂദ്രൻ ഉപനയനം മുതലായതു് ഇല്ലാത്തതിനാൽ ഒരു ജാതിയായിത്തന്നെ ഇരിക്കുന്നു. ഈ നാലു വർണ്ണങ്ങൾ ഒഴിച്ചു അഞ്ചാമതു വണ്ണം ഇല്ലാത്തതാകുന്നു.

5. സർവ്വവർണ്ണേഷുതുല്യാസു പത്നീഷ്വക്ഷതയോനിഷു
അനലോമ്യേനസംഭൂതാ ജാതയാജേന്തയാസ്തയൈവതേ.

നാലു വർണ്ണങ്ങളിലും തന്റെ ജാതിജന്മായും, വ്യഭിചാരദോഷമില്ലാത്തവളായും ഇരിക്കുന്ന ധർമ്മപത്നിയെ വിവാഹം ചെയ്തു വരന്റെ ബീജംകൊണ്ട് ആ ധർമ്മപത്നി പ്രസവിക്കുന്ന പുത്രന്മാർ അനലോമ്യമായി അതാതു ജാതികളെന്നറിയേണ്ടതാകുന്നു,

അനുലോമജാതി

6. സ്രിഷ്ഠനന്തരജാതാസു ദ്വിജൈരുല്പാദിതാൻസുതാൻ സദൃശാനേവതാനാഹർമ്മാതുഭോഷ വിഗർഹിതാൻ.

ദ്വിജാതിയന്മാരാൽ അവരവരുടെ അടുത്ത രണ്ടാമത്തെ വർണ്ണത്തിലുള്ള സ്ത്രീകളിൽ ഉൽപാദിപ്പിക്കപ്പെട്ട പുത്രന്മാർ മാതാവിന്റെ ജാതിയിൽനിന്നും ഉയർന്നവരായും പിതാവിന്റെ ജാതിയാകാത്തവരായും പിതാവിനോടു സദൃശനെന്നു പറയത്തക്കവരായും ഇരിക്കുന്നു.

7. അനന്തരാസുജാതാനാം വിധിരേഷസനാതനഃ
ദേവകാന്തരാസുജാതാനാം ധർമ്മ്യംവിദ്യാദിമംവിധിം.

ഇതു് അടുത്ത താഴ്ന്ന ജാതിസ്രീയിൽ ജനിച്ച അനുലോമജാതിയെക്കുറിച്ചാകുന്നു. ഇനി ഒന്നു വിട്ടും രണ്ടു വിട്ടും താഴ്ന്ന ജാതിയിൽ ജനിക്കുന്നവന്റെ വിധി ധർമ്മാനുസരണം പറയാൻ തുടങ്ങുന്നു.

8. ബ്രാഹ്മണാദ്വൈശ്യകന്യായാ മംബഷ്ട്രോന്നാമജായതേ.
നിഷാദഃ ശൂദ്രകന്യായാഃ പാരശവഉച്യതേ.

ബ്രാഹ്മണൻ വിവാഹം ചെയ്തു വൈശ്യഭാര്യയിൽ ജനിച്ചവൻ അംബഷ്ട്രൻ, എന്നും അപ്രകാരമുള്ള ശൂദ്രഭാര്യയിൽ ജനിച്ച പുത്രൻ നിഷാദൻ എന്നും പറയുന്നു. ഈ നിഷാദനെ പാരശവനെന്നും പറയുന്നു.

9. ക്ഷത്രിയാച്ശൂദ്രകന്യായാം ശൂരാചാരവിഹാരവാൻ
ക്ഷത്രശൂദ്രവപുർജജന്തു രഗ്രോന്നാമപ്രജായതേ.

ക്ഷത്രിയൻ വിവാഹം ചെയ്തു ശൂദ്ര ഭാര്യയിൽ ജനിച്ചവൻ കാനിപ്രവർത്തനനായും, ക്ഷത്രിയന്റെയും ശൂദ്രന്റെയും നടത്തയോടുകൂടിയവനായുമിരിക്കുന്നു. അവൻ ഉഗ്രൻ എന്നു പേർ പറയുന്നു.

10. വിപ്രസ്യത്രിഷുവർണ്ണേഷു നൃപതേവർണ്ണയോർഭയോഃ
വൈശ്യസ്യവർണ്ണേഷ്ചൈകന്യീൻ ഷഡേതേപശഭാഃ—

സ്തൂതാഃ

ബ്രാഹ്മണൻ തന്റെ കീഴിലുള്ള മൂന്നു ജാതിയിലും ക്ഷത്രിയൻ തന്റെ കീഴിലുള്ള രണ്ടു ജാതിയിലും, വൈശ്യൻ തന്റെ കീഴിലുള്ള ഒരു ജാതിയിലും ജനിക്കുന്ന ഈ ആറുപേരും സ്വജാതിയിൽ ജനിക്കുന്ന പുത്രനെക്കാൾ അപക്വന്മാരാകയാൽ അപശഭന്മാരെന്നു പറയുന്നു.

പ്രതിലോമജാതി

11. ക്ഷത്രിയാഭിപ്രകന്യായാം സുതൗവേതിജാതിതഃ
വൈശ്യാൻമാഗധവൈദേഹൗ രാജവിപ്രാംഗനാസുതൗ.

ക്ഷത്രിയൻ ബ്രാഹ്മണസ്രീയിൽ ജനിച്ചവൻ സുതനെന്നും, വൈശ്യൻ് ക്ഷത്രിയസ്രീയിൽ ജനിച്ചവൻ മാഗധനെന്നും, വൈശ്യൻ ബ്രാഹ്മണസ്രീയിൽ ജനിച്ചവൻ വൈദേഹനെന്നും പറയുന്നു.

12. ശൂദ്രാദയോഗവഃക്ഷത്താ ചണ്ഡാലശ്ചായമോനൃണാം
വൈശ്യരാജന്യവിപ്രാസു ജായന്തേവർണ്ണസംകരാഃ

ശുഭബീജത്തിൽ വൈശ്യ, ക്ഷത്രിയ, ബ്രാഹ്മണസ്ത്രീകളുടെ ഗർഭത്തിൽനിന്നും ജനിച്ച പുത്രന്മാർ അയോഗവനെന്നും, ക്ഷത്താവെന്നും മനുഷ്യരിൽ താഴ്ന്നവനായ ചണ്ഡാളനെന്നും പറയുന്നു.

13. ഏകന്തേരേതപാനലോമയാദം ബഷ്പോഗ്രായമാസ്മൃതൗ ക്ഷർത്തുവൈദേഹകൗതഭാൽ പ്രതിലോമ്യേപിജന്മനി.

അനലോമജാതിയിൽ ബ്രാഹ്മണൻ വൈശ്യപത്നിയിൽ ജനിച്ച അംബപ്പനും, ക്ഷത്രിയൻ ശുഭപത്നിയിൽ ജനിച്ച ഉഗ്രനും, ഇവരെപ്പോലെ പ്രതിലോമജാതിയിൽ ക്ഷത്താവും വൈദേഹനും തൊടുന്നതിനു യോഗ്യന്മാരെന്നു പറയാം.

14. പുത്രായേനന്തരസ്രീജാഃ ക്രമേണോക്താദിജന്മനാം താനനന്തരനാമുനാസ്തു മാത്രദോഷാൽപ്രപക്ഷതേ.

ഭീജന്മാർക്കു താഴ്ന്ന ജാതിയിൽ അനലോമമായി ജനിച്ച (ബ്രാഹ്മണക്ഷത്രിയ വൈശ്യ ശുഭ) പുത്രന്മാർ മാതാവിന്റെ ജാതിയെ പ്രാപിക്കുന്നതുകൊണ്ടു മാതാവിന്റെ ജാതിക്കു വിധിച്ച സംസ്കാരം ചെയ്യത്തക്കവരാണെന്നു പറയുന്നു.

അന്തരാളജാതി

15. ബ്രാഹ്മണാദഗ്രകന്യായാ മാവൃതോനാമജായതേ ആഭിരോംബപ്പകന്യായാ മായോഗവ്യാന്തുധിഗപണഃ

ബ്രാഹ്മണൻ ഉഗ്രകന്യകയിൽ ജനിച്ചവൻ അവൃതനെന്നും, അംബപ്പകന്യകയിൽ ജനിച്ചവൻ ആഭിരനെന്നും, അയോഗവ കന്യകയിൽ ജനിച്ചവൻ ധിഗപണനെന്നും പറയുന്നു.

16. ആയോഗവശ്ചക്ഷത്താച ചണ്ഡാലശ്ചാധമേണാം പ്രതിലോമ്യേനജായന്തേ ശുഭാദപശദാസ്രയഃ

ശുഭൻ പ്രതിലോമ്യമായിട്ടു വൈശ്യകന്യകയിൽ ജനിച്ച അയോഗവനും, ക്ഷത്രിയസ്ത്രീയിൽ ജനിച്ച ക്ഷത്താവും, ബ്രാഹ്മണസ്ത്രീയിൽ ജനിച്ച ചണ്ഡാളനും, യാതൊരു ധർമ്മകാര്യങ്ങൾക്കും അർഹന്മാരല്ല.

17. വൈശ്യാന്മാഗധവൈദേഹൗ ക്ഷത്രിയാൽസൃതഏവതു പ്രതീപമേതേജായന്തേ പരേപ്യപശദാസ്രയഃ

വൈശ്യൻ പ്രതിലോമ്യമായിട്ടു ക്ഷത്രിയസ്ത്രീയിൽ ജനിച്ച മാഗധനും, ബ്രാഹ്മണസ്ത്രീയിൽ ജനിച്ച വൈദേഹനും, ക്ഷത്രിയൻ ബ്രാഹ്മണസ്ത്രീയിൽ ജനിച്ച സൃതനും പിതൃകർമ്മത്തിനു അനർഹന്മാരാകയാൽ ഈ മൂന്നുപേരും അപശദന്മാരെന്നു പറയുന്നു.

18. ജാതോനിഷാദാചശുഭ്രായാം ജാത്യാവേതിപുല്ലസഃ ശുഭ്രാജാതോനിഷാദ്യാന്തു സവൈകകുടകഃസ്മൃതഃ

ശുഭ്രൻ വൈശ്യസ്ത്രീയിൽ ജനിച്ചവൻ അയോഗവനും, ക്ഷത്രിയസ്ത്രീയിൽ ജനിച്ചവൻ ക്ഷത്താവും, ബ്രാഹ്മണസ്ത്രീയിൽ ജനിച്ചവൻ ചണ്ഡാലനും ആണ്.

നിഷാദൻ ശുഭസ്രീയിൽ പല്ലസനം, ശുഭൻ നിഷാദസ്രീയിൽ കക്കടനം ജനിക്കുന്നു.

19. ക്ഷത്തർജ്ജാതസ്തഥോഗ്രായാം ശ്വപാകഇതികീർത്യതേ
വൈഭേദേകേനതപംബഷ്ട്യാ മുൽപന്നോവേണഉച്യതേ.

ക്ഷത്താവിന് ഉഗ്രകന്യകയിൽ ശ്വപാകനം, വൈഭേദേന് അംബഷ്ടകന്യകയിൽ വേടനം ജനിക്കുന്നു.

പ്രാത്യജാതി

20. ദ്വിജാതയസ്സവർണ്ണാസു ജനയന്ത്യപ്രതാംസ്തുയാൻ
താൻസാവിത്രിപരിഭൂഷാൻ പ്രാത്യാനിതിവിനിർദ്ദശേൽ

ദ്വിജാതികൾക്കു സ്വജാതിയിൽ ജനിച്ച പുത്രന്മാർക്കു വിധിപ്രകാരം കാലങ്ങളിൽ ഉപനയനം മുതലായ സംസ്കാരം ഇല്ലാതായാൽ അവരെ ഗായത്രി ഇല്ലാത്തവരായ പ്രാത്യജാതി എന്നു പറയുന്നു.

21. പ്രാത്യാത്തജായതേവിപ്രാ ല്ലാപാല്യാഭർജ്ജകങ്ങളകേഃ
ആവന്ത്യവാടയാണുച പുഷ്പധശ്ശൈവഹൃവച.

പ്രാത്യബ്രാഹ്മണൻ പ്രാത്യബ്രാഹ്മണസ്രീയിൽ പാപാത്മാവാകുന്ന ഭർജ്ജകങ്ങളെ ജനിക്കുന്നു. അവൻ ആവന്ത്യൻ, വാടയാനൻ, പുഷ്പധൻ, ശൈവൻ എന്നു അതതു ദേശങ്ങളിൽ പേരു പറഞ്ഞുവരുന്നു.

22. ത്വല്ലോമല്ലശ്വരാജന്യാ ദ്വാത്യാന്നിച്ഛിവിരേവച
നശ്വകരണശ്ചൈവ ഖസോദ്രവിധഹൃവചാ.

പ്രാത്യക്ഷത്രിയൻ ഇപ്രകാരമുള്ള ക്ഷത്രിയസ്രീയിൽ ത്വല്ലൻ ജനിക്കുന്നു. മല്ലൻ, നിശ്ചിവി, നടൻ, കരണൻ, ഖസൻ, ദ്രവിധൻ എന്നു അതതു ദേശങ്ങളിൽ അതതു പേരുകൾ പറയുന്നു.

23. വൈശ്യാത്തജായതേപ്രാത്യാൽ സുധന്വാചാര്യഹൃവച
കാരൂശശ്വവിജന്മാച മൈത്രാസ്സാത്പതഹൃവച.

പ്രാത്യവൈശ്യൻ ഇപ്രകാരമുള്ള വൈശ്യസ്രീയിൽ സുധന്വാ ജനിക്കുന്നു. അവൻ ആചാര്യൻ, കാരൂശൻ, വിജന്മാ, മൈത്രൻ, സാത്പതൻ എന്നു ഓരോ ദേശങ്ങളിൽ വ്യത്യസ്തങ്ങളായ ഓരോ പേരുകൾ പറഞ്ഞുവരുന്നു.

24. വ്യഭിചാരേണവണ്ണാനാം അപേദ്യാവേദനേനച
സ്വകമ്മാണാഞ്ചത്യാഗേന ജായന്തേവണ്ണസംകരാഃ

നാലു വണ്ണങ്ങളിൽനിന്നും വ്യഭിചാരദോഷത്താലും തന്റെ ഗോത്രത്തിൽ വിവാഹം ചെയ്യുന്നതിനാലും ജാതകർമ്മം മുതലായ കർമ്മങ്ങൾ ചെയ്യാത്തതിനാലും സങ്കരജാതി ഉണ്ടാകുന്നു. ഈ പ്രാത്യന്മാർ ദുഷ്ടാന്തന്മാരായിരിക്കുന്നു.

25. സംകീർണ്ണയോനയോയേതു പ്രതിലോമാനലോമജാഃ
അന്യോന്യവ്യതിഷ്ഠതാശ്ച താൻപ്രവക്ഷ്യാമ്യശേഷതഃ

പ്രതിലോമജാതിജനം അതിലോമജാതിജനം പരസ്പരം സംബന്ധിച്ചു ചെയ്യുന്നതിൽനിന്നും ജനിച്ചവരായ സംകീർണ്ണജാതി മുഴുവനും വിസ്തരം ചൂ പറയാൻ തുടങ്ങുന്നു.

സങ്കീർണ്ണജാതി

25. സുതോവൈദേഹകശ്ചൈവ ചണ്ഡാലശ്ചനനരാധമാഃ
മാഗധഃക്ഷത്രിജാതിശ്ച തഥായോഗവഹ്ലവച.
സുതൻ, വൈദേഹൻ, മനുഷ്യരിൽ താഴ്ന്നവനായ ചണ്ഡാലൻ,
മാഗധൻ, ക്ഷത്രിയ, അയോഗവൻ,
27. ഏതേഷ്ട്സദുശാൻവണ്ണാൻ ജനയന്തിസ്വയോനിഷു
മാതൃജാത്യാംപ്രസൂയന്തേ പ്രവരാസുചയോനിഷു.
ഈ ആറുപേരും സ്വജാതിസ്രീകളിലും നാലു വണ്ണങ്ങളിലുള്ള സ്രീ
കളിലും തങ്ങൾക്കു ശരിയായ ജാതിയായ പുത്രന്മാരെ ജനിപ്പിക്കുന്നു.
28. യഥാത്രയാണാംവർണാനാം ദ്രവ്യോരാത്മാസജായതേ
ആനന്തദ്യാൽസ്വയോന്യാന്തതഥാബാഹ്യേഷപിക്രമാൽ.
ബ്രാഹ്മണൻ ക്ഷത്രിയ വൈശ്യസ്രീകളിൽ ജനിച്ച പുത്രന്മാർ എപ്ര
കാരം ഉപനയനം മുതലായവയ്ക്ക് അർഹരായിരിക്കുന്നതുകൊണ്ട് ഉൽകൃഷ്ട
ന്മാരായിരിക്കുന്നുവോ, അപ്രകാരം വൈശ്യനും ക്ഷത്രിയസ്രീയിലും ക്ഷത്രി
യനും ബ്രാഹ്മണസ്രീയിലും ജനിച്ച പുത്രന്മാർ ശുഭ്രൻ വൈശ്യ, ക്ഷത്രിയ,
ബ്രാഹ്മണസ്രീകളിൽ ജനിച്ച പുത്രന്മാരെക്കാൾ ഉൽകൃഷ്ടന്മാരാകുന്നു.
29. തേചാപിബാഹ്യാൻസുബഹുഃ സ്തതോപ്യധികഭൂഷിതാൻ
പരസ്സരസ്യദാരേഷുജനയന്തി വിഗർഹിതാൻ.
സുതൻ മുതലായ ആറുപേരും ഒരുത്തനെ ഒരുത്തന്റെ പത്നിയിൽ
തങ്ങളേക്കാൾ നിന്ദിതന്മാരായും മര്യാദയ്ക്ക് അർഹന്മാരായും ഇരിക്കുന്ന
ബഹുക്കളായ സങ്കീർണ്ണജാതികളെ ജനിപ്പിക്കുന്നു.
30. തഥൈവശുഭ്രോബ്രാഹ്മണാ ബാഹ്യംജന്തുപ്രസൂയന്തേ
തഥാബാഹ്യതരംബാഹ്യ ശ്ചാന്തവർണ്ണേപ്രസൂയന്തേ.
ശുഭ്രൻ ബ്രാഹ്മണസ്രീയിൽ എപ്രകാരം സങ്കീർണ്ണജാതിയായ ചണ്ഡാ
ലനെ ജനിപ്പിക്കുന്നുവോ അപ്രകാരംതന്നെ ചണ്ഡാലൻ മുതലായ ബാഹ്യ
ജാതികളും നാലു വണ്ണങ്ങളിലുള്ള സ്രീകളിൽനിന്നും തനിക്കു താഴ്ന്ന
ബാഹ്യജാതിക്കാരെ ജനിപ്പിക്കുന്നു.
31. പ്രതികൂലംവർത്തമാനാ ബാഹ്യാബാഹ്യതരാൻപുനഃ
ഹീനാഹീനാൻപ്രസൂയന്തേ വർണ്ണാൻപഞ്ചദശൈവതു.
ശുഭ്രൻ ഉൽകൃഷ്ടകളായ മൂന്നു വർണ്ണത്തിലുള്ള പത്നികളിൽ ജനിച്ച
അയോഗവൻ, ക്ഷത്രിയ, ചണ്ഡാലൻ എന്ന മൂന്നു പുത്രന്മാരും അവരവരുടെ
ജാതിസ്രീകളിലും നാലുവണ്ണത്തിലുള്ള പത്നികളിലും കാരോരുത്തർ അയു
ഞ്ച പുത്രന്മാർവീതം ഏറ്റവും ബാഹ്യജാതികളായ പതിനഞ്ചു പുത്രന്മാ
രെ ജനിപ്പിക്കുന്നു.
32. പ്രസാധനോപചാരജ്ഞ മദാസംഭാസജീവനം
സൈരന്ധ്രംവാഗ്മരാവൃത്തിം സുതേദസ്യൂരയോഗവേഃ
അയോഗവജാതിസ്രീയിൽ എണ്ണത്തേക്കുക, കൈകാൽ തിരുത്തുക
മുതലായ പ്രവൃത്തിയോടുകൂടിയ സൈരന്ധ്രനെ ജനിപ്പിക്കുന്നു.

33. മൈത്രേയകന്തുവൈദേഹോ മാധുകംസംപ്രസൂയതേ
 ഴൻപ്രശംസത്യജസ്രംയോ ഘണ്ടാതാവോന്തണോദയേ.

വൈശ്യൻ ബ്രാഹ്മണഭാര്യയിൽ ജനിച്ചവനായ വൈദേഹൻ ശുഭ്രൻ
 വൈശ്യഭാര്യയിൽ ജനിച്ചവളായ അയോഗവസ്ത്രീയിൽ മൈത്രേയനെ
 ജനിപ്പിക്കുന്നു. അവന്റെ തൊഴിൽ സുര്യോദയത്തിൽ മണി കിലുക്കി
 കൊണ്ട് എല്ലാവരെയും സ്തുതിച്ച ഭീക്ഷ വാങ്ങി ജീവിക്കുകയാകുന്നു.

34. നിഷാദോമാർഗവംസുതേ ദാസംനൗകമ്ജീവനം
 കൈവത്തമിതിയംപ്രാഹു രാദ്യാവത്തനിവാസിനഃ

ബ്രാഹ്മണൻ ശുഭ്രപത്തിയിൽ ജനിച്ച നിഷാദൻ അയോഗവസ്ത്രീ
 യിൽ നൗകമ്ജീവി എന്ന പറയുന്ന മാർഘവനെ ജനിപ്പിക്കുന്നു. അവ
 നെ ആദ്യാവർത്തത്തിലുള്ളവർ കൈവത്തനെന്നു പറയുന്നു.

35. മൃതവസൃട്ടൽസ്വപനാദ്യാസു ഗർഹിതാന്നാശനാസുച
 വേന്ത്യായോഗവീഷേപതേ ജാതിഹീനാഃപൃഥക്ത്രയഃ

ഹീനജാതികളിൽ കേൽപ്പാഞ്ഞ സൈരസ്രൻ, മൈത്രേയൻ, മാഗ്ഗ
 വൻ ഈ മൂന്നു പേരും അയോഗവസ്ത്രീയിൽ ജനിച്ചവരായിരുന്നാലും പി
 താക്കന്മാരുടെ ഭേദത്താൽ ഭിന്നമായ തൊഴിലുകളോടു കൂടിയവരായും
 പ്രേതവസ്രം ഉടക്കുന്നവരായും, നിന്ദ്യമായ എച്ചിൽച്ചോറ്റു തിന്നുന്നവരാ
 യും ഇരിക്കുന്നു.

36. കാരാവരോനിഷാദാത്ത ചമ്കാരഃപ്രസൂയതേ
 വൈദേഹസൈരസ്രഭേദേ ബഹിർഗ്രാമപ്രതിശ്രുതം.

നിഷാദൻ വിദേഹജാതിസ്രീയിൽ തോലിൽ വേലചെയ്യുന്ന കാരാ
 വരൻ ജനിക്കുന്നു. വൈദേഹൻ, സൈരസ്രൻ മുതലായ ഭേദക്കാർ ഗ്രാമ
 ത്തിനു വെളിയിൽ കടിപാർക്കേണ്ടവരാകുന്നു.

37. ചണ്ഡാലാൽപാണ്ഡസോപാക സ്തപ്കുരവ്യവഹാരവാൻ
 അഹിണ്ഡികോനിഷാദേന വൈദോഹ്യമേവജായതേ.

ചണ്ഡാളൻ വൈദോഹ്യസ്രീയിൽ പാണ്ഡസോപകൻ ജനിക്കുന്നു.
 അവന്റെ തൊഴിൽ മുളയിൽ പല വേലകൾ ചെയ്യുന്നതാകുന്നു. നിഷാ
 ദൻ ആ സ്രീയിൽ ആഹിണ്ഡികൻ ജനിക്കുന്നു. ഇവൻ കുറുക്കാരെ
 അടിക്കുക, കെട്ടുക, കൊല്ലുക തുടങ്ങിയവ ചെയ്യുന്ന സ്ഥലത്തു കാവൽ
 ഇരിക്കുന്നു.

38. ചണ്ഡാലേനതുസ്സോപാകോ മൂലവ്യസനവൃത്തിമാൻ
 പൃൽക്കസ്യോജായതേപാപ സ്സദാസജജനഗഹ്നിതഃ

ചണ്ഡാലൻ പൃൽക്കസജാതിസ്രീയിൽ സോപാകൻ ജനിക്കുന്നു.
 അവന്റെ തൊഴിൽ രാജാവിന്റെ കൽപനപ്രകാരം കൊലയ്ക്കു യോഗ്യ
 ന്നാരെ കൊല ചെയ്യുന്നതാണ്. ആകയാൽ അവൻ മഹാനാശാൽ സഭാ
 നിന്ദിതനായും ഏറാവും പാപിയായും ഇരിക്കുന്നു.

39. നിഷാദസ്രീതുചണ്ഡാലാൽ പുത്രമന്ത്യാവസായിനം
 ശൂശാനഗോചരംസുതേ ബാഹ്യാനാമപിഗർഹിതം.

ചണ്ഡാളൻ നിഷാദജാതിസ്രീയിൽ അന്ത്യാവസായി ജനിക്കുന്നു.
 ചണ്ഡാളന്റെ തൊഴിലിൽനിന്നും നീചമായി അവന്റെ തൊഴിൽ ചുട്ട
 കാടു സൂക്ഷിക്കുന്നതാകുന്നു.

40. സങ്കരജാതയസ്തേപതാഃ പിതൃമാതൃപ്രദർശിതാഃ

പ്രച്ഛന്നാവാപ്രകാശം വാ വേദിതവ്യാഃ സപകർമ്മഭിഃ

മാതാപിതാക്കന്മാരുടെ നീചമായ സംസർഗ്ഗംനിമിത്തം ജനിച്ചവരായ സങ്കരജാതികളുടെ ഉൽപത്തി വിശദമായി പറഞ്ഞു. ഇവർ രാസ്യമായ വ്യഭിചരിച്ച ജനിച്ചാലും പരസ്യമായി വ്യഭിചരിച്ച ജനിച്ചാലും അവരവരുടെ തൊഴിൽക്കൊണ്ട് അറിയപ്പെടുന്നു.

41. സജാതിജാനന്തരജാ ഷഷ്ടസുതാദിജയമ്നിനഃ

ശുഭ്രാണാമസ്യ മ്നാണ സ്തവ്യേപധം സജാസ്മൃതാഃ

ദിജാതികൾക്ക് അനുലോമമായി ജനിച്ച ആറുപേരും സ്വജാതിയിൽ ജനിച്ചവരെപ്പോലെ ഉപനയനം. മുതലായ ജാതിധർമ്മങ്ങൾക്കു യോഗ്യന്മാരാകുന്നു. പ്രതിലോമമായി ജനിച്ചവരെല്ലാം ഉപനയനം മുതലായ വകയ്ക്ക് അനുഹന്മാരാകുന്നു.

42. തപോബീജപ്രഭാവൈന്യ തേഗച്ഛന്തീയഗേയഗേ

ഉൽകർഷഞ്ചാപകർഷഞ്ച മനുഷ്യേഷ്വിപിഹജന്മതഃ

സ്വജാതിയിൽ ജനിച്ചവരും അനുലോമജാതിജന്മാരും തപസ്സ്, ബീജം ഇവയുടെ പ്രഭാവത്താൽ കൃതശ്രേതായുഗങ്ങളിൽ ഉൽകൃഷ്ടന്തെയും വീണ്ടും ആ പ്രഭാവമില്ലായ്കയാൽ അപകൃഷ്ടന്തെയും പ്രാപിക്കുന്നു.

43. ശനൈകൈസ്തുകൃിയാലോപാ ത്തപിമാഃ ക്ഷത്രിയജാതയഃ

വൃഷലത്വംഗതാലോകേ ബ്രാഹ്മണാദർശനേനച.

ബ്രാഹ്മണനിൽ വണക്കമില്ലായ്കയാലും, ഉപനയനം മുതലായ കർമ്മലോപത്താലും ക്ഷത്രിയജാതികൾ ഈ ലോകത്തിൽ ശുഭ്രത്വം പ്രാപിച്ചു.

44. പൗണ്ഡ്രകാശ്വൗഡ്രദ്രവിഡാഃ കാംഭോജായവനാശ്ശകാഃ

പാരദാപൽഹിവാശ്വീനാഃ കിരാതാദരദാഃഖശാഃ

പൗണ്ഡ്രം, ഔഡ്രാ, ദ്രവിഡം, കാംഭോജം, യവനം, ശകം, പാരതം, പാൽഹീകം, ചീനം, കിരാതം, ദരതം, ഖശം ഈ ദേശങ്ങൾ പരിപാലനം ചെയ്തവരെല്ലാം ശുഭ്രന്മാരായിത്തീർന്നു.

45. മുഖബാഹുദ്രപജ്ജാനാം യാലോകേജാതയോബഹിഃ

ന്ദേഹവാചശ്ചാര്യവാച സ്തവേന്തേദസ്യ വസ്മൃതാഃ

ലോകത്തിൽ നാലുവണ്ണങ്ങൾക്കും സങ്കരജാതിയിൽ ജനിച്ചവരിൽ ചിലർ ന്ദേഹഭാഷയുള്ളവരായും ചിലർ സംസ്കൃതം മുതലായ ഉൽകൃഷ്ടഭാഷയുള്ളവരായുംതീർന്നു എങ്കിലും എല്ലാവരെയും ദസ്യക്കളെന്നു പറയുന്നു.

46. യേദിജാനാമപശദാ യേചാപദ്ധം സജാഃസ്മൃതാഃ

തേനിന്ദിതൈവ്ത്തയേയൂർ ദിജാനാമേവകർമ്മഭിഃ

അനുലോമപ്രതിലോമജാതികളെല്ലാം ദിജാതികൾക്ക് ഉപകാരമായ താഴെപ്പറയുന്ന തൊഴിലുകൾചെയ്തുപജീവിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

സങ്കരജാതിത്തൊഴിൽ

47. സുതാനാമശ്വസാരഥ്യ മംബഷാനാഞ്ചികിത്സനം

വൈദേഹകാനാംസ്രീകാര്യം മാഗധാനാംവണിക്പഥഃ

സുതജാതിക്കാർക്ക് തേരോടിക്കുക എന്നതും, അംബപ്പുജാതിക്കാർക്ക് രണവൈദ്യം ചെയ്യുന്നതും വൈഭവേജാതിക്കാർക്ക് അന്തഃപുരം സൂക്ഷിക്കുന്നതും, മാഗധജാതിക്കാർക്ക് സമുദ്രത്തിലും കരയിലും വർത്തകംചെയ്യുന്നതും തൊഴിലാകുന്നു.

48. മത്സ്യലാഭോനീഷാദാനം തപഷ്ടിസ്തപായോഗവസ്യച മൈദാസ്യചഞ്ചമദ്ഗുണാ മാറണ്യപശുഹിംസനം.

നിഷാദന് മീൻപിടിക്കുന്നതും, അയോഗവാന് തച്ചവേലയും, മേദൻ, ആന്ധ്രൻ, ചുഞ്ച, മദ്ഗു ഇവർക്ക് വ്യാപാരത്തിനായി വനത്തിൽ നിന്നും മൃഗങ്ങളെ പിടിച്ചു കൊല്ലുന്നതും തൊഴിലാകുന്നു.

49. ക്ഷത്രഗ്രപുല്ലസാനാന്തു ബിലന്തകോവധബന്ധനം. ധിഗ്ഗണാനാഞ്ചർമ്മകാര്യം വേണാനാംഭാസ്യവാദനം.

ക്ഷത്രിയർ, ഉഗ്രൻ, പുതംകസൻ ഇവർക്ക് പൊത്തിൽനിന്നും എലി, ഉടുമ്പ് മുതലായ ജന്തുക്കളെ പിടിക്കുന്നതും, ധിഗ്ഗണൻ തോൽ വ്യാപാരം ചെയ്യുന്നതും വേണൻ താളം മുതലായ വാദ്യം വായിക്കുന്നതും തൊഴിലാകുന്നു.

50. ചൈത്യദ്രുമശ്ശുശാനേഷു ശൈലേഷുപവനേഷുച വസേയുരേതേവിജ്ഞാനാ വർത്തന്തഃസ്വപകർമ്മഭിഃ

നഗരത്തിനും ഗ്രാമത്തിനും പുറമേ വൃക്ഷച്ചുവട്, തോപ്പ്, ശുശാന്തിനും സമീപമായ സ്ഥലം, പർവ്വതം, പുഷ്പവാടി എന്നീ സ്ഥലങ്ങളിലിവരെല്ലാവരും, ഇവർ ഇന്നു തൊഴിൽ ചെയ്യുന്നവരാണെന്നറിയത്തക്കവണ്ണം അവരവരുടെ തൊഴിലുകൾ ചെയ്തുകൊണ്ടു വസിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

51. ചണ്ഡാലശ്വപചാനാന്തു ബഹിർഗ്രാമാൽപ്രതിശ്രുതഃ അപപാത്രാശ്ചകർത്തവ്യാ ധനമേഷാംശ്വഗർഭഭേദം

ചണ്ഡാലനും, ശ്വപാകനും ഗ്രാമത്തിനു പുറത്തു വസിക്കണം. അവർക്ക് ലോഹപാത്രം ഉപയോഗിക്കുന്നതിനർത്ഥമായില്ലാത്തതാകുന്നു. അവർ തീണ്ടിയ പാത്രങ്ങൾ ശുദ്ധിച്ചെഴുതാലും പരിശുദ്ധമാകുകയില്ല. അവർ നായും, കഴുതയും വളർത്തണം. മാട് മുതലായവയെ വളർത്തി ഉപജീവിക്കരുത്.

52. വാസാംസിമൃതചേലാനി ഭിന്നഭാസ്യേഷുഭോജനം കാർഷ്ണായസമലങ്കാരഃ പരിപ്രജ്യാചനിത്യശഃ

അവർ മൃതശരീരത്തിൽ കിടക്കുന്ന വസ്തുക്കൾ ധരിക്കുകയും, ഉടഞ്ഞ മൺപാത്രങ്ങളിൽവെച്ച് അന്നം ഭക്ഷിക്കുകയും വേണം. ഇരുമ്പ്, പിിച്ചള മുതലായ താഴ്ന്നതരം ലോഹങ്ങൾകൊണ്ടുണ്ടാക്കപ്പെടുന്ന ഭൂഷണങ്ങൾ അണിയുകയും എപ്പോഴും തൊഴിലിനായി സഞ്ചരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുകയും ചെയ്യണം.

53. നതൈസ്സമയമനപിചേരൽ പുരുഷോധർമ്മമാചരൻ വ്യവഹാരോമിമസ്സേഷാം വിവാഹസ്സുദശൈസ്സഹ

ധർമ്മകാര്യംചെയ്യുന്ന സന്ദർഭത്തിൽ അവരെ കാണുകയും അവരോടു സംസാരിക്കുകയും ചെയ്യരുതാത്തതാകുന്നു. അവർ സ്വജാതിയിൽത്തന്നെ വിവാഹംചെയ്തുകൊള്ളുകയും കൊടുക്കൽ വാങ്ങൽ ചെയ്തുകൊള്ളുകയും വേണ്ടതാകുന്നു.

54. അന്നമേഷാംപരാധീനം ദേയംസ്യാൽഭിന്നഭാജനേ
രാത്രൗനവിചരേയന്തേ ഗ്രാമേഷുനഗരേഷുച

ഇവർക്കു നേരെ നിന്നു ഭക്ഷണം വിളമ്പിക്കൊടുക്കാതെ വേലക്കാർ മുഖേന ഉടഞ്ഞ പാത്രങ്ങളിൽ വിളമ്പിക്കൊടുക്കേണ്ടതാണ്. ഇവർ നഗരങ്ങളിലും ഗ്രാമങ്ങളിലും രാത്രികാലങ്ങളിൽ സഞ്ചരിക്കരുത്.

55. ടിവാചരേയുഃകാര്യാത്ഥം ചിഹ്നിതാരാജശാസനൈഃ
അബാസ്യവംശവഞ്ചൈവ നിർഹരേയൂരിതിസ്ഥിതിഃ

അവർ പകൽകാലങ്ങളിൽഗ്രാമത്തിലും നഗരത്തിലും ഒരു സാധനം വില്പിക്കുന്നതിനായിട്ടോ, വാങ്ങുന്നതിനായിട്ടോ സഞ്ചരിക്കുന്നത് രാജാവ് കൊടുത്ത അടയാളം ധരിച്ചുകൊണ്ടു് വേണ്ടതാകുന്നു. ബന്ധുക്കളില്ലാതെ അനാഥത്വേനമൂതമായ പ്രേതമെടുക്കണം. അവരുടെ ധർമ്മാനുസരണമായ നിയമങ്ങൾ ഇവയാണ്.

56. വദ്ധ്യംശ്ചഹന്യസ്സതതം യഥാശാസ്ത്രംഗൃപാജ്ഞയാ
വദ്ധവാസാംസിഗൃഹ്ണീയ ശ്ലിയാശ്ചാരണാനിച

രാജശാസനം കൂടാതെ കൊലയ്ക്കുർഹന്മാരായ കററക്കാരെ വിധിപ്രകാരം കൊല്ലേണ്ടതാകുന്നു. അങ്ങനെ കൊല്ലപ്പെട്ടവരുടെവസ്ത്രം, ആരണശയ്യ ഇവ അവർക്കൊടുക്കുന്നതാണ്.

57. വണ്ണാപേതമവിജ്ഞാതം നരംകല്പഷയോനിജം
ആര്യരൂപമിവാന്യര്യം കർമ്മഭിഃസ്വൈവിഭാവയേൽ

സങ്കരജാതിയിൽ ജനിച്ചവർ വണ്ണജനേപ്പോലെ നല്ല വേഷം ധരിച്ചാലും, മേല്പറയുന്ന നീചത്തൊഴിൽകൊണ്ടു് അവനെ ഹീനനെന്നറിയേണ്ടതാകുന്നു.

58. അനാര്യതാനിഷ്ഠരതാ കൂരതാനിഷ്ക്രിയാത്മതാ
പുരുഷംവ്യഞ്ജയന്തീഹ ലോകേകല്പഷയോനിജം

നീചത്വം, നിഷ്ഠരയായ വാക്കു്, കൂരത, ഹിംസ, ഹീനമായ തൊഴിൽ, സദാചാരമില്ലായ്മ, ഈ കൃത്യങ്ങൾ ഹീനജാതിയിൽ ജനിച്ചവനുള്ളതിന്റെ ലക്ഷണമാകുന്നു.

59. പിത്ര്യംവാജേതേശീലം മാതുപ്തോഭയമേവവാ
നകഥഞ്ചനദുര്യോനിഃ പ്രകൃതിഃസ്വാംനിയമരതി

ഹീനജാതിയിൽ ജനിച്ചവൻ പിതാവിന്റെതൊഴിലോ, മാതാവിന്റെ തൊഴിലോ, അല്ലെങ്കിൽ രണ്ടോളമേയും തൊഴിലോ ചെയ്യുന്നതല്ലാതെ തന്റെ ഉല്പത്തി മറക്കത്തക്ക തൊഴിലിൽ ഏല്പട്ടെന്നതിനു സമർത്ഥനായി വേരിക്കുന്നില്ല.

60. കലേമുഖ്യേപിജാതസ്യ യസ്യസ്യാദ്യോനിസഃകര
സംശ്രയത്യേവതമരീലം നരോല്പമപിവാബഹു

ഉയർന്ന വംശത്തിൽ മറവായ വ്യഭിചാരം നിമിത്തം ജനിച്ചവനും, പിതാവിന്റെ പ്രവൃത്തി കൂടുതലായി ചെയ്യുന്നതാണ്.

61. യത്രപേതേപരിദ്ധാംസാ ജായന്തേവണ്ണദൃഷകാഃ
രാഷ്ട്രികൈസ്സഹതദ്രാഷ്ടം ക്ഷിപ്രമേവവിനശ്യതി

ഏതു രാജ്യത്തു് ഏതു വിധമായ സങ്കരജാതികൾ ജനിക്കുന്നുവോ ആ രാജ്യം പ്രജകളോടുകൂടി എത്രയും ക്ഷണം നശിച്ചുപോകുന്നതാണ്.

62. ബ്രാഹ്മണാത്മേഗവാത്മേവാ ദേഹത്യാഗോനപസ്മൃതഃ
സ്മൃബാലാഭ്യപപത്തശ്ച ബാഹ്യാനാംസിദ്ധികാരണം.

ബ്രാഹ്മണൻ, പശു, സ്രീ, ബാലൻ ഇവരെ രക്ഷിക്കുന്നതിനായി പാകൃജാതികൾ ദ്രവ്യം വാങ്ങാതെ ജീവനെ ത്യജിക്കുന്നത് അവർക്കു സ്വർഗ്ഗാനുഭൂതിക്കു കാരണമാകുന്നു.

63. അഹിംസാസത്യമന്യേയം ശുചമിന്ദ്രിയനിഗ്രഹഃ
ഏതംസമാസികംധർമ്മം ചാതുർദ്വണ്യേബ്രവീൻമനഃ

ഹിംസ ചെയ്യായ്ക, സത്യം, ചോരകർമ്മത്താൽ ദ്രവ്യം സമ്പാദിക്കാതിരിക്കൽ, മനഃശുദ്ധി, ഇന്ദ്രിയനിഗ്രഹം ഇവനാലു വണ്ണങ്ങളുടേയും മുഖ്യമായ ധർമ്മമെന്നു മനു സംക്ഷിപ്തമായി പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു.

64. ശുഭ്രായാംബ്രാഹ്മണാജ്ഞാതഃ ശ്രേയസാചേൽപ്രജായതേ
ആശ്രേയാംചശ്രേയസീംജാതിം ഗമതയാസപ്തമാദൃശാൽ

ബ്രാഹ്മണൻ വിവാഹംചെയ്ത ശുഭ്രസ്മൃയിൽ ജനിച്ച കന്യക ബ്രാഹ്മണനെത്തന്നെ വിവാഹംചെയ്തു അവൾക്കും പുത്രിയായി ജനിച്ചു അവൾക്കും പുത്രികൾ ജനിച്ചു അവൾക്കും ഇപ്രകാരം ഏഴു തലമുറവരെ ബ്രാഹ്മണനെത്തന്നെ വിവാഹം ചെയ്തുകൊണ്ടു വന്നാൽ ഏഴാമതു തലമുറയിൽ ജനിച്ചവർ ബ്രാഹ്മണജാതിയായിത്തീരുന്നു.

65. ശുഭ്രോബ്രാഹ്മണതാമേതി ബ്രാഹ്മണശ്ചൈതിശുഭ്രതാം
ക്ഷത്രിയാജ്ഞാതമേവേതു വിദ്യാദ്വൈശ്യാത്തമൈവച

മേല്പാഞ്ഞ പ്രകാരം സ്രീ സന്തതി വഴിയിൽ ശുഭ്രകുലത്തിൽ ഏഴാമത്തെ തലമുറയിൽ ബ്രാഹ്മണൻ ജനിച്ചവൻ ബ്രാഹ്മണനാകുന്നു. ആ ശുഭ്രസ്മൃയിൽത്തന്നെ ബ്രാഹ്മണൻ ജനിച്ച പുരുഷസന്തതി ശുഭ്രതാംപ്രാപിക്കും ക്ഷത്രിയൻ ശുഭ്രസ്മൃയിൽ ജനിച്ച സ്രീസന്തതി ക്ഷത്രിയനെത്തന്നെത്തന്നെ വിവാഹംചെയ്തവനാൽ അഞ്ചാമതു തലമുറയിൽക്ഷത്രിയത്വം പ്രാപിക്കുന്നു. വൈശ്യൻ ശുഭ്രസ്മൃയിൽ ജനിച്ച സ്രീസന്തതി മുൻ തലമുറവരെ വൈശ്യനെത്തന്നെ വിവാഹം ചെയ്തുകൊണ്ടുവന്നാൽ വൈശ്യത്വം പ്രാപിക്കും.

66. അനാര്യായാംസമുല്പന്നോ ബ്രാഹ്മണാത്തയദ്രഥയാ
ബ്രാഹ്മണാമപ്യനാര്യാത്ത ശ്രേയസ്സാംകേപതിചേൽ—
ഭവേൽ

വിവാഹം ചെയ്യപ്പെടാത്ത ശുഭ്രസ്മൃയിൽ ബ്രാഹ്മണൻ ഒരുത്തൻ ജനിച്ചു. ബ്രാഹ്മണസ്മൃയിൽ ശുഭ്രൻ ഒരുത്തൻ ജനിച്ചു. ഇവരിൽ ബ്രാഹ്മണശുക്ലത്തിൽനിന്നും ജനിച്ചവൻ ഉയർന്നവനോ ബ്രാഹ്മണഗർഭത്തിൽ ജനിച്ചവൻ ഉയർന്നവനോ എന്നു സന്ദേഹമുണ്ടായാൽ പറയാം.

67. ജാതോനാര്യാമനാര്യായാ മാര്യാദാര്യോഭവേൽഗുണൈഃ
ജാതോപ്യനാര്യാദാര്യായ മനാര്യഇതിനിശ്ചയം

ബ്രാഹ്മണശുക്ലംകൊണ്ടു ശുഭ്രസ്മൃയുടെ ഗർഭത്തിൽനിന്നും ജനിച്ചവൻ അനുലോമജാതിജനാകുന്നതുകൊണ്ടു അവൻ പാകയജ്ഞംമുതലായ സൽപ്രവൃത്തി ചെയ്യുകയാണെങ്കിൽ ഉൽകൃഷ്ടനായി ഭവിക്കും. ശുഭ്രബ്രാഹ്മണസ്മൃയിൽ ജനിച്ചവൻ പ്രതിലോമജാതിജനാകുകൊണ്ടു അവൻ ശുഭ്രജാതിയിൽനിന്നും അപകൃഷ്ടനാകുന്നു.

68. താവഭാവപ്യസംസ്കാരാ വിതിയഞ്ചോവ്യവസ്ഥിതഃ
വൈഗുണ്യാജ്ഞനഃ പൂർവ്വജ്ഞതഃപ്രതിലോമതഃ

ഇവർ രണ്ടുപേരിൽ ഒന്നാമത്തവൻ വിവാഹമില്ലാതെ ജനിച്ചതിനാലും രണ്ടാമൻ പ്രതിലോമജാതിജനാകയാലും രണ്ടാകക്കും ജാതകമ്ം മുതലായ സംസ്കാരം ഉണ്ടാകുന്നില്ല.

69. സുബീജഞ്ചൈവസുക്ഷേത്രേ ജാതംസമ്പദ്യതേയഥാ
തഥാര്യാജ്ഞതആര്യായാം സർവ്വംസംസ്കാരമർഹതി

എങ്ങനെ നല്ല നിലത്തിൽ നല്ല വിത്തു വിതച്ചാൽനല്ലതായി മുളയ്ക്കുന്നവോ അങ്ങനെ തന്റെ ജാതിയിൽ ജനിച്ചവൻതന്നെ നല്ല പുത്രനാകുന്നു. അവൻ ഉപനയനം മുതലായ സംസ്കാരങ്ങളും വിധിച്ചിരിക്കുന്നു.

70. ബീജമേകേപ്രശംസന്തി ക്ഷേത്രമന്യേമനീഷിണഃ
ബീജക്ഷേത്രേതഥൈവാനന്യേ തത്രേയത്തുവ്യവസ്ഥിതിഃ

ചിലർ വിത്തിനെയും ചിലർ ക്ഷേത്രത്തെയും ചിലർ രണ്ടും ശ്രാദ്ധിക്കുന്നു. ആ വിഷയത്തിൽ താഴെപ്പറയുന്നതു് ശാസ്ത്രമുായാകുന്നു.

71. അക്ഷേത്രേബീജമുൽസൃഷ്ട മന്തരൈവവിനശ്യതി
അബീജകമപിക്ഷേത്രം കേവലംസ്ഥണ്ഡിലംഭവേൽ

പാഴ്നിലത്തിൽ വിതച്ച വിത്തു വിളയുന്നതിനുമുമ്പേ നശിക്കും. വിളവിറക്കപ്പെടാത്ത നല്ല നിലവും പാഴായി ഭവിക്കും. അങ്ങനെ രണ്ടും ശരിയാണെന്നു വരികിലും.

72. യസ്മാൽബീജപ്രഭാവേണ തിര്യഗ്ജാഗ്രഷയോഭവൻ
പൂജിതാശ്ചപ്രശസ്താശ്ച തസ്മാൽബീജംപ്രശസ്യതേ

ബീജത്തിന്റെ മഹിമകൊണ്ടു മൃഗം മുതലായ തിര്യഗ്ഗോനികളിൽ ജനിച്ച ഗൃശ്യശൃംഗൻ മുതലായവരും മഹാന്മാരാൽ പൂജിതന്മാരായി ഉൽകൃഷ്ടന്മാരായ ദീക്ഷികളായി ഭവിച്ചതിനാൽ ബീജംതന്നെ ശ്രാദ്ധ്യമായിരിക്കുന്നു.

73. അനാര്യമാര്യകർമ്മാണ മാര്യാഞ്ചാനാര്യകർമ്മിണഃ
സംപ്രധാര്യബ്രവീചാതാ നസമന്താനുസമാവിതി

ബ്രാഹ്മണന്റെ തൊഴിൽ ചെയ്താലും ശൂദ്രൻ ബ്രാഹ്മണജാതിയായി തീരുകയില്ല. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ അവനെ ബ്രാഹ്മണജാതിത്തൊഴിലിന് അധികാരമില്ല. ശൂദ്രകൃത്യം ചെയ്താലും ബ്രാഹ്മണൻ ശൂദ്രനാകുകയില്ല. അവൻ ഹീനകർമ്മം ചെയ്താലും അവന്റെ ജാതി താഴുകയില്ല.

ബ്രാഹ്മണകൃത്യം

74. ബ്രാഹ്മണാബ്രഹ്മയോനിസ്ഥാ യേസ്വകർമ്മണ്യവ-
സ്ഥിതാഃ
തേസമ്യഗുപജീവേയുഃ ഷട്കർമ്മാണീയമാക്രമം

ബ്രാഹ്മജ്ഞാനനിഷ്ഠനായും ബ്രാഹ്മണശ്രീയിൽ ജനിച്ചവനായുംതന്റെ കർമ്മത്തിൽ സ്ഥിരപ്രതിപത്തിയുള്ളവനായുംഇരിക്കുന്ന ബ്രാഹ്മണൻ (താഴെപ്പറയാൻ തുടങ്ങുന്നു) ആറു കർമ്മങ്ങളാകൊണ്ടു ജീവിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

75. അധ്യാപനഞ്ചാധ്യയനം യജനംയാജനംതഥാ
ദാനംപ്രതിഗ്രഹശ്ചൈവ ഷട്കർമ്മാണ്യഗ്രജനനഃ
അധ്യയനം ചെയ്യിക്കുക, ചെയ്യുക, യാഗം ചെയ്യുക, ചെയ്യിക്കുക,
ദാനം ചെയ്യുക, വാങ്ങുക ഈ ആറും ബ്രാഹ്മണന്റെ തൊഴിലാകുന്നു.
76. ഷണ്ണാതുകർമ്മണാമസ്യ ത്രീണികർമ്മാണിജീവികാഃ
യാജനാധ്യാപനേചൈവ വിശുദ്ധാചപ്രതിഗ്രഹഃ
ഇവയിൽ അധ്യയനംചെയ്യിക്കുക, യാഗം ചെയ്യിക്കുക, സജ്ജനങ്ങളിൽനിന്നും ദാനം വാങ്ങുക ഈ മൂന്നും അവരുടെ ജീവനോപായങ്ങളായ തൊഴിലുകളാകുന്നു.

ക്ഷത്രിയകൃത്യം

77. ത്രയോധർമ്മാനിവർത്തേ ബ്രാഹ്മണാൽക്ഷത്രിയംപ്രതി
അധ്യാപനംയാജനംച തൃതീയശ്ചപ്രതിഗ്രഹഃ
ബ്രാഹ്മണൻ പറഞ്ഞ ആറു കർമ്മങ്ങളിൽ അധ്യയനംചെയ്യിക്കുക, യാഗം ചെയ്യിക്കുക, ദാനം വാങ്ങുക ഈ മൂന്നും ഒഴിച്ചു മറ്റുമൂന്നും ക്ഷത്രിയകൃത്യമാകുന്നു.

വൈശ്യകൃത്യം

78. വൈശ്യംപ്രതിതഥൈവൈതേ നിവർത്തേരനിതിസ്ഥിതിഃ
നതപ്രതിഹിതാൻധർമ്മാൻ മനുരാഹപ്രജാപതിഃ
വൈശ്യൻ് അധ്യയനം ചെയ്യിക്കുക തുടങ്ങിയമൂന്നു കർമ്മങ്ങളില്ല. രണ്ടു പേക്കും ബ്രാഹ്മണൻ ജീവനവൃത്തിയായി വിധിച്ച തൊഴിലുകൾ മനുപ്രജാപതി വിധിച്ചിട്ടില്ല.

ക്ഷത്രിയ വൈശ്യന്മാരുടെ ജീവനവൃത്തി

79. ശസ്ത്രാസ്ത്രഭൂതപംക്ഷത്രസ്യ വണികപശുകൃഷിർവ്വിശഃ
ആജീവനാത്ഥംധർമ്മസ്തു ദാനമധ്യയനംയജിഃ
ക്ഷത്രിയൻ ശാസ്ത്രം ബാണം മുതലായ ആയുധങ്ങൾ ധരിച്ചു ലോകരക്ഷ ചെയ്യുന്നതും, വൈശ്യൻ വർത്തകം ചെയ്യുന്നതും, പശുരക്ഷ ചെയ്യുന്നതും കൃഷി ചെയ്യുന്നതും ജീവനോപായങ്ങളാകുന്നു. യാഗംചെയ്യുക, ദാനംചെയ്യുക, അധ്യയനംചെയ്യുക ഇവ ധർമ്മോപായമാകുന്നതാണ്.

മൂന്നു പേക്കും മഹത്തായ തൊഴിൽ

80. വേദാഭ്യാസോബ്രാഹ്മണസ്യ ക്ഷത്രിയസ്യചരക്ഷണം
വാത്സാകർമ്മേതവൈശ്യസ്യ വിശിഷ്ടാനിസ്വകർമ്മസു
ബ്രാഹ്മണൻ് അധ്യയനം ചെയ്യിക്കുന്നതും, ക്ഷത്രിയൻ് ലോകരക്ഷ ചെയ്യുന്നതും, വൈശ്യൻ വ്യാപാരംചെയ്യുന്നതും അവരവരുടെ തൊഴിലുകളിൽ ഉയർന്നവയാകുന്നു.

(ബ്രാഹ്മണന്റെ ആപലർമ്മം)

81. അജീവംസ്തയഥോക്തേന ബ്രാഹ്മണസ്സേവനകർമ്മണാ
ജീവേൽക്ഷത്രിയധർമ്മേണ സഹ്യസ്യപ്രത്യനന്തരഃ

ബ്രാഹ്മണൻ (മേൽപറഞ്ഞപ്രകാരം) സ്വകൃത്യംകൊണ്ടു ജീവിക്കാൻ കഴിയാത്ത സന്ദർഭത്തിൽ ഗ്രാമാധികാരം ദേശാധികാരം മുതലായ ക്ഷത്രിയന്റെ തൊഴിൽചെയ്തു ജീവിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

82. ഉഭാഭ്യോമഭ്യജീവംസ്ത കഥംസ്യാദിതിചേൽഭവേൽ
കൃഷിഗോരക്ഷമാസ്ഥായ ജീവേദ്വൈശ്യസ്യജീവികാം.

തന്റെ ജാതിത്തൊഴിൽ ക്ഷത്രിയജാതിത്തൊഴിൽ എന്നീ രണ്ടു കൃത്യങ്ങൾകൊണ്ടും ഉപജീവിക്കാൻ ശക്തനല്ലാതെ വന്നാൽ വൈശ്യന്റെ തൊഴിലായ കൃഷി, കന്നുകാലിവളർത്തൽ, വ്യാപാരം, ഈ കർമ്മങ്ങൾ ചെയ്തു ജീവിക്കാം.

83. വൈശ്യവൃത്യാപിജീവംസ്ത ബ്രാഹ്മണഃ ക്ഷത്രിയോപിവാ
ഹിംസാപ്രായാപരാധീനാം കൃഷിയത്തേനവർജ്ജയേൽ

ബ്രാഹ്മണനും ക്ഷത്രിയനും വൈശ്യന്റെ തൊഴിലിൽ പ്രവേശിച്ചു ഉപജീവിച്ചാലും അധിക ഹിംസ ഉള്ളതിനാലും പരാധീനമായി ഇരിക്കുന്ന കൃഷി വിഷയം അവശ്യം ത്യജിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

84. കൃഷിംസാദ്ധ്യീതിമന്യന്തേ സാമൃത്തിസ്സുഭിഗർഹിതാ
ഭൂമീം ഭൂമിശയാംശൈവ ഹന്തകാഷ്ടമയോമുഖം.

ചിലർ കൃഷി നല്ല തൊഴിലെന്ന വിചാരിക്കുന്നു എങ്കിലും ആ ജീവനോപായം മഹാത്മാരാൽ നിന്ദിക്കപ്പെട്ടതാകുന്നു. എന്തെന്നാൽ ഇരുമ്പു മുഖം ചേർത്തിട്ടുള്ള കലപ്പയും മൺവെട്ടിയും ഭൂമിയേയും ഭൂമിയിൽ ഉണ്ടായ പലപല ജന്തുക്കളേയും വെട്ടാൻ ഇടവരുന്നു.

85. ഇദന്തുവൃത്തിവൈകല്യാത്തുജതോ ധർമ്മൈവപുണ്യം
വിട് പണ്യമുദ്ധ്യതോദ്ധാരം വിക്രേയംവിത്തവർദ്ധനം.

ജീവിക്കാൻ വയ്യാത്തതുകൊണ്ടു അവരവരുടെ തൊഴിൽവിട്ടു വൈശ്യന്റെ തൊഴിലായ വ്യാപാരംചെയ്യുന്ന ബ്രാഹ്മണനും ക്ഷത്രിയനും മേല്പറഞ്ഞവ വിട്ടു മറ്റുള്ള വസ്തുക്കൾ ഉപജീവനത്തിനും ദ്രവ്യവർദ്ധനയ്ക്കും ആയി വിക്രയം ചെയ്യാം.

86. സർവ്വാൻസാനപോഹേത കൃതാനഞ്ചതിലൈസ്സഹഃ
അശൂനോലവണം ചൈവപശവോയേചമാനുഷാഃ

സകല രാസവസ്തുക്കൾ, പാകംചെയ്ത അന്നം, എള്ളു്, കപ്പു്, ഉപ്പു്, മനുഷ്യർ, പശുക്കൾ ഇവ വിൽക്കരുതു്.

87. സർവ്വഞ്ചതാനവംരക്തം ശാണക്ഷൗമാവികാനിച
അപിചേത്സ്യരരക്താനി ഫലമൂലേതഥൗഷധീഃ

ചുവന്ന ചായം, ഒള്ളത്തലു്, വസ്രം, ചണമ്പു്, പട്ടു്, കുംബളം, പഴം, കിഴങ്ങു്, മരുന്നു്,

88. ആപശ്ശസ്രം വിഷംമാംസം സോമം ഗന്ധാംശ്ച സർവ്വഃ
ക്ഷീരം ക്ഷൗരം ദധീഘൃതം തൈലം മധുഗുഡകശാൻ.

ജലം, ആയുധം, വിഷം, മാംസം, സോമവല്ലി, കർപ്പൂരം മുതലായ വാസനദ്രവ്യം, പാൽ, തേൻ, തൈർ, എണ്ണ, മധു, ശർക്കര, ദർഭ,

89. ആരണ്യാംശ്വപശുൻ സർപ്പാൻ ദംഷ്ട്രിണശ്വവയാംസിച. മദ്യന്നീലീഞ്ചലാക്ഷാഞ്ച സർപ്പാം ശൈകശഫാംസ്തഥാ.

കാട്ടിലുണ്ടാകുന്ന ആന മുതലായ മൃഗങ്ങൾ, സിംഹം, പക്ഷി, മദ്യം, അമരി, കോലരക്ഷ്, കുതിര മുതലായവ വിൽക്കരുത്.

90. കാമമുല്ലാഭ്യക്രഷ്യാനു സ്വയമേവകൃഷീവലഃ വിക്രീണീതതിലാംചശുദ്ധാൻ ധർമ്മാത്ഥമചിര—

സ്ഥിതാൻ.

കൃഷീവലനായ ബ്രാഹ്മണൻ എള്ള വിളഞ്ഞാൽ ആ എള്ള മറ്റു ധാന്യത്തിൽ ചേർത്തോ പ്രത്യേകമായോ അധികകാലം വച്ചുസൂക്ഷിക്കാതെ ഉടൻതന്നെ വിറ്റു ധർമ്മകാര്യത്തിനായിട്ടു ഉപയോഗിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

91. ഭോജനാഭ്യഞ്ജനാദാനാ ഭ്യഭന്യൽ കരുതേതിലൈഃ

കൃമിഭൂതഃശ്വവിഷായാം പിതൃഭിസ്സഹമർജ്ജതി.

യാതൊരുത്തൻ ഭക്ഷണം, എണ്ണ തേയ്ക്കൽ, ദാനം ഈ വിഷയത്തിലല്ലാതെ മറ്റു വിഷയത്തിൽ എള്ളപയോഗപ്പെടുത്തുന്നുവോ ആ ബ്രാഹ്മണൻ തന്റെ പിതൃക്കളോടുകൂടി പട്ടിയുടെ മലത്തിൽ പുഴുവായിത്തീരുന്നു.

92. സഭ്യഃ പതതിമാംസേന ലാക്ഷായാലവണേനച

ത്ര്യഹേണശുഭ്രീഭേതി ബ്രാഹ്മണഃ ക്ഷീരവിക്രയാൽ.

ബ്രാഹ്മണൻ, മാംസം, അരക്ഷ്, ഉപ്പ് ഇവ വിറ്റാൽ ഉടൻതന്നെ പതിതനായിത്തീരും. പാൽ വിറ്റാൽ മൂന്നു ദിവസംകൊണ്ടു ശുഭ്രനാകും.

93. ഇതരേഷാതുപണ്യാനാം വിക്രയാദിഹകാമതഃ

ബ്രാഹ്മണസ്സപ്തരാത്രേണ വൈശ്യഭാവംനിയമരതി.

നിന്ദിക്കപ്പെട്ട മറ്റു സാധനങ്ങൾ ദ്രവ്യേച്ഛ നിമിത്തം വിൽക്കുന്ന ബ്രാഹ്മണൻ ഏഴുദിവസംകൊണ്ടു വൈശ്യത്വം പ്രാപിക്കുന്നു.

94. രസാരസൈർന്നിമാതവ്യാ നത്പേവലവണംരസൈഃ

കൃതാനഞ്ചാകൃതാനേനതില ധാന്യേനതത്സമാഃ

തന്റെ പക്കലുള്ള ശർക്കര മുതലായ രസങ്ങൾ നെയ് മുതലായ രസങ്ങൾ കൊടുത്തു മാറി വാങ്ങാവുന്നതാണ്. ഉപ്പു മാത്രം മറ്റു വസ്തുക്കൾ കൊടുത്തു മാറി വാങ്ങരുത്. പാകം ചെയ്ത ചോറുകൊടുത്തു അരിയും എള്ളകൊടുത്തു അതിനനുരൂപമായ ധാന്യങ്ങളും മാറി വാങ്ങാം.

ക്ഷത്രിയ ആപലർമ്മം

95. ജീവേദേതേനരാജന്യ സ്സുപ്തേണാപ്യനയംഗതഃ

നത്പേവജായസീംവൃത്തി മദിമന്യേതകർഹിചിൽ.

ക്ഷത്രിയൻ സ്വജാതി വൃത്തികൊണ്ടും ബ്രാഹ്മണൻ വിധിച്ച വൈശ്യവൃത്തികൊണ്ടും ഉപജീവനം ചെയ്യാൻ ശക്തനല്ലാതെ വരുമ്പോൾ രസം മുതലായ വ്യാപാരം ചെയ്തു നിത്യത കഴിക്കാം. വലുതായ ആപലാലങ്ങളിൽ തന്നെക്കാൾ താഴ്ന്ന ജാതിയുടെ വൃത്തിയെച്ചെ മുന്നതിനു വിചാരിക്കുപോലും ചെയ്യരുത്.

96. യോലോഭാഭയമോജാത്യാ ജീവേദൽകൃഷ്ടകർമ്മഭിഃ
തംരാജാനിർദ്ധനംകൃതാ ക്ഷിപ്രമേവപ്രവാസയേൽ.

താഴ്ന്ന ജാതിക്കാരൻ ഭൂവേദമനിമിത്തം തന്നെക്കാരം ഉയർന്ന ജാതിയുടെ കൃത്യം ആചരിച്ചാൽ അവന്റെ ഭൂവു മുഴുവനും രാജാവു കൈക്കലാക്കി അവനെ ഉടൻതന്നെ നഗരത്തിൽനിന്നും നിഷ്കാസനം ചെയ്യും.

97. വരംസ്വയമോവിഗുണോ നപാരക്യഃസ്വന്യഷിതഃ
പരധമേണജീവൻഹിസദ്യഃ പതതിജാതിതഃ

ഏറെക്കുറെ നടത്തിയാലും തന്റെ ജാതിധർമ്മം തന്നെ ഉൽകൃഷ്ടമായിട്ടുള്ളതാകുന്നു. അന്യജാതിധർമ്മം വഴിയാംവണ്ണം അനുഷ്ഠിച്ചാലും അതു താഴ്ന്നതാകുന്നു. അന്യജാതിത്തൊഴിലിൽ പ്രവേശിച്ചുപജീവിക്കണമെന്ന് സ്വജാതിയിൽനിന്നും ഭൂഷണാകുന്നു.

വൈശ്യആപലർമ്മം

98. വൈശ്യോജീവൻ സ്വധമേണ ശുഭ്രവൃത്തയാപിവ—
തതയേൽ
അനാചരനകാര്യാണി നിവർത്തതചശക്തിമാൻ.

വൈശ്യൻ തന്റെ ജാതിത്തൊഴിൽകൊണ്ടു ഉപജീവിക്കുന്നതിനു അശക്തനായി തീരുമ്പോൾ ശുഭ്രന്റെ തൊഴിൽചെയ്തു ജീവിക്കാം. എന്നാൽ ചെയ്യുന്നതിനയോഗ്യമായ ഉച്ഛിഷ്ടഭോജനം മുതലായ കാര്യങ്ങൾ കഴിയുന്നിടത്തോളം ത്യജിക്കേണ്ടതാകുന്നു. അത്പം സൗഖ്യമുണ്ടായി എന്നു കണ്ടാൽ അതിൽനിന്നും നിവർത്തിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

ശുഭ്രആപലർമ്മം

99. അശക്തവംസ്തശുശ്രഷാം ശുഭ്രഃ കർത്തുംഭിജന്തനാം
പത്രദാരാത്യയംപ്രാപ്തോ ജീവേൽകാരുക കർമ്മഭിഃ

ശുഭ്രൻ ബ്രാഹ്മണശുശ്രഷ ചെയ്യുന്നതുനിമിത്തം തന്റെ ഭാര്യ പുത്രൻ മുതലായവരുടെ നിത്യവൃത്തി സാധിക്കാൻ അശക്തനായിത്തീരുന്നു എങ്കിൽ പലഹാരം മുതലായവ ഉണ്ടാക്കി ക്രയം ചെയ്തുപജീവിക്കാം.

100. യൈഃ കർമ്മഭിഃ പ്രചരിതൈഃ ശുശ്രൂഷ്യന്തേ ഭിജാതയഃ
താനികാരുകകർമ്മാണി ശിലാനിവിവിധാനിച.

യാതൊരു തൊഴിൽനിമിത്തം ഭിജാതികൾ ഉപചരിക്കപ്പെടുമോ അപ്രകാരമുള്ള ശിൽപവേല തച്ചവേല എന്നിവ ചെയ്തും ഉപജീവിക്കാം.

ബ്രാഹ്മണന്റെ ആപൽക്കാലത്തെ തൊഴിൽ

101. വൈശ്യവൃത്തിമനാതിഷ്ഠൻ ബ്രാഹ്മണഃ സ്വപഥി—
സഥിതഃ
അവൃത്തികർശിതസ്സിദന്നിമം ധർമ്മം സമാചരേൽ,

നിത്യവൃത്തിക്കൊന്നുമില്ലാതെ സങ്കടപ്പെടുന്ന ബ്രാഹ്മണൻ ക്ഷത്രിയ വൈശ്യജാതിത്തൊഴിൽ അനുസരിക്കാതെ സ്വജാതിത്തൊഴിൽകൊണ്ടുമാത്രം ഉപജീവിക്കുന്നതിനു വിചാരിച്ചാൽ താഴെപ്പറയാൻ തുടങ്ങുന്ന ധർമ്മം നടത്തേണ്ടതാകുന്നു.

102. സർവ്വതഃ പ്രതിഗ്രഹംണീയാൽ ബ്രാഹ്മണസ്തപനയംഗതഃ
പവിത്രന്ദുഷ്യതീത്യത ഭാർമ്മതോനോപ പദ്യതേ.

യാതൊരു പ്രവൃത്തിയും ഇല്ലാതെ ദുഃഖിക്കുന്ന ബ്രാഹ്മണൻ സങ്കര ജാതിക്കാർ മുതലായ അയോഗ്യന്മാരിൽനിന്നും ഭാഗം വാങ്ങുന്നതിനു വിരോധമില്ല. തന്നിമിത്തം അവനു ദോഷമുണ്ടാകുകയില്ല.

103. നാധ്യാപനാഭ്യാജനാഭാ ഗർഹിതാഭാപ്രതിഗ്രഹാൽ
ദോഷോഭേതിവിപ്രാണാം ജലനാംബുസമാഹിതേ.

തൊഴിലില്ലാതെ ദുഃഖപ്പെടുന്ന ബ്രാഹ്മണൻ അധ്യയനം ചെയ്യിക്കുന്നതിനു അയോഗ്യനായവനെ അധ്യയനം ചെയ്യിക്കുക, യാഗം ചെയ്യിക്കുക, നിന്ദനമായ ഭാഗം വാങ്ങുക, എന്നീ കൃത്യങ്ങൾ ചെയ്യുന്നതുകൊണ്ടു ദോഷമില്ലാത്തതാകുന്നു.

104. ജീവിതാത്യയമാപനോ യോനമത്തിയതസ്തതഃ
ആകാശമിവപങ്കേന നസപാപേനലിപ്യതേ.

ബ്രാഹ്മണൻ നശിക്കുന്നതിനു് ആസന്നമായ ആപത്തോടുകൂടിയവൻ, പ്രതിലോമജാതി മുതലായ നികൃഷ്ടന്റെ അന്നം ഭുജിച്ചാലും ആകാശത്തിലേറിത്താഴേറുപോലെ അവനിൽ പാപസ്പർശനം ഉണ്ടാകുകയില്ല.

ഉദാഹരണം

105. അജീഗർത്തനൈന മുനി വിശപ്പുകൊണ്ടുദുഃഖിച്ച ശുനശ്ശേഫൻ എന്ന
നവാലിപ്യതപാപേന ക്ഷുൽപ്രതീകാരമാചരൻ.

അജീഗർത്തനെന്ന മുനി വിശപ്പുകൊണ്ടുദുഃഖിച്ച ശുനശ്ശേഫൻ എന്ന തന്റെ പുത്രനു് നൂറു പശുക്കൾ വാങ്ങിക്കൊണ്ടു യജ്ഞപത്രവായി കൊല്ലുന്നതിനു കൊടുത്തു. വിശപ്പുകൊണ്ടു ചെയ്തതിനാൽ ആ മുനിക്കു അതുനിമിത്തം പാപമുണ്ടായില്ല.

106. ശ്വമാംസമിമന്നാന്തോത്തം ധർമ്മാധർമ്മവിചക്ഷണഃ
പ്രാണാനാംപരിരക്ഷാർത്ഥം വാമദേവോനലിപ്തവാൻ.

ധർമ്മാധർമ്മങ്ങളെ നല്ലവണ്ണമറിഞ്ഞ വാമദേവനും വിശപ്പിനിമിത്തം കഷ്ടപ്പെട്ട ബ്രാഹ്മണനെ രക്ഷിക്കുന്നതിനായി പട്ടിയുടെ മാംസം ഭക്ഷിക്കുന്നതിനു യത്നിച്ചു. അതുനിമിത്തം അവർക്കു പാപം ഉണ്ടായില്ല.

107. ഭരഭാജഃ ക്ഷുധാർത്തസ്തു സപത്രോവിജനേവനെ
ബഹവീർഗാഃ പ്രതിജഗ്രാഹ പൃഥോസത്രുക്ഷംണോ—

മഹാതപാഃ

മഹാതപസ്വിയായ ഭരഭാജമഹാമുനി പുത്രനോടുകൂടി മനുഷ്യരവിതരമായ വനത്തിൽ പുഥുവെന്ന തക്ഷനോടു വിശപ്പുകൊണ്ടാർത്തനായി അനേകം പശുക്കളെ ഭാഗം വാങ്ങി.

108. ക്ഷയാന്തശ്ചാന്തമദ്യോഗാ ദേശാമിത്രഃശ്വജാഘനീ.

ചണ്ഡാലഹസ്താദാദായ ധർമ്മാധർമ്മവിചക്ഷണഃ

ധർമ്മാധർമ്മങ്ങളെറിഞ്ഞ വിശ്വാമിത്രൻ ക്ഷത്തുകൊണ്ടാത്തനായി ചണ്ഡാലന്റെ കൈയിലുണ്ടായിരുന്ന പട്ടിയുടെ കണങ്കാൽമാംസം വാങ്ങി തിന്നുന്നതിനു യത്നിച്ചു. എങ്കിലും ആ മുനിശ്രേഷ്ഠൻ പാപമുണ്ടായില്ല.

109. പ്രതിഗ്രഹാദ്യാജനാദോ തഥൈവാധ്യാപനാദപി

പ്രതിഗ്രഹഃപ്രത്യവരഃ പ്രേത്യവിപ്രസ്യഗർഹിതഃ

ദൃഷ്ടനോടു ഭാനം വാങ്ങുക, സദാചാരമില്ലാത്തവനെക്കൊണ്ടു യാഗം ചെയ്യിക്കുക, അധ്യയനം ചെയ്യിക്കുക, ഈ മൂന്നിൽ ആദ്യം പറഞ്ഞതു താഴ്ന്ന ബ്രാഹ്മണനെ നരകഹേതുവായിത്തീരും. ഒന്നുകൊണ്ടും ജീവിക്കാൻ അസാദ്ധ്യമായി വരുമ്പോൾ അതു ചെയ്യാം.

110. യാജനാധ്യാപനേനിത്യം ക്രിയേതേ സംസ്കൃതാത്മനാം

പ്രതിഗ്രഹസ്തക്രിയേതേ ശുഭാദപ്യന്ത്യജനനഃ

യാഗം ചെയ്യിക്കുന്നതും അധ്യയനം ചെയ്യിക്കുന്നതും ഉപനയനം മുതലായ സംസ്കാരമുള്ളവനു മാത്രമേ ആകാപ്പൂ. ഭാനം വാങ്ങുന്നത് സംസ്കാരമില്ലാത്ത ശുഭനോടും ചണ്ഡാളന്മാരോടും ആകാമെങ്കിലും അത് താഴ്ന്നതാകുന്നു.

111. ജപഹോമൈരപൈത്യേനോ യാജനാധ്യാപനൈഃകൃതം

പ്രതിഗ്രഹനിമിത്തേണ ത്യാഗേനതപസൈവച.

അനർഹനായവനെക്കൊണ്ടു ചെയ്യിച്ച യജ്ഞം അധ്യയനം ഇവ കൊണ്ടുണ്ടായ പാപം ജപഹോമങ്ങൾകൊണ്ടു പരിഹരിക്കേണ്ടതാകുന്നു. അനർഹനോടു ഭാനം വാങ്ങുന്ന പാപം ആ ദ്രവ്യം ഭാനം ചെയ്യാൽ തീരും.

112. ശിലാം ഛരമപ്യാദദീത വിപ്രോജീവന്യതസ്തതഃ

പ്രതിഗ്രഹാച്ശിലഃ ശ്രയാം സ്തതോപ്യുത്ഥഃ—

പ്രശസ്യതേ.

ബ്രാഹ്മണനൊന്നുകൊണ്ടും ജീവിക്കുന്നതിനു നിവൃത്തിയില്ലാതെ വരുമ്പോൾ ശിലംകൊണ്ടോ ഉംഛരത്താലോ ജീവിക്കാം. ദൃഷ്ടമായ ഭാനം വാങ്ങുന്നതിനെക്കാൾ ശിലം ഉൽകൃഷ്ടമാകുന്നു. ഉംഛരം അതിനെക്കാൾ ഉൽകൃഷ്ടമാകുന്നു.

113. സീദന്ദിഃ കപ്യമിഹതദിർദ്ധനം വാപൃഥിവീപതിഃ

വാച്യസ്ത്യാൽ സ്താതകൈവിഃപ്രേരദിത്സം—

സ്ത്യാഗമഹ്തി.

നിത്യവൃത്തിക്കുപായമില്ലാതെ ദുഃഖിക്കുന്ന കർമ്മാണുഷ്ഠനുമുള്ള ബ്രാഹ്മണൻ തന്റെ കുടുംബജീവനത്തിനായി ധാന്യം, വസ്ത്രം ഇവയും യാഗത്തിനായിട്ടു ദ്രവ്യവും ശാസ്ത്രപ്രകാരം നീതി പ്രവർത്തിക്കാത്ത രാജാവിനോടു വാങ്ങാം. അവൻ ലോഭഗുണത്താൽ ദയയോടുകൂടി കൊടുക്കാതിരുന്നാൽ അവനോടു യാചിക്കരുത്.

112. ചിതരിക്കിക്കുന്ന കതിർനെല്ലു പെറുക്കുന്നത് ശിലം എന്നു പറയുന്നു. ഉംഛരം എന്നു പറയുന്നത് ചിതറിയ നെന്മണി മാത്രം പെറുക്കി എടുക്കുന്നതാകുന്നു.

114. അകൃതഞ്ച കൃതാൽക്ഷേത്രാദം ഗൗരജാവികമേവച
ഹിരണ്യംധാന്യമന്നഞ്ച പൂർവ്വപൂർവ്വമഭോഷവൽ.

വിളവിരക്കിയിരിക്കുന്ന നിലം ഭാനം വാങ്ങുന്നതിനേക്കാൾ വിളവിറക്കാത്ത നിലം ഭാനം വാങ്ങുന്നതിൽ ഭോഷമില്ല. ഇപ്രകാരംതന്നെ പശു, വെള്ളാട്, സ്വണ്ണം, ധാന്യം, അന്നം, ഇവയിൽ മുമ്പറഞ്ഞവയെക്കാൾ പിന്നീട് പറഞ്ഞവ ഭാനം വാങ്ങുന്നത് അധികം ഭോഷമാകുന്നു.

115. സപ്തവിത്താഗമാധർമ്മ്യാ ദായോലാഭഃ ക്രയോജയഃ
പ്രയോഗഃ കമ്മയോഗശ്ച സൽപ്രതിഗ്രഹഃപരവച.

ഏഴുവിധ ഉപായംകൊണ്ടു സമ്പാദിച്ച ഭവ്യം ഭോഷമില്ലാത്തതാകുന്നു. അതിൽ പിതൃധനം, നിക്ഷേപം, ക്രയഭവ്യം ഈ മൂന്നും എല്ലാ വർണ്ണങ്ങൾക്കും ശരിയാകുന്നു. ജയമാകുന്ന ധനം ക്ഷത്രിയനും പലിശ വാങ്ങുക വ്യാപാരം അല്ലെങ്കിൽ കൃഷി, ഈ രണ്ടും വൈശ്യനും യോഗ്യനോട് ഭാനം വാങ്ങുന്നത് ബ്രാഹ്മണനും ഉയർന്ന കൃത്യമാണ്.

116. വിദ്യാശിപ്തംഭൃതിസ്സേവാ ഗോരക്ഷം വിപണിഃ കൃഷിഃ
ധൃതിഭൈക്ഷം കസീദഞ്ച ദശജീവനഹേതവഃ

വൈദ്യം, തർക്കം മുതലായ വിദ്യ, ശിപുവേല, രാജസേവ മാറ്റുള്ളവരുടെ അടുത്തു ജോലിചെയ്യൽ, പശുരക്ഷണം, വന്തകം, കൃഷി, ധൈര്യമുള്ളയിടത്തു ഭിക്ഷയെടുക്കുന്നത്, പലിശ വാങ്ങുന്നത് ഈ പത്തും ആപൽക്കാലത്തെ ജീവനോപായങ്ങളാകുന്നു.

117. ബ്രാഹ്മണഃ ക്ഷത്രിയോവാപി വൃദ്ധിന്നൈവ—

പ്രയോജയേൽ

കാമത്തുവെലു ധർമ്മാർത്ഥം ദദ്യാൽ പാപീയസേൽപികാം.

ബ്രാഹ്മണനും ക്ഷത്രിയനും പലിശവാങ്ങരുത്. എന്നാൽ പലിശ ഭവ്യത്തെ ധർമ്മത്തിനുപയോഗപ്പെടുത്തുന്ന വിഷയത്തിൽ കാൽപലിശയെല്ലെങ്കിൽ അനുപലിശ വാങ്ങാം.

ആപത്തുകാലത്തിൽ അർഹമായ ക്ഷത്രിയ ജാതിത്തൊഴിൽ

118. ചതുർത്ഥമാദദാനോപി ക്ഷത്രിയോഭാഗമാപദി

പ്രജാരക്ഷൻപരംശക്ത്യാ കിൻബിഷാൽപ്രതിമുച്യതെ

ക്ഷത്രിയൻ ഏറ്റവും ആപത്തുകാലത്തു പ്രജാരക്ഷണം ചെയ്യുന്നതൊണ്ണൂറ് നാലിലൊന്നു രാജഭോഗം വാങ്ങിയാലും ഭോഷമായി തീരുകയില്ല.

119. സ്വധർമ്മോവിജയസ്തസ്യ നാഹവേസ്യാൽപരാംമുഖഃ
ശത്രുണവൈശ്യാൻരക്ഷിതാധർമ്യമാഹാരയേൽ

ബലിം.

ക്ഷത്രിയൻ ശത്രുവിനെ ജയിക്കുന്നത് ജാതിധർമ്മമാകുന്നു. യുദ്ധത്തിൽ ഭയംകൊണ്ടു പിൻതിരിയരുത്. ആയുധമെടുത്തു വൈശ്യരെ അപഹർത്താക്കളിൽനിന്നും രക്ഷിച്ചു ധർമ്മപ്രകാരം താഴെ പറയുന്നവിധത്തിൽ കപ്പം വാങ്ങേണ്ടതാണ്.

120. ധന്യേഷുമംവിശാംശ്രുൽക്കം വിംശംകാർഷാപണാവരം
കർമ്മോപകരണാശ്ശുഭഃ കാരവഃ ശിപിനസ്തഥാ.

ധാന്യം വ്യാപാരം ചെയ്യുന്ന വൈശ്യന്മാരോടു ആ ലാഭത്തിൽ ഇരുപതിൽ എട്ടുഭാഗവും അൻപതിലൊന്നുവാങ്ങേണ്ടതായ രൊക്ക ലാഭത്തിൽ ഇരുപതിലൊന്നും വാങ്ങാവുന്നതാണ്. എപ്പോഴും തൊഴിൽചെയ്യുന്ന ശുഭനോടും ആശാരി, ശിപി മുതലായ തൊഴിലാളികളിൽനിന്നും തീരുവ വാങ്ങരുത്. (വേലക്കുള്ളതു വാങ്ങുന്നതു തീരുവയാണ്.)

121. ശുഭസ്തുവൃത്തിമാകാംക്ഷൻ ക്ഷത്രമാരാധയേദ്യഭി
ധനീനാംവാപ്യപാരാധ്യ വൈശ്യംശുഭദ്രോജി—

ജീവിഷേൽ

ശുഭൻ ബ്രാഹ്മണശുശ്രൂഷകൊണ്ടു് ഉപജീവിക്കാൻപാടില്ലാത്തവരേവരും ക്ഷത്രിയനേയോ ധനികനായ വൈശ്യനേയോ ആശ്രയിച്ചു ഉപജീവിക്കാവുന്നതാണ്.

122. സ്വഗ്ഗാത്മമുഭയോത്ഥം വാവിപ്രാനാധാരയേത്തുസഃ
ജാതബ്രാഹ്മണശബ്ദസ്യ സാഹ്യസ്യകൃതകൃത്യതാ.

ശുഭൻ സ്വഗ്ഗാത്മമായിട്ടോ ജീവനാത്മമായിട്ടോ അല്ലെങ്കിൽ രണ്ടിനമായിട്ടോ ബ്രാഹ്മണനെ വന്ദിക്കേണ്ടതാകുന്നു. അവൻ ബ്രാഹ്മണനെ അടുത്ത ശുഭനെന്ന് ഒരുത്തൻ പേരു ലഭിച്ചാൽ അതുതന്നെ അവൻ വലിയതായിട്ടുള്ളതാകുന്നു.

123. വിപ്രസേവൈവശുഭസ്യ വിശിഷ്ടംകർമ്മതീർത്ത്യതേ
യദതോന്യഭിക്തതേതൽ ഭവത്യസ്യനിഷ്ഫലം.

ബ്രാഹ്മണനെ ഉപപരിക്ഷണ ശുഭനു് എല്ലാ കൃത്യങ്ങളെക്കാരും ഉൽക്കൃഷ്ടധർമ്മമെന്നും മറ്റുള്ളതു നിഷ്ഫലങ്ങളായവയെന്നും കർമ്മകാണ്ഡത്തിൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു.

124. പ്രകല്യാതസ്യതൈർവൃത്തിഃ സ്വകുടുംബാദ്യഥാർഹതഃ
ശക്തിഞ്ചാവേക്ഷ്യദക്ഷ്യഞ്ച ഭൃത്യാനാഞ്ചപരിഗ്രഹം.

ബ്രാഹ്മണനും തന്റെ ശുശ്രൂഷ കൃത്യമായി ചെയ്യുന്ന ശുഭന്റെ കൃത്യങ്ങളേയും അവൻ രക്ഷിക്കേണ്ട കുടുംബത്തേയും കുറിച്ചാലോചിച്ചു് ജീവനത്തിന്നു തക്കവണ്ണം കൂലി ഏർപ്പെടുത്തണം.

125. ഉചരിഷ്യമനങ്ങാതവ്യം ജീണ്ണാനിവസനാനിച
മുലാകാശ്ചൈവധാന്യാനം ജീണ്ണാശ്ചൈവപരിച്ഛദാഃ

ഉച്ഛിഷ്യാനും, പഴയവസ്ത്രം, പതിർ മുതലായ നിസ്സാരങ്ങളായ ധാന്യം പഴയ പാത്രം മുതലായവ ആശ്രയിക്കുന്ന ശുഭനെകൊടുക്കേണ്ടതാകുന്നു.

126. നശുഭ്രോപാതകംകിഞ്ചി നചസംസ്കാരമർഹതി
നാസ്യാധികാരോധമ്മേന്ധി നധർമാൽപ്രതിഷേധനം.

ശുഭൻ ഭക്ഷിക്കാൻ പാടില്ലാത്ത ഭക്ഷണം കഴിച്ചതുകൊണ്ടു് ദോഷം ഉണ്ടാകുന്നില്ല. അവനു് ഉപനയനം മുതലായ സംസ്കാരവും അഗ്നിഹോത്രം മുതലായതും ലഭിക്കുകയില്ല. എന്നാൽ പാകയജ്ഞം മുതലായ ധർമ്മകാര്യങ്ങൾ അവൻ നിഷേധിച്ചിട്ടില്ല.

127. ധർമ്മേച്ഛമസ്തുധർമ്മജ്ഞാ സ്സതാംവൃത്തമനുഷ്ഠിതഃ
മന്ത്രവർജ്ജനദൃഷ്ടന്തി പ്രശംസാംപ്രാപ്തവന്തിച.

തന്റെ ജാതിധർമ്മത്തെക്കുറിച്ച് അറിവുള്ള ശൂദ്ര ഭിജാതികളുടെ ധർമ്മമായ പാകയജ്ഞത്തെ അനുഷ്ഠിക്കുമ്പോൾ വേദമന്ത്രങ്ങളും കൂടാതെ സംസ്കാരമന്ത്രങ്ങൾ പഞ്ചയജ്ഞങ്ങളെ കലക്രമമനുസരിച്ച് അനുഷ്ഠിച്ചാൽ ജനങ്ങളാൽ ദൃഷ്ടിതരാകാതെ സൽകീർത്തി പ്രാപിക്കുന്നു.

128. യഥായഥാഹി സദ്യുത്ത മാതാഷ്ടത്യനസൃയകഃ
തഥാതഥേമമഞ്ചാമുഞ്ച ലോകംപ്രാപ്തോത്യനിന്ദിതഃ

ശൂദ്രൻ ഏപ്രകാരം ബാഹ്യധാനമുണ്ടാക്കുകയോ ദുഷിക്കാതെ ഭിജാതികളെ പോലെ താനും സദാചാരയുക്തനായി നടക്കുന്നോ അതുപോലെ ഈ ലോകത്തിൽ കീർത്തിമാനായി പരലോകത്തിൽ സൽഗതിപ്രാപിക്കും.

129. ശക്തേനാവിഹിതശുഭ്രേണ നകര്യോധനസഞ്ചയഃ
ശുഭ്രോഹിധനമാസാദ്യ ബ്രാഹ്മണാനേവബാധതേ.

ശൂദ്രൻ ദ്രവ്യസമ്പാദനത്തിൽ സമർത്ഥനായിരുന്നാലും കടംബോപയുക്തമായിട്ടുള്ളതിൽ കൂടുതൽ അധികം ദ്രവ്യം സമ്പാദിക്കരുത്. അങ്ങനെ സമ്പാദിച്ചാൽ ഉപചരിക്കാൻ കഴിയാത്ത ബ്രാഹ്മണനെത്തന്നെ ഹിംസിക്കേണ്ടതായി വരും.

130. ഏതേചതുർണ്ണാംവണ്ണാനാ മാവർദ്ധമഃ പ്രകീർത്തിതാഃ
യാൻ സമ്യഗനുതിഷ്ഠന്തോ പ്രജന്തിപരമാംഗതിം.

നാലുവണ്ണങ്ങൾക്കും ഉള്ള ആപദ്ധർമ്മത്തെക്കുറിച്ച് പഠഞ്ഞുകഴിഞ്ഞു. ആപത്തുകാലത്തു ഈ ധർമ്മങ്ങൾ വിധിപ്രകാരം അനുഷ്ഠിക്കുന്നവൻ സൽഗതിയുണ്ടാകും.

131. ഏഷധർമ്മവിധിഃ കൃൽസ്സശ്ചാതുർവർണ്യസ്യകീർത്തിതഃ
അതഃപരംപ്രവക്ഷ്യാമി പ്രായശ്ചിത്തവിധിംശുഭം.

നാലുവണ്ണങ്ങൾക്കും ഉള്ള ആചാരവിധികൾ പഠഞ്ഞുകഴിഞ്ഞു. ഇനി പാപശമനകരമായ ശുഭമായ പ്രായശ്ചിത്തവിധി പറയാൻ തുടങ്ങുന്നു.

പതിനൊന്നാം അദ്ധ്യായം

പ്രായശ്ചിത്തവിധി

1. സാന്താനികംയക്ഷ്യമാണമദ്ധഗം സവ്വേദസം
ഗുർവ്വതംപിതൃമാത്രതം സ്വാദ്ധ്യായാത്മ്യപതാപിനാഃ
സന്തതിവൃദ്ധിക്കായി വിവാഹത്തിനു യാചിക്കുന്നവൻ ഭാഗത്തേയും പ്രായശ്ചിത്തമായി താഴെ പറയുന്ന ഭാഗത്തിന് അർഹമായവരായവരെ ക്ഷരിച്ചും പറയാൻ തുടങ്ങുന്നു. അവശ്യം ചെയ്യേണ്ടതായ ജ്യോതിഷോമാദിയാഗത്തിനു യാചിക്കുന്നവൻ, തീർത്ഥയാത്രചെയ്യുന്നവൻ, വിശ്വജിത്തു്, യാഗംചെയ്യാൻ തുടങ്ങുന്നവൻ, ഗുരുഭക്ഷിണസ്തും മാതാപിതാക്കന്മാരെ പരിരക്ഷിക്കുന്നതിനും വേദമോതുന്നതിനു യാചിക്കുന്നവൻ, രോഗി.
2. നവൈതാൻസ്സാതകാൻവിദ്യൽ ബ്രാഹ്മണാൻനർമ്മഭിക്ഷു-
കാൻ
നിസ്സേദ്യോദേയമേതേദ്യോദാനം വിദ്യാവിശേഷതഃ
ഈ ഒൻപതുപേരെയും സ്സാതകബ്രാഹ്മണനെന്നും ധർമ്മത്തിനായി ഭിക്ഷയെടുക്കുന്നവരെന്നും അറിഞ്ഞ് ത്തവർക്ക് ദ്രവ്യമില്ലാതിരുന്നാൽ അവരവരുടെ വിദ്യയ്ക്കു തക്കവണ്ണം പശു, ധനം മുതലായ ഭാഗങ്ങളെ ചെയ്യണം.
3. ഏതേദ്യോഹിദിജാഗ്രേദ്യോ ദേയമന്നംസദക്ഷിണം
ഇതേരേദ്യോബഹുർവേദി കൃതാനംദേയമുച്യതേ.
ബ്രാഹ്മണശ്രേഷ്ഠന്മാരായ ഈ ഒൻപതുപേർക്കു മാത്രം യജ്ഞവേദി മധ്യത്തിൽ ദക്ഷിണയോടുകൂടി അന്നം ഭാഗംചെയ്യാം. മറ്റവർക്കു വെളിയിൽ അന്നം കൊടുക്കാം.
4. സർവരന്താതിരാജാതു യഥാർഹംപ്രതിപാദയേൽ
ബ്രാഹ്മണാൻവേദവിദ്യേഷായജ്ഞാത്ഥം ചൈവദക്ഷിണം
യാഗം ചെയ്യുമ്പോൾ അതിലേക്ക് ഉപയോഗമായ മണിമുത്തു് മുതലായ എല്ലാ രത്നങ്ങളേയും യാഗദക്ഷിണസ്തു വേണ്ടതായ ദ്രവ്യവും വേദോധ്യയനംചെയ്ത ബ്രാഹ്മണരോടു തന്നിൽനിന്നും വാങ്ങുന്ന തരത്തിൽ രാജാവു് ആവശ്യപ്പെടേണ്ടതാകുന്നു.
5. കൃതരോപരാൻദാരൻ ഭിക്ഷുതപായോധിഗഹമതി
രതിമാത്രംഫലം തസ്യദ്രവ്യഭാതുസ്തുസന്തതിഃ
ഒരുത്തൻ വിവാഹംചെയ്തു് പുത്രൻ ജനിച്ചശേഷം ദ്രവ്യേച്ഛനിമിത്തം മറ്റൊരാളത്തന്നോടു ധനം വാങ്ങി വീണ്ടും വിവാഹംചെയ്താൽ അവൻ ആ

വേദി-യാഗശാലസ്തുകത്തു അഗ്നികണ്ഡം ഇരിക്കുന്ന ഗൃഹം.

സ്രീയെ പ്രാപിച്ചതുപോലെയാകും. അവളിൽ ജനിക്കുന്ന പുത്രന്മാർ ചെയ്യുന്ന തർപ്പണം മുതലായ കാര്യങ്ങളുടെ ഫലം ധനംകൊടുത്തവൻ മാത്രമേ ലഭിക്കൂ. ഇവിടെ കാമംനിമിത്തം വീണ്ടും വിവാഹം ചെയ്യരുത് എന്നതും ദ്രവ്യംനിമിത്തം ഫലമില്ല എന്നതിനെക്കുറിച്ചും പറയുന്നതല്ലാതെ സന്തതി വിഷയമാകുന്നില്ല.

6. ധനാനിതൃയമാശക്തി വിപ്രേഷ്യപ്രതിപാദയേൽ
വേദവിൽസുവിവികേതേഷ്യ പ്രേത്യസ്വർഗംസമശ്നതേഃ

പശു, ഭൂമി, ദ്രവ്യം മുതലായവ വേദാഭ്യയനം ചെയ്തവരും ഭാര്യ, പുത്രൻ മുതലായവരോട് അധികം ബന്ധമില്ലാതെയും ഇരിക്കുന്ന ബ്രാഹ്മണർക്കു തന്റെ ശക്തിക്ക് ഒത്തവിധം ഭാനംചെയ്താൽ സ്വർഗ്ഗംപ്രാപിക്കും..

7. യസ്യത്രൈവർഷികംഭേതം പര്യപ്തംഭൂത്യവൃത്തയേ
അധികംവാപിവിദ്യേ തസസോമം പാത്രമഹന്തി.

യാതൊരുത്തൻ മൂന്നു വർഷത്തേക്കോ അതിൽ മുകളിലേക്കുള്ള കാലത്തിനോ കുടുംബസംരക്ഷണത്തിനു അവശ്യം വേണ്ടതായ ദ്രവ്യമിരിക്കുമ്പോൾ അവൻ കാമ്യസോമപാനം ചെയ്യാം. നിത്യസോമപാനത്തിന് ഏർപ്പാടില്ലാത്തതാകുന്നു.

8. അതഃസ്വപ്തീയസിദ്രുപേ യസ്സോമംപിബതിദിവിജഃ
സപീതസോമപൂർവ്വാപി നതസ്യാപ്നോതിതൽഫലം.

അല്പം ദ്രവ്യമുള്ളവൻ (മുൻപറഞ്ഞ കണക്കിൽനിന്നും കുറഞ്ഞ) സോമപാനം ചെയ്താൽ അവൻ അതിനു മുൻപേചെയ്ത നിത്യസോമപാനത്തിന്റെ ഫലം പ്രാപിക്കുകയില്ല.

9. ശക്തഃപരജനേദാതാസ്വജനേ ദഃഖജീവിനി
മധാപാപാതോവിഷാസ്വാദ സധർമ്മപ്രതിരൂപകഃ

അധികം ദ്രവ്യമുള്ളവൻ തന്റെ മാതാപിതാക്കന്മാർ മുതലായ ബന്ധുക്കൾ ദാരിദ്ര്യം നിമിത്തം കഷ്ടപ്പെടുമ്പോൾ ഈ ലോകത്തിൽ കീർത്തിക്കായിട്ട് അന്യന്മാർക്കു ഭാനംചെയ്താൽ ആ ഭാനം ധർമ്മമാകുന്നില്ല. അത് ആദ്യം തേൻപോലെ രുചിയുള്ളതും പിന്നീട് വിഷംപോലെ ദഃഖിപ്പിക്കുന്നതും ആയിരിക്കും.

10. ഭൂത്യാനാമുപരോധേന യൽക്കരോത്യുർദ്ധ്വദൈഹികം
തൽഭവത്യസുഖോദർക്കം ജീവതശ്ചതുതസ്യച.

യാതൊരുത്തൻ ഭാര്യ പുത്രൻ മുതലായ അവശ്യം രക്ഷിക്കേണ്ടവരെ ദഃഖിപ്പിച്ചു പരലോകത്തിലേക്കായി ഭാനം ചെയ്യുന്നവോ ആ ഭാനം ഇഹലോകത്തും പരലോകത്തും ഉപദ്രവമുണ്ടാക്കും.

11. യജ്ഞശ്ചേൽപ്രതിരുദ്ധസ്ത്യാ ദേകേനാംഗേനയജനഃ
ബ്രാഹ്മണസ്യവിശേഷേണ ധാർമ്മികേസതിരാജനി

യാഗംചെയ്യുന്ന ക്ഷത്രിയനും അതിലും വിശേഷമായി ബ്രാഹ്മണനും യാഗത്തിന് എല്ലാ അംഗവും ഉണ്ടായാലും ഒരു അംഗം കുറഞ്ഞുകൊണ്ട് അപ്പോൾ ധർമ്മിഷ്ഠനായ രാജാവാണ്കൊള്ളൂ.

9 നോക്കുമ്പോൾ കീർത്തിയുള്ളതായിരുന്നാലും വീണ്ടും നരകം ഉണ്ടാക്കും. ഇതാണു സാരം.

12. യോവൈശ്വഃസ്യാൽ ബഹുപശൂർഹീനക്രൂരസോമപഃ
കടംബാത്തസ്യതദ്ഭൂവ്യ മാഹരേദ്യജ്ഞസിദ്ധയേ.

അധികം പശു മുതലായവകൊണ്ടും ഐശ്വര്യവാനായും യാഗം ചെയ്യാത്തവനായും സോമപാനം ചെയ്യാത്തവനായും ഇരിക്കുന്ന വൈശ്വന്റെ ഗൃഹത്തിൽനിന്നും ചോദിച്ചാൽ കൊടുക്കാതിരുന്നാൽ ബലം പ്രയോഗിച്ചോ മോഷ്ടിച്ചോ യാഗത്തിലേക്കു വേണ്ട ദ്രവ്യം യാഗംചെയ്യുന്നവൻ കൊണ്ടുപോരാം.

13. ആഹരേൽത്രിണിവാദേവാ കാമംശൂദ്രസ്യവേശ്ഠനഃ
നഹിശൂദ്രസ്യയജ്ഞേഷു കശ്ചിദന്ധിപരിഗ്രഹഃ

ഇങ്ങനെയുള്ള വൈശ്വൻ ഇല്ലെങ്കിൽ യാഗത്തിനു രണ്ടോ മൂന്നോ അല്ലെങ്കിൽ അധികമോ അംഗങ്ങൾ കുറഞ്ഞാലും ഐശ്വര്യമുള്ള ശൂദ്രന്റെ ഗൃഹത്തിൽനിന്ന് യഥേഷ്ടം ആലോചിക്കാതെതന്നെ ബലാൽക്കാരമായി കൊണ്ടുപോരാം. അവൻ ഒരു യാഗത്തിലും സംബന്ധമില്ല.

14. യോനാഹിതാഗ്നിശ്ശതഗുര യജ്യാച സഹസ്രഗുഃ
തയോരപികടംബാഭ്യോ മാഹരേദവിചാരയൻ.

ഇങ്ങനെയുള്ള ശൂദ്രനില്ലാതിരുന്നാൽ അഗ്നിഹോത്രം ചെയ്യാത്ത ബ്രാഹ്മണൻ നൂറു പശുവിനെ രക്ഷിക്കുന്നവനായും യാഗം ചെയ്യാത്തവൻ ആയിരം പശുവിനെ രക്ഷിക്കുന്നവനായും ഇരുന്നാൻ അവരുടെ ഗൃഹത്തിൽനിന്നും അംഗങ്ങളെ ആലോചിക്കാതെ കൊണ്ടുപോരാം.

15. ആദാനനിത്യാ നാദാതുരാഹരേദപ്രയഹതഃ
യഥായശോസ്യപ്രഥതേ ധർമ്മശ്ചൈവപ്രവർദ്ധതേ

എന്നും താൻ ദാനം വാങ്ങുന്നവനോടു മേൽപറഞ്ഞ യാഗത്തിനായി വേണ്ട ദ്രവ്യം ചോദിക്കാം. കൊടുക്കാതിരുന്നാൽ ബലം പ്രയോഗിച്ചോ മോഷ്ടിച്ചോ കൊണ്ടുപോരാം. ഇങ്ങനെ ചെയ്താൽ ധർമ്മം വർദ്ധിക്കും.

16. തഥൈവസപ്തമേഭേത ഭേതാനിഷഡനശ്ഠനതാ
അശ്വസ്തനവിധാനേന ഹത്ത്വപ്യംഹീനകർമ്മണഃ

മുന്നഭിവസം ഉപവാസമിരുന്നവൻ നാലാംദിവസം ആഹാരത്തിനു ദ്രവ്യം ഇല്ലാതിരുന്നാൽ ദാനധർമ്മം ചെയ്യാത്തവനിൽനിന്നും ഒരു ദിവസത്തേക്കു മതിയാകുന്നതായ ദ്രവ്യം മോഷ്ടിച്ചെങ്കിലും കൊണ്ടുപോരാം.

17. ബലാൽക്ഷേത്രാദഗാര ദ്വായതോവാപ്യപലഭ്യതേ
ആവ്യാതവ്യതുതത്തസ്മൈ പൂമതേയദീപ്തഹതി.

യാഗംചെയ്യാത്തവന്റെ ധാന്യം, കളം, നിലം, ഗൃഹം ഇവയിൽ ഏവിടെ അവൻ എത്തുന്നുവോ അവിടെനിന്നും എടുക്കാം. ഉടമസ്ഥൻ എന്താണു് അപഹരിച്ചതു് എന്നു ചോദിച്ചാൽ താൻ ചെയ്ത യാഗാദിധർമ്മ കാര്യങ്ങൾ അവനോടു പറയണം.

18. ബ്രാഹ്മണസ്ഥാനഹത്ത്വപ്യം ക്ഷത്രിയേണകദാപന
ദസ്യുനിഷ്ക്രിയയോസ്മസ്വ മജീവൻഹത്തുമർഹതി.

സോമപാനം—ഒരു യാഗവിശേഷമാകുന്നു. ഇതു് നിത്യമെന്നും കാമ്യമെന്നും രണ്ടുവിധം. നിത്യം അവശ്യം ചെയ്യേണ്ടതും കാമ്യം ഒരു ഫലം ഉദ്ദേശിച്ചുചെയ്യുന്നതുമാകുന്നു.

ക്ഷത്രിയൻ ആപത്തു നേരിട്ടാലും അവൻ ഒരിക്കലും ബ്രാഹ്മണന്റെ ദ്രവ്യം അപഹരിക്കരുത്. ഏതു വിധത്തിലും ദ്രവ്യം ലഭിക്കാത്തതായ കഠിന ആപത്തു അവനുണ്ടായാൽ സന്ധ്യാവന്ദനം മുതലായ കൃത്യം ചെയ്യാതെയും ചോരണം മുതലായ അകൃത്യം ചെയ്യുകയും ചെയ്യുന്ന ബ്രാഹ്മണൻ ക്ഷത്രിയൻ എന്നിവരുടെ ദ്രവ്യം അപഹരിക്കാം.

19. യോസാധുഭ്യോത്ഥമാദായ സാധുഭ്യസ്സംപ്രയഹത്തി സകൃത്പാപവമാത്മാനം സന്താരയതിതാവുഭേ.

താൻ യാഗം ചെയ്തിരുന്നാലും മറ്റൊരാളുടേത് യാഗം മുതലായ ധർമ്മം ചെയ്യാത്ത അസത്യവാനിൽ ഇരുന്ന ദ്രവ്യം വാങ്ങിയോ അപഹരിച്ചോ യാഗം ചെയ്യുന്ന സൽപുരുഷന്മാർക്കു കൊടുക്കണമോ അവൻതന്നെ ഓടമാക്കി ദ്രവ്യത്തിന്റെ ഉടമസ്ഥനേയും യാഗം ചെയ്യുന്നവനേയും കരകയറുന്നു.

20. യുദ്ധനംയജ്ഞശീലാനാം ദേവസ്വന്തദിദുർബ്ബധഃ അയജ്ഞാനന്തയദവിത്ത മാസുരസ്വന്തദൃച്യതേ.

യാഗം ചെയ്യുന്നവന്റെ ദ്രവ്യം ദേവന്മാരുടെ ദ്രവ്യമെന്നു മഹാന്മാർ പറയുന്നു. അതുകൊണ്ട് ആ സുരദ്രവ്യത്തെ ദേവകളുടെ ദ്രവ്യമാക്കുന്നതു ധർമ്മമാകും.

21. നതസ്തിന്ധാരയേദണ്ഡം ധാർമ്മികഃപൃഥിവീപതിഃ ക്ഷത്രിയസ്യഹിബാലിശ്യാൽ ബ്രാഹ്മണസ്സിദതിക്ഷയാ.

ധർമ്മചിന്തയുള്ള രാജാവു അപഹരിച്ചുകൊണ്ടുവന്ന യാഗം ചെയ്യുന്ന ബ്രാഹ്മണനെ ശിക്ഷിക്കരുത്. രാജാവിന്റെ മൗഢ്യത്തിൽ ബ്രാഹ്മണൻ വിശപ്പുകൊണ്ടു ദുഃഖംപ്രാപിക്കും.

22. തസ്യഭൃത്യജനംജ്ഞാത്വാ സ്വകുടുംബാനുഹീപതിഃ ശ്രുതശീലേചവിജ്ഞായ വൃത്തിധർമ്മ്യാംപ്രകല്പയേൽ.

അതുകൊണ്ടു രാജാവു ആ ബ്രാഹ്മണന്റെ കുടുംബത്തേയും ധർമ്മപരത്തേയും അധ്യയനം ചെയ്തു വേദത്തേയും സദാചാരത്തേയും നോക്കി തന്റെ രാജഭണ്ഡാരത്തിൽനിന്നും അവനു മതിയാകുന്നതായ ജീവനവൃത്തി ഏർപ്പെടുത്തേണ്ടതാകുന്നു.

23. കല്പയിത്വാസ്യ വൃത്തിഞ്ചരക്ഷേദേനംസമന്തതഃ രാജാഹിധർമ്മഷരഭോഗം തസ്സാൽപ്രാപ്തോതിരക്ഷിതാൽ.

ആ ബ്രാഹ്മണനു ജീവനുണ്ടാക്കി അവനെ നല്ലപോലെ രക്ഷിച്ചാൽ അവൻ ചെയ്യുന്ന ധർമ്മത്തിൽ ആറിലൊരു ഭാഗം രാജാവിനു ലഭിക്കും.

24. നയജ്ഞാത്ഥധനംശൂദ്രാ ദിപ്രോഭിക്ഷേതകർഹിചിൽ യജമാനോഹിഭിക്ഷിത്വാ ചണ്ഡാലഃപ്രേത്യജായതേ.

ബ്രാഹ്മണൻ യാഗം ചെയ്യുന്നതിനായി ഒരിക്കലും ശൂദ്രനോടു ദ്രവ്യം യാചിച്ചുവാങ്ങരുത്. വാങ്ങി യാഗം ചെയ്താൽ ചണ്ഡാളനായി ജനിക്കും. ചോദിക്കാതിരിക്കുന്ന അവസരത്തിൽ കൊടുക്കുന്നതു വാങ്ങുന്നതു കുറ്റമല്ല. യാഗം ചെയ്യുമ്പോൾ മധ്യത്തിൽ ദ്രവ്യമില്ലാതെ വന്നാൽ ശൂദ്രദ്രവ്യം ഉപയോഗിക്കാം.

19 ദ്രവ്യം നല്ലകാര്യത്തിനപയോഗപ്പെടുത്തുന്നതിനാലും ദ്രവ്യമില്ലാത്തതിനാലും ദുഃഖം തീർന്നതിനാലും രണ്ടുപേർക്കും സുഖമുണ്ടാകുന്നു.

**25. യജ്ഞാർത്ഥമർത്ഥംഭിക്ഷിതാ യോനസവംപ്രയച്ഛതി
സയാതിഭാസതാംവിപ്രഃ കാകതാംവാശതംസമാഃ**

ഒരു ബ്രാഹ്മണൻ യാഗത്തിനായിട്ടു വാങ്ങിയ ദ്രവ്യം മുഴുവനും ആ യാഗത്തിൽ ഭാഗം ചെയ്യാതിരുന്നാൽ ആ ബ്രാഹ്മണൻ പാശപ്പക്ഷിയായിട്ടോ അല്ലെങ്കിൽ കാകനായിട്ടോ ജനിച്ച് നൂറുവർഷം ജീവിച്ചിരിക്കും.

**26. ദേവസ്വംബ്രാഹ്മണസംവാ ലോഭേനോപഹിതസ്ത്വിയഃ
സപാപത്മാപരേലേകേ ഗൃദ്ധ്യാരോച്ഛിഷ്യേന ജീവതി.**

ആഗ്രഹംനിമിത്തം ദേവന്മാരുടെയോ ബ്രാഹ്മണരുടെയോ ദ്രവ്യം അപഹരിച്ച് പാപിയായവൻ അടുത്ത ജന്മത്തിൽ കഴുകൻ തിന്ന മാംസാവശേഷംകൊണ്ടു ജീവിക്കും.

**27. ഇഷ്ടിംവൈശ്വാനരീംനിത്യം നിർവേപേദബൃഹര്യയേ
കല്പ്ലാനാംപശുസോമാനാം നിഷ്കൃത്യർത്ഥസംഭവേൽ
നിത്യസോമയാഗം ചെയ്യാൻ സാധിച്ചില്ലെങ്കിൽ അതിനു പ്രായശ്ചിത്തമായി വർഷംതോറും ചിത്തിരമാസത്തിൽ ഒരു പ്രാവശ്യം വൈശ്വാനരയിഷ്ടി ചെയ്യണം.**

**28. ആപൽകല്പേനയോധർമ്മം കരുതേനാപദിദിജഃ
സതാപ്നോതിഫലംതസ്യ പരത്രേതിവിചാരിതം.**

ബ്രാഹ്മണൻ തനിക്ക് ആപത്തില്ലാത്ത സന്ദർഭങ്ങളിൽ ആപൽകാലധർമ്മം അനുഷ്ഠിച്ചാൽ പരലോകത്തിൽ അതിന്റെ ഫലം പ്രാപിക്കുന്നില്ലെന്നു മഹാത്മാർ നിശ്ചയിച്ചിരിക്കുന്നു.

**29. വിശ്വൈശ്വദേവൈസ്സാ ധൈത്യബ്രാഹ്മണൈശ്ച—
മഹർഷിഭിഃ
ആപൽസ്മരണാൽഭീതൈ വിധേഃപ്രതിനിധിഃകൃതഃ**

വിശ്വദേവന്മാർ, സാധുന്മാർ, ബ്രാഹ്മണർ, മഹർഷിമാർ ഇവരെല്ലാപേരുംകൂടി ആപല്ലാലത്തിലും മുഖ്യധർമ്മംതന്നെ അനുഷ്ഠിച്ചാൽ മരണം വരുമെന്ന ഭയന്ന് മുഖ്യമായ ധർമ്മത്തിനു പ്രതിക്രിയയായി ഗൗണധർമ്മം ആപത്തിലേക്കു നിയമനം ചെയ്യുന്നു.

**30. പ്രഭഃപ്രഥമകല്പസ്യ യോനകല്പേനവർത്തതേ
നസാംപരായികംതസ്യ ദുർമ്മതേവിദ്യതേഫലം.**

അതുകൊണ്ടു മുഖ്യ അനുഷ്ഠാനത്തിനു് അധികാരിയായിരുന്ന ഗൗണാനുഷ്ഠാനം ചെയ്താൽ ആ ബുദ്ധിഹീനൻ പരലോകത്തിൽ ഫലം പ്രാപിക്കുകയില്ല.

**31. നബ്രാഹ്മണോനിവേദയേൽ കിഞ്ചദ്രാജനിധർമ്മവിൽ
സ്വവീര്യേണൈവതാംച്ഛിഷ്യാ നാനവാനപകാരിണഃ**

ധർമ്മജ്ഞനായ ബ്രാഹ്മണൻ രാജാവിനോടു് ആവലാതി പറയേണ്ടതില്ല. തന്റെ അപകാരകർമ്മാക്കളെ താൻതന്നെ അഭിചാരമന്ത്രവീര്യത്തിനാൽ ശിക്ഷിക്കാം.

**32. സ്വവീര്യദ്രാജവീര്യച്ച സ്വവീര്യംബലവത്തരം
തസ്മാൽസേവതൈവമീയേണ നിഗൃഹ്ണീയാദരീൻദിജഃ**

സ്വാധീനമായ തന്റെ ശക്തി പരധീനമായ രാജാവിന്റെ ശക്തി ഈ രണ്ടിൽ തന്റെ ശക്തി വലുതായിട്ടുള്ളതാകുന്നു. അതുകൊണ്ട് ബ്രാഹ്മണൻ തന്റെ ശക്തികൊണ്ടുതന്നെ ശത്രുക്കളെ അമർത്തേണ്ടതാകുന്നു.

33. ശ്രുതീരഥർവാംഗിരസീഃ കര്യാദിത്യവിചാരയൻ വാക്ശസ്തംവൈബ്രാഹ്മണസ്യ തേനഹത്യാദരീൻദ്രിജഃ

അഥർവവേദത്തിൽ പറഞ്ഞ അംഗിരസും മുതലായ ആഭിചാരമന്ത്രങ്ങൾ ആലോചിക്കാതെ പ്രയോഗിക്കാം. ആ മന്ത്രമുള്ള വാക്കുതന്നെ ബ്രാഹ്മണൻ ആയുധമാകുന്നതുകൊണ്ട് അതുകൊണ്ടുതന്നെ ശത്രുവിനെ ജയിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

34. ക്ഷത്രിയോബാഹുവീര്യേണ തരേദാപദമാത്മനഃ

ധനേനവൈശ്യശുഭ്രശുഭ്ര ജപഹോമൈർദ്രിജോത്തമഃ

ക്ഷത്രിയൻ തന്റെ ഭുജബലംകൊണ്ടു തന്റെ ആപത്തു് ഇല്ലാതാക്കുന്നു. വൈശ്യശുഭ്രന്മാർ തന്റെ ദ്രവ്യം കൊടുത്തു് തങ്ങളുടെ ആപത്തു് ഇല്ലാതാക്കുന്നു, ബ്രാഹ്മണൻ ആഭിചാരമന്ത്രത്താൽ ചെയ്യുന്ന ജപഹോമങ്ങൾ കൊണ്ടു് ആപത്തില്ലാതാക്കണം.

35. വിധാതാശാസിതാവക്താ മൈത്രോബ്രാഹ്മണഉച്യതേ

തസ്സൈതാകശലംബ്രൂയാ നശുഷ്ടാംഗിരമീരയേൽ.

ശാസ്ത്രത്തിൽ വിധിച്ച ധർമ്മങ്ങളെ അനുഷ്ഠിക്കുന്നവനായും ശിഷ്യന്മാരെ ശിക്ഷിക്കുന്നവനായും പ്രായശ്ചിത്തം മുതലായ ധർമ്മം വിധിക്കുന്നവനായും എല്ലാവർക്കും മിത്രമായും ഇരിക്കുന്ന ബ്രാഹ്മണൻ മൈത്രബ്രാഹ്മണനെന്നു പറയുന്നു. അതുകൊണ്ടു് അവൻ അനിഷ്ടമായ കൃത്യം പറയുകയും നിന്ദിക്കുകയും ചെയ്യരുതു്.

അഗ്നിഹോത്രാദിവിഷയം

36. നവൈകന്യാതയുവതി രിന്നാലുവിദ്യോനബാലിശഃ

ഹോതാസ്യാദഗ്നിഹോത്രസ്യ നാത്തോനാസംസ്കൃത-

സ്ഥമാ.

വിവാഹമാകാത്ത കന്യക, യുവതി, അലുവിദ്യയുള്ളവൻ, മുഖൻ, ബാലൻ, ദുഃഖിക്കുന്നവൻ, രോഗി, ഉപനയനം മുതലായ സംസ്കാരം ഇല്ലാത്തവൻ ഇവർ ഒരുത്തന്റെ വൈദികാഗ്നിയിൽ അവനായി ഹോമം ചെയ്യരുതാത്തതാകുന്നു.

37. നരകേഹിപതന്ത്യേതേ ജുഹപതസ്സുചയസ്യതൽ

തസ്താപൈതാനകശലോ ഹോതാസ്യാദേദപാരഗഃ

അവർ ഹോമം ചെയ്താൽ അഗ്നിയുടെ ഉടമസ്ഥനോടുകൂടി നരകത്തെ പ്രാപിക്കും. അതുകൊണ്ടു് വേദമറിഞ്ഞവനായും അഗ്നികാര്യമറിഞ്ഞവനായും ഇരിക്കുന്നവൻതന്നെ ഹോമം ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു. തനിക്കു് അസൗകര്യം നേരിടുന്ന സമയം തക്ക യോഗ്യന്മാരെക്കൊണ്ടു് ഹോമം ചെയ്യിക്കണം.

38. പ്രജാപത്യമദത്വാശ്വ മശ്യാധേയസ്യദക്ഷിണാ

അനാഹിതാഗ്നിർഭവതി ബ്രഹ്മണോവിഭവേസതി.

ബ്രാഹ്മണൻ ധനവാനായിരുന്ന് അഗ്നി ആദാനം ചെയ്യുമ്പോൾ പ്രജാപതി ദേവതയായിട്ടുള്ള അശ്വം ദക്ഷിണയായി കൊടുക്കാതിരുന്നത് ആഹിതാഗ്നിയായെന്നല്ല. അതുകൊണ്ട് ആദാനകാലത്തു് അശ്വം ഭാനം ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു.

39. പുണ്യാനന്യാനികർവീത ശുഭയാനോജിതേന്ദ്രിയഃ നതപ്ലവദക്ഷിണൈര്യജൈതേ ര്യജേതേഹകഥഞ്ചന.

പുണ്യാകാര്യത്തിൽ ശുദ്ധയുള്ളവൻ ഇന്ദ്രിയങ്ങളെ അടക്കിക്കൊണ്ടു തീർത്ഥയാത്ര മുതലായ പുണ്യകർമ്മങ്ങൾ ശുദ്ധയോടുകൂടി ചെയ്യുന്നതിന്നു് അർഹനല്ലാതെ ഒരിക്കലും അപ്ലവദക്ഷിണയോടുകൂടിയ യാഗം ചെയ്യരുതു്.

40. ഇന്ദ്രിയാണിയശഃസ്വർഗ്ഗ മാധുഃകീർത്തിപ്രജാഃപശൂൻ ഹന്ത്യപ്ലവദക്ഷിണോയജ്ഞേ ന്നസ്മാന്താപ്ലവനോജയേൽ.

ദക്ഷിണ അപ്ലവകൊടുത്തു യാഗംചെയ്താൽ കണ്ണു് മുതലായ ഇന്ദ്രിയങ്ങൾ ഈ ലോകത്തിൽ യശസ്സ്, പുത്രന്മാർ, പശുക്കൾ, ആയുസ്സ് ഇവയും പരലോകത്തിൽ കീർത്തി, സ്വർഗ്ഗം ഇവയും നശിച്ചുപോകുന്നതാണു്. അതുകൊണ്ടു് അപ്ലവനുള്ളവൻ യാഗം ചെയ്യരുതു്.

41. അഗ്നിഹോതൃപവിദ്ധ്യാഗ്നിൻ ബ്രാഹ്മണഃകാമകാരതഃ ചന്ദ്രായണഞ്ചരേന്മാസം വീരഹത്യാസമംഹിതൽ.

അഗ്നിഹോത്രിയായ ബ്രാഹ്മണൻ കാമംകൊണ്ടു് രണ്ടുകാലവും ഹോമം ചെയ്യാതിരുന്നാൽ അതു് പുത്രഹത്യയോടു സമാനമാകുന്നതിനാൽ അതിനു പ്രായശ്ചിത്തമായി ഒരു മാസം ചാന്ദ്രായണവ്രതം ഇരിക്കണം.

42. യേശുദ്രാദധിഗമ്യാർത്ഥ മഗ്നിഹോത്രമുപാസതേ ഋതപിജസ്തേഹിശുദ്രാണാം ബ്രഹ്മവാദിഷുഗർഹിതാഃ

യാതൊരു ബ്രാഹ്മണൻ ദ്രവ്യം ശുദ്രനിൽനിന്നും ഭാനംവാങ്ങി അഗ്നിഹോത്രം ചെയ്യുമ്പോൾ അവർ ആ ശുദ്രനു് ഋതപിജകളായി പറയപ്പെടുന്നതല്ലാതെ അതിന്റെ ഫലം പ്രാപിക്കുന്നില്ല; ബ്രഹ്മവാദികളിൽ നിന്ദിതരായി തീരുകയും ചെയ്യും.

43. തേഷാംസതതമഗ്നാനം വൃഷലാംഗ്യപസേവിനം പദാമസ്തകമാക്രമ്യ ദാതാദർശണിസന്തരേൽ.

ശുദ്രദ്രവ്യംകൊണ്ടു് അഗ്നിഹോത്രം ചെയ്യുന്ന ആ മൂഢനായ ബ്രാഹ്മണന്റെ തലയിൽ ദ്രവ്യംകൊടുത്ത ശുദ്രൻ ചവിട്ടിക്കയറി തന്റെ കയ്യിൽ ഉൾനിന്നും നിവൃത്തനായി പരലോകം പ്രാപിക്കുന്നു.

44. അകർവന്വിഹിതംകർമ്മ നിന്ദിതഞ്ചസമാചരൻ പ്രസക്തശ്ചേന്ദ്രികാർത്ഥേഷു പ്രായശ്ചിത്തീയതേനരഃ

നിത്യവും ചെയ്യുന്ന സന്ധ്യാവന്ദനം മുതലായ കൃത്യങ്ങൾ ചെയ്യാത്തവനും ജീവഹിംസ മുതലായ കൃത്യങ്ങൾ ചെയ്യുന്നവനും സോപമാനുസരണം വിഷയവിരാഗമുള്ളവനും പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യണം.

45. അകാമതഃകൃതേപാപേ പ്രായശ്ചിത്തംവിദർബ്ധാഃ കാമകാരംകൃതേപ്യാഹരേകേ ശ്രുതിനിദർശനാൽ.

അറിവില്ലായ്മകൊണ്ടു് ചെയ്ത പാപത്തിനു പ്രായശ്ചിത്തമുണ്ടെന്നു മഹാത്മാർ പറയുന്നു. ചിലർ കാമകാരകമായി ചെയ്ത പാപത്തിനു പ്രായശ്ചിത്തമുണ്ടെന്നു വേദദൃഷ്ടാന്തത്തിൽ പറയുന്നു.

46. അകാമതഃകൃതംപാപം വേദോദ്യാസേനശുദ്ധ്യതി
കാമതസ്തകൃതമോഹാൽ പ്രായശ്ചിത്തൈഃപൃഥഗ്വിധൈഃ
ഏതമാത്രം പാപം നേരിട്ടു എന്നറിയാതെ ചെയ്ത പാപം വേദാധ്യയനംകൊണ്ടു തീർന്നുപോകുന്നതാകുന്നു. അറിഞ്ഞു വേണ്ടതാണെന്നു മൗഢ്യത്താൽ ചെയ്ത പാപം ദാനം തപസ്സ് മുതലായ പലപല പ്രായശ്ചിത്തങ്ങൾകൊണ്ടു തീർന്നുപോകുന്നതാകുന്നു.
47. പ്രായശ്ചിത്തീയതാംപ്രാപ്യ ദൈവാൽപൂർവ്വകൃതേനവാ
നസംസർഗംവ്രജേൽസൽഭിഃ പ്രായശ്ചിത്തേകൃതേദിഭിഃ
ബ്രാഹ്മണർ പൂർവ്വജന്മത്തിൽ ചെയ്ത പ്രവൃത്തിനിമിത്തമോ ഈ ജന്മത്തിൽ ദൈവഗതയാതനയോ പ്രായശ്ചിത്തപരിഹാരത്തിനു യോഗ്യമായ പാപം നേരിട്ടാൽ പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യുന്നതുവരെ മഹാത്മാരോടു കൂടി യജനയാജനാദികാര്യങ്ങളിൽ ചേരാതിരിക്കണം.
48. ഇഹദൃശ്വരിതൈഃകേചിത് കേചിത്പൂർവ്വകൃതൈസ്തഥാ
പ്രാഷ്ഠവന്തിദുരാത്മാനോ നരാഭ്രൂപവിപര്യയം.
ചില ദുരാത്മാക്കൾ ഈ ജന്മകർമ്മത്താലും ചില ദുരാത്മാക്കൾ പൂർവ്വജന്മകൃതകർമ്മത്താലും വികൃതരൂപങ്ങളെ പ്രാപിക്കുന്നു.

പാപസ്വരൂപം

49. സുവണ്ണചോരഃകൗനഖ്യം സുരാപഃശ്യാവദന്തരാം
ബ്രഹ്മഹാക്ഷയരോഗിത്വം ദൗശ്യച്ഛൃംഗുരതല്പഗഃ
പൂർവ്വജന്മത്തിൽ സ്വണ്ണം അപഹരിച്ചവൻ കനഖിയായും സുരാപാനി ശ്യാമദന്തനായും ബ്രഹ്മഘ്നൻ ക്ഷയരോഗിയായും ഗുരുപതിയെ പ്രാപിച്ചവൻ ബീജമില്ലാത്തവനായും,
50. പിശുനഃപൗതിതാസിക്യം സൂചകഃപൂതിവക്ത്രതാം
ധാന്യചോരാംഗഹീനത്വ മാതിരൈരക്തുത്ഥിശ്രുകഃ
ഒരുത്തനെ ദുഷിച്ചവൻ നാറിയ മൂക്കുള്ളവനായും ഇല്ലാത്ത ദോഷം ഒരുത്തനിൽ ആരോപിച്ചവൻ ദുർഗ്ഗന്ധ വായോടു കൂടിയവനായും ധാന്യം അപഹരിച്ചവൻ അംഗഹീനനായും നല്ല ധാന്യത്തോടു ചീത്ത ധാന്യം കലർത്തി വിൽക്കുന്നവൻ അധികാംഗനായും,
51. അന്നഹന്താമയാവിത്വം മൗക്യംമാഗപഹാരകഃ
വസ്രോപഹാരകൈശ്ശൃതം പംഗുതാമശപഹാരകഃ
ചോറു മോഷ്ടിച്ചവൻ അഗ്നിപുഷ്ടിയില്ലാത്തവനായും ഗുരുവിനു് അറിവുണ്ടാക്കാതെ അധ്യയനം ചെയ്തവൻ മൂകനായും വസ്രം അപഹരിച്ചവൻ വെൺകുപ്പുമുള്ളവനായും കുതിരയെ മോഷ്ടിച്ചവൻ ഞൊണ്ടിയായും അടുത്ത ജന്മത്തിൽ തീരുന്നു.
52. ഏവംകർമ്മവിശേഷേണ ജായന്തേസദിഗഹ്വിതാഃ
ജഡമൂകാന്ധബധിരാ വികൃതാകൃതയസ്തഥാ.
കർമ്മഭേദങ്ങൾകൊണ്ടു ജഡരായും മൂകരായും അന്ധരായും ബധിരരായും വികൃതരൂപന്മാരായും ജനിച്ച മഹാത്മാരാൽ നിന്ദിതന്മാരായി മുൻപ് അനുഭവിച്ചതു കഴിഞ്ഞു ബാക്കിഭാഗം അനുഭവിക്കുന്നു.

53. ചരിതവ്യമതോനിത്യം പ്രായശ്ചിത്തംവിശുദ്ധയേ
നിന്ദൈർഹിലക്ഷണൈര്യുക്താ ജയന്തേനിഷ്കൃതൈ-
നസ:

എപ്പോഴും, ചെയ്ത പാപങ്ങൾക്കു പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യണം. ഇല്ലാതിരുന്നാൽ നരകം അനുഭവിച്ച് അടുത്ത ജന്മത്തിൽ നിന്ദിക്കത്തക്കതായ അടയാളങ്ങളോടുകൂടി ജനിക്കുന്നു.

54. ബ്രാഹ്മഹത്യാസുരാപാനം സ്നേഹംഗുർവംഗനാഗമഃ
മഹാന്തിപാതകാന്യാഹ സംസർഗ്ഗശ്ചാപിതൈസ്സഹ.

ബ്രാഹ്മഹത്യാ, സുരാപാനം, സ്വസ്താപഹരണം, ഗുരുപതിയെ പ്രാപിക്കൽ ഇങ്ങനെയുള്ള കൃത്യങ്ങളോടുകൂടിയവരോടു സംസർഗ്ഗം ചെയ്യുന്നതു മഹാപാതകമാകുന്നു.

55. അഗൃതഞ്ചസമുല്ല്യേഷ് രാജഗാമിചപൈശ്ശുനം
ഗുരോശ്ചാലീകനിർബ്ബന്ധഃ സമാനിബ്രഹ്മഹത്യയാ

മഹാനാരോടു വ്യാജം പറയുന്നതു്, രാജാവിനോടു മറ്റൊരാൾക്കു് പ്രാണഹാനിയുണ്ടാകത്തക്കവിധം കൗശലം പറയുന്നതു്, ഗുരുവിനു വ്യാജമായി ദോഷം കല്പിക്കുന്നതു് ഇവ ബ്രാഹ്മഹത്യയ്ക്കു സമമാകുന്നു.

56. ബ്രഹ്മേജ്ഞതാവേദനിദാ കൗടസാക്ഷ്യംസുഹൃദ്വധഃ
ഗർഹിതാനമയോർജശ്ചി സുരാപാനസമാനിഷ്ട്വ്

അധ്യയനംചെയ്ത വേദം മറക്കുന്നതു്, തക്കശാസ്ത്രയുക്തികൊണ്ടു നിന്ദിക്കുന്നതു്, കള്ളസാക്ഷി പറയുന്നതു്, മിത്രത്തെ നശിപ്പിക്കുന്നതു്, നിന്ദിതമായ മലം മുതലായവ ഭക്ഷിക്കുന്നതു് എന്നീ ആറും സുരാപാനത്തോടു സമമാകുന്നു.

57. നിക്ഷേപസ്യാപഹരണം നരാശ്വരജതസ്യച
ഭൂമിവജ്രമണീനാഞ്ച തർക്കമന്യേയസമംസ്മൃതം

നിക്ഷേപം, മനുഷ്യകവെള്ളി, കതിര, ഭൂമി, വജ്രം, മണി ഇവ അപഹരിക്കുന്നതു് സ്വസ്താപഹരിക്കുന്നതിനു സമാനമാകുന്നു.

58. രേതസ്സേകഃസ്വയോനീഷ കമാരീഷപന്ത്യജാസുച
സഖ്യഃപുത്രസ്യചസ്രീഷ ഗുരുതല്പസമംവിദഃ

തന്റെ സഹോദരിമാർ, കന്യകകളായ സ്ത്രീകൾ, സ്നേഹിതൻ, പുത്രൻ ഇവരുടെ പതിമാർ ഇവരെ പ്രാപിക്കുന്നതു് ഗുരുപതിയെ പ്രാപിക്കുന്നതിനോടു സമാനമാകുന്നു.

ഉപപാതകം

59. ഗോവധോയാജ്യസംയാജ്യം പാരദ്രൗതവിക്രയം
ഗുരുമാതൃപിതൃത്യാഗഃ സ്വാധ്യായാഗ്ന്യോഃസുതസ്യച

ഗോഹത്യ, ഹീനനു യാഗംചെയ്യിക്കൽ, ഒരുത്തന്റെ ഭാര്യയെ പ്രാപിക്കൽ, തന്നെ താൻ വില്പൽ, ഗുരു, മാതാവു്, പിതാവു്, വേദം, അഗ്നി, പുത്രൻ ഇവരെ ഉപചരിക്കാതെ ത്യജിക്കൽ, ബ്രഹ്മയജ്ഞംചെയ്യാതിരിക്കൽ,

60. പരിവിത്തിതാനജേന പരിവേദനമേവച
തയോർദാനഞ്ചകന്യായാ സ്തയോരേവചയാജനം.

പരിവിത്തിയായിരിക്കൽ, പരിവേത്താവായിരിക്കൽ, ഇവകു കന്യകയെ കൊടുക്കൽ, കല്യാണം കഴിപ്പിക്കൽ,

61. കന്യായാഭൃഷണഞ്ചൈവ വാർധുഷ്യംവ്രതലോപനം.
തടാകാരാമദാരാണ മപത്യസ്യചവിക്രയഃ

കന്യകയുടെ അപായസ്ഥാനത്തു വിരൽകൊണ്ടു പീഡിപ്പിക്കൽ, അധികം പലിശ വാങ്ങി ഉപജീവിക്കൽ, ബ്രഹ്മചാരിയായിരുന്നു സ്ത്രീഗമനംപെയ്തൽ, ആരാം, പത്നി പുത്രൻ ഇവരെ വില്പൽ,

62. പ്രാത്യതാബാസവത്യാഗോ ഭൃത്യാധ്യാപനമേവച
ഭൃതാച്ഛാധ്യായനാദാന മപണ്യാതാഞ്ചവിക്രയഃ

അതതു കാലങ്ങളിൽ ഉപനയനം മുതലായവ ചെയ്യാതിരിക്കൽ, ബന്ധുക്കളെ ത്യജിക്കൽ, ശമ്പളം വാങ്ങി വേദം പഠിപ്പിക്കൽ, ശമ്പളം കൊടുത്തു പഠിക്കൽ, എള്ളു മുതലായവ വില്പൽ

63. സപ്താകരേഷപാധീകാരോ മഹാമന്ത്രപ്രവർത്തനം
ഹിംസൗഷധീനാംസ്രയാജിവോ ഭിചാരോമൂലകർമ്മച

സ്വപ്നശാല മുതലായ സ്ഥലങ്ങളിൽ അധികാരമുണ്ടായിരിക്കൽ, അണകെട്ടി ജലപ്രവാഹം തടയൽ, പുഷ്പലതകളെ നശിപ്പിക്കൽ, ഭാര്യയേയോ വേഷ്യയേയോ കൂട്ടിവിട്ട് ഉപജീവിക്കൽ, മൂലകർമ്മം, ഒരുത്തനെ മന്ത്രംകൊണ്ടോ, ഔഷധംകൊണ്ടോ വശപ്പെടുത്തൽ,

64. ഇന്ധനാത്മമശുഷ്ണാണാം ദ്രമാണാമവപാതനം
ആത്മാർത്ഥമഞ്ചക്രിയാരംഭോ നിന്ദിതാനാദനംതഥാ

ആഹാരം പാകംചെയ്യുന്നതിനുള്ള വിറകിന്റെ ഉപയോഗത്തിനായി പച്ചമരം മുറിക്കൽ, വൈപത്ത ഉദ്ദേശിക്കാതെ തനിക്കു മാത്രം ആഹാരം പാകംചെയ്തൽ, നിന്ദിതങ്ങളായ പദാത്മവും അന്നവും ഭക്ഷിക്കൽ,

65. അനാഹിതാഗ്നിതാസ്തേയ മൂണാനാമനപക്രിയാ
അസഹസ്രാധിഗമനം കൗശീലവ്യസ്യചക്രയാ

പ്രാപ്തനായിത്തന്നു അഗ്നിഹോത്രംപെയ്തൽ, സ്വപ്നമൊഴിച്ചു മറ്റുള്ളവ അപഹരിക്കൽ, കടം തീർക്കാതിരിക്കൽ, ഹിനശാസ്ത്രം പഠിക്കൽ, കൂത്തു നടത്തൽ, പാടൽ,

66. ധാന്യകപ്യപശുസ്തേയം മദ്യപസ്മിനിഷേവണം
സ്മിശുദ്രവിട്ക്ഷത്രവധോ നാസ്തികൃഞ്ചോപപാതകം

ധാന്യം, ലോഹം, പശു ഇവ അപഹരിക്കൽ, മദ്യപാനം ചെയ്യുന്ന സ്ത്രീയെ പരിഗ്രഹിക്കൽ, സ്മി, ശുദ്രൻ, വൈശ്യൻ, ക്ഷത്രിയൻ ഇവരെ വധിക്കൽ ഇവയെല്ലാം ഓരോ ഉപപാതകമാകുന്നു.

പരിവി — അനജൻ വിവാഹം കഴിച്ചിട്ടും വിവാഹം കഴിക്കാത്ത ജ്യേഷ്ഠൻ

പരിവേത്താ — ജ്യേഷ്ഠന മുൻപേ വിവാഹം കഴിച്ച അനജൻ

ജാതിഭ്രംശകരം

67. ബ്രാഹ്മണസ്വരജഃകൃത്യാ പ്രാതിരഘ്രേയമദ്യയോഃ
ജൈഹ്മ്യഞ്ചമൈഥുനം പുസിജാതിഭ്രംശകരംസ്തൂതം

ബ്രാഹ്മണൻ രോഗമുണ്ടാക്കുക, അഘ്രേയങ്ങളായ മദ്യം, വെളുത്തു
ജി, മലം എന്നിവ പ്രാണിക്കുക, പുരുഷന്റെ വായിൽ മൈഥുനം
ചെയ്യുക ഇവ ജാതിഭ്രംശകരമായ ദുഷ്കൃത്യങ്ങളാകുന്നു.

സങ്കരീകരണം

68. ഖരാശോഷമൃഗേഭാനാ മജാവികവധസ്തഥാ
സംകരീകരണംജേന്തയം മീനാഹിമഹിഷസ്യപ

കഴുത, കുതിര, ഒട്ടകം, മൃഗം, ആന, വെള്ളാട്, ചെമ്മരിയാട്,
മത്സ്യം, സ്പ്പ്, മഹിഷം ഇവയെ വധിക്കുന്നത് സങ്കരീകരണമാകുന്നു.

അപാത്രീകരണം

69. നിന്ദിതേഭ്യോധാനാനം വാണിജ്യംശുഭസേവനം
അപാത്രീകരണംജേന്തയം മസത്യസ്യപഭാഷണം

നിന്ദിതന്മാരിൽനിന്നും ദ്രവ്യം വാങ്ങൽ, അവനോട് കച്ചവടം ചെ
യ്യൽ, ശുഭസേവ ചെയ്യൽ, അസത്യം പറയൽ ഇവ ഓരോ പാത്രീകരണ
ങ്ങളാകുന്നു.

മലിനീകരണങ്ങൾ

70. കൃമികീടവയോഹത്യാ മദ്യാനുഗതഭോജനം
ഫലൈധഃകസുമന്യേയ മധൈയുഞ്ചമലാവഹം

കൃമി, കീടം, പക്ഷി ഇവയെ വധിക്കൽ, മദ്യത്തോടൊത്തു വച്ചു
കൊണ്ടുവന്ന കായ് മുതലായവ ഭക്ഷിക്കൽ, പഴം, വിറക്, പുഷ്പം
ഇവ അപഹരിക്കൽ, അല്പകാര്യങ്ങളിൽ അധികം വ്യസനിക്കൽ ഇവ
ഓരോ മലിനീകരണങ്ങളാകുന്നു.

71. ഏതാനേനാംസിസർവാണ യഥോക്താനപൃഥക്പൃഥക്
യൈയൈർവ്രതൈരപോഷ്യന്തേ താനിസമ്യംനിബോ-
ധത

ഈ പറഞ്ഞ ബ്രഹ്മഹത്യ മുതലായ പാപങ്ങളെല്ലാം ഏതേതു പ്രായ
ശ്ചിത്തംകൊണ്ടു നശിക്കുമോ അതു് നല്ലതുപോലെ അറിയണം.

(ബ്രഹ്മഹത്യാപ്രായശ്ചിത്തം

72. ബ്രാഹ്മഹാദാദശസമാഃ കടീംകൃതപാവനേവസേൽ
ഭൈക്ഷ്യശ്ശാതമവിശുദ്ധ്യതഥം കൃതപാശവശിരോധാജം

ഗുണിയായ ബ്രാഹ്മണൻ അജ്ഞാനം നിമിത്തം ബ്രഹ്മഹത്യ ചെ
സ്സാൽ ആ മരിച്ച ബ്രാഹ്മണന്റെ തലയോടോ അല്ലെങ്കിൽ മറ്റൊരു തല

യോഭോ കൈയിലടയാളമായി വച്ചുകൊണ്ടു നിത്യവും ഏഴു വീട്ടിൽ പോയി ഭിക്ഷ വാങ്ങി ഭക്ഷിച്ചു പരിശുദ്ധനാകുന്നതിനായി പന്ത്രണ്ടു വശരും കാട്ടിൽ ഒരു വാസസ്ഥലമുണ്ടാക്കി താമസിക്കണം.

73. ലക്ഷ്യംശസ്ത്രഭൂതാംവാസ്യാ ദ്വിദൃഷാമിഹയാത്മനഃ
പ്രാശ്യേദാത്മാനമഗ്നവാ സമിദ്ധേത്രീരവാക്മഹിരഃ

ക്ഷത്രിയൻ ബ്രഹ്മഹത്യ ചെയ്താൽ അവൻ ബ്രഹ്മഹത്യ ചെയ്തവനെ നനിഞ്ഞു് ഒരു വില്ലാളി കൊല്ലുന്നതിനായിട്ടു് അവന്റെ ബാണത്തിനു് ലക്ഷ്യമായി ഭവിക്കുന്നോ ആ ബാണത്തിനിടിപ്പെട്ട മരിച്ചാലും ജീവിച്ചാലും പരിശുദ്ധനാകുന്നതാകുന്നു. അല്ലെങ്കിൽ ഏറിയുന്ന തീയിൽ തല കീഴായി മൂന്നു പ്രാവശ്യം പതിക്കേണ്ടതായി വരും.

74. യജേതവാശ്വമേധേന സ്വർജിതാഗോസവേനവാ
അഭിജിദിശ്വജിദ്ഭ്യോവാ ത്രിവൃതാഗ്നിഷ്ടതാപിവാ

മൂന്നു വണ്ണത്തിലുള്ളവരും അജ്ഞാനത്താൽ ബ്രഹ്മഹത്യചെയ്താൽ അശ്വമേധം, സ്വജിത്തു്, ഗോമേധം, അഭിജിത്തു്, വിശ്വജിത്തു്, ത്രിവൃത്തു്, അഗ്നിഷ്ടത്തു് ഇവർ ഒരു യാഗത്തെക്കൊണ്ടു് ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു.

75. ജപൻവാഭ്യതമംവേദം യോജനാനാംശതംപ്രജേൽ
ബ്രഹ്മഹത്യാപനോദായ മിതിഭൂദ്നിയതേന്ദ്രിയഃ

വേദാദ്ധ്യയനം ചെയ്തവരായും അഗ്നിഹോത്രികളായും ഇരിക്കുന്ന മൂന്നു വണ്ണത്തിലുള്ളവരും സദാചാരമില്ലാത്ത ബ്രാഹ്മണനെ അജ്ഞാനത്താൽ വധിച്ചാൽ ആ ദോഷനിവർത്തിക്കായി ജിതേന്ദ്രിയരായി അല്ലഭോജനം ചെയ്തു് ഏതെങ്കിലും ഒരു വേദം മുഴുവനും അദ്ധ്യയനംചെയ്തു് നൂറു യോജന ദൂരം വരെ പുണ്യാത്ര ചെയ്യണം.

76. സർവ്വസ്വംവേദവിദുഷോ ബ്രാഹ്മണായോപപാദയേൽ
ധനംവാജീവനായാലംഗൃഹം വാസപരിമരദം

ജാതിബ്രാഹ്മണനെ അജ്ഞാനിയും ധനവാൻമായ ബ്രാഹ്മണൻ കൊന്നാൽ തന്റെ സർവ്വസ്വവും വേദജ്ഞനായ ബ്രാഹ്മണനു ദാനം ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു. അല്ലെങ്കിലവന്റെ ഉപജീവനത്തിനു മതിയാകുന്ന വൃത്തി നിയമനംചെയ്തു പാത്രം മുതലായ സാമഗ്രികളോടുകൂടി ഗൃഹമെങ്കിലും ദാനം ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു.

77. ഹവിഷ്യഭൂഗാന്തസരേൽ പ്രതിസ്രോതസ്സരസ്വതീം
ജപേദാനിയതാഹാര സ്മിർവൈവേദസ്യസംഹിതാം

ജാതിമാത്രബ്രാഹ്മണനെ ഗുണവാനായ ബ്രാഹ്മണൻ മനപ്പൂർവ്വമായി കൊന്നാൽ കാട്ടിൽ വീണുകിടക്കുന്ന നെല്ലു പെറുക്കി അതുകൊണ്ടു് ഉപജീവനം കഴിച്ചു് സരസ്വതീനദി ദൃശ്യമാകുന്നിടം മുതൽ അതിന്റെ ഉല്പത്തിസ്ഥാനംവരെ പ്രവാഹത്തിനെതിരായി പോകേണ്ടതാകുന്നു. അല്ലെങ്കിൽ നിയമമായി ഭക്ഷണം കഴിച്ചു് മൂന്നു വേദവും മൂന്നു പ്രാവശ്യം അദ്ധ്യയനം ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു.

78. കൃതവാപാതോനിമസേദ് ഗ്രാമാന്തേഗോപ്രജേപിവാ
അശ്രുമേവക്ഷമുലേവാ ഗോബ്രാഹ്മണഹിതേരതഃ

പത്രങ്ങളു സംവത്സരംവരെ വിധിപ്രകാരം ക്ഷൗരംചെയ്യിട്ടു ഗ്രാമത്തിലിരിക്കുന്ന ഗോശാലയിൽ ജ്വഷ്യാശ്രമം, വൃക്ഷമൂലം എന്നീ സ്ഥലങ്ങളിലിരുന്ന് പശുവിന്നും ബ്രാഹ്മണന്നും ഉപകാരം ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു.

79. ബ്രാഹ്മണാർത്ഥേഗവാർത്ഥേവാ സദ്യഃപ്രോണാൻപരി-
ത്യജേൽ

മുച്യതേബ്രാഹ്മഹത്യായാ ഗോപ്ലാഗോബ്രാഹ്മണസ്യപ

ബ്രാഹ്മണനേയോ പശുവിനേയോ ജലം, അഗ്നി ഇവയിൽനിന്നും രക്ഷിക്കുന്നതിനായി പ്രാണനെ ത്യജിക്കേണ്ടി വന്നാൽ ത്യജിച്ചാലും ബ്രാഹ്മഹത്യാദോഷത്തിൽനിന്നും മാറുന്നതാണ്.

80. ത്രിവാറംപ്രതിരോദ്ധാവാ സർവ്വസാമവജിത്യവാ
വിപ്രസ്യതന്നിമിത്തേവാ പ്രാണാലാഭേവിമുച്യതേ

ബ്രാഹ്മണന്റെ എല്ലാ സമ്പത്തും അപഹരിച്ചുകൊണ്ടുപോകുന്ന അപഹർത്താവിനോടു മൂന്നു പ്രാവശ്യം യുദ്ധം ചെയ്തു മോഷ്ടാവിനെ പിടിച്ചാലും ഇല്ലെങ്കിലും ഒരേ ഘട്ടത്തിൽ ആ ദ്രവ്യം അവനോടു പിടിച്ചു പഠിച്ചു കൊണ്ടുവന്നു കൊടുത്താലും ബ്രാഹ്മഹത്യയിൽനിന്നും നീങ്ങുന്നതാണ്. അഥവാ കളവുപോയ ബ്രാഹ്മണൻ മരിക്കാൻ ഭാവികളേവോരു തന്റെ സ്വത്തു കൊടുത്തു ബ്രാഹ്മണനെ രക്ഷിച്ചാലും ബ്രാഹ്മഹത്യ നീങ്ങും.

81. ഏവംദൃഢവ്രതോനിത്യം ബ്രാഹ്മചാരിസമാഹിതഃ
സമാപ്തേദാദശേവഷേ ബ്രാഹ്മഹത്യാമപോഹതി

ഇങ്ങനെ എന്നും ദൃഢവ്രതത്തോടുകൂടി മനോനിഗ്രഹംചെയ്തു പത്രങ്ങളു വത്സരത്തോളം സ്രീഭോഗമില്ലാതെ ഭിക്ഷയെടുത്തുപജീവിച്ചാൽ ബ്രാഹ്മഹത്യാദോഷം നീങ്ങും.

82. ശിഷ്ടാവാഭൂമിദേവതാം നരദേവസമാഗമേ
സ്വമേനോവഭൂതസ്സാതോ ഹയമേധേവിമുച്യതേ

സൽഗുണവാനായ ബ്രാഹ്മണൻ വേദാദ്ധ്യയനം ചെയ്യാത്ത ഒരു ബ്രാഹ്മണനെ അജ്ഞാനംനിമിത്തം കൊന്നാൽ അശ്വമേധം ചെയ്യുന്ന രാജാവിന്റെ മുന്നിൽ ആ യാഗത്തിൽ ഗൃതപിക് ആയിരിക്കുന്ന അനേകം ബ്രാഹ്മണരുടെ മുന്നിൽവെച്ച് താൻ ചെയ്ത ബ്രാഹ്മഹത്യ ഏറ്റു പറഞ്ഞു അവരുടെ ആജ്ഞയോടുകൂടി ആ യാഗാവസാനം അഭ്യർത്ഥനംചെയ്തു തന്റെ പാപം ഇല്ലാതാക്കാം.

83. ധർമ്മസ്യബ്രാഹ്മണോ മൂലഗ്രഹംരാജന്യമുച്യതേ
തസ്സാത്സമാഗമേതേഷാ മേനോവിഖ്യാപ്യശുദ്ധതി

ബ്രാഹ്മണൻ ധർമ്മം ഉപദേശിച്ചുകൊണ്ട് അഗ്രമായി ഇരിക്കുന്നു. അതുകൊണ്ട് അവർ രണ്ടുപേരുടെ സമക്ഷം തന്റെ പാപം അറിയിക്കണം. അശ്വമേധത്തിലും അവർത്ഥനംചെയ്താൽ പരിശുദ്ധനാകും.

84. ബ്രാഹ്മണസ്സഭവേനൈവ ദേവാനാമപിദൈവതം
പ്രമാണഞ്ചൈവലോകസ്യ ബ്രഹ്മാത്രൈവഹികാരണം

ബ്രാഹ്മണൻ ജനനാൽതന്നെ ദേവന്മാർക്കുപോലും പൂജിതനാകുന്നു. മനുഷ്യരിൽ ഏറ്റവും ഉയർന്നവനാകുന്നു. ലോകം വിശ്വാസയോഗ്യമായ പ്രമാണമായിരിക്കുന്നു. ഈ വിഷയത്തിൽ അവൻ ഉദ്ദേശിക്കുന്ന വേദമത്രം തന്നെ കാരണമായിട്ടുള്ളതാകുന്നു.

85. തേഷാംവേദവിദോബ്രൂ യ സ്രയോപ്യേന: സുനി-
ഷ്ഠിതീ.

സാതേഷാംപാവനായസ്യാൽ പവിത്രാവിദുഷാം-
ഹിവാക്.

ബ്രാഹ്മണന്റെ മുന്നിൽ താൻ ചെയ്ത പാപം ഏറ്റുവാങ്ങാൻ അതിനു മുന്നിൽ കയ്യാതെ വേദാധ്യയനം ചെയ്ത ബ്രാഹ്മണൻ ഏതു പ്രായശ്ചിത്തം വിധിക്കുന്നുവോ അതു ചെയ്യാൻ ആ പാപം പോകുന്നതാകുന്നു. അവരുടെ വാക്കുതന്നെ പരിശുദ്ധമായിട്ടുള്ളതാണ്.

86. അതോന്യതമമാസ്ഥായ വിധിംവിപ്രസ്തമാഹിതഃ
ബ്രഹ്മഹത്യക്രതംപാപം വ്യാപോഹത്യാമേവത്തയാ.

ബ്രഹ്മഹത്യ ചെയ്ത ബ്രാഹ്മണൻ ഇപ്പോൾ പറഞ്ഞുവന്ന പ്രായശ്ചിത്തങ്ങളിൽ ഏതെങ്കിലും ഒന്നിനെ പരിശുദ്ധനായി ജാഗ്രതയോടുകൂടി ചെയ്യാൻ ഭോഷത്തിൽനിന്നും നീങ്ങുന്നു.

87. ഹതപാഗർഭമവിജ്ഞാത മേതദേവവ്രതഞ്ചരേൽ
രാജന്യവൈശ്വചേജാനാ വാത്രേയിമേവചസ്രിയം..

ബ്രാഹ്മണൻ ഗർഭത്തെയച്ചിട്ടാലും യാഗം ചെയ്യുന്നതിനു യത്നിച്ചിരിക്കുന്ന ക്ഷത്രിയൻ, വൈശ്യൻ ജന്തുസ്സാനം ചെയ്തിരിക്കുന്ന ബ്രാഹ്മണപുത്രി ഇവരെക്കൊന്നാലും ഈ ബ്രഹ്മഹത്യക്കു വിധിച്ച പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യേണ്ടതാണ്.

88. ഉക്താചൈവാന്യതം സാക്ഷ്യപ്രതിരുദ്ധ്യഗുരുന്തഥാ
അപഹൃത്യാപനികേഷപം കൃതാചസ്രീഷ്ടഹൃദധം..

ഭൂമി, സ്വർണ്ണം, മുതലായ വിഷയത്തിൽ കള്ളസ്സാക്ഷി പറഞ്ഞവനും ഗുരുവിനെ അപവദിച്ചവനും, നിക്ഷേപത്തെ അപഹരിച്ചവനും അഹിതാഗ്നിയായ ബ്രാഹ്മണന്റെ ധർമ്മപതിയെ കൊന്നവനും ബ്രഹ്മഹത്യപ്രായശ്ചിത്തം തന്നെ ചെയ്തുകൊള്ളേണ്ടതാകുന്നു.

89. ഇയംവിശുദ്ധിരുദിതാ പ്രമാപ്യാതാമതോദിജം
കാമതോബ്രാഹ്മണവധേ നിഷ്ഠിതീർന്നവിധീയതേ.

ഇതഃപര്യന്തം അജ്ഞാനത്താൽ ബ്രാഹ്മണവധം ചെയ്തതിനു പ്രായശ്ചിത്തം പറഞ്ഞു. മനപ്പൂർവ്വമായി ബ്രഹ്മഹത്യചെയ്തതിനു പ്രായശ്ചിത്തം വിധിക്കപ്പെടുന്നില്ല. അതിലേക്കു് ഈ പ്രായശ്ചിത്തംകൊണ്ടു മതിയാകുന്നില്ല.

സുരാപാനപ്രായശ്ചിത്തം

90. സുരാംപീതാദിജോമോഹാ ദഗ്നിവർണാംസുരാം-
പിബേൽ

തയാസകായേനിർദശേ മൂച്യതേകിൽബിഷാത്തതഃ

ദിജന്മാർ മോഹത്താൽ പൈഷ്ഠിയെന്ന മദ്യം കുടിച്ചാൽ അതിനു പ്രായശ്ചിത്തമായിട്ടു് ആ മദ്യം തന്നെ അഗ്നിനിറമായി കാച്ചി ഉടൻ കുടിക്കണം. ഇതുകൊണ്ടു ശരീരം വെന്തുപോകുമെന്നുള്ളതുകൊണ്ടു പരിശുദ്ധനാകുന്നതാണ്.

91. ഗോമൂത്രമഗ്നിവർണ്ണം വാപിബേദദൈവേവ വാ
പയോഘൃതംവാമരണാ ദഗോശകൃദസമേവ വാ.

അഗ്നിനിറമായി കാച്ചിയ ഗോമൂത്രം, ജലം, പശുചിർന്നെയ്യ്, പാൽ, ചാണകജലം ഇവയിൽ ഏതെങ്കിലും ഒന്നിനെ താൻ മരിക്കത്തക്കവണ്ണം ഒരു പ്രാവശ്യമോ രണ്ടു പ്രാവശ്യമോ പാനം ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു.

92. കണാത്വക്ഷേയേദബ്ധം പിണ്ഡാകം വാസകൃന്നിശി
സുരാപാനാവന്ത്യത്വം വാലവാസാജടീധജീ.

അറിവില്ലാതെ സുരാപാനം ചെയ്തവൻ ആ പാപം പരിഹരിക്കാനായി കീറിയ വസ്ത്രം ജട ഇവ ധരിച്ചു മദ്യഭോജ്യം കൈയിൽ അടയാളമായി വച്ചുകൊണ്ടു ഗോതമ്പുറവയോ പിണ്ണാക്കോ രാത്രിയിൽ ഒരു പ്രാവശ്യം ഭക്ഷിക്കണം. ഇങ്ങനെ ഒരു വത്സരം ചെയ്യണം.

93. സുരാവൈമലമന്നാനം പാപ്തമാപമലമുച്യതേ
തസ്മാൽബ്രാഹ്മണരാജന്യൗ വൈശ്യശ്ചനസുരാപിബേൽ.

പൈഷ്ടി എന്ന മദ്യം അറിമാവുകൊണ്ടുണ്ടാക്കുന്നതായാൽ അതു അന്നങ്ങളുടെ മലമാകുന്നു. ആ മലനത്തിനു പാപമെന്നു പേർ ആകയാൽ മൂന്നു വർണ്ണങ്ങളിലൊരാളത്തരം അതു കുടിക്കരുതാത്തതാകുന്നു.

94. ഗൗഡീപൈഷ്ടീചമാധവീച വിജേതയാത്രിവിധാസുമാ
യമൈവൈകാതഥാസർവാ നപാതവ്യാദിജോത്തമൈഃ

മദ്യം ഗൗഡ്യ എന്നും പൈഷ്ടിയെന്നും മാധവി എന്നും മൂന്നുതരമാകുന്നു. ഇവയിൽ പൈഷ്ടിക്കും മറ്റു രണ്ടിനും ഒന്നിനൊന്നു ദേദമില്ലാത്തതാകുന്നു. അതുകൊണ്ടു ഇവ ബ്രാഹ്മണർ പാനം ചെയ്യരുത്.

95. യക്ഷരക്ഷഃപിശാചാനം മദ്യമാംസംസുരാസവം
തൽബ്രാഹ്മണേനവാത്തവ്യം ദേവാനാമഗ്നതാഹവിഃ

പല തരത്തിലുള്ള മദ്യം മാംസം മൂന്നുവിധത്തിലുള്ള ആസവം ഇവ രാക്ഷസന്മാർ, യക്ഷർ, പൈശാചർ, അസുരർ, ഇവരുടെ ആഹാരസാധനമാകുന്നതുകൊണ്ടു ദേവാനുമായ ഹവിസ്സു ഭക്ഷിക്കുന്ന ബ്രാഹ്മണർ ഭജിക്കരുത്.

96. അമേധ്യേവാപഃതന്വത്തോ വൈദികംവാപ്യദാഹരേൽ
അകാര്യമന്യൽകുര്യാദാ ബ്രാഹ്മണോമദമോഹിതഃ

ബ്രാഹ്മണൻ മദ്യം പാനംചെയ്തു ഉന്മത്തനായാൽ മലത്തിൽ വീഴുന്നതിനു ഇടയാകുന്നതാണ്. അല്ലെങ്കിൽ അയോഗ്യമായ സ്ഥലത്തോ സന്ദർഭത്തിലോ വേദമന്ത്രം ഉച്ചരിക്കുന്നതാകുന്നു. അഥവാ ബ്രാഹ്മണന്റെ മുതലായ അയോഗ്യകാര്യങ്ങൾ ചെയ്യും.

ആസവം—പുതിയ മദ്യം. ഗൗഡീ—ശർക്കരകൊണ്ടുനിർമ്മിച്ച മദ്യം. പൈഷ്ടി—അറിമാവുകൊണ്ടു ഉണ്ടാക്കുന്ന മദ്യം. മാധവീ—ഇരിപ്പുപ്പുവിൽ നിന്നും ഉണ്ടാക്കുന്ന ഒരുതരം മദ്യം.

96. ഇതു് എല്ലാവർക്കും ബാധകമാണെന്നു വ്യാഖ്യാതാക്കൾ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടു്. ബ്രാഹ്മണനെ പ്രത്യേകം വിവക്ഷിച്ചിരിക്കുന്നതു് പ്രധാനമാകുന്നതുകൊണ്ടാണു്.

97. യസ്യകായഗതംബ്രഹ്മ മദ്യേനാപ്പാവ്യതേസകൃൽ
തസ്യവ്യപൈതിബ്രാഹ്മണ്യം ശുദ്രത്വഞ്ചസഗഹരതി.

യാതൊരുത്തന്റെ ശരീരത്തിൽ അന്തര്യായി വസിക്കുന്ന പരബ്രഹ്മം ഏതെങ്കിലും ഒരു തവണ മദ്യംകൊണ്ടു നനച്ചാൽ അവൻ ബ്രാഹ്മണത്വം പോയി ശുദ്രത്വം വരും. അതുകൊണ്ടു ഒരിക്കലും മദ്യപിക്കരുത്.

98. ഏഷാവിചിത്രാഭിഹിതാ സുരാപാനസ്യനിഷ്കൃതിഃ
അതഃശുർദ്ധംപ്രവക്ഷ്യാമി സുവർണസ്തേയനിഷ്കൃതിം.

സുരാപാനത്തിനു പലതരത്തിലുള്ള പ്രായശ്ചിത്തത്തെക്കുറിച്ചു പറഞ്ഞു. ഇനി സ്വണ്ണാപഹരണഭോഷം പരിഹരിക്കുന്നതിനുള്ള പ്രായശ്ചിത്തം പറയാം.

സ്വണ്ണാപഹരണപ്രായശ്ചിത്തം

99. സുവർണ്ണസ്തേയകുചിപ്രോ രാജാനമഭിഗമ്യതു
സ്വകർമ്മവ്യാപയൻ ബ്രൂയാന്മാഭവാന്നനുശാസ്വിതി.

സ്വർണ്ണം അപഹരിച്ച ബ്രാഹ്മണൻ ആ സ്വർണ്ണത്തിന്റെ ഉടമസ്ഥൻ അവൻ അപഹരിച്ച ദ്രവ്യം കൊടുത്തു തന്റെ തോളിൽ ഉലക്ക വച്ചുകൊണ്ടു രാജാവിന്റെ മുന്നിൽപെന്ന് തന്റെ കുറ്റം പറഞ്ഞു താൻ ശിക്ഷാർഹനെന്നു പറയേണ്ടതാകുന്നു.

100. ഗൃഹീത്വാമുസലംരാജാ സകൃദ്ധന്യാത്തതംസ്വയം
വധേനശുദ്ധ്യതിസ്തേനോ ബ്രാഹ്മണസ്തപസൈവത.

രാജാവു് ആ ഉലക്ക വാങ്ങി അവനെ അടിക്കേണ്ടതാണ്. ആ മോഷ്ടാവു് ആ അടികൊണ്ടു മരിച്ചാലും ജീവിച്ചാലും പരിശുദ്ധനാകുന്നതാണ്. അവൻ ബ്രാഹ്മണനായിരുന്നാൽ രാജാവു് അവനെ അടിക്കരുത്. അവൻ തപസ്സുചെയ്തു പാപം നശിപ്പിക്കണം.

101. തപസാവനൽസുസ്ത സുവർണ്ണസ്തേയജംമലം
ചീരമാസാദിജോരണ്യേചരേദു ബ്രഹ്മഹണോവ്രതം.

സ്വർണ്ണം അപഹരിച്ചതുകൊണ്ടു വന്ന പാപം തപസ്സുകൊണ്ടു നശിപ്പിക്കുന്നതിനു മനസ്സുള്ള ബ്രാഹ്മണൻ കാട്ടിൽപോയി മരവൃശി ധരിച്ചു പൗരണ്ടു വർഷം ബ്രഹ്മഹത്യക്കു വിധിച്ച വ്രതം ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു.

102. ഏതൈർവ്രതൈരപോഹേത പാപംസ്തേയകൃതംഭിജഃ
ഗുരുസ്രീഗമനീനതു വ്രതൈരേഭിരപാനദേൽ.

ഭിജൻ സ്വണ്ണം അപഹരിച്ചതുമിതിത്തം ആരോപിച്ച പാപം ബ്രാഹ്മണനും മറ്റുള്ളവരും ഇപ്പോൾ പറഞ്ഞ പ്രായശ്ചിത്തംകൊണ്ടു ശമിപ്പിക്കേണ്ടതാകുന്നു. ഗുരുപതിയെ പ്രാപിച്ചവൻ താഴെ പറയുന്നവിധം പാപം നശിപ്പിക്കണം.

ഗുരുപതനിയെ പ്രാപിച്ചതിന്റെ പ്രായശ്ചിത്തം

103. ഗുരുതപ്തവ്യഭിഭ്യോന സ്തപ്തേസ്വപ്യായദയോമയേ
സൂർമീംജലന്തീം സ്വാശ്വിഷ്യന്മൃത്യുനാസവിശുദ്ധ്യതി.

മാതാവിനേയോ ഗുരുപതിയേയോ പ്രാപിച്ചവൻ ബ്രാഹ്മണസഭയിൽ താൻ ചെയ്ത അപരാധം പറഞ്ഞു തപ്പുമാക്കിയ ഇരമ്പുപലകമേൽ കിടക്കേണ്ടതാകുന്നു. അഥവാ ചട്ടപഴുത്ത ഇരമ്പുസീരൂപത്തെ ആലിംഗനം ചെയ്യണം. ഈ രണ്ടു ക്രിയകൊണ്ടും മരിച്ചാൽ പരിശുദ്ധനാകും.

104. സ്വയംവാശിശ്ശുവ്വഷണാ മുൽകൃത്യാധായചാം ജലൗ നൈര്യതീന്ദിശമാതിഷ്ടേ ദാനിപാതാജിഹഗഃ

സ്വയം ലിംഗം, വൃഷണം ഇവ രണ്ടും അറ്റത്തു കയ്യിലെടുത്തുകൊണ്ടു മരിക്കുന്നതുവരെ നിര്യതീകോണിനെ അഭിമുഖമായി കാടേണ്ടതാകുന്നു.

105. ഖട്വാങ്ഗീചീരവാസാവാ ശുശ്രൂലോവിജനേവനേ പ്രാജാപത്യഞ്ചരേൽകൃച്ഛ്രമബ്ധമേകം സമാഹിതഃ

തന്റെ ഭാര്യയാണെന്നു ഭൂമിച്ച അറിയാതെ ഗുരുപതിയെ പ്രാപിച്ചവൻ തലയോട്ടു കയ്യിലെടുത്തു് മരവുരി ധരിച്ചു് ജടാധാരിയായി മനോനിഗ്രഹം ചെയ്തു് ഒരു വത്സരം പ്രാജാപത്യകൃച്ഛ്രവ്രതം ചെയ്യണം.

106. ചാന്ദ്രായണംവാത്രീന്മാസാ നഭ്യസ്യേന്നിയതേന്ദ്രിയഃ ഹവിഷ്യേണയവാഗ്വാവാ ഗുരുതല്പാപനത്തയേ.

പതിവ്രതയല്ലാത്ത ഗുരുപതിയേയോ ക്ഷത്രിയജാതി മുതലായ ഗുരുപതിയേയോ പ്രാപിച്ചതുമിമിത്തം നേരിട്ടു പാപശമനത്തിനായി മനോനിഗ്രഹം ചെയ്തു് കാട്ടുനെല്ലരി കഞ്ഞികൊണ്ടോ കായ്കിഴങ്ങുകൊണ്ടോ മൂന്നുമാസംവരെ ചന്ദ്രായണവ്രതം ചെയ്യേണ്ടതാണ്.

107. എന്തൈർവ്രന്തൈരപോഹേയൂർ മഹാപാതകിനോമലം ഉപപാതകിനസ്തേവമേദീർന്ന നാവിധൈർവ്രന്തൈഃ

ഈ പറഞ്ഞ പ്രായശ്ചിത്തംകൊണ്ടു മഹാപാപിഷ്ഠന്മാരുടെ പാപം ശമിപ്പിക്കേണ്ടതാകുന്നു. ഉപപാതകം ചെയ്തവർ നാനാവിധമായ വ്രതങ്ങൾകൊണ്ടു പാപം നശിപ്പിക്കണം.

ഉപപാതകപ്രായശ്ചിത്തം

108. ഉപപാതകസംയുക്തോ ഗോഘോഷ്ണാമാസംയവാൻ—

പിണ്ഡേൽ

കൃതവാപോവസേൽഗോഷ്ടേ ചർമ്മണാതേനസംവൃതഃ

ഗോഹത്യ ചെയ്തവൻ തലമുണ്ഡനം ചെയ്തു് ആ പശുവിന്റെ തുക്കൽ വസ്ത്രമായി സ്വീകരിച്ചു ഗോതമ്പരിതിന്നു് ഒരു മാസം പശുക്കളെ കെട്ടിനിറുത്തുന്ന തൊഴുത്തിൽ വസിക്കണം.

109. പതുതമ്കാലമശ്നീയാ ദക്ഷാരലവണംമിതം

ഗോമൂത്രേണാചരേൽസ്നാനം ദൗമാസതനിയതേന്ദ്രിയഃ

ഇതിനുശേഷം ക്ഷാരമയമായ ലവണം കൂടാതെ അന്നം ഒന്നിടവിട്ടു ദിവസങ്ങളിൽ അല്പാല്പമായി ഭക്ഷിച്ചു് ആ തൊഴുത്തിൽത്തന്നെ രണ്ടു മാസം വസിക്കണം. ആ രണ്ടു മാസവും രണ്ടുകാലത്തും ജിതേന്ദ്രിയനായി ഗോമൂത്രത്തിൽ സ്നാനം ചെയ്യണം.

110. ദിവാന്തഗമേൽ ഗാന്ധ്യാസാം തിഷ്ണന്മുഖംരജഃ പിണ്ഡേൽ ശുശ്രൂഷിതപാനമസക്തത്യ രാത്രൗവീരാസനംവസേൽ.

പകൽ പശുക്കൾ മേയുന്നതിനു പോകുമ്പോൾ അവയെ അനുഗമിച്ചു അവയുടെ കാൽകളുമുകളിൽനിന്നും പൊങ്ങുന്ന ധൂളിയെ അഗ്രം ചെയ്തു ആ പശുക്കളെ ചൊരിയുക മുതലായ ശുശ്രൂഷ ചെയ്തു വന്ദിക്കണം. രാത്രിയിൽ വീരാസനനായിരിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

111. തിഷ്ണന്തിഷ്പനതിഷ്ടേത്തു വ്രജന്തിഷ്പപ്യനുവ്രജേൽ
ആസീനാസുതഥാസീനോ നിയതോവീതമത്സരം.

പശുക്കൾ നിൽക്കുമ്പോൾ കോപവാനാകാതെ നിന്നും അവ നടക്കുമ്പോൾ പിൻതുടർന്നും അവ ശയിക്കുമ്പോൾ നിയമമായിരുന്നു അതിനെ അനുഗമിക്കേണ്ടതാണു്.

112. ആതുരമഭിശാസ്സാംവാ ചരവ്യാഘ്രാദിഭിർഭയൈഃ
പതിതാംപങ്കലഗ്നാംവാ സദ്യോപായൈവിമോ—
ചയേൽ.

പശുക്കൾ രോഗാതുരകളായാലും, മോഷ്ടാവും, പുലി, മുതലായവയാൽ ഭാടിക്കപ്പെട്ടാലും, നിന്ദിക്കുന്നതസ്ഥലങ്ങളിൽ വീണാലും, ചെളിയിൽ അകപ്പെട്ടാലും സദ്യോപായങ്ങൾകൊണ്ടു തന്റെ ശക്തിക്കനുസരണമായി അവയെ അതാതാപത്തുകളിൽനിന്നും മോചിപ്പിക്കണം.

113. ഉഷ്ണേവർഷതിശീതേവാ മാന്യതേവാതിവാട്ടശം
നകർച്ചീതാത്മനശ്ശാണം ഗോരക്തപാതുശക്തിതഃ

ഉഗ്രമായ വെയിൽ, മഴ, ശൈത്യം, കൊടുങ്കാറ്റു എന്നിവയിൽ പെട്ട സങ്കടപ്പെടുമ്പോൾ തന്റെ ശക്തിപോലെ അവയെ ത്രാണനും ചെയ്യണം. അല്ലാതെ തന്റെ ശരീരം മാത്രം ത്രാണനും ചെയ്യരുതു്.

114. ആത്മനോയദിവാന്യേഷാം ഗൃഹേഷ്വേത്രേഥവാവലേ
ക്ഷേയന്തീനകഥയേൽ പിബത്തഞ്ചൈവവത്സകം.

തന്റെയോ അന്യന്റെയോ ഗൃഹം വിളുമ്പി, കളപ്പുര എന്നീ സ്ഥലങ്ങളിൽ ധാന്യം, സസ്യം, വിളവു് എന്നിവ പശുക്കൾ ഭക്ഷിച്ചാലും കന്നുകൾ കടിച്ചാലും താൻ അടിച്ചുകളയാതെയും ആരോടും പറയാതെയും ഇരിക്കണം.

115. അന്നേവിധിനായസ്തു ഗോഘ്നോഗാമനഗമതി
സഗോഹതൃക്തപാപം ത്രിഭിന്മാസൈർവ്യപോഹതി
ഗോഹതൃചെയ്തവൻ മൂന്നു മാസംവരെ വ്രതം അനുഷ്ഠിച്ചാൽ ആ പാപം തീർന്നു പരിശുദ്ധനാകും.

116. വൃഷ്ണൈകോദശാശാശ്ച ദദ്യാൽസുചരിതവ്രതഃ
അവിദ്യമാനേസർവസ്വം വേദവിദ്ദ്യോനിവേദയേൽ.

വേദാധ്യയനംചെയ്തു് സദാചാരയുക്തനായ ബ്രാഹ്മണനു് ഒരു ഋഷഭത്തോടുകൂടി പത്തു പശുവിനെ ദാനം ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു. അത്രത്തോളം ധനം തനിക്കില്ലാതിരുന്നാൽ തന്റെ ദ്രവ്യം മുഴുവനും ബ്രാഹ്മണന്റെ കൊടുക്കണം.

117. ഏതദേവവ്രതംകര്യ തപപാതകിനോദിജാഃ
അവകീർണ്ണീവിശുദ്ധ്യർത്ഥം ചാന്ദ്രായണമഥാപിവാ,

താഴെപ്പറയുന്ന അടയാളമുള്ള അവകീർണ്ണിയൊഴിച്ചു് മറ്റുള്ള ഉപപാപികളായ ഭീജന്മാരെല്ലാം പരിശുദ്ധിക്കായിട്ടു്, ഗോഹത്യയ്ക്കു പറ്റാത്ത പ്രായശ്ചിത്തം അല്ലെങ്കിൽ അതതു പാപത്തിന്നു തക്കവിധം ചാത്രായണപ്രതം ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു.

അവകീർണി പ്രായശ്ചിത്തം

118. അവകീർണിതുകാണേന ഗർഭഭേദചതുഷ്പഥേ
പാകയജ്ഞവിധാനേന യജ്ഞേതനിര്യതി.നിശി.

അവകീർണിയായവൻ ഒരാക്കണ്ണുള്ള കഴുതയുടെ വപകൊണ്ടു് പാകയജ്ഞവിധിപ്രകാരം രാത്രിയിൽ നാലു റോഡുകൾ കൂടുന്ന സ്ഥലത്തുവെച്ചു് നിര്യതിഭേദതയെ ഉദ്ദേശിച്ചു് ഹോമം ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു.

119. ഇത്യാഗൗവിധിവലോമാ നന്തശ്ചസമേത്യർചാ
വാതേന്ദ്രഗുരുവഹ്നിനാം ജുഹ്വയാത്സർപിഷാഹുതിഃ

അഗ്നിയിൽ വിധിപ്രകാരം നിര്യതിഭേദതയെക്കുറിച്ചു് കഴുതയുടെ വപകൊണ്ടു് ഹോമംചെയ്തശേഷം വായു, ബൃഹസ്പതി, ഇന്ദ്രൻ, അഗ്നി ഈ ദേവന്മാർക്കു വേദഗുഹ്വതിയാൽ ആജ്യഹോമം ചെയ്യണം.

120. കാമതേരേതസസ്സേകം വ്രതസ്ഥസ്യഭീജന്മഃ
അതിക്രമം വ്രതസ്യാഹുർ ധർമ്മജ്ഞാബ്രഹ്മവാദിനഃ

വ്രതാനുഷ്ഠാനമുള്ള ബ്രഹ്മചാരി സ്ത്രീയോനിയിൽ രേതസ്സു പതിപ്പിച്ചാൽ അവന്റെ വ്രതമഴിഞ്ഞുപോകുന്നതുകൊണ്ടു് അവനെ അവകീർണിയെന്നു മഹാത്മാർ പറയുന്നു.

121. മാരുതംപുരുഹുതഞ്ച ഗുരുംപാവകമേവപ
ചതുരോവ്രതിനോഭ്യേതി ബ്രാഹ്മണേജോവകീർണിനഃ

ആ അവകീർണിയുടെ ബ്രഹ്മതേജസ്സു് വായു, ബൃഹസ്പതി, ഇന്ദ്രൻ, അഗ്നി ഇവരെ സംബന്ധിക്കുന്നു. ആകയാൽ അവർക്കു് ഹോമം ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു.

122. ഏതസ്തിന്നേനസിപ്രാപ്തേ വസിത്യാഗർഭഭോജിനം
സപ്താഗാരാംശ്ചരേതൈക്ഷം സ്വകർമ്മപരികീർത്തയൻ.

ഗർഭഭോഗംചെയ്തു പ്രായശ്ചിത്തം തീർത്തശേഷം ആ കഴുതയുടെ തുകൽ ധരിച്ചു് തന്റെ ഭോഷം സകല ജനങ്ങളും അറിയത്തക്കവണ്ണം വിളിച്ചുപറഞ്ഞുകൊണ്ടു് ഏഴുവീട്ടിൽ അന്നഭിക്ഷയെടുക്കണം.

123. തേഭ്യോലബ്ധംയേനഭൈക്ഷേണ വർത്തനേകകാലികം
ഉപസ്പൃശംസ്രിഷവണം തപണ്യേനസവിശുദ്ധ്യതി

ആ ഏഴുവീട്ടിൽനിന്നും വാങ്ങിയ ഭിക്ഷ ഒരു ദിവസം ഒരുനേരം വീതം ഭുജിച്ചുകൊണ്ടു ത്രികാലത്തും സ്നാനം ചെയ്യണം. ഇങ്ങനെ ഒരു വത്സരം അനുഷ്ഠിച്ചാൽ പരിശുദ്ധനാകും.

ജാതിഭൂംശകരപാപപ്രായശ്ചിത്തം

124. ജാതിഭൂംശകരംകർമ്മ കൃതപാപ്യതമമിച്ഛയാ

ചരേത്സാന്തപനംകൃച്ഛം പ്രാജാപത്യമനിച്ഛയാ.

ജാതിഭൂംശകരങ്ങളായ പാപങ്ങളിൽ ഏതെങ്കിലും ഒന്ന് മനപ്പൂർവ്വം ചെയ്യുന്നതായാൽ സാന്തപനകൃച്ഛം അജ്ഞാനംനിമിത്തം ചെയ്താലും പ്രാജാപത്യകൃച്ഛം അനുഷ്ഠിക്കേണ്ടതാണ്.

125. സംകരാപാത്രകൃത്യാസു മാസംശോധനമൈന്ദവം

മലിനീകരണിയേഷു തപ്തസ്സുദ്യാവകസ്രാഹം.

സംകരീകരണം, അപാത്രികരണം, ഇവയിൽ ഏതെങ്കിലും ഒന്നു ചെയ്തവൻ ഒരു മാസം ചാന്ദ്രായണവ്രതമിരിക്കുകയും മലിനീകരണംചെയ്തവൻ മൂന്നുദിവസം തിളയ്ക്കുന്ന കഞ്ഞിവെള്ളം കുടിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുകയും പ്രായശ്ചിത്തമാകുന്നു.

ക്ഷത്രിയൻ മുതലായവരെ കൊന്നതിന് (പ്രായശ്ചിത്തം

126. തുരീയോബ്രഹ്മഹത്യായാഃ ക്ഷത്രിയസ്യവധേസ്മൃതഃ .

വൈശ്യേഷ്ടമാംശോവൃത്തസ്ഥേ ശുഭ്രേജ്ഞയസ്ത-

ഷോഡശഃ

ഒരുത്തൻ ഗുണവാനായ ക്ഷത്രിയനെ മനപ്പൂർവ്വം കൊന്നാൽ ബ്രഹ്മഹത്യയ്ക്കു വിധിച്ച പന്ത്രണ്ടു വത്സരം പ്രായശ്ചിത്തത്തിൽ നാലിലൊന്നും ഗുണവാനായ വൈശ്യനെക്കൊന്നാൽ എട്ടിലൊന്നും സദാചാരയുക്തനായ ശുഭ്രനെക്കൊന്നാൽ പതിനാറിലൊന്നും പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യണം.

127. അകാമതസ്തുരാജന്യം വിനിപാത്യഭിജോത്തമഃ

വൃഷഭൈകേസഹസ്രാഗാ ദദ്യാൽസുചരിവ്രതഃ

ബ്രാഹ്മണൻ അറിയാതെ ക്ഷത്രിയനെക്കൊന്നാൽ അതിനു പ്രായശ്ചിത്തമായി ഒരു ഋഷഭത്തോടു ആയിരം പശുക്കളെ ദാനംചെയ്യണം.

128. തൃബ്ബംചരേദാനിയതോ ജടീബ്രഹ്മഹണോവ്രതം

വസന്തദൂതരേഗ്രാമാ ദൃക്ഷമൂലനീകേതനഃ

അല്ലെങ്കിൽ ജടാധാരിയായി നഗരത്തിനു വെളിയിൽ വൃക്ഷച്ചുവട്ടിൽ മൂന്നുവർഷം ബ്രഹ്മഹത്യയ്ക്കു വിധിച്ചവ്രതം അനുസരിച്ചു വസിക്കണം.

129. ഏതദേവചരേദബ്ബം പ്രായശ്ചിത്തംഭിജോത്തമഃ

പ്രമാപ്യവൈശ്യംവൃത്തസ്ഥം ദദ്യാച്ചൈകശതംഗവാം.

ബ്രാഹ്മണൻ സദാചാരത്തോടുകൂടിയ വൈശ്യനെ അറിയാതെ കൊന്നാൽ മുൻപറഞ്ഞതുപോലെ ഒരു വത്സരം ഇരിക്കണം. അല്ലെങ്കിൽ ഒരു ഋഷഭത്തോടുകൂടി നൂറു പശുക്കളെ ദാനം ചെയ്യണം.

130. ഏതദേവവ്രതംകൃൽസ്തം ഷണ്മാസാചശുഭ്രഹാചരേൽ

വൃഷഭൈകോദഗാവാപി ദദ്യാദപിപ്രായശ്ചാസ്തിതാഃ

ബ്രാഹ്മണൻ അറിയാതെ സദാചാരമില്ലാത്ത ശൂദ്രനെ കൊന്നാൽ മേൽപ്പറഞ്ഞവിധം ആറുമാസംവരെ വ്രതമിരിക്കണം. അല്ലെങ്കിൽ ഒരു ജ്വരത്തോടുകൂടി പത്തുവെള്ളപ്പശുക്കളെ വേദജ്ഞനായ ബ്രാഹ്മണൻ ദാനം ചെയ്യണം.

131. മാർജാരനകലൗഹതപാ ചാഷംമംഡം കമേവച
ശ്വഗോധോലൂകകാകാംശ്വ ശൂദ്രഹത്യാവ്രതഞ്ചരേൽ.

പൂച്ച, കീരി, കാട, തവള, പട്ടി, ഉടുമ്പ്, കോട്ടാൻ, കാക്ക, ഇവയിലൊന്നിനെക്കൊന്നാൽ മോഹത്താൽ ശൂദ്രനെ വധിക്കുന്നതിനുള്ള വ്രതയശ്ചിത്തം ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു.

132. പയഃപിബേന്ത്രിരാത്രംവാ യോജനംവാധവനോവ്രജേൽ
ഉപസ്പൃശേൽസ്രവന്ത്യാംവാ സൂക്തംവാബ്ജേവതം
ജപേൽ.

മേൽപ്പറഞ്ഞ ജന്തുക്കളെ അറിയാതെ കൊന്നുപോയാൽ മൂന്നുദിവസം പാലു കുടിച്ച് ഉപവസിക്കണം. അതിനു ശക്തിയില്ലാത്തയാൽ മൂന്നു ദിവസം നിത്യവും ഒരു യോജന ദൂരത്തോളം നടക്കണം. അതിനു ശക്തിയില്ലാത്തയാൽ മൂന്നുദിവസം പുണ്യതീർത്ഥത്തിൽ സ്നാനം ചെയ്യണം. അതിനും ശക്തിയില്ലാത്തയാൽ മൂന്നുദിവസം വരണമന്ത്രം ജപിക്കണം.

133. അഭ്രിംകാർഷ്ണായസീന്ദ്രാ സ്പ്പഹത്യാദിജോത്തമഃ
പലാലഭാരകംഷണ്ഡേ സൈസകംചൈകമാഷകം.

ബ്രാഹ്മണൻ നല്ല സർപ്പത്തെയടിച്ചാൽ മനയുള്ള ഒരു ഇരുമ്പുവടിയും മറ്റുള്ള സർപ്പത്തെയടിച്ചാൽ വയ്ക്കോൽചുമട്ടും അല്പം വിലയുള്ള ഈയപ്പാത്രവും ദാനംചെയ്യണം.

134. ഘൃതകംഭംവരാഹേതു തിലദ്രോണത്തുതിത്തിരൗ
ശുകേദിഹായനംവത്സം ക്രൗഞ്ചംഹത്യാത്രിഹായനം.

ബ്രാഹ്മണൻ പന്നിയെക്കൊന്നാൽ ഒരു കുടം നെയ്യും ഊർകരികി ലിനെക്കൊന്നാൽ നാല്പ് ആഡകം എള്ളും കിളിയെക്കൊന്നാൽ രണ്ടു വയസ്സുള്ള പശുവിൻ കന്നിനെയും ക്രൗഞ്ചപ്പക്ഷിയെക്കൊന്നാൽ മൂന്നു വയസ്സുള്ള കന്നിനെയും ദാനം ചെയ്യണം.

135. ഹത്യാഹംസംവലാകാഞ്ച ബകംബർഹിണമേവച
വാനരംശ്വേനഭാസൗച സ്പർശയേദ്ബ്രാഹ്മണായഗാം.

അന്നം, കൊക്കു്, മയിൽ, കരണ്ടു്, ഗരുഡൻ, വെള്ളിപ്പക്ഷി ഇവയിലൊന്നിനെ കൊന്നാൽ ബ്രാഹ്മണൻ ഒരു ഗോദാനം ചെയ്യണം.

136. വാസോദദ്യാദ്ധയംഹത്യാ പഞ്ചനീലാൻവൃഷാൻഗജഃ
അജമേഷാവനഡാഹം ഖാംഹതൈകഹായനം.

കുതിരയെ കൊന്നാൽ വസ്യദാനവും ആനയെ കൊന്നാൽ അഞ്ചു് കറുത്ത ജ്വരദോനവും വെള്ളാടിനെയോ ചെമ്മരിയാടിനെയോ കൊന്നാൽ ഒരു ജ്വരദോനവും കഴുതയെക്കൊന്നാൽ ഒരു വയസ്സുള്ള പശുവിൻകന്നം ദാനം ചെയ്യണം.

137. ക്രവ്യാദാംസ്തൂഗാൻഹത്യാ ധേനുന്ദദ്യാൽപയസിനീം
അക്രവ്യാദാൻവത്സതരീ മുഷ്ടംഹത്യാതുക്രൂഷ്ണലം.

മാംസം ഭുജിക്കുന്ന മൃഗങ്ങളെക്കൊന്നാൽ പാലുള്ള ഒരു പശുവിനെയും മാംസഭുജകളല്ലാത്ത മാൻ മുതലായവയെ കൊന്നാൽ മുലകുടിമാറിയ ഒരു കന്നിനെയും ഒട്ടകത്തെ കൊന്നാൽ ഒരു കന്നിയിട സ്വസ്തൃവും ദാനം ചെയ്യണം.

138. ജീവകാർമുകബന്ധാവീൻ പൃഥഗ്ദ്വ്യാഭിശുദ്ധയേ
ചതുർണാമപിവർണാനാം നാരീർഹതാപനവസ്ഥിതാഃ

പതിവ്രതയല്ലാത്ത ബ്രാഹ്മണസ്ത്രീയെ കൊന്നാൽ ഒരു ചേണത്തെയും ക്ഷത്രിയസ്ത്രീയെ കൊന്നാൽ ഒരു വില്ലും വൈശ്യസ്ത്രീയെ കൊന്നാൽ ഒരു വരയാടും ഒരു ശൂദ്രസ്ത്രീയെ കൊന്നാൽ ഒരു ചെമ്മരിയാടും ദാനം ചെയ്യണം.

139. ദാനേനവധനിർണേകം സർപ്പാഭീനാമശക്നവൻ
ഏകൈകശശ്വരേൽകൃഹ്ഠം ദ്വിജഃ പാപാപനത്തയേ.

പാമ്പു മുതലായ ജന്തുക്കളെ കൊന്നതിനു പ്രായശ്ചിത്തദ്രവ്യം കൊടുക്കുന്നതിന് അശക്തനായ ബ്രാഹ്മണൻ അതതു പാപം പോക്കുന്നതിനായി ഓരോ പ്രാജാപത്യകൃഹ്ഠം ചെയ്യണം.

140. അസ്ഥിമതാതുസത്പാനാം സഹസ്രസ്യപ്രമാപണേ
പൂർണേചാനന്യനസ്ഥ്നാനു ശൂദ്രഹത്യോപ്രതംചരേൽ.

അസ്ഥിയുള്ള പ്രാണികളെ ആയിരംവരെ കൊന്നാലും അസ്ഥിയില്ലാത്ത കൊതുക്, ഈച്ച, പുഴ മുതലായ ജന്തുക്കളെ ഒരുവണ്ടി ഭാരം വരെ കൊന്നാലും ശൂദ്രവധത്തിനു വിധിച്ച പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യേണ്ടതാണ്.

141. കിഞ്ചിദേവതുവിപ്രായ ദ്വ്യാഭസ്ഥിമതാംവയേ
അനസ്ഥ്നാഞ്ചൈവഹിംസായാം പ്രാണായാമേന—
ശുദ്ധ്യതി.

അസ്ഥിയുള്ള ജന്തുക്കളെ കൊന്നാൽ ഒരു പണം ബ്രാഹ്മണനു കൊടുക്കേണ്ടതാണ്. അസ്ഥിയില്ലാത്തവയിൽ ഒന്നിനെ കൊന്നാൽ പ്രാണായാമം ചെയ്യണം.

142. ഫലദാനാതുവൃക്ഷാണാം ഹേദനേജപ്യമൃക്മരതം
ഗുല്ഫമവല്ലീലതാനാഞ്ച പുഷ്പിതാനാഞ്ചവീര്യധാം.

ഫലം കൊടുക്കുന്ന മരം, ചെടി, പുൽക്കാട്, മരങ്ങളുടെ മുകളിൽ പടർന്നിരിക്കുന്ന വള്ളി, പുഷ്പിച്ചിരിക്കുന്ന മത്തൻ മുതലായ വള്ളി ഇവ അറിയാതെ വെട്ടിക്കളഞ്ഞാൽ നൂറു ഗായത്രിമന്ത്രം ജപിക്കണം.

143. അന്നാഭ്യജാനാംസത്പാനാം രസജാതാഞ്ചസർവ്വശഃ
ഫലപുഷ്പോത്സവനാഞ്ച ഘൃതപ്രാശോവിശോധനം.

അന്നം മുതലായവയിലും ശർക്കരയിലും രസം ഇരിപ്പപ്പു മുതലായവയിലും ഫലം, പുഷ്പങ്ങൾ, അത്തി മുതലായവയിലും പഴങ്ങളിലും ഉണ്ടായ ജന്തുക്കളെ അറിയാതെ ഭുജിച്ചവൻ നെയ്യ് ഭുജിച്ചാൽ പരിശുദ്ധനാകും.

144. കൃഷ്ണജാനാമോഷധീനാം ജാതാനാഞ്ചസ്വയംവനേ
വൃഥാലംഭേനഗച്ഛേൽഗാം ദിനമേകംപയോവ്രതഃ

ഊഴത സ്ഥലത്തിലും കാട്ടിലും മുളച്ചിരിക്കുന്ന ചെടികൾ വൃഥാ ഹേദിച്ചുകളഞ്ഞാൽ ഒരുദിവസം പാലുമാത്രം ഭക്ഷിച്ച് പശുവിനെ പിന്തുടർന്നുപോകണം.

145. ഏതെൻപ്രതൈരപോഹ്യംസ്യാ ദേനോഹിംസാസം—
മുതഭവം.
ജ്ഞാനാജ്ഞാനകൃതംകൃത്സ്നം ശൃണുതാനദ്യക്ഷേണേ.

അറിഞ്ഞും അറിയാതെയും ചെയ്യപ്പെട്ട കൊലയ്ക്ക് ഇപ്പോൾ പറഞ്ഞ പ്രായശ്ചിത്തങ്ങൾ ചെയ്താൽ പരിശുദ്ധനാകും. ഇനി അഭക്ഷ്യ ഭക്ഷണത്തിന് പ്രായശ്ചിത്തം പറയാം.

അഭക്ഷ്യഭക്ഷണപ്രായശ്ചിത്തം

146. അജ്ഞാനാഭാതണീംപീത്വാ സംസ്കാരേണൈവ—
ശുദ്ധ്യതി
മതിപൂർവ്വമനിർദ്ദേശ്യം പ്രാണാന്തികമിതിസ്ഥിതിഃ

ബ്രാഹ്മണൻ അറിയാതെ മദ്യപാനം ചെയ്താൽ അബ്ധുകൂഹാരം ചെയ്ത് പുനരുപനയനം ചെയ്യണം. എന്നാൽ പരിശുദ്ധനായി തീരും. അറിഞ്ഞുകൊണ്ട് മദ്യപാനംചെയ്താൽ പ്രാണനിരിക്കണവരെ പ്രായശ്ചിത്തമില്ലയെന്നു ശാസ്ത്രാഭിപ്രായം. (മരണംവരെ പ്രായശ്ചിത്തമില്ല.)

147. ആപസ്സരാഭാജനസ്ഥാ മദ്യഭാണധസ്ഥിതാസ്തഥാ
പഞ്ചരാത്രംപിബൻപീത്വാ ശംഖപുഷ്പീശ്രിതംപയഃ
മദ്യപാത്രത്തിൽ ഇരിക്കുന്ന ജലം കടിച്ചാൽ ശംഖപുഷ്പമിട്ടു കാച്ചിയ പാൽ മാത്രം അഞ്ചുദിവസം കടിച്ചു ഉപവാസമിരിക്കണം.

148. സ്തപ്താഭത്വാചമദിരാം വിധിവൽപ്രതിഗൃഹ്യപ
ശുദ്രോച്ഛിഷ്യാത്വപീത്വാപഃ കശവാരപിബേന്ദ്രത്യഹം.
മദ്യം സ്തർശിച്ചാലും ഭാനംചെയ്താലും വാങ്ങിയാലും ശുഭൻ കടിച്ചു ശേഷിച്ച ജലം കടിച്ചാലും ദർഭയിട്ടു കാച്ചിയ തിളയ്ക്കുന്ന വെള്ളം പാനം ചെയ്തുകൊണ്ട് മൂന്നുദിവസമിരിക്കണം.

149. ബ്രാഹ്മണസ്തസുരാപസ്യ ഗന്ധമാശ്രായസോമപഃ
പ്രാണാനപ്സുത്രിരാചമ്യ ഘൃതംപ്രാശ്യവിശുദ്ധ്യതി.
സോമപാനംചെയ്ത ബ്രാഹ്മണൻ മദ്യപിച്ചിരിക്കുന്നവനെപ്പോലെ വായ് നാറിയാൽ ജലത്തിനടിയിൽ മുങ്ങിക്കിടന്ന മൂന്നു പ്രാണായാമം ചെയ്ത് നെയ് ഭക്ഷിച്ചാൽ പരിശുദ്ധനായിത്തീരും.

150. അജ്ഞാനാൽപ്രാശ്യവിൻമുത്രം സുരാസംസ്തപ്തം—
മേവമപ.
പുനസ്സംസ്കാരമർഹന്തി ത്രയോവർണാഭിജാതയഃ

ഭിജാതികളായ ബ്രഹ്മ, ക്ഷത്രിയ, വൈശ്യന്മാർ മൂന്നുപേരും അജ്ഞാനം നിമിത്തം മലമുത്രം, കള്ളിൽ സംബന്ധപ്പെട്ട വസ്തുഇവ ആസ്വദിച്ചാൽ പുനരുപനയനം ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു.

പുനരുപനയനവീധി

151. വപനംമേഖലാദണ്ഡോ ക്ഷേപചര്യാപ്രതാനിച
നിവർത്തന്തേദിജാതീനാം പുനസ്സംസ്കാരകർമ്മണി.

പുനരുപനയനം ചെയ്യുമ്പോൾ ക്ഷൗരം, മഞ്ജീബന്ധനം, ദണ്ഡം, ഭിക്ഷയെടുക്കൽ ഈ പ്രതങ്ങൾ ഇല്ലാത്തതാകുന്നു.

152. അഭോജ്യാനാതുഭക്തപാനം സ്രീശുഭ്രോച്ഛിഷ്ടമേഖച
ജലധാമാംസമക്ഷേപഞ്ച സപ്തരാത്രംയവാൻപിബേൽ.

അറിയായ്ക്കകൊണ്ട് ഭജിക്കുന്നതിനു യോഗ്യമായ അന്നം, സ്രീ, ശുഭ്രൻ ഇവർ ഭക്ഷിച്ച ശിഷ്ടം, ചീത്തമാംസം ഇവ ഭക്ഷിച്ചാൽ ഏഴുദിവസത്തോളം പ്രതിഭിന്നം ഒരു പ്രാവശ്യം കോതമ്പകത്തിൽ കുടിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കണം.

153. ശുക്ലാമ്ലനികഷായാംശ്ച പീതപാമേധ്യാന്യപിദിജഃ
താവൽവേത്യപ്രയതോ യാവത്തന്നപ്രജത്യധഃ

ശുദ്ധമായിരുന്ന കാലത്തും പുളിച്ച സാധനങ്ങൾ, വിഭീതകഷായങ്ങൾ, പിരിഞ്ഞ പാൽ മുതലായവയിൽ ഏതെങ്കിലും ഒന്ന് ബ്രാഹ്മണൻ കഴിച്ചാൽ അതു ജീർണ്ണമാകുന്നതുവരെ പരിശുദ്ധനാകുന്നതല്ല.

154. വിഡ്ഢരാഹവരോഷ്ഠാണാം ഗോമായോഃകപികാകയോഃ
പ്രാശ്യമൂത്രപുരിഷാണി ദിജശ്ചാന്ദ്രായണംചരേൽ.

പീപ്പന്നി, കഴുത, ഒട്ടകം, ഊളൻ, കരണ്ടു്, കാക്ക ഇവയുടെ മല മൂത്രങ്ങൾ ബ്രാഹ്മണൻ അറിയാതെ ആസ്വദിച്ചാൽ ചാന്ദ്രായണവ്രതം ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു.

155. ശുഷ്കാണിഭക്തപാമാംസാനി ഭോമാനികവകാനിച
അജ്ഞാതഞ്ചൈവസുനാസ്ഥ മേതദേവപ്രതഞ്ചരേൽ.

ഉലർന്ന മാംസം, കൂൺ, ഏതു ജന്തുവിന്റേതെന്നറിവില്ലാത്ത മാംസം, കമ്പോളത്തിൽ വിൽക്കുന്ന മാംസം ഇവ ഭക്ഷിച്ചാലും ചാന്ദ്രായണവ്രതം അനുഷ്ഠിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

156. ക്രവ്യാദസ്യുകരോഷ്ഠാണാം ക്ഷുടാനാഞ്ചക്ഷേണേ
നരകാകഖരാണാഞ്ച തപ്തകൃച്ഛ്രംവിശോധനം.

പീപ്പന്നി, ഒട്ടകം, കോഴി, മനുഷ്യൻ, കാകൻ, കഴുത ഇവയുടെ മാംസം അറിഞ്ഞുകൊണ്ടു ഭക്ഷിച്ചാൽ തപ്തകൃച്ഛ്രം അനുഷ്ഠിക്കുന്നതു പ്രായശ്ചിത്തമാകുന്നു.

157. മാസികാനന്തുയോഗ്നീയാ ദസമാവർത്തകോദിജഃ
സത്രിണ്യഹാന്യുപവസേ ദേകാഹഞ്ചോദകേവസേൽ.

സമാവർത്തപ്രതമാകാത്ത ബ്രഹ്മചാരി സപിണ്ഡീകരണത്തിനു മുൻപ് മാസികശ്രാദ്ധത്തിൽ ബ്രാഹ്മണാർത്ഥിയായിരുന്നാൽ മൂന്നുദിവസം ഉപവസിക്കണം. അതിൽ ഒരു ദിവസം ജലത്തിൽ വസിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

158. ബ്രഹ്മചാരിതൃയോഗ്നീയാ നമുമാംസംകഥഞ്ചന
സകൃതപാപ്രാകൃതംകൃച്ഛ്രം വ്രതശേഷംസമാപയേൽ.

ബ്രഹ്മചാരി അറിവില്ലായ്മകയാലോ ആപത്തിലോ മധുമാംസം ക്ഷിച്ചാൽ പ്രാജാപത്യകൃഹ്നം ചെയ്ത് തന്റെ സമാവർത്തനവ്രതം സമാപ്തിയാക്കണം.

159. ബിഡലകാകാഖ്യ ഛരിഷ്ടം ജഗ്ധാശ്വനകലസ്യച
കേശകീടാവപന്നഞ്ച പിബേൽബ്രഹ്മസുവർച്ചലാം.

പൂച്ച, എലി, കാകൻ, പട്ടി, കീരി ഇവ തിന്നശേഷിച്ചതും രോമം, പഴുക് ഇവ സംബന്ധപ്പെട്ടവയും ധൂളി, മണ്ണ് ഇവ വീണതും ക്ഷിച്ചാൽ ദർഘിട്ട തിളപ്പിച്ചുകാച്ചിയ ജലം കുടിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

160. അഭോജ്യമന്നനാത്തവ്യ മാത്മനശ്ശുദ്ധിമിഹതാ
അജ്ഞാതഭക്തംതുത്താര്യം ശോധ്യംവാപയാശു—

ശോധനൈഃ

തന്റെ ആത്മശുദ്ധി ഇഹിക്കുന്നവൻ മേല്പറയപ്പെട്ടവ ക്ഷിക്കുന്ന തിനയോഗ്യമായ അന്നം അറിഞ്ഞുകൊണ്ടു ഭുജിക്കരുത്. അറിയാതെ ക്ഷിച്ചാൽ ഛർദ്ദിച്ചുകളയേണ്ടതാണ്. അല്ലെങ്കിൽ വിധിപ്രകാരം പ്രായശ്ചിത്തത്താൽ ശുദ്ധിചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു. ഛർദ്ദിച്ചപക്ഷം ലഘുവായ പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യണം.

161. ഏഷോനദ്യാദനസ്യോക്തോ വ്രതാനാംവിവിധോ—

വിധിഃ

സ്നേയദോഷാപഹർത്തുണാം വ്രതാനാംശ്രൂയതാംവിധിഃ

അക്ഷേപക്ഷേണത്തിനു പ്രായശ്ചിത്തം പറഞ്ഞു. ഇനി പലവിധം മോഷണത്തിനു പ്രായശ്ചിത്തം പറയാം.

162. ധാന്യാനധനചര്യോണി കൃതാകാമാദിജോത്തമഃ
സ്വജാതീയഗൃഹാദേവ കൃഹ്നാബ്ധേനവിശുദ്ധ്യതി.

ബ്രാഹ്മണൻ തന്റെ ജാതിയുടെ ഗൃഹത്തിൽനിന്ന് അധികമായ ധാന്യം, അന്നം, ദ്രവ്യം ഇവ മനപ്പൂർവ്വം മോഷ്ടിച്ചാൽ പ്രത്യേകം ഒരു വത്സരംവരെ ആ മോഷണത്തിനുതക്കവിധം പ്രാജാപത്യകൃഹ്നവ്രതമനുഷ്ഠിക്കേണ്ടതാണ്.

163. മനുഷ്യാണാതുഹരണേ സ്രീണാംക്ഷേത്രഗൃഹസ്യച
കുപവാപീജലാനാഞ്ച ശുദ്ധിശ്ചാന്ദ്രായണംസ്മൃതം.

പുരുഷൻ, സ്ത്രീ, ക്ഷേത്രം, ഗൃഹം ഇവയും കിണറ്റ്, കുളം ഇവയുടെ ജലവും മോഷ്ടിച്ചാൽ പ്രത്യേകം പ്രത്യേകം ചാന്ദ്രായണവ്രതം അനുഷ്ഠിക്കേണ്ടതാണ്.

164. ദ്രവ്യാണാമല്പസാരാണാം സ്നേയംകൃതാപന്യവേശ്മതഃ
ചരേത്സാന്തപനംകൃഹ്നം തന്നിര്യാത്യാത്മശുദ്ധയേ.

അല്പം വിലയുള്ള ദ്രവ്യങ്ങൾ അപഹരിച്ചാൽ അത് ഉടമസ്ഥൻ കൊടുത്തു അതിന്റെ ദോഷനിവൃത്തിക്കായി പ്രത്യേകം ചാന്ദ്രായണവ്രതം അനുഷ്ഠിക്കേണ്ടതാകുന്നു. സമസ്തവിധചോരണകാര്യത്തിലും ഉടമസ്ഥൻ ദ്രവ്യംകൊടുത്തു പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യണം.

165. ക്ഷേപഭോജ്യാപഹരണേ യാനശയ്യാസനസ്യച
പുഷ്പമൃലഫലാനാഞ്ച പഞ്ചഗവ്യംവിശോധനം.

പലഹാരം, പായസം, വാഹനം, ശയ്യ, ആസനം, പുഷ്പം, പഴം, കിഴങ്ങ് ഇവയിൽ ഒന്ന് അപഹരിച്ചാൽ പഞ്ചഗവ്യം സേവിക്കൽ പ്രായശ്ചിത്തമാകുന്നു.

166. തുണകാഷ്ഠദ്രമാണാഞ്ച ശുഷ്കാർന്നസ്യഗൃധസ്യച
ചേലചർമ്മാമിഷാണാഞ്ച ത്രിരാത്രംസ്യാദഭോജനം.

സുലഭമായ പുല്ലു, വൈക്കോൽ, വിറക്, മരം, അരി, ശർക്കര, വസ്ത്രം, തുകൽ, മാംസം ഇവയിലൊന്ന് അപഹരിച്ചാൽ മൂന്നുദിവസം ഉപവസിക്കേണ്ടതാണ്.

167. മണിമുക്താപ്രവാളാനാം താമ്രസ്യരജതസ്യച
അയഃകാംസ്യോപലാനാഞ്ച ദ്വാദശാഹംകണാനതാ.

മണി, മുത്തു, പവിഴം, ചെമ്പു, വെള്ളി, ഇരുമ്പു, വെൺകലം, കല്ല് ഇവയിലൊന്ന് അപഹരിച്ചാൽ ഗോതമ്പു അരി ഇവ പന്ത്രണ്ടു ദിവസം ഭജിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

168. കാർപ്പാസകീടജോർണാനാം ദ്വിശഹൈകശഹസ്യച
പക്ഷിഗന്ധൗഷധീനാഞ്ച രജേണാശ്ചൈവത്ര്യഹംപയഃ

പഞ്ഞി, പട്ടന്തൽ, ആട്ടരോമം, രണ്ടു കളമ്പുള്ള മൃഗം മുതലായവ, ഓറക്കുള്ള കുന്നിര മുതലായവ, പക്ഷി, ചന്ദനം മുതലായ ഔഷധി, കയറ്റ് ഇവയിലൊന്നെങ്കിലും അപഹരിച്ചാൽ മൂന്നുദിവസം പാലുകുടിച്ചു കൊണ്ടിരിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

169. ഏതൈർവ്രതൈരപോഹേത പാപംസ്തേയകൃതംദ്വിജഃ
അഗമയാഗമനീയതു വ്രതൈരേഭീരപാനദേൽ.

ദ്വിജൻ അപഹരിച്ചാലുള്ള പാപം ഈ വ്രതങ്ങൾകൊണ്ടു നിവൃത്തി കേണ്ടതാകുന്നു. പ്രാപിക്കാൻ പാടില്ലാത്തവരെ പ്രാപിച്ചാൽ ഇനി പറയുന്ന വ്രതങ്ങളെക്കൊണ്ട് ആ പാപം പരിഹരിക്കണം.

170. ഗുരുതലപ്രതംകുര്യാ ദ്രേതസ്സീക്താസ്വയോനിഷ്ഠ
സഖ്യഃ പശുസ്യചസ്രീഷ്ഠ കുമാരീസ്വസൃജാസ്യച.

സഹോദരി, ഇഷ്ടന്റെ ഭാര്യ, മരുമകൾ, കന്യകയായ സ്ത്രീ, ചണ്ഡാലസ്ത്രീ ഇവരിൽ ഒരത്തിയിൽ തന്റെ രേതസ്സു പതിപ്പിച്ചാൽ ഗുരു പത്നി പ്രാപ്തിക്കുന്നതിനു പറഞ്ഞ പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു.

171. പൈതൃഷ്വസേയീംഗേനീം സ്വസ്രീയാമ്മാതുരേവച
മാതുശ്ചഭ്രാതൃസ്തനയാം ഗതപാചാദ്രായണംചരേൽ.

പിതാവിന്റെ സഹോദരിയുടെ പുത്രി ഭിന്നോദരിയായ സഹോദരി, അമ്മയുടെ സഹോദരി പുത്രി, അമ്മാവന്റെ മകൾ ഇവരെ പ്രാപിച്ചാൽ ഓരോ ചാദ്രായണവ്രതം അനുഷ്ഠിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

172. ഏതാസ്തിസ്രസ്തഭാര്യാരേവ നോപയച്ഛേതുബുദ്ധിമാൻ
ജ്ഞാതിത്വേനാനുപേയാസ്താഃ പതതിഹൃപയനന്ധഃ

അച്ഛൻ പെങ്ങളുടെ പുത്രി, അമ്മാവന്റെ പുത്രി, അമ്മയുടെ സഹോദരിപുത്രി, അമ്മവാ വലിയമ്മയുടെ പുത്രി, ഈ മൂന്നു പേരെയും ബുദ്ധിശാലിയായിരിക്കുന്നവൻ വിവാഹം ചെയ്യരുതു്. ചെയ്താൽ ഈ ജന്മത്തിൽ തന്നെ പതിതനാകുന്നു. പരലോകത്തിൽ നരകത്തിൽ പതിക്കും. അവരും ജ്ഞാതിസ്ത്രീകളോടു സദൃശകളാണ്.

173. അമാനുഷീഷുപുരുഷ ഉദക്യായാമയോനിഷു
രേതസ്സിക്തപാജലേ ചൈവക്രമം സാന്തപനഞ്ചരേൽ.

മനുഷ്യൻ പശുജാതികളെ ഒഴിച്ചു മാറ്റി മൃഗജാതിയിലും, തീണ്ടായിരുന്നവരും, ബന്ധുവില്ലാത്തവരും, എന്നിവരുടെ യോനിയിലും യോനിയില്ലാത്ത ഭിക്ഷകളിലും ജലത്തിലും രേജസ്സു പതിപ്പിച്ചാൽ സാന്തപനക്രമം ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു. പശുയോനിയിൽ പതിപ്പിച്ചാൽ അവകീർണിജ്ഞു വിധിച്ച പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യണം.

174. മൈഥുനേ സമാസേവ്യ പുംസിയോഷിതിവാദിജഃ
ഗോയാനേപ്സുഭിവാചൈവ സവാസാസ്സാനമാചരേൽ

ബീജൻ മാടകളെക്കെട്ടിയ വണ്ടി മുതലായ വാഹനത്തിലും, ജലത്തിലും, പകലും ഭാര്യയെ പ്രാപിച്ചാൽ ധരിച്ചിരിക്കുന്ന വസ്ത്രത്തോടുകൂടി സ്നാനം ചെയ്യേണ്ടതാണ്. പുരുഷനെ ആലിംഗനം ചെയ്ത അവനിൽ ബീജനിർഗമനം ഉണ്ടാക്കിയാലും പ്രായശ്ചിത്തം ഇതുതന്നെയാകുന്നു.

175. ചണ്ഡാലാന്ത്യസ്രീയോഗതപാ ഭൂക്തപാചപ്രതിഗൃഹ്യച.
പതത്യജ്ഞാനതോവിപ്രോ ജ്ഞാനാത്സാമ്യന്തുഗഹമതി.

ബ്രാഹ്മണൻ അജ്ഞാനംകൊണ്ടു ചണ്ഡാലസ്രീ മുതലായ ഹീനജാതിസ്രീകളെ പ്രാപിച്ചാലും അവരോടുകൂടിയിരുന്ന ഭൂജിച്ചാലും അവരോടു ഭാനം വാങ്ങിയാലും പതിതനാകുന്നതാകുന്നു. അറിഞ്ഞു ചെല്ലാൽ ആ ജാതിയായിത്തീരും.

176. വിപ്രഭൃഷ്ടാംസ്രീയംഭേന്താ നിരുംധ്യാദേകവേശ്മി
യൽപുംസഃപരദാരേഷു തച്ചൈനാഞ്ചാരയേദംവതം.

വ്യഭിചാരിണിയായ പതിയെ യാതൊരു കാര്യങ്ങളും ചെയ്യുന്നതിനവലിക്കാതെ ഒരു ഗൃഹത്തിൽതന്നെ ഇരുത്തി അവരും പരസ്രീഗമനത്തിനു വിധിച്ച പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു. ഒരു പ്രാവശ്യം മാത്രം വ്യഭിചരിച്ചാൽ അവരും മേൽപറഞ്ഞതിൽനിന്നും പകുതി പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു.

177. സാചേൽപുനഃ പ്രഭൃഷ്യേത്തു സദശേനോപയന്ത്രിതാ
ക്രമംചാദ്രായണഞ്ചൈവ തദസ്യഃ പാവനംസ്മൃതം

വീണ്ടും ഒരു പ്രാവശ്യംകൂടി അവരും സ്വജാതിജനാൽ വിളിക്കപ്പെട്ട അവനെ പ്രാപിച്ചാൽ അവരും പ്രാജാപത്യക്രമംചാദ്രായണവും പ്രായശ്ചിത്തമാകുന്നു.

178. യൽകരോത്യേകരാത്രേണ വൃഷലീസേവനാദിജഃ
തൽക്ഷൈലഗ്ജപന്നിത്യം ത്രിഭിർവ്വരൈർവ്യപോഹതി

ബീജാതിജൻ ചണ്ഡാലസ്രീയെ ഒരുദിവസം പ്രാപിച്ചാൽ ആ പാപം മൂന്നു വത്സരം ഭിക്ഷയെടുത്തുഭൂജിച്ചുകൊണ്ടും സദാ ഗായത്രിജപം ചെയ്തുകൊണ്ടും ഇല്ലാതാക്കേണ്ടതാകുന്നു.

179. ഏഷാം പാപകൃതാമുക്താ ചതുർണാമപിനിഷ്കൃതിഃ
പതിതൈസ്സം പ്രയുക്താനാ മിമാഃ ശ്രൗതനിഷ്കൃതിഃ

പലവിധമായ ഹിംസ, അക്ഷേപക്ഷേണം, ചോരണം, അഗമധാഗമനം, എന്നീ കൃത്യങ്ങൾ ചെയ്യുന്ന മഹാപാപികളായ നാലു വർണ്ണന്മാർക്കും പ്രായശ്ചിത്തം പറഞ്ഞു. ഇനി പതിതന്മാരോടുകൂടിയവർക്കു വേണ്ട പ്രായശ്ചിത്തം പറയാൻ തുടങ്ങുന്നു.

പതിതരോടു കൂടിയവർക്കു പ്രായശ്ചിത്തം

180. സംവത്സരേണപതതി പതിതേനസഹാചരൻ
യാജനാധ്യാപനാദ്യൗ നാനതുയാനാസനാശയാൽ.

പതിതനോടുകൂടി ഒരു വാഹനത്തിൽ ഇരിക്കുക, ഒരു ആസനത്തിലിരിക്കുക, ഒന്നിച്ചുണ്ണുക ഇവ ചെയ്താൽ ഒരു വത്സരംകൊണ്ടു പതിതനാകും. അവനു യാഗം ചെയ്യിച്ചാലും, അദ്ധ്യയനം ചെയ്യിച്ചാലും അവനോടു വിവാഹസംബന്ധം ചെയ്താലും പതിതനാകും.

181. യോയേനപതിതേനൈഷാം സംസർഗം യാതിമാനവഃ
സതസ്യേവപ്രതം കര്യാത്തത്സംസർഗവിശുദ്ധയേ.

യാതൊരുത്തൻ ഏതു പാപിയോടു സംസർഗം ചെയ്യുമോ അതാതു ദൂഷം അതു പാപികൾക്കു പറഞ്ഞ പ്രതം സംസർഗഭോഷ പരിഹരണത്തിനായി അനുഷ്ഠിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

182. പതിതസ്യോദകം കാര്യം സപിണ്ഡൈർബാധ്യവൈർ-
ബഹിഃ
നിന്ദിതേഹനിസായാഹ്നേ ജ്ഞാതൃതപിശ്ചസന്നിധൗ.

പതിതൻ പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യാതിരുന്നാൽ അവന്റെ സപിണ്ഡൻ സോദകൻ മുതലായവർ അവന്റെ ഭോഷം കേട്ടാലുടനെ നവമിതിമിയിൽ സായാഹ്നത്തിൽ അവന്റെ സമസ്തബന്ധ്യക്കളെയും പുരോഹിതന്റെയും ഗുരുവിന്റെയും മുമ്പിൽ നഗരത്തിനു പുറത്തുവെച്ചു തർപ്പണം ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു.

183. ദാസീഘടമപാംപൂണ്ണം പര്യസ്യേൽ പ്രേതവല്ലഭാ
അഹോരാത്രമപാസീരന്നാശഘം ബാധ്യവൈസ്സഹ.

അപ്പോൾ ആ ജ്ഞാതികൾ തങ്ങളുടെ വേലക്കാരിയെക്കൊണ്ടു ജലം നിറച്ച ഒരു പഴയ കുടംവരുത്തി അതിൽ ആ പതിതനെ ആവാഹനം ചെയ്തു അതു മൃതശരീരത്തിനു ചെയ്യുന്നതുപോലെ ദക്ഷിണാഭിമുഖമായി ഉടച്ചശേഷം ഒരു ദിവസം പുലയാചരിക്കണം.

184. നിവർത്തരംശ്ചതസ്സാത്തു സംഭാഷണസഹാസനേ
ദായാദ്യസ്യപ്രദാനഞ്ച യാത്രാചൈവഹിലൗകികീ.

ഇതിനുശേഷം ആ പതിതനോടു സഹവസിക്കുകയും സംസാരിക്കുകയും ചെയ്യരുത്. അവന്റെ പിതാവു് തന്റെ ദ്രവ്യത്തിൽനിന്നും അവനു ഭാഗം കൊടുക്കരുത്. അവനോടു ചേർന്നു ഹവ്യകവ്യങ്ങൾ ചെയ്യരുത്. കടം കൊടുക്കുകയും അവൻ ചെയ്യുന്ന ശ്രാദ്ധത്തിൽ ബ്രാഹ്മണന്മാർക്കുമ്മിരിക്കുകയും ചെയ്യരുത്.

185. ജ്യേഷ്ഠതാചനിവർത്തേത ജ്യേഷ്ഠാവാപ്യഞ്ചയദ്ധനം
ജ്യേഷ്ഠാംശംപ്രപ്നുയാച്ചാസ്യ യവീയാൻ-

ഗുണതോധികഃ

അവൻ ജ്യേഷ്ഠന്റെ മര്യാദയ്ക്കുതക്ക യോഗ്യനല്ല. അവനു് എട്ടുകുറുലഭിക്കുകയില്ല. അവന്റെ അടുത്ത സഹോദരൻ ഗുണശാലിയായിരുന്നാൽ അവനു ആ എട്ടുകുറു കൊടുക്കേണ്ടതാകുന്നു.

186. പ്രായശ്ചിത്തേതുചരിതേ പൂർണകംഭോപാനവം
തേനൈവസാർദ്ധംപ്രാസ്യേയഃ സ്നാതാപുണ്യേ—
ജലാശയേ.

പതിതൻ വിധിപ്രകാരം പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്തശേഷം പുണ്യതീർത്ഥത്തിൽ അവന്റെ ജ്ഞാതികളോടൊന്നിച്ചു സ്നാനം ചെയ്ത ജലം നിറച്ചു പതിയ കടം ജലത്തിൽ ഇടണം.

187. സത്യാപ്സുതംഘടംപ്രാസ്യ പ്രവിശ്യഭവനംസ്വകം
സദ്യ്യാണിജ്ഞാതി കാര്യാണി യഥാപൂർവ്വംസമാചരേൽ.

ആ കടം ജലത്തിൽ ഇട്ടശേഷം ആ പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്തവൻ തന്റെ ഗൃഹത്തിൽവന്നു താൻ പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്തുകൊള്ളാത്തതിനുമുമ്പേ മരിച്ചുപോയ ജ്ഞാതികൾക്കു താൻ ചെയ്യേണ്ടതായ തർപ്പണാദികാര്യങ്ങൾ ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു.

188. ഏതദേവവിധിഃ കര്യദ്യോഷിൽസുപതിതാസ്വപി
വസ്രാണപാനംദേയത്തു വസേയശ്ചഗൃഹാന്തികേ.

പതിതകളായ സ്ത്രീകൾക്കും ഈ വിധി ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു. എന്താൽ ആ സ്ത്രീകൾ പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യാതിരുന്നാലും അവർക്കു ഗൃഹത്തിനു പുറത്തൊരു മാടമുണ്ടാക്കി അതിൽഇരുത്തി അന്നം, വസ്ത്രം, ജലം ഇവ കൊടുക്കണം.

189. ഏനസ്വിഭിരനിർണിക്കൈ രിന്നാർത്ഥംകിഞ്ചി—
സഹാചരേൽ
കൃതനിർണേജനാംശ്ചൈവ നജഗുപ്തേതകർഹിചിൽ.

പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യാത്ത പാപിയോടു ഭാനം പ്രതിഗ്രഹം മുതലായ യാതൊരു കാര്യവും വാങ്ങരുത്. പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്തശേഷം അവർ ആദ്യം ചെയ്ത പാപത്താൽ അവരെ നിന്ദിക്കരുത്.

190. ബാലാഘ്നാംശ്ചകൃതഘ്നാംശ്ച വിരുദ്ധാനപി—
ധർമ്മതഃ
ശരണാഗതഹന്ത്യംശ്ചസ്ത്രീഹന്ത്യം ശ്ചനസംവസേൽ.

ശിശുഹന്ത്യ, സ്ത്രീഹന്ത്യ ഇവ ചെയ്തവൻ, കൃതഘ്നൻ, ശരണം പ്രാപിച്ചവനെ കൊന്നവൻ എന്നിവർ വിധിപ്രകാരം പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യാലും അവരോടു സഹവാസം ചെയ്യരുത്.

191. യേഷാംഭിജാനാംസാവിത്രീ നാനുച്യേതയഥാവിധി
താംശ്ചാരയിത്വാത്രീൻ കൃച്ഛ്രാൻ യഥാവിധ്യപനാ—
യയേൽ.

ഭിജാതികൾക്കു പറഞ്ഞ കാലത്തിൽ ഉപനയനം ചെയ്ത ഗായത്രി യുപദേശിക്കാതിരുന്നാൽ മൂന്നു പ്രാജാപത്യകുലം ചെയ്ത ഉപനയനം ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു.

192. പ്രായശ്ചിത്തംകീർഷ്ണോ വികർമ്മസ്ഥാസു—
യേഭിജാഃ
ബ്രഹ്മണാചപരിത്യക്താ സ്തേഷാമപ്യേതദാദിശേൽ.

ഉപനയനമായിരുന്നു വേദാധ്യയനം ചെയ്യാതെയും നിത്യകർമ്മങ്ങൾ ചെയ്യാതെയും ഇരിക്കുന്ന ദ്വിജൻ പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യുന്നതിനു ഇച്ഛിച്ചാൽ അവനും മൂന്നു പ്രാജാപത്യകൃഷ്ണം വിധിക്കണം.

193. യദുഗർഹിതേനാർജയന്തി കർമ്മണാബ്രഹ്മണാധനം
തസ്യോത്സദ്യേണശുദ്ധ്യന്തി ജപേന്തപസൈവച.

ബ്രാഹ്മണൻ ദുഷ്പ്രതിഗ്രഹംകൊണ്ടു ഭൂവ്യം സമ്പാദിച്ചാൽ അതു ഭാഗം ചെയ്തു തീർത്താലും ജപം തപസ്സു മുതലായവ ചെയ്താലും ശുദ്ധമാകും. വില്ലാൻ പാടില്ലാത്ത തടാകം മുതലായവ വിറാലും ഈ പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യണം.

194. ജപിത്വാശ്രീണിസാവിത്ര്യാ സഹസ്രാണിസമാഹിതഃ
മാസംഗോഷേപയഃ പീത്വാ മൂഢ്യതേസൽപ്രതി—
ഗ്രഹാൽ.

ദുഷ്പ്രതിഗ്രഹം ചെയ്തവൻ ആ ഭൂവ്യം ഭാഗം ചെയ്യാതിരുന്നാൽ ഒരു മാസംവരെ പാൽമാത്രം പാനം ചെയ്തു ഏകാഗ്രചിത്തനായി പശുവിന്റെ തൊഴുതിൽ വസിക്കണം. അല്ലെങ്കിൽ ആ ദിവസംവരെ നിത്യവും മൂവായിരം ഗായത്രിമന്ത്രം ജപിക്കണം.

195. ഉപവാസകൃശന്തനു ഗോപ്രജാൽപനരാഗതം
പ്രണതം പരിപൂച്ഛേയഃ സാമ്യം സൗമ്യേഹസീതികിം.

ഈ വ്രതംകൊണ്ടു അക്ഷീണമായ ദുഷ്പ്രതിഗ്രഹം വാങ്ങിയവനെ നോക്കി 'നീ ഞങ്ങളോടു തുല്യനായിരിക്കണമെന്നു വിചാരിക്കുന്നുണ്ടെങ്കിൽ നീ ഇങ്ങനെയുള്ള കൃത്യങ്ങൾ ചെയ്യണം' എന്നു മഹാത്മാർ അവനോടു പറയേണ്ടതാകുന്നു.

196. സത്യമുക്തപാതുവിപ്രേഷു വികിരേഭ്യവസങ്ഗവാം
ഗോഭിഃ പ്രവർത്തിതേതീർത്ഥേ കര്യസ്സസ്യപരിഗ്രഹം.

അവനും ആ മഹാത്മാരോടു 'ഇനി ഞാൻ സത്യമായി അങ്ങിനെ പ്രവർത്തിക്കുകയില്ല' എന്നു പറഞ്ഞു പശുക്കൾക്കു പുല്ലിടേണ്ടതാകുന്നു. ആ പുല്ലു പശുക്കൾ തിന്നുമ്പോൾ പരിശുദ്ധമായ സ്ഥലത്തുള്ള മഹാത്മാർ അവനെ തങ്ങളുടെ സഭയിൽ ചേർത്തുകൊള്ളേണ്ടതുമാകുന്നു.

197. പ്രാത്യന്താനംയാജനംകൃതവാ പരേഷാമന്ത്യകർമ്മച
അഭിചാരമഹീനഞ്ചത്രിഭിഃ കൃച്ഛ്വരൈവ്യപോഹതി.

പ്രാത്യന്ത പുരോഹിതകർമ്മം ചെയ്താലും മാതാപിതാഗൃഹക്കന്മാർ ഒഴിച്ചു മറ്റുള്ളവർക്കു കർമ്മം ചെയ്താലും അഹീനമെന്ന അഭിചാരയാഗം ചെയ്താലും മൂന്നു പ്രാജാപത്യകൃഷ്ണം ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു.

198. ശരണാഗതംപരിത്യജ്യ വേദംവിഘ്നാവ്യചദ്വിജഃ
സംവത്സരംയവാഹാര സ്തല്ലാപമപസേധതി.

ശരണം പ്രാപിച്ചവനെ ശക്തനായിരിക്കുമ്പോൾ രക്ഷിക്കാതിരുന്നാലും അന്തർഹനായവനെ വേദാധ്യയനം ചെയ്യിച്ചാലും ഒരു വത്സരം ഗോതമ്പരി ഭക്ഷിച്ചു ആ പാപം പോക്കേണ്ടതാകുന്നു.

199. ശ്വസൃഗാലഖരൈർദൃഷ്ടോ ഗ്രാമൈഃ ക്രവ്യാന്തദിരേ വച
നരാശ്വാപ്തവരാഹൈശ്ച പ്രാണായാമേന ശുദ്ധ്യതി.

ദിജാദികളെ പട്ടി, കുറുക്കൻ, കഴുത, പുച്ച മുതലായ ഗ്രാമ്യജന്തുക്കൾ, മാംസം തിന്നുന്ന സിംഹാദി മൃഗങ്ങൾ, മനുഷ്യൻ, കുതിര, ഒട്ടകം, പന്നി എന്നിവ കടിച്ചാൽ പ്രാണായാമം ചെയ്യണം. എന്നാൽ പരിശുദ്ധനായിതീരും.

200. ഷഷ്ഠാനുകാലതാമാസം സംഹിതാജപ ഏവവാ ഹോമാശ്വാസകലാനിത്യ മപാങ്ക്തയാനാംവിശോധനം.

പങ്ക്തി ദുഷികന്മാരായ ചോരന്മാർ മുതലായ പതിതന്മാർ ഒരു മാസംവരെ ഈ രണ്ടു ദിവസം ഉപവാസമിരുന്ന മൂന്നാം ദിവസം സായം സന്ധ്യയിൽ ജേച്ചു നിത്യവും വേദസംഹിതാജപവും പ്രായശ്ചിത്തഹോമവും ചെയ്താൽ പരിശുദ്ധന്മാരായിതീരും.

201. ഉഷ്ണയാനം സമാരൂഹ്യ വരയാനന്തുകാമതഃ സ്നാതപാത്രവിപ്രോദിഗ്ഗാസാഃ പ്രാണായാമേനശുദ്ധ്യതി

ദിജൻ മോഹം നിമിത്തം ഒട്ടകം കഴുത ഇവ പൂട്ടിയിട്ടുള്ള വണ്ടി മുതലായ വാഹനത്തിൽ കയറിയാൽ വസ്ത്രമില്ലാതെ നഗ്നനായ് സ്നാനം ചെയ്തു പ്രാണായാമം ചെയ്താൽ പരിശുദ്ധനാകുന്നതാണ്.

202. വിനാദ്ഭിരപ്സുവാപ്യാന്ത ശ്ശാരീരംസന്നിവേശ്യച സചേലോബഹിരാപ്സ്യ ഗാമാലഭ്യവിശുദ്ധ്യതി

ശൗചത്തിനു ജലമില്ലാത്ത സ്ഥലത്തോ ജലമധ്യത്തോ ദേഹോപാധി സഹിക്കുവഹ്യാത്തതുകൊണ്ടു മുത്രമോ മലമോ വിസർജ്ജനംചെയ്താൽ ഗ്രാമത്തിനു പുറത്തുള്ള നദീജലത്തിൽ ധരിച്ചു വസ്ത്രത്തോടെ സ്നാനംചെയ്തു പശുവിനെ തലോടിയാൽ ശുദ്ധനാകുന്നതാണ്.

203. വേദോദിതാനാംനിത്യാനാം കർമ്മണാംസമതിക്രമേ സ്നാതകവ്രതലോപേച പ്രായശ്ചിത്തമഭോജനം.

വേദത്തിൽ വിധിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന നിത്യകർമ്മങ്ങളായ സന്ധ്യാവന്ദനം മുതലായവ പക്ഷേ ചെയ്യാതിരുന്നാലും നാലാമദ്ധ്യായത്തിൽ പറഞ്ഞിട്ടുള്ള സ്നാതകവ്രതം തെറ്റിയാലും ഒരു ദിവസം ഉപവസിക്കുന്ന വ്രതം ആവശ്യം വേണ്ടതായ പ്രായശ്ചിത്തമാകുന്നു.

204. ഹംകാരംബ്രാഹ്മണസ്യോക്താ തപംകാരഞ്ചഗരീയസഃ സ്നാതാനസ്തന്നഹശ്ലേഷ മഭിവാദ്യപ്രസാദയേൽ

ബ്രാഹ്മണനെ ‘‘ഹം’’ എന്ന ഭൂമിപ്പിച്ചാലും പാറിപ്പ് മുതലായവ കൊണ്ടു് ഉൽകൃഷ്ടനായവനെ ഏകവചനമായി വിളിച്ചാലും അവരെ വന്ദിച്ചു പാദങ്ങൾ പിടിച്ച് കോപം ശമിപ്പിച്ച് അപ്പോൾ തുടങ്ങി അടുത്ത ദിവസം സൂര്യോദയംവരെ ഉപവാസമിരുന്നാൽ പരിശുദ്ധനാകുന്നതാണ്.

205. താഡയിതപാത്രണേനാപി കണ്ഠേവാബദ്ധ്യവാസസാ വിവാദേവാവിനിർജിത്യ പ്രണിപത്യപ്രസാദയേൽ

ബ്രാഹ്മണനെ തുണ കൊണ്ടടിച്ചാലും കഴുത്തിൽ വസ്ത്രം ചുറ്റിപ്പിടിച്ചിഴച്ചാലും പ്രസംഗത്തിൽ തർക്കിച്ചു ജയിച്ചാലും വന്ദിച്ചു ക്ഷമായാലും ചെയ്തു സമാധാനപ്പെടുത്തേണ്ടതാകുന്നു.

206. അവഗൃത്യതപബുഗതം സഹസ്രമഭിഹത്യച ജിഹ്വാംസയാബ്രാഹ്മണസ്യ നരകംപ്രതിപദ്യതേ

ബ്രാഹ്മണനെ കൊല്ലണമെന്നു വിചാരിച്ചു തടി മുതലായ ആയുധം ഓങ്ങിയാൽ നൂറു വത്സരത്തോളവും അതുകൊണ്ടടിച്ചാൽ ആയിരം വത്സരത്തോളവും നരകഭൂഃഖനഭവിക്കും.

207. ശോണിതംയാവതഃപാംസുൻ സംഗ്രഹ്ണാതിമഹീതലേ
താവന്ത്യബൂസഹസ്രാണി തൽകന്താനരകേവസേൽ

ബ്രാഹ്മണൻ ശരീരത്തിലുണ്ടാക്കിയ രക്തം ഭൂമിയിൽ വീണ് എത്രത്തോളം പരമാണുക്കളെ നനയ്ക്കുമോ അത്രത്തോളം സഹസ്രവത്സരക്കാലം നരകത്തിൽ വസിക്കും.

208. അവഗുര്യതരേൽകൃച്ഛ്ര മതികൃച്ഛ്രംനിപാതനേ
കൃച്ഛ്രംതേികൃച്ഛ്രംകൃച്ഛ്രംവിപ്രസ്യോല്ലാഭ്യശോ-
ണിതം

ബ്രാഹ്മണനെ അടിക്കുന്നതിനായി തടി മുതലായവ ഓങ്ങിയവൻ ഒരു പ്രജാപത്യകൃച്ഛ്രവും, അതുകൊണ്ടടിച്ചവൻ അതികൃച്ഛ്രവും, രക്തം വരുന്നവൻ പ്രാജാപത്യകൃച്ഛ്രവും അതികൃച്ഛ്രവും എന്ന രണ്ടും ചെല്ലേണ്ടതാണ്.

209. അനൗകനിഷ്ഠതാനാതു പാനാചപനത്തയേ
ശക്തിഞ്ചാവേക്ഷ്യപാപഞ്ച പ്രായശ്ചിത്തംപ്രകല്പയേൽ

തനിച്ച് പ്രായശ്ചിത്തം വിധിക്കപ്പെടാത്ത അനുലോമജാതിവധം മുതലായ പാപങ്ങൾക്ക് ആ പാപം ചെയ്തവന്റെ ശക്തിയേയും അതുകൊണ്ടുണ്ടാകുന്ന പാപത്തേയും ഒന്നാംപ്രാവശ്യം രണ്ടാംപ്രാവശ്യം എന്നതിനേയും ആലോചിച്ചുനോക്കി ആ പാപം നീങ്ങത്തക്കവണ്ണം പ്രായശ്ചിത്തം വിധിക്കേണ്ടതാണ്.

210. യൈരഭ്യപായൈരേനാംസി മാനവോവ്യപകഷ്ഠി
താൻവോഭ്യപായാൻവക്ഷ്യാമി ദേവഷ്ഠിപിതൃസേവി-
താൻ

പാപംചെയ്ത മനുഷ്യൻ ഏതുപായം കൊണ്ടു ചെയ്ത പാപങ്ങൾ പോകുമോ അതു പറയാൻ തുടങ്ങുന്നു. അവ ദേവന്മാർ ദൃഷ്ടികൾ പിതൃക്കൾ എന്നിവരാൽ കൂടി അനുഷ്ഠിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.

(പ്രാജാപത്യം മുതലായ കൃച്ഛ്രസപരൂപങ്ങൾ)

211. തൃഹംപ്രാതസ്യുഹംസായം തൃഹമഭ്യാഭയാചിതം
തൃഹംപരഞ്ചനാശ്ഠീയാൽ പ്രാജാപത്യഞ്ചരൻഭിജഃ

പ്രാജാപത്യകൃച്ഛ്രം ചെയ്യുന്ന ദിനജൻ മൂന്നു ദിവസം പകൽ ഓരോ പ്രാവശ്യം ഉപ്പില്ലാത്ത അന്നത്തിൽ ഇരുപത്താറ് കമ്പളവും മറ്റു മൂന്നു ദിവസം താൻ യാചിക്കാതിരിക്കുമ്പോൾ, ആരെങ്കിലും കൊടുത്ത അന്നത്തിൽ ഇരുപത്തിനാലു കമ്പളവും, ഭജിച്ചു മറ്റു മൂന്നു ദിവസം ശുദ്ധോപവാസം ഇരിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

212. ഗോമൃഗംഗോമയംക്ഷീരം ദധിസസ്തിഃകശോഭകം
ഏകരാത്രോപവാസഞ്ച കൃച്ഛ്രംസാന്തപനംസ്മൃതം

പശുവിൻമൃതം, ചാണകം, പാൽ, തൈർ, നെയ്യ്, ദദ്, ജലം ഈ ആറു വകയും വിധിപ്രകാരം ഒന്നായി യോജിപ്പിക്കുന്നത് പഞ്ചഗവ്യമാകുന്നു. ഈ പഞ്ചഗവ്യം മാത്രം ഒരു ദിവസം ഭജിച്ചു് അടുത്ത ദിവസം ശുദ്ധോപവാസമിരിക്കുന്നത് സന്താപനകൃച്ശ്ശമെന്നു പറയുന്നു. ഈ ആറു വകയും ഓരോ ദിവസം പ്രത്യേകം ഒരു വീതം ഭജിച്ചു് ഏഴാംദിവസം ശുദ്ധോപവാസമിരിക്കുന്നത് മഹാസന്താപനമെന്നു പറയപ്പെടുന്നു.

**213. ഏകൈകംഗ്രാസമശ്നീയാ തൃഹാണിത്രീണിപൂർവ്വതൽ
തൃഹഞ്ചോപവസേദന്ത്യ മതീകൃച്ശ്ശംചരൻദിജഃ**

അതികൃച്ശ്ശംചെയ്യുന്ന ദിജൻ മൂന്നുദിവസം പകൽസമയം ഓരോ കബളവും മറ്റു മൂന്നു ദിവസം രാത്രിയിൽ ഓരോ കബളവും മറ്റു മൂന്നു ദിവസം യാചിക്കാതെ ലഭിച്ച അന്നത്തിൽ ഓരോ കബളവും കഴിച്ചു് മറ്റു മൂന്നു ദിവസം ശുദ്ധോപവാസം ഇരിക്കേണ്ടതാണ്.

**214. തപ്തകൃച്ശ്ശംചരൻവിപ്രോ ജലക്ഷീരഘൃതാനിലാൻ
പ്രതിത്രഹംപിബേദഷ്ണാൻ സകൃൽസ്നായീസമാഹിതഃ**

തപ്തകൃച്ശ്ശം ചെയ്യുന്ന ദിജൻ മൂന്നുദിവസം ഓരോ നേരം ആറു പലം തുക്കമുള്ള ഉഷ്ണാദകവും, മറ്റു മൂന്നു ദിവസം മൂന്നു പലമുള്ള ചൂടുള്ള പാലും, അടുത്ത മൂന്നു ദിവസം ഒരു പലമുള്ള ഉഷ്ണമായ നെയ്യും പിന്നെ മൂന്നു ദിവസം ഉഷ്ണമായി വീശുന്ന കാരറും ഭജിച്ചുകൊണ്ടു് നിയമമായി ഒരു സ്ഥലത്തു ശുദ്ധമായി വസിക്കണം. ഈ പന്ത്രണ്ടു ദിവസവും ഓരോ സ്നാനം ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു.

**215. യതാത്മനോപ്രമത്തസ്യഭോദശാഹമഭോജനം
പരാകോനാമകൃച്ശ്ശോയം സർവ്വപാപാപനോദനഃ**

ഉന്ദ്രിയങ്ങളടക്കിക്കൊണ്ടു് ജാഗ്രതയോടുകൂടി പന്ത്രണ്ടു ദിവസം ശുദ്ധോപവാസമിരിക്കുന്നത് സകല പാപവും പോക്കുന്ന പരാകൃച്ശ്ശംമെന്നു പറയാം.

**216. ഏകൈകംഗ്രാസയേൽപിണ്ഡം കൃഷ്ണശുക്ലേചവദ്യേൽ
ഉപസ്സ്പൃശംസ്രീഷവണ മേതച്ചാന്ദ്രായണംസ്മൃതം**

പകൽ മൂന്നു കാലത്തിലും സ്നാനംചെയ്തു പൗണ്ണമിയിലും അമാവാസ്യയിലും ഉപ്പില്ലാത്ത പതിനഞ്ചു കബളം അന്നം ഭജിച്ചു് അടുത്ത ദിവസമായ കൃഷ്ണപക്ഷപ്രതിപദം മുതൽ ആ പതിനഞ്ചു കബളത്തിൽ ഓരോ ദിവസം ഓരോ കബളം വീതം കുറച്ചു് അമാവാസ്യയിൽ ശുദ്ധോപവാസമിരുന്ന് അടുത്ത ദിവസം തുടങ്ങി ഓരോ ദിവസം ഓരോ കബളമായി വർദ്ധിപ്പിച്ചു് പൗണ്ണമിയിൽ പതിനഞ്ചു കബളം ഭജിക്കുന്നതു പിപീലി കാചാന്ദ്രായണമെന്നു പറയുന്നു.

**217. ഏതമേവവിധംകൃൽസ്ന മാചരേദ്യവതധ്യമേ
ശുക്ലപക്ഷാദിനിനിയതശ്ചരം ചാന്ദ്രായണംവ്രതം**

ശുക്ലപക്ഷപ്രഥമ മുതൽ ഓരോ കബളമായി വർദ്ധിപ്പിച്ചുകൊണ്ടു വന്നു് പൗണ്ണമിയിൽ പതിനഞ്ചു കബളം ഭജിച്ചു് പിന്നെയും കൃഷ്ണപ്രഥമ മുതൽ ഓരോന്നായി കുറച്ചുകൊണ്ടുവന്നു് അമാവാസ്യയിൽ ഉപവാസമിരിക്കുന്നത് യവചാന്ദ്രായണമെന്നു പറയുന്നു. എന്നാൽ ഇതിൽ ഒന്നിനൊന്നു ഭേദമില്ലാത്തതാണ്.

218. അഷ്ടാവഷ്ഠസമഷ്ഠീയാൽ പിണ്ഡാനുധ്യന്ദിനേന്ധിതേ
നിയതാത്മാഹവിഷ്യാശീയതി ചാന്ദ്രായണഞ്ചരൻ

യതിചാന്ദ്രായണമനുഷ്ഠിക്കുന്നവൻ ശുക്ലപക്ഷപ്രഥമയതിൽ തുടങ്ങിയോ കൃഷ്ണപക്ഷപ്രഥമയതിൽ തുടങ്ങിയോ മുപ്പതു ദിവസംവരെ പ്രതിദിനം ഉപ്പില്ലാത്ത അന്നം എട്ടു കബളംവീതം ഭജിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

219. ചതുരഃപ്രാതരശ്ഠീയാൽ പിണ്ഡാവിപ്രസ്സമാഹിതഃ
ചതുരോസ്തമിതേന്ധര്യേ ശിശുചാന്ദ്രായണംസ്മൃതം.

ഇങ്ങനെ നിയമത്തോടു മുപ്പതു ദിവസത്തോളം പ്രഭാതത്തിൽ നാലു കബളവും സൂര്യാസ്തമനസമയത്തിൽ നാലു കബളവും ഭജിച്ചിരിക്കേതും ശിശുചാന്ദ്രായണമെന്നു പറയുന്നു.

220. യഥാകഥഞ്ചിരപിണ്ഡാനാം തിസ്രോശീതീസ്സമാഹിതഃ
മാസേനാശ്ശാൽഹവിഷ്യസ്യ ചന്ദ്രസ്യേതിസലോകതാം.

ഏതു വിധമെങ്കിലും ഉപ്പില്ലാത്ത ഇരുനൂറ്റിനാലുത് കബളം അന്നം ഭജിച്ച് മുപ്പതു ദിവസം നയിക്കുന്നവൻ പാപം പോക്കുന്നതു കൂടാതെ ചന്ദ്രലോകം പ്രാപിക്കുന്നു.

221. ഏതദ്രോസ്തമാദിത്യാ വസവശ്ചാചരൻവ്രതം
സപ്താകശലമോക്ഷായ മരുതശ്ചമഹാഹിഭിഃ

സകല പാപവും നീങ്ങുന്നതിനായി ഈ ചാന്ദ്രായണവ്രതങ്ങൾ ഏകാദശതദ്രന്മാരും ദ്വാദശാദിത്യന്മാരും അഷ്ടവസുക്കളും സപ്തമരുതകളും മറ്റനേകം മഹാഹിഭിഃ അനുഷ്ഠിച്ചു.

222. മഹാവാഘാഹുതിഭിർഹോമഃ കർത്തവ്യസ്സപയമപഹഃ
അഹിംസാംസത്യമക്രോധ മാർജ്ജവഞ്ചസമാചരേൽ

ചാന്ദ്രായണവ്രതമിരിക്കുന്നവൻ മുപ്പതു ദിവസംവരെ നിത്യവും മഹാവാഘാഹുതികളാൽ ആജ്യഹോമംചെയ്യണം. പിന്നെയും ഹിംസ ചെയ്യാതിരിക്കൽ, കോപിക്കാതിരിക്കൽ, സത്യം എന്നിങ്ങനെയുള്ള ഗുണങ്ങളുള്ളവനായിരിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

223. ത്രിരഹസ്രീർന്നിശായാശ്ച സവാസാജേലമാവിശേൽ
സ്രീശുഭപതിതാംശൈവ നാഭിഭാഷേതകർഹിചിർ

വ്രതസമാപ്തിയോളം സ്രീ, ശുഭൻ, പതിതൻ എന്നിവരോട് ഒരിക്കലും സംസാരിക്കരുത്. ഇവയൊഴിച്ചു മറ്റു ചാന്ദ്രായണവ്രതമനുഷ്ഠിക്കുന്നവൻ പകലും രാത്രിയും മൂന്നു കാലത്തിലും സ്നാനംചെയ്യണം.

224. സ്ഥാനാസനാഭ്യാംവിഹരേ ദശകേതാധശ്ശയീതവാ
ബ്രഹ്മചാരീവ്രതീചസ്യാൽ ഭൂരുദേവദിജാർച്ചകഃ

പകലും രാത്രിയും നിന്നോ ഇരുന്നോ കഴിയണം. കിടക്കരുത്. അധികം ക്ഷീണമുണ്ടെന്നു കണ്ടാൽ തറയിൽ ശയിക്കാം. സ്രീഗമനം ചെയ്യാതെ പലാശദണ്ഡം മൗഞ്ജീബന്ധനം ഇവ ധരിച്ചു. ഗുരുദൈവം ബ്രഹ്മണൻവരെ അർച്ചിച്ചു. ഇരിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

225 സാവിത്രിഞ്ചപേന്നിത്യം പവിത്രാണിചശക്തിതഃ
സദ്യേഷേവവ്രതേഷേവ പ്രായശ്ചിത്താർത്ഥമാദൃതഃ

പ്രതസമാപ്തി വരെ നിത്യവും ഗായത്രി ജപിക്കണം. പിന്നെയും പരിശുദ്ധകരങ്ങളായ വേദഗ്രന്ഥങ്ങളെ ശക്തിക്കു തക്കവിധം ജപിക്കണം. ഈ നിയമങ്ങൾ ചാത്രായണപ്രതത്തിനു മാത്രമല്ല പ്രാജാപത്യകൃഷ്ണാ മുതലായവയെ അനുഷ്ഠിക്കുന്നവരും ഈ പ്രതം നടത്തേണ്ടതാകുന്നു.

226. ഏതൈർഭിജായയശ്ശോദ്ധ്യാ പ്രതൈരാവിഷ്കൃതൈ-
നസഃ
അനാവിഷ്കൃതപാപാംസ്തു മന്ത്രൈർഹോമൈശ്ചശോധ-
യേൽ

(ഈ അദ്ധ്യായത്തിൽ നാലുത്തിന്റെപത്താമതു ശ്ലോകം മുതൽ പറഞ്ഞ വിധം) പ്രത്യക്ഷമായി പാപം ചെയ്തവർ ഇപ്പോൾ പറഞ്ഞ പ്രായശ്ചിത്തങ്ങൾ ചെയ്ത് പരിശുദ്ധരായിത്തീരുന്നു, രഹസ്യമായി പാപം ചെയ്തവർ മന്ത്രജപംകൊണ്ടും പ്രായശ്ചിത്തഹോമംകൊണ്ടും പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു.

227. വ്യാപനേനാനതാപേന തപസാധ്യയനേനച
പാപകൃത്യച്യതേപാപാ ത്തഥാദാനേനചാപദി

പ്രത്യക്ഷമായി പാപം ചെയ്തവൻ താൻ ചെയ്ത പാപം സമസ്തജനങ്ങളും അറിയത്തക്കവണ്ണം പറയുന്നതുകൊണ്ടും അറിയാതെ ചെയ്തപോയി എന്നു പശ്ചാത്തപിക്കുന്നതുകൊണ്ടും തപസ്സുചെയ്യുന്നതുകൊണ്ടും ഗായത്രി ജപംകൊണ്ടും തപസ്സ്, ജപം ഇവ ചെയ്യുന്നതിനനുതാത്ത ആപത്തുകാലത്തു ദാനം കൊടുക്കുന്നതുകൊണ്ടും ശുദ്ധനാകുന്നു.

228. യഥായഥാനരോധർമ്മം സ്വയംകൃതപാപഭാസതേ
തഥാതഥാത്വചേവാഹി സ്തേനാധർമ്മേണമുച്യതേ

പാപംചെയ്യുന്നവൻ താൻ ചെയ്ത പാപം എപ്രകാരം പല ജനങ്ങളോടു പറയുന്നവോ അതുപോലെ പാമ്പു തോലുരിഞ്ഞു നീങ്ങുന്നതുപോലെ ആ പാപത്തിൽനിന്നും മോചിക്കുന്നതാണ്.

229. യഥായഥാമനസ്സസ്യ ദൃഷ്ടകൃതംകർമ്മഗർഹതി
തഥാതഥാശരീരത ഭത്തേനാധർമ്മേണമുച്യതേ

പാപം ചെയ്തവന്റെ മനസ്സു യാതൊരു വിധം ആ പാപം നിന്ദിച്ചുകൊണ്ടു പശ്ചാത്തപിക്കുമോ അപ്രകാരം ആ പാപം അവന്റെ ആത്മാവിനെ വിട്ടു നീങ്ങുന്നു.

230. കൃതപാപാപംഹിസന്തപ്യ തസ്സാൽപാപാൽപ്രമുച്യതേ
നൈവംകുര്യാപുനരിതി നിവൃത്യാപുയതേതുസഃ

പാപം ചെയ്ത ശേഷം അറിയാതെ ചെയ്തപോയല്ലോ എന്നു പശ്ചാത്തപിക്കുമ്പോൾ ഇനി ഇപ്രകാരം ചെയ്യാതിരിക്കും എന്നു നിശ്ചയിച്ചുവീണ്ടും അങ്ങനെ പാപം ചെയ്യാതിരുന്നാൽ അവൻ പരിശുദ്ധനാകും.

231. ഏവംസഞ്ചിന്ത്യമനസാ പ്രേത്യകർമ്മഫലോദയം
മനോവാങ്മൂർത്തിഭിർന്നിത്യം ശുഭംകർമ്മസമാചരേൽ

പരലോകത്തിൽ സുഖദുഃഖകരമായ ശുഭാശുഭകർമ്മങ്ങൾ നന്നായി മനസ്സിൽ അറിഞ്ഞു നിത്യവും കായവാങ്മാനസികമായ ത്രികരണങ്ങളെക്കൊണ്ടു ശുഭകർമ്മം ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു.

232. അജ്ഞാനാഭ്യഭിവിജ്ഞാനാൽ കൃതാകർമ്മവിഗർഹിതം
തസ്മാദപിമുക്തിമനപിചമൻ ഭിതീയനസമാചരേൽ

അറിഞ്ഞോ അറിയാതെയോ ഒരു ഹീനകർമ്മം ചെയ്തവൻ ആ പാപം ഇല്ലാതാക്കേണ്ടതാണെന്നു നിശ്ചയിച്ചാൽ വീണ്ടും ആ ഹീനകർമ്മം ചെയ്യാതിരിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

233. യസ്മിൻകർമ്മണ്യസ്യകൃതേ മനസസ്സാദലോഘവം
തസ്മിൻസ്താവത്തപഃകുര്യാദ്യാവത്തുഷ്ടികരംഭവേൽ

ഒരു പാപം ചെയ്തവൻ ആ പാപത്തിനു വിധിച്ച പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കാൻ മനസ്സിനു പാപം പോയതായി സന്തോഷമുണ്ടാകാതിരുന്നാൽ അവൻ വീണ്ടും ആ പ്രായശ്ചിത്തം മനശ്ചഞ്ചലം നീങ്ങി സന്തോഷമുടിക്കുന്നതുവരെ ചെയ്യണം.

234. തപോമൂലമിദംസർവ്വം നൈവമാനുഷകംസുഖം
തപോമധ്യംബുധൈഃപ്രോക്തം തപോന്തംവേദദർശിഭിഃ

ദേവന്മാർക്കും മനുഷ്യർക്കും ഉണ്ടാകുന്ന സുഖത്തിന് തപസ്സ് ആദിയായും മധ്യമായും അന്ത്യമായും ഇരിക്കുന്നതെന്ന് വേദാന്തം അറിഞ്ഞ വിദ്വാന്മാരായ മഹർഷിമാർ പറയുന്നു.

235. ബ്രാഹ്മണസ്യതപോജ്ഞാനം തപഃക്ഷത്രസ്യരക്ഷണം
വൈശ്യസ്യതുതപോവാത്ത്വാ തപശ്ശൂദ്രസ്യസേവനം

ബ്രാഹ്മണൻ വേദവേദാന്തം അറിയത്തക്കവണ്ണം ജ്ഞാനവും ക്ഷത്രിയൻ പ്രജാസംരക്ഷണവും വൈശ്യൻ കൃഷികച്ചോടങ്ങളും ശൂദ്രൻ ബ്രാഹ്മണശുശ്രൂഷയും തപസ്സാകുന്നു.

236. ഋഷയസ്സന്യതാത്മാനഃ ഫലമൂലാനിലാശനാഃ
തപസൈവപ്രപശ്യന്തി ത്രൈലോക്യംസചരാചരം

ത്രികരണശുദ്ധിയുള്ളവരായും, ഫലമൂലവാതാശികളായും ഇരിക്കുന്ന

ഋഷിശ്വരന്മാർ തപഃപ്രഭാവംകൊണ്ടു പ്രാപിച്ചിരിക്കുന്ന ജ്ഞാനചക്ഷുസ്സുകൊണ്ടു പൂമിവി, അന്തരീക്ഷം, സ്വർഗ്ഗം ഈ മൂന്നു ലോകത്തിലും ഇരിക്കുന്ന ജംഗമസ്ഥാവരങ്ങളെ ഒരു സ്ഥലത്തിൽ ഇരുന്നു പ്രത്യക്ഷമായി നോക്കുന്നു.

237. ഔഷധാനൃഗദോവിദ്യാ ദൈവീചവിവിധാസ്ഥിതിഃ
തപസൈവപ്രസിദ്ധ്യന്തി തപസ്തേഷാംഹിസാധനം

ഔഷധം, രോഗമില്ലായ്മ, ബ്രഹ്മവിദ്യ, കർമ്മാന്ഷാനം, സ്വർഗ്ഗം മുതലായ പല പല പുണ്യലോകവാസം ഇവയെല്ലാം തപസ്സുകൊണ്ടു സിദ്ധിയുണ്ടാകുന്നു.

238. യദൃസ്തരംയദൃരംഭം യദൃർഗംയശ്ചഭുഷ്ണരം
സർവ്വത്തപസാസാധ്യം തപോഹിമുരതിക്രമം

പ്രയാസകരമായ ഗോസാരഫലവും ക്ഷത്രിയജാതിക്കു് ആ ജനനത്തിൽതന്നെ പ്രാപ്യമായ ബ്രാഹ്മണജനനം മുതലായവയും തപസ്സുകൊണ്ടു സുലഭമായി ഉണ്ടാകുന്നതാണു്. കാരണം തപോഫലം മറ്റൊന്നിനാലും അഴിക്കപ്പെടാത്തതാണു്.

239. മഹാപാതകിനശ്ചൈവ ശേഷാശ്ചാകാര്യകാരിണഃ
തപസൈവസുതപ്തേന മുച്യന്തേകിൽബിഷാത്തതഃ

ബ്രഹ്മഹത്യചെയ്തവൻ തുടങ്ങിയ പഞ്ചമഹാപാതകികളും ഉപപാതകന്മാർ മുതലായി അകൃത്യകർമ്മം ചെയ്തവരും നല്ലപോലെ അനുഷ്ഠിക്കുന്ന തപസ്സുകൊണ്ടു് ആ പാപത്തിൽനിന്നും മുക്തന്മാരായിത്തീരുന്നു.

240. കീടാശ്ചാഹിപാദാദ്യംഗാശ്ച പശവശ്ചവയാംസിച
സ്ഥാവരാണിചഭൂതാനി ദിവംയാന്തിതപോബലാൽ

പുഴ, സപ്തം, പാറ, പശുക്കൾ, പക്ഷികൾ, വൃക്ഷം മുതലായ സ്ഥാവരങ്ങളും തപോബലത്താൽ സ്വർഗ്ഗം പ്രാപിക്കുന്നു.

241. യൽകിഞ്ചിദേനഃകുപ്തനി മനോവാങ്മുത്തിഭീജനാഃ
തൽസപ്തംനിർദ്ദഹന്ത്യാശു തപസൈവതപോധനാഃ

ഭവ്യം എന്നപോലെ തപസ്സുചെയ്ത വർദ്ധിച്ചിച്ച് രക്ഷിക്കുന്നതിനാൽ തപോധനത്തെ പേരോടുകൂടിയ ഭുഷികൾ മനസ്സുകൊണ്ടും വാക്കുകൊണ്ടും ശരീരംകൊണ്ടും ഏതു പാപം ചെയ്താലും ആ പാപമെല്ലാം തപസ്സുകൊണ്ടു് നശിച്ചു പോകുന്നു.

242. തപസൈവവിശുദ്ധസ്യ ബ്രാഹ്മണസ്യദിവൗകസഃ
ഇജ്യാശ്ചപ്രതിഗൃഹ്ണന്തി കാമാൻസംവർദ്ധയന്തിച

തപസ്സുകൊണ്ടു് പരിശുദ്ധനായിരിക്കുന്ന ബ്രാഹ്മണൻ ചെയ്യുന്ന യാഗാദികളിൽ അവൻ കൊടുക്കുന്ന ഹവിസ്സ് ദേവന്മാർ പ്രതിഗൃഹിച്ചുകൊണ്ടു് അവന്റെ അഭീഷ്ടം സാധിച്ചുകൊടുക്കുന്നു.

243. പ്രജാപതിരിദംശാസ്രം തപസൈവാസൃജൽപ്രഭഃ
തഥൈവവേദാഗൃഹ്യയസ്തപസാപ്രതിപേദിതേ

ലോകങ്ങൾ സൃഷ്ടിക്കുന്നതിന്നു സമർത്ഥനായ ബ്രഹ്മാവു് തപസ്സുകൊണ്ടുതന്നെ പ്രപഞ്ചം സൃഷ്ടിച്ചിരിക്കുന്നു. വസിഷ്ഠൻ മുതലായ മഹർഷിമാരും തപസ്സുകൊണ്ടുതന്നെ വേദവും വേദാർത്ഥവും അറിഞ്ഞിരിക്കുന്നു.

244. ഇത്യേതത്തപസോദേവാ മഹാഭാഗ്യംപ്രചക്ഷതേ
സപ്തസാസ്യപ്രപശ്യന്ത സ്തപസഃപുണ്യമുത്തമം

സകല പേർക്കും തപസ്സിന്റെ മഹിമകൊണ്ടുണ്ടാകുന്ന പുണ്യമായ ജനനം നോക്കിയിരിക്കുന്ന ദേവന്മാർ എല്ലാത്തിനും തപസ്സുതന്നെ കാരണമെന്നു തപസ്സിന്റെ പുണ്യഭാഗ്യങ്ങളെ ശ്ലാഘിക്കുന്നു.

245. വേദാഭ്യാസോനപഹംശക്ത്യാ മഹായജ്ഞക്രിയാക്ഷമാ
നാശയന്ത്യാശുപാപാനി മഹാപാതകജാനൃപി

നിത്യവും ശക്തിക്കു തക്കവിധം വേദാദ്ധ്യയനം ചെയ്യുന്നതു്, പഞ്ചമഹായജ്ഞം അനുഷ്ഠിക്കുന്നതു്, ഒരുത്തൻ തനിക്കു് ഉപകാരം ചെയ്താലും അതു സഹിച്ചിരിക്കുന്നതു് ഇവയെല്ലാം മഹാപാതകത്താലുണ്ടായ ദോഷം ഉടനെ നശിപ്പിക്കുന്നതാണു്.

246. യഥൈവസ്തേജസാവഹിഃ പ്രാപ്തംനിർദ്ദഹതിക്ഷണാൽ
തഥാജ്ഞാനാഗ്നിനാപാപം സപ്തന്ദഹതിവേദവിൽ

അഗ്നി തന്റെ തേജസ്സുകൊണ്ടു് തന്റെ സമീപത്തിലിരിക്കുന്ന തടി ഉടനെതന്നെഎപ്രകാരം ദഹിപ്പിക്കുമോ അപ്രകാരം സമസ്തവേദത്തിന്റേയും

തത്വാനുഭവം അറിഞ്ഞവൻ പരമാർത്ഥജ്ഞാനമാകുന്ന അഗ്നികൊണ്ടു തന്നിൽ ആരോപിതമായ എല്ലാ പാപങ്ങളെയും ദഹിപ്പിക്കുന്നു.

247. ഇത്യേതദേനസാമുക്തം പ്രായശ്ചിത്തം യഥാവിധി
അതഃശുദ്ധം രഹസ്യം പ്രായശ്ചിത്തം നിബോധത

പ്രത്യക്ഷമായിരിക്കുന്ന ബ്രഹ്മഹത്യ മുതലായ പാപങ്ങൾക്കിപ്പോൾ പ്രായശ്ചിത്തം പറഞ്ഞു. ഇനി രഹസ്യമായ പാപങ്ങൾക്ക് പ്രായശ്ചിത്തം പറയാം.

രഹസ്യവിഷയപ്രായശ്ചിത്തം

248. സവ്യാഹുതിപ്രണവകാഃ പ്രാണായാമസ്തേഷോഡശ
അപിതൃണഹനംമാസാൽ പുനന്ത്യഹരഹഃകൃതാഃ

വ്യാഹുതി, പ്രണവം ഇവയോടുകൂടി ഒരു മാസം വരെ നിത്യം പതിനാറു പ്രാണായാമം ചെയ്യുന്നത് ബ്രഹ്മഹത്യചെയ്തവനേയും ബ്രഹ്മഹത്യ ചെയ്തെന്നുള്ള അപവാദബലനേയും പരിശുദ്ധനാക്കുന്നതാകുന്നു.

249. കൗത്സംജപ്തപാപഇത്യേത ദ്വാസിഷ്ടഞ്ചപ്രതീത്യചം
മാഹിത്രം ശുദ്ധവത്യശ്ച സുരാപോപിവിശുദ്ധ്യതി

കൗത്സംജം, വസിഷ്ടം, മാഹിത്രം എന്നീ മൂന്നു പരിശുദ്ധങ്ങളായ ഗ്രന്ഥങ്ങളെയും ഒരു മാസത്തോളം നിത്യം പതിനാറു പ്രാവശ്യം വീതം ജപിച്ചാൽ സുരാപാനം ചെയ്തവനും അങ്ങനെ അപവാദമുള്ളവനും പരിശുദ്ധനായിത്തീരും.

250. സകൃജപ്തപാസ്യവാമീയം ശിവസംകല്പമേവച
അപഹത്യസുവർണ്ണേ ക്ഷണാൽഭവതിനിമ്നലഃ

അസ്യവാമീയം, ശിവസങ്കല്പം ഇവ ഒരു മാസത്തോളം നിത്യം ഒരു പ്രാവശ്യം ജപിച്ചാൽ ബ്രാഹ്മണന്റെ സ്വർണ്ണം മോഷ്ടിച്ചവൻ പരിശുദ്ധനായിത്തീരും.

251. ഹവിഷ്യയതീയമഭ്യേന്ദ്രനതമഹതീതിച
ജപിതാപൗരൂഷംസൂക്തം മുച്യതേഗുരുതല്പഗഃ

ഹവിഷ്യയതീയം നതമഹാ എന്ന പുരുഷസൂക്തം ഒരു മാസം വരെ നിത്യം പതിനാറു പ്രാവശ്യം ജപിച്ചാൽ ഗുരുദാസന്റെ പ്രാപിച്ചാലും പരിശുദ്ധനായിത്തീരും.

252. ഏനസാംസ്ഥം ലസുകുഷ്ഠാണാം ചികീർഷ്ണപനോദനം
അവേത്യചംജപേദബ്ധം യൽകിഞ്ചേദമിതീതിവാ

മഹാപാതകങ്ങൾ, ഉപപാതകങ്ങൾ ഇവ ഇല്ലാതാക്കുന്നതിനു വിചാരിക്കുന്നവൻ 'അവ'യെന്ന ഗ്രന്ഥം 'യൽകിഞ്ച' എന്ന ഗ്രന്ഥം 'ഇതിമേ' എന്ന സൂക്തം ഇവ ഒരു വത്സരത്തോളം നിത്യം ഒരു പ്രാവശ്യം പരിശുദ്ധനായിരുന്ന ജപിച്ചാൽ പരിശുദ്ധനായിത്തീരും.

253. പ്രതിഗൃഹ്യപ്രതിഗ്രാഹ്യം ഭക്താചാനംവിഗർഹിതം
ജപംസ്തുരത്വമന്യീയം പുയതേമാനവസ്യുഹാൽ

മഹാപാതകന്മാർ മുതലായ അനർഹന്മാരോടു് ദാനം വാങ്ങിയാലും അഭോജ്യമായ അന്നം ഭുജിച്ചാലും “തരതു” എന്ന ഗ്രൂപ്പ് മുൻ ദിവസം ജപിച്ചാൽ പരിശുദ്ധനാകും.

254. സോമരശ്മിശ്ചൈവേനാ മാസഭൂമിശ്ചൈവേന
സുവന്യാമാചരന്താന മര്യമ്ണാമിതിചതുഷം.

ബഹുപാപവാനായിരുന്നാലും ഒരു മാസം പ്രവാഹമുള്ള നദിയിൽ സോമം, രശ്മി, അര്യമണം ഈ ഗ്രൂപ്പുകൾ ജപിച്ചു നിത്യം സ്നാനം ചെയ്താൽ ശുദ്ധനായിത്തീരും.

255. അബ്ധാർദ്ധമിദ്രിത്യേത ദേനപീസപ്തംജപേൽ
അപ്രശസ്തകൃതാപസു മാസമാസീതഭൈക്ഷ്യഭക്തി

മഹാപാപമുള്ളവൻ ഇത്രമെന്നു തുടങ്ങുന്ന ഏഴു ഗ്രൂപ്പുകൾ ആറു മാസം വരെ നിത്യം ജപിക്കേണ്ടതാകുന്നു. ജലത്തിൽ മലമുത്രവിസർജ്ജനം ചെയ്തവൻ ഒരു മാസംവരെ ഭിക്ഷയെടുത്തു ഭുജിക്കാണിരിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

256. മന്ത്രൈശ്ചാകലഹോമീയൈ രബ്ധംഹൃതപാഘൃതംദിജഃ
സുഗൃഹ്വപ്യപഹന്ത്യേനോ ജപ്താവാനമതുഷം

ദിജൻ മഹാപാപംചെയ്താലും ഒരു വത്സരംവരെ ശാകലഹോമമന്ത്രങ്ങളാൽ ആജ്യാഹുതി ചെയ്താലും അല്ലെങ്കിൽ “നമ” “ഗ്രഹ” ആ ഒരു വത്സരം ജപിച്ചാലും ആ പാപത്തിൽനിന്നും മുക്തനായിത്തീരും.

257. മഹാപാതകസംയുഷേതാ നഗഹേദഗ്ഗാസ്തമാഹിതഃ
അഭ്യസ്യാബ്ധംപാവമാനീ ഭൈക്ഷാഹാരേവിശുദ്ധി

മഹാപാതകം ചെയ്ത ദിജൻ ഒരു വത്സരത്തോളം ജിതേന്ദ്രിയനായി പശുക്കളെ പിന്തുടൻ നടക്കണം. ഈ കാലത്തു പവമാനഗ്രൂപ്പുകൾ ജപിച്ചുകൊണ്ടു ഭിക്ഷയെടുത്തു ഭുജിക്കേണ്ടതാകുന്നു ഇപ്രകാരം ഗോപൂജചെയ്താൽ പരിശുദ്ധനായിത്തീരും.

258. അരണ്യേവാത്രിരഭ്യസ്യ പ്രയതോവേദസംഹിതാ
മുച്യതേപാതകൈസ്സദ്വൈ പരാഗൈശ്ശോധിതശ്രീഭിഃ

മുൻ പരാക്രമപ്രവൃത്തി അനുഷ്ഠിച്ചു അതിനാൽ പരിശുദ്ധനായ ശേഷം തപോവനത്തിൽമുൻ പ്രാവശ്യം വേദസംഹിത ജപിച്ചാൽ സമസ്ത പാപത്തിൽനിന്നും നിവൃത്തിനായിത്തീരും.

259. ത്ര്യഹന്തുപവസേദ്യുക്ത ശ്രീരഹ്റോഭ്യപയന്നപഃ
മുച്യതേപാതകൈസ്സദ്വൈ ശ്രീർജപിതപാലമഷ്ണം

മുൻ ദിവസംവരെ ശുദ്ധോപവാസമിരുന്ന പരിശുദ്ധനായി ആ ദിവസങ്ങളൊക്കെ അലമഷ്ണ ഗ്രൂപ്പ് മുൻ പ്രാവശ്യം വീതം ജപിച്ചു സ്നാനം ചെയ്യണം. എന്നാൽ സമസ്തപാപങ്ങളിൽനിന്നും നിവൃത്തിനാകും. ഈ പ്രായശ്ചിത്തങ്ങളെല്ലാം പാപങ്ങളുടെ ഉച്ചനീചത്വങ്ങൾ, പാപം ചെയ്തവന്റെ ശക്തി ഇവ ആലോചിച്ചു കണ്ടു വീക്ഷിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

260. യഥാശ്വമേധഃക്രതുരാട് സർവാപാപനോദനഃ
തഥാലമഷ്ണംസുക്തം സർവാപാപനോദനം

അശ്വമേധയാഗം എപ്രകാരം എല്ലാ യാഗങ്ങളിലുംനിന്ന് ഉപരിയായും സകല പാപഹരമായും ഇരിക്കുന്നുവോ അപ്രകാരം അലമർഷണ

ഋക്കം സർവ്വപാപത്തെയും നശിപ്പിക്കുന്നു. അതിനാൽ അഘമർഷണം എന്ന ഋക് സമസ്തഋക്കങ്ങളിൽനിന്നും ശ്രേഷ്ഠമായിട്ടുള്ളതാകുന്നു.

261. ഹതപാലോകാനപീമാംസ്രീ നശ്നനപിയതസ്തതഃ
ഋഗേദംധാരയൻവിപ്രോ നൈനഃപ്രാപ്തോതികിഞ്ചന

ഭൂലോകം മുതലായ മൂന്നു ലോകത്തെയും നശിപ്പിച്ചാലും മഹാപാതകന്മാർ മുതലായ അയോഗ്യന്മാരുടെ അന്നം ഭുജിച്ചാലും ഋഗേദത്തെ അർത്ഥത്തോടുകൂടി ജപിച്ചു കൊണ്ടിരിക്കുന്നവന് ഒരു പാപവും നേരിടുകയില്ല.

262. ഋക്സംഹിതാംത്രിരഭ്യസ്യ യജുഷാംവാസമാഹിതഃ
സാന്നാംവാസരഹസ്യാനാം സർവ്വപാപൈഃപ്രമുച്യതേ

ഋക് സംഹിതയെയാകട്ടെ യജുസ്സംഹിതയെയാകട്ടെ സാമവേദോപനിഷൽസംഹിതയെയാകട്ടെ അതിന്റെ അർത്ഥം വിചാരിച്ചുകൊണ്ട് മൂന്നു പ്രാവശ്യം ജപിച്ചാൽ സമസ്തപാപങ്ങളിൽനിന്നും മുക്തനാകും.

263. യഥാമഹാഹ്രദംപ്രാപ്യ ക്ഷിപ്തംലോഷ്ഠംവിനശ്യതി
തഥാഭൃശ്ചരിതംസർവ്വം വേദേത്രിവൃതിമജ്ജതി

ഒരു വലിയ കയത്തിൻ ഒരു മൺകട്ടയിട്ടാൽ അതു താനേ അലിഞ്ഞുപോകുന്നതുപോലെ സമസ്തപാപങ്ങളും ഋക്, യജുസ്, സാമം എന്നീ മൂന്നു വേദങ്ങളേയും മൂന്നു പ്രാവശ്യം അധ്യയനംചെയ്താൽ നശിച്ചുപോകും.

264. ഋചോയംജുഷിചാനന്യാനി സാമാനിവിവിധാനിച
ഏഷജേന്തയസ്മിപുഭേദോയോ വേദൈനംസവേദവിൽ

ഈ വേദത്രിവൃത്തിനെ യാതൊരുത്തൻ അറിഞ്ഞിരിക്കുന്നുവോ അവൻ തന്നെ വേദജ്ഞൻ എന്നു പറയപ്പെടുന്നു.

265. ആദ്യായന്ത്ര്യക്ഷരംബ്രഹ്മ ത്രയീയസ്മിൻപ്രതിഷ്ഠിതാ
സമുഹോന്യസ്മിപുഭേദോ യസ്സംവേദസവേദവിൽ

എല്ലാ വേദങ്ങൾക്കും ആദിയിൽ പഠിക്കത്തക്കതായും മൂന്നു വർണ്ണത്തോടുകൂടിയും ഇരിക്കുന്ന പ്രണവത്തെ ഒരു വേദത്രിവൃത്തെന്നു പറയുന്നു. യാതൊരു പ്രണവത്തിൽ മൂന്നു വേദങ്ങളും അടങ്ങിയിരിക്കുന്നോ, യാതൊരു പ്രണവത്തും രഹസ്യമായി ജപിക്കത്തക്കതോ ആ പ്രണവം അർത്ഥത്തോടും സ്വരത്തോടുംകൂടി അറിഞ്ഞവൻ സർവ്വവേദജ്ഞനാകുന്നു.

ഋഗേദമത്രം, യജുർവ്വേദമത്രം, സാമവേദമത്രം, പല മന്ത്രപ്രമാണങ്ങൾ ഇവയെല്ലാം കൂടിയതിന് വേദത്രിവൃത്തെന്നു പേർ പറയുന്നു.

പത്രങ്ങൾ അഭ്യർത്ഥന

മഹർഷിമാരുടെ ചോദ്യം

1. ചാതുർവ്വണ്ഡസ്യകൃതിസ്സേവ മുക്തോധർമ്മസ്ഥായാനുല
കർമ്മണാംഫലനിർവൃത്തിം ശംസനസ്തുതപതഃപരാം

പരിശുദ്ധനായ ഭൃഗുമഹേഷ്! ബ്രാഹ്മണർ മുതലായ നാലു വർണ്ണങ്ങളുടെ ധർമ്മവും സങ്കരജാതികളുടെ ഉല്പത്തിയും അവരുടെ തൊഴിലും ദേവന്മാർ ഞങ്ങൾക്കുവേണ്ടി പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ഇനി പുണ്യപാപകർമ്മങ്ങൾക്ക് ജന്മാന്തരത്തിൽ സംഭാവ്യമായ ഫലം തത്പരമായി ഞങ്ങൾക്ക് അത്ഭുത ഉപദേശിച്ചു തന്നാലും.

ഉത്തരം

2. സതാനവാചധർമ്മാത്മാ മഹഷീനാനവോഭൃത്യഃ
അസ്യസർവ്വസ്യശൃണത കർമ്മയോഗസ്യനിഷ്ഠയം
ധർമ്മം മുഖ്യമായി നടത്തുന്നവനായ ഭൃഗുമഹഷി ലുഷികളെ നോക്കി ഈ സകല കർമ്മങ്ങളുടെ ഫലം കേട്ടുകൊണ്ടാലും എന്നു പറഞ്ഞു.

3. ശുഭാശുഭഫലംകർമ്മ മനോവാദേശസംഭവം
കർമ്മജാഗതയോഗ്യാണാം ഉത്തമാധമമദ്ധ്യമാഃ
മനസ്സ്, വാക്ക്, ശരീരം ഈ മൂന്നുകൊണ്ടും ഉണ്ടാകുന്നത് ഏതോ അത് ഉൽകൃഷ്ടധർമ്മമെന്നും അപകൃഷ്ടധർമ്മമെന്നും രണ്ടു വിധമാകുന്നു. അതിൽ ഉൽകൃഷ്ടധർമ്മത്തിനു ശുഭഫലവും അപകൃഷ്ടധർമ്മത്തിന് അശുഭഫലവും ഉണ്ടാകും. ആ കർമ്മങ്ങൾകൊണ്ടു മനുഷ്യക്ക് ദേവ, മനുഷ്യ, തിര്യക്ക് സ്ഥാവരരൂപമായ ഉത്തമ മദ്ധ്യമ അധമഗതിഭേദങ്ങളുണ്ടാകുന്നു.

4. തസ്യേഹത്രിവിധസ്യാപി ത്ര്യധിഷ്ഠാനസ്യഭേദിനഃ
ദശലക്ഷണയുക്തസ്യ മനോവിദ്യാൽപ്രവർത്തകം
ഉത്തമ, മദ്ധ്യമ, അധമരൂപമായും പ്രാണികൾ ത്രികരണങ്ങളാൽ ചെയ്യുന്നതായും താഴെപ്പറയാൻ പോകുന്ന പത്തു വിധ ലക്ഷണങ്ങളോടു കൂടിയതായും ഇരിക്കുന്ന ശുഭാശുഭകർമ്മത്തിനു മനസ്സ് മുഖ്യകർത്താവാകുന്നു എന്നറിയണം.

5. പരദ്രവ്യേഷഭിധ്യാനം മനസ്സാനിഷ്ടചിന്തനം
വിതമാഭിനിവേശശ്ച ത്രിവിധംകർമ്മമാനസം
ഒരുത്തന്റെ ദ്രവ്യം എങ്ങനെ അപഹരിക്കാമെന്നു വിചാരിക്കുക, ബ്രഹ്മഹത്യ മുതലായ അകൃത്യങ്ങൾ ചെയ്യണമെന്നു താല്പര്യമുണ്ടാക, ദേഹമേ ആത്മാവെന്നു ശരീരത്തിൽ വൃഥാ അഭിമാനമുണ്ടാകുക എന്നീ മൂന്നും മനസ്സിന്റെ അശുഭകർമ്മമാകുന്നു. ഇതിന്റെ വിപരീതപ്രവൃത്തികൾ ശുഭകർമ്മങ്ങളുമാകുന്നു.

6. പാശഷ്ടമൃതംചൈവ പൈശ്ചന്യഞ്ചാപിസർപ്പശഃ
അസംബദ്ധപ്രലാപശ്ച വാങ്മയംസ്യാചതുർവിധം

ഒത്തനോടു കഠിനവാക്കു പറയുക, അസത്യം പറയുക, അസൂയ പറയുക, പരദൂഷണം ചെയ്യുക ഈ നാലും വാക്കിന്റെ അശുഭകർമ്മങ്ങളാകുന്നു. ഇതിന്റെ വിപരീതകർമ്മങ്ങൾ വാക്കിന്റെ ശുഭകർമ്മങ്ങളാകുന്നു.

7. അദത്താനാം ഉപാദാനം ഹിംസാചൈവാവിധാനതഃ
പരദാരോപസേവാച ശരീരം ത്രിവിധം സ്മൃതം.

ഒത്തന്റെ ദ്രവ്യം അന്യായമായി അപഹരിക്കുക, യാഗാദികാര്യം കൂടാതെ ഹിംസ ചെയ്യുക, പരസ്പ്രീഗമനം ചെയ്യുക ഈ മൂന്നും ശരീരത്തിന്റെ അശുഭകർമ്മങ്ങളാകുന്നു. ഇതിനു വിപരീതമായ കർമ്മങ്ങൾ ശരീരത്തിന്റെ ശുഭകർമ്മങ്ങളാകുന്നു. ഇങ്ങനെ കർമ്മങ്ങൾ പത്തുവിധമാണ്.

8. മാനസം മനസൈവായ മുപഭുങ്ങ് കേതശുഭാശുഭം
വാചാവാചാകൃതം കർമ്മം കായേ നൈവ ച കായികം.

മനസ്സുകൊണ്ടു ചെയ്യുന്ന പുണ്യപാപങ്ങളുടെ ഫലം ഈ ജന്മത്തോ അടുത്ത ജന്മത്തോ മനസ്സുകൊണ്ടു് അനുഭവിക്കുന്നു. വാക്കുകൊണ്ടു ചെയ്യുന്ന പുണ്യപാപങ്ങളുടെ ഫലം വാക്കുകൊണ്ടും ശരീരത്തിൽ ചെയ്യപ്പെടുന്ന പുണ്യപാപങ്ങളുടെ ഫലം ശരീരംകൊണ്ടും അനുഭവിക്കുന്നു.

കർമ്മഫലം

9. ശരീരജൈഃ കർമ്മഭോഷൈ ര്യാതിസ്ഥാവരതാനനരഃ
വാചികൈഃ പക്ഷിമൃഗതാം മാനസൈരന്ത്യജാതിതം.

മനുഷ്യൻ അധികമായും ഭേദംകൊണ്ടു് അശുഭകർമ്മം ചെയ്താൽ സ്ഥാവരജനനം പ്രാപിക്കുന്നു. വാക്കുകൊണ്ടധികമായി അശുഭകർമ്മം ചെയ്താൽ പക്ഷിയായോ മൃഗമായോ ജനിക്കുന്നു. മനസ്സുകൊണ്ടു് അധികമായി അശുഭകർമ്മം ചെയ്താൽ ചണ്ഡാളൻ മുതലായ ഹീനജാതിയിൽ ജനിക്കുന്നു.

10. വാഗ്ഭണ്യോഥമനോഭണ്യഃ കായഭണ്യസ്തഥൈവ ച
യസ്യേതേന്നിഹിതാബുദ്ധൗ ത്രിഭണ്യീതി സ ഉച്യതേ.

യാതൊരുത്തൻ വാക്കും ശരീരം മനസ്സു് എന്നീ ത്രികരണങ്ങളും അശുഭകർമ്മങ്ങൾ ചെയ്യാതെ ശിക്ഷിച്ചു് തന്റെ ബുദ്ധിയിൽ നിയമനം ചെയ്യുന്നുവോ അവനെ ത്രിഭണ്യിയെന്നു പറയുന്നു. ബാഹ്യമായി ത്രിഭണ്യം ധരിക്കുന്നതൊണ്ടു് ത്രിഭണ്യിയെന്നു പറയാൻ സാധ്യമല്ല.

11. ത്രിഭണ്യമേതന്നിക്ഷിപ്യ സർവ്വഭൂതേഷു മാനവഃ
കാമക്രോധരൂപം യമ്യ തതസ്സിദ്ധിനിധമരതി.

ഇപ്രകാരം ത്രികരണങ്ങളേയും ഭണ്ഡിച്ചു നിയമനം ചെയ്തിട്ടു് സർവ്വപ്രാണികളിലും കാമക്രോധങ്ങളോടുകൂടി വർത്തിക്കാതെയിരുന്നാൽ മോക്ഷസിദ്ധിയുണ്ടാകും.

ആത്മസ്വരൂപം

12. യോസ്യാത്മനഃ കാരയിതാതം ക്ഷേത്രജ്ഞം പ്രചക്ഷതേ
യഃ കരോതി തുകമാണി സഭ്രാതത്ഥോച്യതേ ബുധൈഃ

ശരീരം പഞ്ചമഹാഭൂതങ്ങളുടെ തന്മാത്രകളാൽ ഏർപ്പെട്ടിരിക്കുന്നതുകൊണ്ട് അതിനെ ഭൂതാത്മാവെന്നു പറയുന്നു. ആ ഭൂതാത്മാവുകൊണ്ട് ശൂഭാശൂഭകർമ്മങ്ങൾ നടത്തിക്കുന്നവനെ ജീവാത്മാവെന്നു പറയുന്നു.

13. ജീവസംജ്ഞാത്തരാത്മാന്യ സ്പഷ്ടസ്സുവ്വേദഹിനാം
യേനവേദനതേസർവം സുഖം ദുഃഖഞ്ചജന്യസു.

സർവ്വ പ്രാണികൾക്കും ജനനകാലത്തിൽകൂടി ജനിച്ചതായും മഹത്തപമെന്നു പേരുള്ളതായും ഇരിക്കുന്ന മറ്റൊരാത്മാവ് ഇരിക്കുന്നുണ്ട്. അഹംകാരേന്ദ്രിയാദിരൂപമായി വൃദ്ധിപ്രാപിച്ചിരിക്കുന്ന യാതൊരു മഹത്വത്താൽ ജനാപ്രതിജീവാത്മാവ് സുഖദുഃഖങ്ങൾ അനുഭവിക്കുന്നു.

14. താവദൃതസംപുഷ്തൗ മഹാൻക്ഷേത്രൗജ്ഞസ്തവച
ഉച്ചാവചേഷ്ടഭൂതേഷു സ്ഥിതന്തവ്യാപ്യതിഷ്ഠതഃ

അന്തരാത്മാവു, ജീവാത്മാവു പഞ്ചഭൂതശരീരത്തോടു കൂടിയവരായി ഉച്ചനീചത്വങ്ങളായിരിക്കുന്ന സമസ്തപ്രാണികളിലും അന്തര്യാമിയായി വസിക്കുന്ന പരമാത്മാവിനെ അനുസരിച്ച് അവർ ഇഹമാനുഷമായി നടക്കുന്നു.

15. അസംഖ്യാമുന്തയസ്തസ്യ നിഷ്പതന്തിശരീരതഃ
ഉച്ചാവചാനിഭൂതാനി സതതഞ്ചേഷ്ടയന്തിയാഃ

ആ പരമാത്മാവിന്റെ ശരീരത്തിൽനിന്നും ലിംഗശരീരമുള്ളതായ അസംഖ്യം ജീവാത്മാക്കൾ അഗ്നിയിൽനിന്ന് അഗ്നികണങ്ങൾ എന്നപോലെ ഉൽഭവിച്ച് ദേവമനുഷ്യാദിരൂപങ്ങൾ ധരിച്ച് എപ്പോഴും ത്രികരണങ്ങളെ ശൂഭാശൂഭകർമ്മങ്ങളിൽ പ്രവർത്തിപ്പിക്കുന്നു.

16. പഞ്ചഭ്യുഷ്ണവമാത്രാഭ്യഃ പ്രേത്യഭ്യഷ്കൃതിനാംനൃണാം
ശരീരംയാതനാത്മീയ മന്യദല്ലഭ്യതേയുവം.

പാപംചെയ്ത പ്രാണികൾക്കു മരിച്ചശേഷവും യഥയാതന അനുഭവിക്കുന്നതിനായി പഞ്ചതന്മാത്രകൾകൊണ്ടു തന്നെ മറ്റൊരു യാതനാശരീരമുണ്ടാകുന്നു. ആ ശരീരം ദുഃഖസഹനത്തിന് സമർത്ഥമായിരിക്കുന്നു.

17. തേനാനുഭൂയതായാമീ ശരീരേണേഹയാതനാഃ
താസേവഭൂതമാത്രാസു പ്രലീയന്തേവിഭാഗശഃ

യാതനാശരീരത്താൽ പാപികൾ അശൂഭകർമ്മങ്ങളുടെ ഫലങ്ങളായ യഥയാതനകൾ അനുഭവിച്ചശേഷം ആ ശരീരത്തിന് ആധാരമായ പഞ്ചതന്മാത്രകളും അതതു കളുടെ ഉൽപത്തിസ്ഥാനങ്ങൾ പ്രാപിച്ചു ലയിക്കുന്നു.

18. സോനഭൂയാസുബോദർക്കാൻ ദോഷാൻവിഷയസബ്ഗജാൻ
വ്യപേതകല്പഷോഭ്യേതി താവേനോഭൗമഹൗജസൗ.

അയോഗ്യമായ പഞ്ചവിഷയസംഗത്താൽ ഉണ്ടായതായും ഏറ്റവും കഷ്ടതരമായും ഇരിക്കുന്ന യഥയാതനകളെ ആ ജീവൻ അനുഭവിച്ചശേഷം പാഹിപരനായ അതിപ്രകാശവസ്തുവായ അന്തരാത്മാവ് ഇവരെ അനുഷംഗിക്കുന്നു.

19. തൗധർമ്മപശ്യതസ്തസ്യ പാപഞ്ചാതന്ത്രിതൗസഹ
യാഭ്യാംപ്രാപ്നോതിസംപുഷ്തഃ പ്രേത്യേഹചസുഖാസുഖം.

ആ പരമാത്മാവും അന്തരാത്മാവും ഈ ജീവൻ അനുഭവിച്ച ശേഷിച്ച പുണ്യപാപങ്ങൾ ഉത്സാഹത്തോടുകൂടി രണ്ടാളും അനുഷംഗിയായിരുന്നു.

കാണുന്നു. ആ പുണ്യപാപങ്ങളാൽ ജീവാത്മാവ് ഇഹലോകത്തും പരലോകത്തും മുറപ്രകാരം സുഖദുഃഖങ്ങൾ അനുഭവിക്കുന്നു.

20. യദ്യാചരതിധർമ്മംസ പ്രായശോധർമ്മമല്ലശഃ

തൈരേവചാവൃതോഭൂതൈഃ സ്വർഗ്ഗേസുഖമുപാശ്നതേ.

ആ ജീവൻ മനുഷ്യനായിരിക്കുമ്പോൾ ധർമ്മം അധികമായും അധർമ്മം അല്പമായും ചെയ്താൽ മനുഷ്യശരീരത്തിന് ആധാരമായിരുന്നു. ആ പഞ്ചതന്ത്രകളിൽ ഏർപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന സ്ഥൂലമായ ഭോഗശരീരമെടുത്ത് സ്വർഗ്ഗത്തിൽ സുഖം അനുഭവിക്കുന്നു.

21. യദിതുപ്രായശോധർമ്മം സേവതേധർമ്മമല്ലശഃ

തൈർഭൂതൈസ്സപരിത്യക്തോ യാമാഃപ്രാപ്നോതിയാതനാഃ

ഒരിക്കൽ അധർമ്മം അധികമായും ധർമ്മം അല്പമായും ചെയ്താൽ ആ സ്ഥൂലശരീരമില്ലാത്തവനായിട്ട് (മേൽപറഞ്ഞവിധം) സൂക്ഷ്മമായ യാതനാശരീരം സമാശ്രയിച്ച് യമയാതനകൾ അനുഭവിക്കുന്നു.

22. യാമീസ്തായാതനാപ്രാപ്യ സജീവോവീതകൽമഷഃ

താന്യേവപഞ്ചഭൂതാനി പുനരഭ്യേതിഭോഗശഃ

ആ യമയാതന അനുഭവിച്ചശേഷം ആ ജീവൻ പാപരഹിതനായിട്ടു പഞ്ചഭൂതികമായ മനുഷ്യശരീരം പ്രാപിക്കുന്നു.

23. ഏതാദൃഷ്ട്യാസ്യജീവസ്യ ഗതീഃസ്വേന്ദനൈവചേതസാ

ധർമ്മതോധർമ്മതശ്ചൈവ ധർമ്മേഭല്യാൽസദാമനഃ

ജീവൻ ധർമ്മത്താലും അധർമ്മത്താലും സംഭവിക്കുന്ന സ്വർഗവാസം നരകവാസം മുതലായ സുഖദുഃഖങ്ങൾ തന്റെ അന്തരഭാവംകൊണ്ടു തന്നെ നന്നായി പര്യായോചിച്ച് സദാ ധർമ്മാനുഷ്ഠാനത്തിൽ മനസ്സുവയ്ക്കേണ്ടതാകുന്നു.

തൃഗുണലക്ഷണം

24. സത്പരരജസ്തമശ്ചൈവ ത്രീൻവിദ്യാദാത്മനോഗുണാൻ യൈർവ്യാപ്യേമാൻസ്ഥിതോഭാവാ നഹാൻസർപ്പന-

ശേഷതഃ

സത്വം രജസ്സ് തമസ്സ് എന്നീ മൂന്നു ഗുണങ്ങളും ആത്മഗുണങ്ങളെ നശിയേണ്ടതാകുന്നു. ആ ത്രിഗുണങ്ങളുടെ സംബന്ധംകൊണ്ട് അന്തരാത്മാവു സ്ഥാവരജംഗമരൂപങ്ങൾ പ്രാപിക്കുന്നു.

25. യോയദ്വൈഷാംഗുണോദേഹേ സാകല്യേനാതിരിച്യതേ

സതദാതൽഗുണപ്രായം തങ്കരോതിശരീരിണം.

ഈ ഗുണങ്ങളിൽ ഏതു ശരീരത്തിൽ ഏതു ഗുണം എപ്പോൾ ഏറ്റവും അധികമായിരിക്കുന്നുവോ അപ്പോൾ ആ ശരീരമുള്ള പ്രാണി ആ ഗുണം തനിക്കു സ്വാധീനപ്പെടുത്തുന്നു.

26. സത്വംജ്ഞാനംതമോജ്ഞാനം രാഗദ്വേഷൗരജസ്സമൃതം

ഏതദ്വ്യാപ്തമദേതേഷാം സർവഭൂതാശ്രിതംവപുഃ

ഒരു പദാർത്ഥം യഥാർത്ഥമായി അറിയൽ, സത്വഗുണപ്രവൃത്തി, ഇതിനു വിപരീതമായ തമോഗുണപ്രവൃത്തി, രാഗഭോഷങ്ങൾ, രജോഗുണപ്രവൃത്തി എന്നീ മൂന്നു ഗുണങ്ങൾക്കും വിശ്വാസം, അവിശ്വാസം, വ്യസനം എന്നീ മൂന്നുകളുടെയും സ്വരൂപം ക്രമപ്രകാരം ഈ പ്രവൃത്തിയോടും ഈ സ്വരൂപത്തോടുകൂടി സകലപ്രാണികളുടെയും പാഞ്ചഭൂതികൾക്കു അറിയിൽ വ്യാപിച്ചിരിക്കുന്നു.

27. തത്രയൽപ്രീതിസംയുക്തം കിഞ്ചിദാത്മനിലക്ഷയേൽ
പ്രശാന്തമിവശുദ്ധാഭം സത്വന്തദുപധാരയേൽ.

ഈ മൂന്നുഗുണങ്ങളിൽ ഏതുകൊണ്ട് ആത്മാവിൽ ഇതരമായ സംസാരവിഷയത്തിൽ അല്പവും വ്യസനം ജനിപ്പിക്കാതെ കേവലം പരിശുദ്ധമായ പ്രകാശം ഉണ്ടാകുന്നുവോ അതിനെ സത്വഗുണസ്വരൂപമെന്നു അറിയണം.

28. യത്തുദഃഖസമായുക്ത മപ്രീതികരമാത്മനാ
തദ്രജോഗുണപ്രതിഫലം വിദ്യാത്മതത്ത്വഹാരിഭേദിനാം.

യാതൊന്നുകൊണ്ടും സംസാരവിഷയത്തിൽ ദഃഖവും ആത്മാവിനു അസത്തുഷ്ടിയും വിഷയങ്ങളിൽ അധികതാല്പര്യവും ഉണ്ടാകുന്നുവോ അതു രജോഗുണരൂപമെന്നു അറിയണം.

29. യത്തുസ്യാൽമോഹസംയുക്ത മവ്യക്തം വിഷയാത്മകം
അപ്രതർക്ക്യമവിജേതയം തമസ്സദുപധാരയേൽ.

ഏതുസന്തേജസ്സം, അസന്തേജസ്സം വിജേച്ഛ അറിയത്തക്ക ജ്ഞാനമില്ലാത്തതായും, സദാ അയോഗ്യവിഷയത്തിൽതന്നെ മഗ്നമായതായും ഇന്നവിധമായിരിക്കുന്നു എന്ന് ആലോചിച്ചറിയാൻ പാടില്ലാത്തതായും കേവലം അസ്സഷ്ടമായും ഇരിക്കുന്നുവോ അതു തമോഗുണമെന്നറിയണം.

ത്രിഗുണങ്ങളുടെ പ്രവൃത്തി

30. ത്രയാണാമപിചൈതേഷാം ഗുണാനാം യഃ ഫലോദയഃ
ആഗ്രോമദ്ധ്യോജ്ജ്വലന്നഗ്നശ്ച തപ്രവക്ഷ്യമാമൃശേഷതഃ

ഈ മൂന്നു ഗുണങ്ങൾക്കു യാതൊന്നും ഉത്തമമദ്ധ്യമായമരൂപമായ പ്രവൃത്തി ഉണ്ടാകുന്നുവോ അതു എല്ലാം പറയാൻ തുടങ്ങുന്നു.

31. വേദാഭ്യാസസ്തപോജ്ഞാനം ശൗചമിന്ദ്രിയനിഗ്രഹഃ
ധർമ്മക്രിയാത്മചിന്താച സാത്വികം ഗുണലക്ഷണം.

വേദാധ്യയനംചെയ്യൽ, പ്രാജാപത്യം മുതലായ തപസ്സ് അനുഷ്ഠിക്കൽ, ശാസ്ത്രം, ജ്ഞാനം, പരിശുദ്ധി, ഇന്ദ്രിയനിഗ്രഹം, ദാനം തുടങ്ങിയ ധർമ്മാനുഷ്ഠാനങ്ങൾ ആത്മദ്ധ്യാനം ഇവ സത്വഗുണകാര്യങ്ങളാകുന്നു.

32. ആരംഭഭൂചിതം ധൈര്യ മസൽക്കരേ്യപരിഗ്രഹഃ
വിഷയോപസോവചാജസ്രം രാജസം ഗുണലക്ഷണം.

ഫലാപേക്ഷയോടുകൂടി യാഗാദികാര്യം ചെയ്യുക, അല്പവിഷയത്തിനും ധൈര്യപ്പെടുക, അയോഗ്യകൃത്യങ്ങൾ ചെയ്യുക, സദാ വിഷയപ്രസക്തനായിരിക്കുക ഇവ രജോഗുണ കാര്യങ്ങളാകുന്നു.

33. ലോഭഃസ്വപ്നോഽഭൃതിഃക്രൂര്യം നാസ്തിക്യംഭിന്നവൃത്തിതാ
യാചിഷ്ണതാപ്രമാദശ്ച താമസംഗുണലക്ഷണം.

അത്യാഗ്രഹം, സദാ ഉറക്കം, ധൈര്യം, ക്രൂരത്വം, ദൈവത്തെ വിശ്വസിക്കുക, അനാചാരം, യാചിക്കൽ, അജാഗ്രത ഇവ തമോ ഗുണകാര്യങ്ങളാകുന്നു.

34. ത്രയാണമപിചൈതേഷാം ഗുണാനാംത്രിഷ്ടതിഷ്ഠതാം
ഇദംസാമാന്വികംജേന്യം ക്രമശോഗുണലക്ഷണം.

ഈ മൂന്നു ഗുണങ്ങൾക്കു ഭൂതം, വർത്തമാനം, ഭാവം എന്നീ മൂന്നു കാലങ്ങളിലുമുള്ള ലക്ഷണങ്ങൾ ചുരുക്കമായി പറയാം.

35. യൽക്കർമ്മകൃതാകുപ്തംശ്ച കരിഷ്യംശ്ചൈവലജ്ജതി
തൽജേന്യംവിദ്യോസസ്തം താമസംഗുണലക്ഷണം.

ഏതുകാര്യം ചെയ്യുമ്പോഴും, ചെയ്തശേഷവും ചെയ്യണമെന്നു് യത്നിക്കുമ്പോഴും, ലജ്ജയുണ്ടാകുന്നുവോ അതു് തമോഗുണത്തിന്റെ കാര്യമെന്നു് അറിയേണ്ടതാണു്.

36. യേനാസ്തിൻ കർമ്മണാലോകേ വ്യാതിമിച്ഛതിപുഷ്പലാം
നചശോചത്യസംപത്തൗ തച്ഛജേന്യയത്തുരാജസം.

ഏതു കാര്യത്തിൽ ഇഹലോകത്തിൽ ഉൽകൃഷ്ടമായ ഐശ്വര്യം ഇഹിക്കുന്നുവോ, ഏതു പ്രവൃത്തിക്കു ഫലാഭാവത്തിൽ വ്യസനം സംഭവിക്കുന്നില്ലയോ അതു് രജോഗുണത്തിന്റെ കാര്യമായി അറിയണം.

37. യൽസർവ്വേണേച്ഛതിജ്ഞാതും യനലജ്ജതിചാചരൻ
യേനതുഷ്ട്യതിചാർത്ഥാസ്യ തൽസത്യാഗുണലക്ഷണം.

ഏതുകാര്യം സർവ്വപ്രയത്നത്താൽ അറിയുന്നതിനു ഇഹിക്കുന്നുവോ ഏതു നിവൃത്തിയേക്കുറിച്ച് മൂന്നു കാലങ്ങളിലും ലജ്ജിക്കുന്നില്ലയോ ഏതു പ്രവൃത്തിയിൽ ഒരുവന്റെ ആത്മാവു് സന്തോഷം പ്രാപിക്കുന്നുവോ അതു സത്യാഗുണത്തിന്റെ പ്രവൃത്തിയാണെന്നറിയണം.

38. തമസോലക്ഷണംകാമോ രജസസ്ഥിർമുഖ്യതേ
സത്യാഗുലക്ഷണംധർമ്മഃ ശ്രോഷ്യമേഷാംയഥോത്തരം.

കാമത്തിനു സ്വാധീനമായിരിക്കുന്നത് തമോഗുണത്തിന്റെയും അപ്രകാരം ദ്രവ്യേച്ഛകൊണ്ടിരിക്കുന്നത് രജോഗുണത്തിന്റെയും ധർമ്മമാണെന്നും ചെയ്യുന്നതു സത്യാഗുണത്തിന്റെയും വ്യാപാരങ്ങളാകുന്നു. ഇവ ഒന്നിനെക്കാൾ ഒന്നു ശ്രേഷ്ഠമാണു്.

39. യേനയാംസ്തുഗുണൈനേഷാം സംസാരാൻപ്രതിപദ്യതേ
താൻസമാസേനവക്ഷ്യാമി സർവ്വസ്യോസ്യയഥാക്രമം.

ഇവയിൽ ഏതു ഗുണത്തിന്റെ കാര്യത്തിൽ ജീവൻ ഏതുഗതി പ്രാപിക്കുന്നുവോ അതു ക്രമത്തിൽ സംക്ഷിപ്തമായി പറയാം.

ത്രിഗുണങ്ങളുടെ ഫലം

40. ദേവത്വംസാത്വികായാന്തി മനുഷ്യത്വഞ്ചരാജസാഃ
കിര്യക്തപന്താമസാനിത്യ മിത്യേഷാത്രിവിധാഗതിഃ

സത്യാഗ്രഹമുള്ളവർ ദേവത്വവും രാജോഗ്രഹമുള്ളവർ മനുഷ്യത്വവും തമോഗ്രഹമുള്ളവർ തിര്യക്ത്വവും പ്രാപിക്കുന്നു. അതുകൊണ്ടു ഗതികൾ മൂന്നുതരമാകുന്നു.

41. ത്രിവിധാത്രിവിധൈഷാത്തു വിജേതയാഗ്രഹണികീഗതഃ
അധമാമദ്ധ്യമാഗ്രാച കർമ്മവിദ്യാഭിവിശേഷതഃ

ഇപ്പോൾ പറഞ്ഞ മൂന്നു ഗ്രഹങ്ങളുടെ ഗതികളും, ദേശം കാലം കർമ്മം ഇവയുടെ ഭേദത്താൽ ഓരോന്നും ഉത്തമം മധ്യമം അധമം എന്നു മൂന്നുതരമാകുന്നു.

തമോഗ്രഹംകൊണ്ടുവരുന്ന ജനനം

42. സ്ഥാവരാഃകൃമികീടാശ്ച മത്സ്യാസ്സ്പഷ്ടാസ്സകമരപാഃ
പശവശ്ചമൃഗാശ്ചൈവ ജാലന്യാതാമസീഗതിഃ

സ്ഥാവരം, പഴു, കീടം, മത്സ്യം, സർപ്പം, ആമ, പശു, മാൻ ഈ ജാതികളായി ജനിക്കുന്നത് തമോഗ്രഹത്തിന്റെ അധമഗതിയാണ്.

43. ഹസ്തിനശ്ചതുരംഗാശ്ച ശൂദ്രാജ്ഞേയമാമരഗർഹിതാഃ
സിംഹാവ്യാഘ്രവരാഹശ്ച മധ്യമാതാമസീഗതിഃ

ആന, കുതിര, ശൂദ്രൻ, ജ്ഞേയന്മാർ, സിംഹം, പുലി, വരാഹം ഇങ്ങനെയുള്ള ജന്തുക്കളായി ജനിക്കുന്നത് തമോഗ്രഹത്തിന്റെ മധ്യമഗതിയാണ്.

44. ചാരണാശ്ചസുപണ്ണാശ്ച പുരുഷാശ്ചൈവദാംഭികാഃ
രക്ഷാഃസിംഹപിശാചശ്ച താമസീഷ്വത്തമാഗതിഃ

ചാരണർ, സുപണ്ണർ, അഹങ്കാരികൾ, രാക്ഷസർ, പൈശാചന്മാർ എന്നിങ്ങനെ ജനിക്കുന്നത് തമോഗ്രഹത്തിന്റെ ഉത്തമഗതിയാകുന്നു.

രജോഗ്രഹത്തിൽനിന്നും ഉണ്ടാകുന്ന ജനനം

45. ത്വല്ലാമല്ലാനടാശ്ചൈവ പുരുഷാശ്ചസൂര്യവൃത്തയഃ
ഭൂതപാനപ്രസക്താശ്ച ജാലന്യാരാജസീഗതിഃ

ത്വല്ലർ, മല്ലന്മാർ, നടന്മാർ, ആയുധംകൊണ്ടു ജീവിക്കുന്നവർ, ചുരു കളിക്കാർ, മദ്യപാനികൾ ഇങ്ങനെയുള്ളവരായി ജനിക്കുന്നത് രജോഗ്രഹത്തിന്റെ അധമഗതിയാകുന്നു.

46. രാജാനക്ഷത്രീയാശ്ചൈവ രാജ്ഞാംചൈവപുരോഹിതാഃ
വാദയുദ്ധപ്രദാനാശ്ച മദ്ധ്യമംരാജസീഗതിഃ

രാജാക്കന്മാർ, ക്ഷത്രിയന്മാർ രാജപുരോഹിതന്മാർ, താക്കീതന്മാർ ഇങ്ങനെയുള്ളവർ രജോഗ്രഹത്തിന്റെ മധ്യമഗതിയോടുകൂടിവരാകുന്നു.

47. ഗന്ധർവാഗ്രഹ്യകായക്ഷാ വിബുധാനുചരാശ്ചയേ
തഥൈവാപ്സരസസ്സ്പാ രാജസീരത്നത്തമാഗതിഃ

ഗന്ധർവന്മാർ, ഗ്രഹ്യകന്മാർ, യക്ഷന്മാർ വിദ്യാധരന്മാർ, അപ്സരസ്സുകൾ എന്നിങ്ങനെയുള്ളവരായി ജനിക്കുന്നത് രജോഗ്രഹത്തിന്റെ ഉത്തമഗതിയാകുന്നു.

സത്വഗുണത്തിൽനിന്നും ഉണ്ടാകുന്ന ജനനം

48. താപസായതയോവിപ്രാ യേചവൈമാനികാഗണാഃ

നക്ഷത്രാണിചദൈത്യായു പ്രഥമാസാതപികീഗതിഃ

വാന്പ്രസമന്മാർ, സന്യാസിമാർ, ബ്രാഹ്മണർ, വിമാനസഞ്ചാരികൾ, നക്ഷത്രങ്ങൾ, ദൈത്യന്മാർ എന്നിങ്ങനെയുള്ളവരായി ജനിക്കുന്നതു് സത്വഗുണത്തിന്റെ അധമഗതിയാണ്.

49. യജ്ഞാനുഷ്ഠയോദേവോ വേദാജ്യോതീംഷിവത്സരാഃ

പിതരശ്ചൈവസാധ്യായു ചിതീയാസാതപികീഗതിഃ

യാഗത്തിൽ ഇച്ഛയുള്ളവർ, ഋഷിമാർ, ദേവന്മാർ, വേദാഭിമാനി, ദേവതാധ്യവാദിഗൃഹങ്ങൾ, വർഷദേവതയുടെ പിതൃക്കൾ, സാധ്യന്മാർ എന്നിങ്ങനെയുള്ളവർ ജനിക്കുന്നതു് സത്വഗുണത്തിന്റെ മധ്യമഗതിയാകുന്നു.

50. ബ്രഹ്മാവിശ്വസൃജോധർമ്മോ മഹാനവ്യക്തമേവച

ഉത്തമാംസാതപികീമേതാം ഗതിരാഹുർമ്മനീഷിണഃ

ബ്രാഹ്മവു്, മരീചി മുതലായ പ്രജാപതികൾ ധർമ്മദേവതയുടെ മഹത്വം സാംഖ്യാശാസ്ത്രത്തിൽ പ്രസിദ്ധമായ അവ്യക്തം എന്നിങ്ങനെ ജനിക്കുന്നതു് സത്വഗുണത്തിന്റെ ഉത്തമഗതിയെന്നു വിഭാഗമാർ പറയുന്നു.

51. ഏഷസർവ്വസ്സമുദ്ഭിഷ്ടഃ സ്രിപ്രകാരസ്യകർമ്മണഃ

ത്രിവിധസ്രിവിധഃ കൃത്സ്നസ്സംസാരസ്സാർവഭൗതികഃ

സകലപ്രാണികളും മനസ്സു് വാക്കു് ശരീരം എന്ന ത്രിവിധകരണങ്ങളാൽ ചെയ്യുന്ന കർമ്മങ്ങൾ സത്വരജസ്സമോ ഗുണങ്ങളിൽ മൂന്നുവിധമായിട്ടുള്ളതും ഓരോ ഗുണത്തിനായിട്ടുണ്ടാകുന്ന മൂന്നു വിധമായ ഉത്തമ മധ്യമ അധമഗതികളും വിസ്തരിച്ചു പറഞ്ഞുകഴിഞ്ഞു.

52. ഇന്ദ്രിയാണാംപ്രസംഗേന ധർമസ്യോസേവനേനച

പാപാൻസംയാന്തിസംസാരാ നവിദാംസോനരായമാഃ

ഇന്ദ്രിയങ്ങൾ അനർഹവിഷയങ്ങളിൽ സംബന്ധിക്കുന്നതുകൊണ്ടും അകൃത്യം ചെയ്യുന്നതുകൊണ്ടും പ്രായശ്ചിത്തം മുതലായ ധർമ്മം അനുഷ്ഠിക്കാത്തതുകൊണ്ടും മൂഢരായ മനുഷ്യർ അതിഘോരമായ സംസാരഗതികൾ പ്രാപിക്കുന്നതു് കേട്ടാലും.

അകൃത്യകരണങ്ങളുടെ ഫലം

53. യാംയാംയോനിന്തുജീവോയം യേനയേനേഹകർമ്മണാ

ക്രമശോയാതിലോകേസ്തിൻ തത്തൽസർവ്വംനിബോധത.

ജീവൻ ഏതേതു പാപകർമ്മത്താൽ ഏതേതു് ആളുകളെ പ്രാപിക്കുന്നുവോ അതു പറയാം.

54. ബഹുൻവർഷഗണാൻഘോരാൻ നരകാൻപ്രാപ്യതൽ--

ക്ഷയാൽ

സംസാരാൻപ്രതിപദ്യന്തേ മഹാപാതകിനസ്ത്വപിമാൻ.

ബ്രഹ്മഹത്യചെയ്ത മഹാപാപികൾ, അനേകായിരം വാത്സരംവരെ ഘോരമായ നരകങ്ങൾ അനുഭവിച്ചശേഷം വീണ്ടും ജനിക്കുന്നു.

55. ശ്വസുകരവരോഷ്ഠാണാം ഗോജാവിമൂലപക്ഷിണാം

ചണ്ഡാലപുൽക്കസാനാഞ്ച ബ്രഹ്മഹായോനിമൂലരതി.

പട്ടി, പന്നി, കഴുത, ഒട്ടകം, പശു, വെള്ളാട്, ചെമ്മരിയാട്, സിംഹം മുതലായ മൃഗങ്ങൾ, പക്ഷി, ചണ്ഡാലൻ, പറയൻ എന്നിങ്ങനെയുള്ള ജന്മങ്ങളെ ബ്രഹ്മഹത്യചെയ്തവൻ പ്രാപിക്കുന്നു.

56. കൃമീകീടപതംഗാനാം വിഡ്ഢ്ജാഞ്ചൈവപക്ഷിണാം

ഹിംസ്രാണാംചൈവസത്പാനാം സുരാപോബ്രാഹ്മണോ—
പ്രജേൽ.

പുഴ, കീടം, വിളക്കണയ്ക്കുന്ന പതംഗം, അമേധ്യക്ഷേണം ചെയ്യുന്ന പക്ഷി, ഹിംസചെയ്യുന്ന ജന്തുക്കൾ ഇവ സുരാപാനംചെയ്ത ബ്രാഹ്മണൻ പ്രാപിക്കുന്നു.

57. ലൂതാഹിനരടാനാഞ്ച തിരശ്ചാഞ്ചാംബുചാരിണാം

ഹിംസ്രാണാഞ്ചപിശാചാനാം സ്തേനോവിപ്രസ്സഹസ്രശഃ

ചിലന്തി, സർപ്പം, മലയണ്ണാൻ, ജലത്തിൽ സഞ്ചരിക്കുന്ന ജന്തുക്കൾ, പക്ഷിമൃഗാദികൾ, ഹിംസയിൽ താല്പര്യമുള്ള പിശാചന്മാർ ഇവരെ ആയിരംപ്രാവശ്യം, സ്വണ്ണം അപഹരിച്ച ബ്രാഹ്മണൻ പ്രാപിക്കുന്നു.

58. തുണഗുലംമലതാനാഞ്ച ക്രവ്യാദാംദംഷ്ട്രിണാമപി

ക്രൂരകർമ്മകൃതാഞ്ചൈവ ശതശോഗുരുതല്പഗഃ

പുല്ലു്, കാട്, വള്ളി, മാംസഭക്ഷകളായ കഴുകൻ, ക്രൂരകർമ്മം ചെയ്യുന്ന കടുവാ മുതലായവയെ ഗുരുപതിയെ പ്രാപിച്ചവൻ പ്രാപിക്കുന്നു.

59. ഹിംസ്രാവേന്തിക്രവ്യാദഃ കൃമയോക്ഷേപക്ഷിണഃ

പരസ്പരാദിനഃസ്തേനാഃ പ്രേതാന്ത്യസ്ട്രീനിഷേവിനഃ

പ്രാണിഹിംസ ചെയ്യുന്നവൻ പുച്ചയായും തിന്നാൻ പാടില്ലാത്ത സാധനങ്ങൾ തിന്നുന്നവൻ പുഴുവായി ജനിക്കുന്നു. സ്വണ്ണം ഒഴിച്ചു് മറ്റുള്ളവ അപഹരിച്ചവൻ ഒന്നിനെ മറ്റൊന്നു കൊന്നു തിന്നുന്ന ജന്തുക്കളായി ജനിക്കുന്നു. ചണ്ഡാലസ്ട്രീയെ പ്രാപിച്ചവർ പ്രേതഗണമായി ജനിക്കുന്നു.

60. സംയോഗംപതിതൈർഗത്വാ പരസൈവ്യവചയോഷിതം

അപഹൃതൃചവിപ്രസ്വം ഭവതിബ്രഹ്മരക്ഷസഃ

ബ്രഹ്മഹത്യചെയ്തവൻ പതിതന്മാരോടുകൂടി ചേർന്നാലും പരസ്ട്രീ ഗമനം ചെയ്താലും ബ്രാഹ്മണഭവ്യം അപഹരിച്ചാലും ബ്രഹ്മരക്ഷസനായി ജനിക്കുന്നു.

61. മുണിമുക്താപ്രവാളാനി ഹൃത്വാലോഭേനേമാനവഃ

വിവിധാനിചരത്താനി ജായതേഹേമകർത്തൃഷു.

മാണിക്കം, മുത്തു്, പവിഴം, വൈഡൂര്യം മുതലായ രത്നങ്ങളിൽ ഒന്നിനെയെങ്കിലും ആഗ്രഹത്തോടുകൂടി വ്യാമോഹത്താൽ അപഹരിക്കുന്നവൻ തട്ടാനായി ജനിക്കുന്നു.

62. ധാന്യംഹൃത്പാദേത്യോദ്ധ്യം കാംസ്യംഹംസോജലംഘൃവഃ

മധുദംശഃപരുഃകാകോ രസംഗ്ധാനകലോഘൃതം.

ധാന്യം അപഹരിച്ചവൻ പെരിച്ചാഴിയായും ഓട്ടപാത്രം അപഹരിച്ചവൻ ഹംസമായും ജലം മോഷ്ടിച്ചവൻ നീർക്കൊക്കയായും തേൻ മോഷ്ടിച്ചവൻ പാൽക്കൊക്കയായും പാൽ മോഷ്ടിച്ചവൻ കാക്കയായും രാസവസ്തു മോഷ്ടിച്ചവൻ പട്ടിയായും നെയ്യ് മോഷ്ടിച്ചവൻ കീരിയായും ജനിക്കുന്നു.

63. മാംസംഗൃധ്യോവപാംമൽഗു സ്തൈലംതൈലപയഃഖഗഃ

ചീരീവാകസ്തലവണം ബലാകാശകനിർദ്വധിഃ

മാംസം മോഷ്ടിച്ചവൻ കഴുകനായും വപമോഷ്ടിച്ചവൻ നീർക്കാക്കയായും എണ്ണ മോഷ്ടിച്ചവൻ വെളുത്ത വാലുള്ള ജന്തുവായും ഉപ്പു മോഷ്ടിച്ചവൻ ചീവീടായും തൈർ മോഷ്ടിച്ചവൻ കൊക്കായും ജനിക്കുന്നു.

64. കൗശേയംതിത്തിരിർഹൃത്പാ ക്ഷൗമംഹൃത്പാതുഭർദ്ദരഃ

കാർപ്പാസതാംതവംക്രൗഞ്ചോ ഗോധാഗാംവാർഗ്ഗദോഽധം

വെൺപട്ട മോഷ്ടിച്ചവൻ ഊർക്കുരുവിയായും പട്ടവസ്ത്രം മോഷ്ടിച്ചവൻ തവളയായും പഞ്ഞിത്തുൽവസ്ത്രം മോഷ്ടിച്ചവൻ ക്രൗഞ്ചപ്പക്ഷിയായും പശുവിനെ മോഷ്ടിച്ചവൻ ഉടുമ്പായും ശർക്കര മോഷ്ടിച്ചവൻ വാഗ്ഗുരമെന്നു പക്ഷിയായും ജനിക്കുന്നു.

65. ചുചന്തരിശ്ശുഭാൻഗന്ധാൻ പത്രശാകന്തുബർഹിണഃ

ശ്വാവിൽകൃതാനംവിവിധ മകൃതാനന്തുശല്യകഃ

കസ്മൂരി മുതലായ സുഗന്ധദ്രവ്യങ്ങൾ മോഷ്ടിച്ചവൻ നച്ചെലിയായും ഇലകാ മുതലായ ശാകങ്ങൾ മോഷ്ടിച്ചവൻ മയിലായും ചോറു മാവു മുതലായ അന്നം മോഷ്ടിച്ചവൻ മുളുളൻപന്നിയായും പാകംചെയ്യാത്ത ഭക്ഷണം മോഷ്ടിച്ചവൻ ശല്യമൃഗമായും തീരുന്നു.

66. ബകോഭേതിഹൃത്പാഗ്നിം ഗൃഹകാരിഹൃപസ്തരം

രക്താനിഹൃത്പാർവാസാംസി ജായതേജീവജീവകഃ

അഗ്നി മോഷ്ടിച്ചവൻ കൊക്കായും മറ്റും തുറപ്പു മുതലായവയെ മോഷ്ടിച്ചവൻ പാമ്പാട്ടിയായും ചുവപ്പുചായമുള്ള വസ്ത്രങ്ങൾ മോഷ്ടിച്ചവൻ ചകോരമായും ജനിക്കുന്നു.

67. വൃകോമൃഗേഭംവ്യാലോശം ഫലംമൃലന്തമക്തഃ

സ്രീമുക്ഷഃസ്തോതകോവാരി യാനാനൃഷ്ടഃപശുനജഃ

ആന മുതലായ മൃഗങ്ങളെ മോഷ്ടിച്ചവൻ ചെന്നായയായും കുതിരയെ മോഷ്ടിച്ചവൻ പുലിയായും പഴം കിഴങ്ങ് മുതലായവ മോഷ്ടിച്ചവൻ കരണ്ടായും സ്രീയെ മോഷ്ടിച്ചവൻ കരടിയായും ദാഹശമനത്തിനായിവെച്ചിട്ടുള്ള ജലം മോഷ്ടിച്ചവൻ ചാതകമായും വണ്ടി മുതലായ വാഹനത്തെ മോഷ്ടിച്ചവൻ ഒട്ടകമായും പശുജാതികളെ മോഷ്ടിച്ചവൻ വെള്ളാടായും ജനിക്കുന്നു.

68. യദാതദാപരദ്രവ്യമുപഹൃത്യബലാനനരഃ

അവശ്യംയാതിതിര്യക്തം ജഗ്ധ്വാചൈവാഹൃതംഹവിഃ

പരദ്രവ്യം കുറച്ചോ അധികമോ മോഷ്ടിച്ചാലും ഹോമത്തിനു വെച്ചിരുന്ന ഹവിസ്സു കവർന്നു തിന്നാലും പക്ഷിജാതിയായി ജനിക്കുന്നതാണ്.

69. സ്രീയോഗ്യേതേനകല്പേന ഹൃത്യാദോഷമവാപ്നയുഃ
ഏതേഷാമേവജംതൂനാം ഭാര്യാത്വമുപയാന്തിതാഃ

ഈ പാപങ്ങൾ സ്രീജാതികൾ ചെയ്യാലും മേൽപറഞ്ഞപ്രകാരം അതതു ജാതിയിൽ സ്രീയായി ജനിച്ച അതതിന്റെ ഭാര്യമാരായിത്തീരുന്നു.

കൃത്യാഹരണഫലം

70. സേഭ്യസ്സേഭ്യസ്തുകർമ്മഭ്യശ്ചൃതാവണ്ണാഹ്യാനാപദി
പാപാൻസംസൃത്യസംസാരാൻ പ്രേഷ്യതാംയാന്തിശത്രുഷു.

ബ്രാഹ്മണർ മുതലായ നാലു വർണ്ണത്തിലുള്ളവരും ആപത്തില്ലാത്ത കാലത്തിങ്കലും അവരവരുടെ കർമ്മാനുഷ്ഠാനം ആചരിക്കാതെയിരുന്നാൽ ഘോരങ്ങളായ ജന്മങ്ങളെ സ്വീകരിച്ച അടുത്ത ജന്മത്തിൽ അവരവരുടെ ശത്രുവിന് ഭൃത്യവേല ചെയ്ത് ഉപജീവിക്കും.

71. വാന്താശ്ശൽക്കാമുവഃ പ്രാതോ വിപ്രോധർമ്മാൽസ്വകഃ—
ച്യുതഃ

അമേധ്യഗുണപാശീച ക്ഷത്രിയഃ കടപുതനഃ

തന്റെ ധർമ്മം അനുഷ്ഠിക്കാത്ത ബ്രാഹ്മണൻ കൊള്ളിവായ് പിശാചമായിജനിച്ചു് ഛർദ്ദിച്ച എച്ചിൽ ഭുജിക്കും. കർമ്മഭൂഷണായ ക്ഷത്രിയൻമൂലം പ്രേതം ഇവ ഭുജിക്കുന്ന കടപുതമെന്ന പ്രേതഗണമായി ജനിക്കും.

72. മൈത്രാക്ഷഃ ജ്യോതികഃ പ്രേതോവൈശ്യോഭവതി—
പൂയഭക്

ചൈലാശകത്വഭവതി ശൂദ്രോധർമ്മാത്സ്വകാച്യുതഃ

കർമ്മഭൂഷണായ വൈശ്യൻ പ്രേതജലം പാനംചെയ്യുന്ന മൈത്രാക്ഷ ജിയോതികമെന്ന പ്രേതവിശേഷമായി ജനിക്കും. ശൂദ്രൻ പ്രേതമായി ജനിക്കും.

73. യഥായഥാനിഷേവന്തേ വിഷയാൻ വിഷയാത്മകാഃ
തഥാതഥാകുശലതാ തേഷാംതേഷുപജായതേ.

വിഷയഭോഗത്തിൽ ഇച്ഛയുള്ളവർ യാതൊരുവിധ വിഷയങ്ങളിൽ മനസ്സ് വയ്ക്കുന്നുവോ അതതു പ്രകാരം അവർക്കു ആ വിഷയങ്ങളിൽ മോഹം ജനിച്ചു മതിമറന്നുപോകുന്നു.

74. തേഭ്യോസൽകർമ്മണാന്തേഷാം പാപാനാമല്ലബുദ്ധയഃ
സംപ്രാപ്തവന്തി ദുഃഖാനി താസുതാസ്വിഹയോനിഷു.

അല്ലബുദ്ധിയുള്ളവർ വിഷയേച്ഛകൊണ്ടു ചെയ്യുന്ന പാപകർമ്മങ്ങളുടെ ഉച്ചനീചത്വങ്ങൾക്കു തക്കവിധം നിന്ദിക്കത്തക്ക പക്ഷി മൃഗം മുതലായവയിൽ ജനിച്ചു് കുറിനടുവെങ്ങും അന്തർഭവിക്കുന്നു.

75. താമിസ്രാദിഷുചോഗ്രേഷു നരകേഷുവിവർത്തനം
അസിപത്രവനാദീനി ബന്ധനമോദനാനിച.

താമിസ്രം മുതലായ ഘോരനരകങ്ങളിൽ നിത്യവാസവും, അസിപത്രവനമെന്ന നരകത്തിൽ പോയിവരികയെന്ന സഞ്ചാരവും യഥാപാശം

ങ്ങരകൊണ്ടുള്ള ബന്ധനവും യമഭടന്മാർ ചെയ്യുന്ന വെട്ട് മുതലായ ഹിംസയും,

76. വിവാദാശ്ചൈവ സംപീഡാഃ കാകോലൂകൈശ്ചക്ഷേണം
കരംഭവാലുകാതാപാൻ കംഭീപാകാംശ്ചദാരുണാൻ.

കാക്ക, മുങ്ങ, മുതലായ ജന്തുക്കൾ ഭക്ഷിക്കുക നിമിത്തമുള്ള വേദനയും, തിളയ്ക്കുന്ന മണലിലുള്ള ഉരുപ്പാലവും, ഭയംകരമായ കംഭീപാകത്തിലുള്ള ദുഃഖവും അനുഭവിക്കുന്നു.

77. സംഭവാംശ്ചവിയോനീഷു ദുഃഖപ്രായാസുനിത്യശഃ
ശീതാതപാഭീലതാംശ്ച വിവിധാനിഭയാനിക.

വീണ്ടും സദാ ദുഃഖോൽബന്ധത്തെക്കണ്ടുണ്ടാക്കുന്നതായ പശു പക്ഷിജാതികളിൽ ജനിച്ച ശൈത്യം, വെയിൽ, തല്പ് മുതലായ ഉപദ്രവങ്ങളും പലവിധ ഭയവും ഉണ്ടാകും.

78. അസകൃൽഗർഭവാസേഷു വാസംജന്മചദാരുണം
ബന്ധനാനിചകഷ്ഠാനി പരപ്രേഷ്യത്വമേവച.

തുടരെത്തുടരെ ഗർഭവാസ സംക്രമണവും യോനിമാർഗ്ഗമായി അനുഭവിക്കുന്ന ദുഃഖവും വിലങ്ങിടുക, കാവലിൽ ഇരത്തുക മുതലായ രാജഭണ്ഡനയും പരന്മാർക്കു അടിമപ്പെടുന്ന കഷ്ടവും.

79. ബന്ധുപ്രിയവിയോഗാശ്ച സംവാസഞ്ചൈവ ദുർജ്ജനൈഃ
ദ്രവ്യാർജ്ജനഞ്ചനാശഞ്ച മിത്രാമിത്രസ്യുപാർജ്ജനം.

തന്റെ ബന്ധുക്കളോടും ഇഷ്ടന്മാരോടും വേർപാടിനേയും ദുർജ്ജനസഹവാസത്തെയും ദ്രവ്യസമ്പാദനത്തിനുള്ള അദ്ധ്വാനത്തെയും ആ ദ്രവ്യനശിക്കുമ്പോൾ ഉണ്ടാകുന്ന ദുഃഖത്തെയും ഒരുത്തനോടു മിത്രമായ് വർത്തിക്കുന്നതിനേയും.

80. ജരാശ്ചൈവാപ്രതീകാരാം വ്യാധിഭിശ്ചോപപീഡനം
ക്ലേശാംശ്ചവിവിധാംസ്താം സ്താൻമൃത്യുമേവചദുർജ്ജയം.

മാറ്റം ചെയ്യാൻ പ്രയാസമുള്ള വാർദ്ധക്യവും രോഗം നിമിത്തമുള്ള ദുഃഖവും, വിശപ്പും ദാഹവുംകൊണ്ടുള്ള സങ്കടവും എതിർക്കാൻ അശക്തമായ മരണവും പ്രാപിക്കുന്നു.

81. യാദൃശേനതുഭാവേന യദ്യൽകർമ്മനിഷേവതേ
താദൃശേനശരീരേണ തത്തൽഫലമുപാശ്നതേ

ത്രിഗുണങ്ങളിൽ യാതൊരു ഗുണത്തിനധീനനായി ഏതേതു സ്നാനഭാനാദി ധർമ്മം ചെയ്യുന്നവോ ആ ഗുണത്തിനനുരൂപമായ ശരീരമെടുത്തു അതതു സ്നാനഭാനഫലം അനുഭവിക്കുന്നു.

82. ഏഷസംസ്തമുദൃഷ്ടിഷുഃ കർമ്മണാംവഃ ഫലോദയഃ
നൈശ്ശ്രേയസംകർമ്മവിധിം വിപ്രസ്യേമംനിബോധത.

ഇതുവരെ കൃത്യാകൃത്യകർമ്മങ്ങളുടെ ഫലം മുഴുവനും പറഞ്ഞു. ഇനി ബ്രാഹ്മണൻ മോക്ഷഹേതുവായ കർമ്മവിധി പറയാം.

മോക്ഷോപായം

83. വേദാഭ്യാസസ്തപോജ്ഞാന മിത്രിയാണാഞ്ചസംയമഃ
അഹിംസാഗുരുസേവാച നിശ്ശ്രേയസകരംപരം.

ഉപനിഷത്തു മുതലായ വേദാന്തങ്ങളെ ഗ്രന്ഥമാർഗ്ഗേണ താൽപര്യ സമേതം പഠിക്കുന്നത് പരിശുദ്ധിക്കായി പ്രാജാപത്യകൃഷ്ണശ്രം അനുഷ്ഠിക്കുന്നത് ബ്രഹ്മസ്വരൂപത്തെയാറിയുന്നത്, ഇന്ദ്രിയങ്ങളെ വിഷയസംബന്ധമില്ലാത്തവിധം നിഗ്രഹം ചെയ്യുന്നത് യാതൊരു പ്രാണിയെയും ഹിംസിക്കാതിരിക്കുന്നത്, ഗുരുശുശ്രൂഷ ചെയ്യുന്നത്, ഇവയെല്ലാം മോക്ഷപ്രാപ്തിക്കു പ്രധാന മാർഗ്ഗങ്ങളായ സാധനങ്ങളാകുന്നു.

84. സർവ്വേഷാമപിചൈതേഷാം ശുഭാനാമിഹകർമ്മണാം.
കിഞ്ചിത്ശ്രേയസ്സരതരം കർമ്മോക്തംപുരുഷംപ്രതി.

പുരുഷൻ വിധിക്കപ്പെട്ട ശുഭകർമ്മങ്ങളിൽ ഏതു കർമ്മം ഏറ്റവും ഉയർന്നതായിരിക്കുന്നുവെന്നു ആക്ഷേപം വന്നാൽ താഴെപ്പറയാവുന്നതാണ്.

85. സർവ്വേഷാമപിചൈതേഷാം മാത്മജ്ഞാനംപരംസ്മൃതം
തത്സത്യംസർവ്വവിദ്യാനാം പ്രാപ്യതേഹ്യമൃതംതതഃ

സമസ്ത ശുഭകർമ്മങ്ങളിൽ വേദാന്തവാക്യത്താൽ ഉണ്ടാകുന്ന ആത്മജ്ഞാനം തന്നെ ഉൽകൃഷ്ടമായതാകുന്നു. അതു് എല്ലാ വിദ്യകളിലും ഉൽക്കർഷ്ടമുള്ളതാണ്. അതുകൊണ്ടു മോക്ഷമുണ്ടാകുന്നു.

86. ഷണ്ണാമേഷാത്തുസർവ്വേഷാം കർമ്മണാംപ്രത്യഃ ചഹവ
ശ്രേയസ്സരതരംജേതയം സർവദാ കർമ്മവൈദികം.

ആദ്യവിധ കർമ്മങ്ങളിൽ വേദേതപാതമ് അറിഞ്ഞു് ദേഹാത്മസ്വരൂപം അറിയുന്നതായ യാതൊരു പരമാത്മജ്ഞാനമുണ്ടോ അതിനെ ഇഹലോകത്തും പരലോകത്തും സദാസുഖസാധകമെന്നറിയണം.

87. വൈദികേകർമ്മയോഗേതു സർവ്വാനേത്യതാനൃശേഷതഃ
അന്തർഭവന്തിക്രമശ സ്തസ്മിംസ്തസ്മിൻക്രിയാവിധൗ.

ആ ആത്മജ്ഞാനത്തിൽ സകല കർമ്മങ്ങളും ബ്രഹ്മോപാസനവിധിയിൽ ക്രമമായി അടങ്ങിയിരിക്കുന്നു.

കർമ്മവിപാകം

88. സുഖാഭ്യുദയികഞ്ചൈവ നൈശ്ശ്രേയസികമേവച
പ്രവൃത്തഞ്ചനിവൃത്തഞ്ച ദ്വിവിധാം കർമ്മവൈദികാം.

വേദത്തിൽ പറയപ്പെട്ട കർമ്മം പ്രവൃത്തം എന്നും നിവൃത്തം എന്നും രണ്ടുതരമാകുന്നു. അതിൽ കർമ്മകാണ്ഡങ്ങളെക്കൊണ്ടു സ്വർഗ്ഗാദി സുഖഹേതുവായ ജ്യോതിഷ്ഠോമം മുതലായ കർമ്മം അനുഷ്ഠിക്കുന്നത് പ്രവൃത്തമാകുന്നു. സംസാരസംബന്ധം നീക്കി ബ്രഹ്മകാണ്ഡത്താൽ മോക്ഷഹേതുവായ ആത്മവിചാരം ചെയ്യുന്നത് നിവൃത്തമാകുന്നു.

89. ഇഹചാമൃതവാകാമ്യം പ്രവർത്തംകർമ്മകീർത്യതേ
നിഷ്ഠാമം ജ്ഞാനപൂർവ്വം നിവൃത്തമുപദിശ്യതേ.

ആ പ്രവർത്തകർമ്മം ഇഹലോകത്തിൽ വർഷം മുതലായ സുഖമുണ്ടാകുന്നതിനായിട്ടും പരലോകത്തിൽ ദേവാദി ശരീരലബ്ധിക്കായും ചെയ്യുന്നു. നിവൃത്തം സംസാരോഘയില്ലാതിരിക്കുന്നതാകുന്നു. അതു കേവലം തത്വജ്ഞാനമുള്ളവൻ ഉപദേശിക്കുന്നു.

90. പ്രവർത്തകർമ്മസംസേവ്യ ദേവാനാമേതിസാമൃതാം
നിവർത്തം സേവമാനസ്തു ഭൂതാനൃത്യേതിപഞ്ചവൈ.

പ്രവർത്തകർമ്മം അനുഷ്ഠിച്ചാൽ ദേവന്മാരോടു സമാനമായ ഗതിയും ആലോചിച്ച ഉദ്ദേശ്യങ്ങളെയും പ്രാപിക്കുന്നു. നിവർത്തകർമ്മം അനുഷ്ഠിച്ചാൽ പഞ്ചഭൂതികൾക്കു വിട്ടു മോക്ഷം പ്രാപിക്കുന്നു.

91. സർവ്വഭൂതേഷു ചാത്മാനം സർവ്വഭൂതാനി ചാത്മനി
സമംപശ്യന്നാത്മയാജി സ്വാരാജ്യമധിഗമതി.

യാതൊരുത്തൻ ജംഗമസ്ഥാവരരൂപമായ സകല ഭൂതങ്ങളിലും പരമാത്മവാസത്തെയും ആ പരമാത്മാവിൽ പരമാണ് മുതലായ സകല ചേതനാചേതനങ്ങളുടെ വാസ്തവത്തെയും തത്വജ്ഞാനംകൊണ്ടറിഞ്ഞു താൻ ചെയ്യേണ്ടതായ നിത്യനൈമിത്യകാദികർമ്മങ്ങളെ ബ്രഹ്മാർപ്പണം ചെയ്യുന്നുവോ അവൻ സ്വയം പ്രകാശമായ മോക്ഷസാമ്രാജ്യം പ്രാപിക്കുന്നു.

92. യഥോക്താനൃപികർമ്മാണി പരിഹായദ്വിജോത്തമഃ
ആത്മജ്ഞാനേശമേചസ്യ ദേവദാഭ്യോസചയത്നവാൻ.

ബ്രാഹ്മണോത്തമനായവൻ വേദത്താൽ വിധിക്കപ്പെട്ട അഗ്നിഹോത്രം മുതലായ കർമ്മങ്ങൾ തൃജിപ്പെങ്കിലും ബ്രഹ്മധ്യാനത്തിലും ഇന്ദ്രിയനിഗ്രഹത്തിലും വേദാന്തവിചാരത്തിലും യത്നിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

93. ഏതദ്ധിജന്നസാഹല്യം ബ്രാഹ്മണസ്യവിശേഷതഃ
പ്രാപൈത്യൽകൃതകൃത്യോഹി ദ്വിജോഭവതിനാനൃഥാ.

ബ്രഹ്മധ്യാനം മുതലായ മൂന്നും എല്ലാവർക്കും ജനനമെടുത്ത ഫലം കൊടുക്കും. അതിലും ബ്രാഹ്മണൻ വിശേഷമായി സഹലമായി വിധിക്കപ്പെടുന്നു. ദ്വിജാതികൾ ഇതിനെ അനുഷ്ഠിച്ചാൽമാത്രം കൃതകൃത്യന്മാരാകുന്നതല്ലാതെ മറ്റൊരു കർമ്മത്താലും ഉണ്ടാകുന്നതല്ല.

വേദപ്രശംസ

94. പിതൃദേവമനുഷ്യാണാം വേദചക്ഷുസ്സനാതനം
അശക്യഞ്ചാപ്രമേയഞ്ച വേദശാസ്ത്രമിതിസ്ഥിതിഃ

പിതൃക്കൾ, ദേവന്മാർ, മനുഷ്യർ ഇവരെ ശ്രദ്ധാലു യാഗം ദാനം ഇവ കൊണ്ടു പൂജിക്കുന്നതിന്നു വേദംതന്നെ കണ്ണായിരിക്കുന്നു.

95. യാവേദബാഹ്യാഃ സ്തൂതയോ യാശ്ചകാശ്ചകുടൃഷ്ടയഃ
സർവ്വാസ്താനിഷ്ഠലാഃ പ്രേത്യ തമോനിഷ്ഠാഹിതാഃ
സ്തൂതാഃ

ഏതു സ്തൂതികൾ വേദാന്തത്തിന്നു വിരോധമായിരിക്കുന്നുവോ മാറ്റു ചാർവാകസിദ്ധാന്തം മുതലായ വിരുദ്ധസിദ്ധാന്തങ്ങൾ ഉണ്ടോ അവ പരലോകത്തു ഫലമില്ലാത്തവയാകുന്നു. അവയിൽ നരകംതന്നെയാണു് ഫലമെന്നു മനുപ്രജാപതി തുടങ്ങിയവർ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടു്.

96. ഉൽപദ്യന്തേച്യവന്തേച യാനൃതോദ്യാനി കാനിചിൽ
താനൃപ്യാക്കാലികതയ നിഷ്ഠലാനൃതൃതാനിച.
വേദവിധിക പ്രതികൂലവിധിയായി യാതൊരു ശാസ്ത്രം യാതൊരു

ത്തൻ ഉണ്ടാക്കിയിരുന്നാലും അവ ക്ഷണംകൊണ്ടു നശിച്ചുപോകും. അവ അനുസരിക്കുന്നവർക്ക് ഫലം ലഭിക്കുകയില്ല.

97. ചാതുർവ്വണ്യംത്രഃ യാലോകാശ്വതപാരശ്വാശ്രാമഃപൃഥക്
ഭൂതംവേൽവേിഷ്യച്ച സർവ്വംവേദാൽപ്രസിദ്ധ്യതി.

ബ്രാഹ്മണർ മുതലായി നാലു വർണ്ണങ്ങൾ ഭൂമി മുതലായ മൂന്നു ലോകങ്ങൾ ബ്രഹ്മചര്യം മുതലായ നാലു ആശ്രമങ്ങൾ, എന്നിങ്ങനെയുള്ളവയെല്ലാം വേദത്താൽ ഏർപ്പെടുത്തിയിട്ടുള്ളതാകുന്നു. നടന്നതും നടക്കാൻ പോകുന്നതും നടക്കുന്നതും വേദത്താൽ നിയമനം ചെയ്തിരിക്കുന്നു.

98. ശബ്ദം, സ്പർശം, രൂപം, രസം, ഗന്ധം എന്ന അഞ്ചും വിഷയസുഖങ്ങളും വേദത്തിൽ വിധിച്ചിട്ടുള്ള യാഗാദികാര്യങ്ങൾ ചെയ്യുന്നവർക്കു തന്നെ ഇഹലോകത്തും പരലോകത്തും ലഭിക്കുന്ന ആ വിഷയഭോഗം കൊടുക്കുന്നതായ ത്രിഗുണങ്ങളും വേദത്തിൽ നിയമം ചെയ്തിരിക്കുന്നു.

99. ബിഭേന്തിസർവ്വഭൂതാനി വേദശാസ്ത്രംസനാതനം.
തസ്മാദേതൽപരംമന്വേയജ്ജന്തോരസ്യസാധനം.

അനാദിയായ വേദശാസ്ത്രം ജംഗമസ്ഥാവരരൂപമായ സകല ഭൂതങ്ങളെയും രക്ഷിക്കുന്നു. അതായതു വേദമന്ത്രത്താൽ വിധിക്കപ്പെട്ടവിധം ഉണ്ടാക്കിയ അഗ്നിയിൽ ചെയ്ത ഹോമഫലം സൂര്യനിൽ ചേരുന്നു. അവനിൽ ഇരുന്ന വർഷമുണ്ടാകുന്നു. അതിനാൽ അന്നും ഉണ്ടാകുന്നു. അതുകൊണ്ടു ജനങ്ങൾ ജീവസന്ധാരണം ചെയ്യുന്നു. ആകയാൽ ഈ വേദശാസ്ത്രത്തെ ആ വേദശാസ്ത്രത്തിൽ വിധിച്ച കർമ്മത്തിൽ അധികാരമുള്ളവൻ നല്ല ഫലം ലഭിക്കേണ്ട വിഷയത്തിൽ ഉപരിയായ സ്ഥാനമെന്നു ഗണിക്കാം.

100. സൈനാപത്യഞ്ചരാജ്യഞ്ച ദണ്ഡനേത്രാപമേവച
സർവ്വലോകധിപത്യഞ്ച വേദശാസ്ത്രവിദർഹതി.

സേനാധിപത്യം, ദേശാധിപത്യം, ന്യായാധിപത്യം അവണ്ഡമണ്ഡലാധിപത്യം എന്നീ സ്ഥാനങ്ങൾക്കെല്ലാം വേദശാസ്ത്രങ്ങൾ അറിഞ്ഞവൻതന്നെ അർഹനായിത്തീരുന്നു.

101. യഥാജാതബലോവഹനിർ ദഹത്യാർദ്രാൻഅപിദൃമാൻ
തഥാദഹതിവേദജ്ഞഃ കർമ്മജം ദോഷമാത്മനഃ

നല്ലപോലെ വർദ്ധിച്ചിരിക്കുന്ന അഗ്നി എപ്രകാരം തന്റെ ചുറ്റുമുള്ള പച്ചമരങ്ങളെക്കൊണ്ടു ദഹിപ്പിക്കുന്നുവോ അപ്രകാരം വേദം അർത്ഥത്തോടു കൂടി അറിഞ്ഞവൻ അകൃത്യങ്ങളാൽ നേരിട്ട പാപത്തെ ദഹിപ്പിക്കുന്നു.

102. വേദശാസ്ത്രാത്മതത്വജ്ഞോ യത്രതത്രാശ്രമേവസൻ
ഇഹൈവലോകേതിഷ്ഠൻസ ബ്രഹ്മഭൂതായകല്പതേ.

യാതൊരുത്തൻ വേദത്തെ അർത്ഥാനുസൃതമായും സ്വസംയുക്തമായും തത്വമായും അറിഞ്ഞിരിക്കുന്നുവോ അവൻ ബ്രഹ്മചര്യം മുതലായ നാലാശ്രമങ്ങളിൽ ഏതാശ്രമത്തിലിരുന്നാലും ഇഹലോകത്തിൽ ബ്രഹ്മാനന്ദം അനുഭവിക്കുന്നതിനു അധികൃതനാകുന്നു.

103. അജ്ഞേഭ്യോഗ്രന്ഥിനഃ ശ്രേഷ്ഠാഗ്രന്ഥിഭ്യോധാരിണോ—

വരാഃ

ധാരിഭ്യോജ്ഞാനിനഃശ്രേഷ്ഠാജ്ഞാനിഭ്യോവ്യവസായിനഃ

വേദം അനുസരിച്ചു ഗ്രന്ഥം നോക്കി വായിക്കത്തക്ക സാമർത്ഥ്യമുള്ളവനും അവനെക്കാൾ അദ്ധ്യയനം ചെയ്തു വേദഗ്രന്ഥം നോക്കാതെ ചൊല്ലത്തക്കവനും അതിനേക്കാൾ ആ വേദാർത്ഥത്തെ അറിഞ്ഞവനും അവനെക്കാൾ ആ വേദത്തിൽ വിധിപ്രകാരം അനുഷ്ഠിക്കുന്നവനും ഉൽകൃഷ്ടനാകുന്നു.

**104. തപോവിദ്യാചവിപ്രസ്യ നിശ്ശ്രേയസകരംപരം
തപസാകീൽബിഷംഹന്തി വിദ്യായാമൃതമശ്നതേ.**

ബ്രാഹ്മണൻ വർണ്ണാഭിക്രമത്തിന് അനുരൂപമായ കർമ്മാനുഷ്ഠാനം ബ്രഹ്മജ്ഞാനം ഇവ രണ്ടും മോക്ഷപ്രാപ്തിക്കുപരിയായ സാധനമാകുന്നു. അതിൽ ക്രമാനുഷ്ഠാനത്താൽ ബ്രഹ്മം ജ്ഞാനം ഇവ രണ്ടും മോക്ഷ പ്രാപ്തിക്കു ഉൽകൃഷ്ടസാധനമാകുന്നു. അതിൽ കർമ്മാനുഷ്ഠാനത്താൽ പാപം ഇല്ലാതാകുന്നു. ബ്രഹ്മജ്ഞാനത്താൽ മോക്ഷം പ്രാപിക്കുന്നു.

**105. പ്രത്യക്ഷഞ്ചാനമാനഞ്ച ശാസ്ത്രഞ്ചവിവിധാഗമം
ത്രയംസുവിദിതം കാര്യം ധർമ്മശുദ്ധിമഭീഷ്തതാ.**

ദ്രവ്യം ഗുണം ജാതി ഇവയിലുണ്ടാകുന്ന ധർമ്മത്തിന്റെ തത്വം അറിയണമെന്നു ഇച്ഛയുള്ളവനാൽ പ്രത്യക്ഷം അനുമാനം ആഗമം എന്നു പറയപ്പെട്ട മൂന്നു പ്രമാണവും ശരിയായ അർത്ഥത്തോടുകൂടി അറിയേണ്ടതാണ്.

**106. ആർഷംധർമ്മോപദേശഞ്ച വേദശാസ്ത്രാവിരോധിനാ
യൽകർമ്മേണാനസന്ധത്തേ സധർമ്മംവേദനേതരഃ**

ജ്ഞികൾ കണ്ടിരിക്കുന്ന വേദശാഖ അവരാൽ പറയപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന സ്മൃതി ഈ രണ്ടും വേദശാസ്ത്രത്തിന് വിരോധമില്ലാത്ത മീമാംസ മുതലായ ന്യായത്താൽ യാതൊരുത്തർ ചിന്തനം ചെയ്യുന്നവോ അവൻ ധർമ്മം അറിയുന്നു.

**107. നൈഃശ്രേയസമിദം കർമ്മയഥോദദിതമശേഷതഃ
മാനവസാധസ്യശാസ്ത്രസ്യരഹസ്യ മുചദിശ്യതേ.**

മോക്ഷസാധനമായ കർമ്മം വിധിപ്രകാരം മുഴുവനും പറഞ്ഞു. ഇനി ഈ മനു ധർമ്മശാസ്ത്രത്തിന്റെ രഹസ്യംപം പറയാൻ തുടങ്ങുന്നു.

ശാസത്രരഹസ്യം

**108. അനാത്ഥാതേഷുധർമ്മേഷുകഥംസ്യാദിതി ചേൽഭവേൽ
തംശിഷ്യാബ്രാഹ്മണാ ബ്രഹ്മയസ്സധർമ്മഃസ്യാദശംകിതഃ**

ഈ ശാസ്ത്രത്തിൽ സമസ്ത ധർമ്മത്തെയും പറഞ്ഞിട്ടില്ലാത്തതിനാൽ പറഞ്ഞ ധർമ്മങ്ങളിൽ ദേശകാലഭേദത്താൽ ഏതെങ്കിലും ഒരു സന്ദേഹം നേരിട്ടപ്പോൾ ആ വിഷയത്തിൽ ബ്രാഹ്മണൻ ഏതു ധർമ്മം നിശ്ചയിക്കുന്നു അതുതന്നെ നിയമമായ ധർമ്മമാകുന്നു.

**109. ധർമ്മേണാധിഗതോയൈസ്ത വേദസ്സുപരിബ്രംഹണഃ
രേശിഷ്യാബ്രാഹ്മണാജ്ഞയാഃ ശ്രുതിപ്രത്യക്ഷഹേതവഃ**

(രണ്ടാമദ്ധ്യായത്തിൽ പറഞ്ഞ) ധർമ്മപ്രകാരം യാതൊരുത്തൻ സ്മൃതിപുരാണാദികളോടുകൂടി ഗുരുമുഖത്തിൽനിന്നും വേദാധ്യയനം ചെയ്തിട്ടുണ്ടോ ആ ബ്രാഹ്മണൻ പരിശുദ്ധനായും വേദാർത്ഥം പ്രത്യക്ഷമായി നോക്കുന്നതിന് കാരണഭൂതനായും തീരുന്നു.

110. ദശാവരവാപരിഷദ്യം ധർമ്മപരികല്പയേൽ
 ത്ര്യവരാവാപി വൃത്തസ്ഥാതംധർമ്മനവിചാലയേൽ.

പത്തുവിധ ലക്ഷണയുക്തമായ പരിഷത്തോ മൂന്നുവിധ ലക്ഷണയുക്തമായ പരിഷത്തോ ഏതു ധർമ്മം അംഗീകരിക്കുമോ അതുതന്നെ ധർമ്മമായി വിചാരിച്ചു അനുഷ്ഠിക്കേണ്ടതല്ലാതെ അതിനെക്കുറിച്ചാക്ഷേപിക്കരുത്.

111. ത്രൈവിദ്യോഹേതുകസ്തർക്കി നൈരുക്തോധർമ്മപാഠകഃ
 ത്രയശ്ചാശ്രമിണഃ പൂർവ്വേപരിഷത്സാദൃശാവരം.

മൂന്നു വേദത്തിലും പറയപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന ശാഖ അധ്യയനം ചെഴ്വർ, ശ്രുതിസ്മൃതികൾക്കു അവിരോധമായി ന്യായശാസ്ത്രമറിഞ്ഞവർ, മീമാംസരൂപമായ തർക്കശാസ്ത്രമറിഞ്ഞവർ, നിരക്കമെന്ന വേദാങ്ഗമറിഞ്ഞവർ മനുസ്മൃതി മുതലായ ധർമ്മശാസ്ത്രമറിഞ്ഞവർ ബ്രഹ്മചാരി ഗൃഹസ്ഥൻ വാനപ്രസ്ഥൻ ഇവർ സഹവസിക്കുന്ന സ്ഥലം പത്തുവിധ ലക്ഷണയുക്തമായ പരിഷത്തു എന്നു പറയുന്നു.

112. ഋഗ്വേദവിദ്യജ്ഞർവിചിന്താമവേദവിദ്വേപ
 ത്ര്യവരാപരിഷദ്ജ്ഞയാ ധർമ്മസംശയനിസ്സ്യയേ.

ഋഗ്വേദത്തെ അതിന്റെ അർത്ഥത്തോടുകൂടി അറിഞ്ഞവർ, യജുർവേദത്തെ അറിഞ്ഞവർ, സാമവേദത്തെ അറിഞ്ഞവർ ഇവർ സഹവസിക്കുന്ന സ്ഥലം മൂന്നുവിധ ലക്ഷണമുള്ള പരിഷത്തെന്ന് പറയുന്നു.

113. ഏകോപി വേദവിധർമ്മം വ്യവസ്ഥേദ്വിജ്ഞാതഃ
 സവിജ്ഞയഃ പരോധമോ നജ്ഞാനമുദിതോയുതൈഃ

പരിഷത്തു ലഭിക്കാത്ത കാലത്തിൽ വേദധർമ്മം ഗുരുമുഖത്തുനിന്നും അറിഞ്ഞ യാതൊരു ബ്രാഹ്മണനും ഏതു ധർമ്മമായി നിർണ്ണയിക്കുമോ അതു ഉൽകൃഷ്ടമായ ധർമ്മമെന്നറിയത്തക്കതല്ലാതെ വേദാർത്ഥം അറിയാത്ത പതിനായിരം പേർക്കു പഠത്താലും അതു ധർമ്മമാകുകയില്ല.

114. അബ്രതാനാമമന്ത്രാണാം ജാതിമാത്രോപജീവിനാം
 സഹസ്രശസ്തമേതാനാം പരിഷത്തപന്നവിദ്യതേ.

ബ്രഹ്മചര്യം മുതലായ വ്രതമില്ലാത്തവരായും ഗായത്രി മുതലായ ജപശ്ലോകാരായും വേദാധ്യയനം ചെയ്യാത്തവരായും ബ്രാഹ്മണജാതിയിൽ മാത്രം ജനിച്ചവരായും ഇരിക്കുന്ന അനേകംപേർ കൂടിയിരുന്നാലും ആ സ്ഥലത്തിനു പരിഷത്തെന്ന് പേർ ലഭിക്കുകയില്ല.

115. യംവദന്തിതമോഭൂതാമൂർഖാധർമ്മമതദിദഃ
 തൽപാപംശതധാ ഭൂതപാതദപത്യന്തഗച്ഛതി

കേവലം തമോഗുണമുള്ളവരായും ധർമ്മസാധകമായ വേദാർത്ഥം അറിയാത്തവരായും ഇന്നു പാപത്തിനു ഇന്നു പ്രായശ്ചിത്തം എന്നറിയത്തക്ക ജ്ഞാനമില്ലാത്തവരായും ഇരിക്കുന്നവർ ഏതു പാപത്തിനു ഒരു

112. ഈവിധലക്ഷണയുക്തമായ രണ്ടു പരിഷത്തും ധർമ്മവിഷയത്തിൽ സന്ദേഹം നേരിട്ടാൽ അതിനെ ഇല്ലാതാക്കുന്ന വിഷയത്തിൽ സന്ദേഹം നേരിട്ടാൽ അതിനെ പരിഹരിക്കുന്നതിനു സമർത്ഥന്മാരായും അധികാരമുള്ളവരായുമിരിക്കുന്നു.

പ്രായശ്ചിത്തം നിശ്ചയിക്കുന്നുവോ ആ പാപം നൂറിരട്ടിയായി വർദ്ധിച്ചു ആ പ്രായശ്ചിത്തം വിധിച്ചവരിൽ ആരോപിക്കുന്നതാകുന്നു.

116. ഏതഭോഭിഹിതംസർവം നിശ്ശ്രേയസകരംപരം
അസ്മാദപ്രപ്യതോ വിപ്രഃ പ്രാപ്തോതിപരമാംഗതി.

ഇതുവരെ മോക്ഷസാധകമായ ദാനധർമ്മങ്ങളെക്കുറിച്ച് പറഞ്ഞു. ഇതു തെറ്റിക്കാതെ അനുഷ്ഠിക്കുന്ന ബ്രാഹ്മണൻ മുതലായവർ സ്വർഗ്ഗമോ ക്ഷത്രപമായ സൽഗതി പ്രാപിക്കും.

117. ഏവം സഭഗവാൻഭേവോ ലോകാനാംഹിതകാമ്യയാ
ധർമ്മസ്യപരമംഗുഹ്യം മമേദംസർവ്വമുക്തവാൻ.

ഷഡ്ഗുണപരിപൂർണ്ണനായും തേജോരൂപനായും ഇരിക്കുന്ന മനപ്രജാപതി ധർമ്മത്തെയറിയുന്നതിനാഗ്രഹമുള്ള സമസ്തശിഷ്യന്മാരുടേയും ഇച്ഛാനുസരണം രഹസ്യമായ ധർമ്മസൂക്ഷ്മം എനിക്കുപദേശിച്ചു.

ഭൂഗുവാക്യം തത്ത്വോപദേശം

118. സർവ്വമാത്മനി സംപശ്യേ ത്വച്ഛാസച്ചസമാഹിതഃ
സർവ്വംഹ്യാത്മനി സംപശ്യന്നാധർമ്മേകരുതേമനഃ

കണ്ണിനു ദൃശ്യമായും അദൃശ്യമായുമിരിക്കുന്ന സമസ്ത പദാർത്ഥവും പരമാത്മാവിൽ വസിക്കുന്നതായി യോഗധ്യാനംകൊണ്ടു കണ്ടു ഏകാഗ്രഹിതനായി ബ്രഹ്മസാക്ഷാൽകാരം പ്രാപിച്ചവൻ അധർമ്മത്തിൽ മനസ്സു ചലിപ്പിക്കുന്നതല്ലാ.

119. ആത്മൈവഭേവതാസ്സർവാ സ്സർവമാത്മന്യവസ്ഥിതം
ആത്മാഹിജനയത്യേഷാം കർമ്മയോഗംശരീരിണം.

ഇന്ദ്രാദി ഭേവന്മാരെല്ലാം പരമാത്മസ്വരൂപന്മാർ തന്നെയാണു്. സമസ്തജഗത്തും പരമാത്മാവിൽതന്നെ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു.

അധ്യാത്മധ്യാനയോഗം

120. ഖംസന്നിവേശയൽഖേഷു ചേഷ്ടനസ്പർശനേനിലം
പഞ്ചക്തിദൃഷ്ട്യാഃ പരന്തേജഃ സ്നേഹേപോഗാഞ്ച—

മുര്ത്തിഷു.

തന്റെ ശരീരത്തിലിരിക്കുന്ന ആകാശതന്മാത്രയെ മഹാകാശത്തിലും ചേഷ്ടനസ്പർശരൂപമായിരിക്കുന്ന ഭേദവായുവിനെ മഹാവായുവിലും ഉപരിയായ തേജസ്സിനെ അഗ്നിസൂര്യന്മാരിലും രക്തരൂപമായ ജലതന്മാത്രയെ മഹാജലത്തിലും പൃഥ്വിതന്മാത്രയെ മഹാപൃഥ്വിയിലും,

121. മനസീന്ദുദിശശ്ശ്രോത്രേ കാന്തേവിഷ്ണുബലേഹരം
വാച്യഗ്നിം മിത്രമുതർഗേ പ്രജനേചപ്രജാപതിഃ

മനസ്സിനെ ചന്ദ്രനിലും, ശ്രോത്രത്തെ ദിക്കുകളിലും പാദേന്ദ്രിയത്തെ വിഷ്ണുവിലും, ബലത്തെ ശിവനിലും, വചനത്തെ അഗ്നിയിലും ആസനേന്ദ്രിയത്തെ സൂര്യനിലും ഉപസ്ഥേന്ദ്രിയത്തെ ബ്രഹ്മാവിലും ലയിച്ചു ഐക്യം പ്രാപിച്ചതായി ധ്യാനിച്ചു.

122. പ്രശാസിതാരം സർവ്വേഷാമണീയാം സമണോരപി
രക്തമാഭം സ്വപ്നധീഗമ്യം വിദ്യാന്തംപുരുഷംപരം.

അനന്തരം ബ്രഹ്മാദിസ്തംഭപേര്യന്തമായ ചേതനാചേതനങ്ങളെ ആജ്ഞ ചെയ്തു പരിപാലിക്കുന്നവനായും അണവിന് അണവായും ശുദ്ധമായ സ്വ സ്തവസ്തഗാത്രനായും സ്വപ്നദശയെപ്പോലെ കണ്ണു മുതലായ ബാഹ്യേന്ദ്രിയ വ്യാപാരം പ്രകാശിക്കുന്ന മനസ്സുകൊണ്ടു ഗ്രഹിക്കത്തക്കവനായും പുരുഷോത്തമനായും ഇരിക്കുന്ന പരമാത്മാവിനെ ധ്യാനിക്കണം.

123. ഏതമേകേവദന്ത്യഗ്നി മനമന്യേപ്രജാപതി.
ഇന്ദ്രമേകേപരേപ്രാണമപരേ ബ്രഹ്മശാശ്വതം.

ഈ പരമാത്മാവിനെ യജ്ഞാനുഷ്ഠാനം ചെയ്യുന്ന ചില മഹാന്മാർ അഗ്നിസ്വരൂപമായും മറ്റു ചില മഹാന്മാർ പ്രജാപതിസ്വരൂപമായും മറ്റു ചില മഹാന്മാർ ഇന്ദ്രസ്വരൂപമായും മറ്റു ചില മഹാന്മാർ പ്രാണ സ്വരൂപമായും മറ്റു ചില മഹാന്മാർ ജനനമരണഹിതമായ ആനന്ദസ്വരൂപമുള്ള പരബ്രഹ്മസ്വരൂപമായും അറിഞ്ഞുപാടിക്കുന്നു.

124. ഏഷസർവ്വാണിഭൂതാനി പഞ്ചഭിർവ്യാപ്യമുന്തിഭിഃ
ജന്മവൃദ്ധിക്ഷയൈർന്നിത്യം സംസാരയതിചക്രവൽ.

ഈ പരമാത്മാവു സകല പ്രാണികളിലും പഞ്ചഭൂതങ്ങളെക്കൊണ്ടു വ്യാപരിപ്പിച്ചു പൂർവ്വജന്മത്തിൽ ചെയ്തിരിക്കുന്ന കർമ്മാനുഗുണമായി ജനിക്കുന്നു. ജനിക്കുക മരിക്കുക എന്നുള്ളതുകൊണ്ടു മോക്ഷപ്രാപണത്തോളം ചക്രം എന്നപോലെ ചലിപ്പിക്കുന്നു.

125. ഏവംയസ്സർവഭൂതേഷു പശ്യത്യാത്മാനമാത്മാനാ
സസർവസമതാമേത്യ ബ്രഹ്മാഭ്യേതിപരംപദം.

യാതൊരുത്തൻ തന്റെ മനസ്സുകൊണ്ടു സർവ്വാന്തര്യമായി പരമാത്മാവിനെ ധ്യാനിക്കുന്നുവോ അവൻ സർവ്വഭൂതങ്ങളുടെ കാര്യം പ്രാപിച്ചു മോക്ഷം പ്രാപിക്കുന്നു.

126. ഇത്യേതന്മാനവംശാസ്രം ഋഗ്വേദാകൗപാൻദഭിജഃ
വേത്യാചാരവാനിത്യം യഥേഷ്ടംപ്രാപ്തയാൽഗതിം.

ഋഗ്വേദഹർഷി സവിന്ദരം പാഞ്ഞവസാനിപ്പിച്ചിരിക്കുന്ന മനുശാസ്രം ശ്രദ്ധാപൂർവ്വം പഠിക്കുന്ന ഭവിജൻ സദാചാരയുക്തനായിരുന്നു പരലോകത്തിൽ താൻ ഉദ്ദേശിച്ച സ്വർഗ്ഗമോക്ഷാഭി സിദ്ധി ലഭിക്കും.

മനുസ്മൃതി

വിവർത്തകർ:

വി. ബാലകൃഷ്ണൻ,

ആർ. ലീലാദേവി.

പ്രാചീനഭാരതത്തിന്റെ
നിയമഗ്രന്ഥമാണ് മനുസ്മൃതി.

ഒരു ഗൃഹസ്ഥൻ എങ്ങനെ ജീവിക്കണം?

അവൻ ജീവിതത്തിൽ എന്തെല്ലാം അനുഷ്ഠിക്കണം?

തെറ്റുകൾക്കുള്ള പ്രായശ്ചിത്തങ്ങളെന്തെല്ലാം?

വിവാഹത്തിനു യോഗ്യമല്ലാത്ത സ്ത്രീകളുടെ
ലക്ഷണമെന്തു്?

ഓരോ ജാതിക്കും ഭക്ഷിക്കുവാൻ നിർദ്ദേശിച്ചിട്ടുള്ള
ആഹാരങ്ങളെന്തെല്ലാം?

ബ്രാഹ്മണൻ മാംസം ഭക്ഷിക്കാമോ?

ജനനമരണസംബന്ധമായ ശുദ്ധങ്ങളും അശുദ്ധങ്ങളും
എന്തെല്ലാം?

ഗുരുപതിയെ പ്രാപിച്ചാലുള്ള പ്രായശ്ചിത്തം
എന്തെല്ലാം?

ബ്രഹ്മഹത്യപ്രായശ്ചിത്തമെന്തു്?

ക്ഷത്രിയൻ മുതലായവരെ കൊന്നാലുള്ള
പ്രായശ്ചിത്തമെന്തു്?

ഇങ്ങനെയുള്ള മാനുഷികവിഷയങ്ങളാണ്
മനുസ്മൃതിയിൽ പ്രതിപാദിക്കപ്പെടുന്നതു്.

ഭാരതീയഗൃഹങ്ങളുടെ അപരിഹാര്യമായ ഘടകമാണ്
മനുസ്മൃതി.

വിദ്യാർത്ഥിമിത്രം-കോട്ടയം.